[21]ለክርቶስ ካላችሁ አክብሮታዊ ፍርሀት
የተነሣ አንዳችሁ ለአንዳችሁ ተገዙ፡፡

ባልና ሚስት

5÷22-6÷9 ተዓ ምብ-ቁ43÷18-4÷1

[22]ሚስቶች ሆይ፤ ለጌታ እንደምትገዙ ለባ
ሎቻችሁም ተገዙ [23]ክርስቶስ አካሉ ለሆነ
ችውና አዳኟ ለሆናት ቤተ ክርስቲያን ራስ
እንደ ሆነ ሁሉ፣ ባልም የሚስቱ ራስ ነውና፡፡
[24]እንግዲህ ቤተ ክርስቲያን ለክርስቶስ እን
ደምትገዛ፣ ሚስቶችም ለባሎቻቸው በማን
ኛውም ነገር እንደዚሁ መገዛት ይገባቸዋል፡፡

[25]ባሎች ሆይ፤ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን
እንደ ወደዳትና ራሱንም ስለ እርሷ አሳልፎ
እንደ ሰጠ፣ እናንተም ሚስቶቻችሁን ውደዱ፤
[26]በቃሉ አማካይነት በውሃ አጥቦ በማንጻት
እንድትቀደስ፣ [27]እንዲሁም ጒድፍ ወይም
የፊት መጨማደድ ወይም አንዳች እንከን
ሳይገኝባት ቅድስትና ነውር አልባ የሆነች
ክብርት ቤተ ክርስቲያን አድርጎ ለራሱ ሊያ
ቀርባት ነው፡፡ [28]ባሎችም እንደዚሁ ሚስቶቻ
ቸውን እንደ ገዛ ሥጋቸው መውደድ ይገባ
ቸዋል፡፡ ሚስቱን የሚወድ ራሱን ይወዳል፡፡

5÷21 ገላ5÷13፣ 1ጴጥ5÷5
5÷22 ዘፍ3÷16፣ 1ቆሮ14÷34፣ኤፌ6÷5፣ቁ43÷18፣ 2ጢሞ2÷12፣ቲቶ2÷5፣ 1ጴጥ3÷1፣5÷6
5÷23 ኤፌ1÷22
5÷24 ቊ22
5÷25 ቊ2:28:33፣ቁ43÷19
5÷26 ዮሐ17÷19፣ ሐሥ22÷16፣ዕብ2÷11፣10÷10:14፣13÷12፣
5÷27 2ቆሮ4÷14፣ ኤፌ1÷4
5÷28 ቊ25
5÷30 ሮሜ12÷5፣ 1ቆሮ12÷27
5÷31 ዘፍ2÷24፣ ማቴ19÷5፣1ቆሮ6÷16
5÷33 ቊ25
6÷1 ምሳ6÷20፣ ቁ43÷20
6÷3 ዘፀ20÷12፣ ዘዳ5÷16
6÷4 ዘፍ18÷19፣ ዘዳ6÷7፣ምሳ13÷24፣2ቲ6÷1፣ቁ43÷21

[29]የገዛ ሥጋውን የሚጠላ ማንም የለም፤ ይመ
ግበዋል፤ ይንከባከበዋል፤ ክርስቶስም ለቤተ
ክርስቲያን ያደረገው ልክ እንደዚሁ ነው፤
[30]እኛ የክርስቶስ አካል ብልቶች ነንና፡፡ [31]"ስለ
ዚህም ሰው አባቱንና እናቱን ይተዋል፤ ከሚ
ስቱም ጋር አንድ ይሆናል፤ ሁለቱም አንድ
ሥጋ ይሆናሉ"፡፡ [32]ይህ ጥልቅ ምስጢር ነው፤
እኔም ይህን ስለ ክርስቶስና ስለ ቤተ ክርስ
ቲያን እናገራለሁ፡፡ [33]ሆኖም ከእናንተ እያን
ዳንዱ ሚስቱን እንደ ራሱ አድርጎ ይው
ደድ፤ ሚስትም ባሏን ታክብር፡፡

ወላጆችና ልጆች

6 ልጆች ሆይ፤ ለወላጆቻችሁ በጌታ ታዘዙ፤
ይህ ተገቢ ነውና፡፡ [2]"አባትህንና እናት
ህን አክብር" በሚለው ቀዳሚ ትእዛዝ ውስጥ
ያለው ተስፋ፣ [3]"መልካም እንዲሆንልህ፣ ዕድሜ
ህም በምድር ላይ እንዲረዝም" የሚል ነው፡፡

[4]አባቶች ሆይ፤ እናንተም ልጆቻችሁን
አታስቈጣቸው፤ ነገር ግን በጌታ ምክርና ተግ
ሣጽ አሳድጓቸው፡፡

የጋራ የኅላፊነት ዝርዝር በቁላ 3÷18-41፣ 1ጴጥ 2÷13-3÷12 ላይ ከተጠቀሱት ጋር ተመሳሳይነት አለው፤ ከሮሜ 13÷1-10 ጋር ያነጻጽሩ፡፡

5÷21 *አንዳችሁ ለአንዳችሁ ተገዙ፤* ከዚህ ቀጥሎ በተከ ታታይ ለሚመጡት ሐሳቦች መሠረታዊ ጒዳይ ነው፡፡ ጳውሎስ በአያንዳንዱ ግንኙነት፣ አያንዳንዱ ሰው ኀብረቱን ሊያጠነክር የሚያስችለውን የወዳጅነት ዝንባሌ እንዲኖረው የሚረዳውን መን ገድ ያሳያል፡፡ የገሪኩ ሰዋሰው እንደሚያሳየው፣ ይህ አንዱ ለሌ ላው የመገዛት ጒዳይ በቊ18 ላይ ከመንፈስ ቅዱስ መሞላት ጋር ተያይዞ ቀርቦአል፡፡ "ተሞሉ" ከሚለው (ቊ18) ትእዛዝ ቀጥሎ "ተነጋገሩ" (ቊ19)፣ "ተቀኙ" (ቊ19)፣ "አዚሙ" (ቊ19)፣ "አመስግኑ" (ቊ20) እና "ተገዙ" (ቊ21) የሚሉት ቃላት ይገኛሉ፡፡

5÷22 *ሚስቶች ሆይ፤ ... ተገዙ፤* በቊ21 ላይ የተገለጸው፣ አንዱ ለሌላው የመገዛት ጒዳይ አንዱ ገጽታ ነው፡፡ መገዛት ማለት የራስን መብት መተው ማለት ነው፡፡ ግንኙነቱ በውትድ ርና ዓለም እንዳለው ዐይነት ከሆነ፣ 'መታዘዝ' የሚል ሐሳብ የያዘ ከሆነ፣ ከፈቃድ የተነሣ ሳይሆን ከጎይል የተነሣ መሆኑ ነው፣ ነገር ግን ይህን ዐይነቱ ትርጉም ለዚህ አይጠቀስም፡፡ በእርግጥ በዚህ መልኩ፣ "መታዘዝ" የሚለው ቃል ከሚስቶች አኳያ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አልተጠቀሰም፤ ሆኖም ልጆችን (6÷1) እና ባሪያዎ ችን (6÷5) በሚመለከት ተጠቅሶአል፡፡ *ለጌታ፣* ባሎችን በጌታ ቦታ ማስቀመጥ አይደለም፡፡ ነገር ግን ሚስት ለጌታ እንደምትገዛ እንዲሁ ለባሏ መገዛት እንዳለባት የሚያመለክት ነው፡፡ ይህም ለባሏ የበላይነትን በመስጠት (ቊ23) ባሏን በማክበር (ቊ33፣ 1ጴጥ3÷12)፣ ባሏን በመውደድ (ቲቶ 2÷4) እና እስከ ሞት ድረስ ከባሏ ጋር ጸንታ በመኖር (ሮሜ 7÷2-3) ከእርሷ የሚጠበቀውን ኀላፊነት ያመለክታል፡፡

5÷23 *ክርስቶስ ... እንደ ሆነ ሁሉ፤* በክርስቶስና በቤተ ክርስቲያን እንዲሁም በባልና በሚስት መካከል ያለው ግንኙነት በአጠቃላይ ለዚህ ክፍል መሠረታዊ ነገር ነው፡፡ *አካሉ፤* 2÷16፣ 4÷4፣12፣16 ይመ፡፡ *አዳኟ ለሆናት፣* ክርስቶስ ዋጋ ስለ ከፈለ፣ ከቤተ ክርስቲያን ጋር ኀብረት እንዲኖረው መብት አለው፡፡ *የሚስቱ ራስ፤* የ1ቆሮ 11÷3 ማብ ይመ፡፡ እያንዳንዱ ቤተ ሰብ መሪ ሊኖረው ይገባል፤ የመሪነቱንም ኀላፊነት እግዚአብሔር ለባል ሰጥቶአል (ቊ23-33፣ 6÷4)፡፡

5÷25 *ባሎች ሆይ፤ ራስን* አሳልፎ የመስጠቱ ጒዳዩ፣ አንዱን ወገን ብቻ የሚመለከት ሳይሆን የእርስ በርስ እንደ ሆነ ጳውሎስ ያሳያል፡፡ *ራስንም ስለ እርሷ አሳልፎ እንደ ሰጠ፤* የጌታችንን ፍቅር የሚገልጽ ብቻ ሳይሆን ባል ለሚስቱ ደኅንነት ሲል ራሱን ምን ያህል መስጠት እንዳለበት የሚያመለክት ምሳሌ ነው፡፡ ራስን ለሚወዱት ሰው ለሞት አሳልፎ መስጠት ሚስቶች በቊጥር 22 ላይ እንዲያደርጉት ከታዘዙት ይልቅ የበለጠ ራስን የመስጠት መገለጫ ነው፡፡ *ውደዱ፤* ባሎች ሚስቶቻቸውን ሊወዱ፣ ሊመሩ (ቊ23)፣ በክርስቶስ ነገር ሊመግቡና (ቊ29)፣ በሕይወት ዘመናቸው ሁሉ በታማኝነት አብረዋቸው ሊኖሩ ይገባቸዋል (ማቴ 19÷3-9)፡፡

5÷26 *በቃሉ አማካይነት በውሃ አጥቦ በማንጻት፤* በእነዚህ ቃላት ውስጥ የጋብቻ ልማዶችን ወይም የቤተ ክርስቲያን ሥርዐ ቶችን ለማየት ብዙ መከራዎች ተደርገዋል፡፡ አንድ ነገር ግን ግልጽ ነው፤ ጌታ ኢየሱስ የሞተው ይቅርታን ለማስገኘት ብቻ ሳይሆን፣ የእርሱ ሙሽራ የሆነችው ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ የሆነ አዲስ ሕይወት እንዲኖራትም ጭምር ነው፡፡ የመታጠብን፣ የውሃ ንና የቃሉን ጽንሰ ሐሳብ ለማጥናት ዮሐ 3÷5፤ 15÷3፤ ቲቶ 3÷5፤ 1ጴጥ 1÷23፤ 3÷21 ይመ፡፡

5÷27 *ቅድስትና ነቀፋ የሌለባት፤* 1÷4 ይመ፡፡

5÷28-29 *እንደ ገዛ ሥጋቸው ... ራሱን ይወዳል፡፡ ... የገዛ ሥጋውን፤* ለዚህ አባባልና በእነዚህ ጥቅሶች ላይ የተሰጠው ትምህርት መሠረቱ በቊ31 የተጠቀሰው ዘፍ 2÷24 ነው፡፡ ባልና ሚስት፣ "አንድ ሥጋ" ከሆኑ በኋላ ባል ሚስቱን መውደድ ማለት የራሱን አካል መውደድ ማለት ነው፡፡

5÷32 *ምስጢር፣* የሮሜ 11÷25 ማብ ይመ፡፡ ክርስቶስ ሙሽራው ከሆነችው ከቤተ ክርስቲያን ጋር ያደረገው ኀብረት ጥልቅ ምስጢር ያለበትና ከሰው መረዳትም በላይ ነው፡፡ ዋና ምሳሌ ሆኖ የቀረበው የባልና የሚስት ኀብረት ሳይሆን የክርስቶስና የቤተ ክርስቲያን ነው፡፡

5÷33 *ይወደድ፣ ... ታክብር፣* በዚህ ክፍል ለተጠቀ ሰው ሐሳብ ማጠቃለያ ሐረግ ነው፡፡

6÷1 *በጌታ፣* ልጆች ለወላጆቻቸው ቢታዘዙ፣ ለክርስቶስ ማድረግ ከሚገባቸው ነገር አንዱን አደረጉ ማለት ነው፤ የክርስ ቶስን ምሳሌ ከሑቃ 2÷51፣ እና ዕብ 5÷8 ይመ፡፡

6÷2፣ አንድ ልጅ አድጎ ሚስት ካገባ በኋላ ከወላጆቹ ጋር ያለው ግንኙነት ይለወጣል (5÷31)፤ ነገር ግን ወላጆቹን ለመንከ ባከብ ያለበት ኀላፊነት ፈጽሞ አይቀርም (1ጢሞ 5÷4)፡፡

6÷3 *በምድር ላይ፤* ይህ ትእዛዝ በሚገኝበት ዘዘፀ 5÷16 (ዘፀ 20÷12 ይመ) ላይ የተገባው የተስፋ ቃል (ቊ2) የሚጠበቀው የተስፋውን ምድር ከንዓንን ለመውረስ ከመጠበቅ አንጻር ነው፡፡ የቀረበው ሐሳብ የኤፌሶንን ክርስቲያኖች በቀ ጥታ አይመለከትም፡፡ ስለዚህ በዚህ ቦታ የተጠቀሰው በአጠ ቃላይ መልኩ ነው፡፡

6÷4 *አታስቈጧቸው፤* አባቶች ልጆቻቸውን በሆነ ባልሆነ መቈጣት የለባቸውም፤ በልጆቻችን ላይ የፈለግነውን ሁሉ ለማድረግ መብት አለን የሚሉትንም መተው አለባቸው፡፡

6÷5 *ባሪያዎች፤* ብሉይ ኪዳንም ሆነ አዲስ ኪዳን፣ የልብ ደንዳናነት ውጤት ለሆኑት እንደ ባርነት፣ እንደ መፋታት ለመ ሳሰሉት ማኅበራዊ ጒዳዮች ሕግጋት አሏቸው (ዘዳ 24÷1-4፣ ማቴ

ጌቶችና ባሪያዎች

[5]ባሪያዎች ሆይ፤ ለክርስቶስ እንደምት ታዘዙ፣ በምድር ጌቶቻችሁ ለሆኑት በአክብሮትና በፍርሀት፣ በልብ ቅንነትም ታዘዙ፤ [6]ለታይታና ከእነርሱ ሙገሳን ለማግኘት ሳይሆን እንደ ክርስቶስ ባሪያዎች የእግዚአ ብሔርን ፈቃድ ከልብ በመፈጸም ታዘዟቸው፡፡ [7]ሰውን ሳይሆን ጌታን እንደምታገለግሉ ሆናችሁ በሙሉ ልብ አገልግሉ፤ [8]ምክንያቱም፣ ባሪያም ሆነ ነጻ ሰው ለሚያደርገው በጎ ነገር ሁሉ ሽልማቱን ከጌታ እንደሚቀበል ታውቃላችሁ፡፡

[9]እናንተም ጌቶች ሆይ፤ ለባሮቻችሁ እን ዲሁ አድርጉላቸው፤ የእነርሱም፣ የእናንተም ጌታ የሆነው በሰማይ እንዳለ፣ የሰውንም ፊት አይቶ እንደማያዳላ ታውቃላችሁና አታስ ፈራሯቸው፡፡

የእግዚአብሔር ጦር ዕቃ

[10]በተረፈ በጌታና ብርቱ በሆነው ኀይሉ ጠን ክሩ፡፡ [11]የዲያብሎስን የተንኰል ሥራ መቋ ቋም ትችሉ ዘንድ፣ የእግዚአብሔርን ሙሉ የጦር ዕቃ ልበሱ፡፡ [12]ምክንያቱም ተጋድሎ አችን ከሥጋና ከደም ጋር ሳይሆን ከዚህ ከጨለማ ዓለም ገዦች፣ ከሥልጣናትና ኵነይላት እንዲሁም በሰማያዊ ስፍራ ካሉ ክርኩሳን መናፍስት ሰራዊት ጋር ነው፡፡ [13]ክፉው ቀን ሲመጣ መቋቋም ትችሉ ዘንድ የእግዚአብሔርን ሙሉ የጦር ዕቃ ልበሱ፤ ሁሉን ከፈጸማችሁ በኋላ ጸንታችሁ መቆም ትችላ ላችሁና፡፡ [14]እንግዲህ ወገባችሁን በእውነት ዝናር ታጥቃችሁ፣ የጽድቅንም ጥሩር ለብሳ ችሁ፣ [15]በሰላም ወንጌል ዝግጁነት እግሮቻ ችሁ ተጫምተው ቁሙ፡፡ [16]ከእነዚህም ሁሉ ጋር፣ የሚንበለበሉትን የክፉውን ፍላጻዎች ሁሉ ልታጠፉ የምትችሉበትን የእምነትን ጋሻ አንሡ፤ [17]የመዳንን ራስ ቁሩ አድርጉ፤ የመንፈስንም ሰይፍ ያዙ፤ እርሱም የእግዚ አብሔር ቃል ነው፡፡ [18]በጸሎትና በልመና ሁሉ፣ በማንኛውም ሁኔታ በመንፈስ ጸልዩ፤ ይህንም በማስብ ንቁ፤ ስለ ቅዱሳንም ሁሉ በትጋት ልመና አቅርቡ፡፡

[19]የወንጌልን ምስጢር ለመግለጥ አፌን በምከፍትበት ጊዜ ሁሉ በድፍረት እንድ ናገር ቃል ይሰጠኝ ዘንድ ጸልዩልኝ፡፡ [20]በሰ ንሰለት የታሰረ መልእክተኛ የሆንሁት ለዚሁ ነውና፡፡ ስለዚህ መናገር የሚገባኝን ያለ ፍር ሀት እንድናገር ጸልዩልኝ፡፡

የመጨረሻ ሰላምታ

[21]በምን ሁኔታ እንዳለሁና ምን እንደ ማደርግ ታውቁ ዘንድ ተወዳጅ ወንድምና በጌታ ታማኝ አገልጋይ የሆነው ቲኪቆስ ሁሉንም ነገር ይነግራችኋል፡፡ [22]የእኛን ሁኔታ እንድታውቁና ልባችሁን እንዲያበረታ ለዚሁ ስል ወደ እናንተ ልኬዋለሁ፡፡

[23]ከእግዚአብሔር አብ፣ ከጌታም ከኢየሱስ ክር ስቶስ ሰላም፣ ፍቅርም ከእምነት ጋር ለወን ድሞች ይሁን፡፡ [24]ጌታችንን ኢየሱስ ክርስ ቶስን በማይጠፋ ፍቅር ለሚወዱ ሁሉ ጸጋ ይሁን፡፡

6÷5 ኤፌ5÷22፤ ቈሳ3÷22፤1ጢሞ6÷1፤ ቲቶ2÷9፤1ጴጥ2÷18
6÷6 ሮሜ6÷22
6÷7 ቈሳ3÷23
6÷8 ማቴ16÷27 ፡ሉሳ3÷24
6÷9 ኢዮ31÷13፡ 14፡ሐሥ10÷34
6÷10 2ሳሙ10÷12 ፡ሙዘ27÷14፡ሐጌ 2÷4፤1ቆሮ16÷13፡ ኤፌ1:19፣2ጢሞ2÷1
6÷11 ቊ13ሮሜ 13÷12፡1ተሰ5÷8
6÷12 ሮሜ8÷38 ፡1ቆሮ15÷50፡ኤፌ1÷ 3:21፡3÷10፡ዕብ2÷14
6÷13 ቊ11፡2ቆሮ 6÷7
6÷14 መዝ132÷9፡ ኢሳ11÷5፡59÷17፡ 1ተሰ5÷8
6÷15 ኢሳ52÷7፡ ሮሜ 10÷15
6÷16 ማቴ5÷37፡ 1ዮሐ5÷4
6÷17 ኢሳ49÷2፡ 59÷17፡ዕብ4÷12
6÷18 ማቴ26÷41፡ ሉቃ18÷13፡ሐሥ1÷14 ፡ሮሜ8÷26:27፡ሬል 1÷14፡61ቈሳ1÷3
6÷19 ሐሥ4÷29፡ ሮሜ16÷25፡1ተሰ 5÷25
6÷20 ሐሥ21÷33፡ 2ቆሮ5÷20
6÷21 ሐሥ20÷4
6÷22ቈሳ2÷2፡4÷7-9
6÷23 ገላ6÷16፡

19÷8 ይመ)፡፡ እንዲህ ያሉ ሕግጋት እነዚህን የመሳሰሉ ጉዳዮችን የሚያበረታቱ ወይም ቸል የሚሉ ሳይሆኑ፣ ከእግዚአብሔር በተ ሰጡና በዘመኑ ከነበረው እውነታ ጋር ተገባራዊ የሆነ ግንኙነት ያላቸው ነበሩ፡፡

6÷9 *ጌቶች፣* አሁንም ጳውሎስ በሌላው ወገን ያሉት ማድ ረግ የሚገባቸውን ነገር በአጽንዖት ያቀርባል (ከ5÷21-6÷4 ጋር ያነጻጽሩ፤ የቲቶ 2÷9 ማብ ይመ)፡፡

6÷10-20፣ እስከ አሁን ጳውሎስ በኤፌሶን መልእክት የተና ገረው ቍሳዊውን ዓለም በተመለከተ ነበር፡፡ ከመጀመሪያ አንሥቶ ትኩረት ያደረገው ስለማይታየው ዓለም ሲሆን (የ1÷3 ማብ ይመ፤ በተጨማሪ፣ 1÷10:20-30፣ 2÷6፣ 6÷10 ይመ)፣ አሁን ደግሞ "በሰ ማያዊ ስፍራ" (ቊ12) ከክፉው ጋር ስለሚደረገው መንፈሳዊ ውጊያ ነው፡፡

6÷10 *ብርቱ ... ኀይሉ፣* የሰው ጥረት ዋጋ እንደሌለው እና የእግዚአብሔር ኀይል ግን ማነም ሊቋቋመው እንደማይችል ያሳያል፡፡

6÷11 *የዲያቢሎስን ... ሥራ፣* ክርስቲያኖች ከክፉው ጋር በመንፈሳዊ ውጊያ ውስጥ አሉ፤ ይህ መንፈሳዊ ውጊያ የእምነት ጦርነት እንደ ሆነ ተገልጾአል (2ቆሮ 10÷4፣ 1ጢሞ 1÷18-19፣ 6÷12)፣ ይህም ውጊያ እስከሚመጣው ሕይወት ድረስ ይቀጥላል፡፡

6÷12 *ከሥጋና ከደም ጋር ሳይሆን፣* ዋና ጠላት እነርሱ እንደ ሆኑ በመቆጠር በተቃዋሚ ሰዎች ላይ በቀጥ ባ በመነሣሣት ሥጋዊ ኀይል መጠቀም ተገቢ እንዳለሆነ የቀረበ ማስጠንቀቂያ ነው፡፡ *ገዦች ... ሰራዊት፣* ጳውሎስ አስቀድሞ ከጠቀሳቸው በማ ይታየው ዓለም ካሉ ኀይላት ጋር ያነጻጽሩ (የ1÷21፣3÷10 ማብ ይመ)፡፡ *በሰማያዊ ስፍራ፡* የ1÷3 ማብ ይመ፡፡

6÷13 *መቋቋም ትችሉ ዘንድ ... ጸንታችሁ ቆሙ፣* በዚህ ወድድ የተጠቀሰው ምሳሌ የክፉውን ግዛት በኀይል መውረርን የሚያመለክት ሳይሆን፣ እያንዳንዱ ወታደር የሚመጣውን ጥቃት ለመቋቋም የሚያደርገውን መከላከል የሚያሳይ ነው፡፡

6÷14 *በእውነት ዝናር፣* በኢሳ11÷5 ላይ በምሳሌነት ከተጠ ቀሰው ከመሲሑ አለባበስ ጋር ያነጻጽሩ፡፡ በውጊያ ድል ማድረግ የሚቻለው ውኃኔ በተሞላበት ኀይል ሳይሆን፣ መሲሑ እንዳደ ረገው በመልካም ባሕርይ ነው፡፡ *የጽድቅንም ጥሩር፣* እዚህም ላይ የጠረኛው ባሕርይ መከላከል ነው፡፡ እግዚአብሔር ራሱ ፍትሕን ለማምጣት ሲነሣ፣ የጽድቅን ጥሩር እንደሚለብስ በምሳሌ ተገል ጾአል (ኢሳ 59÷17 ይመ)፡፡

6÷15 *እግሮቻችሁ ተጫምተው፣* በኢሳ 52÷7 ላይ የተጠ ቀሰው መልእክተኛ እግር የሚያጓጉጓርቀው በባዶ እግር የመሮጥን ልማድ ሲሆን፣ እዚህ ላይ የወንጌሉ መልእክት የቀረበው እንደ ሮማዊ ወታደር ጫማ የሚከላከልና የሚደገፍ መሆኑን ለማሠት ነው፡፡

6÷16 *የሚንበለበሉትን የክፉውን ፍላጻዎች ሁሉ ልታጠፉ፣* በቈዳ የተሰበጠ፣ ነበልባል ያላቸውን የሚወረውሩ ፍላጻዎችን እንዲያጠፉ በውሃ ውስጥ የተነከረን ሰፊ የሆነውን የሮማውያንን ጋሻ በምሳሌነት ያመለክታል፡፡

6÷17-18 *የመንፈስንም ሰይፍ ... በመንፈስ ጸልዩ፣* ውጊ ያው መንፈሳዊ ስለ ሆነ በቃሉና በጸሎት አማካይነት በእግዚ አብሔር በመደገፍና በእርሱ ኀይል የሚደረግ መሆኑን የሚያስ ገነዝብ ነው፡፡ የመንፈስ ሰይፍ አማኝ ከክፉው ኀይል ጋር ሲዋጋ ለማጥቃት የሚጠቀምበት መሣሪያ ነው፡፡

6÷17 *የመዳንን ራስ ቁሩ፣* ይህን የሚመስል ምሳሌ በኢሳ 59:17 ላይ ተጠቅሶአል (የቊ14 ማብ ይመ)፡፡ ቁሩ የወታደርን ራስ ከመከላከል ባሻገር፣ ወታደራዊ ድልን የሚያመለክት ምሳሌ ነው፡፡

6÷19፣ ጳውሎስ በወህኒ ተጥሎ ያስብ የነበረው ስለ ራሱ ደኅንነት ሳይሆን ስለ ክርስቶስ መንግሥት አገልጋሉት ነው፡፡

6÷21-23፣ ጳውሎስ በሌሎች መልእክቶቹ ውስጥ የተለ ያዩ ግለሰቦችን ስም በመጥራት ከሚገልጸው ሰላምታ ለየት ባለ ሁኔታ ሰላምታ በማቅረብ መልእክቱን ይደመድማል፡፡ ይህም የኤ ፌሶን መልእክት ለብዙዎች ክርስቲያኖች እንዲጻረስ ታስቦ የተ ጻፈ መልእክት መሆኑን ሊያመለክት ይችላል (1÷1 ማብ ይመ)፡፡

6÷21 *ቲኪቆስ፣* የጳውሎስ ተወካይ በመሆን ከቦታ ቦታ የሚዘዋወር ረዳቱ ነበር (ከቈላ 4÷7፣ 2ጢሞ 4÷12፣ ቲቶ 3÷12 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ፊልጵስዩስ ሰዎች

መግቢያ

ጸሓፊው፣ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

የፊልጵስዩስ መልእክት በጳውሎስ እንደ ተጻፈ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ያለማመንታት መስክራ ለች (1፡1ይመ)፡፡ የመልእክቱ ውስጣዊ ማስረጃ የእውነት መለያ ያዘለ ነው፡፡ ጸሓፊው በመልእክቱ ውስጥ ስለ ራሱ የተናገራቸው ብዙ ነገሮች፣ በሌሎች የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ስለ ጳውሎስ ከምና ውቀው ነገር ጋር የሚመሳሰል ነው፡፡

ጳውሎስ መልእክቱን የጻፈው በእስር ቤት ሆኖ እንደ ነበር የታወቀ ነው (1:13-14 ይመ)፡፡ አንዳንዶች ጳውሎስ የታሰረው በኤፌሶን በ53-55 ዓ.ም አካባቢ ሳይሆን አይቀርም ይላሉ፤ ሌሎች ደግሞ የታሰረው በ57-59 ዓ.ም ገደማ በቂሣርያ ነው ይላሉ፡፡ ሆኖም ጳውሎስ በ61 ዓ.ም አካባቢ በሮም እስር ቤት ሆኖ ይህን መልእክት እንደ ጻፈ የሚያረጋግጡ የተሻሉ ማስረጃዎች ተገኝተዋል፡፡ ይህም በሐሥ28፡14-31 ሐዋርያው በቁም እስር ላይ እንደ ነበረ፣ ከሚገልጸው ታሪክ ጋር በሚገባ የሚጣጣም ነው፡፡ ጳውሎስ የፊልጵስዩስን መልእክት በጻፈ ጊዜ፣ ሁለተኛውን የጢሞቴዎስ መልእክት በጻፈበት "ማሜርታይን" በተባለው ወህኒ ቤት ውስጥ ሆኖ አልነበረም፡፡ በዚህ ጊዜ ጳውሎስ ለሁለት ዓ መት በመኖሪያነት በተከራየው ቤት ውስጥ ሆኖ፣ ወደ እርሱ ለሚመጡ ሁሉ ወንጌልን በነጻነት ገልጦ ያስተምር ነበር፡፡

የመልእክቱ ዐላማ

ጳውሎስ ይህን መልእክት ሲጽፍ ቀዳሚ ዐላማው የፊልጵስዩስ ሰዎች የእርሱን በሮም መታሰር ሰምተው (1፡5፤4፡10-19) ስለ ላኩለት ስጦታ ለማመስገን ነበር፡፡ ይሁን እንጂ ሐዋርያው ይህንኑ ዕድል በመጠቀም እነርሱ ለነበሯቸው ጥያቄዎች መልስ መስጠትና እግረ መንገዱን የሚያነሣቸው ጕዳዮች ነበሩ (1) ራሱ ስለ ነበረበት ሁኔታ ገልጾላቸዋል (1፡12-26፤4፡10-19)፤ (2) የፊልጵስዩስን ምእመናን በስደት ውስጥ ጸንተው እንዲቆሙና በማንኛውም ሁኔታ ውስጥ ቢያልፉ እንኳ በጌታ ደስ ሊላቸው እንደሚገባ ይመክራቸዋል (1፡27-30፤4፡4)፤ (3) እርስ በርስ ትሑታን እንዲሆኑና አንድነት እንዲኖራ ቸው (2፡1-11፤4፡2-5)፤ (4) የጢሞቴዎስንና የአፍሮዲጡን መልካም አገልግሎት በፊልጵስዩስ ላለችው ቤተ ክርስቲያን መስክርላታል፤ (2፡19-30)፤ (5) በመካከላቸው ሆነው የሙሴን ሕግጋት በክርስትናም ውስጥ መጠበቅ አለብን ከሚሉ አይሁድ ክርስቲያኖችና ልቅ አኗኗር በክርስትና ሕይወታችን ላይ ለውጥ አያመጣም ከሚሉ ሰዎች አስጠንቅቆአቸዋል (ም 3)፡፡

የመልእክቱ ተደራሲያን

ፊልጵስዩስ በመቄዶኒያው ንጉሥ በዳግማዊ ፊልጶስ ስም የተሰየመች ከተማ ነበረች፤ ዳግማዊ ፊልጶስም የታላቁ እስክንድር አባት ነበረ፡፡ ፊልጵስዩስ የበለጸገች በሮም ቅኝ ግዛት ሥር የነበረች ከተማ ስትሆን፣ የፊልጵስዩስና የሮም ዜጐችም ነበሩ ማለት ነው፡፡ ሮማውያን በመሆናቸው ይመኩ ነበር (ሐሥ 16፡21 ይመ)፤ አለባበሳቸው እንደ ሮማውያን ሲሆን የሚነጋገሩትም በላቲን ቋንቋ ነበር፡፡ ጳውሎስ የክርስቲያኖች አገር በሰማይ ነው ሲል (3፡20-21) ይህን ሁኔታ ተመርኵዞ መሆኑ ጥርጥር የለውም፡፡ ብዙዎቹ የፊልጵስዩስ ነዎሪዎች ጡረታ የወጡ ወታደሮች ስለነበሩ፣ በከተማዪቱ አቅራቢያ መሬት ተሰጥቶአቸው ነበር፤ እነርሱም ጠረፍ ላይ የምትገኘውን የፊልጵስዩስን ከተማ በመጠነም ቢሆን በውትድርና ያገለግሉ ነበር፡፡ ከተማዋ የሮም ቅኝ ግዛት መሆኗ፣ አይሁድ በዚያ ባለመኖራቸውና ምኵራብ ላለመሥራታቸው ምክንያት ሳይሆን አይቀርም፤ ደግሞም ጳውሎስ በፊልጵስዩስ መልእክቱ ውስጥ አንድም የብሉይ ኪዳን ጥቅስ አለመጠቀሙም በዚሁ ምክንያት ሊሆን ይችላል፡፡

የመልእክቱ ልዩ ባሕርያት

1. በፊልጵስዩስ መልእክት ውስጥ አንድም የብሉይ ኪዳን ጥቅስ አልተጠቀሰም፡፡
2. አንድ የወንጌል መልእክተኛ ስለ ሥራው አካሄድ በመግለጽ የጻፈው የምስጋና ደብዳቤ ነው፡፡
3. ስለ ጠንካራ ክርስቲያናዊ አኗኗር የሚገልጹ ነጥቦችን ያዘለ ነው፤
   (ሀ) ራስን ዝቅ ማድረግ (2፡1-4)
   (ለ) ወደ አንድ ግብ ለመድረስ ወደፊት መዘርጋት (3፡13-14)
   (ሐ) አለመጨነቅ (4፡6)
   (መ) ሁሉን ለማድረግ መቻል (4፡13)
4. በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለ ደስታ የሚነገር መልእክት በመሆን ይታወቃል፤ "ደስታ" የሚለውም ቃል በተለያየ መልኩ አሥራ ስድስት ጊዜ ያህል ተጠቅሶ ይገኛል፡፡
5. መልእክቱ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለ ክርስቶስ ከሚያስተምሩ ዋነኛ ክፍሎች አንዱን (2፡5-11) የያዘ ነው፡፡

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1፡1-2)
2. ስለ ፊልጵስዩስ ሰዎች የቀረበ ምስጋናና ጸሎት (1፡3-11)
3. ጳውሎስ የነበረበት ሁኔታ (1፡12-26)
4. ምክር (1፡27-2፡18)
   (ሀ) ለወንጌል ልንኖረው የሚገባ ሕይወት (1፡27-30)
   (ለ) የክርስቶስን የአገልጋይነት ባሕርይ መከተል (2፡1-18)
5. በወንጌል ሥራ ውስጥ የጳውሎስ ባልደረቦች (2፡19-30)
   (ሀ) ጢሞቴዎስ (2፡19-24)
   (ለ) አፍሮዲጡ (2፡25-30)
6. ልቅ አኗኗርን ለሚያደፋፍሩና ለድነት ሕግንም መፈጸም ያስፈልጋል ለሚሉ መምህራን ማስጠንቀቂያ (3፡1-4፡1)
   (ሀ) የሙሴን ውጪያዊ ሥርዐቶች በክርስትና ውስጥ ከሚያስገቡ አይሁድ ክርስቲያኖች (3፡1-16)
   (ለ) በክርስትና ውስጥ ልቅ አኗኗርን ከሚደግፉ ወገኖች (3፡17-4፡1)
7. የመጨረሻ ምክር፣ ምስጋናና ማጠቃለያ (4፡2-23)
   ሀ) ክርስቲያናዊ አኗኗርን በተመለከተ የተሰጡ ልዩ ልዩ ምክሮች (4፡2-9)
   ለ) ማጠቃለያ፣ ምስክርነትና ድጋሚ ምስጋና (4፡10-20)
   ሐ) የስንብት ሰላምታና ቡራኬ (4፡21-23)

ፊልጵስዩስ በጳውሎስ ዘመን

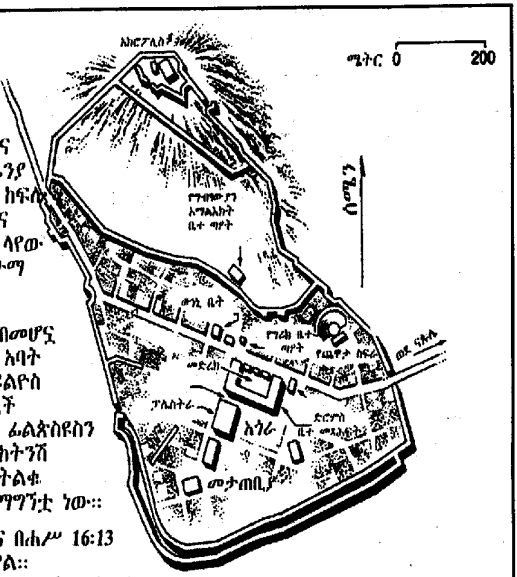
ሜትር 0
200
ኪሎሜትር
ወደ ናፖሊ
ፎሩም
ኤጲስ ቆጶስ
ቤተ ጣዖት
ቲያትር
ገበያ
ቤተ ጣዖት
ቅስት
ቤተ ክርስቲያን
ፍርስራሽ
ቤተ መጻሕፍት
ክፍት ቦታ
ፎሩም
ፖሊስ ጣቢያ
ፍርስራሽ
ቤተ መጻሕፍት
ፍርስራሽ
ቤተ ክርስቲያን
ፍርስራሽ
ፍርስራሽ
ፍርስራሽ

1 የክርስቶስ ኢየሱስ አገልጋዮች የሆኑ ጳውሎስና ጢሞቴዎስ፤ ከቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችና[ሀ] ከዲያቆናት ጋር በፊልጵስዩስ ላሉ በክርስቶስ ኢየሱስ ቅዱሳን ለሆኑ ሁሉ፤
2ከእግዚአብሔር ከአባታችን፣ ከጌታም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን፡፡

ምስጋናና ጸሎት

3እናንተን ባስታወስሁ ቊጥር አምላኬን አመሰግናለሁ፡፡ 4ዘወትር ስለ ሁላችሁ ስጸልይ፣ በደስታ እጸልያለሁ፤ 5ከመጀመሪያው ቀን አን ሥቶ እስካሁን ድረስ በወንጌል አገልግሎት ተካፋይ ሆናችኋልና፡፡ 6በእናንተ መልካምን ሥራ የጀመረው እርሱ እስከ ክርስቶስ ኢየሱስ ቀን ድረስ ከፍጻሜ እንደሚያደርሰው እርግጠኛ ነኝ፡፡
7በልቤ ስላላችሁ፣ ስለ ሁላችሁ እንዲህ ማሰቤ ተገቢ ነው፤ በእስራቴ፣ ስለ ወንጌል ስመክትም ሆነ ወንጌልን ሳጸና ሁላችሁም ከእኔ ጋር የክዝክዝሐፍ ጸጋ ተካፋዮች ናችሁና፡፡ 8በክርስቶስ ኢየሱስ ፍቅር ሁላችሁንም ምን ያህል እንደምናፍቃችሁ ክዝክዝሐፍ ምስክሬ ነው፡፡
9ፍቅራችሁ በጥልቅ እውቀትና በማስተዋል ሁሉ በዝቶ እንዲተረፈረፍ እጸልያለሁ፡፡ 10ይኸውም ከሁሉ የሚሻለውን ለይታችሁ እንድታውቁ፣ እስከ ክርስቶስም ቀን ድረስ ንጹሓ ንና ነቀፋ የሌለባችሁ እንድትሆኑ፣ 11ስለክዝ ክብሩ ክብርና ምስጋና በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በሚገኘው የጽድቅ ፍሬ እንድትሞሉ ነው፡፡

በጳውሎስ እስራት ወንጌል መስፋፋቱ

12አሁንም ወንድሞች ሆይ፤ በእኔ ላይ የደረሰው ነገር ወንጌል በይበልጥ እንዲስፋፋ መርዳቱን ታውቁ ዘንድ እወዳለሁ፡፡ 13ከዚህ የተነሣ እስራቴ ስለ ክርስቶስ እንደ ሆነ፣ በቤተ መንግሥት ዘበኞችና[ለ] በሌሎችም ሁሉ ዘንድ ታውቆአል፡፡ 14ባእኔ መታሰር ምክንያት በጌታ ካሉት ወንድሞች ብዙዎቹ የክዝክዝሐፍን ቃል ያለ ፍርሀት፣ በድፍረት ለመናገር ብርታት አግኝተዋል፡፡

1፡1 ሐሥ9፡13፡ 16፡1፡12፡2ቆሮ1፡1፡ 1ጢሞ3፡1፡8
1፡2 ሮሜ1፡7
1፡3 ሮሜ1፡8
1፡4 ሮሜ1፡10
1፡5 ሐሥ2፡42፡16፡ 12-40፡ሬዕ4፡15
1፡6 ቊ10፡ መዝ138፡8፡1ቆሮ1፡8
1፡7 ቊ13፡14፡16፡17፡ ሐሥ21፡33፡ 2ቆሮ7፡3፡2ጴጥ1፡13
1፡8 ሮሜ1፡9
1፡9 ኤፌ1፡17፡ 1ተስ3፡12
1፡10 ቊ6፡ 1ቆሮ1፡8
1፡11 ያዕ3፡18
1፡13 ቊ7፡14፡17፡ ሐሥ21፡33
1፡14 ቊ7፡13፡17፡ ሐሥ4፡29፡21፡33

ሀ1 ጳጳሳት
ለ13 ወይም በቤተ መንግሥት ሁሉ

1፡1-2ፈ ጳውሎስ ሌሎች ደብዳቤዎቹን ሲጽፍ እንዳደረገው ሁሉ፣ የዘመኑን የአጻጻፍ ስልት ለመከተል ሦስት ነገር አድርጎአል፤ ሀ) ደብዳቤው ከማን እንደተላከ ገልጾአል፤ ለ) የደብ ዳቤውን ተቀባዮች ለይቶ አሳውቆአል፤ ሐ) ሰላምታ አቅርቦአል፤

1፡1 *አገልጋዮች፣* ሮሜ1፡1፤ ቲቶ 1፡1፤ ፊሞ 1 ይመ፡፡ በሌላ አንጻር ይህ አባባል፣ ጳውሎስ የክርስቶስ ሐዋርያ መሆኑን ይገ ልጻል፡፡ *ጢሞቴዎስ፣* ከ1ኛ ጢሞቴዎስ መግቢያ "የመልእክቱ ተደራ ሲያን" የሚለውን ይመ፡፡ ጢሞቴዎስ በመልእክቱ ውስጥ የተጠ ቀሰው የጳውሎስ የሥራ ጓደኛ መሆኑ እንጂ መልእክቱን አብሮ መጻፍ አይደለም፡፡ *ሽማግሌዎችና ከዲያቆናት፣* ጳውሎስ ከጻፋቸው መልእክቶች ሁሉ፣ የቤተክርስቲያን መሪዎች የደብዳቤ ተቀባዮች ሆነው የተጠቀሱት እዚህ ላይ ብቻ ነው፡፡ *ሽማግሌዎ ችና፣* የ1ጢሞ 3፡1 ማብ ይመ፡፡ *ዲያቆናት፣* የ1ጢሞ 3፡8 ማብ ይመ፡፡ *በፊልጵስዩስ፣* ከመጽሐፉ መግቢያ "የመልእክቱ ተደራሲ ያን" የሚለውን ይመ፡፡ *ቅዱሳን፣* "በክርስቶስ ኢየሱስ"የሚለው ሐረግ የግለሰብን የሥነ ምግባር ንጽሕና ሳይሆን፣ ከክርስቶስ ጋር በመሆን የሚገኘውን መንፈሳዊ አንድነት የሚያሳይ ነው (ሮሜ 1፡7፤ 1ቆሮ 1፡2 እና ማብ ይመ)፡፡

1፡2፤ በመክፈቻው ላይ የተጠቀሰው የሰላምታ ቃል ባህላዊ ጨዋነትን የሚያሳይ ሳይሆን የክርስቲያኖችም መለያ ነው፡፡

1፡3-4 *አምላኬን አመሰግናለሁ ... ስለ ሁላችሁ ስጸ ልይ በደስታ፣* ጳውሎስ አንባቢዎች በወንጌል ውስጥ ስላላቸው ተሳትፎ ሁልጊዜ በደስታ እየተሞላ የምስጋና ጸሎት ማቅረብ፣ በደብዳቤዎቹ መጀመሪያ ላይ የሚታይ ልዩ ምልክት ነው (ሮሜ 1፡8፤ 1ቆሮ1፡4፤ ቈላ1፡3፤ 1ተስ1፡2፤ 2ተስ1፡3፤ 2ጢሞ 1፡3፤ ፊሞ4 ይመ)፡፡

1፡5 *ከመጀመሪያው ቀን፣* ጳውሎስ ወደ ፊልጵስዩስ የመ ጣበትን የመጀመሪያ ጊዜ ያመለክታል (ሐሥ 16፡12 ይመ)፡፡ *እስ ካሁን፣* ጳውሎስ በርም የታሰረበት የመጀመሪያው ጊዜ (ሐሥ 28፡16-31 ይመ) ሊገባደድ አካባቢ ማለት ነው (2፡24 ይመ)፡፡ *በወንጌል አገልግሎት ተካፋይ፣* ጳውሎስ ስለ እነርሱ እያመሰገነ የሚጸልየው ወንጌልን ስለተቀበሉ ብቻ ሳይሆን በአገልግሎቱም ከፍተኛ ድጋፍ ስላደረጉለት ነው (4፡15 ይመ)፡፡

1፡6 *በእናንተ ...ሥራ፣* እግዚአብሔር የኀጢአት ስርየት በመስጠት ለአንባቢዎቹ ያደረገውን መልካም ነገር ብቻ ሳይሆን፣ በሕይወታቸውም በመሥራት ላይ እንደሆነ ጳውሎስ እርግጠኛ ነው (ቊ11 ይመ)፡፡ "*ሥራ*" የሚለው ቃል እግዚአብሔር እነርሱን ለማዳን የሚያደርገውን ሁሉ ያመለክታል፡፡ *እስከ ክርስቶስ ኢየ ሱስ ቀን፣* ድነታቸው ወደ ፍጻሜ የሚደርስበትን የጌታን ዳግም ምጽአት የሚያመለክት ነው (1፡10፤ 2፡16፤ 1ቆሮ1፡8፤ 5፡5፤ 2ቆሮ 1፡14 ይመ)፡ የድነት ጀማሪ፣ አድራጊና ፈጻሚ እግዚአብሔር ነው፡፡

1፡7 *የእግዚአብሔር ጸጋ ተካፋዮች፣* እስራት ቢሆን ወይም ስደት እንዲህ ዐይነቱን ተካፋይነት ሊከለክል አይችልም፡፡ ጳው ሎስ በታሰረ ጊዜም እንኳ በአፍሮዲጡ አማካይነት የገንዘብ ስጦ ታቸውን በመላክና ከጳውሎስ ጋር ያላቸውን አንድነት ገልጸዋል፣ በስደቱም ወቅት አብረውት ቆመዋል፡፡

1፡8 *በክርስቶስ ኢየሱስ ፍቅር፣* ጥልቅና ጽኑ ፍቅር ነው፤ ይህም በመጀመሪያ በጌታ ኢየሱስ ሕይወት የታየ ሲሆን፣ በጳ ሎም ከክርስቶስ ጋር ካለው ኅብረት የተነሣ በጳውሎስ ሕይወት እያደገ የመጣ ነው፡፡ ይህም ፍቅር ያለ መከልከል ለሁሉ ሊጻረስ የሚችል ነው፡፡

1፡9 *እውቀትና፣* ፍቅር የሚያድግበት መንገድ ነው (ከቊ4 1፡9ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *በማስተዋል ሁሉ፣* ደጉንና ክፉውን በትክክል በመለየት ማለት ነው፡፡ የክርስቲያን ፍቅር ስሜት ብቻ ሳይሆን በዕውቀትና በማስተዋል ላይ የተመሠረተ ነው፡፡ *በዝቶ እንዲት ረፈረፍ፣* እውነተኛ ፍቅር እያደገና እየበሰለ የሚሄድ ነው፡፡ (1ተስ3፡12፤ 4፡10፤ 2ተስ1፡3 ይመ)፡፡

1፡10 *ከሁሉ የሚሻለውን ለይታችሁ እንድታውቁ፣* ክርስቲ ያኖች በሥነ ምግባርም ሆነ በግብረገብ ከሁሉ የላቀውን ተቀብ ለው ተግባራዊ ማድረግ አለባቸው፡፡ *እስከ ክርስቶስም ቀን፣* በዚያ ጊዜ ግቡ ምን እንደ ሆነ በሚገባ ይታወቃል (የቊ 6 ማብ ይመ)፣ ክርስቲያኖች ክፉም ሆነ ደግ ሳይረጉት ነገር መልስ ይሰ ጣሉ፤ ብድራታቸውንም ይቀበላሉ (2ቆሮ 5፡10 ይመ)፡፡ *ንጹሓና ነቀፋ የሌለባችሁ፣* የክርስቲያኖች ግብ በዚህ ዓለም ሕይወታቸው ተጠብቀው፣ በብልሹ ሥነ ምግባር ወይም በመንፈሳዊ ውድቀት ሳይነቀፉ መኖር ነው፡፡

1፡11 *ለእግዚአብሔር ክብርና ምስጋና፣* እግዚአብሔር በአ ማኞች ሕይወት ለሚያደርገው ሁሉ የመጨረሻ ግብ ነው (ኤፌ 1፡6፡12፡14 ይመ)፡፡ *በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል፣* በክርስቶስ በኩል (ከእርሱ ጋር አንድ በመሆን) በመንፈስ ቅዱስ ሥራ የተገኘ ነው፡፡ (ከዮሐ15፡5፤ ከኤፌ2፡10 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ ... *የጽድቅ ፍሬ እንድ ትሞሉ* ከክርስቲያኖች ሁሉ የሚጠበቅ ነው (ከማቴ5፡20-48፤ ዕብ 12፡11፤ ያዕ3፡18፤ ጋር ያነጽሩ፤ እንዲሁም ኢሳ 6፡12፤ ገላ5፡22 ይመ)፡፡

1፡12 *በእኔ ላይ የደረሰው ነገር፣* የጳውሎስን በእስር መቈየት የሚያመለክት ነው፡፡ *ወንጌል ...እንዲስፋፋ፣* የጳውሎስ መታሰር ለወንጌል መሰናክል ከመሆን ይልቅ ወንጌል በበለጠ እንዲ ታወቅ አድርጎአል፡፡

1፡13 *እስራቴ ስለ ክርስቶስ ... ታውቆአል፣* ጳውሎስ የታ ሰረው ለወንጌል ካለው ጠንካራ አቋሙ የተነሣ እንጂ ወንጀል ሠርቶ እንዳልሆነ እርሱን በሚያውቁት ሰዎች ሁሉ ዘንድ ግልጽ ነበር፡፡ *እስራቴ፣* የታሰረበትን ሰንሰለት ወይም በአጠቃላይ ሥቃዩንና በእስር መቆየቱን የሚያመለክት ነው (ቊ14 ይመ)፡፡ *በቤተ መንግ ሥት ዘበኞችና፣* ጳውሎስን በግል የሚያውቁት ወይም በታሰ ረበት ወቅት ይጠብቁት ዘንድ የተመደቡ በብዙ ሺህ የሚቈጠሩ ወታደሮችን ያመለክታል (ሐሥ 28፡16፡30 ይመ)፡፡

1፡14 *ለመናገር ብርታት አግኝተዋል፣* ሌሎች ሰዎች በእ ርሱ ምሳሌነት ተበረታትተው ወንጌልን በጎደል መስበክ መቻ ላቸው በጳውሎስ መታሰር የተገኘ ያልተጠበቀ ውጤት ነው፡፡

15አንዳንዶች ክፉትና ከፉክክር የተሞሙ ሌሎች
ግን ከበጎ ፈቃድ የተነሣ ክርስቶስን ይሰብ
ካሉ፡፡ 16እነዚህ፣ እኔ ለወንጌል ለመሟገት እዚህ
እንዳለሁ ስለሚያውቁ፣ በፍቅር ይህን ያደር
ጋሉ፤ 17እነዚያ ግን በአስራቱ ላይ ሳለሁ መከራ
ሊያጸኑብኝ አስበው በቅንነት ሳይሆን ለግል
ምኞታቸው ሲሉ ክርስቶስን ይሰብካሉ፡፡ 18ታዲያ
ችግሩ ከምኑ ላይ ነው? ቁም ነገሩ በቅንነትም
ይሁን በማስመሰል በማገኛቸውም መንገድ ክር
ስቶስ መሰበኩ ነው፡፡ በዚህ ደስ ይለኛል፡፡

አዎን፣ ደስ ይለኛል፣ 19በእኔ ላይ የደረሰው
ነገር፣ በጸሎታችሁ አማካይነትና ከኢየሱስ ክርስ
ቶስ መንፈስ በተሰጠኝ ረድኤት ለመዳኔ እንደ
ሚሆን ዐውቃለሁና፡፡ 20በምንም ዐይነት መንገድ
ዐፍሬ እንዳልኖሽ ጽኑ ናፍቆትና ተስፋ አለኝ፤
ነገር ግን እንደ ወትሮው ሁሉ ዛሬም በሕይወ
ትም ሆነ በሞት ክርስቶስ በሥጋዬ እንዲከበር
ሙሉ ድፍረት ይኖረኛል፡፡ 21ለእኔ፣ መኖር ክር
ስቶስ ነው፤ ሞትም ማትረፍ ነው፡፡ 22 ነገር ግን
የትኛውን እንደምመርጥ አላውቅም፡፡ 23በእነዚህ
በሁለቱ እጨነቃለሁ፤ ልሄድ፣ ከክርስቶስም ጋር
ልሆን እናፍቃለሁ፤ ይህ እጅግ የተሻለ ነውና፡፡
24ነገር ግን በሥጋ መኖሬ ለእናንተ ይበልጥ
አስፈላጊ ነው፡፡ 25ይህን በማስተዋል፣ በእምነት
እንድታድጉና ደስ እንዲላችሁ፣ በሁላችሁ ዘንድ
እንደምቈይና እንደምኖር ተረድቻለሁ፡፡ 26እንደ ዜ
መጥቼ በእናንተ ዘንድ በምሆንበት ጊዜ በእኔ
ምክንያት በክርስቶስ ኢየሱስ ያላችሁ ደስታ ይበዛ
ችኋል፡፡

27ብቻ ለክርስቶስ ወንጌል እንደሚገባ ኑሩ፤
ይህ ከሆነ መጥቼ ባያችሁ ወይም በርቀት
ሆኜ ስለ እናንተ ብሰማ፣ ለወንጌል እምነት
እንደ አንድ ሰው ሆናችሁ በመጋደል በአንድ
መንፈስ ጸንታችሁ እንደምትቆሙ ዐውቃለሁ፡፡
28ባሞገኟቸውም መንገድ በተቃዋሚዎቻችሁ አት
ሸበሩ፤ ይህ እነርሱ እንደሚጠፉ፣ እናንተ ግን
እንደምትድኑ ከእግዚአብሔር የተሰጠ ምልክት
ነው፡፡ 29በክርስቶስ እንድታምኑ ብቻ ሳይሆን
ስለ እርሱ መከራ እንድትቀበሉም ይህ ጸጋ
ተሰጥቶአችኋልና፤ 30ቀድሞ እንዳያችሁት አሁ
ንም በእኔ እንዳለ በምትሰሙት በዚያው ዐይ
ነት ተጋድሎ እናንተም እያለፋችሁ ነውና፡፡

1:16 ሥ7:12
1:17 ሥ7:13;14፤ ሐ21:33;2ሐ2:3
1:19 ሐሥ16:7; 2ቆሮ1:11;2ሞሮ22
1:20 ሥ14:ሮሜ 8:19;14+8;
1ቆሮ6:20
1:21 ገላ2:20
1:23 ዮሐ12:26; 2ጢሞ 4:6
1:27 1ቆሮ16:13; ኤፌ4:1;ይሁ3
1:29 ማቴ5:11; 12;ሐሥ5:41
1:30 ሥ13:
ሐሥ16:19-40

ᵃ16:17 አንዳንድ ጥንታዊ ያለሆኑ ቅጆች የሥ16እና17 ቅደም ተከተል አለዋውጠውታል
ᵇ19 ወይም ለትድግናዬ

1:15 *ክፉትና ከፉክክር ... ከበጎ ፈቃድ*፣ በጳውሎስ መታ ሰር የተቀሰቀሰው ይህ የወንጌል ስብከት ከሁለት ተቃራኒ ፍላጎ ቶች በአንዱ ላይ የተመሠረተ ነው፡፡

1:16 *እነዚህ ... በፍቅር ይህን ያደርጋሉ* ከበጎ ፈቃድ የተነሣ የሚሰበኩት ቀደም ሲል በሥ13 ላይ እንደተጠቀሰው፣ ጳውሎስ የታሰረበትን እውነተኛ ምክንያት ስለሚያውቁ፣ እንደ ጳውሎስ በድ ፍረት የተሞላ ርምጃ ለመውሰድ የተነሣሡ ናቸው፡፡

1:17 *እነዚያ ግን ... ለግል ምኞታቸው ሲሉ ክርስቶስን ይሰብካሉ* ከቅናት የተነሣ ወንጌልን የሚሰብኩ ሰዎች ይህን የሚ ያደርጉት በቅንነት ሳይሆን፣ ከጳውሎስ ጋር ለመፎካከር በመሆኑ እስራቱ እንዲከብድበት ያደርጋሉ፡፡

1:18 *በቅንነትም ይሁን በማስመሰል ... ክርስቶስን ይሰብካሉ* እነዚህ ሰባኪዎች በጎ ተነሣሥቶት ባይኖራቸውም፣ የእውነት መልእክት ስላላቸው እንደ ስሕተት አስተማሪዎች የሚ ታዩ አይደሉም፡፡ ወንጌል ከሰባኪው ጋር የማይያያዝ የራሱ የሆነ ዐላ ማና ተፈላጊነት አለው፤ መልእክቱ ከመልእክተኛው የላቀ ነውና፡፡ *ደስ ይለኛል ...ደስ ይለኛል*፣ ጳውሎስ እዚህ ላይ የብርቱ ክር ስቲያንን የሕይወት ልምድ ምሳሌነት ይጠቅሳል፡፡ ጳውሎስ ታስ ሮአል፤ ክርስቲያን ጓደኞቹም በስብከታቸው በችግሩ ላይ ችግር ይጨምሩበት ነበር፤ እርሱ ግን በዚህ ሁሉ ይደሰታል፡፡

1:19 *ከኢየሱስ ክርስቶስ መንፈስ*፣ መንፈስ ቅዱስ የእግዚ አብሔር አብ መንፈስ ብቻ ሳይሆን (ሮሜ8:9;14፤1ቆሮ2:10-11;14) ፣ የሥላሴ ሁለተኛ አካል የሆነው የክርስቶስም መንፈስ ነው (ሐሥ16:7፤ሮሜ8:9፤ገላ4:6)፤ መንፈስ ቅዱስ በአብና (ዮሐ 14:16-17;26፤ገላ4:6) በወልድ የተላከ ነው (ዮሐ15:26፤16:7)፡፡ *ለመዳኔ*፣ የጳውሎስን ከእስር ቤት መፈታት (ቊ25:2;24) ወይም ቀጥለው ካሉት ቊጥሮች እንጸር አማኝ በክርስቶስ ሞት የሚያ ገኘውን መዳን ሊያመለክት ይችላል (ከሮሜ8:28 ጋር ያነጽጽሩ)፤ ቊጥር 25 ግን ከእስር ቤት ስለመፈታቱ የሚጠቊም ይመስላል፡፡

1:20 *ዐፍሬ ... ሙሉ ድፍረት*፣ ጳውሎስ በአስራቱ የደ ረሰበት መከራና ጭቈና ወንጌልንና ክርስቶስን ለማገልገል ያደ ረገውን ጽኑ ውሳኔ እርግፍ አድርጎ እንዲተው ተፈታታኝ ሁኔታ ይፈጥርበታል፡፡ *በሥጋዬ*፣ ክብር የሆነው ክርስትስ በመንፈሱ የሚ ኖርበትና የሚሠራበት ስፍራ ነው (ከሮሜ8:9-10 ጋር ያነጽጽሩ)፤ ጳውሎስ በሚያደርገውም ሁሉ ክርስቶስ ይከብራል፡፡ *በሕይወትም ሆነ በሞት*፣ ከክርስቶስ የተሰጠው አገልግሎቱ የሚቀጥል ቢሆን ወይም በሞት ምክንያት የሚያቋርጥ ቢሆን ማለቱ ነው፡፡

1:21 *መኖር ክርስቶስ ነው*፣ በእስር ቤት እንኳ ቢሆን፣ ለጳውሎስ ዘላቂ ደስታ ምንጭና ምስጢሩ ክርስቶስ ነው፣ በእር ሱም የሕይወትን ትርጉሙ ሁሉ አግኝቶአልና፡፡ *ማትረፍ*፣ በቊ ጥር 23 መሠረት በሞት የተገኘው ጥቅም "ከክርስቶስ ጋር መሆን" ነው፣ ስለዚህ አሁንም ሆነ ለዘላለም ለጳውሎስ የሕይወቱ ከፍተኛ ነገር፣ ከሁሉ የበለጠ ውድ ሀብቱም ክርስቶስና ከክርስቶስ ጋር ያለው ኅብረቱ እንደሆነ በዚሁ ጥቅስ ገልጾአል፡፡

1:22 *ፍሬ ያለውን* የወንጌልን መስራጨትና የቤተክርስ ቲያንን መገንባት የሚያመለክት ነው፡፡

1:23-24 *ልሄድ ከክርስቶስም ጋር ልሆን ... በሥጋ መኖሬ* ሁለቱም አማራጮች የሚጠቅሙ ናቸው፣ ምስጢሩ እን ደተጠበቀ ሆኖ አማኞች ሲሞቱ፣ ከሥጋ ተለይተው ከክርስቶስ ጋር እንደሚሆኑ ይህ ምንባብ በግልጽ ይናገራል፡፡

1:23 *ይህ እጅግ የተሻለ ነውና*፣ ከሞትን በኋላ ከጌታ ጋር አብረን እንደምንሆንና ግልጽ የሆነ ኅብረት እንደሚኖረን ይህ ጥቅስ ይጠቊማል (ከ2ቆሮ 5:6:8 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

1:24 *እናንተ ... አስፈላጊ*፣ ጳውሎስ ከራሱ ፍላጎት ይልቅ የተገልጋዮቹን ፍላጎት ያስቀድማል፡፡

1:25 *እንደምቆይና*፣ ከጊዜ በኋላ ጳውሎስ ከእስር ቤት ተፈ ትቶ ሲሆን ይችላል ("አራተኛው የጳውሎስ ሐዋርያዊ ጉዞ" የሚለውን ክ ፍል)፡፡ *በእምነት እንድታድጉና* ክርስትና በደስታ የሚያድገበትና የሚሻሻልበት ሕይወት ነው (የቊ 9 ማብ እና በዚያ የተሰጡትን ጥቅሶች ይመ)፡፡

1:26 *በእኔ ምክንያት በክርስቶስ ኢየሱስ ያላችሁ ደስታ*፣ ጳውሎስ በእነርሱ ዘንድ የሰጠው መልካም አገልግሎት፣ የፊል ጵስዩስ ሰዎች ክርስቶስ በመካከላቸው የሚሠራውን ሁሉ በደስታ እንዲቀበሉት ዮሐህ ምክንያት ይሆንላቸዋል፡፡

1:27 *ለክርስቶስ ወንጌል እንደሚገባ*፣ ለወንጌል ዐላማና ግብ ምቹ ሆኖ መገኘትን ያመለክታል፡፡ *እንደ አንድ ሰው*፣ በወንጌል ላይ ተቃውሞ በሚደርስበት ጊዜ፣ ክርስቲያኖች በመ ፈላለግ በአንድ ልብ መቆም ይገባቸዋል፡፡ *በአንድ መንፈስ*፣ በጋራ ዝንባሌና ዐላማ መያያዝ ማለት ነው፡፡

1:28 *ምልክት*፣ በቤተ ክርስቲያንና በወንጌል ላይ የሚ ደርስ የማያቋርጥ ተቃውሞ፣ ብቸኛና አማራጭ የሌለውን የድ ነትን መንገድ የሚጸረር በመሆኑ፣ ይህ ለተቃዋሚዎቹ የጥፋት ምልክት ነው፡፡ በሌላ መልኩ የክርስቲያኖች በእምነት ምክንያት መሰደድ፣ የመዳናቸው እርግጠኝነት ምልክት ነው (2ተሰ 1፡5ይመ)፡፡

1:29 *መከራ እንድትቀበሉም... ተሰጥቶአችኋልና*፣ እንደ ስጦታ ወይም እንደ ልዩ መብት የተሰጠ ነው፡፡ የክርስትና እም ነት ከመከራው ጭምር፣ለበረከት የተሰጠ ነው (ከማቴ5:11-12፤ ከሐሥ5:41፤ከያዕ1:2፤ከ1ጴጥ4:14 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ የክርስትና ሕይ ወት ማመንን ብቻ ሳይሆን፣ መከራ መቀበልንም የሚያጠቃልል ነው፡፡

1:30 *በዚያው ዐይነት*፣ ወንጌልን ከሚቃወሙ ሰዎች ጋር በተፈጠረው ግጭት፣ ከጳውሎስ ጐን መቆማቸውን ያመለክታል፡፡ *እንዳያችሁት*፣ ጳውሎስና ሲላስ በመጀመሪያ ፊልጵስዩስን በጉብኝበት ጊዜ፣ የደረሰባቸውን እስራት የሚያመለክት ነው

ትሕትናን ከክርስቶስ መማር

2 ከክርስቶስ ጋር ካላችሁ አንድነት
የተነሣ የትኛውም መበረታታት፣
ከፍቅር የሆነ መጽናናት፣ የመንፈስ
ኅብረት፣ ምሕረትና ርኅራኄ ካላችሁ፣
²በአንድ ፍቅር፣ በአንድ መንፈስና
በአንድ ዐላማ በመሆን ደስታዬን ፍጹም
አድርጉልኝ፡፡
³ሌሎች ከእናንተ እንደሚሻሉ በትሕ
ትና ቀሥጠሩ እንጂ፣ በራስ ወዳድነት ምኞት
ወይም ከንቱ ውዳሴ ለማግኘት አንዳች
አታድርጉ፡፡ ⁴እያንዳንዳችሁ ሌሎችን የሚጠ
ቅመውንም እንጂ፣ ራሳችሁን የሚጠቅመውን
ብቻ አትመልከቱ፡፡
⁵በክርስቶስ ኢየሱስ የነበረው ያ አስተሳሰብ፣
በእናንተም ዘንድ ይኑን፤
⁶እርሱ በባሕርዩ ፈጣሪ ሆኖ ሳለ፣
ከእግዚአብሔር ጋር መተካከልን ሊለቀው አንደ

1ተስ2፡2፡ዕብ10፡32
2፡1 2ቆሮ13፡14፡
ቈላ3፡12
2፡2 ዮሐ3፡29፡ሮሜ
15፡5፡ፊል4፡2
2፡3 ሮሜ12፡10፡
ገላ5፡26፡1ጴጥ5፡5
2፡4 1ቆሮ10፡24
2፡5 ማቴ11፡29
2፡6 ዮሐ1፡1፡5፡18፡
14፡9
2፡7 ማቴ20፡28፡
ዮሐ1፡14፡ሮሜ8፡3፡
2ቆሮ8፡9፡ዕብ2፡17
2፡8 ማቴ26፡39፡
ዮሐ10፡18፡ሮሜ
5፡19፡1ቆሮ1፡23፡
ዕብ5፡8
2፡9 ኢሳ52፡13፡
53፡12፡ዘፍ37፡14፡
ሐሥ2፡33፡ኤፌ
1፡20፡21፡ዕብ 2፡9
2፡10 መዝ95፡6፡
ኢሳ45፡23፡ማቴ
28፡18፡ሮሜ

ማይገባ አድርጎ አልቈጠረውም፤
⁷ነገር ግን የባሪያን መልክ ይዞ፣
በሰውም አምሳል ተገኝቶ፣
ራሱን ባዶ አደረገ፤
⁸ሰው ሆኖ ተገልጦም፣
ራሱን ዝቅ አደረገ፤
እስከ ሞት፣ ያውም በመስቀል ላይ እስከ
መሞት ድረስ ታዛዥ ሆኖ፡፡
⁹ስለዚህ እግዚአብሔር እጅግ ከፍ አደረገው፤
ከስምም ሁሉ በላይ የሆነውን ስም ሰጠው፤
¹⁰ይኸውም በሰማይና በምድር፣ ከምድርም
በታች፣
ጉልበት ሁሉ ለኢየሱስ ስም ይንበረከክ ዘንድ፣
¹¹ምላስም ሁሉ ስለእግዚአብሔር ክብር፣
ኢየሱስ ክርስቶስ ጌታ እንደ ሆነ ይመስክር
ዘንድ ነው፡፡

ᵐ6 ወይም መልክ ᵑ7 ወይም ባሕርይ

ቈላ1፡20፡ 2፡11 ዮሐ13፡13

(ሐሥ 16፡19-40 ይመ)፡፡

2፡1 *በክርስቶስ* ከክርስቶስ ጋር አንድ መሆን ማለት ነው፡፡ በጳውሎስ ትምህርት መሠረት እንዲህ ዐይነቱ የግል ኅብረት ለድነት መሠረታዊ ነገር ነው፡፡ በክርስቶስ መሆን ማለት መዳን ማለት ነው፡፡ ይህም ከአዳኙ ከክርስቶስ ጋር በግል የቅርብ ወዳጅነትን መፍጠር ማለት ነው፡፡ መበረታታትን የመሰሉ የድነት ፍሬዎችም የሚመነጩት ከዚሁ ዐይነት ወዳጅነት ነው (3፡8-10፡ ሮሜ8፡1፡ 2ቆሮ 5፡17፡ ገላ 2፡20 ይመ)፡፡ *ከፍቅር የሆነ መጽናናት፣* በክርስቶስ ካለው የእግዚአብሔር ፍቅር የሚመጣ የሚያጽናና ዕውቀትና ዋስትና ነው፤ ይህም የዓለምን ኀጢአት ለማስተሰረይና የዘላለም ሕይወት ለማግኘት ክርስቶስ በከፈለው ቤዛነት ተገልጾአል (ዮሐ3፡16፡ ሮሜ 5፡8፡ 8፡38-39፡ 1ዮሐ 3፡16፡ 4፡9-10፡16 ይመ)፡፡ *የመንፈስ ኅብረት፣* በአማኞች መካከል ያለው ኅብረት በውስጣቸው ካለው ከመንፈስ ቅዱስ የመነጨ ነው (2ቆሮ 13፡14 ይመ)፡፡ *ምሕረትና ርኅራኄ፣* ክርስቲያኖች እርስ በርስ መሸካከምና መተሳሰብ ይገባቸዋል (1፡8፡ ቈላ 3፡12 ይመ)፡፡ የፊልጵስዩስ ክርስቲያኖች በጌታ ከመሆናቸው የተነሣ የምክር የመጽናናት፣ የአንድነት፣ የምሕ ረትና የርኅራኄ በረከት ተካፋዮች ሲሆኑ እንደቻሉ ጳውሎስ ገልጾአል፡፡

2፡2 *በአንድ ሐሳብ... አንድ ፍቅር... በመንፈስና በዐላማ አንድ፣* በክርስቲያኖች መካከል ሊኖር በሚገባው አንድነት ላይ አጽንዖት የሚያደርግ ነው፡፡ *በአንድ ሐሳብ፣* በአስተሳሰብ አንድ መሆንን ሳይሆን፣ አብሮ ለመሥራትና አንዱ ሌላውን ለማገልገል ተመሳ ሳይ ዝንባሌ አስፈላጊ መሆኑን ያመለክታል፡፡ የክርስቶስ አሳብ የተባለውም እርሱ ነው (ሥ 5፡ 4፡2፡ ሮሜ 12፡16፡ 15፡5፡ 2ቆሮ 13፡11 ይመ)፡፡

2፡3 *በራስ ወዳድነት ምኞት ወይም ከንቱ ውዳሴ ለማግ ኘት፣* በቤተክርስቲያን ውስጥ ላለው አንድነትና ኅብረት ጠላቶች ናቸው (ከ 1፡17 ጋር ያነጻጽሩ፡ "ራስ ወዳድነት" ከሥጋ ሥራ ዎች እንደ አንዱ ሆኖ የተጠቀሰበትን ገላ 5፡20 ይመ)፡፡ *ትሕ ትና፣* ክርስቲያኖች ሊኖራቸው ለሚገባው አንድነት መሠረት ነው፡፡ ይህም የማይታበዩንና ስለ ራሱም ማንነት ትክክለኛ አመለካከት ያለውን ሰው ያሳያል፡፡ *ሌሎች ከእናንተ እንደሚሻሉ ...ቀሥጠሩ፣* ሌላው ሰው ሁሉ በችሎታና በዕውቀት ያለውን ለማ መልከት ሳይሆን፣ የክርስቲያን ፍቅር ከገል ጥቅም ይልቅ የሌ ላውን ሰው ጥቅም እንደሚያስቀድም ለማሳየት ነው (ሮሜ 12፡10፡ ገላ 5፡13፡ ኤፌ 5፡21፡ 1ጴጥ 5፡5 ይመ)፡፡

2፡4 *ራሳችሁን የሚጠቅመውን፣* ለሌሎች የዚያኑ ያህል ማሰብ ከተቻለ፣ ለራስ ማሰብ ተገቢ መሆኑን የሚያሳይ ነው (ከሮሜ 15፡1 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

2፡5 *በክርስቶስ... ኢየሱስ የነበረው ያ አስተሳሰብ፣ በእናንተም፣* የክርስቶስ ማንነትና ሥራው እጅግ ልዩ ቢሆንም (ሥ6-11)፣ ክርስቲያኖች መሥዋዕትነት ያለበት ትሕትናና ፍቅር የተሞላው የክርስቶስ ልብ ሊኖራቸው ይገባል (ሥ 2-4፡ ማቴ 11፡29፡ ዮሐ13፡12-17 ይመ)፡፡

2፡6-11፡ ይህ ክፍል የግጥም ባሕርይ አለው፡፡ ግጥሙም የጥንት ክርስቲያኖች ይጠቀሙበት የነበረ መዝሙር ሲሆን (የቈላ 3፡16 ማብ ይመ) ፣በኋላ ግን ጳውሎስ ወስዶ ሳያሻሽለው እንጻልቀረ ይገመታል፡፡ ይህ እውነት ከሆነም ጳውሎስ ለአምነቱ ምን ያህል ራሱን እንደሰጠ ያመለክታል፡፡ ምንባቡ የክርስቶስን መዋረድና (ቊ 6-8) መከበር (ሥ9-11) ይገልጻል፡፡

2፡6 *በባሕርዩ አምላክ፣* ኢየሱስ ፍጹም አምላክ መሆኑን ያረጋግጣል (የሮሜ 9፡5ማብ ይመ)፡፡ *ባሕርይ፣* የእግዚአብሔርን አምላካዊ ማንነት በግልጽ የሚያሳይ ነው (አግራጭ ትርጉሙን ይመ)፡፡ *ከእግዚአብሔር ጋር መተካከልን፣* ከመለኮታዊ ባሕርይ የሚመነጭ ማዕረግና ልዩ መብት ነው፡፡ *ሊለቀው እንደማይገባ* ክርስቶስ ሥጋ ለብሶ ከመገለጡ በፊት በአብ ዘንድ የነበረው ክብሩ ባሕርዩ እንጂ በገድ ወይም በጎይል የወበደው አለመሆኑን የሚገልጽ ነው፤ ሆኖም ከዚያ ታላቅ ክብር ዝቅ ብሎ ራሱን በማ ዋረድ ወደዚህ ዓለም መምጣት አልከበደውም በሌላ በኩል ደግሞ ይህን ክብር እንደ ሽልማት ገና የሚጨብጠው እንደሆነ ተደርጎም ሊታይ ይችላል፡፡

2፡7 *ራሱን ባዶ አደረገ፣* ጌታ ይህን ያደረገው መለኮት ነቱን በመልቀቅ ሳይሆን፣ ክብሩን በፈቃዱ ትቶ (ዮሐ 17፡5ይመ) ሰው ወደ መሆን ደረጃ ራሱን በማዋረድ ነው (2ቆሮ 8፡9ይመ)፡፡ ጌታ ኢየሱስ ፍጹም ሰውና ፍጹም አምላክ ነው፡፡ በሌላ በኩል ራሱን ባዶ አደረገ ሲል መለኮታዊ ባሕርዩን ተወ ማለት ሳይሆን፣ የተለየ መብቱን ይኸውም ለመለኮትነቱ የሚገባውን ከፍተኛ ያህልማንና ቦታ ለጊዜው ወደ ጐን አደረገ ማለት ሊሆን ይችላል፡፡ *የባሪያን መልክ፣* ምን ያህል ራሱን ዝቅ እንዳደረገ ያመለክታል (ማቴ 20፡28 ይመ)፤ አገልጋይ እንደ መሆኑም መጠን ዘወትር የአብን ትእዛዝ ያከብር ነበር፡፡

2፡8 *ሰው ሆኖ፣* ኢየሱስ በሰው አምሳል ብቻ የተገለጠ አልነበረም (ሥ 7) ነገር ግን እውነተኛውን የሰው ሁኔታና ባሕርይ የራሱ አድርጎአል (ዮሐ 1፡14፡ ሮሜ 8፡3፡ ዕብ 2፡17 ይመ)፡፡ *ራሱን ዝቅ አደረገ፣* ሥ7፡ 2ቆሮ 8፡9 ይመ፡፡ *እስከ ሞት፣* የኢየሱስን የታዛዥነቱን ፍጹምነትና ከፍተኛነት በአጽንዖት የሚገልጽ ነው፡፡ *በመስቀል ላይ፣* ኢየሱስ ምን ያህል ራሱን እንዳዋረደ የሚያሳይ ነው፤ ለተረገመ ሰው የሚገባውን ሞት ሞተ (ገላ 3፡13፡ ዕብ 12፡2 ይመ)፡፡ በዘመኑ በመስቀል ላይ መሞት በሰው ላይ ከሚፈጸሙት ቅጣቶች ሁሉ የውርደት ቅጣት ነበር፡፡ *ታዛዥ ሆነ፣* ኢየሱስ ራሱን ዝቅ ለማድረጉ ምልክት ነው (ከዕብ 5፡7-8 ጋር ያነጻ ጽሩ)፡፡ አገልጋይ (ሥ7) ይታዘዛል ፡፡

2፡9 *ከፍ አደረገው፣* ማቴ 28፡18፡ ሐሥ 2፡33 ይመ፤ ከኢሳ 52፡13 ጋር ያነጻጽሩ፡፡ *ከስምም ሁሉ በላይ የሆነውን ስም፣* ይህም መደበኛ ስሙን ሳይሆን፣ ለኢየሱስ የተሰጠውን ሥልጣን ወይም ማዕረግ ማለትም ከፍተኛ የክብር ስፍራውን ያመለክታል (ከኤፌ1፡21፡ ከዕብ 1፡4-5 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

2፡10-11 *ይንበረከክ ዘንድ ... ይመስክር ዘንድ፣* ከኢሳ 45፡23 ጋር ያነጻጽሩ፡፡ ሰው ሁሉ ኢየሱስ ጌታ እንደሆነ ዐውቆ እንዲያመልከውና እንዲያገለግለው፣ የእግዚአብሔር ሐሳብ ነው፡፡ በመጨረሻም ሰው ሁሉ ወደደም ጠላም የኢየሱስን ጌትነት የሚመስክርበት ጊዜ ይመጣል (ሮሜ 14፡9 ይመ)፡፡

2፡12 *ስለዚህ፣* በቊ5'-11 ላይ የተገለጸውንና ወደር የሌለውን የክርስቶስን ምሳሌነት ያመለክታል፡፡ *ታዛዦች እንደ ነበራችሁ* በጳውሎስ

እንደ ከዋክብት ማብራት

12ስለዚህ፣ ወዳጆቼ ሆይ፤ ሁልጊዜም ታዛዦች
እንደ ነበራችሁ ሁሉ፣ አሁንም እኔ በአጠ
ገባችሁ ሳለሁ ብቻ ሳይሆን፣ ይልቁንም አሁን
በሌለሁበት ጊዜ በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ የራ
ሳችሁን መዳን ፈጽሙ፤ 13እንደ በጎ ፈቃዱ
መፈለግንና ማድረግን በእናንተ ውስጥ የሚ
ሠራ እግዚአብሔር ነውና፡፡

14ማንኛውንም ነገር ሳታጒረመርሙና ሳትከ
ራከሩ አድርጉ፤ 15ይኸውም በጠማማና በከፉ
ትውልድ መካከል ንጹሓንና ያለ ነቀፋ፣ ነውር
ም የሌለባቸው የእግዚአብሔር ልጆች ሆናችሁ፣
እንደ ከዋክብት በዓለም ሁሉ ታበሩ ዘንድ
ነው፡፡ 16የሕይወትንም ቃል ስታቀርቡለ፣ በከ
ንቱ እንዳልሮጥሁ ወይም በከንቱ እንዳልደ
ከምሁ በክርስቶስ ቀን የምመካበት ይሆንል
ኛል፡፡ 17ነገር ግን በእምነታችሁ መሥዋዕትና
አገልግሎት ላይ እንደ መጠጥ ቍርባን ብፈስ
እንኳ ከሁላችሁ ጋር ደስ ይለኛል፤ ሐሤትም
አደርጋለሁ፡፡ 18እናንተም እንደዚሁ ከእኔ ጋር
ደስ ልትሰኙና ሐሤት ልታደርጉ ይገባል፡፡

ጢሞቴዎስና አፍሮዲጡ

19ስለ እናንተ ሰምቼ ደስ እንዲለኝ፣ ጢሞ
ቴዎስን ቶሎ ወደ እናንተ ልልክላችሁ በጌታ
ኢየሱስ ተስፋ አደርጋለሁ፡፡ 20ስለ እናንተ
ድኅት የሚገደው እንደ እርሱ ያለ ማንም
የለኝም፤ 21ሁሉም የኢየሱስ ክርስቶስን ሳይሆን
የራሳቸውን ፍላጎት ለሚሚላት ይሯሯጣሉና፡፡
22ነገር ግን እንደምታውቁት ጢሞቴዎስ ማን
ነቱን አስመስክሮአል፤ ልጅ ከአባቱ ጋር እን
ደሚያገለግል፣ ከእኔ ጋር በወንጌል ሥራ አገል
ግሎአልና፡፡ 23እንግዲህ የራሴን የወደፊት ሁኔታ
እንዳጣራሁ ልልክሙ ተስፋ አደርጋለሁ፡፡
24እኔም ራሴ ቶሎ እንደምመጣ በጌታ ታም
ኛለሁ፡፡ 25እንዲህም ወንድሜንና የሥራ ባልደ
ረባዬንና አብሮኝ ወታደር የሆነውን፣ በሚያስ
ፈልገኝ ሁሉ እንዲንከባከበን የላካችሁትን፣
የእናንተ መልእክተኛ የሆነውን አፍሮዲጡን
መልሼ እንድልክላችሁ አስፈላጊ ሆኖ አግኝቼ
ዋለሁ፡፡ 26እርሱ ሁላችሁንም ይናፍቃልና፣ መታ
መሙን ስለ ሰማችሁም ተጨንቆአል፡፡ 27በእር
ግጥም ታሞ ለሞት ተቃርቦ ነበር፤ እግዚአብሔር
ግን ምሕረት አደረገለት፣ በሐዘን ላይ ሐዘን
እንዳይደራረብብኝ፣ ለእኔም ጭምር እንጂ ለእ
ርሱ ብቻ አይደለም፡፡ 28ስለዚህ እርሱን እንደ
ገና ስታዩ ደስ እንዲላችሁና የእኔም ጭንቀት
እንዲቀል ልልከው በጣም ጓጒቻለሁ፡፡ 29በሙሉ
ደስታ በጌታ ተቀበሉት፣ እንደ እርሱ ያሉት
ንም ሰዎች አክብሯቸው፡፡ 30እርሱም እናንተ
ልትሰጡኝ ያልቻላችሁትን አገልግሎት ለማሟ
ላት ሲል ሕሊይውቱ እንኳ ሳይሰሳ፣ ለክርስቶስ
ሥራ ከሞት አፋፍ ደርሶ ነበርና፡፡

14:11ኤፌ1:10፡
2:12 2ቆሮ7:15
2:13 ዕዝ1:5፡
1ቆሮ12:6፡15:10፡
ገላ2:8፡ኤፌ1:5፡
ዕብ13:21
2:14 1ቆሮ10:10፡
1ጴጥ4:9
2:15 ማቴ5:45፡
48፡ሐሥ2:40፡
ኤፌ5:11፡ተስ3:13
2:16 1ቆሮ1:8፡
9:24፡1ተስ2:19
2:17 ሮሜ15:16፡
2ቆሮ10:12፡15፡
2ጢሞ4:6
2:19 ቊ23፡
ሐሥ16:1
2:20 1ቆሮ16:10
2:21 1ቆሮ10:24
2:22 1ቆሮ4:17፡
1ጢሞ1:2
2:23 ቊ19
2:24 ፊል1:25
2:25 ሮሜ16:3፡
9:21 2ቆሮ8:23፡
ፊል4:3:18፡ቈላ4:11
2:26 ፊል1:8
2:28 ቊ25
2:29 1ቆሮ16:18፡
1ጢሞ5:17

አማካይነት ወደ ፊልጵስዩስ ሰዎች የመጣውን የእግዚአብሔ ርን ትእዛዝ ያመለክታል (ሮሜ 1፡5፤ 15፡18፤ 2ቆሮ 10፡5-6 ይመ)፡፡ *በአጠገባችሁ ሳለሁ* ጳውሎስ ሁለተኛውና (ሐሥ 16፡12-40) ሦስተኛውን (ሐሥ 20፡1-3፡6) ሐዋርያዊ ጉዞዎች ባደረገበት ጊዜ ለማ ለት ነው፡፡ *በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ*፣ እግዚአብሔርን የምንፈራው ከጭንቅትና ከሥጋት የተነሣ ሳይሆን፣ እርሱ ለአጠን ጓጋ ምላሽ እንዲሆን በአንድ ዐላማ ሆነን ከልብ የመነጨ አክብሮት ለመስጠት መሆኑን የሚመለክት ነው፡፡ *የራ ሳችሁን መዳን ፈጽሙ*፣ እነዚ መጨረሻ መጽናትን የሚያመለክት ነው፤ ሐ ሳቡ፣ ድኅት በሥራ ሳይሆን በእምነት እንደሚገኝ ነው፤ ድኅትን እስከመጨረሻ ለማጽናት ደግሞ በመንፈሳዊ ሕይወት መትጋትና ማደግ አስፈላጊ መሆኑን ይገልጻል፡፡ ድኅት ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ የምንቀበለው ስጦታ ብቻ ሳይሆን፣ አማኙ በመጽናት፣ በመንፈሳዊ ሕ ይወቱ በማደግና በመብሰል በሚያደርገው የማያቋርጥ ትጋት (ከምቱ 24፡13፤ ከ1ቆሮ 9፡24-27፤ ከዕብ 3፡14፤ 6፡9-11፤ ከ2ጴጥ 1፡5-8 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

2፡13 *መፈለግንና ማድረግን*፣ ፈቃድ ወይም እምነትና የእኛ መታዘዝ ተነጣጥለው የሚይታዩ አይደሉም (ከገላ 5፡6፤ ከያዕ 2፡18:20:22 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

2፡14-17፤ መጻናችንን ከፍጻሜ ለማድረስ የሚጠቅሙ አንዳንድ ነገሮች በዚህ ክፍል ተጠቅሰዋል፡፡

2፡14 *ሳታጒረመርሙ*፣ በእግዚአብሔር ፈቃድ አለመርካት እግዚአብሔርን ደስ እንዳናሰኝ የሚያደርገን የጥርጥር ምልክት ነው፤ (ቊ13፤ ከ1ቆሮ 10፡10 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *ሳትከራከሩ*፣ ለቤተክር ስቲያን አድገትና ለወንጌል መስፋፋት በማይጠቅሙ ጕዳዮች ላይ በመጨቃጨቅ ጊዜ መፍጀት አስፈላጊ አይደለም (2ጢሞ 2፡23፤ ቲቶ 3፡9 ይመ)፡፡

2፡15 *ንጹሓንና ያለ ነቀፋ፣ ነውርም የሌለባቸው*፣ በሙሉ ልብና በንጹሕ ሕሊና ለእግዚአብሔር ፈቃድ መዝኑትን እንጂ ፍጹም መሆንን የሚያመለክት አይደለም፡፡ *በጠማማና በከፉ ትውልድ*፣ ያላመነውን ዓለም የሚገልጽ ነው (ሐሥ 2፡40፤ ኤፌ 2፡1-3 ይመ ከማቴ 17፡17 ጋር ያነጻጽሩ) *እንደ ከዋክብት... ታበሩ ዘንድ*፣ ብርሃን በጨለማ እንደሚያበራ ሁሉ ክርስቲያኖችም በዙሪያቸው ላለው ዓለም ብርሃን ሊሆኑ ይገባቸዋል (ከምቱ 5፡15-16 ጋር ያነጻጽሩ)

2፡16 *በክንቱ*፣ ከ1ቆሮ 9፡24-27 ጋር ያነጻጽሩ፡፡ *በክርስቶስ ቀን*፣ የ1፡6 ማብ ይመ፡፡ *የምመካበት*፣ ጳውሎስ በግሉ ከፈጸመው ነገር የተሥገ መተራራቱ ሳይሆን፣ እግዚአብሔር በእርሱ አማካይነት በሠራው ሥራ መተማመኑን የመለክታል (1ተሰ 2፡19 ይመ)፡፡

2፡17-18 *ደስ ይለኛል ... እናንተም... ደስ ልትሰኙ ... ይገባል*፣ የክርስቲያን ደስታ ምን ጊዜም፣ የጋራ ሊሆን ይገባዋል፡፡

2፡17 *እንደሚፈስ የመጠጥ ቍርባን*፣ በዘፀ 29፡ 38-41 ላይ እንደተጠቀሰው የብሉይ ኪዳን የመጠጥ ቍርባን በየዕለቱ ይቀርብ ነበር፡፡ *ከእምነታችሁ እንደሚመነጭ*፣ እውነተኛ እምነት ሕ ያው ነው፤ የሚሠራም ነው (የቊ 13 ማብ ይመ)፡፡ *ብፈስ*፣ እንደ ትልቅ የምስጋና መሥዋዕት የሚቈጠረውን የራሱን አገልግሎት አጠቃላይ ሁኔታ ያመለክታል፤ ይልቁንም፣ በሰማዕትነት ሕይወቱን የሚ ሰጥበትን የወቅቱን እስራቱን ይጠቀማል፡፡ ሕይወቱም መሥዋዕ ትነት በተሞላው የፊልጵስዩስ ሰዎች አገልግሎት ታጅቦ እንደ መጠጥ ቍርባን ይፈሳል፡፡

2፡19-23፣ በፊልጵስዩስ ቤተ ክርስቲያን ያለውን ሁኔታ ተረድቶ እንዲያስታውቀው፣ ጳውሎስ አብሮት በርም የነበረውን (1፡1 ይመ)
ጢሞቴዎስን ሊልክ ያስባል፡፡

2፡20 *እንደ እርሱ ያለ ማንም የለኝም*፣ በቊ4 ላይ ከተሰጠው ምክር አንጻር ሲታይ ጢሞቴዎስ መልካም ምሳሌ ነው፡፡

2፡21፣ በጢሞቴዎስና በሌሎች የጳውሎስ የሥራ ባልደ ረቦች መካከል የተደረገውን ጕልህ ንጽጽር ያሳያል፤ በንጽጽሩም ወጣቱ ጢሞቴዎስ የተሻለ ሆኖ በመገኘቱ ይመሰገናል፡፡

2፡22 *ልጅ ከአባቱ ጋር*፣ በጳውሎስና በጢሞቴዎስ መካከል የነበረው ኅብረት በ1ኛና በ2ኛ ጢሞቴዎስ መልእክቶች ከፍተኛ እድገት አሳይቶአል፡፡ *እንደሚያገለግል*፣ እንደ ኢቪሱስና እንደ ጳውሎስ ጢሞቴዎስም የአገልጋይነት ባሕርይ ነበረው፡፡

2፡24፤ ጳውሎስ በቅርቡ ከእስር ቤት እንደሚፈታ ይገ ምታል (1፡25 ይመ)፡፡

2፡25-30፤ አፍሮዲጡ ታሞ ለሞት ተቃርቦ ነበር (ቊ 27:30)፤ አሁን ግን ድኖ ወደ አገሩ ወደ ፊልጵስዩስ ተልኮአል፡፡

2፡25 *መልእክተኛ*፣ የግሪኩ ትርጉም ሰፋ ባለ መልኩ፣ "ሐዋርያ" ለሚለው ቃል የሚቆም ሲሆን፣ በዚህ ስፍራ የፊልጵስዩስ ቤተ ክርስቲያን ተወካይ የነበረውን አፍሮዲጡን ያመለክታል (ከ2ቆሮ 8፡23 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

2፡27፤ ከ1፡21-26 ጋር ያነጻጽሩ፡፡

2፡28 *ጭንቀት*፣ ስክርስትና ስይወትና ለወንጌል አገልግሎት ያለውን ሽክም ያመለክታል (የ 4፡6 ማብ ይመ፤ ከ2ቆሮ 4፡8፤ 11፡28 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

3፡1 *ከዚህ በተረፈ*፣ ጳውሎስ ወደ መልእክቱ መደም ደሚያ በተቃረበ ጊዜ፣ ወደሚቀጥለው ክፍል ለመሸጋገር የተጠ

በሥጋ አለመመካት

3 ከዚህ በተረፈ ወንድሞቼ ሆይ፣ በጌታ ደስ ይበላችሁ፡፡ ያንኑ ደጋሚ ብጽፍላችሁ እኔ አይሰለቸኝም፣ ለእናንተም ይጠቅማች ኋል፡፡ [2]ከእነዚያ ውሾች ተጠንቀቁ፤ ክፋትን ከሚያደርጉና ሥጋን ከሚቈራርጡ ሰዎች ተጠበቁ፡፡ [3]እኛ በእውነት የተገረዝን በስገዚ ለብሔር መንፈስ የምናመልክ፣ በክርስቶስ ኢየሱስ የምንመካ፣ በሥጋም የማንታመን ነንና፡፡ [4]ካስፈለገ እኔም በሥጋ የምመካበት አለኝ፡፡

ማንም በሥጋ የሚመካበት ነገር ያለው ቢመስለው፣ እኔ እበልጠዋለሁ፤ [5]በስምንተኛው ቀን የተገረዝሁ፣ ከእስራኤል ዘር፣ ከብንያም ወገን የተወለድሁ ስሆን፣ ከዕብራውያንም ዕብራዊ ነኝ፤ ስለ ሕግ ከተነሣ፣ ፈሪሳዊ ነበርሁ፤ [6]ስለ ቅናት ከሆነ፣ የቤተ ክርስቲያን አሳዳጅ ነበርሁ፤ ሕግን በመፈጸም ስለሚገኝ ጽድቅ ከሆነም፣ ያለ ነቀፋ ነበርሁ፡፡

[7]ነገር ግን ይጠቅመኝ የነበረውን ሁሉ አሁን ለክርስቶስ ስል እንደ ጕድለት ቈጥ

2÷30 ፡ቆር16÷17
3÷1 ፡ሌል2÷18
3÷2 ፡መዝ22÷16፡ 20፡ራእ22÷15
3÷3 ፡ሮሚ2÷28፡29፡ 15÷17፡ዘፍ6÷14፡15፡ ቈላ2÷11
3÷4 2ቆር11÷21
3÷5 ፡ሉቃ1÷59፡ ሐሥ23÷6፡ሮሚ 11÷12ቆር11÷21፡ 22
3÷6 ቍ9፡ሐሥ 8÷3፡21÷20፡ ሮሚ9÷30፡10÷5
3÷7 ማቴ13÷44፡ ሉቃ14÷33
3÷8 ቍ10፡ መዝ73÷25፡ኤር 9÷23-24፡ዮሐ17÷3፡ ኤፌ4÷13፡ዕዉ1÷2
3÷9 ቍ6፡ኤር 33÷16
3÷10 ቍ8፡ሮሚ 6÷3-5፡2ቆር1÷5
3÷11 የሐ11÷24፡ ሮሚ6÷5፡ራእ20÷5፡6
3÷12 ሐሥ9÷5፡6፡

ሬዋለሁ፡፡ [8]ከዚህም በላይ ለእርሱ ብዬ ሁሉን ነገር የተውሁለትን፣ ወደር የሌለውን ጌታዬን ክርስቶስ ኢየሱስን ከማወቅ ታላቅነት ጋር ሳነጻጽር፣ ሁሉንም ነገር እንደ ጕድለት እቈጥ ረዋለሁ፤ ለእርሱ ስል ሁሉን አጥቻለሁ፤ ክር ስቶስን አገኝ ዘንድ ሁሉን እንደ ጕድፍ እቈጥ ራለሁ፤ [9]ሕግ በመጠበቅ የሚገኝ የራሴ ጽድቅ ኖሮኝ ሳይሆን፣ በክርስቶስ በማመን ይኸውም ከስገዚለብሔር የሚመጣ፣ ከእምነትም በሆነ ጽድቅ በእርሱ ዘንድ እንድገኝ ነው፡፡ [10]ክርስ ቶስንና የትንሣኤውን ኀይል እንዳውቅ፣ በሥ ቃዩ ተካፋይ እንድሆንና በሞቱም እርሱን እንድመስል እመኛለሁ፤ [11]ለሙታን ትንሣኤም እንደደርስ እናፍቃለሁ፡፡

ወደ ግብ ለመድረስ መፋጠን

[12]ይህን ሁሉ አግኝቻለሁ ወይም ፍጹም ሆኛለሁ ማለት አይደለም፣ ነገር ግን ክርስቶስ ኢየሱስ እኔን የራሱ ያደረገበትን ያን፣ እኔም የራሴ ለማድረግ እጣጣራለሁ፡፡ [13]ወንድሞች

1ጢሞ6÷12

ቀመበት ቃል ነው፤ ሆኖም ይህ ቃል መልእክቱ መዘጋቱን አያ መለክትም (ከ 4÷8 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *በጌታ ደስ ይበላችሁ* 4÷4 ይመ፡፡ *ያንኑ ደጋሚ*፣ በሚቀጥሉት ቍጥሮች ውስጥ የተዘረ ዘረው ሐሳብ ጳውሎስ ቀደም ሲል በፊልጵስዩስ በነበረ ጊዜ በቃል፣ ምናልባትም ደግሞ አስቀድሞ በተጻፈው ደብዳቤ ውስጥ የተካተተ ነው፡፡ *ይጠቅማችኋል*፣ ስእተት በበዛበት አካባቢ፣ ነገ ርን ደጋግሞ መናገር ለዕርማት ይረዳል፡፡

3÷2 *ውሾች*፣ በዘመኑ የነበሩ ሐሰተኛ አስተማሪዎች የስሕ ተታቸውን ከባድነትና የሚያስከትለውን አፍራሽ ተልእኮ አጠ ንክሮ ለመግለጽ የተጠቀመበት ቃል ነው (ከገላ 5÷15 ጋር ነጻ ጽሩ)፣ የሚያስተምሩትም ትምህርት፣ ጳውሎስ በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ተቃውሞ ከነበረው ጋር የሚመሳሰል ሳይሆን አይቀርም (ከገላትያ መግቢያ "ወቅትና ዓላማ"የሚለውን ይመ)፡፡ *ሥጋን ከሚቈራርጡ*፣ ይህም ጠንቋሪና የሚጉዳ አካለጽ ነው፤ ሐሰ ተኛ አስተማሪዎች ግዝረት ስውነትን በከንቱ ከመቈራረጥ በስተቀር ሌላ ፋይዳ እንደሌለው በመቀመጠ፣ ትርጉሙን አጣመው እንዳቀረቡ የሚያመለክት ነው (ከቍ 3 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

3÷3 *የተገረዝን*፣ ትክክለኛው የግርዘት ትርጉም በእውነት እግዚአብሔርን በሚያመልኩና በራሳቸው ሥራ ሳይሆን፣ በክርስቶስ አዳኝነት በሚመኩ አማኞች ሕይወት በተግባር የሚታይ ነው (ከሮሜ 2÷28-29፣ ቈላ 2÷12-13፣ ጋር ያነጻጽሩ፤ እንደዚህም ዘዳ30÷6፣ ሕዝ36÷26 ይመ)፡፡ *የምንመካ ...የማንታመን*፣ ሰው በክርስቶስ ወይም በራሱ መመካቱ አይቀርም፡፡ *በሥጋም* ደካማውን ሰብዓዊ ባሕርይ ያመለክታል፡፡ በጳውሎስ መልእክቶች ውስጥ ሥጋ የሚለው ቃል ኃጢአተኛውን ሰው የሚያመለክት ቢሆንም በዚህ ቍጥር ላይ ግን አስተማማኝ ስላልሆነና ከምንም ሊያድን ስለ ማይችለው ስለ ደካማው ሰውነታችን ይናገራል፡፡

3÷4-14፣ በዚህ ስፍራ ለማንም አማኝ መልካም ምሳሌነት ያለው የጳውሎስ የግል ምስክርነት ተጠቅሶአል፡፡ ይህም በመልእ ክቶቹ ስለ ራሱ ከጻፋቸው እጅግ በጣም አስፈላጊ ከሆኑት ክፍ ሎች አንዱ ነው (ገላ1÷13-24፡1ጢሞ1÷12-16 ይመ፡ከሐሥ22÷1-21፡ 26÷1-23 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

3÷4-6፣ ጳውሎስ ወደ ክርስትና ከመምጣቱ በፊት የነበረው ትምክህት ከአይሁዳዊነቱ የተነሣ በነበረው ልዩ መብትና በሠራው ሥራ ላይ የተመሠረተ ነው፡፡

3÷5 *በስምንተኛው ቀን*፣ ዘፍ17÷12 ይመ፡፡ *ከእስራኤል ዘር*፣ ጳውሎስ ወደ ይሁዲነት የገባ አሕዛባዊ ሳይሆን በትውልዱ አይሁዳዊ ነበር፡፡ *ከብንያም ወገን*፣ የአይሁዳዊነት ሥረ መሠረቱም ጥልቅ ስለ ሆነ፣ አሻሚ አይደለም ቅድስቲቷም ከተማ ኢየሩሳሌም፣ ለብንያም ነገድ በተሰጠው ርስት ጠረፍ ላይ ትገኛለች፡፡ *ከዕብራ ውያንም ዕብራዊ*፣ በቋንቋ፣ በባሕርይና በኑሮ ዘይቤ ማለት ነው (ሐሥ22÷2-3፡ገላ1÷14 ይመ)፡፡ *ፈሪሳዊ*፣ ሐሥ22÷3፡23÷6፡26÷5 ይመ፡፡

3÷6 *ሕግን በመፈጸም ስለሚገኝ ጽድቅ*፣ ሕግን በመጠበቅ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነትና በረከትን ለማግኘት የሚደ ረገውን ጥረት ለማመልከት ነው (ከቍ 9 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ በዚህ መንገድ ጽድቅን ለማግኘት መሞከር ወንጌልን የሚቃረን ስለሆነ ጳውሎስ ተቃውሞታል (ሮሜ3÷27-28፡4÷1-5፡ገላ 2÷16፡3÷10-12 ይመ)፡፡ *ያለ ነቀፋ*፣ ጳውሎስ ሕግን ከመጠበቅ አንጻር ጥንቁቅና እንከን የማይወጣለት ሰው ነበር፡፡

3÷7-14፣ ጳውሎስ ትምክሁቱ በክርስቶስ ላይ እንደ ነበር *ያመነ*ጨታል፡

3÷7 *ሁሉ*፣ በቍ 5-6 የተዘረዘሩ ነገሮች ናቸው፡፡ *ይጠቅመኝ ... ጕዳት*፣ ወደ ደማስቆ በሚወስደው መንገድ ላይ በጳውሎስ ሕይወት ውስጥ ትልቅ ለውጥ ሆነ (ሐሥ 9÷3-16 ይመ)፣ ራስን ማአከል ካደረ ገው ሕይወት ክርስቶስን ማአከል ወዳደረገው ሕይወት ተሸጋገረ፡፡

3÷8 *ክርስቶስ ኢየሱስን ከማወቅ*፣ የአእምሮን ዕውቀት ብቻ ሳይሆን፣ ከታላቅነቱ የተነሣ የሰውን ሁሉንተና የሚለውጠውን ጌታ በተግባር ማወቅን ያመለክታል፤ ቀጥለው ያሉትም ቍጥሮች ይህንኑ ሐሳብ የሚያብራሩ ናቸው፡፡ *እንደ ጕድፍ*፣ ጳውሎስ ወደ ክርስቶስ ከመጣ በኋላ እጅግ የከበረ ሕይወት እንዳገኘና ከዚያ በፊት የነበረው ሕይወቱ ግን ውርደት የተሞላና ዋጋ የሌለው እንደ ነበረ ይመሰክራል፡፡

3÷9 *በእርሱ ዘንድ እንድገኝ*፣ ከክርስቶስ ጋር አንድ መሆንን ያመለክታል (የ2÷1 ማብ ይመ፣ ከ1ቆር1÷30 ጋር ያነጻ ጽሩ)፣ ይህም ባለፈው የተደረገ ልምምድ ብቻ ሳይሆን አሁንም ያለ፣ ወደፊትም የሚቀጥል ነው፡፡ *ሕግ በመጠበቅ... ጽድቅ*፣ የቍጥር 6 ማብ ይመ፡፡ *በማመን ... ጽድቅ*፣ ከክርስቶስ ጋር ባለን ኅብረት የምናገኘው ትልቁ በረከት ነው (ሮሜ 3÷21-22፡ 1ቆር 1÷30፡ ገላ2÷16 ይመ)፡፡

3÷10 *ክርስቶስንና ... እንዳውቅ*፣ በቍ8 ላይ እንደተጠ ቀሰው ይህ ዕውቀት በአእምሮ ደረጃ ብቻ የተወሰነ ሳይሆን የት ንሣኤውን ኀይል መለማመድን (ኤፌ 1÷17-20 ይመ)፣ በመከራው ከእርሱ ጋር መተባበርንና (ከሐሥ 9÷16 ጋር ያነጻጽሩ)፣ በሞቱም እርሱን መምሰልን (2ቆር4÷7-12፡ 12÷9-10 ይመ) የሚያጠቃልል ነው፤ አማኞች ባመኑ ጊዜ በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ተካፋዮች ሆነ ዋል (ከሮሜ6÷2-13፡ከገላ2÷20፡5÷24፡6÷14፡ከኤፌ2÷16፡ከቈላ2÷12-13፡ 3÷1 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ በቍጥር 10 ላይ ግን ጳውሎስ ራሱ የክ ርስቶስንና የትንሣኤውን ኀይል በሕይወቱ መለማመዱን፣ ለእርሱና ከእር ሱም ጋር እስከ ሞት ድረስ እንኳ መከራ እንደሚቀበል ይናገራል፡፡

3÷11 *እናፍቃለሁ*፣ ቃሉ ከልብ መጓጓትንና ተሳትፎ ማድረግን እንጂ ጥርጥርን ወይም እርግጠኛ ያለመሆንን አያመል ክትም፡፡ *ትንሣኤ*፣ እያንዳንዱ አማኝ በግል የሚጠበቀው ታላቅ ተስፋ ነው (ኢሳ26÷19፡ ዮሐ5÷29፡ ሐሥ24÷15፡1ቆር15÷23፡1ተሰ4÷16 ይመ)፡፡

3÷12-14፣ የክርስትና ሕይወት ከእሽቅድምድም ጋር ይመሳ ሰላል፣ በሌላም ቦታ ጳውሎስ የሩጫ ውድድርን ለተመሳሳይ ሁኔታ በምሳሌነት ይጠቀማል (1ቆር9÷24-27፡1ጢሞ6÷12፡2ጢሞ4÷7-8 እንዲሁም ከማቴ24÷13፡ከዕብ12÷1 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

3÷12 *እኔን የራሱ ያደረገበትን...የራሴ ለማድረግ*፣ የክ ርስቶስ ግብ የጳውሎስም ግብ ነው፡፡ ጳውሎስ በፊቱ ያለውን ግብ ይጨብጥ ዘንድ ክርስቶስ አስፈላጊ የሆኑ ነገሮችን ያዘጋጅለታል (ቍ14፡ከ2÷12-13 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

ሆይ፤ እኔ እንደ ያዝሁት አድርጌ ራሴን አል
ቈጥርም፥ ነገር ግን አንድ ነገር አደርጋለሁ፥
ከኋላዬ ያለውን እየረሳሁ ከፊቴ ወዳለው እዘ
ረጋለሁ፡፡ [14]ትግዚአብሔር በክርስቶስ ኢየሱስ
ወደ ላይ ስለ ጠራኝ፣ ሽልማት ለመቀዳጀት
ወደ ግቡ እፈጥናለሁ፡፡

[15]እንግዲህ እኛ ብስለት ያለን ሁላችን
ነገሮችን በዚህ ሁኔታ ማየት ይኖርብናል፤
በአንዳንድ ነገር የተለያየ አስተሳሰብ ቢኖራ
ችሁ፣ ትግዚአብሔር እርሱንም ይገልጥላችኋል፡፡
[16]ሆኖም በደረስንበት በዚያ እንመላለስ፡፡

[17]ወንድሞች ሆይ፤ የእኔን አርአያነት በመ
ከተል ከሌሎች ጋር ተባበሩ፤ እኛ በሰጠናችሁ
ምሳሌነት መሠረት የሚኖሩትንም አስተውሉ፡፡
[18]ምክንያቱም ከዚህ በፊት ደጋግሜ እንደ ነገ
ርኋችሁ፣ አሁንም እንደ ዤና፣ ያውም በእንባ
እነግራችኋለሁ፤ ብዙዎች የክርስቶስ መስቀል
ጠላቶች ሆነው ይመላለሳሉ፡፡ [19]መጨረሻቸው
ጥፋት ነው፤ ሆዳቸው አምላካቸው ነው፤ ክብራ
ቸው በኰራሪነት ነው፤ ልቦቸው ያረፈው በምድ
ራዊ ነገር ላይ ነው፡፡ [20]እኛ ግን አገራችን በሰ

1ቆሮ13፡10፤
3፡13 ሉቃ9፡62
3፡14 ሮሜ8፡28፤
1ቆሮ9፡24፤ብሉ6፥1
3፡15 1ቆሮ2፥6፤
ገላ5፡10፤ኤፌ1፡17፤
1ተሰ4፡9
3፡17 1ቆሮ4፡16፤
1ጢሞ4፡12
3፡18 ሐሥ20፡31፤
ገላ6፡12
3፡19 መዝ73፡17፤
ሮሜ6፡21፤ቈላ3፡1፤
ዕብ12፡22
3፡21 ሮሜ8፡29፤
1ቆሮ15፡43-53፤ኤፌ
1፡19፤ቈላ3፡4
4፡1 1ቆሮ16፡13፤
ፊል1፡8
4፡2 ፊል2፡2
4፡3 ፊል2፡25፤
ራእ20፡12
4፡4 መዝ85፡6፤
97፡12፤ዕዝ33፡18፤
ማቴ5፡12፤ሮሜ

ማይ ነው፤ ከዚያ የሚመጣውንም አዳኝ፣ ጌታ
ኢየሱስ ክርስቶስን በናፍቆት እንጠብቃለን፤
[21]እርሱም ሁሉን ለራሱ ባስገዛበት ኀይል፣
ክቡር ሥጋውን እንዲመስል የተዋረደውን ሥጋ
ችንን ይለውጣል፡፡

4 ስለዚህ የምወዳችሁና የምናፍቃችሁ፣
ወንድሞቼ ደስታዬና አክሊሌ የሆናችሁ፣
እንዲሁም ወዳጆች ሆይ፤ በዚህ ሁኔታ በጌታ
ጸንታችሁ ቁሙ፡፡

የጳውሎስ ምክር

[2]በጌታ አንድ ልብ እንዲኖራቸው ኤዎድ
ያንን እለምናለሁ፥ ሲንጤኪንንም እለምና
ለሁ፡፡ [3]አምን፤ አንተ ታማኝ የሥራ ባልደረባዬ
ሆይ፤ ወንጌልን በማስራጨት ረገድ ከእኔና ከቀ
ለምንጦስ ጋር፣ እንዲሁም ስሞቻቸው በሕይወት
መጽሐፍ ከተጻፉት ከሌሎች የሥራ ጓደኞቼ ጋር
የተጋደሉትን እነዚህን ሴቶች እንድትረዳቸው
እለምንሃለሁ፡፡

[4]ምንጊዜም በጌታ ደስ ይበላችሁ፤ ደግሜ
እላለሁ ደስ ይበላችሁ፡፡ [5]ገርነታችሁ በሁሉ

3፡13 *እየረሳሁ፣ ያለፈውን ሁኔታ* አንድ ጊዜ እንደ ተፈ ጸመ ቈጥሮ ተወው እንጂ በገጢአት ያሳለፈውን ዘመን ሙሉ በሙሉ ረስቶታል ማለት አይደለም (ቊ4-6 ይመ)፡፡

3፡14 *ሽልማትን* በገሪኩ አገር በሩጫ እሽቅድምድም ያሸነፈ ሰው ጉንጉኑን አበባ ይደረግለት፣ አንዳንድ ጊዜም ገንዘብ ይሸለም ነበር፤ ክርስቲያንም እንደዚሁ የዘለዓለም ክብር ሽልማት ይቀበላል፡፡ *ወደ ላይ፣* ትልቁ የጳውሎስ ናፍቆት በዚህ ምድር ያለውን ሳይሆን፣ በላይ በሰማይ ያለውን ለማግኘት ነው፤ ክርስ ቶስ በዚያ ነውና (ቊሥ 3፡1-2 ይመ)፡፡

3፡15 *ብስለት፣* በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ያደረጉትንና የተደላደሉትን ያመለክታል (1ቆሮ2፡6፤3-1ዕብ5፡14 ይመ)፡፡ *በዚህ ሁኔታ* ከቊጥር 12-15 እንደ ተገለጸው፣ ዤና ያልተወጣ ተራራ ስላለ፣ በቃኝ ብሎ ወርጮ መቀመጥ እንደማይገባ የሚያሳይ ነው፡፡ *የተለያየ አስተሳሰብ* አማኞቹ ከቊጥር 12-14 ያለውን ዋና ሐሳብ ከተቀ በሉ በኋላ ስለ ገርነት ነገሮች ላይ የአስተሳሰብ ልዩነት በመነሳታቸው ቢፈጠር፣ ምስጢሩን እግዚአብሔር ይገልጽላቸዋል፡፡

3፡16 *በደረስንበት... እንመላለስ* የተረዳትን እውነት በተ ግባር እንዲገልጹ ያሳስባቸዋል፤ እኛም አሁን በያዝነው እውነት እንኖርበት ዘንድ ኀላፊነት አለብን

3፡17 *የእኔን አርአያነት በመከተል* ጳውሎስ የክርስቶስን ምሳሌነት እንደተከተለ ሁሉ፣ እነርሱም የእርሱን ምሳሌነት እንዲከተሉ ያሳስባል፡፡ *የሚኖሩትንም አስተውሉ* ክርስቲያኖች የሚ ኖሩት ሕይወት፣ ሌሎች ሊከተሉት የሚገባ መልካም ምሳሌነት ያለው መሆን አለበት፡፡

3፡18 *ከዚህ በፊት ... እንደነገርኋችሁ* ቊጥር 1 ይመ፡፡ *በእንባ* ሐሥ20፡19-31 ይመ፡፡ *የክርስቶስ መስቀል ጠላቶች ሆነው ይመላለሳሉ፣* ከጳውሎስ ባሕርይና (ቊ10) ከወንጌል እውነት ጋር በብርቱ የሚጻረሩ ናቸው፡፡

3፡19 *ጥፋት፣* የድነት ተቃራኒ ነው፡፡ *ሆዳቸው አምላ ካቸው፣* ሥጋ የሰደደ ራስ ወዳድነትን ያመለክታል፤ በሁሉ ነገር ፍላጎታቸውን ያስቀድማሉ፡፡ *በምድራዊ ነገር፣* ሐሳባቸው በሚ ያልፈው በአሁኑ ሕይወት ላይ የተመሠረተ ነው፤ ለሕግ መታዘዝ እንደሚያስፈልግ ይናገራሉ፤ በቊ2 ላይ ከተጠቀሱት ወግ አጥ ባቂዎች ጋር የሚጻረሩ ናቸው፡፡

3፡20 *አገራችን፣* ክርስቲያኖች ለጥቂት ጊዜ በምድር የሚኖሩ መጻተኞች እንጂ የምድር ዜጎች አይደሉም (ከዮሐ 17፡14-16፤ ከ1ቆሮ7፡29-31፣ከ1ጴጥ2፡11 ጋር ያነጽጽሩ)፡፡ *በሰማይ፣* ክርስቶስ ባለበትና አማኞች ከክርስቶስ ጋር በአንድነት በሚገኙበት ስፍራ ማለት ነው፤ በቊጥር 19 ላይ "በምድራዊ ነገር" ከሚለው ጋር ያነጻጽሩ (ኤፌ2፡6፤ቈላ3፡1-4 ይመ)፡፡ *ከዚያ ... በናፍቆት እንጠ ባበቃለን፣* ሮሜ8፡19፤1ቆሮ1፡7፤1ተሰ1፡9-10፤ 2ጢሞ 4፡8 ይመ፡፡

3፡21 *ሁሉን ለራሱ ባስገዛበት ኀይል፣* ክርስቶስ እስከ ሞትም ያውም በመስቀል ላይ እስከ መሞት ድረስ በመታዘዙ (2፡8 ይመ) ያገኘው፣ በትንሣኤውና በዕርገቱ የተቀበለው ኀይሉ ሁሉን የሚገዛና ፍጹም ነው (ማቴ 28፡18፤ 1ቆሮ 15፡27፤ ኤፌ 1፡20-22 ይመ)፡፡ *የእርሱን ክቡር ሥጋ እንዲመስል፣* ሮሜ 8፡29፤1ዮሐ3፡2 ይመ፡፡ በኵር የሆነው ክርስ ቶስ ቀደም ሲል የተቀበለውን የትንሣኤ አካል፣ በሚመጣው የትንሣኤ ጊዜ አ ማኞችም ይቀበሉታል (1ቆሮ 15፡20:49 ይመ)፡፡ ይህም መለወጥ በመንፈስ ቅዱስ ኀይል ስለሚፈጸም "መንፈሳዊ" ነው (1ቆሮ 15፡44:46 ይመ)፡፡ *የተዋረደውን ሥጋችንን፣* በኀጢአት ምክንያት ለድካም፣ ለመ በስበስና ለሞት የተሰጠውን ማለቱ ነው (ሮሜ 8፡10:20-23፤ 1ቆሮ15፡42-44 ይመ)፡፡ *ይለውጣል፣* ይህም በትንሣኤ ጊዜ በመንፈስ ቅዱስ ኀይል የሚፈጸም ነው (ሮሜ 8፡11፤1ቆሮ 6፡14፤ 15፡50-53 ይመ)፡፡

4፡1 *የምወዳችሁና የምናፍቃችሁ* የ1፡8፤2፡1 ግብ ይመ፡፡ *ደስታዬና አክሊሌ፣* ይህ እውን የሚሆነው አሁን ብቻ ሳይሆን በተ ለይም ክርስቶስ ተመልሶ በሚመጣበት ጊዜ ነው (1ተሰ2፡19 ይመ)፡፡ *በዚህ ሁኔታ፣* በም 3 ላይ የተነሣው አሳብ መጠቃለሉን ያመለክታል፣ የፊልጵስዩስ ሰዎች ሐሳባቸውን በላይ በሰማያ ባለው ነገር ላይ በማድረግ (3፡20-21) ፣ ሕግ መጠበቅ አያስፈልግም በሚሉ ሰዎች ፊት (3፡18-19) የጳውሎስን ምሳሌነት መከተል ነበረባቸው (3፡17)፡፡ *ጸንታችሁ ቁሙ፣* በወቅቱ ስለ ወንጌል ተነሥቶ በነበረው ተቃውሞ ውስጥ፣ ስፍራቸውን ሳይለቁ እንዲ ቆሙ የተሰጠ ማሳሰቢያ ነው (ከ1፡27-30፤ከ1ቆሮ15፡58 ጋር ያነጻ ጽሩ)፡፡

4፡2-3፣ በኤዎድያንና በሲንጤኪን መካከል የነበረው አለ መግባባት በአደባባይ በሚነበብ ደብዳቤ ላይ መጠቀሱ የነገሩን ክብደት የሚያሳይ ነው፤ ጳውሎስ ግን እነዚህ ሴቶች (ቊ3) ሊ ታ ረቁ እንደሚችሉ እምነት ያለው ይመስላል፤ የተፈጠረውንም ችግር ብሎጎት በተሞላው ሁኔታ መታዘዙ አርአያነት ያለው ነው፤ ይኸውም ሳያጸላ ለሁኔታው ቅርብ የሆኑ ሰዎች ሰዕርቁ አስተዋፅኦ እንዲያደርጉ አበረታቶአልና (2፡2 ይመ)፡፡

4፡3 *የሥራ ባልደረባዬ ... የሥራ ጓደኞቼ፣* በወንጌል ሥራ ከሐዋርያው ጋር የተባበሩት (ወንድም ሆነ ሴት) ሁሉም ከእርሱ ጋር እኩል ናቸው እንጂ የበታችቹ አይደሉም (ከ 2፡25፤ ከሮሜ 16፡3:9:21፤ ከፊሞ 24 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *ከቀለምንጦስ፣* የዚህ ሰው ስም በአዲስ ኪዳን መጻሕፍት በሌላ ስፍራ አልተጠቀሰም፡፡ *ከሌሎች የሥራ ጓደኞቼ፣* በእግዚአብሔር ዘንድ የታወቀና በስ ማይ የምርጠች መመዝገቢያ በሆነው በሕይወት መዝገብ ላይ የተጻፉ ስለ ሆነ፣ ስማቸው በዚህ ስፍራ በዝርዝር አልተጠቀሰም (የራእ 3፡5 ግብ ይመ)፡፡

4፡4 *በጌታ... ደስ ይበላችሁ፣* 3፡1 ይመ፡፡ ምንጊዜም መከራ ንም ጨምሮ በማንኛውም ሁኔታ ውስጥ ማለት ነው (ዕን 3፡ 17-18፤ያዕ 1፡2፤1ጴጥ4፡13 ይመ)፡፡

4፡5 *ገርነታችሁ፣* እንደ ክርስቶስ ለሌሎች ማሰብ ማለት ነው (ከ2ቊሮ 10፡1 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ በተለይ የቤተክርስቲያን መሪዎች እንዲህ ያለው ባሕርይ ሊኖራቸው ይገባል (1ጢሞ 3፡3፤ ቲቶ 3፡2 ይመ)፡፡ *ቅርብ፣* ሮሜ13፡11 ይመ፤ ከያዕ 5፡8-9፤

ዘንድ የታወቀ ይሁን፤ ጌታ ቅርብ ነው፡፡ 6በነገር ሁሉ በጸሎትና በምልጃ፣ ከምስጋና ጋር ልመናችሁን በእግዚአብሔር ፊት አቅርቡ እንጂ ስለ ማንኛውም ነገር አት ጨነቁ፡፡ 7ከማስተዋል በላይ የሆነው የእግዚ አብሔር ሰላም፣ ልባችሁንና አሳባችሁን በክ ርስቶስ ኢየሱስ ይጠብቃል፡፡

8በመጨረሻም ወንድሞች ሆይ፤ እውነት የሆ ነውን ሁሉ፣ ክቡር የሆነውን ሁሉ፣ ትክክል የሆነውን ሁሉ፣ ንጹሕ የሆነውን ሁሉ፣ ተወ ዳጅ የሆነውን ሁሉ፣ መልካም የሆነውን ሁሉ፣ በጎነት ቢሆን ወይም ምስጋና፣ እንደ እነዚህ ስላሉት ነገሮች አስቡ፡፡ 9የእኔ የተማራች ሁትን ወይም የተቀበላችሁትን፣ የሰማችሁትን ወይም ያያችሁትን ማናቸውንም ነገር አድርጉ፣ የሰላም አምላክ ከእናንተ ጋር ይሆናል፡፡

ሳደረጉት ችሮታ የቀረበ ምስጋና

10 ኑብዙ ጊዜ በጓሳ በአዲስ መንፈስ ስለ እኔ ማሰብ በመጀመራችሁ፣ በጌታ እጅግ ደስ ይለ ኛል፤ በእርግጥ በተግባር ለመግለጽ ዕድሉ አልነበራችሁም እንጂ ማሰቡንስ ታስቡልኝ ነበር፡፡ 11ይህን የምለው ስለችጊረኝ አይደለም፤ ምክንያቱም በማንኛውም ሁኔታ ውስጥ ያለኝ ይቢቅኛል ማለትን ተምሬአለሁ፤ 12ማጣትን ዐው ቃለሁ፤ ማግኘትንም ዐውቃለሁ፡፡ ብጠግብም ብራብም፣ ባገኝም ሆነ ባጣ በማንኛውም ሆነ በየትኛውም ሁኔታ ያለኝ ይቢቅኛል የማ ለትን ምስጢር ተረድቻለሁ፡፡ 13ኀይልን በሚሰጠኝ በእርሱ ሁሉን ማድረግ እችላለሁ፡፡

14ሆኖም የመከራዬ ተካፋይ ስለ ሆናችሁ መልካም አድርጋችኋል፡፡ 15ከዚህም በላይ፣ እናንተ የፊልጵስዩስ ሰዎች ራሳችሁ እንደ ምታውቁት፣ በመጀመሪያ ወንጌልን በተቀ በላችሁ ጊዜ ከመቄዶንያ ስሄሃ፣ ከእናንተ በቀር በመስጠትና በመቀበል የትኛውም ቤተ ክርስቲያን አልተባበረኝም፡፡ 16በተሰሎንቄ በነበርሁበት ጊዜ እንኳ፣ በችግሬ ወቅት ደጋግማችሁ ርዳታ ልካችሁልኛል፡፡ 17ይኸ ውም ትርፉ ለእናንተ እየበዛ እንዲሄድ እንጂ ስጦታውን ፍጐቴ አይደለም፡፡ 18የሚ ያስፈልገኝን ሁሉ፣ ከሚያስፈልገኝም በላይ ተቀብያለሁ፤ የላካችሁትንም ስጦታ ከአፍሮ ዲጡ እጅ ተቀብዬ ተሞልቻለሁ፤ ይህም መዐዛው የጣፈጠ፣ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባ ይነት ያለውና ደስ የሚያሰኝ መሥዋዕት

12፡12፡ፊል3፡1
4፡5 መዝ119፡151፡ 145፡18፡ዕብ10፡37፡ ያዕ5፡8፡9
4፡6 ማቴ6፡25-34፡ ኤፌ6፡18፡1ጢሞ2፡1
4፡7 ኢሳ26፡3፡ ዮሐ14፡27፡ኤፌ3፡19
4፡9 ሮሜ15፡33፡ 1ቆሮ4፡16
4፡10 2ቆሮ11፡9
4፡11 1ጢሞ6፡6፡ 8፡ዕብ13፡5
4፡12 1ቆሮ4፡11፡ 2ቆሮ11፡9
4፡13 2ቆሮ12፡9፡ ኤፌ3፡16፡ቈላ1፡11፡ 1ጢሞ1፡12፡ 2ጢሞ4፡17
4፡14 ፊል1፡7
4፡15 ሐሥ16፡9፡ 2ቆሮ11፡8፡9፡ፊል1፡5
4፡16 ሐሥ17፡1፡ 1ተሰ2፡9
4፡17 1ቆሮ 9፡11፡12
4፡18 2ቆሮ2፡14፡ ፊል2፡25
4፡19 መዝ23፡1፡ ሮሜ2፡4፡2ቆሮ9፡8
4፡20 ሮሜ11፡36፡

ራሕ 22፡7፡12፡20 ጋር ያነጻጽሩ፡፡ በእግዚአብሔር ትንቢታዊ መርሐ ግብር መሠረት፣ ከዚህ በኋላ የሚጠበቀው ትልቁ ነገር የክርስቶስ ዳግም ምጽአት ነው፡፡ በአዲስ ኪዳን ከክርስቶስ ልደት እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ያለው ጊዜ የመጨረሻው ዘመን በመባል ይታወቃል (1ዮሐ 2፡18)፡፡ በእግዚአብሔር አቈጣጠር አንድ ሺህ ዓመት እንደ አንድ ቀን ነው፣ በዚህ ሁኔታ ለሁሉም ትውልድ የጌታ ምጽአት ቅርብ ነው፡፡

4፡6 *በነገር ሁሉ በጸሎትና*፣ በክርስትና ሕይወት ውስጥ ጭንቀትና ጸሎት የሚቃረኑ ነገሮች ናቸው፡፡ *ከምስጋናም*፣ ከ ጸሎትና ከምልጃ ጋር የሚቀርብ የጭንቀት ማርከሻ ነው፡፡ *አትጨነቁ*፣ ለወንጌል መስፋፋት ተገቢ የሆነ ጥንቃቄ ማድረግን ሳይሆን፣ራስ ወዳድ መሆንና ፋይዳ በሌለው ሐሳብ መወጠርን ያመለክታል (2፡28 እና ማብ ይመ፤ 2ቆሮ 11፡28፤ እንዲሁም ማቴ 6፡25-31፡ 1ጴሮ 5፡7 ይመ)፡፡

4፡7 *የእግዚአብሔር ሰላም*፣ ከእግዚአብሔር ጋር ከመታረቅ የተነሣ የሚገኝ የውስጥ ጸጥታና ዕረፍት እንጂ፣ ሥነ ልቦናዊ የሆነ የአእምሮ መረጋጋት ብቻ አይደለም፡፡ የኀጢአትን ስርየት ያገኙ ሰዎች እንዲህ ዐይነት ሰላም አላቸው (ኮሎ ሐ 14፡27፤ ሮሜ 5፡1 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ ይህም ሰላም የሚገኘው አ ማኙ የሚያስጨንቀውን ነገር ሁሉ በጸሎት ለእግዚአብሔር አሳልፎ ሲሰ ጥና ተመልሶም የማያስበው ከሆነ ነው፡፡ *ከማስተዋል ሁሉ በላይ የሆነው*፣ የእግዚአብሔር ፍቅርና ጥበቃ ከስው መረዳት ሁሉ የሚያልፍ ነው (ኤፌ3፡18-20 ይመ)፡፡ *ልባችሁንና ሐሳባ ችሁን...ይጠብቃል*፣ በር ላይ ቆሞ ዘብ ከሚጠ ብቅ የታጠቀ ወታደር የበለጠ፣ እግዚአብሔር በክርስቶስ ኢየሱስ ያሉትን ነፍሳቸውን፣ ሥጋቸውንና መንፈሳቸውን ይጠብቃል (ከ1ጴጥ 1፡5 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

4፡8 *በመጨረሻም*፣ የ3፡1 ማብ ይመ፡፡ *እውነት ... ምስጋና*፣ የአንድ ሰው አስተሳሰብ በገዛ ራሱ ሕይወት ላይ ተጽዕ ኖ እንዳለው ጳውሎስ ተገንዝቦአል፡ በስው አእምሮ ስፍራ ያገኘ ማንኛውም ነገር ወዲያውኑም ሆነ ቈይቶ በንግግር ወይም በተግባር መገለጡ አይቀርም፡፡ ጳውሎስ፣ "እንደ እነዚህ ስላሉት ነገሮች አስቡ" ካላቸው በኋላ፣ "ማናቸውንም ነገር አድርጉ" (ቍ9) ብሎ በድጋሚ ይመክራቸዋል፡፡ ከቍ8-9 ያሉት ምግባራት በአንድነት፣ በጎ ምግባርና የተሟላ መንፈሳዊ ሕይወት እንዲኖር አስተዋፅኦ ያደርጋሉ፡፡

4፡9 *ስለእኔ ... ያያችሁትን*፣ የ3፡17 ማብ ይመ፡፡ *የሰላም አምላክ*፣ የ1ተሰ5፡23 ማብ ይመ በቍ7 ላይ "የእግዚአብሔር ሰላም" ከሚለው ጋር ያነጻጽሩ፡፡

4፡10 *ኑብዙ ጊዜ በጓሳ ... ዕድሉ አልነበራችሁም እንጂ*፣ ለጳውሎስ የሚሳነው ስጦታ የዘገየው ከፊልጵስዩስ ሰዎች ስሕተት የተነሣ ወይም ስለ እርሱ ሳያስቡ ቀርተው አልነበረም (ከ2ቆሮ 11፡9 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ ጳውሎስ ሮም ከመድረሱ በፊት እግሬ መንገዱን ጐብኝት በማድረጉ ወይም ስጦታውን የሚያደርስ መልእክተኛ በወቅቱ ያለመገኘቱ፣ የፊልጵስዩስ ሰዎች ለጳውሎስ የነበራቸውን ፍቅር እንዳይገልጹ ዕንቅፋት ሳይሆን አልቀረም፡፡

4፡11 *በማንኛውም ሁኔታ ውስጥ ያለኝ ይብቃኛል*፣ ጳውሎስ ከፊልጵስዩስ በተላከለት ስጦታ ደስ ተሰኝ ቶአል (ቍ 14፡18 ይመ)፡ ይሁን እንጂ ሙሉ በሙሉ በእነርሱ ላይ ብቻ አልታመነም (ከ1ጢሞ 6፡6-8 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

4፡12 *ብጠግብም ...ባገኝም...ያለኝ ይብቃኛል*፣ ባለጠግነት ራሱ ላለመርካት ምክንያት ሊሆን ይችላል፡፡

4፡13 *ሁሉን*፣ እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ማንኛውም ነገር ማለት ነው፡፡ *ኀይልን በሚሰጠኝ በእርሱ*፣ በክርስቶስ ለማ ለት ነው፡፡ ለጳውሎስ የመርካቱ (ቍ12) ምስጢርና የዘላቂ ኀይል ምንጭ፣ ሕያው ከሆነውና ከፍ ከፍ ካለው ክርስቶስ ጋር አንድ መሆኑ ነው (በተለይ 2ቆሮ 12፡9-10 ይመ፤ እንዲሁም ዮሐ 15፡5፤ ኤፌ 3፡16-17፡ ቈላ1፡11 ይመ)፡፡

4፡14 *ተካፋይ*፣ የፊልጵስዩስ ሰዎች ለጳውሎስ የላኩት ስጦታ የመከራው ተካፋይ የመሆናቸው ምልክት ነው (ከዕብ 10፡33 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

4፡15 *በመጀመሪያ...ጊዜ*፣ ጳውሎስ በፊልጵስዩስ ወንጌል ለመስበክ ሁለተኛ ሐዋርያዊ ዞዞ ያደረገበትን ጊዜ ያሳያል (ሐሥ 16፡12-40 ይመ)፡፡ *መቄዶንያ*፣ ቤርያና ተሰሎንቄ እንዲሁም ፊልጵስዩስ የሚገኙበት የአሁኗ ግሪክ ሰሜናዊ ክፍል ነው፡፡ *ስሃሃ* ጳውሎስ በዚህ ጊዜ አቴና እና ቆሮንቶስ ወደሚገኙበት ወደ ደቡብ ማለትም ወደ አካይያ ሄዶ ነበር (ሐሥ 17፡14-16፤18፡1-4 ይመ)፡፡ *ከእናንተ በቀር*፣ የፊልጵስዩስ ቤተክርስቲያን ቸርነት የተለየና ወደር የማይገኝለት ነው (2ቆሮ 8፡1-5 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

4፡16 *በተሰሎንቄ በነበርሁበት ጊዜ*፣ በመቄዶንያ እያለ ማለት ነው (ሐሥ 17፡1-9 ይመ)፡፡ *ደጋግማችሁ ርዳታ*፣ በአፍሮዲጡ በኩል ወደ ሮም የተላከው ስጦታ፣ ለረጅም ጊዜ ሳያቋርጥ ይላክ ከነበረው ስጦታ ውስጥ የመጨረሻው ነው (ከ2ቆሮ8፡1-5 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

4፡17 *ትርፉ...እየበዛ እንዲሄድ*፣ የቍ15 ማብ ይመ፡፡ ጳውሎስ የፊልጵስዩስ ሰዎች በላኩለት ስጦታ እንደተጠቀመ ግል ጽ ነው፤ ሆኖም እነርሱ ጳውሎስን በማገልገላቸው ያገኙት መንፈላዊ በረከት እጅግ የላቀ ነው፡፡

4፡18 *መዐዛው የጣፈጠ ... ተቀባይነት ያለው...መሥዋ ዕት*፣ እዚህ ላይ ብሉይ ኪዳንን መሠረት በማድረግ የተጠቀሰው መሥዋዕት ለጎጢአት ስርየት የሚቀርበው ሳይሆን፣ የምስጋና መሥዋዕት ነው (ከዘሌ 7፡12-15፤ ከሮሚ 12፡1፤ ከኤፌ 5፡2፤ ከዕብ 13፡15-16 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ያለውና ደስ የሚያሰኝ*፣ ክርስቶስ ለእኛ ከሠራው ሥራና (1ጴጥ2፡5 ይመ) እግዚአብሔርም በእኛ ውስጥ ከሚሠራው

ነው። [19]አምላኩም እንደ ታላቅ ባለጠግነቱ መጠን
የሚያስፈልጋችሁን ሁሉ በክርስቶስ ኢየሱስ
ይሞላባችኋል።
[20] ለአምላካችንና ለአባታችን ከዘላለም እስከ
ዘላለም ክብር ይሁን፤ አሜን።

የስንብት ሰላምታ

[21]ለቅዱሳን ሁሉ በክርስቶስ ኢየሱስ ሰላ
ምታ አቅርቡልኝ። ከእኔ ጋር ያሉት ወንድ
ሞችም ሰላምታ ያቀርቡላችኋል። [22]ቅዱሳንን
ሁሉ፣ በተለይም ከቄሳር ቤተ ሰው የሆኑት ወገ
ኖች ሰላምታ ያቀርቡላችኋል።
[23]የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ ከመንፈ
ሳችሁ ጋር ይሁን፤ አሜን[ሀ]።

ገላ1፡4፡1ተስ1፡3፡ 3፡11፡13
4፡21 ገላ1፡2
4፡22 ሐሥ9፡13
4፡23 ሮሜ16፡20፡ ገላ6፡18

[ሀ]23 አንዳንድ ቅጆች አሜን የሚለው የላቸውም

ሥራ የተነሣ ነው (ፊል2፡13 ይመ)፡፡

4፡19 *አምላኬም*፣ ከእግዚአብሔር ጋር በጣም የቅርብ ግንኙነት እንዳለው የሚያመለክት አባባል ነው (ከ1፡3 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *እንደ ... ባለጠግነቱ ... በክርስቶስ ኢየሱስ*፣ እግዚአብሔር ለቤተክርስቲያን ለሚሰጠው በረከት እውነተኛ መለኪያ ነው (ከኤፌ 1፡18፣ 3፡16-20 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *የሚያስፈልጋ ችሁን*፣ ጳውሎስ ስለ ራሱ ሁኔታ ብቻ ሳይሆን ስለፈልጵስዩስም ሰዎችም ሸክም ነበርው፡፡ *ይሞላባችኋል*፣ ጳውሎስን ለመርዳት መሥዋዕ ትነት ያለበትን ስጦታ ላበረከቱት ቤተክርስቲያን የተሰጠ ተስፋ ነው፡፡

4፡20፣ ጳውሎስ በቆጥር 19 ላይ የተጠቀሰውን እውነት በሚያስብበት ጊዜ፣ እግዚአብሔርን ከማመስገን ወደኋላ ማለት አይችልም፡፡

4፡21-22፣ የጳውሎስ መልእክቶች ልዩ ባሕርይ፣ በመጨ ረሻ ሰላምታ ማቅረብ ነው (ለምሳሌ ሮሜ16፡3-16፡21-23፡ 1ቆሮ16፡19-20፡2ቆሮ13፡12-13፡ቈላ4፡10-12፡14-15፡18 ይመ)፡፡

4፡21 *ለቅዱሳን*፣ የ1፡1 ማብ ይመ፡፡ ከእኔ ጋር ያሉት ወን ድሞችም፣ በሮም ያሉ የጳውሎስ የሥራ ባልደረቦች ቢተለዩም ጢሞቴዎስን ያመለክታል (1፡1፣ 14:16 ይመ)፡፡

4፡22 *ከቄሳር ቤተሰው*፣ ከንጉሡ ጋር የሥጋ ዝምድና ያላቸውን ሳይሆን፣ ተቀጥረው በቤተ መንግሥት ውስጥ ወይም ባካባቢው የነበሩትን የንጉሡን ባሪያዎች ወይም ነጻ የወጡትን ሰዎች የሚያመለክት ነው (በ1፡13ላይ "በቤተመንግሥት ዘበኞች" ከሚለው ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

4፡23፣ ጳውሎስ የሚጠቀምበት ልዩ የመዝጊያ ቡራኬ ነው፡፡ *ከመንፈሳችሁ*፣ የሰው ሁለንተና የሚያሳይ እንጂ አንዱን የሰውነት ክፍል ወስዶ ሌላውን መተው ማለት አይደለም (ከገላ 6፡18፣ 2ጢሞ 4፡22፡ ከፊሞ 25 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ቈላስይስ ሰዎች

ጸሓፊው፣ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

ቈላስይስ እውነተኛ የጳውሎስ ደብዳቤ መሆኑ አጠያይቆ አያውቅም፡፡ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ሊቃውንትም የመልእክቱ ጸሓፊ ጳውሎስ መሆኑን አመልክተዋል፤ በ19ኛው ምእተ ዓመት የኖሩ አንዳንድ ሊቃውንት እንደሚያስቡት ከሆነ፣ በዚሁ መልእክት በም 2 ላይ ጳውሎስ የተቃወመው የሐሰት ትምህርት በሁለተኛው ምእተ ዓመት የነበረ የኖስትሳውያንን የኑፋቄ ትምህርት ነው፡፡ ይሁን እንጂ ምዕራፉ በጥንቃቄ ሲተነተን የተተቸው የኖስትሳውያን ትምህርት በ2ኛውና በ3ኛው ምእተ ዓመት ከነበረው ጋር ሲነጻጸር፣ ያነሰ የእድገት ደረጃ እንደ ነበረው መገመት ይቻላል፤ በሁለተኛው ምእተ ዓመት ለነበረው የኖስትሳውያን ትምህርት መሠረቱ በመጀመሪያው ምእተ ዓመት የነበረውና ቤተ ክርስቲያንን ያውክ የነበረው የኑፋቄ ትምህርት ነው፡፡ መልእክቱ በሁለተኛው ምእተ ዓመት ተጻፈ እንዳንል ጳውሎስ እስከዚያ ዘመን ድረስ በሕይወት አልነበረም፡፡

ስለዚህ ይህ መልእክት የተጻፈው ጳውሎስ በሮም (ሐሥ28፡16-31) ለሁለት ዓመት ያህል በገዛ ራሱ ቤት ውስጥ በእስር ላይ በነበረበት በመጀመሪያ እስራቱ ወቅት ሳይሆን አይቀርም፡፡ አንዳንዶች ጳውሎስ ይህን መልእክቱን በኤፌሶን ወይም በቂሣርያ ሳለ እንደ ጻፈው ቢናገሩም አብዛኞቹ ማስረጃዎች ጳውሎስ የእስር ቤት ደብዳቤዎቹን በሙሉ (ኤፌሶንን፣ ቈላስይስን፣ ፊልጵስዩስንና ፊልሞናን) የጻፈው በሮም መሆኑን የሚደግፉ ናቸው፡፡ ቈላስይስም እንደ ኤፌሶንና እንደ ፊልሞና ሁሉ የተጻፈው በ60 ዓ.ም ነው ፡፡

የቈላስይስ ከተማና ቤተ ክርስቲያኒቱ

ከጳውሎስ ዘመን ቀደም ብሎ ቈላስይስ ለአያሌ መቶ ዓመታት የትንሿ እስያ (ዛሬ ቱርክ) ዋና ከተማ ነበረች፡፡ ይህች ከተማ በላይከስ ወንዝና ከኤፌሶን ተነሥቶ በኤጂያን ባሕር በኩል ወደ ኤፍራጥስ ወንዝ በሚወስደውና ከምሥራቅ ወደ ምዕራብ በተዘረጋው በታላቁ የንግድ መተላለፊያ መንገድ ላይ ትገኝ ነበር፤ በመጀመሪያው ምእተ ዓመት ግን ቈላስይስ እየተዳከመች ስለሄደች አነስተኛ የንግድ ከተማ ሆነች፤ ሎዶቅያና ሂራፖሊስ የተባሉ ጎረቤት ከተሞችም ከጎይልና ከጠቀሜታ አኳያ ከቈላስይስ ከተማ ልቀው ተገኙ (4፡13)፡፡

ቈላስይስ በአዲስ ኪዳን እንድትታወቅ ያደረጋት ትልቁ ነገር ጳውሎስ ለሦስት ዓመት በኤፌሶን ባገለገለ ጊዜ ኤጳፍራ የተባለው ሰው የጌታን ቃል ሰምቶ በመለወጡና የወንጌልን መልእክት ለቈላስይስ ሰዎች በማድረሱ ነው (ከ1፡7-8፣ሐሥ19፡10 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ በዚህ ዐይነት ሁኔታ ተመሥርታ በማደግ ላይ የነበረችው ቤተ ክርስቲያን ለሐሰት ትምህርት ስለ ተጋለጠች ኤጳፍራ በሮም በእስር ላይ ወደ ነበረው ወደ ጳውሎስ ይሄድ ዘንድ ተገደደ፤ ይህም ለቈላስይስ መልእክት መጻፍ መንሥኤ ሆነ፡፡ በኤጳፍራና በጳውሎስ ምስክርነት ወደ ጌታ የመጡ ሌሎች ክርስቲያኖች በሰጡት አገልግሎት አብያተ ክርስቲያናት በሎዶቅያና በሂራፖሊስም ሳይቋቋሙ አልቀሩም፤ ከእነዚህም መካከል አንዳንዶቹ የቤት ለቤት አብያተ ክርስቲያናት ሲሆኑ (4፡15፤ፊሞ2፡ይመ) ከአማኞቹ የሚበዙት ከአሕዛብ ወገን ነበሩ፡፡

በቈላስይስ የነበረው ኑፋቄ

ጳውሎስ በዚህ መልእክቱ የሚቃወማቸውን የሐሰት ትምህርቶች ግልጽ አያደርግም፤ ሆኖም በመልእክቱ ውስጥ የሰጠው ትንታኔ ኑፋቄው የተለያየ ባሕርይ እንዳለው ያመለክታል፤ ከባሕርያቱም መካከል ጥቂቶቹ፡-

1 ***ወግ አጥባቂነት፣*** የምግብና የመጠጥ ሕግጋትን፣ የሃይማኖት በዓላትን (2፡16-17)፣ የግዝረትን ሥርዐት (2፡11፤3፡11) ከመጠበቅ ጋር የተያዘ ነው፡፡
2 ***ብሕትውና፣*** "አትያዝ፣ አትቅመስ፣ አትንካ" (2፡21፤ከ2፡23 ጋር ያነጻጽሩ)
3 ***መላእክትን ማምለክ*** (2፡18 ይመ)
4 ***ክርስቶስን መናቅ፣*** ይህ የክርስቶስን መለኮትነት በተመለከተ በጻፈው ውስጥ ተመልክቶአል (1፡15-20፤2፡2-3:9)
5 ***የተሰወረ ዕውቀት፣*** በዚህ ኖስትሳዊያን ይመኩ ነበር (2፡18 እና ጳውሎስ "የተሰወረ የጥበብና የዕውቀት መዝገብ ሁሉ በእርሱ ነው" ሲል አጽንኦት ያደረገበትን ይመ)፡፡
6 ***በሰው ጥበብና ወግ መታመን*** (2፡4:8 ይመ) ናቸው፡፡

ከላይ የተገለጹት ነጥቦች አይሁዳዊና ኖስቲሳዊ ተብለው ሁለት ቦታ ሊከፈሉ ይችላሉ፡፡ ስለዚህ በቈላስይስ የነበረው የኑፋቄ ትምህርት የአክራሪው የአይሁድ ሃይማኖትና ዕንጭጭ የነበረው የኖስትሳውያን ትምህርት ቅይጥ ሲሆን ይችላል ማለት ነው (ከ1ዮሐ መግቢያ ላይ "የኖስትሳውያን ትምህርት" የሚለውን እንዲሁም የ2፡23 ማብ ይመ፡፡)

ዐላማውና መሪ ሐሳቡ

የጳውሎስ ዐላማ በቈላስይስ የነበረውን የሐሰት ትምህርት ጤናማ ትምህርት በማስተማር መቃወም ሲሆን፣ ይህን ከግቡ ለማድረስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ምሳሌ መሆኑን (1፡15)፣ ፈጣሪ መሆኑን (1፡16)፣ ከሁሉ በፊት የነበረና ሁሉም በእርሱ የተጋጠመ መሆኑን (1፡17)፣ ከሞት በመነሣት የመጀ መሪያ መሆኑን (1፡18)፣ በአካል የተገለጠ የመለኮት ሙላት መሆኑን (1፡19፤2፡9) እና አስታራቂ መሆኑን (1፡20-22) በመግለጽ ክርስቶስን ከፍ ከፍ ያደርጋል:: ስለዚህም ክርስቶስ ፍጹምና ብቁ ነው:: እኛም በክርስቶስ ሙላት ተሰጥቶናል (2፡10)፤ በቈላስይስ የነበረው ኑፋቄ ብቃት የሌለውና ፍጹም ማድረግ የማይችል ባዶና አሳሳች የሆነ ሥጋዊ ባሕርይን እንኳ መቈጣጠር የማያስችል (2፡23) ፍልስፍና ነው(2፡8):: የቈላስይስ መልእክት መሪ ሐሳብ የክርስቶስን ፍጹም ብቃት ባዶና ብቃት ከሌለው የሰው ፍልስፍና ጋር አነጻጽሮ ማሳየት ነው::

አስተዋፅኦ

መግቢያ

1. መግቢያ (1፡1-14)
   ሀ. ሰላምታ (1፡1-2)
   ለ. ምስጋና (1፡1፡3-8)
   ሐ. ጸሎት (1፡9-14)
2. የክርስቶስ የበላይነት (1፡15-23)
3. ጳውሎስ ስለ ቤተ ክርስቲያን ያደረገው መጋደል (1፡24-2፡7)
   ሀ. ለቤተ ክርስቲያን የተሰጠው አገልግሎት (1፡24-29)
   ለ. ለተደራስያኑ መንፈሳዊ ሕይወት የነበረው ሽክም (2፡1-7)
4. በክርስቶስ በተገኘ ሕይወት ከሰው ሥርዐቶች ነጻ መውጣት (2፡8-23)
   ሀ. ከሐሰት መምህራን እንዲጠበቁ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ(2፡8-15)
   ለ. የሐሰት መምህራንን ለመቃወም የቀረበ ጥሪ (2፡16-19)
   ሐ. ስለ ኑፋቄው ትንተና (2፡20-23)
5. የቅድስና አኗኗር ሥርዓት (3፡1-4፡6)
   ሀ. የአሮጌውና የአዲሱ ማንነት (3፡1-17)
   ለ. የክርስቲያናዊ ቤተ ሰብ መመሪያ (3፡18-4፡1)
   ሐ. ተጨማሪ መመሪያዎች (4፡2-6)
6. የመጨረሻ ሰላምታ (4፡7-18)

1 በእግዚአብሔር ፈቃድ የክርስቶስ ኢየሱስ ሐዋርያ ከሆነው ከጳውሎስና ከወንድማችን ከጢሞቴዎስ፥

2በቈላስይስ ለሚኖሩ፣ በክርስቶስ ለሆኑ ቅዱሳንና ታማኝ[ሀ] ወንድሞች፤

ከእግዚአብሔር ከአባታችን[ለ] ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን፡፡

ምስጋናና ጸሎት

3ስለ እናንተ በምንጸልይበት ጊዜ የጌታ ችንን የኢየሱስ ክርስቶስን አባት እግዚአብሔርን ሁልጊዜ እናመሰግናለን፤ 4ምክንያቱም በክር ስቶስ ኢየሱስ ስላላችሁ እምነትና ለቅዱሳን ሁሉ ስላላችሁ ፍቅር ሰምተናል፤ 5ይህም የሆ ነው በሰማይ ተዘጋጅቶ ከተቀመጠላችሁ ተስፋ የተነሣ ነው፤ ስለዚህ ተስፋ በወንጌል የእውነት ቃል አስቀድማችሁ ሰማችሁ፤ 6ይህም ወደ እናንተ ደርሶአል፡፡ ይህንም ወንጌል ከሰ ማችሁበትና የእግዚአብሔርን ጸጋ በእውነት ከተረዳችሁበት ቀን ጀምሮ በዓለም ዙሪያ እየሠራ እንዳለ ሁሉ በእናንተም ዘንድ ፍሬ እያፈራና እያደገ ነው፡፡ 7ይህንም ስለ እኛ የክርስቶስ ታማኝ አገልጋይ የሆነው፣ አብሮ ንም በአገልግሎት የተጠመደው ተወዳጅ ኤጳፍራ አስተማራችሁ፤ 8ደግሞም በመንፈስ

1፡1 ሐሥ16፡1
1ቆሮ1፡1፡2ቆሮ1፡1
1፡2 ሮሜ1፡7፣ ቈሊ4፡18
1፡3 ሮሜ1፡8
1፡4 ሐሥ9፡13፣ ገላ5፡6፣ኤፌ1፡15፣ ፊሞ5
1፡5 ቊ23፣ 1ተሰ5፡8፣ 2ጢሞ2፡15፣ ቲቶ1፡2፣ዕጥ1፡4
1፡6 ቊ23፣ ዮሐ15፡16፣ሮሜ10፡18
1፡7 ቈሊ4፡7፡12፣ ፊሞ23
1፡8 ሮሜ15፡30
1፡9 ቊ4ሮሜ1፡10፣ ኤፌ1፡15፡17፡5፡17
1፡10 ቊ6፣ 2ቆሮ5፡9፣ኤፌ4፡1
1፡11 ኤፌ4፡2፣ ፊሊ4፡13
1፡12 ሐሥ20፡32፣ 26፡18፣2ጴጥ1፡11
1፡13 ማቴ3፡17፣ ሐሥ26፡18፣ 2ጴጥ1፡11
1፡14 ሮሜ3፡24፣ ኤፌ1፡7
1፡15 ቊ18፣ ዮሐ1፡18፣ 14፡9፣1ጢሞ1፡17፣ ዕብ11፡27

ስላላችሁ ፍቅር ነገረን፡፡

9ከዚህ የተነሣ እኛ ደግሞ ይህን ከሰ ማንበት ቀን ጀምሮ እግዚአብሔር የፈቃዱን ዕውቀት በመንፈሳዊ ጥበብና መረዳት ሁሉ ይሞላችሁ ዘንድ ስለ እናንተ መጸለይና መለመን አላቋረጥንም፤ 10የምንጸልየውም ለጌታ እንደሚገባ እንድትኖሩና በሁሉም ደስ እንድታሰኙት ነው፤ ይኸውም በመልካም ሥራ ሁሉ ፍሬ እያፈራችሁ እግዚአብሔርን በማ ወቅ እያደጋችሁ፣ 11ታላቅ ጽናትና ትዕግሥት ይኖራችሁ ዘንድ፣ እንደ ክቡር ጕልበቱ መጠን በኀይል ሁሉ እየበረታችሁ፣ ደስ እየተሰኘ ችሁ፣ 12ብቅዱሳን ርስት በብርሃን ተካፋዮች ለመሆን ያበቃንንም አብን እንድታመሰግኑ ነው፡፡ 13እርሱ ከጨለማ ግዛት ታደገን፣ ወደሚወደው ልጁ መንግሥትም አሻገረን፣ 14በእርሱም መቤዠትን አግኝተናል፤ ይህም የኀጢአት ይቅርታ ነው፡፡

ክርስቶስ ከሁሉ በላይ

15እርሱ የማይታየው አምላክ አምሳል ነው፤

ሀ2 ወይም *የሚያመኑ*
ለ2 አንዳንድ የጥንት ቅጆች *ከአባትና ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ*
ሐ7 አንዳንድ የጥንት ቅጆች *እናንተ* ይላሉ፡፡
ሐ12 ወይም *ያበቃችሁን*
ሐ14 የቅርብ ጊዜ ቅጆች *በደሙ የሆነ መቤዠት*

1፡1 *ጳውሎስ*፣ በደብዳቤ መግቢያ ላይ የጸሓፊውን ስም መጻፍ የተለመደ ስለ ነበር ጳውሎስ በመልእክቱ መግቢያ ላይ ስሙን ጠቅሶአል፡፡ ስለ ጳውሎስ በይበልጥ ለማወቅ የሐሥ 9፡1፣ ፊል 3፡4-14 ማብ ይመ፡፡ *ክርስቶስ*፣ ጳውሎስ በዚህች አጭር ደብዳቤ ውስጥ፣ "ክርስቶስ" የሚለውን የማዕረግ ስም 26 ጊዜ እንዲሁም፣ "ጌታ" የሚለውን 7 ጊዜ መጠቀሙ ምን ያህል ክር ስቶስን ማአከል ያደረገ ሰው እንደ ነበረ ያሳያል፡፡ *ጢሞቴዎስ*፣ ጳውሎስ፣ የጢሞቴዎስን ስም እዚህ ብቻ ሳይሆን በ2ኛ ቆሮን ቶስ፣ በፊልጵስዮስ፣ በ1ኛ እና በ2ኛ ተሰሎንቄ እንዲሁም በፊልሞና ላይ ጠቅሶታል፤ ይሁን እንጂ በመልእክቱ ውስጥ ደጋግሞ "እኔ" ማለቱ እርሱ ራሱ የዚህ መልእክት ጸሓፊ እንደ ነበረ ያረጋግ ጣል (በተለይ 4፡18 ይመ)፡፡

1፡2 *በክርስቶስ*፣ ጳውሎስ ከክርስቶስ ጋር ስላለው መንፈ ሳዊ አንድነት በቈላስይስ መልእክቱ ላይ 13 ጊዜ ጠቅሶአል (የኤፌ 1፡3 ማብ ይመ)፡፡ *ቅዱሳን*፣ ክርስቶስ በቈላስይስ አማኞች ምትክ ስለ ሞተ የቈላስይስ አማኞች በእግዚአብሔር ፊት ቅዱሳን ናቸው፤ እንዲሁም ከመንፈስ ቅዱስ ሥራ የተነሣ ሁልጊዜ በየዕለቱ ኑሮአቸው ይቀደሳሉ፡፡ *ታማኝ*፣ 1ተ7፣ 4ተ7፡9 ይመ፡፡ *ጸጋና ሰላም*፣ የዮና 4፡2፣ ዮሐ 14፡27፡20፡19፣ገላ 1፡3፣ ኤፌ 1፡2 ማብ ይመ፡፡

1፡3 *እግዚአብሔርን...እናመሰግናለን*፣ ከገላትያ መልእክት በስተቀር እያንዳንዱ የጳውሎስ መልእክት እግዚአብሔርን በማመስ ገን ይጀምራል (የፊል 1፡3–4 ማብ ይመ)፡፡ በቈላስይስ መልእክት ውስጥ ምስጋና ማቅረብ አስፈላጊ መሪ ሐሳብ ነው (ቊ 12፡ 2፡7፣3፡15-17፡4፡2 ይመ)፡፡ መጽሐፍ ቅዱስ ሰውን ስለ እምነቱና ስላለው ፍቅር አያመሰግነውም፣ የእዝህ መልካም ሥነ ምግባሮች ምንጭ የሆነውን እግዚአብሔርን ግን ማመስገን እንደሚገባ ያስተምራል፡፡ *እናመሰ ግናለን*፣ ይህ ሲል ጳውሎስ ራሱንና ጢሞቴዎስን ማለቱ ነው፡፡

1፡5፣ ሦስቱ የክርስቲያን ዐይነተኛ መለያዎች የሆኑት እም ነት፣ ፍቅር ተስፋ በሮሜ 5፡2-5፣ 1ቆሮ 13፡13፣ ገላ 5፡5-6፣ 1ተስ 1፡3፣ 5፡8፣ ዕብ 10፡22-24. ላይ በተጨማሪ ተጠቅሰዋል፡፡ *ተስፋ*፣ መልካም የሆነን ነገር ዝም ብሎ መመኘት ሳይሆን የተረጋገጠ እውነት ነው፡፡ ከተስፋ ስለሚመነጨው ስለዚህ ልዩ እምነትና የፍቅር ሐሳብ ቲቶ 1፡2 ይመ፡፡

1፡6 *በዓለም ዙሪያ*፣ ከበዓለ ጎምሳ በኋላ ባሉት ሦስት ተከታ ታይ ዐሥር ዓመታት ወንጌል በልዩ ፍጥነት በእያንዳንዱ የሮም ግዛት እንደ ተዳረሰ ለማሳየት የተጠቀሰ አባባል ነው (ቊ 23፣ ሮሜ 1፡8፣10፡18፣16፡19 ይመ)፤ የሐሰት ትምህርት መምህራን ያሠራ ጨትን ትምህርት በመቃወም ጳውሎስ ክርስትና በአንድ አካባቢ ብቻ የሚወሰን ሳይሆን ዓለም ዐቀፋዊ መሆኑን አረጋግጦ ተናግሮአል፡፡

1፡7 *ኤፌፍራ*፣ የዚያው አካባቢ ተወላጅ ሲሆን (4፡12) ምናል ባትም የቈላስይስ ቤተ ክርስቲያን መሥራች እንዲሁም በአቅራቢያ ያሉት የሎዶቅያና የኢያራ (4፡3) ከተሞች ወንጌላዊ ሳይሆን አይቀርም፡፡ ጳዋሎስም ኤጳፍራን እንደሚወደውና እንደሚያደንቀው ሲገልጽ፣ "ከእኔ ጋር የታሰረ" (ፊሞ 23)፣ ከእኛ ጋር አብሮ ባሪያ የሆነ፣ ታማኝ የክርስቶስ አገልጋይ ሲል ጠርቶታል፡፡ ስለ ቈላስ ይስ ቤተ ክርስቲያን ችግር ለጳውሎስ የነገረውም ሆነ ይህን መልእክት እንዲጽፍ ያደፋፈረው ኤጳፍራ ነው (ቊ 418 ይመ)፡፡ ኤጳ ፍራ የሚለው ስም፣ "ኤጳፍሮድተስ" ከሚለው ስም በእጥሮ የተወ ሰደ ሲሆን፣ ይህም የተገኘው፣ "አፍሮዳይት" ከምትባለው የግሪክ የፍቅር አምላክ ስም ነው፤ ኤጳፍራም የጣዖት አምልኮን ትቶ ክርስቲያን እንደ ሆነ ስሙ ያመለክታል፡፡ ኤጳፍራና በፊል 2፡25፣ 4፡18 ላይ የተጠቀሰው አፍሮዲጡ ሁለት የተለያዩ ሰዎች ናቸው፡፡

1፡8 *በመንፈስ ስላላችሁ ፍቅር*፣ የክርስቲያን ፍቅር ምንጩ መንፈስ ቅዱስ ነው፡፡

1፡9 *የፈቃዱን ዕውቀት*፣ መጽሐፍ ቅዱስን ማወቅ ማለት በው ስጡ ያለውን እውነት ሙሉ ለሙሉ መረዳት ማለት ብቻ አይደ ለም፤ ነገር ግን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኘውን ዕውቀትና ጥበብ በቅድስና በመኖር በተግባር የሚገለጥ ነው፤ ይህንም የሚያረጋግጥልን ዕውቀት፣ ጥበብና ማስተዋል ለጌታ እንደ ሚገባ በመኖር የሚኖሩ መሆኑን በተገለጸበት በቊ 10-12 ላይ የተጠቀሰው ሐሳብ ነው፡፡

1፡12 *በብርሃን*፣ የቅድስና (ማቴ 5፡14፣6፡23፣ ሐሥ 26፡18፣ 1ዮሐ 1፡5)፣ የእውነት (መዝ 36፡9፣ 119፡105፣130፣ 2ቆሮ 4፡6)፣ የፍቅር (ያዕ 1፡17፣ 1ዮሐ 2፡9-10)፣ የክብር (ኢሳ 60፡1-3፣ 1ጢሞ 6፡16) እንዲሁም የሕይወት (ዮሐ 1፡4) ምሳሌ ነው፡፡ በዚህ መሠ ረት እግዚአብሔር (1ዮሐ 1፡5)፣ ክርስቶስ (ዮሐ 8፡12) እንዲሁም ክርስቲያን (ኤፌ 5፡8) ብርሃን በመባል ይታወቃል፡፡ "ብብርሃን መኖ ሥት"፣ "የጨለማው ግዛት" ተቃዋሚ ነው (ቊ 13)፡፡

1፡14 *መቤዠት*፣ ከኀጢአት ቅጣት ዐርነት የሚገኘው ክርስቶስ የሰዎችን ሞት ከመሞቱ የተነሣ መሆኑን የሚያመለክት ቃል ነው፡፡

1፡15-20፣ የክርስቶስን ታላቅነት የሚገልጽ የጥንት ክርስ ቲያኖች ማኅሌት ሳይሆን አይቀርም (የ3፡16 ማብ ይመ)፡፡ እዚህ ላይ ጳውሎስ በቈላስይስ የነበራውን የሐሰት ትምህርት ለመቃወም የተጠቀመበት ሲሆን፣ ይህንንም በሁለት አንጓር አሳይቶአል፤ (1) ክርስቶስ የፍጥረት ሁሉ የበላይ በመሆኑ (ቊ 15-17)፣ (2) ክርስቶስ በመቤዝት ሥራው ታላቅ በመሆኑ (ቊ 18-20)፡፡

1፡15 *አምሳል*፣ ክርስቶስ በዚህ ስፍራና በ2ቆሮ 4፡4 ላይ "አምሳል" ተብሎ ተጠርቶአል፡፡ በዕብ 1፡3 ላይ ደግሞ፣ "የ ... ክብር ነጸብራቅና የባሕርዩ ትክክለኛ ምሳሌ ሆኖ" ተብሎአል፡፡

ከፍጥረት ሁሉ በፊት፡ በዮር ነው፤ [16]ሁሉ ነገር በእርሱ ተፈጥሮአል፤ በሰማይና በምድር ያለ፣ የሚታዩና የማይታዩ፣ ዙፋናት ቢሆኑ ወይም ጎይላት፣ ገዦች ቢሆኑ ወይም ባለ ሥልጣናት፣ ሁሉም ነገር በእርሱና ለእርሱ ተፈጥሮአል፡፡ [17]እርሱ ከሁሉ በፊት ነው፤ ሁሉም ነገር በአንድ ላይ ተያይዞ የጸናው በእርሱ ነው፡፡ [18]እርሱ አካሉ የሆነችው የቤተ ክርስቲያን ራስ ነው፤ በሁሉ ነገር የበላይነት ይኖረው ዘንድ እርሱ የመጀመሪያ፣ ከመ ታን መካከልም በዮር ነው፡፡ [19]እግዚአብሔ ርም ሙላቱ ሁሉ በእርሱ ይሆን ዘንድ ወዶአልና፤ [20]በመስቀሉ ላይ በፈሰሰው ደሙ ሰላምን በማድረግ በምድርም ሆነ በሰማይ ያለውን ነገር ሁሉ በእርሱ በኩል ከራሱ ጋር አስታረቀ፡፡

[21]ከክፉ ባሕርያችሁ የተነሣ ቀድሞ ከእግ ዚአብሔር የተለያችሁ በአሳባችሁም ጠላቶች ነበራችሁ፡፡ [22]አሁን ግን ነውርና ነቀፋ የሌለ ባችሁ ቅዱሳን አድርጎ በእርሱ ፊት ሊያቀ ርባችሁ፣ በክርስቶስ ሥጋ በሞቱ በኩል አስታረቃችሁ፤ [23]ይህም የሚሆነው በእምነ ታችሁ ተመሥርታችሁና ተደላድላችሁ በመ ቆም ከሰማችሁት የወንጌል ተስፋ ሳትናወጡ ጸንታችሁ ብትኖሩ ነው፡፡ እናንተ የሰማች ሁትና ከሰማይ በታች ላለ ፍጥረት ሁሉ የተሰበከውም ወንጌል ይኸው ነው፤ እኔም ጳውሎስ ለዚህ ወንጌል አገልጋይ ሆንሁ፡፡

1፡16 ዮሐ1፡3፤ ሮሜ11፡36፤ ኤፌ1፡20፡21
1፡17 ዮሐ1፡2
1፡18 ቊ. 15፡24፤ መዝ89፡27፤ ሐሥ26፡23፤ሮሜ8፡29፤ 1ቆሮ12፡27፤ኤፌ1፡22 ዕብ1፡6፤ራእ1፡5
1፡19 ዮሐ1፡16፤ ኤፌ1፡5
1፡20 ሉቃ2፡14፤ ሮሜ5፡10፤ ኤፌ1፡10፤2፡13
1፡21 ሮሜ5፡10፤ ኤፌ2፡3
1፡22 ቊ.20፤ ሮሜ5፡10፤7፡4፤ 2ቆሮ4፡14፤ኤፌ1፡4፤ 5፡27
1፡23 ቊ.5:6:25፤ ሮሜ10፡18፤ 11፡22፤ 1ቆሮ3፡5፤ ኤፌ3፡17
1፡24 1ቆሮ12፡27፤ 2ቆሮ1፡5፤6፡10
1፡25 ቊ.23፤ 1ቆሮ3፡5፤ኤፌ3፡2፤ ዕብ4፡12
1፡26 ሮሜ16፡25
1፡27 ማቴ13፡11፤ ሮሜ2፡4፤8፡10

ጳውሎስ ስለ ቤተ ክርስቲያን ያሳየው ትጋት

[24]ስለ እናንተ በተቀበልሁት መከራ አሁ ንም ደስ ይለኛል፤ ክርስቶስ ስለ አካሉ ስለ ቤተ ክርስቲያን ከተቀበለው መከራ የጐደለ ውን በሥጋዬ አሟላለሁ፡፡ [25]የእግዚአብሔርን ቃል በሙላት እንዳቀርብላችሁ ከእግዚአብሔር በተሰ ጠኝ ዐደራ የቤተ ክርስቲያን አገልጋይ ሆኛ ለሁ፤ [26]ይህም ቃል ከዘመናትና ከትውልዶች ተሰውሮ ምስጢር ሆኖ ቈይቶ ነበር፤ አሁን ግን ለቅዱሳኑ ተገልጦአል፡፡ [27]ለእነርሱም እግዚ አብሔር የዚህ ምስጢር ክብር ባለ ጠግነት በአሕ ዛብ መካከል ምን ያህል እንደ ሆነ ለማሳ ወቅ መረጠ፤ እርሱም የክብር ተስፋ የሆ ነው በእናንተ ውስጥ ያለው ክርስቶስ ነው፡፡

[28]እኛም እያንዳንዱን ሰው በክርስቶስ ፍጹም አድርገን ማቅረብ እንችል ዘንድ፣ ሰውን ሁሉ በጥበብ ሁሉ እየመከርንና እያስተማርን እር ሱን እንሰብክለን፤ [29]እኔም በብርታት በውስጤ በሚሠራው በእርሱ ኀይል ሁሉ እየታገልሁ ለዚህ ዐላማ እጥራለሁ፡፡

1፡24 ማቴ5፡48፤ 1ቆሮ2፡6:7፤ ኤፌ5፡27፤ቈላ3፡16
1፡25 1ቆሮ15፡10፤ 2ቆሮ11፡23፤ኤፌ1፡19፤3፡7፤ ቊላ15፡10
1፡29 1ቆሮ15፡10፤ 2ቆሮ11፡23፤ኤፌ1፡19፤3፡7፤ ቊላ15፡10

ᶜ15 ወይም *በላይ*
ᵈ21 ወይም *በክፉ ባሕርያችሁ እንደሚታየው*

ይህ መገለጫ ሁለት እውነቶችን ያሳያል፤ (1) እግዚአብሔር የማ ይታይ አምላክ መሆኑን "እግዚአብሔርን ያየው ማንም የለም" ዮሐ 1፡18፤ (2) የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ልጅ የሆነውና የሰውን ሥጋ የለበሰው ክርስቶስ የእግዚአብሔርን ባሕርይ መግለጹ ነው (1፡18፤ 14፡9 ይመ)፡፡ *ከፍጥረት ሁሉ ... በዮር*ስ በመጽሐፍ ቅዱስ፣ የበኮር ልጅ የተለየ ጥቅምና መብት እንዳለው ሁሉ ክርስቶስም እንዲሁ በፍጥረት ሁሉ ላይ የተለየ መብት አለው፤ ይኸውም እርሱ የፍጥረት ሁሉ የበላይ ነው፤ ልዑል ነው (ቊ. 16-18)፡፡

1፡16 *ሁሉ ነገር በእርሱ ተፈጥሮአል*፤ ዮሐ 1፡3 ይመ፡፡ በስድስት ጥቅሶች ውስጥ ብቻ ጳውሎስ ሰባት ጊዜ፣ "ፍጥረት ሁሉ"፣ "ሁሉ ነገር"፣ "ሁሉ" በማለት ክርስቶስ ከሁሉ በላይ መሆኑን በአጽንዖት ገልጾአል፡፡ *ዙፋናት ቢሆኑ ወይም ጎይላት፣ ገዦች ቢሆኑ ወይም ባለ ሥልጣናት*፣ በቈላስይስ በሚገኘው የኑፋቄ ትምህርት መላእክት የሥልጣን ተዋረድ እንዳላቸው ያስተምር ነበር፤ ያም ሆነ ይህ እነዚህ ኀይላት ሁሉ በክርስቶስ እንደ ተፈጠሩና እርሱም ከእነርሱ በላይ እንደ ሆነ ጳውሎስ አስተም ሮአል፡፡

1፡17 *እርሱ ከሁሉ በፊት ነው*፡ በዮሐ 1፡1-2፤ 8፡58 ላይ እንዳለው ዘላለማዊነቱን ያሳያል፡፡

1፡18 *በዮር*፡ በተንሣኤ እካል ከሙታን መጀመሪያ የተነሣው እርሱ ነው፡፡ ጳውሎስ በሌላ ቦታ፣ "ሙታቸሁት ሁሉ በዮራት ሆኖ በእርግጥ ከሙታን ተነሥቶአል" (1ቆሮ 15፡20) ይላል፡፡ ብዙ ሰዎች ከሙታን ተነሥተዋል (2ነገ 4፡35፤ ሉቃ 7፡15፤ ዮሐ 11፡44፤ ሐሥ 9፡36-41፤ 20፡7-11)፤ ነገር ግን ተመልሰው ሞተዋል፡፡

1፡19 *ሙላቱ*፤ ኖስትሳውያን የሚጠቀመበትን ቃል ነው፤ በዚህ የኑፋቄ ትምህርት መሠረት ቃሉ የሰዎችን ዕድል ፈንታ የሚቈጣጠሩትን መለኮታዊ ኀይላት የሚያሳይ ነው፡፡ ጳውሎስ፣ "ሙላት" ሲል ግን ኀይሉን በእርዩን ጨምሮ የእግዚአብሔርን ሁለንተና (ሙላት) የሚያሳይ ነው (2፡9)፡፡

1፡20 *ነገር ሁሉ በእርሱ በኩል ከራሱ ጋር አስታረቀ*፤ ክርስቶስ በሞቱ ሰውን ሁሉ አዳነ ለማለት አይደለም፤ ይሁን እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ የዘላለም ቅጣት እንዳለና ያመኑ ሰዎች ብቻ ከዚህ እንደሚድኑ ያስተምራል፡፡ አጋንንና ሓጢአትን በሠሩ ጊዜ በእግዚ አብሔርና በሰው መካከል የነበረው መልካም ግንኙነት መበላሸቱ ብቻ ሳይሆን በፍጥረትም መካከል የተዘበራረቀ ነገር ተፈጠረ (ሮሜ 8፡19-22)፡፡ ክርስቶስ በመስቀል ሲሞት በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ሰላምን መሠረተ፤ ይህ እውነት ተፈጻሚነትን የሚያገኘው ክርስቶስ ዳግም ሲመጣ ብቻ ቢሆንም (ሮሜ 8፡21)፣ ክርስቶስ የተበላሸውን ግንኙነት ለማደስ መሠረት ጥሎአል፡፡

1፡22 *በሞቱ*፤ በክርስቶስ ሞት ማለት ነው፡፡

1፡23 *ፍጥረት ሁሉ*፤ የቊ. 6 ማብ ይመ፡፡

1፡24 *ስለ እናንተ በተቀበልሁት መከራ*፤ ጳውሎስ ወንጌ ልን ለአሕዛብ በሚሰብክበት ጊዜ ማንኛውንም ዐይነት መከራ ተቀብሎአል፤ ይሁን እንጂ እዚህ ላይ የሚያመለክተው እስራቱን ሲሆን ይችላል፡፡ *የጐደለውን...አሟላለሁ*፤ ኀጢአትን ሊያስተሰ ርይ ከሚችለው ከክርስቶስ መሥዋዕትነት የጐደለ ነገር አለ ለ ማለት አይደለም፤ ነገር ግን ለኀጢአት ክፍያ ክርስቶስ በመስ ቀል እንደ ተውቃዖ ሁሉ፣ ጳውሎስም ለጠፋችው ዓለም ይህን የምሥራች በማብሰር የመከራው (የሥቃዩ) ተካፋይ እንደ ሆነ የሚያመለክት ነው፡፡

1፡25 *የእግዚአብሔርን ቃል በሙላት እንዳቀርብላችሁ*፤ የእግዚአብሔር ቃል በሙላት የቀረበላቸው ይመስላል፤ ይኸውም የእግዚአብሔር ቃል የተላከበትን ዐላማ የሚፈጽመው (ኢሳ 55፡11) በሙ ላት በሚነገርበት ጊዜ ብቻ ነው፡፡ ጳውሎስ የእግዚአብሔርን ቃል በሙላት ይሰብክ ዘንድ በሌላ ቦታ እንዳደረገው ሁሉ፣ በቈላስይ ስም ቤተ ክርስቲያን ይህን ቃል ማሰማት ነበረበት ማለት ነው (ሮሜ 15፡19 ይመ)፡፡

1፡26 *ምስጢር*፡ በተለየ መረጻት ካልሆነ በቀር በሰው ሊታ ወቅ የማይችል የእግዚአብሔር ዐላማ ነው፡፡ ይህ በጣዖት አምላኪ ዎች ዘንድ የተሰመደ ቃል ሲሆን፣ በሃይማኖታቸው ውስጥ ድብቅ የሆነውን ነገር ዋናዎቹቹ ለመነጋገር ሲፈልጉ የሚጠ ቀሙበት ቃል ነው፡፡ ጳውሎስ ግን ብዙውን ጊዜ ከዚህ ቃል ጋር፣ "ተገልጦአል" (በዚህ ስፍራ)፣ "እንድናውቅ አደረገን" (ኤፌ 1፡9)፣ "እገልጥ ዘንድ" (ኤፌ 3፡9)፣ "ኑሩን ቡተገለጠው" (ሮሜ 16፡25) የሚሉትን ቃላት አብሮ በመጥቀስ የተዛባ ትርጉሙን ሙሉ በሙሉ ለውጥ እንዲኖረው አድርጉአል፡፡ የክርስትና ምስጢር የተወሰኑ ሰዎች ብቻ የሚያውቁት ዕውቀት አይደለም፤ ነገር ግን አንድ ጊዜ ተሰውሮ የነበረ፣ አሁን ግን ተገልጦ በይፋ የሚሰበክ መለኮታዊ እውነት ነው፡፡

1፡27 *በአሕዛብ መካከል...በእናንተ ውስጥ ያለው ክርስቶስ ነው*፡ ምስጢሩ ክርስቶስ በአሕዛብ ውስጥ የማደሩ ጕዳይ ነው፤ ቀደም ሲል አሕዛብ እንደ አይሁድ የክርስቶስ አካል በሆነችው ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተሰፋውን ቃል እንደሚካፈሉና አብረው እንደሚወርሱ አልተገለጸም ነበር (የኤፌ 3፡6 ማብ ይመ)፡፡

1፡28 *ፍጹም*፡ ምስጢራዊ ሃይማኖቶችና ኖስትሳውያን የምስጢሩ ወይም የዕውቀቱ ባለቤት ናቸው የሚባሉትን ሰዎች የሚገልጹበት ቃል ነው (የ1ዮሐንስ መግቢያ ላይ "ኖስትሳውያን ትምህርት"

2 ስለ እናንተና በሎዶቅያ ስላሉት እንዲ
ሁም በአካል አይተውኝ ስለማያውቁ ሁሉ
ምን ያህል እየተጋደልሁ እንደ ሆነ እንድታውቁ
እፈልጋለሁ፤ 2ደግሞም ልባቸው እንዲጽናናና
በፍቅር እንዲተሳሰሩ፣ ፍጹም የሆነውን
የመረዳት ብልጥግና አግኝተው የክግዚአብሔር
ምስጢር የሆነውን ክርስቶስን እንዲያውቁ
እተጋለሁ፤ 3የተሰወረ የጥበብና የዕውቀት
ሀብት ሁሉ የሚገኘው በእርሱ ዘንድ ነውና፡፡
4ማንም ንግግር በማሳመር እንዳያታልላችሁ
ይህን እነግራችኋለሁ፡፡ 5ምንም በሥጋ ከእናንተ
ርቄ ብኖኝ በመንፈስ ከእናንተ ጋር ነኝና
በሥርዐት መኖራችሁንና በክርስቶስ ያላችሁን
ጽኑ እምነት እያየሁ ደስ ይለኛል፡፡

ከሰው ሠራሽ ሥርዐት በክርስቶስ ነጻ መሆን

6እንግዲህ ገታ ክርስቶስ ኢየሱስን እንደ
ተቀበላችሁት እንዲሁ በእርሱ ኑሩ፤ 7በእ
ርሱ ተተክላችሁና ታንጻችሁ፣ እንደ ተማራ
ችሁት በእምነት ጸንታችሁ፣ የተትረፈረፈ
ምስጋና እያቀረባችሁ ኑሩ፡፡

8በክርስቶስ ላይ ሳይሆን፣ በሰዎች ልማድና
በዚህ ዓለም መሠረታዊ ሕግጋት ላይ በተመ
ሠረተ ፍልስፍናና ከንቱ ማግባቢያ ማንም
ማርኮ እንዳይወስዳችሁ ተጠንቀቁ፡፡

9የመለኮት ሙላት ሁሉ በአካል በእርሱ
ይኖራልና፤ 10እናንተም የገዥነትና የሥልጣን

2፡1 ቊላ1፡29፣ 4፡12፡13፡15፡16፣ ራእ1፡11፣3፡14
2፡2 ሮሜ16፡25፣ ኤፌ6፡22፣ቊላ4፡8
2፡3 ኢሳ11፡2፣ ኤር23፡5፣ሮሜ 11፡33፣1ቆሮ1፡24፡30
2፡4 ሮሜ16፡18
2፡5 ሐሥ20፡21፣ 1ቆሮ5፡4፣ 14፡40፣1ተሰ2፡17፣ 1ጴጥ5፡9
2፡6 ዮሐ13፡13፣ ቊላ1፡10
2፡7 ኤፌ3፡17፣ 4፡21
2፡8 ቊ20፡ 1ዮሐ4፡1፣ሚሮ6፡20
2፡9 ዮሐ1፡16
2፡10 ማቴ28፡18፣ ኤፌ1፡22
2፡11 ሮሜ2፡29፣ 1ዮ5፡24፣ፊል3፡3
2፡12 ማቴ28፡19፣ ሐሥ2፡24፣ሮሜ6፡5
2፡13 ኤፌ2፡1፣ 5፡4፣32
2፡14 ኤፌ2፡15፣ 1ጴጥ2፡24
2፡15 ቊ10፡ ማቴ12፡29፣ ሉቃ10፡18፣ ዮሐ12፡31፣ኤፌ6፡12

ሁሉ ራስ በሆነው በክርስቶስ ሙሉ ሆናችኋል፡፡
11በእርሱ ሆናችሁ በእጅ ባልተደረገ መገረዝ
ተገረዛችሁ፤ በክርስቶስም መገረዝ የሥጋን
ኀጢአታዊ ባሕርይ አስወገዳችሁ፤ 12በጥምቀ
ትም ከእርሱ ጋር ተቀብራችሁ፤ እርሱን ከሙ
ታን ባስነሣው በእግዚአብሔር ኀይል በማመን
ከእርሱ ጋር ደግሞ ተነሣችሁ፡፡

13እናንተም በበደላችሁና የሥጋችሁን ኀጢአ
ታዊ ባሕርይ ባለ መገረዝ ሙታን ሳላችሁ፣
እግዚአብሔር ከክርስቶስ ጋር ሕያዋን አደረ
ጋችሁ[*]፤ ኀጢአታችንንም ሁሉ ይቅር አለን፤
14ሲቃወመንና ሲጻረረን የነበረውን የዕዳ ጽሕ
ፈት ከነ ሕግጋቱ በመደምሰስ፣ በመስቀል ላይ
ቸንክሮ ከመንገድ አስወገደው፡፡ 15የአለቆ
ችንና የባለ ሥልጣናትንም ማዕረግ በመገፈፍ
በመስቀሉ[†] ድል ነሥቶ በአደባባይ እያዞራቸው
እንዲታዩ አደረገ፡፡

16እንግዲህ በምትበሉትም ሆነ በምትጠ
ጡት ወይም በዓልን፣ ወር መባቻንና ሰንበ
ትን በማክበር ነገር ማንም አይፍረድባችሁ፤
17እነዚህ ሊመጡ ላሉ ነገሮች ጥላ ናቸውና፤
አካሉ ግን የክርስቶስ ነው፡፡ 18ዐጉል ትሕት
ናንና የመላእክትን አምልኮ የሚወድ ማንም

2፡16 ዘሌ23፡2፣ 1ዜና23፡31ማር2፡27፡28፣7፡19፣ሮሜ14፡3፣ 4፡5፣ 17፡ዘዳ4፡10 2፡17 ዕብ8፡5፣ 10፡1 2፡18 ቊ23፡1ቆሮ9፡24፣ ፈል3፡14

*13 አንዳንድ የጥንት ቅጆች ለደረገን ይላሉ፡፡
†15 ወይም በእርሱ

የሚለውን ይመ)፡፡ ነገር ግን በክርስቶስ አማካኝነት አማኝ ሁሉ ፍጹም ነው፡፡

2፡1 *በሎዶቅያ*፡ ይህ መልእክት በዚያ በነበረችው ቤተ ክርስቲያንም መነበብ ነበረበት (4፡16)፡፡ ሎዶቅያ ከቈላስይስ 18 ኪ.ሜ. ያህል ርቃ የምትገኝ የአሁኗ ዴንዚሊ፡፡

2፡2 *ምስጢር* የ1፡26 እና የሮሜ 11፡25 ማብ ይመ፡፡

2፡3 *ዕውቀት*፡ ድነት በዕውቀት ላይ የተመሠረተ ነው የሚለውን የኖስትሳውያንን ትምህርት ለመቃወም ጳውሎስ በዚህ መልእክት (ቊ 2፡1፡9-10) ስለ ዕውቀት በአጽንዖት ይናገራል፡፡ ጳውሎስ የእውነተኛው ዕውቀት ባለቤቶች ኖስትሳውያን ሳይሆኑ ክርስቲያኖች ናቸው በማለት ጽፎአል ነው፡፡

2፡5 *በሥጋ ከእናንተ ርቄ ብኖኝ፣ በመንፈስ ከእናንተ ጋር ነኝ*፡ በ1ቆሮ 5፡3 ላይ ካለው ጋር ተመሳሳይ ነው፡፡

2፡6 *በእርሱ ኑሩ*፡ በዚህ መልእክት አማኝ ከክርስቶስ ጋር ያለው መንፈሣዊ አንድነትና የቀረበ ግንኙነት ተደጋግሞ ተገልጾ አል (ለምሳሌ ቊ 7፡10-13፡20፡1፡2፡27-28፡3፡1፡3 ይመ)፡፡

2፡8 *በዚህ ዓለም መሠረታዊ ሕግጋት*፡ ይህ ቃል በቊ 20 እና በገላ 4፡3፡9 ላይ በተመሳሳይ ሁኔታ የተገለጸ ሲሆን፣ ሐሰ ተኛ፣ ዓለማዊ፣ ሃይማኖታዊ ተራ ትምህርት ማለት ነው፡፡ አንድ ሰው ለድነት በክርስቶስ ከማመኑ ጋር ግዝረት፣ መብልና መጠ ጥን እንዲሁም ሃይማኖታዊ በዓላትን እንደ ማክበር ያሉ ቀላ ዊና ውጫዊ ሥርዐቶችን ከደነገገው ሰው ሠራሽ ሕግና ምስጢራዊ ዕውቀትን ማግኘት እንደሚያስፈልግ የሚያስተምረውን የኑፋቄ ትምህርት ጳውሎስ አጥብቆ ይቃወማል፡፡

2፡9 *የመለኮት ሙላት*፡ የ1፡19 ማብ ይመ፡፡ የእግዚአብሔር መለኮታዊ ባሕርይ በክርስቶስ አካል ውስጥ በሙላት እንደሚገኝ ሆነ ተብሎ መገለጹ የኖስትሳውያንን ትምህርት በቀጥታ ለመቃወም የተደረገ ነው፡፡

2፡10-15፡ ኖስትሳውያንን እንደ ሚሉት፣ ክርስቲያን ጒድ ለት ያለበት ሳይሆን በክርስቶስ ፍጹም መሆኑን ጳውሎስ ይናገራል፡፡ ይህም ፍጹምነት የኀጢአትን ባሕርይ ማስወገድን (ቊ 11)፣ ከመንፈሣዊ ሞት መነሣትን (ቊ 12-13)፣ ይቅርታ ማግኘትን (ቊ 13)፣ ከሕግ ዕዳ ነጻ መውጣትን (ቊ 14)፣ ከክፉ መናፍ ስትም ተጽእኖ ነፃ መሆንን (ቊ 15) ይጨምራል፡፡

2፡11-12 *መገረዝ...ጥምቀትም*፡ በአይሁድ እምነት መሠ ረት ግርዘት አንድ ሰው በእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ግንኙነት ውስጥ እንደገባ የሚያሳይ ምልክት ነው፡፡ መገረዝ ከጥምቀት ጋር ተያይዞ የሚታይበት ክፍል ይህ ብቻ ቢሆንም፣ አንዳንዶች ይህን የውሃ ጥምቀት እንደ ግርዘት ለክርስቲያኖች የቃል ኪዳን ምልክት ነው ይላሉ፡፡

2፡14 *የዕዳ ጽሕፈት*፡ ይህ የንግድ ስምምነትን የሚያመለክት ሲሆን፣ ተበዳሪ ባለ ዕዳ መሆኑን ለማመልከት አበዳሪው በራሱ እጅ ጽፎ የሚሰጠው ወረቀት ነው፡፡ ጳውሎስ ይህ ቃል እያንዳንዱን ሰው የእግዚአብሔር ባለ ዕዳ የሚያደርገውን የሙሴን ሕግ ከሙሉ ሥርዐቶቹ ጋር ለማመልከት ተጠቅሞበታል፡፡

2፡15 *ማዕረግ በመገፈፍ*፡ እግዚአብሔር የደመሰሰው፣ ክርስቲያኖችን የሚቃወመውን ሕግ ብቻ ሳይሆን፣ ሰዎች አካላ ቸውን እንዲያጉሳቍሉና ሐሰተኛ ትምህርቶችን እንዲከተሉ የሚ ያደርጓቸውን ርኩሳን መላእክት ጭምር ነው (ሥልጣናትና ኀይላት 1፡16፣ ኤፌ 6፡12)፡፡ ቃሉ በጦር ሜዳ ወታደሮች ሙሉ በሙሉ ድል መሆናቸውን ለመግለጽ ልብሳቸውንና የጦር መሣሪ ያዎቻቸውን መገፈፋቸውን የሚያሳይ ሥዕላዊ ገለጻ ነው፡፡ ድል ነሥቶ፡ በቁመ በድል አድራጊነት ይዞ መዞር ማለት ነው፤ ምሳ ሌነቱም አንድ ሮማዊ የጦር ጄኔራል ጠላቶቹን ሙሉ በሙሉ ድል ማድረጉን በከተማ ላለው ሕዝብ ማስረጃ ይሆን ዘንድ ምርኮ ኞቹን በአደባባዮች እየነዳ የሚሄድበትን ሁኔታ የሚያሳይ ነው (2ቆሮ 2፡14 እና ማብ ይመ)፡፡ ክርስቶስም እንዲሁ በዲያብሎስና በሰራዊቱ ላይ ድል አድራጊ እንደ ሆነ በማቴ 12፡29፣ ሉቃ 10፡18፣ ሮሜ 16፡20 ላይ ይመ፡፡

2፡17 *ሊመጡ ላሉ ነገሮች ጥላ ናቸውና*፡ የክርስቶስን መምጣት በምሳሌነት የሚያሳዩ የብሉይ ኪዳን ሥርዐቶች በዚህ ስፍራ እንደ ጥላ (ከዕብ 8፡5፣ 10፡1 ጋር ያነጽጽሩ) ተጠቅሰዋል፡፡ ስለዚህ አሁን እነዚህን ሥርዐቶች መከተል ሙሉ በሙሉ መሬ ጻግቸውን አለመገዝብ ነው፡፡ በቊ 20-21 ላይ እንደተመከ ተው፣ በቈላስይስ ቤተ ክርስቲያን ይታይ የነበረው ከሰው ከገቱ ሥርዐት ያለመላቀቅ ሁኔታ ማትር ከሠን አካልን ከማጉሳቈል ሕይ ወት ጋር የተያያዘ ነበር፡፡

2፡18 *ዐጉል ትሕትናን*፡ በመሠረቱ ደስ የሚያሰኝ ትሕ ትና፣ ተገቢ ስፍራ የሚገባጽ ትሕትና እንጂ በውሸት ወይም በግብዝነት የሆነው አይደለም፡፡ ጳውሎስ እዚህ ላይ የሚናገረው ታላቅ በሆነው አምላክ ፊት የውሸት ትሕትና የሆነውን ለማ መልከት ሊሆን ይችላል፤ ይህም እግዚአብሔርን ከሰው በላይ ብቻ በማድረግ፣ የፈጠራቸው መላእክት በሚመለከብት ሁኔታ መመለኩን የሚያሳይ ነው፡፡ በሁለተኛው ምእተ ዓመት የነበረው የኖስትሳውያን ትምህርት ከእግዚአብሔር የወጡ መንፈሣዊ ፍጥረታት አሉ፤ በእናርክ አማካይነት ወደ እግዚአብሔር መቅረብ ይቻላል የሚል ነበር፡፡ *እንዳያደናቅፋችሁ ተጠንቀቁ*፡ ይህ ቃል

ሰው እንዳያደናቅፋችሁ ተጠንቀቁ፡፡ እንደ
ዚህ ያለ ሰው ስላየው ራእይ ከመጠን በላይ
ራሱን እየካበ በሥጋዊ አእምሮው ከንቱ
ሐሳብ ተሞልቶ ይታበያል፣ [19]ይህ ሰው፣
አካል ሁሉ በጅማትና በማሰሪያ እየተጋጠመ
ምግብንም እየተቀበለ ስገዚአብሔር በሚሰጠው
ማደግ ኮሚያድገበት ራስ ከሆነው ጋር ግንኙ
ነት የለውም፡፡

[20]ለዚህ ዓለም መርሕ ከክርስቶስ ጋር
ከሞታችሁ ታዲያ ለምን እንደዚህ ዓለም
ሰው ለሕጎቹ ተሸዥ ትሆናላችሁ? [21]"አትያዝ!፣
አትቅመስ! አትንካ!" እንደሚሉት ዐይነት፣
[22]እነዚህ ሁሉ በሰው ትእዛዝና ትምህርት ላይ
የተመሠረቱ ስለ ሆኑ በተግባር ላይ ሲውሉ
ጠፊ ናቸው፡፡ [23]እነዚህ ነገሮች በገዛ ራስ ላይ
ከሚፈጥሩት የአምልኮ ስሜት፣ ከወጉል ትሕ
ትናና ሰውነትን ከመጨቈን አንጻር በእርግጥ
ጥበብ ያለባቸው ይመስላሉ፤ ነገር ግን የሥ
ጋን ልቅነት ለመቈጣጠር አንዳች ፋይዳ የላቸ
ውም፡፡

የቅድስና ሕይወት መመሪያ

3 እንግዲህ ከክርስቶስ ጋር ከተነሣችሁ፣ ክር
ስቶስ በእግዚአብሔር ቀኝ በተቀመጠበት
በላይ ያሉ ነገሮችን እሹ፤ [2]አሳባችሁም በላይ
ባለው ላይ እንጂ በምድራዊ ነገር ላይ አይ
ሁን፡፡ [3]ሞታችኋልና፣ ሕይወታችሁም ከክር
ስቶስ ጋር በእግዚአብሔር ዘንድ ተሰውሮአልና፣

2÷19 1ቊሮ12÷27፣ ኤፌ1÷22፣ኤፌ4÷16
2÷20 ቊ8:14:16፣ ሮሜ6÷6፣ገላ4÷3፡9
2÷22 ኢሳ29÷13፣ ማቴ15÷9፣1ቊሮ6÷13፣ ቲቶ1÷14
2÷23 ቊ18
3÷1 ማር16÷19፣ ሮሜ6÷5
3÷2 ፊል3÷19:20
3÷3 ሮሜ6÷2፣ 2ቊሮ5÷14
3÷4 1ቊሮ1÷7፣ ገላ2÷20፣ሕጥ1÷13፣ 1ዮሐ3÷2
3÷5 ሮሜ6÷2፣ 1ቊሮ6÷18፣ገላ5÷19፡ 21:24፣ኤፌ4÷22፣5÷35
3÷6 ሮሜ1÷18
3÷7 ኤፌ2÷2
3÷8 ኤፌ4÷22፡ 29:31
3÷9 ሮሜ6÷6፣ ኤፌ4÷25
3÷10 ሮሜ6÷4፣ 12÷2፣13÷14፣ 2ቊሮ4÷16፣ ኤፌ2÷1014÷23
3÷11 ሮሜ10÷12፣ 1ቊሮ7÷19፣12÷13፣ ገላ3÷28፣ኤፌ1÷23
3÷12 ቊ10፣ 2ቊሮ6÷6፣ገላ5÷22፡ 23፣ኤፌ4÷2፣ ፊል2÷3

[4]ሕይወታችሁ[0] የሆነው ክርስቶስ በሚገለጥ
በት ጊዜ እናንተም በዚያን ጊዜ ከእርሱ ጋር
በክብር ትገለጣላችሁ፡፡

[5]ስለዚህ ምድራዊ ምኞቶቻችሁን ግደሉ፤
እነዚህም፡- ዝሙት፣ ርኵሰት፣ ፍትወት፣ ክፉ
ምኞትና አምልኮተ ጣዖት የሆነው መጐም
ጀት ናቸው፡፡ [6]በእነዚህም ምክንያት የእግዚ
አብሔር ቍጣ በማይታዘዙት[+] ላይ ይመጣል፤
[7]እናንተም ቀድሞ በኖራችሁበት ሕይወት
በእነዚህ ትመላለሱ ነበር፤ [8]አሁን ግን ቍጣን፣
ንዴትን፣ ስድብን፣ ሐሜትንና አሳፋሪ ንግግ
ርን የመላሰሉትንም ሁሉ አስወግዱ፤ [9]አሮጌ
ውን ሰው ከሥራው ጋር አውልቃችሁ ስለ
ጣላችሁ እርስ በርሳችሁ ውሸት አትነጋገሩ፡፡
[10]የፈጣሪውን መልክ እንዲመስል በሰውቀት
የሚታደሰውን አዲሱን ሰው ለብሳችኋል፤
[11]በዚያ ግሪክ ወይም ይሁዲ፣ የተገረዘ ወይም
ያልተገረዘ፣ አረማዊ ወይም እስኩቴስ፣ ባሪያ
ወይም ጌታ ብሎ ልዩነት የለም፤ ነገር ግን
ክርስቶስ ሁሉም ነው፤ በሁሉም ነው፡፡

[12]እንግዲህ የተቀደሳችሁና የተወደዳችሁ
የእግዚአብሔር ምርጦች እንደ መሆናችሁ ርኅ
ራኄን፣ ቸርነትን፣ ትሕትናን፣ ጨዋነትንና
ትዕግሥትን ልበሱ፤ [13]እርስ በርሳችሁ ተቻ
ቻሉ፤ ከእናንተ አንዱ በሌላው ላይ ቅር የተሰ

3÷13 ኤፌ4÷2:32

[0]4 *አንዳንድ የጥንት ቅጆች ያኖ ሕይወት*
[+]6 *በማይታዘዙት ላይ* የሚለው ሐረግ በአንዳንድ የጥንት ቅጆች ላይ ብቻ የሚገኝ ነው

የውድድርን ሕግ የሚጥስን አንድ ስፖርተኛ ጻኖው ከጨዋታው
ውጪ የሚያደርግበትን ሁኔታ ያመለክታል፡፡ የቈላስይስ ምእመ
ናን በአጉል ትሕትናና በመላእክት አምልኮ እግዚአብሔርን ደስ
ስለማያሰኙ፣ ያገኙትን ድነት ሊያስከዱአቸው የመጡት የሐሰት
አስማሪዎች መቀበል አይገባቸውም፡፡ *ስላየው ራእይ*፡ ምናልባት የሐ
ሰት አስተማሪዎች እዚን የሚሉትን የውሸት ራእይ በተመለከተ ሊሆን
ይችላል፡፡

2÷19 *ራስ ከሆነው ጋር ግንኙነት የለውም*፡ በቈላስይስ ቤተ
ክርስቲያን የነበረው የኑፋቄ ትምህርት የክርስቶስን ፍጹም አምላክ
ነት የማይቀበልና ከአምላኩ ዝቅ የሚያደርግ ነበር (ቊ 9፡ 1÷19
ይመ)፡፡

2÷20 *መርሕ*፡ የቊ 8 ማብ ይመ፡፡

2÷21 "*አትያዝ!፣ አትቅመስ! አትንካ!*"፣ ይህ የሐሰት ትም
ህርት ምን ያህል አካል የማጐሳቈል ባሕርይ እንዳለው የሚያሳይ ነው፡፡
እዚህ ላይ የተጠቀሱት ሕግጋት የብሉይ ኪዳን ሥርዐቶችን እስከ
መጨረሻው የመጠበቅን ሁኔታ ይገልጻሉ፡፡

2÷23፣ በቈላስይስ የነበረው የሐሰት ትምህርት ሰፋ ባለ
መልኩ ይህን የሚመስል ነው፡- (1) የሚስብ ሥርዐት ያለው የሃይ
ማኖት ትምህርት ነው፤ (2) ይህ ሥርዐት በራሳቸው በሐሰት አስ
ተማሪዎች የተፈጠረ እንጂ ምንጩ መለኮታዊ አይደለም፤ (3) የሐ
ሰት መምህራኑ ዐጉል ትሕትናን ለማሳየት ይሞክራሉ፤ (4) ትሕ
ትናቸውን ለመግለጽ ሰውነታቸውን አላግባብ የመጨቈንን ትም
ህርት ያስተጋባሉ፡፡ ጳውሎስ እንዲህ ዐይነቱ ልምምድ ሥጋዊ
ስሜትን ለመቈጣጠር የሚያስችል ኀይል ስለሌለው ከንቱ ነው
ይለዋል፡፡ *በገዛ ራስ ላይ ከሚፈጥሩት የአምልኮ ስሜት*፣ የሐሰት
አስተማሪዎች ከእግዚአብሔር ስላልሆኑ፡ በትምህርታቸው ውስጥ
ያለ ውን ሥርዐትና ደንብ የፈጠሩት እነርሱ ራሳቸው ናቸው፡፡

3÷1 *እንግዲህ*፡ ይህ ቃል አስተምህሮአዊ የሆነውን የመል
እክቱን ክፍል ተግባራዊ ከሆነው ክፍል ጋር የሚያገናኝ ነው፤
በሮሚ 12÷1፡ ኤፌ 4÷1፡ ፊል 4÷1 ላይ ተመሳሳይ ሁኔታ ተጠቅሶ
አል፡፡ *ከተነሣችሁ*፡ ከቊ 1÷10 ያሉት ጥቅሶች ክርስቲያን መሆን
ያለበትን የሚያመለክቱና ትእዛዝ የሚሰጡ ሐሳቦች ናቸው፡፡ እነ
ዚህ አመልካች የሆኑ ዐረፍተ ነገሮች አማኝ በክርስቶስ ያለውን ስፍራ
የሚያመለክቱ ናቸው፤ ይኸውም፡- አማኝ ከክርስቶስ ጋር ሞቶአል
(ቊ 3)፡ ከክርስቶስ ጋር ተነሥቶአል (ቊ 1)፡ ከክርስቶስ ጋር
ተሰውሮአል (ቊ 3)፡ አሮጌውን ሰውነት አውልቆአል፣ (9) አዲ
ሱን ሰውነት ለብሶአል (ቊ 10)፡፡ ትእዛዝ ሰጪ የሆኑት ዐረፍተ
ነገሮች ደግሞ አማኝ ከድኑቱ የተነሣ በሕይወቱ ሊታይ የሚገባውን
ነገር ያመለክታል፡፡ ይህም ክርስቲያን ልቡን በላይ ባሉ ነገሮች
ላይ ያደርጋል (ቊ 1-2)፡ ምድራዊ ምኞቱን በሙሉ ይገድላል
(ቊ 5)፡ ያልተለወጠውን የእኔነቱን ባሕርይ ያርቃል (ቊ 8)፡፡
በአጠቃላይ ክርስቲያን በክርስቶስ ያገኘውን አዲስ ሕይወት በዕለት
ኑሮው እንዲገልጽ ተጠርቶአል (ከሮሜ 6÷1-13 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

3÷4 *በሚገለጥበት ጊዜ*፡ የክርስቶስን ዳግም ምጽአት
ያመለክታል፡፡

3÷6 *የእግዚአብሔር ቍጣ*፣ የዘካ 1÷2 ማብ ይመ፡፡ እግዚ
አብሔር ኀጢአትን ፈጽሞ ይቅወማል፤ እንዲሁም ኀጢአትን
በሚገባ ይቀጣል፡፡

3÷9-10 *አውልቃችሁ ስለጣላችሁ...ለብሳችኋል*፣ አንድ
ሰው ያደፈን ልብስ አውልቆ ንጹሑን እንደሚለብስ ክርስቲያንም
እንዲሁ ክፉ መንገዶቹን በመቅወም በክርስቶስ መንግሥት
ሥርዐት መሠረት እንዲኖር ተጥርቶአል (ቊ 12-14 ይመ፡ ከገላ
3÷27 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

3÷10 *የፈጣሪውን መልክ* የዘፍ 1÷26 ማብ ይመ፡፡ *ዕውቀት*፡
1÷10፤2÷2-3 ይመ፡፡ *የሚታደሰውን* 2ቊሮ 5÷17 ይመ፡፡

3÷11 *አረማዊ*፡ ይህ አጠራር የተሰጠው የግሪክን ቋንቋ ለማ
ይናገርና የሰለጠነ አይደለም ለሚባል ሰው ነው፡፡ *እስኩቴስ*፡
እስኩቴሶች በተለይ በጨካኝነታቸው ከዱር አራዊት እንደማይለዩ
ተደርገው ይቈጠሩ ነበር፡፡ እስኩቴሶች የመጡት ዛሬ ደቡብ ሩሲያ
ተብሎ ከሚጠራው ስፍራ ነው፡፡ *ክርስቶስ ሁሉም ነው፣ በሁሉም*
ነው፡ ክርስቶስ የባህልንና የኑሮን ልዩነት ግድግዳ በማፍረስ
ሰዎችን አንድ አድርጎአቸዋል፡፡ እንዲህ ዐይነቶቹ ልዩነቶች ጠፊ
ዎች ናቸው፤ ይህን ማድረግ የሚችለውም ክርስቶስ ብቻ ነው፡፡

3÷12 *የእግዚአብሔር ምርጦች*፡ ይህ ስም ለእስራ
ኤላውያን (ዘዳ 4÷37) እንዲሁም ለክርስቲያኖች (1ጴተ 2÷9)
ተሰጥቶአል፡፡ በጳውሎስ መልእክት ውስጥ በአምላክ የመመረጥ
ትምህርት ተደጋግሞ የተሰጠ ነው (የኤፌ 1÷4 ማብ ይመ)፤
ይህን እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ የሰውን ኀጢአት ወይም ተጠያቂነት
አያጣጥልም፡፡ በአንጻሩ ደግሞ ክርስቲያን ለዘላለም ሕይወት ስለ
ተመረጠ ቅድስና የተሞላበትን ሕይወት ለመኖር ዋሪት ማድረግ
እንዳለበት ይህ ጥቅስ ያሳያል፡፡ እንደ ጳውሎስ ትምህርት የእግዚ
አብሔር ሉዓላዊነትና የሰው ኀላፊነት እጅ ለእጅ ተያይዘው የሚሄዱ
እውነታዎች ናቸው፡፡

ኃበት ነገር ቢኖር ይቅር ተባባሉ፤ ጌታ ይቅር
እንዳላችሁ እናንተም ሌላውን ይቅር በሉ፡፡
14በእነዚህ ሁሉ ላይ ሁሉን በፍጹም አንድ
ነት የሚያስተሳስረውን ፍቅርን ልበሱት፡፡
15እንደ አንድ አካል ሆናችሁ የተጠራ
ችሁበት የክርስቶስ ሰላም በልባችሁ ይንገሥ፤
የምታመሰግኑም ሁኑ፡፡ 16የክርስቶስ ቃል በሙ
ላት ይኑርባችሁ፤ እርስ በርሳችሁ በጥበብ ሁሉ
ተማማሩ፤ ተመካከሩ፤ በመዝሙርና በማሕሌት፣
በመንፈሳዊም ቅኔ በማመስገን በልባችሁ ለእ
ግዚአብሔር ዘምሩ፡፡ 17በእርሱ በኩል ለእግ
ዚአብሔር አብ ምስጋና እያቀረባችሁ፣ በቃ
ልም ሆነ በተግባር የምታደርጉትን ሁሉ በጌታ
በኢየሱስ ስም አድርጉት፡፡

የክርስቲያናዊ ቤተ ሰብ መመሪያ

18ሚስቶች ሆይ፤ በጌታ ዘንድ ተገቢ በመ
ሆኑ ለባሎቻችሁ ታዘዙ፡፡
19ባሎች ሆይ፤ ሚስቶቻችሁን ውደዱ፤
መራራም አትሁኑባቸው፡፡
20ልጆች ሆይ፤ ይህ ጌታን ደስ የሚያ
ሰኝ በመሆኑ ለወላጆቻችሁ በሁሉም ነገር
ታዘዙ፤
21አባቶች ሆይ፤ ተስፋ እንዳይቈርጡ ልጆ
ቻችሁን አታስመርሯቸው፡፡
22ባሮች ሆይ፤ ሰውን ለማስደሰትና ለታ
ይታ ብላችሁ ሳይሆን በቅን ልብ ጌታን በመ
ፍራት ለምድራዊ ጌቶቻችሁ በሁሉ ነገር
ታዘዙ፡፡ 23የምታደርጉትን ሁሉ ለሰው ሳይ
ሆን ለጌታ እንደምታደርጉት ቈጥራችሁ
በሙሉ ልባችሁ አድርጉት፤ 24ከጌታ ዘንድ
እንደ ብድራት የምትቀበሉት ርስት እንዳለ
ታውቃላችሁና፤ የምታገለግሉት ጌታ ክርስቶ
ስን ነው፡፡ 25በደለኛውም የእጁን ያገኛል፤ አድ

3፡14 ሮሜ15፡5፤ 1ቆሮ13፡1፡13
3፡15 ዮሐ14፡27፤ ሮሜ12፡5፤14፡19
3፡16 መዝ47፡7፤ ሮሜ10፡17፤ ኤፌ5፡19፤ሉላ1፡28
3፡17 1ቆሮ10፡31፤ ኤፌ5፡20
3፡18 ኤፌ5፡22
3፡24 ማቴ16፡27፤ ሐሥ 20፡32
3፡25 ሐሥ10፡34
4፡1 ዘሌ25፡43፡53
4፡2 ሉቃ18፡1
4፡3 ሐሥ14፡27፤ 21፡33፤ሮሜ16፡25
4፡5 ማር4፡11፤ ኤፌ5፡15፡16
4፡6 ማር9፡50፤ ኤፌ4፡29፤1ጴጥ3፡15
4፡7 ሐሥ20፡4፤ ኤፌ6፡21፡22፤ቲቶ1፡7
4፡8 ኤፌ6፡21፡22፤ቲቶ2፡2
4፡9 ቊ12፤ፊሞ10
4፡10 ሐሥ4፡36፤ 12፡12፤19፡29

ልዎም የለም፡፡

4 ጌቶች ሆይ፤ እናንተም በሰማይ ጌታ
እንዳላችሁ ስለምታውቁ አገልጋዮቻች
ሁን በፍትሕና በቅንነት አስተዳድሯቸው፡፡

ሌሎች ምክሮች

2ከማመስገን ጋር ነቅታችሁ በትጋት
ጸልዩ፡፡ 3እኔ እስረኛ የሆንሁለትን የክርስቶ
ስን ምስጢር ማወጅ እንድንችል፣ እግዚአብሔር
የቃሉን በር እንዲከፍትልን ስለ እኛ ደግሞ
ጸልዩ፤ 4ደግሞም መናገር እንደሚገባኝ
ቃሉን በግልጽ እንድናገር ጸልዩልኝ፡፡ 5በውጭ
ካሉት ሰዎች ጋር ባላችሁ ግንኙነት በጥበብ
ተመላለሱ፤ በተገኘውም ዕድል ሁሉ ተጠ
ቀሙ፡፡ 6ለእያንዳንዱ ሰው እንዴት መልስ
መስጠት እንደሚገባችሁ ታውቁ ዘንድ ንግግራ
ችሁ በጨው እንደ ተቀመመ ሁልጊዜ በጸጋ
የተሞላ ይሁን፡፡

የስንብት ሰላምታ

7ቲኪቆስ ስላለሁበት ሁኔታ በሙሉ ይነግ
ራችኋል፤ እርሱ የተወደደ ወንድምና ታማኝ
አገልጋይ፣ በጌታም አብሮኝ ሎሌ ነው፡፡ 8ስላ
ለንበት ሁኔታ እንድታውቁና ልባችሁ
ንም እንዲያጽናና ለዚህ ጕዳይ ወደ እናንተ
እልከዋለሁ፤ 9እርሱም ከአናንተ ወገን ከሆነው
ከታማኙና ከተወዳጁ ወንድማችን ከአኔሲሞስ
ጋር ወደ እናንተ ይመጣል፤ እነርሱም እዚህ
ስላለው ሁኔታ ሁሉ ይነግሯችኋል፡፡
10አብሮኝ የታሰረው አርስጥሮኮስና የበርና
ባስ የአክስቱ ልጅ ማርቆስ ሰላምታ ያቀርቡ
ላችኋል፤ ስለ ማርቆስ መመሪያ ደርሶአችኋል፤

*8 አንዳንድ የጥንት ቅጆች ስለእናንተ...ያውቅ ዘንድ

3፡15 *የክርስቶስስ ሰላም* በመራራነትና በጠበኝነት መንፈስ ምትክ ክርስቶስ፣ብቻ የሚሰጠውንም ሰላም ያመለክታል፡፡ ይህ የሰው ልጆችን ግንኙነት በሙሉ ሊገዛ ይገባዋል፡፡

3፡16 *የክርስቶስ ቃል*፤ የቈላስይስ መልእክት በተጻፈበት ዘመን በቃል የተላለፈውን የክርስቶስን ትምህርት ያመለክታል፡፡ በሌላ መልኩ ግን ብሉይና አዲስ ኪዳንን ያጠቃልላል፡፡ *በመዝሙ ርና በማሕሌት፣ በመንፈሳዊም ቅኔ*፤ ብዙ ጠቀሜታ ያላቸው ጥንታዊ የሆኑ መዝሙሮች እስከ ዛሬ ድረስ ተጠብቀው የቈዩት በጸሙሐ መልእክታት ውስጥ ነው (1፡15-20፣ ኤፌ 5፡14፤ ፊል 2፡6-11፤ 1ጢሞ 3፡16)፡፡ "መዝሙር" የሚለው በቤተ ክርስቲያን የሚዘምሩ ትን የብሉይ ኪዳንን መዝሙሮች ያመለክታል (ሉቃ 20፡42፤ 24፡44፤ ሐሥ 1፡20፤13፡33 ይመ)፡፡ ደግሞም መዝሙር በአምልኮ ጊዜ በቤተ ክርስቲያን የሚዘመረውንም ሊያመለክት ይችላል፡፡ "ማሕሌት" በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔርን ስለማነቱ ለማወደስ እንደ ተጻፉት መዝሙሮች በተለይም በበዓላት ጊዜ (1ቆሮ 14፡26፤ ዕብ 2፡12 ደግሞም ሐሥ 16፡25 ይመ) የሚደረገው የውዳሴ መዝሙር ነው፡፡ "መንፈሳዊ ቅኔ" ደግሞ እግዚአብሔር ያደረገውን ውለታ በመቀኘጠር ስለ ሥራው እርሱን የምናመልክ በት ነው (ራእ 5፡9፤14፡3፤ 15፡3)፤ ይህም በብሉይ ኪዳን እግዚ አብሔር ላደረገው ነገር ምስጋና ለማቅረብ እንደተጠቀሱት መዝሙሮች ዐይነት ማለት ነው (የኤፌ 5፡19 ማብ ይመ)፡፡

3፡18-4፡1፡ በኤፌ 5፡22-6፡9 ላይ ያለውን ማብ ይመ፡፡

3፡20 *በሁሉም ነገር*፤ ኀጢአት ከሆነው ነገር በስተቀር በሁ ሉም ነገር ወላጆችን መታዘዝ አስፈላጊ እንደሆነ ያመለክታል (ሐሥ 5፡29 ይመ)፡፡

3፡22-4፡1፡ ጳውሎስ ባርነትን እንደ ክፉ ነገር አይቈጥረ ውም፤ በጌቶች ላይ የሚደረገውንም ዐመፅ አይቃወምም፤ ከዚህ ይልቅ ባሮችንና ጌቶቻቸውን ጠርቶ በግንኙነታቸው ክርስቲ ያናዊ የሆነውን መንገድ በማሳየት፣ ሥርዐቱ ፈጽሞ ሊለወጥ የሚችልበትን ሁኔታ ያሳያል፡፡ ጳውሎስ ስለ ባሎች፣ ሚስቶች፣ ልጆችና አባቶች ከጻፈው ይልቅ ስለ ባሪያዎች አጥብቆ የጻፈበት ምክንያት ከቲኪቆስ ጋር በመሆን ይህን የቈላስይስ እንዲሁም የፊልሞናን መልእክት ይዞ የሚሄደው አናሲሞስ ስለ ሆነ ነው፡፡ የአናሲሞስ ጌታ የሚኖረውም በዚያው በቈላስይስ ነበር፡፡

4፡6 *በጨው እንደ ተቀመመ*፡ ጨው ምግብ እንዳይበላሽ የሚከላከልና መልካም ጣዕም እንዲኖረው የሚያደርግ ነው፡፡ የክርስ ቲያንም ንግግር እንደዚሁ መሆን አለበት (3፡8 እና ኤፌ 4፡29 ይመ)፡፡

4፡7 *ቲኪቆስ*፡ የኤፌ 6፡21 ማብ ይመ፡፡

4፡9-17፡ አናሲሞስ (ቊ 9)፣ አርስጥሮኮስ (ቊ 10)፣ ማርቆስ (ቊ 10)፣ አጵፍራ (ቊ 12)፣ ሉቃስ (ቊ 14)፣ ዴማስ (ቊ 14) እንዲ ሁም አክሪጳ (ቊ 17) በፊልሞና መልእክት ላይ መጠቀሳቸው፣ የቈላስይስና የፊልሞና መልእክታት በተመሳሳይ ጊዜና ቦታ እንደ ተጻፉ ያሳያል፡፡

4፡9 *አናሲሞስ*፡ በቈላስይስ ይኖር ለነበረው ፊልሞና ለተብለው ክርስቲያን ባሪያ ነበር፡፡ ምናልባትም ከጌታው ከፊል ሞና ዘንድ አንድ ነገር ሰርቆ ሳሸሽ አይቀርም (ፊል 18)፤ ይህ ደግሞ በርግጠኛ ሕግ መሠረት በሞት የሚያስቀጣ ነበር፡፡ ይሁን እንጂ አናሲሞስ ሸሽቶ ሳለ ከጳውሎስ ጋር ተገናኝቶ ክርስቲያን ሆነ (ፊል 10)፡፡ አናሲሞስ ክርቲያን ከሆነ በኋላ ወደ ጌታው ወደ ፊልሞና ለመመለስ ፈቃደኛ ስለ ሆነ፣ ጌታው ፊልሞና እንደ ክርስቲያን ወንድም እንዲቀበለው ጳውሎስ መልእክት ጻፈለት (ፊልሞ 16)፡፡

4፡10 *አርስጥሮኮስ*፡ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ስሙ ሦስት ጊዜ የተጠቀሰ የመቈዶንያ ሰው ነበር፣ (1) የኤፌሶን ከተማ በረብሻ ስትታመስ (ሐሥ 19፡29) ከጳውሎስ ጋር የነበረ ሰው ነው፤ ለዚ ህም ነው በቈላስይስ ታዋቂ ሊሆን የቻለው፡፡ (2) እርሱና ቲኪቆስ (ሐሥ 20፡4) ከጳውሎስ ጋር በግሪክ ነበሩ፡፡ (3) ጳውሎስ ወደ

እንግዲህ ወደ እናንተ ሲመጣ ተቀበሉት፡፡
[11]ኢዮስጦስ የተባለው ኢያሱም ሰላምታ ያቀር
ብላችኋል፡፡ ከተገረዙት መካከል በክንዚስብሒር
መንግሥት አብረውኝ የሚሠሩት እኔንም
ያጽናኑኝ እነዚህ ብቻ ናቸው፤ እነርሱም አጽናን
ተውናል፡፡ [12]ከእናንተ ወገን የሆነው የክርስቶስ
ኢየሱስ አገልጋይ ኤጳፍራ ሰላምታ ያቀርብላች
ኋል፤ እርሱም ፍጹም ጠንክራችሁና ሙሉ
በሙሉ ተረጋግታችሁ በክንዚስብሒር ፈቃድ
ሁሉ ጸንታችሁ እንድትቆሙ ዘወትር ስለ
እናንተ በጸሎት እየተጋደለ ነው፡፡ [13]ደግሞም
ስለ እናንተ እንዲሁም በሎዶቅያና በኢያራ
ከተሞች ስላሉት ተግቶ እንደሚሠራ እኔ
እመሰክርለታለሁ፡፡ [14]የተወደደው ሐኪሙ

4፡11 ፊል2፡25
4፡12 ቊ9፡
ሮሜ15፡30፡
1ቆሮ2፡6፡ቊ41፡7፡
ፊሞ23
4፡13 ቊ42፡1
4፡14 2ጢሞ4፡10፡
11፡ፊሞ24

4፡15 ሮሜ16፡5፡
ቊ42፡1
4፡16 1ተሰ3፡14፡
1ጢሞ4፡13
4፡17 2ጢሞ4፡5፡
ፊሞ2
4፡18 ሐሥ21፡33፡
1ቆሮ16፡21፡
1ጢሞ6፡21፡
ዕብ13፡3

ሉቃስ እንዲሁም ዴማስ ሰላምታ ያቀርቡላች
ኋል፡፡ [15]በሎዶቅያ ላሉት ወንድሞች፣ ለን
ምፋን፣ በቤቷም ላለች ቤተ ክርስቲያን
ሰላምታ አቅርቡልኝ፡፡
[16]ይህች መልእክት ከተነበበችላችሁ በኋላ
በሎዶቅያ ላለችው ቤተ ክርስቲያን ደግሞ
እንድትነበብ አድርጉ፤ እናንተም ደግሞ በሎ
ዶቅያ ያለችውን መልእክት አንብቡ፡፡
[17]ለአክሪጳም፣ "በጌታ የተቀበልኸውን አገ
ልግሎት ከፍጻሜ ለማድረስ ተጠንቀቅ" በሉ
ልኝ፡፡
[18]ይህን ሰላምታ በገዛ እጄ የጻፍሁት
እኔ ጳውሎስ ነኝ፡፡ እስራቴን አስቡ፡፡ ጸጋ
ከእናንተ ጋር ይሁን፡፡

ሮም በሄደ ጊዜም አብሮት ነበር (ሐሥ 27፡2)፡፡ *ማርቆስ*፡ የማ
ርቆስ ወንጌል ጸሓፊ ነው፡፡ በርናባስ ይዘኸው ሂድ ቢለውም እንኳ
ማርቆስ በጸንፍልያ (ሐሥ 15፡8) ጥሎን ሄዶአል በማለት
ጳውሎስ በሁለተኛዋ የወንጌል ጉዛው ይዞት ሊሄድ አልፈቀደም፡፡
አሁን ግን ከዐሥራ ሁለት ዓመት በኋላ በመካከላቸው የነበረው
ችግር ስለ ተስተካከለ በዚህ ሥፍራና በፊልሞና 24 ላይ የማርቆስን
ሰላምታ ጨምሮ ሲጽፍ ይታያል፡፡ ከአምስት ዓመት በኋላም፣ "ማር
ቆስ ለአገልግሎት ብዙ ይጠቅመኛል" ብሎ ጽፎአል (2ጢሞ 4፡11፤
የሐሥ 15፡39፤ ማብ ይመ)፡፡

4፡13 *ኢያራ*፤ ከሎዶቅያ 10 ኪ.ሜ. ከቈላስይስም ደግሞ
22 ኪ.ሜ. ያህል የምትርቅ በትንሿ እስያ የምትገኝ የአሁኗ የቱ
ርክ ከተማ ናት፡፡ ቤተ ክርስቲያኒቱ የተመሠረተችው ጳውሎስ
በኤፌሶን በቈየበት በሦስቱ ዓመት ጊዜ ውስጥ እንደ ሆነ
ይገመታል (ሐሥ 19)፤ ይሁን እንጂ የመሠረታት ጳውሎስ
ላይሆን ይችላል (ከ2፡1 ጋር ያነጽጽሩ)፡፡

4፡14 *ሉቃስ*፡ ጳውሎስ በተጓዘበት ስፍራ ሁሉ አብሮት
በመሆን (የሐሥ 16፡19 ማብ ይመ) በሐዋርያት ሥራ መጽሐፉ
ላይ ስለ ጳውሎስ ጽፎአል፤ እንዲሁም ይህ መልእክት በተጻፈበት
ከጳውሎስ ጋር በሮም አብሮት ነበር (ሐሥ 28)፡፡ *ዴማስ* የክርስቶስ
አገልጋይ ሲሆን በኋላ ግን ከጳውሎስን ተለይቶ ሄዶአል (2ጢሞ
4፡10)፡፡

4፡15 *ለንምፋን*፡ ምናልባትም ሎዶቅያ ናት፡፡ *በቤቷም
ላለች ቤተ ክርስቲያን*፡ በብዙ ቦታ የሚገኙት የጥንት አብያተ
ክርስቲያናት የራሳቸው ሕንጻ ስላልነበራቸው ለአምልኮ፣ ለትምህ
ርትና ለስብከት የግለሰቦችን ቤት ይጠቀሙ ነበር፡፡ ለምሳሌ ጸር
ስቅላና አቂላ (ሮሜ 16፡5፤ 1ቆሮ 16፡19)፣ ፊልሞና (ፊል 2) እንዲ
ሁም የዮሐንስ እናት ማርያም (ሐሥ 12፡12)፡፡

4፡16 *ይህች መልእክት ከተነበበችላችሁ በኋላ*፡ የጥንቷ
ቤተ ክርስቲያን ጳውሎስ የላከውን መልእክት በተሰበሰበ ጉባኤ
ፊት ድምፅን ከፍ አድርጎ የማንበብ ልማድ ነበራት፡፡ *በሎዶቅያ*
የሎዶቅያ ቤተ ክርስቲያን የጻፈችው መልእክት ሳይሆን፣
ጳውሎስ ለሎዶቅያ ቤተ ክርስቲያን የጻፈውና የሎዶቅያ ቤተ
ክርስቲያን ለቈላስይስ ቤተ ክርስቲያን እንዲያነቡት የምትሰጠው
መልእክት ሊሆን ይችላል፡፡ ምናልባትም ይህ ደብዳቤ ቲኪቆስ
ከኤፌሶን፣ ቈላስይስና ፊልሞና መልእክታት ጋር ይዞት የሄደው
አራተኛ መልእክት ሊሆን ይችላል፡፡ ይህም ስፍራ በዛሬዋ ቱርክ
የሚገኝ ነው፡፡ ምናልባት ይህ መልእክት ለኤፌሶን ቤተ
ክርስቲያን የተላከው መልእክት ሆኖ ከሎዶቅያ እስከ ቈላስይስ
ድረስ ተወስዶ የተነበበ ሊሆን ይችላል፡፡

4፡17 *አክሪጳ*፡ በፊሞ 2 ላይ ጳውሎስ ከእኛ ጋር አብሮ
ወታደር ይሉዋል፡፡

4፡18፡ ጳውሎስ መልእክታቱን በቃል እየነገረ በማስጻፍ
(ሮሜ 16፡22 ይመ) አንዳንድ ሰላምታዎችን በገዛ እጁ ይጽፍ ነበር
(1ቆሮ 16፡21፤ ገላ 6፡11፤ 2ተሰ 3፡17፤ ፊሞ 19)፡፡ በመልእክቱ
በመጨረሻ ላይ በገዛ እጁ መጻፉ ለመልእክቱ እርግጠኛነት
ዋስትና ይሰጣል፡፡

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች - አንደኛ

መግቢያ

የተሰሎንቄ መልእክቶች ዳራ

ወደ ተሰሎንቄ ከተላኩት መልእክታት ውስጥ ጳውሎስንና የሥራ ባልደረቦቹን የተጓዙባቸውንም ቦታዎች ከተሰሎንቄ መልእክታት ጋር በማዛመድ መመልከት ለምናደርገው ጥናት ጠቃሚ ነው። የተጓዙባቸው ቦታዎች የሚከተሉት ናቸው፡-

(1) ጳውሎስና ሲላስ ከተሰሎንቄ ወደ ቤርያ ሸሹ (ሐሥ17፡10)፤ ጢሞቴዎስ ግን አልተጠቀሰም፤ ምክንያ ቱም በተሰሎንቄ ቀርቶ ሊሆን ይችላል፤ ወይም ወደ ፊልጵስዩስ ከተመለሰ በኋላ በቤርያ ከጳውሎስና ከሲላስ ጋር እንደ ገና ተገናኝቶ ይሆናል (ሐሥ17፡1)።
(2) ጳውሎስ በቤርያ ተከስቶ ከነበረው ስደት የተነሣ ሲላስንና ጢሞቴዎስን በቤርያ ትቶ ወደ አቴና ሸሸ (ሐሥ17፡14)
(3) ጳውሎስ አቴና ሆኖ ሲላስና ጢሞቴዎስ ወደ እርሱ እንዲመጡ መልእክት ላከ (ሐሥ17፡15) እንዲሁም የ3፡1-2 ማብ ይመ)
(4) ጢሞቴዎስ በአቴና ጳውሎስን አገኘው፤ ከዚያም ጳውሎስ ጢሞቴዎስን፤ ወደ ተሰሎንቄ ላከው ። (3፡1-5 ይመ) በዚህ ስፍራ ሲላስ ስላልተጠቀሰ ምናልባት ጢሞቴዎስ ወደ ተሰሎንቄ ሲሄድ እርሱ ደግሞ ወደ ፊልጵስዩስ እንደተመለሰ ይገመታል።
(5) ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ ሄደ (ሐሥ18፡1 ይመ)
(6) ሲላስና ጢሞቴዎስ ጳውሎስን ለማግኘት ወደ ቆሮንቶስ መጡ (3፡6፤ሐሥ18፡5 ይመ)
(7) ጳውሎስ 1ኛ ተሰሎንቄን ጽፎ ወደ ቤተ ክርስቲያን ላከ።
(8) ስድስት ወር ያህል ቄይቶ (51/52-44/45 ዓ.ም) ስለ ቤተ ክርስቲያኒቱ በሰማው ሁኔታ ላይ ተመሥርቶ 2ኛውን የተሰሎንቄ መልእክት ጽፎአል።

ጸሓፊው፣ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

ጳውሎስ ይህን መልእክት ቆሮንቶስ በነበረበት ወቅት እንደ ጻፈው ውስጣዊም ሆነ ውጭያዊ መረጃዎች ይመሰክራሉ (የ3፡1-2 ማብ ይመ)። በጥንት ቤተ ክርስቲያን የነበሩ ጸሓፊዎችም በዚህ ጉዳይ ላይ ይስማማሉ (ለምሳሌ ማርሲዮን 140 ዓ.ም)። ጳውሎስ የሚታወቅበት ባሕርይ በዚህ ደብዳቤ ውስጥ ተንጸባርቆአል (3፡1-2፡8-11)፤ ከሐሥ15፡36፤ 2ቆሮ11፡28 ጋር ያነጻጽሩ)። በመልእክቱ ውስጥ የተጠ ቀሱት ታሪካዊ ሁኔታዎች በሐዋርያት ሥራና በሌሎች የጳውሎስ መልእክታት ስለ ጳውሎስ ሕይወት ከተጻፈው ታሪክ ጋር ይስማማሉ። (2፡14-16 ን ከሐሥ17፡5-10 ያነጻጽሩ፤ እንዲሁም 3፡6 ን ሐሥ17፡16 ጋር ያነጻጽሩ)። በዚህ መረጃ መሠረት ጳውሎስ የ1ኛ ተሰሎንቄ ጸሓፊ መሆኑን የሚቃወሙ ሰዎች ጥቂት ናቸው። መልእክቱ እ.ኤ.አ በ51 ዓ.ም እንደ ተጻፈ ይገመታል፤ ለዚህም በግሪክ አገር ዴልፌ ከተባለ አካባቢ የተገኘው የጥንት ጽሑፍ አስተማማኝ ማስረጃ ነው፤ ይህም ጋሊዮ የተባለ የሮም ቆንሲል በተሾመበት በ51-52 ዓ.ም ጳውሎስም በቆሮንቶስ በነበረበት ጊዜ መሆኑ ነው። (ሐሥ18፡12-17 ይመ) የገላትያ መልእክት ከሁሉ አስቀድሞ እንደ ተጻፈ (48/41-49/42 ዓ.ም) ከሚሰጠው ግምት በስተቀር፣ ከጳውሎስ መልእክቶች ሁሉ በቅድሚያ የተጻፈው 1ኛ ተሰሎንቄ ነው።

የተሰሎንቄ ከተማና ቤተ ክርስቲያን

የተሰሎንቄ ከተማ በቴርማይክ የባሕር ሰላጤ ራስጌ የምትገኝና ከፍተኛ እንቅስቃሴ ያለባት የወደብ ከተማ ነበረች። ተሰሎንቄ በታላቁ በኤግናቲያን መንገድ መገናኛ ላይ ስለምትገኝ የታወቀች የመገናኛና የንግድ ማዕከል ሆና ነበር። 200.000 ሕዝብ ይኖርባት ስለ ነበር በመቄዶኒያ ካሉት ከተሞች ሁሉ ታላቅዋ እርስዋ ናት። የክፍለ አገሯ ዋና ከተማም ነበረች። የተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን ታሪካዊ ዳራ በሐሥ17፡1-9 ላይ ይገኛል፤ በዚህች ከተማ ጳውሎስ አገልግሎቱን የጀመረው በአይሁድ ምኩራብ ውስጥ ስለ ነበር በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ጥቂት አይሁድ ይገኙ እንደ ነበረ መገመት አያዳግትም፣ ይሁን እንጂ በ1፡9-10፤ሐሥ17፡4 ላይ የቤተ ክርስቲያኒቱ አባላት በአብዛኛው ከአሕዛብ ወገን ወደ ጌታ የመጡ መሆናቸው ተጠቅሷል።

ዐላማው

ጳውሎስ በተሰሎንቄ ከተማ ለጥቂት ጊዜ ከቄየ በኋላ በድንገት ከተማዋን ለቆ ወጣ (ሐሥ17፡5-10)፤ በዚህ ምክንያት ከአሕዛብ ወደ ጌታ የመጡትን አዳዲስ አማኞች በስደቱ ውስጥ የሚያጽናናቸው አልነበረም፣ ጳውሎስም ይህን መልእክት የጻፈበት ዐላማ በፈተና ውስጥ የነበሩትን አዳዲስ አማኞች ለማጽናናት ነበር (3፡3-5)። ይኸውም፡- እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ እንዲኖሩ መመሪያ ለመስጠት (4፡1-8) ዕለታዊ ሥራቸውን እንዳያቋርጡ ለመምከር (4፡11-12)፤ ከክርስቶስ ዳግም ምጽአት በፊት ስለ ሚሞቱት አማኞች የወደ ፊት ሁኔታ (ተስፋ) ማረጋገጫ ለመስጠት ነው። (መሪ ሉሳቡን፣ የ4፡13:15 ማብ ይመ)።

መሪ ሐሳቡ

ደብዳቤው ለተለያየ ዐላማ የተጻፈ ቢሆንም ሁለቱም የተሰሎንቄ መልእክታት በመጨረሻው ዘመን በሚሆኑ ነገሮች ላይ ትኩረት ያደርጋሉ:: የተሰሎንቄ መልእክታት በይበልጥ የሚናገሩት ስለትምህርተ ፍጻሜ ወይም ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት ነው:: እያንዳንዱ የ1ኛ ተሰሎንቄ ምዕራፍ የሚደመደመው የክርስቶስን ዳግም ምጽአት በማመልከት ነው:: ም4 ስለ ዳግም ምጽአት ትኩረት ይሰጣል (1፡9-10፤2፡19-20፤3፡13፤4፡13-18፤5፡23-24):: ስለዚህ የጌታ ምጽአት ጉዳይ በመልእክቱ ውስጥ ሰፊውን ቦታ የያዘ በመሆኑ መሪ ሐሳብ ተደርጎ ሊቆጠር ይችላል፤ ሁለቱም መልእክታት አብዛኛውን ጊዜ ጳውሎስ ስለ መጨረሻው ዘመን የጻፉአቸው ደብዳቤዎች ተብለው ይታወቃሉ::

አስተዋፅኦ

1. ስለ ተሰሎንቄ ሰዎች የቀረበ ምስጋና (ም1)
   ሀ. የምስጋና መንሥኤ (1፡1-4)
   ለ. የመንሥኤው እውነተኛ (1፡5-10)
2. ስለ ሐዋርያዊ አገልግሎቱና ከእነርሱ ስለ ተለየበት ምክንያት የተሰጠ መከላከያ (ም2-3)
   ሀ. ስለ ሐዋርያዊ አገልግሎቱ የቀረበ መከላከያ (2፡1-16)
   ለ. ወደ ተሰሎንቄ ስላለመምጣቱ የተሰጠ መግለጫ (2፡17-3፡10)
   ሐ. ጸሎት (3፡11-13)
3. ለተሰሎንቄ ሰዎች የተሰጠ ምክር (4፡1-5፡22)
   ሀ. ስለ ግላዊ ሕይወት (4፡1-12)
   ለ. ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት (4፡13-5፡11)
   ሐ. ስለ ቤተ ክርስቲያን ሕይወት (5፡12-22)
4. ማጠቃለያ ጸሎት፣ ሰላምታና ቡራኬ (5፡23-28)

1 ከጳውሎስ፣ ከሲላስና ከጢሞቴዎስ፤ የስ*ግዚ*
ስ*ብ*ሔ*ር* አብና የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ
ለሆኑት ለተሰሎንቄ ሰዎች ቤተ ክርስቲያን፤
ከስ*ግዚ*ስ*ብ*ሔ*ር* ከአባታችን ከጌታም ከኢየሱስ
ክርስቶስ ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን፦፡፡

ስለ ተሰሎንቄ ሰዎች እምነት የቀረበ ምስጋና

2በጸሎታችን እያስታወስናችሁ ሁልጊዜ
ስ*ግዚ*ስ*ብ*ሔ*ር*ን ስለ ሁላችሁ እናመሰግናለን፡፡ 3ከእ
ምነት የሆነውን ሥራችሁን፣ ከፍቅር የመነ
ጨውን ድካማችሁንና በጌታችን በኢየሱስ
ክርስቶስ ባላችሁ ተስፋ የተገኘውን ጽናታ
ችሁን በአምላካችንና በአባታችን ፊት ዘወትር
እናስባለን፡፡

4ስ*ግዚ*ስ*ብ*ሔ*ር* የተወደዳችሁ ወንድሞች ሆይ፤
እርሱ እንደ መረጣችሁ እናውቃለን፤ 5ምክ
ንያቱም ወንጌላችን ወደ እናንተ የመጣው
በኀይልና በመንፈስ ቅዱስ በብዙም መረዳት
እንጂ በቃል ብቻ አይደለም፡፡ ደግሞ ስለ
እናንተ ስንል በመካከላችሁ እንዴት እንደኖርን
ታውቃላችሁ፡፡ 6እናንተ እኛንና ጌታን መስለ
ችላል፤ ምንም እንኳ ብርቱ መከራ ቢደር
ስባችሁም ቃሉን በመንፈስ ቅዱስ ደስታ
ተቀብላችኋል፡፡ 7ከዚህም የተነሣ በመቄዶንያና
በአካይያ ለሚገኙ ምእመናን መልካም ምሳሌ
ሆናችኋል፡፡ 8የጌታ ቃል ከእናንተ ወጥቶ
በመቄዶንያና በአካይያ መሰማቱ ብቻ ሳይሆን
በስ*ግዚ*ስ*ብ*ሔ*ር* ያላችሁ እምነት በሁሉ ቦታ
ታውቆአል፤ ስለዚህ እኛ በዚህ ጕዳይ ላይ
ምንም መናገር አያስፈልገንም፤ 9በእንዴት
ያለ አቀባበል እንደ ተቀበላችሁንና ሕያውና
እውነተኛ የሆነውን ለምላክ ለማገልገል ከጣ
ዖታት ወደ ስ*ግዚ*ስ*ብ*ሔ*ር* እንዴት እንደ ተመለ
ሳችሁ እነርሱ ራሳቸው ይናገራሉ፤ 10ደግሞም
ከሙታን ያስነሣውንና ከሰማይ የሚመጣውን
ልጁን፣ ከሚመጣውም ቍጣ የሚያድነንን
ኢየሱስን እንዴት እንደምትጠባበቁ ይናገ
ራሉ፡፡

የጳውሎስ አገልግሎት በተሰሎንቄ

2 ወንድሞች ሆይ፤ ወደ እናንተ የመጣነው
ለከንቱ እንዳልሆነ እናንተ ራሳችሁ
ታውቃላችሁ፡፡

1:1 ሐሥ15፡22፡ 16፡11፣7፡1 ሮሜ1፡7፣2ተሰ1፡1 1፡2 ሮሜ1፡8፡10፡ ኤፌ.5፡20 1፡3 ሮሜ8፡25፡ 1ቆሮ13፡13፣ገላ5፡6፡ ፊል4፡20፡1ተሰ3፡6፡ 2ተሰ1፡3፡11፣ያዕ2፡1 4-26 1፡4 ቈላ3፡12፡ 2ተሰ2፡13

1፡5 ሮሜ1፡16፡ 15፡13፡2ቆሮ2፡12፡ 1ተሰ2፡10፡ 2ተሰ2፡14 1፡6 ሐሥ13፡52፡ 17፡5-10፡ 1ቆሮ 4፡16፡ 2ቆሮ6፡10 1፡7ሐሥ16፡9፡ 18፡12፡ጢሞ4፡12 1፡8 ሮሜ1፡8፡ 2ተሰ3፡1 1፡9 ማቴ16፡16፡ ሐ14፡15፡1ቆሮ12፡2 ፣ገላ4፡8 1፡10 ሐሥ2፡24፡ ሮሜ1፡18፡1ቆሮ1፡7 2፡1 1ተሰ1፡5፡9፡ 2ተሰ1፡10

1:1 *ከጳውሎስ፣* የሐሥ9፡1፣13፡9፡ ፊል3፡4-14 ማብ ይመ፡፡ *ከሲላስ፣* የሐሥ15፡22 ማብ ይመ፡፡ በሁለተኛው የጳውሎስ የወንጌል ጕዞ ብዙ ጊዜ አብሮት ተጕዞአል (ሐሥ 15፡22-18፡5)፡፡ *ከጢሞቴዎስ፣* ከ1ኛ ጢሞቴዎስ መግቢያ፣ "ተደራሲው" የሚለውን ይመ፤ ከሲላስ ጋር በመሆን የተሰሎንቄን ቤተ ክርስቲያን ለመመሥረት ጳውሎስን ረድተውታል (ሐሥ17፡1-14)፡፡ *ከስ*ግዚ*አብ*ሔ*ር...ከጌታ፣* ክርስቲያኖች ከአብና ከወልድ ጋር ያላቸውን ጠንካራ ግንኙነትና ሕያው ኅብረትን ያመለክታል (ዮሐ14፡23፡ 17፡21)፡፡ የግሪኩ ሰዋስው አብና ወልድ የተለያየ አካል እንዳላቸው ያሳያል፡፡ በአብና በወልድ መካከል ያለው ግንኙነት የሥላሴን ግንኙነት ያመለክታል (3፡11፣2ተሰ1፡2፡8፡12፡2፡16፡3፡5)፡፡ *ጸጋና ሰላም፣* የዮና 4፡2፡ ዮሐ14፡27፣20፡19፣ገላ1፡3 ኤፌ.1፡2 ማብ ይመ፡፡

1:2 *እናመሰግናለን፣* የፊል1፡3-4 ማብ ይመ፡፡

1:3፣1 በአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ እምነት፣ ተስፋና ፍቅር ብዙ ጊዜ በእንድነት ተጠቅሰው ይገኛሉ (5፡8፣ሮሜ5፡2-5፡1ቆሮ 13፡13፣ገላ5፡5-6፡ቈላ1፡4-5፣ዕብ6፡10-12፡10፡22-24፣1ጴጥ1፡3-8፡ 21-22)፡፡ *ከእምነት የሆነውን ሥራችሁን፣* እምነት በተግባር ይገለጣል (ሮሜ1፡5፣ 16፡26፣ ገላ5፡6 ፣2ተሰ 1፡11፣ያዕ2፡14-26 ይመ)፡፡ *ተስፋ፣* መሠረት የሌለው የምኞት ሕሳብ ሳይሆን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስና በዳግም ምጽአቱ ላይ የተመሠረተ እምነት ነው (ቊ. 10)፡፡ ዕብ 6፡18-20 እና የቈላ1፡5 ማብ ይመ፡

1:4 *የተወደዳችሁ...መረጣችሁ፣* ሁሉቱም ቃላት የእግዚአ ብሔርን ፍቅር ይገልጻሉ (ቈላ3፡12፣2ተሳ2፡13፡ የኤፌ.1፡4 ማብ ይመ)፡፡ *ወንድሞች፣* ከክርስቶስ ጋር ባለ ኅብረት የሚመጣ አንድነት ነው፡፡ ለተሰሎንቄ ክርስቲያኖች በተጻፉት ሁለት መልእክቶች ውስጥ ይህ ቃል ሃያ ስምንት ጊዜ ያህል ተጠቅሶአል፡፡ *እናውቃለን፣* ጳውሎስ መመረጣቸውን በሚመለከት ጽኑ እምነት እንዲኖረው ያደረገው ምክንያት ከቊ. 5-10 ላይ ተጠቅሶአል፡፡

1:5 *ወንጌላችን፣* በጳውሎስ፣ በሲላስና በጢሞቴዎስ የተሰበ ከውንና እነርሱም በእምነት የተቀበሉትን ወንጌል ያመለክታል፡፡ ወንጌል ከሁሉ አስቀድሞ እግዚአብሔር አብ ስለ ጀመረው የእርሱ ነው (2፡8)፡ ደግሞም ለኀጢአታችን ሥርየት በክርስቶስ ሞት ላይ የተመሠረተ ስለ ሆነ የክርስቶስም ነው (3፡2)፡፡ *ኀይል፣* ከመንፈሳዊ ባርነት ነጻ የሚያወጣ ኀይል ነው፤ ይኸውም የመንፈስ ቅዱስ ኀይል ነው (ሮሜ15፡13፡18-19፣1ቆሮ2፡4-5 ይመ)፣ ደግሞም ይህ ኀይል በወንጌል ውስጥ አለ (ሮሜ1፡16 ይመ)፡፡ *በብዙም መረዳት፣* በሰባኪዎቹም ፣ሆነ በተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ዘንድ የነበረው ይህ መረዳት ከመንፈስ ቅዱስ ነው፡፡

1:6 *መስተዋቶቻ፣* ክርስቲያን መከተል የሚገባው የመልካም ምሳሌነት ደረጃዎች፡- (1) የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች በይሁዳ ያሉትን አብያተ ክርስቲያናት ምሳሌነት እንደተከተሉ (2፡14)፣ በመቄዶንያና በአካይያ ያሉ አማኞች የተሰሎንቄን ክርስቲያኖች ምሳሌነት ተከትለዋል (ቊ7)፤ (2) የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች የጳው ሎስን ምሳሌነት እንደ ተከተሉና (1ቆሮ 4፡6፤ 11፡1) አማኞች ሁሉ የመሪዎቻቸውን ምሳሌነት እንደሚከተሉ የተሰሎንቄ ክርስቲያኖችም የጳውሎስን ምሳሌነት ተከትለዋል (2ተሰ3፡7፡9፤ 1ጢሞ 4፡12፤ቲቶ2፡7፣1ጴጥ5፡3)፤ (3) ጳውሎስ የክርስቶስን ምሳሌነት እንደ ተከተለ የተሰሎንቄም ክርስቲያኖች የክርስቶስን ምሳሌነት ተከትለዋል (ቊ6)፤ (4) ሁሉም እግዚአብሔርን ለመምሰል ይሠን አደረጉ (ኤፌ5፡1)፡፡ *ብርቱ መከራ* በሐሥ17፡5-14 እንደ ተዘገበው ነው (1ተሰ2፡14 ይመ)፡፡

1:7 *በመቄዶንያና በአካይያ፣* በዚያን ዘመን ግሪክ የተከፋ ፈለችባቸው ሁለት የሮማ ክፍላተ አገራት ነበሩ (ሐሥ19፡21፣ ሮሜ15፡26 ይመ)፡፡

1:8 *በሁሉ ቦታ፣* በኅበኙበትና በሚያውቁት ስፍራ ሁሉ ማለት ነው (ሮሜ1፡8፣ 1ቆሮ1፡2፣ 2ቆሮ2፡14፣ 1ጢሞ2፡8)፡፡ የምሥራቹ በፍጥነት የተሠራጨበት ምክንያት የተሰሎንቄ ከተማ በዋናው የኢግኒሺያን መንገድ ላይ በመሆንዋ ከፍተኛ የንግድ እንቅስቃሴ የሚካሄድበት ወደብና የሮማ ሠዎች የሙሾችው የመቄዶንያ ዋና ከተማ ስለ ነበረች ነው፡፡

1:9-10፣ እውነተኛ ለውጥን የሚያመለክቱ ሦስት ምልክቶች፡- (1) ከጣዖት አምልኮ መመለስ፣ (2) እግዚአብሔርን ማገልገል (3) የክርስቶስን ዳግም ምጽአት መጠባበቅ ናቸው፡፡ ጳውሎስ ለተሰ ሎንቄ ሰዎች በጻፋቸው ሁለት አጫጭር መልእክቶቹ በብዛት የሚናገረው ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት ነው (ቊ.10፤ 2፡19፤ 3፡13፤ 4፡13-5፡4፤ 2ተሰ1፡7-10፤ 2፡1-12)፡፡

1:10 *ኢየሱስ፣* "ዋሽዎ" ከሚለው የዕብራይስጥ ቃል የተወሰደ ሲሆን ትርጉሙም፣ "እግዚአብሔር ያድናል" ማለት ነው፡፡ *ቍጣ፣* አንዳንዶች ቃሉ የመጨረሻውን ፍርድ እንደሚያመለክት አድ ርገው ሲያስቡ (የሮሜ 1፡18 ማብ ይመ)፣ ሌሎች ግን ወደ ፊት ያለውን ታላቁን መከራ ያመለክታል ይላሉ፡፡

2:1-12፣ ለአገልጋይ የሚሆን "መመሪያ" ነው ይኸውም፡- (1) የእርሱ መልእክት የእግዚአብሔር መልእክም ዜና ነው ("ወንጌል")፣ (2) የተነገሩትም ዐላማ ክፉት ላይ የተመሠረተ አይደለም (ቊ3)፣ ሰዎችን ደስ ለማሰኘት (ቊ4) በሥሥት (ቊ5) ወይም ክብዎች ምስጋናን ለማግኘት ሳይሆን (ቊ6) እግዚአብሔርን ደስ ለማ ሰኘት ነው (ቊ4) (3) ተገባሩ በማታለል (ቊ3)፣ በሽንገላ (ቊ5) ወይም በስውር ሳይሆን (ቊ5)፣ በሙሉ ልብ (ቊ2)፣ በየዋህነት (ቊ7)፣ በፍቅር (ቊ8፡11)፣ በድካም እና(ቊ9) በቅድስና ነው (ቊ10)፡፡

2:1 *ታውቃላችሁ፣* አጥቢያ ቤተ ክርስቲያኒቱ በጳውሎስ ላይ ተቃዋሚዎች የተሰነዘሩት የእምነት ማጉደል ክስ መቃወም ችላለች (ቊ3)፡፡

[2]እንደምታውቁት ከዚህ ቀደም በፊልጵስዩስ
መካራ ተቀብለን ተንገላታን፣ ነገር ግን ብርቱ
ተቃውሞ ቢደርስብንም እንኳ የእግዚአብሔርን
ወንጌል ለእናንተ እንደምናበሥር በአምላካችን
ድፍረት አገኘን። [3]የምናቀርበው ልመና
ከስሕተት ወይም ከክፉ ዐላማ ወይም እናንተን
ለማታለል ከመፈለግ የመነጨ አይደለም፤
[4]ነገር ግን ወንጌልን በወደራ ለመቀበል ስንዚ
ስብሔር ብቁ አድርጎ እንደ ቄጠራቸው
ሰዎች ሆነን እንናገራለን። ይህንንም የም
ናደርገው ልባችንን የሚመረምረውን እግዚአብሔርን
እንጂ ሰዎችን ደስ ለማሰኘት ብለን አይ
ደለም። [5]የሽንገላ ቃል ከቶ እንዳልተናገርን
ወይም ሥሥትን ለመሸፈን ብለን አስመሳዮች
እንዳልሆንን ታውቃላችሁ፤ ለዚህም እግዚ
ስብሔር ምስክራችን ነው። [6]እንናንተም ሆነ
ከሌሎች ከማንም፣ ከሰው የሚኖ ክብር አል
ፈለግንም። የክርስቶስ ሐዋርያት እንደ መሆ
ናችን መጠን ሸክም በሆንባችሁ ነበር፤ [7]ነገር
ግን እናት ልጆዋን እንደምትንከባከብ እኛም
በመካከላችሁ በየዋህነት ተመላለስን።
[8]የእግዚአብሔርን ወንጌል ብቻ ሳይሆን ሕይ
ወታችንን ጭምር ልናካፍላችሁ ደስ እስከ
ሚለን ድረስ ወደድናችሁ፤ ምክንያቱም እና
ንተ በእኛ ዘንድ ተወዳጆች ነበራችሁ።
[9]ወንድሞች ሆይ፣ ጥረታችንንና ድካማችንን
ታስታውሳላችሁ፤ በማንም ላይ ሸክም እንዳ
ንሆን ሌሊትና ቀን እየሠራን ወንጌል ሰበክ
ንላችሁ።
[10]በእናንተ በምታምኑት መካከል ሳለን
እንዴት በቅድስና፣ በጽድቅ እንዲሁም ያለኰቀ
ሆነን እንደኖርን እናንተም እግዚአብሔርም
ምስክሮች ናችሁ። [11]አባት ለገዛ ልጆቹ እንደ
ሚሆን እኛም ለእያንዳንዳችሁ የቱን ያህል

2፡2 ሐሥ14፡19፤ 16፡12;22፡17፤1-9፤ፊል1፡30
2፡3 2ቆሮ2፡17፤ 4፡2
2፡4 ሮሜ1፡29፤ ገላ2፡7፤1ጢሞ1፡11፤ ራእ2፡23
2፡5 ቊ10፤ ሐሥ20፡33፤ ሮሜ1፡9
2፡6 ዮሐ5፡41;44፤ 1ቆሮ9፡1;2፤ 2ቆሮ11፡7-11
2፡7 ቊ11
2፡8 ሮሜ1፡1፤ 2ቆሮ12፡15፤ 1ዮሐ3፡16
2፡9 ሐሥ18፡3፤ 2ቆሮ11፡9፤2ተሰ3፡8
2፡10 ቊ5፤ ሮሜ1፡9፤2ቆሮ1፡12፤ 1ተሰ1፡5
2፡11 ቊ7፤1ቆሮ 4፡14፤ ገላ4፡19፤ 1ጢሞ1፡2፤ፊሞ10፤ 1ዮሐ2፡1
2፡12 ሮሜ8፡28፤ ኤፌ4፡1
2፡13 ሮሜ1፡8፤ 1ተሰ1፡2፤ዕብ4፡12
2፡14 ሐሥ17፡5፤ ገላ1፡22፤1ተሰ1፡6፤2 ተሰ1፡4
2፡15 ማቴ5፡12፤ ሉቃ24፡20፤ ሐሥ2፡23
2፡16 ማቴ23፡32፤ ሐሥ13፡45;50፤ 17፡5;20፡3፤ 21፡27;24፡9
2፡17 1ቆሮ5፡3፤ ቈላ2፡5፤1ተሰ3፡10
2፡18 ማቴ4፡10፤ ሮሜ1፡13፤15፡22

እንደ ሆንን ታውቃላችሁና፤ [12]ወደ መንግ
ሥቱና ወደ ክብሩ ለጠራችሁ በእግዚአብሔር
እንደሚገባ ትኖሩ ዘንድ አበረታታናችሁ፤
አጽናናችሁ፤ አጥብቀን ለመንናችሁ።
[13]ከእኛ የሰማችሁትን የእግዚአብሔርን ቃል
ቡተቀበላችሁ ጊዜ፣ በእናንተ በምታምኑት ዘንድ
በእርግጥ እንደሚሠራ እንደ እግዚአብሔር
ቃል እንጂ እንደ ሰው ቃል አድርጋችሁ
ስላልተ ቀበላችሁት እግዚአብሔርን ያለ
ማቋረጥ እና መሰማናለን። [14]ወንድሞች ሆይ፣
በክርስቶስ ኢየሱስ ያሉትን በይሁዳ
የሚገኙትን የእግዚአብሔርን አብያተ ክርስቲያናት
መስላችኋል፤ እነዚያ ከአይሁድ መከራ እንደ
ተቀበሉ፣ እናንተም ከገዛ ወገኖቻችሁ መከራ
ን ተቀብ ላችኋል። [15]እነርሱ ጌታ ኢ
የሱስንና ነቢያትን ገደሉ፤ እኛንም
አሳደዱን፤ እግዚአብሔ ርንም ደስ አላሰኙትም፤
የሰውም ሁሉ ፀር ሆኑ፤ [16]ይኸውም ይድኑ
ዘንድ ለአሕዛብ እን ዳንናገር ለመከልከል
ነው፤ በዚህ ሁኔታ ኀጢአታቸውን ሁልጊዜ
በራሳቸው ላይ እስከ መጨረሻው እያከማቹ
ይሄዳሉ። ቊጣውም በእነርሱ ላይ ያለ ልክ
መጥቶአል*፡፡

ጳውሎስ የተሰሎንቄን ሰዎች ለማየት የነበረው ናፍቆት

[17]ነገር ግን ወንድሞች ሆይ፤ እኛ በልባችን
ሳይሆን በአካል ለጥቂት ጊዜ ከእናንተ ብንለ
ይም፣ ለእናንተ ካለን ታላቅ ናፍቆት የተነሣ
ፊታችሁን ለማየት ብርቱ ጥረት አደረግን።
[18]ወደ እናንተ ለመምጣት ፈልገን ነበር፤ በተ
ለይም እኔ ጳውሎስ ብዙ ጊዜ ሞክሬ ነበር፤
ነገር ግን ሰይጣን አዘገየኝ።

*16 ወይም በመላት መጥቶአል

2፡2 *ተንገላታን*፣ ጳውሎስ በፊልጵስዩስ ከተማ በደረሰበት መንገላታት ከፍኛ ተጐድቶአል (ሐሥ16፡19-40)፡፡

2፡3 *ለማታለል*፣ በግሪኩ ቋንቋ ይህ ቃል ዓሣን ለማጥመድ በመንጠቆ ላይ የሚደረገውን ምግብ ያመለክታል፤ በኋላ ግን ለጥ ቅም ሲባል የሚደረገውን ማንኛውንም ዐይነት ተንኰል ለማሳየት ጥቅም ላይ መዋል ጀመረ፡፡

2፡4 *ልባችንን*፣ ስሜታችንን ብቻ ሳይሆን አስተሳሰባችንንና ፈቃዳችንን ያመለክታል፡፡

2፡5 *ሥሥትን ለመሸፈን*፣ የጳውሎስ ዐላማ የግል ጥቅም ምግኘት አልነበረም፡፡

2፡6 *ሸክም*፣ ሐዋርያት ከቤተ ክርስቲያን ድጋፍ ሊደረግላቸው ይገባል (1ቆሮ9፡13-14፤2ቆሮ11፡7-11)፡፡ ጳውሎስ መብቱን መጠቀም የሚችል ሰው ቢሆንም እንኳ ሁልጊዜ የመብቱ ተጠ ቃሚ ሰው አልነበረም፡፡

2፡7 *እናት ልጅዋን እንደምትንከባከብ* ጳውሎስና ረዳቶቹ፣ የወንጌል መልእክተኞች ወይም መጋቢዎች ወንጌልን ሲሰብኩ ሊኖራቸው ስለሚገባቸው መንፈሳዊነት መልካም አርአያ ትተው አልፈዋል፤ ይህ ትህትናና እንክብካቤ በመካራ ጊዜ ለመመገብ፣ ለመጠበቅና የአዳዲሶችን መንፈሳዊ ፍላጎት ለሚሟላት በከፊሉት መሥዋዕትነት ታይቶአል፡፡

2፡9 *ጥረታችንንና ድካማችንን* ግሩት በእጅ የሚሠራን ሥራ አይወዱም፤ እንዲህ ዐይነቱ ሥራ ለባሪያዎች ብቻ የሚሆን ነው ብለው ያስባሉ፡፡ ጳውሎስ ግን ወንጌልን ለማሠራጨት የሚረዳን ማንኛውንም ዐይነት ሥራ የሚንቅ ሰው አልነበረም፤ ያለ አግባብ በሌሎች ላይ ጥገኛ መሆንንም አይፈልግም ነበር፡፡

2፡10፤ *እንዴት በቅድስና*፣ የክርስቶስ ኢየሱስ ደም ከገዛ አት እስራትና ኀይል ነጻ ለማውጣት ብቃት የለውም የሚለውን የሐ ሰት ትምህርት ጳውሎስ አይቀበለውም፤ ይህንንም በተሰሎንቄ ክርስቲያኖች መካከል በቅድስና፣ በጽድቅና ያለ ነቀፋ በመኖር እንዳሳየ ይናገራል፡፡

2፡12 *መንግሥቱ*፣ ይህ የኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት ዋና ሐሳብ ነው፡፡ ጳውሎስ ይህን ቃል ብዙ ጊዜ አልተጠቀመም፤ ነገር ግን የሰበከውን ስብከት ለማጠቃለል ሲል ብቻ አንዴ ተጠ ቅሞበታል (ሐሥ20፡25)፡፡ *ለጠራችሁ* የ1፡4 ማብ ይመ፡፡ *ለእግ ዚአብሔር እንደሚገባ ትኖሩ ዘንድ*፣ ኤፌ4፡1 ይመ፡፡

2፡13 *እንደ ሰው ቃል...አድርጋችሁ*፣ ከዘመኑ ሰዎች ዕውቀት ጋር ያልተደባለቀ ግለት ነው፡፡

2፡14 *አይሁድ*፣ ምንም እንኳ ጳውሎስ ለገዛ ወገኖቹ ድኑት ትልቅ ናፍቆ ያለውና የሚገደው ሰው ቢሆኑም እንኳ (ሮሜ9፡1-3፤10፡1 ይመ) ቤተ ክርስቲያንን የሚያሳድዱትን አይሁድ መገ ሠጹን ግን እላቂረም፡፡ *እናንተም ከገዛ ወገኖቻችሁ መከራን ተቀብላችኋል*፣ ጳውሎስ መጀመሪያ ተሰሎንቄን በጎበኘበት ጊዜ በአይሁድ የተቀነባበረ ስደት ከአሕዛብ ደርሶበታል (ሐሥ 17፡5-9)፡፡

2፡15 *ነቢያት*፣ በብሉይ ኪዳን ዘመን እስራኤላውያን ነቢ ያታቸውን ያሳድዱ ነበር (ሐሥ7፡52 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

2፡16 *ቊጣው...መጥቶአል*፣ በዘመነ ፍጻሜ የሚሆነውን የእግዚአሔርን ቊጣ ያመለክታል፤ ይህም ኀጢአተኛ በሆነው የሰው ዘር ላይ የሚደርሰውን የእግዚአብሔርን ቊጣ ያሳያል (1፡10 ይመ)፡፡ ይህ የተነገረው በአሁን ጊዜ እንደ ሆነ ተደርጉ ነው፤ ምክንያቱም በአይሁድ ላይ ይህ ቊጣ በከፊል ስለ ተፈጸመ ወይም መፈጸሙ ስለማይቀር ነው፡፡ ጳውሎስም ወንጌልን የሚቃወሙትን አይሁድን ይቃወማል (ቊ14-16)፤ ደግሞም የእግ ዚአብሔር ቊጣ በእነርሱ ላይ እንደ ሆነ ይናገራል፡፡

2፡17 *ብንለይም*፣ በቁሙ "ወላጅ የሌለው" ማለት ነው፤ ጳውሎስ ራሱን እንደ እናት (ቊ7)፣ እንደ አባት (ቊ 11)፣ እዚህ ቦታ ደግሞ ወላጅ እንደ ሌለው አድርጉ ያቀርባል፡፡

19ጌታችን ኢየሱስ ሲመጣ በእርሱ ፊት
ተስፋችን ወይም ደስታችን ወይም አክሊላችን
ማን ነው? እናንተ አይደላችሁምን? 20በእር
ግጥ ክብራችንም ደስታችንም ናችሁ፡፡

3ስለዚህ መታገሥ ስላልቻልን በጊዜ በአቴና
ብቻችንን መቅረት መልካም መስሎ ታየን፡፡
2በእምነታችሁ እንዲያጸናችሁና እንዲያበረ
ታችሁ ወንድማችንንና በክርስቶስ ወንጌል ሥራ
ከእኛ ጋር የእግዚአብሔር አገልጋይም የሆነውን
ጢሞቴዎስን ልከንላችኋል፤ 3ይኸውም በዚህ
ፈተና ማንም እንዳይናወጥ ነው፡፡ እኛም
ለዚህ ነገር እንደተመደብን እናንተ ራሳችሁ
ታውቃላችሁ፡፡ 4በእርግጥ ከእናንተ ጋር በነበረ
ንበት ጊዜ መከራ እንደሚደርስብን በየጊ
ዜው እንነግራችሁ ነበር፤ እንደምታውቁትም
እንዲሁ ደግሞ ሆኖአል፡፡ 5ስለዚህ ምንም
መታገሥ ባልቻልሁ ጊዜ ስለ እምነታችሁ
ለማወቅ ላክሁ፤ ይህንንም ያደረግሁት ምናል
ባት ፈታኙ ፈትኖአችሁ ድካማችን ሁሉ
ከንቱ ሆኖአል ብዬ ስለ ፈራሁ ነው፡፡

ጢሞቴዎስ ይዞት የመጣው የምሥራች

6አሁን ግን ጢሞቴዎስ ከእናንተ ዘንድ
ወደ እኛ መጥቶ ስለ እምነታችሁና ስለ ፍቅ
ራችሁ መልካም ዜና አሰምቶናል፡፡ ደግሞም
እኛን ሁልጊዜ በመልካም እንደምታስታው
ሱንና እኛ እናንተን ለማየት የምንናፍቃ
ችሁን ያህል እናንተም እኛን ለማየት

2፡19 ክብር ... ክብር ... ክብር ...

አስተምረናችኋል፤ በእርግጥም እንደዚያው እየኖራችሁ ነው። ስለ ሆነም በጌታ በኢየሱስ
የምንለምናችሁና የምንመክራችሁ ከዚህ በበለጠ
ሁኔታ በዚሁ እንድትገፋበት ነው። ²በጌታ
በኢየሱስ ሥልጣን ምን ዐይነት ትእዛዝ እንደ
ሰጠናችሁ ታውቃላችሁ።

³የእግዚአብሔር ፈቃድ ከዝሙት ርቃችሁ
እንድትቀደሱ ነው፤ ⁴ደግሞም እያንዳንዱ
የገዛ ሰውነቱን በቅድስናና በክብር መያዝ
እንዳለበት እንዲያውቅ ነው፤ ⁵ይህም እግዚ
አብሔርን እንደማያውቁ አሕዛብ በፍትወት
ሥጋ ምኞት አይሆን። ⁶በዚህም ነገር ማንም
ተሳልፎ ወንድሙን አያታልል፤ ምክንያቱም ከዚህ
በፊት እንደነገርናችሁና እንዳስጠነቀቅናችሁ
ጌታ እንደ እዚህ ያለውን ኀጢአት ሁሉ
የሚፈጽሙትን ይበቀላል፤ ⁷እግዚአብሔር በቅድስና
እንድንመላለስ እንጂ ለርኵሰት አልጠራ
ንምና። ⁸እንግዲህ ይህን ምክር ንቆ የማ
ይቀበል፣ የናቀው ቅዱስ መንፈሱን የሰጣ
ችሁን እግዚአብሔርን እንጂ ሰውን አይደለም።

⁹ስለ ወንድማማች መዋደድ ማንም እንዲ
ጽፍላችሁ አያስፈልግም፤ ምክንያቱም እርስ
በርሳችሁ እንድትዋደዱ እናንተ ራሳችሁ ከእግዚ
አብሔር ተምራችኋልና። ¹⁰በመላዩቱ መቄዶንያ
የሚገኙትን ወንድሞች ሁሉ እንደምትወዷቸው
የታወቀ ነው፤ ነገር ግን ወንድሞች ሆይ፤ ከዚህ
በበለጠ እንድትገፋበት እንመክራችኋለን።

¹¹ከዚህ በፊት እንዳዘዘናችሁ በጥዋ እጃችሁ
ሥሩ፤ በጸጥታ ኑሩ፤ በራሳችሁ ጕዳይ ላይ
ብቻ አተኵሩ። ¹²ይኸውም በዕለት ተለት
ኑሮአችሁ በውጭ ባሉት ዘንድ እንዲያስ
ከብራችሁና በማንም ሰው ላይ ሸክም እን
ዳትሆኑ ነው።

ጌታ ዳግም ምጽአት

¹³ወንድሞች ሆይ፤ አንቀላፍተው ስላሉ
ሰዎች ሳታውቁ እንድትቀሩ አንፈልግም፤
ደግሞም ተስፋ እንደ ሌላቸው እንደ ሌሎች
ሰዎች እንድታዘኑ አንሻም። ¹⁴ኢየሱስ እንደ
ሞተና እንደ ተነሣ ካመንን በኢየሱስ ሆነው
ያንቀላፉትን እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር
እንደዚሁ ያመጣቸዋል። ¹⁵በጌታ ቃል የም
ንላችሁ ይህን ነው፤ እኛ በሕይወት ያለንና
ጌታ እስኪመጣ ድረስ የምንቀር ያንቀላፉትን
አንቀድምም፤

1ተሰ2፡19፡5፡23፤ 4፡3 1ቆሮ6፡18፤ ኤፌ5፡17 4፡4 1ቆሮ7፡2፡9 4፡5 ሮሜ1፡26፤ ገላ4፡8፤ኤፌ4፡17 4፡6 ዘሌ25፡17፤ ዘጸ32፡35፤መዝ94፡1 ፡ሮሜ2፡5-11፤ 12፡19፤1ቆሮ6፡8፤ ዕብ10፡30፡31፤13፡4 4፡7 ዘሌ11፡44፤ 1ጴጥ1፡15 4፡8 ሕዝ36፡27፤ ሮሜ5፡5፤2ቆሮ1፡22፤ ገላ4፡6፤1ዮሐ3፡24 4፡9 ዮሐ6፡45፤ 13፡34፤ሮሜ12፡10፤ 1ተሰ5፡1 4፡10 ሐሥ16፡9፤ 1ተሰ3፡12 4፡11 ኤፌ4፡28፤ 2ተሰ3፡10-12 4፡12 ማር4፡11 4፡13 ማቴ9፡24፤ ሮሜ11፡25፤ ኤፌ2፡12 4፡14 ሮሜ14፡9፤ 1ቆሮ15፡3፡4፤18፤2ቆ ሮ5፡15 4፡15 1ቆሮ1፡7፤ 15፡52

ዋና ክፍል ተጠናቅቆአል (ፊል3፡1 እና ግብ ይመ)። መኖር፣ የቃሉ ቀጥተኛ ትርጕም፣ "መመላለስ" ማለት ነው፤ ጳውሎስ ብዙውን ጊዜ ይህን ተለዋጭ ዘይቤ የክርስትናን አዝጋሚ ለመግለጽ ይጠቀምበታል (ሮሜ6፡4፤2ቆሮ5፡7፤ኤፌ4፡1፤5፡17፤ቈላ1፡10 "ትኖሩ ዘንድ" 2፡6፤ 4፡5 "ተመላለሱ")። ይህ የማይቋርጥ እድገትን ያመለክታል። ስለ ምን ለምናችሁና የምንመክራችሁ ጳውሎስ በትሕትና በጌታ አየሱስ በተሰጠው ሥልጣን መናገሩ ነው፤ ምክንያቱም፣ "የክርስቶስ ልብ" አለው (1ቆሮ 2፡16)።

4፡2 ትእዛዝ፣ በሥልጣን የሚተላለፍን ትእዛዝ ይጠቀማል፤ ቃሉም ወታደራዊ አመራርን ያዘለ ነው (ሐሥ5፡28፤16፡24 ይመ)።

4፡3 እንድትቀደሱ ¶3፡13 ግብ ይመ። ከዝሙት፣ በመጀ መሪያው ምእተ ዓመት የሥነ ምግባር ብልሹነት ተስፋፍቶ ነበር፤ ሪብን በንጽሕና መጠበቅም አስፈላጊ እንዳልሆነ ተደርጎ ይቈጠር ነበር፤ ይሁን እንጂ ጳውሎስ የእግዚአብሔርን ግልጽ የምንባር መለኪ ያዎች ከነሙሉ ሁኔታ ጋር እንዲቀየጡ አልፈቀደም። ክርስ ቲያኖችም ሊፈተኑ ስለሚችሉ ማስጠንቀቅ አስፈላጊ ነበር (1ቆሮ 5፡1 ይመ)።

4፡5 እንደማያወቁ አሕዛብ ፣ ክርስቲያኖች ከማያምኑ ሰዎች የተለዩ ሊሆኑ ይገባቸዋል።

4፡6 ወንድሙን አያታልል የዝሙት ኀጢአት ድርጊቱን የሚፈ ጽሙትን ብቻ ሳይሆን ሌሎችንም ይጎዳል። ለምሳሌ የአመንዝራ ሰው የትዳር አጋር ሁልጊዜ ይበደላል፤ በቅድመ ጋብቻ የሚፈጸም የግብረ ሥጋ ግንኙነት እስከ ጋብቻው ቀን ድረስ ሊጠበቅ የሚገባውን ንጽሕና በማጉደፍ ወደ ፊት የትዳር ጓደኛ የሚሆነውን ሰው ይበድላል። ጌታ...ይበቀላል፣ በንጽሕና ለመኖር የሚያበረታታ ነው።

4፡7፣ የእግዚአብሔር የቅድስና ጥሪ በንጽሕና ለመኖር ሌላው ምክንያት ነው።

4፡8 የማይቀበል.....እግዚአብሔርን እንጂ ሰውን አይደለም ሐዋርያው ስለ ቅድስናና ንጽሕና የሰጠውን ትእዛዝ የሚቃውም ወይም የሚያንቋሽሽ እግዚአብሔርን ይቃወማል። ቅዱስ መንፈሱን የሰጣችሁን እግዚአብሔርን፣ በንጽሕና ለመኖር ሌላው ምክንያት ደግሞ የዝሙትን ኀጢአት መፈጸም አማኞች በቅድስና እንዲኖሩ መንፈስ ቅዱስን በሰጠው በእግዚአብሔር ላይ የሚሠራ ዐመፅ በመሆኑ ነው።

4፡9 ከእግዚአብሔር ተምራችኋልና፣ ከኢሳ54፡13፤ ዮሐ 6፡45፤ ከ1ቆሮ2፡13 ጋር ያነጻጽሩ። ስለ ወንድማማች መዋደድ፣ በግሪኩ ፊላደልፊያ ማለት ሲሆን ከአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውጭ ቃሉ የአንድ አዛት ልጆች በሆኑ ሰዎች መካከል ያለውን የፍቅር አንድነት ያሳያል። በአዲስ ኪዳን ግን አንድ ሰማያዊ አባት ባላቸውና በክርስቶስ በሚያምኑ ሰዎች መካከል ያለውን ፍቅር ያመለክታል።

4፡11፣ አንዳንድ የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ምናልባት ሥራ ከመፍታታቸው የተነሣ በሌሎች ሰዎች ጉዳይ ጣልቃ የመግባት ልማድ ላይኖራቸው አይቀርም። በገዛ እጃችሁ ሥሩ፣ በገሪኮች ዘንድ በአጠቃላይ በእጅ የሚሠራ የጕልበት ሥራ ሁሉ የሚያ ዋርድና ባሪያዎች ብቻ እንዲሠሩት የተገባ እንደ ሆነ ይታሰባል። ክርስቲያኖች ግን እጃቸው እየሠሩ የራሳቸውን ኑሮ ሊመሩ ሲገ ባቸው አንዳንድ የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ግን የክርስቶስ ዳግም ምጽአት በቅርብ ይሆናል የሚል እምነት ስለ ነበራቸው (2ተሰ3፡11) ሥራ መሥራት ትተው በሌሎች ላይ ጥገኛ በመሆን ይኖሩ ነበር።

4፡12 በማንም ሰው ላይ ሸክም እንዳትሆኑ፣ ወይም "ማንም ሳያስፈልጋችሁ" ማለት ነው። ሁለቱም ትርጕሞች እውነተኛና ጠቃሚ ናቸው። በሥራ ፈትነታቸው ምክንያት በችግር ላይ የሚወድቁ ክርስቲያኖች ለእግዚአብሔር የሚታዘዙ አይደሉም።

4፡13 እንቀላፋተው ስላሉ ሰዎች፣ የሞት የበላይነትና አስፈሪነት በትንሣኤ ኀይል ስለ ተሻረ፣ "እንቅልፍ" ለክርስቲያኖች ሞትን የሚያመለክት ተለዋጭ ዘይቤ ነው። አንዳንድ የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች፣ አማኞች ሁሉ ክርስቶስ እስኪመጣ ድረስ አይሞቱም በማለት የጳውሎስን ትምህርት በተሳሳተ መንገድ ተረድተውት ነበር። ከመካከላቸው አንዳንዶች በሞቱ ጊዜም፣ "እነዚህ የሞቱ ሰዎች በታላቁ ቀን ድርሻ ይኖራቸው ይሆን?" የሚል ጠያቄ ያዞ ነበር (የቊ15 ማብ ይመ)። ተስፋ እንደ ሌላቸው፣ በመቃብር ድን ጋይ ላይ የተጻፉና ቀድሞ የነበሩ ጽሑፎች እንደሚያሳዩት፣ በመጀመሪያ ምእተ ዓመት የነበሩ አረማውያን ሞት እጅግ አስፈሪና የሁሉ ነገር መጨረሻ እንደ ሆነ ያስቡ ነበር። የክርስቲያኖች አመለ ካከት ግን ከዚህ ፍጹም የተለየ ነው (1ቆሮ15፡55-57፤ ፊል1፡21-23 ይመ)።

4፡14 ሞተ፣ በዚህ ክፍል ጳውሎስ፣ ክርስቶስ "እንቀላፋ" አላለም፤ ምክንያቱም በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ ከሞት ፍርሀት ነጻ ይሆኑ ዘንድ ክርስቶስ መሞቱን በጕልህ ማሳየት ተገቢ በመሆኑ ሊሆን ይችላል። ተነሣ ትንሣኤን በሚመለከት 1ቆሮንቶስ15 በተለይም ቊጥር 14፡17-22 ይመ። በኢየሱስ... ያንቀላፉትን፣ በኢየሱስ አምነው የሞቱትን አማኞች ያመለክታል።

4፡15 በጌታ ቃል፣ በዚህ ስፍራ የተጠቀሰው የክርስትና ትምህርት በወንጌላት ውስጥ የተጻፈ አይደለም፤ ነገር ግን ለጳውሎስ በቀጥታ በራሉ የተገለጠለት ወይም በቃል ሲተላለፍ የመጣ ክርስቶስ ለክርስቲያኖች የተናገረው ሊሆን ይችላል። እኛ በሕይወት ያለን፣ ክርስቶስ ዳግም ሲመጣ በሕይወት የሚገኙትን ክርስቲያኖች ያመለክታል፤ "እኛ" የሚለው ቃል እስከ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት ድረስ ጳውሎስ በሕይወት እንደሚኖር አስቦ የተናገረው ሳይሆን ይችላል። ብዙ ጊዜ መልእክቱን ከጻፈላቸው ሰዎች ጋር ራሱን ያመሳስላል። በሌላ ስፍራ እግዚአብሔር "እኛን" በዚያን ጊዜ ያስነ ሣቸል በማለት ተናግሮአል (1ቆሮ6፡14፤2ቆሮ4፡14)። እንቀድምም፣ የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ከመካከላቸው የሞቱት ሰዎች ጌታ ተመልሶ በሚመጣበት ታላቅ ቀን ስፍራቸውን ያጣሉ ብለው ስለ ተጨነቁ ይህ እንደማይሆን ጳውሎስ ያረጋግጥላቸዋል።

[16]ጌታ ራሱ በታላቅ ትእዛዝ፣ በመላእክት
አለቃ ድምፅና በእግዚአብሔር የመለከት
ድምፅ ከሰማይ ይወርዳልና፡፡ በክርስቶስ የሞቱ
ትም አስቀድመው ይነሣሉ፡፡ [17]ከዚያም በኋላ
እኛ የቀረነው፣ በሕይወትም የምንኖረው
ጌታን በአየር ላይ ለመቀበል ከእነርሱ ጋር
በደመና እንነጠቃለን፤ በዚህም መሠረት
ለዘላለም ከጌታ ጋር እንሆናለን፡፡ [18]ስለዚህ
በዚህ ቃል እርስ በርሳችሁ ተጽናኑ፡፡

5 ወንድሞች ሆይ፤ ስለ ዘመናትና ስለ ወራት
ልንጽፍላችሁ አያስፈልግም፡፡ [2]ምክንያቱም
ሌባ በሌሊት እንደሚመጣ የጌታም ቀን
እንዲሁ እንደሚመጣ እናንተ ራሳችሁ በሚገባ
ታውቃላችሁ፡፡ [3]ሰዎች፣ "ሰላምና ደኅንነት
ነው" ሲሉ፣ ምጥ እርጉዝ ሴትን እንደሚይዛት
እንዲሁ ጥፋት በድንገት ይመጣባቸዋል፤
ከቶም አያመልጡም፡፡

[4]እናንተ ግን፣ ወንድሞች ሆይ፤ ይህ
ቀን እንደ ሌባ ያስደነግጣችሁ ዘንድ በጨ
ለማ ውስጥ አይደላችሁም፤ [5]ሁላችሁም የብር
ሃን ልጆች፣ የቀንም ልጆች ናችሁና፡፡ እኛ
ከሌሊት ወይም ከጨለማ ወገን አይደለንም፤
[6]እንግዲህ እንንቃ፤ ራሳችንንም እንጠብ እንጂ
እንደሚያንቀላፉት እንደ ሌሎቹ አንሁን፡፡

4፡16 ማቴ16፡27፣ 24፡31፣1ቆሮ15፡23፣ 2ተሰ2፡11፣ይሁ9፣ ራእ14፡13
4፡17 ዮሐ12፡26፣ ሐሥ14፡9፣8፡39፣ 1ቆሮ15፡52፣ ራእ1፡7፣11፡12
4፡18 1ተሰ5፡11
5፡1 ሐሥ1፡7፣ 1ተሰ4፡9
5፡2 ሉቃ12፡39፣ 1ቆሮ1፡8
5፡3 ኢዮ15፡21፣ መዝ35፡8፣55፡15፣ ኢሳ29፡5፣47፡9፣11፣ ኤር4፡10፣6፡14፣ ሕዝ13፡10፣2ተሰ1፡9
5፡4 ቍ2፣ ሐሥ26፡18፣ 1ዮሐ2፡8
5፡5 ሉቃ16፡8
5፡6 ማቴ25፡13፣ ሐሥ24፡25፣ ሮሜ13፡11
5፡7 ሐሥ2፡15፣ ሮሜ13፡13፣ 2ጴጥ2፡13
5፡8 ቍ5፣ ኢሳ59፡17፣ ሮሜ2፡24፣ኤፌ6፡14፡17
5፡9 1ተሰ1፡10፣ 2ተሰ2፡13፡14

[7]የሚያንቀላፉ በሌሊት ያንቀላፋሉ፤ የሚሰክ
ሩም በሌሊት ይሰክራሉና፡፡ [8]እኛ ግን የቀን
ሰዎች ስለ ሆንን፣ እምነትንና ፍቅርን እንደ
ጥሩር ለብሰን፣ የመዳንን ተስፋ እንደ ራስ
ቍር ደፍተን ራሳችንን በመግዛት እንኑር፤
[9]ስገዚአብሔር ድነትን በጌታችን በኢየሱስ
ክርስቶስ አማካይነት እንድናገኝ ነው እንጂ
ለቀጣ ወስኖ አላስቀመጠንምና፡፡ [10]በንኑቃም
ሆነ ብናንቀላፋ ከእርሱ ጋር በሕይወት እንድ
ንኖር እርሱ ስለ እኛ ሞተ፡፡ [11]ስለዚህ በእርግጥ
አሁን እንደምታደርጉት ሁሉ እርስ በርሳችሁ
ተጽናኑ፤ አንዱም ሌላውን ያንጽ፡፡

የመጨረሻ ምክር

[12]እንግዲህ ወንድሞች ሆይ፤ በእናንተ
መካከል በትጋት የሚሠሩትን፣ በጌታም የበላ
ዮቻችሁና መካሪዎቻችሁ የሆኑትን እንድታ
ከብሯቸው እንለምናችኋለን፤

5፡10ሮሜ14፡9፣2ቆሮ5፡15
5፡11ኤፌ4፡29፣ 1ተሰ4፡18
5፡12ሮሜ16፡6፡12፣ 1ቆሮ15፡10፣1ጢሞ5፡17፣ዕብ13፡17

4፡16 *ጌታ ራሱ፣* ሐሥ1፡11 ይመ፡፡ *በመላእክት አለቃ፣* በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰው ብቸኛው የመላክት አለቃ ሚካኤል ነው (ይሁዳ 9፣ ዳን10፡13)፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ገብርኤል መልአክ እንደ ሆነ ተገልጾአል (ሉቃ1፡19፡26)፡፡ *አስቀድመው ይነሣሉ፣* በሚቀጥለው ቀጐጥ ላይ የተጠቀሱት አማኞች ከመነጠ ቃቸው በፊት ማለት ነው፡፡

4፡17 *በሕይወትም የምንኖረው፣* የቍ15 ማብ ይመ፡፡ *እንነጠቃለን፣* በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለ መነጠቅ በግልጽ የተጻፈበት ብቸኛ ቦታ ነው፡፡ እንዳንዶች ይህ በስውር እንደሚሆን ሲናገሩ ሌሎች ግን በግልጽ የሚፈጸም ነው ይላሉ፡፡ *ከጌታ ጋር፣* የአማኞች ታላቅ ተስፋ ከጌታ ጋር መሆን ነው (5፡10፣ ዮሐ14፡3፣ 2ቆሮ5፡8፣ ፊል1፡23፣ ቈሊ 3፡4 ይመ)፡፡

4፡18 *እርስ በርሳችሁ ተጽናኑ፣* የቍጥር 13-18 ዋና ሐሳብ ሊመጣ ስላለው ክስተት ቅደም ተከተል ማመልከት ሳይሆን፣ በዚህ ክፍልና በቍ13 ላይ እንደ ተጠቀሰው ምእመናን እርስ በርሳቸው እንዲበረታቱ ማድረግ ነው፡፡ ሐዋርያው የተሰሎንቄ ክርስ ቲያኖች እንዲበረታቱ የሚጽፍላቸው ሊመጣ ላለው መከራ እንዲ ዘጋጁ ሳይሆን (5፡2-10) በንጥቀት ጊዜ ከጌታ ጋር እንደሚሆኑ ለመግለጽ ነው፡፡

5፡1 *ስለ ዘመንናትና ስለ ወራት፣* ሐሥ1፡6-7 ይመ፡፡ የጌታችን ሙመጫ ቀን መቼ እንደ ሆነ ለማመልከት የሞከሩ አንዳንድ ክርስቲያኖች አሉ፤ በተሰሎንቄ ክርስቲያኖች መዘልል ግን እንዲህ ዐይ ነቱ ችግር ያለበት ሰው ያለ አይመስልም ፡፡

5፡2 *የጌታም ቀን፣* 1ቆሮ5፡5 ይመ፡፡ ይህ ቃል የተወሰደው ከአሞጽ 5፡18 ነው፡፡ በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር በፍርድ ወይም ደግሞ በበረከት በመምጣት ጣልቃ የሚገባበትን ጊዜ ያመለክታል፡፡ በአዲስ ኪዳንም የፍርድ ሐሳብ አለ (ሮሜ2፡5፣ 2ጴጥ 2፡9)፤ ይህም "ቀን" (ኤፌ4፡30)፣ "የእግዚአብሔር ቀን" (2ጴጥ 3፡12) ወይም "የክርስቶስ ቀን" (1ቆሮ1፡8፣ፊል1፡6) እና "የመጨረሻ ቀን" (ዮሐ 6፡39)፣ "ታላቅ ቀን" (ይሁዳ 6) ወይም "ያ ቀን" በመባል ይታወቃል (2 ተሰ1፡10)፡፡ ይህ የሁሉ ነገር ፍጻሜ ነው፡፡ ቀደም ያሉ ምልክቶች ሊኖሩ ቢችሉም (2ተሰ 2፡3)፣ ዳግም ምጽአቱ ግን ሌባ በሌሊት እንደሚመጣ ሳይታሰብ የሚሆን ነው (ከማቴ 24፡43-44፣ ሉቃ12፡39-40፣ 2ጴጥ3፡10፣ ራእ 3፡3፣ 16፡15 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

5፡3 *ሰላምና ደኅንነት፣* ይህን የሚሉት የማያምኑ ሰዎች ናቸው፡፡ ይህም ዓለም ሰላምን እንደምትጠበቅና ተስፋ እንደምታደርግ ያመለክታል፡፡ ነገር ግን የጌታ ቀን ድንገት ሲመጣ የሰላሙና የደኅንነቱ ተስፋ ይጠፋል፡፡ *ምጥ፣* እዚህ ቦታ የተጠቀሰው በወሊድ ጊዜ ያለውን ድንገተኛውንና ሊቀር የማይችለውን ምጥ ነው፡፡ *ጥፋት፣* ብን ብሎ መጥፋትን ሳይሆን ከጌታ ፊት መወገድን የሚያሳይ ነው (2ተሰ 1፡9)፣ *በድንገት፣* ጳውሎስ የማያምኑ ሰዎች ያላቸውን መደነቅ በአጽንዖት ይገልጻል፡፡ ቃሉ ከሉቃስ 21፡34 ላይ በስተቀር በየትኛውም የአዲስ ኪዳን መጽሐፍ ውስጥ አይገኝም ፡፡

5፡4 *ሌባ፣* የቍ 2 ማብ ይመ፡፡ *በጨለማ፣* አማኞች በጨለማ ውስጥ የሚኖሩ አደሉም፤ የጨለማም ወገንም አይደሉም (ቍ 5)፡፡ ዮሐ1፡5፣ሐሥ 26፡18 ይመ፡፡

5፡5፣ እንደ ዕብራይስጥ ባሉ ሴማዊ ቋንቋዎች፣ የአንድ ነገር "ልጅ" መሆን ማለት፣ የአባቱን ባሕርይ መያዝ ማለት ነው፡፡ እንደዚሁም ክርስቲያኖች በብርሃን የሚመላለሱ ብቻ ሳይሆኑ ብርሃን እንዳላቸው ያመለክታል፡፡

5፡6 *እንንቃ፣* በቁሙ ነቅተን እንጠብቅ ማለት ነው፤ ይህም ጳውሎስ የክርስቶስን መምጣት በንቃት እንድንጠባበቅ በአጽን ዖት መናገሩን የሚያሳይ ነው (ከማቴ24፡42-43፣25፡13፣ ማር13፡34-37 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *ራሳችንንም እንንቃ፣* በቍ 7 ላይ ከተገለጸው ባሕርይ ጋር የሚነጻጸር ነው፡፡ *እንደሚያንቀላፉት፣* የማያምኑ ሰዎች በመገ ፈሳቸው ሙታን ናቸው፤ ይህ ዐይነቱ እንቅልፍ ግን "የብርሃን ልጆች" ባሕርይ አይደለም፡፡

5፡8 *የቃን፣* የክርስቲያኖችን ባሕርይ የሚያሳየውን ብርሃን ያመለክታል፤ ምናልባትም የክርስቶስን መምጣት ሊያሳይ ይችላል (ቍ2እና ማብ ይመ)፡፡ *ጥሩር...ቍር፣* ጳውሎስ በሮሜ 13፡12፣ 2ቆሮ 6፡7፣10፡4፣ ኤፌ6፡13-17 ላይ የጦር መሣሪያን በተለዋዋ ዘይቤነት ተጠቅሞአል፡፡ አጠቃቀሙም ለእያንዳንዱ የጦር መሣሪያ የተወሰነ የአገልግሎት ድርሻ በመስጠት ሳይሆን፣ በአጠቃላይ ሐሳቡ ለውጊያ የሚያስፈልገውን የጦር መሣሪያ በመጥቀስ ነው፡፡ ስለ እምነት፣ ተስፋና ፍቅር በእንድ ላይ መጣመር የ1፡3 ማብ ይመ፡፡

5፡9 *ድነትን፣* የመጨረሻውንና ፍጹሙን መዳናችንን ያሳያል፡፡ *ቍጣ፣* የ1፡10 ማብ ይመ፡፡ *ወስኖ፣* ዋነኛውና መሠረታዊው ነገር የእግዚአሔር ውሳኔ እንጂ የሰው ምርጫ አይደለም፡፡

5፡10 *ከእርሱ ጋር፣* የክርስቶስ መሆን ምክንያት ፍጹም ሊጠፋ ወደ ማይችል ኅብረት ውስጥ መግባት ማለት ነው፡፡ ሐዋርያው የደኅንታችንን ተስፋና ከእግዚአብሔር ቍጣ መዳናችንን፣ ከክርስቶስ የመሥዋዕትነት ሞት እንጓለም ከእርሱ ጋር እንድንኖር ሊወስደን ከመሥጣቱ ጋር በማዛመድ ያቀርባል፡፡ *ብንኑቃም ሆነ ብናንቀላፋ፣* "ብንኖር ወይም ብነሣት" ወይም ደግሞ ትምህርቱ የጠብረ ገብ ጕዳይ ከሆነ፣ ብንኑቃ ወይም ሥጋዊ ክርስቲያን ብንሆን (ቍ6) ማለት ነው፡፡

5፡11 *ያንጽ፣* ግሱ ቤት ከመመሥረት ጋር አብሮ የሚሄድ ቢሆ ንም እንኳ ጳውሎስ ክርስቲያን በመንፈሳዊው ነገር ስለሚኖረው አንድነት መታነጽ ለማሳየት ቃሉን ደጋግሞ ተጠቅሞአል ፡፡

5፡12 *በእናንተ መካከል በትጋት የሚሠሩትን፣* በዚህ ወቅት ስለ ቤተ ክርስቲያን አስተዳደርና አመራር ብዙ የሚ ታወቅ ነገር ባይኖርም፣ ይህ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችን የሚያሳይ ሳይሆን አይቀርም፡፡

13ስለ ሥራቸውም በፍቅር እጅግ አክብሯ
ቸው፡፡ እርስ በርሳችሁም በሰላም ኑሩ፡፡ 14ወን
ድሞች ሆይ፤ ይህን እንመክራችኋለን፤ ሥራ
ፈቶችን ገሥጿቸው፤ ፈሪዎችን አደፋፍሯቸው፤
ደካሞችን እርዷቸው፤ ሰውን ሁሉ ታገሡ፡፡
15ማንም በክፉ ፈንታ ክፉ እንዳይመልስ
ተጠንቀቁ፤ ነገር ግን እርስ በርሳችሁም ሆነ
ለሌሎች ሰዎች ሁልጊዜ መልካም የሆነውን
ነገር ለማድረግ ተባባሩ፡፡
16ሁልጊዜ ደስ ይበላችሁ፤ 17ሳታቋርጡ
ጸልዩ፤ 18በማናቸውም ሁኔታ አመስግኑ፤ የክግዚ
ስብሔር ፈቃድ በክርስቶስ ኢየሱስ ለእናንተ
ይህ ነውና፡፡
19የመንፈስን እሳት አታጻፍኑ፤ 20ትንቢትን
አትናቁ፡፡ 21ሁሉን ነገር ፈትኑ መልካም የሆ
ነውን ያዙ፤ 22ከማናቸውም ዐይነት ክፉ ነገር
ራቁ፡፡
23የሰላም ስምላክ ራሱ ሁለንተናችሁን ይቀ

5፡13 ግር9፡50
5፡14 ሮሜ14፡11
1ቆሮ8፡7-12፡
2ተሰ3፡6፡7፡11
5፡15 ሮሜ12፡17፡
ኤፌ4፡32፡1ጴጥ3፡9
5፡16 ፊል4፡4
5፡17 ሉቃ18፡1
5፡18 ኤፌ5፡20
5፡19 ኤፌ4፡30
5፡20 1ቆሮ14፡1-
40
5፡21 ሮሜ12፡9፡
1ቆሮ14፡29፡
1ዮሐ4፡1
5፡23 ሮሜ15፡33፡
1ተሰ2፡19፡3፡13፡
ዕብ4፡12
5፡24 ዘኍ23፡19፡
ሮሜ8፡28፡
1ቆሮ1፡9፡ፊል1፡6
5፡25 6፡19፡
ቈላ4፡3፡2ተሰ3፡1፡

ድስ፤ መንፈሳችሁ፣ ነፍሳችሁና ሥጋችሁ ጌታ
ችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመጣበት ጊዜ
ያለነቀፋ ይጠበቅ፡፡ 24የጠራችሁ የታመነ
ነው፤ እርሱም ያደርገዋል፡፡
25ወንድሞች ሆይ፤ ስለ እኛ ደግሞ ጸልዩ፡፡
26ወንድሞችን ሁሉ በተቀደሰ አሳሳም ሰላም
በሏቸው፡፡ 27ይህ መልእክት ለወንድሞች ሁሉ
እንዲነበብ በጌታ ዐደራ እላችኋለሁ፡፡
28የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ ከእናንተ
ጋር ይሁን፡፡

ዕብ13፡18
5፡26 ሮሜ16፡16
5፡27 2ተሰ3፡14፡1ጢሞ4፡13
5፡28 ሮሜ16፡20

ᵘ25 አንዳንድ ትርጉሞች *ደግሞ* የሚለው ቃል የላቸውም

5፡13 *ስለ ሥራቸውም፤* በግል ከመቀራረብ የተነሣ ወይም ሥልጣን ስላላቸው ብቻ ሳይሆን ስለ ሥራቸው ስትሉ ማለት ነው፡፡ *በሰላም ኑሩ፤* ሐሳቡ በአጠቃላይ በክርስቲያኖች መካከል ስላለው ኅብረት የሚናገር ቢሆንም፣ እዚህ ላይ ግን በመሪዎችና በአነርሱ ሥር በሚተዳደሩ መካከል ሊኖር ስለሚገባው ትክክለኛ ኅብረት ያመለክታል፡፡

5፡14 *ሥራ ፈቶች፤* አንዳንድ የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች የክር ስቶስ ዳግም ምጽአት በቅርቡ እንደሚሆን እርግጠኞች ሆነው ለዝግጅት ሥራቸውን እርግፍ አድርገው የተዉ ይመስላል፤ ስለ ለዚህ እንዲሠሩ ይነግራቸዋል፡፡ *ፈሪዎችን...ደካሞችን፤* እነዚህ በብ ርቱዎች ሊደገፉና ሊረዱ እንጂ ሊጣሉ አይገባም (ከሮሜ14፡1-15፡1ቆሮ 8፡13 *ጋር ያነጻጽሩ*)፡፡

5፡15 *እንዳይመልስ፤* ብቀላ ለክርስቲያኖች አማራጭ ሆኖ ሊቀርብ አይችልም (ከሮሜ12፡17፡1ጴጥ3፡9 *ጋር ያነጽጽሩ*፡፡ ክርስቲያኖች ይቅርታ እንዲያደርጉ ተጠርተዋል (ማቴ5፡38-42፡18፡21-35)፡፡

5፡16፤ ሰዎች በአንዳንድ ሁኔታዎች ደስተኞች ይሆናሉ፤ የክርስቲያኖች ደስታ ግን በሁኔታዎች ላይ የተመሠረተ አይ ደለም፡፡ ደስታቸው የሚመነጨው ክርስቶስ ከሠራው ሥራ ነው፤ ይህም ዳግሞም ዘላቂ ነው፡፡

5፡17፤ ያለ ማቋረጥ ስለሚደረገ ጸሎት 1፡3፡2፡13፡ ሮሜ 1፡9-10፡ ኤፌ6፡18፡ ቈላ1፡3፡ 2ጢሞ 1፡3 ይመ፡፡

5፡18፤ በቁ16 እንደተገለጸው፣ ክርስቲያኖች በሁኔታ ላይ ከተመሠረቱ ከተፈጥሮአዊ ሰዎች የተለዩ ናቸው፡፡ ምክንያቱም በየትኛ ውም ሁኔታ ውስጥ ቢሆኑ እንኳ እግዚአብሔር ካደረገላቸው ነገር የተነሣ የሚያመሰግኑ ናቸው (ከኤፌ5፡20 *ጋር ያነጻጽሩ*)፡፡

5፡19 *የመንፈስን እሳት፤* ይህን አባባል እውነት የሚያ ደርገው በመንፈስ ቅዱስ መገኘት መቀትና ብርሃን መኖሩ ነው፡፡ ጳውሎስ የተቃወማቸው ባሕርያት ሥራ ፈትነትን፣ ዝሙትንና ሌሎችንም ኀጢአቶች ነው፡፡ በሌላ በኩል ደግሞ በገብኤ ውስጥ የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ የሚያጻክም ሥጋዊ የሆነ አምልኮ እንዳ ይደረግ ያስጠነቅቃል (ቁ20 ይመ)፡፡

5፡20 *ትንቢት፤* ስለ ትንቢት ስጦታ ሮሜ12፡6፡ 1ቆሮ 12፡10-28፡ 13፡2፡ 14፡ ኤፌ4፡11 ይመ፡፡ ስለ ትንቢት መናገር አገል ግሎት ደግሞ 1ቆሮ14፡3 ይመ፡፡

5፡21 *ሁሉን ነገር ፈትኑ፤* ትንቢት መናገር ተገቢ ቢሆንም (ቁ. 20)፣ በጌታ ስም እናገራለሁ የሚል ሁሉ ያለ ምንም ጥያቄ ተቀባይነት ያገኛል ማለት አይደለም፡፡ ጳውሎስ መፈተኛዎቹን በግልጽ ባያስቀምጥም እንኳ እያንዳንዱ ትምህርት መፈተን እንዳለበት ጽፎአል፡፡

5፡23 *የሰላም አምላክ፤* ከቁ 12-15 አንጻር እግዚአብሔርን የሚያመለክት ነው፤ ጳውሎስ በመልእክቶቹ መጨረሻ ላይ ብዙ ጊዜ በአንደዚህ ዐይነት መንገድ ስለ እግዚአብሔር ይጽፋል (ሮሜ 15፡33፡ 16፡20፡ 1ቆሮ14፡33፡ 2ቆሮ13፡11፡ ፊል4፡9 ይመ፣ ከ2ተሰ 3፡16 *ጋር ያነጻጽሩ*)፡፡ *መንፈሳችሁ፣ ነፍሳችሁና ሥጋችሁ፤* ጳውሎስ የሰውን ሁለንተና ሳይነጣጥል በአጽንዖት ያቀርባል፡፡

5፡24፤ ጳውሎስ የሚተማመነው የጀመረውን ከፍጻሜ በሚያደርሰው በእግዚአብሔር ላይ ነው (ከዘፍ18፡25 *ጋር ያነጻጽሩ*፡ ዘጉ23፡19፡ፊል1፡6 ይመ)፡፡

5፡26 *ሁሉ፤* ጳውሎስ ሰላምታውን የላከው የገሠጻቸውን ሰዎች ጨምሮ ለሁሉም ነው፡፡ *በተቀደሰ አሳሳም፤* በዚህ ዘመን እጅ በመጨባበጥና በመሳሳም ሰላምታ እንደምንለዋወጥ ሁሉ፣ በዚያን ዘመን በመሳሳም ሰላምታ ይለዋወጡ ነበር (ከሮሜ 16፡16፡ ከ1ቆሮ 16፡20፡ 2ቆሮ13፡12 *ጋር ያነጻጽሩ*፡ በ1ጴጥ 5፡14ላይ "የፍቅር አሳሳም" የሚለውን ይመ)፡፡

5፡27 *ዐደራ እላችኋለሁ፤* ጠንከር ያለ አባባል ሲሆን "አምላችኋለሁ" ማለት ነው፡፡ ጳውሎስ፣ የተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን በሙሉ የእርሱን መልእክት እንዲያነቡ ወይም እንዲ ሰሙ እንዲሁም እንደሚያስብላቸው እንዲያውቁና የሚሰጠውንም ምክር እንዲቀበሉ ይፈልጋል፡፡

5፡28፤ ጳውሎስ ሁልጊዜ መልእክቶቹን የሚደመድመው ለእንባቢዎቹ የአጋ ቡራኬ በመስጠት ሲሆን አንዳንድ ጊዜም ሌሎች በረከቶችን ይጨምራል (2ቆሮ 13፡14)፡፡

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት
ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች - ሁለተኛ

መግቢያ

የ1ኛ ተሰሎንቄን መግቢያ ይመ

ጸሓፊው፣ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

የጥንት ክርስቲያን ጸሓፊዎች ከሚሰጡት ሰፊ ድጋፍ በስተቀር በአንዳንዶች ዘንድ የጳውሎስ ጸሓፊነት ከ1ኛ ተሰሎንቄ ይልቅ በ2ኛ ተሰሎንቄ ላይ አጠያያቂነቱ የጐላ ነው:: ተቃዋሚዎቹ መሠረት የሚያደርጉት የቤተ ክርስቲያን አባቶች በሚሰጡት ምስክርነት ብቃት ላይ ያተኮረ ሳይሆን፣ በውስጥ መረጃዎች ላይ ነው፤ በቃላት (በሌላ ስፍራ የማይገኙ ዐሥር ቃላት እዚህ አሉ)፣ በአጻጻፉ ስልትና (ከሚጠበቀው በላይ መደበኛ ስልት ይጠቀማል) ስለ ዓለም መጨረሻ በሚያቀርበው አሳብ ላይ (ስለ ዐመፅ ሰው የተሰጠው ትምህርት በመጽሐፍ ቅዱስ በሌላ ስፍራ አልተሰጠም):: ይህ መልእክት ከመጀመሪያው እንደሚለይ የሚናገሩ አሉ፤ ይሁን እንጂ እነዚህ ምክንያቶች በወቅቱ የነበሩትን ምሁራን ሊያሳምኑ አልቻሉም:: አሁንም አብዛኞቹ ምሁራን የ2ኛ ተሰሎንቄ ጸሓፊ ጳውሎስ መሆኑን ያምናሉ፤ ሁለቱ መልእክታት ተመሳሳይነት ስላላቸው የተጻፉበትም ጊዜ ተቀራራቢ ሳይሆን አይቀርም፤ ምናልባትም ሁለተኛው መልእክት የተጻፈው የመጀመሪያው መልእክት ከተጻፈ ከስድስት ወር በኋላ ሊሆን ይችላል:: በወቅቱ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የነበረው ሁኔታ በሁለቱም መልእክታት ተመሳሳይ ነው፤ ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈው (1፡1፤3፡17) በ51/44 ወይም በ52/45 በቆሮንቶስ ሳለ ሳይሆን አይቀርም፤ በዚህ ጊዜ ሲላስና ጢሞቴዎስ የመጀመሪያውን የተሰሎንቄ መልእክት አድርሰው ተመልሰዋል ::

ዐላማው

በተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን የነበረው ሁኔታ ብዙም ያልተለወጠ ስለ ነበር፣ ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈበት ዐላማና የመጀመሪያውን መልእክት የጻፈበት ዐላማ በጣም ተመሳሳይ ነው:: ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈው:-

(1) በስደት ያሉትን አማኞች ለማፅናናት (1፡4-10)፣

(2) የተሰሎንቄ ሰዎች ታማኞች እንዲሆኑ፣ ለኑሮአቸውም ተግተው እንዲሠሩ ለመምከር (2፡13-3፡15)፣

(3) ስለ ጌታ ዳግም ምጽአት የነበራቸውን የተዛባ ግንዛቤ ለማስተካከል ነው (2፡1-12)::

መሪ ሐሳቡ

እንደ 1ኛ ተሰሎንቄ ይህም መልእክት በስፋት ስለ ነገረ ፍፃሜ ይተነትናል (ከ1ኛ ተሰሎንቄ መግቢያ ላይ፣ "መሪ ሐሳብ" የሚለውን ይመ) ፤ እንዲያውም በ2ኛ ተሰሎንቄ ውስጥ ካሉት 47 ጥቅሶች 18ቱ ማለትም 38 % የሚሆኑት በዚህ ርእስ ላይ የሚናገሩ ናቸው::

አስተዋፅኦ

1 **መግቢያ (ም 1)**

ሀ ሰላምታ (1፡1-2)
ለ ስለ እምነታቸው፣ ስለ ፍቅራቸውና ስለ ጽናታቸው የቀረበ ምስጋና (1፡3-10)
ሐ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ የቀረበ ጸሎት (1፡11-12)

2 **ትምህርት (ም 2)**

ሀ ስለ ጌታ ቀን የተነገረ ትንቢት (2፡1-12)
ለ ስለ መመረጣቸውና ስለ መጠራታቸው ምስጋና (2፡13-15)
ሐ ስለ አገልግሎታቸውና ስለ ምስክርነታቸው ጸሎት (2፡16-17)

3 **የተለያዩ ትእዛዛት (ም 3)**

ሀ ለጸሎት የተደረገ ጥሪ (3፡1-3)
ለ ያለ ሥርዐት ለሚሄዱና ለሰነፎች የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (3፡4-15)
ሐ ማጠቃለያ ሰላምታና ቡራኬ (3፡16-18)

1 ጳውሎስ፣ ሲላስና[ሀ] ጢሞቴዎስ፤
በእግዚአብሔር በአባታችን በጌታም በኢ
የሱስ ክርስቶስ ለሆኑት፣ ለተሰሎንቄ ሰዎች
ቤተ ክርስቲያን፤
ከእግዚአብሔር አብ፣ ከጌታ ከኢየሱስ ክርስ
ቶስም ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን፡፡

የምስጋናና የልመና ጸሎት

[3]ወንድሞች ሆይ፤ እምነታችሁ በየጊ
ዜው እያደገ በመሄዱና የእርስ በርስ ፍቅራ
ችሁም እየጨመረ በመምጣቱ ስለ እናንተ
እግዚአብሔርን ሁልጊዜ በሚገባ ማመስገን አለ
ብን፡፡ [4]ስለዚህ በደረሰባችሁ ስደትና መከራ
ሁሉ በመጽናታችሁ፣ እኛ ራሳችን ስለ ትዕ
ግሥታችሁና ስለ እምነታችሁ በእግዚአብሔር
አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ እንመካለን፡፡

[5]ይህ ሁሉ የእግዚአብሔር ፍርድ ቅን መሆ
ኑን የሚያመለክት ነው፤ ከዚህም የተነሣ
መከራን ለምትቀበሉለት በእግዚአብሔር መንግ
ሥት የበቃችሁ ሆናችሁ ትቆጠራላችሁ፡፡
[6]እግዚአብሔር ጻድቅ በመሆኑ መከራን ለሚያ
መጡባችሁ መከራን ይከፍላቸዋል፤ [7]መከራን
ለተቀበላችሁት ለእናንተም ሆነ ለእኛ ደግሞ
ዕረፍት ይሰጠናል፡፡ ይህም የሚሆነው ጌታ
ኢየሱስ በሚገበለበል እሳት ከኀያላን መላእ
ክት ጋር ከሰማይ በሚገለጥበት ጊዜ ነው፡፡

1፡1ሐሥ15፡22፡ 16፡1፡17፡1፡ 1ተሰ1፡1 1፡2ሮሚ1፡7 1፡3ሮሚ1፡8፡ ኤፌ5፡20፡1ተሰ3፡12 1፡42ቆሮ7፡14፡ 1ተሰ1፡3፡6፡2፡14፡ 3፡3 1፡5ሉቃ20፡35፡ ፊል1፡28 1፡6ሉቃ18፡7፡8፡ ሮሚ12፡19፡ ቈላ3፡25፡ራእ6፡10 1፡7ሉቃ17፡30፡ ዕብ10፡27፡12፡29፡ 2ጴጥ3፡7፡ይሁ14፡ ራእ1፡14 1፡8መዝ79፡6፡ ኢሳ66፡15፡ ኤር10፡25፡ ሮሚ2፡8፡2ቆሮ2፡12፡ ገላ4፡8 1፡9ኤፌ2፡17፡18፡ ኢሳ2፡10፡19፡ ፊል3፡19፡1ተሰ5፡3፡ 2ተሰ2፡8፡2ጴጥ3፡7 1፡10ዮሐ17፡10፡ 1ቆሮ1፡6፡3፡13 1፡11ቈሮ5፡ ሮሚ1፡10፡8፡28፡ 15፡14፡1ተሰ1፡3 1፡12ኢሳ24፡15፡ ፊል2፡9-11 2፡1ማር13፡27፡

[8]በዚያ ጊዜ እግዚአብሔርን የማያውቁትንና
ለጌታችንም ለኢየሱስ ወንጌል የማይታዘዙትን
ይበቀላል፡፡ [9]እነርሱም ከጌታ ፊትና ከኀይሉ
ክብር ተወግደው በዘላለም ጥፋት ይቀጣሉ፤
[10]የሚቀጡትም በቅዱሳኑ ዘንድ ሊከብርና
በሚያምኑበትም ሁሉ ዘንድ ሊገረም በሚ
መጣበት በዚያን ቀን ይሆናል፤ እናንተም ከሚ
ያምኑት መካከል ናችሁ፤ ምስክርነታችንን
ተቀብላችኋልና፡፡

[11]ይህን እያሰብን አምላካችን ለጥሪው
የበቃችሁ አድርጎ እንዲቈጥራችሁ፤ መልካም
ለማድረግ ያላችሁን ምኞትና ከእምነት የሆነ
ውን ሥራችሁን ሁሉ በኀይሉ እንዲፈጽም
ላችሁ ዘወትር ስለ እናንተ እንጸልያለን፡፡
[12]ደግሞም እንደ አምላካችንና[ሀ] እንደ ጌታ
ኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ መጠን የጌታችን የኢየ
ሱስ ስም በእናንተ ዘንድ እንዲከብርና እናን
ተም በእርሱ እንድትከብሩ ይህን እንጸልያለን፡፡

የዐመፅ ሰው

2 ወንድሞች ሆይ፤ ስለ ጌታችን ስለ ኢየሱስ
ክርስቶስ መምጣትና ወደ እርሱም ስለ
መሰብሰባችን ይህን እንለምናችኋለን፣

[ሀ] 1ግሪኩ *ስሉያኖስ* ይላል
[ሀ]12 ወይም *እንደ አምላካችን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ*

1፡1-2፡ የ1ተሰ 1፡1 ማብ ይመ፡፡

1፡3 ወንድሞች፣ የ1ተሰ 1፡4 ማብ ይመ፡፡ *እምነታችሁ... ፍቅራችሁም፣* እነዚህ ጳውሎስ የተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን እንዲኖሯቸው የሚፈልገው ሁለት መልካም ምግባራት ናቸው (1ተሰ 3፡6-7 ይመ)፤ ይኑድሏቸውም የነበሩት እነዚሁ ናቸው (1ተሰ 3፡10፡12)፡፡ *እያጨመረ* ጳውሎስ ፍቅራቸው እንዲ ያድግ ሲጸልይ ከተጠቀመበት ግሥ ጋር አንድ ዐይነት ነው (1ተሰ 3፡12)፡፡ ቃሉን በዚህ ስፍራ መጠቀሙ፣ ጸሎቱ እንደ ደረሰለት መረጃዉን የሚያሳይ ነው፡፡ *አለብን፣* አስፈላጊ በሆነ ጊዜ ሁሉ ጳውሎስ ምስጋናውን ያቀርባል (ከ1ተሰ 1፡7-8 ጋር ያነጻጽሩ፤ የፊል 1፡3-4 ማብ ይመ)፡፡

1፡4 *ስደትና መከራ* 1ተሰ 1፡6፤ 2፡14፤ 3፡3 ይመ፡፡ *እኛ፣* "ራሳችን" ለሚለው አጽንዖትን ያሳያል፡፡ ምንም እንኳ አንዳንድ የቤተ ክርስቲያን *መሥራቾች* ስለ *ሥራቸው* በትም ክህት ቢናገሩም፣ ይህ ያልተለመደ መሆኑን ጳውሎስ ይናገራል (ከ1ተሰ 1፡9 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ ሆኖም የተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች በቅናት ሥራቸውን ይፈጽሙ ስለ ነበር ጳውሎስ በትምክህት እንዲናገር ምክንያት ሆኖታል፡፡

1፡5 *የእግዚአብሔር ፍርድ ቅን መሆኑን የሚያመለክት፣* የተሰሎንቄያኖች በመከራ ውስጥ በነበራቸው ጽናት የታየ ነው፡፡ በእነርሱ ላይ የነበረው ፍርድ ትክክል ነበር፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር ራሳቸው እንዲወጡት አልተዋቸውም፡፡ ይጸኑ ዘንድ ኀይልን ሰጥቶአቸዋል፤ ይህም መንፈሳዊና ግብረገባዊ ባሕርይ እንዲ ያገኙ ረድቶአቸዋል፡፡ በተጨማሪም እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር መሆኑና ለአሳጻጆቻቸውም ማስጠንቀቂያ መስጠቱን ያረጋግጣል (ከፊል1፡28 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *ለምትቀበሉለት* "ስለዚያ ነገር ስትሉ" እንደ ማለት ነው፡፡ *ለእግዚአብሔር መንግሥት* የ1ተሰ2፡12፤ ማቴ 3፡2ማብ ይመ)፡፡

1፡6 *እግዚአብሔር ጻድቅ በመሆኑ ፣* የእግዚአብሔር ጽድቅ ኃስፊ በማይገቡ ኀጢአተኞች ላይ ቅጣትን ያስከትላል (ከማር 9፡47-48፤ሉቃ13፡3-5 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ይህም ፍርድ አሁን በምድር ላይ (ሮሜ1፡24፡26፡28 ይመ) ወይም በፍርድ ቀን ሊሆን ይችላል፡፡

1፡7 *ለእኛ፣* ጳውሎስ ከርቀት ሆኖ የሚያጽናና ደብዳቤ የሚጽፍ የትምህርተ መለኮት ሊቅ ሳይሆን፣ እነርሱ መከራ እንደ ተቀበሉ ሁሉ እርሱም መከራ የሚቀበል ሰው ነበር፡፡ *ዕረፍት ይሰጠናል፣* ለእያ ንዳንዱ የሚከፈለው ዋጋ፣ ለክፉ ሰው የሚሰጠውን ቅጣት ብቻ ሳይሆን ለጻድቁ የሚሰጠውንም ዕረፍት ያካትታል፡፡ *በሚንበለበል እሳት፣* እርሱ በከፋት ላይ ለመፍረድ እንደሚመጣ ያሳያል (ከኢሳ 66፡15፤ ራእ1፡14 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *ከኀያላን መላእክት፣* የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለመፈጸም ልዩ የሆነ ኀይል የተሰጣ ቸውን መላእክት ሊያሳይ ይችላል፡፡ *በሚገለጥበት ጊዜ፣* ክርስቶስ አሁን ግልጥ ሆኖ አይታይም፤ ብዙዎቹም የእርሱን ሕልውና ይክዳሉ፡፡ ተመልሶ ሲመጣ ግን ማን እንደ ሆነ ሁሉ ሰው ያየዋል፡፡

1፡8 *እግዚአብሔርን የማያውቁትን፣* ስለ እውነተኛው አምላክ ፈጽሞ ስምተው የማያውቁትን ሳይሆን፣ እርሱን እንቀበ ልም ያሉትን ያመለክታል (ከ2፡10፡12፤ ሮሜ1፡28 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *የማይታ ዘዙትን፣* ወንጌል እንድንቀበለው ይጋብዘናል፤ ወንጌልን አለ መቀበል ግን ከነገሥታት ንጉሥ የተላለፈውን ትእዛዝ አለመታዘዝ ነው፡፡

1፡9 *ጥፋት፣* ብን ብሎ መጥፋትን አያመለክትም (የ1ተሰ 5፡3 ማብ ይመ)፡፡ ጳውሎስ ይህንን ቃል በ1ቆሮ 5፡5 ላይ የተጠ ቀመው ለድነት ሲባል፣ "የሥጋን" ጥፋት ለማመልከት ነው፤ ድነት የሥጋንም ትንሣኤ ስለሚያካትት፣ "ጥፋት" የሚለው ቃል አገባብ ብትንትን ብሎ መውደምን አያመለክትም፡፡ በዚህ ስፍራ ከክርስቶስ ፊት መወገድ ማለት ነው፡፡ ይህ ዘላለማዊ የሆነ መለየት፣ ለጎጢአት ተገቢ ቅጣት እና ወደ ገሃነም ለመውረድም መንሥኤ ነው፡፡

1፡10 *በቅዱሳኑ* የተሰ3፡13 ማብ ይመ፡፡ *በቅዱሳኑ ዘንድ ሊከብር፣* በእርነሱ "መካከል" ብቻ ሳይሆን በእነርሱ "ውስጥ" ማለት ነው፤ የእርሱ ክብር በእነርሱ ማንነት ውስጥ ይታያል፡፡ *ሊከበር... በሚመጣበት፣* ይህ ክፍል ክርስቲያኖች ክርስቶስን በአየር ለመ ቀበል የሚነጠቁበትን ጊዜ ሳይሆን (ዮሐ14፡2-3፤ 1ተሰ4፡17)፣ ኢየሱስ ክርስቶስ በኀይልና በታላቅ ክብር የዘሀን ዓለም ሥርዐት ለማጥፋትና የእርሱን የሺህ ዓመት መንግሥት ለመመሥረት የሚመጣበትን ጊዜ ያሳያል (ራእ19፡11-20፡4)፡፡ *በዚያ ቀን፣* የ1ተሰ5፡2 ማብ ይመ፡፡ *ምስክርነታችንን፣* ወንጌልን መስበክ ማለት እግዚ አብሔር በክርስቶስ የሠራውን ሥራ መመስከር ማለት ነው፡፡

1፡11 *መልካም ለማድረግ፣* ለእግዚአብሔር በእምነት የሚደረገውን ማኀኛውም ሆነ ዐላማና ተግባር ያበረታታል፤ ጳውሎስም በዚህ ዐይነት ምእመናን ወደ ሙላት እንዲደርሱ ይጸልያል፡፡ *ዘወትር...እንጸልያለን፡* የ1ተሰ 5፡17 ማብ ይመ፡፡

1፡12 *ስም፣* በቀድሞ ዘመን የአንድ ሰው ስም፣ ያንን ሰው የሚያመለክት ብቻ ሳይሆን ማንነቱንም የሚናገር ነበር፡፡ ጳውሎስ በተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ በሚሠራው ሥራ ሁሉ ክብሩ ለክርስቶስ እንዲሆን ይፈልጋል፡፡

2፡1 *መምጣት፣* የ1ተሰ2፡19 ማብ ይመ፡፡ የክርስቶስ ዳግም ምጽአት የሁለተኛ ተሰሎንቄ መሪ ሐሳብ ነው፡፡ የዚህ መልእክት ዐላማ አንዳንድ የሐሰት መምህራን የጌታ ቀን እንደ መጣና የእግዚአብሔር

[2]በመንፈስ መገለጥ ወይም በቃል ወይም
ከእኛ እንደተላከ መልእክት የጌታ ቀን
ደርሶአል ብላችሁ ፈጥናችሁ ከአእምሮ
አችሁ አትናወጡ፣ አትደንግጡም። [3]ማንም
ሰው በምንም መንገድ አያታላችሁ፤ አስቀ
ድሞ ዐመፅ ሳይሆሃ፣ ለጥፋት የተመደበውም
የዐመፅ ሰው ሳይገለጥ ያ ቀን አይመጣምና።
[4]እርሱም ስምላክ ከተባለና ከሚመለከው ነገር
ሁሉ በላይ ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርግ
ተቃዋሚ ነው፤ እርሱም በእግዚአብሔር ቤተ
መቅደስ ተቀምጦ፣ "እኔ ስምላክ ነኝ" እያለ
ዐዋጅ ያስነግራል።

[5]ከእናንተ ጋር በነበርሁበት ጊዜ እነዚ
ህን ነገሮች ነግሬአችሁ እንደ ነበር ትዝ
አይላችሁምን? [6]በራሱ ጊዜ ይገለጥ ዘንድ
አሁን ምን እንደሚከለክለው ታውቃላችሁ።
[7]የዐመፅ ምስጢር አሁንም እንኳ እየሠራ
ነውና፤ ነገር ግን ይህ የሚሆነው የሚከ
ለክለው ከመንገድ እስኪወገድ ድረስ ብቻ
ነው [8]ከዚያም በኋላ ጌታ ኢየሱስ በአፉ
እስትንፋስ የሚያስወግደውና በምጽአቱም
ክብር ፈጽሞ የሚያጠፋው ዐመፀኛ ይገለ

1ተሰ2፡19፡4፡15-17
2፡2ቊ15፡1ቆሮ1፡8
፡2ተሰ3፡17፡
2ጢሞ2፡18
2፡3ቊ8፡ዳን7፡25፡
8፡25፡11፡36፡
ማቴ24፡10-12፡
ማር13፡5፡
ራእ13፡5፡6
2፡4ኢሳ14፡13፡ 14፡
ሕዝ28፡2፡1ቆሮ8፡5
2፡5፡ተሰ3፡4
2፡6ቊ7

2፡7ቊ6
2፡8ቊ3፡ኢሳ11፡4፡
ሉቃ17፡30፡
ራእ2፡16፡19፡15
2፡9ማቴ4፡10፡
24፡24፡ዮሐ4፡48፡
ራእ13፡13
2፡10ምሳ4፡6፡
ዮሐ3፡17-
19፡1ቆሮ1፡18
2፡11ሮሜ1፡25-28፡
ማቴ24፡51ማር13፡5
2፡12ሮሜ1፡32፡
2፡82፡13ሮሜ1፡8፡
ኤፌ1፡4፡
1ተሰ5፡9፡1ጴጥ1፡2

ባል። [9]የዐመፀኛው አመጣጥ በሰይጣን አሠ
ራር ላይ የተመሠረተ ሲሆን፣ ይህም በሐ
ሰተኛ ታምራት በምልክቶችና በድንቅ ነገሮች
ሁሉ ይሆናል፤ [10]እንዲሁም ይድኑ ዘንድ
እውነትን ባለመውደድ የሚጠፋትን ሰዎች
በሚያታልል በተለያየ የክፋት ሥራ ይመጣል።
[11]በዚህም ምክንያት እግዚአብሔር በሐሰት እን
ዲያምኑ የስሕተትን አሠራር ይልክባቸዋል፤
[12]ይህም የሚሆነው እውነትን ያላመኑት
ነገር ግን በክፋት ደስ ይላቸው የነበሩ ሁሉ
እንዲፈረድባቸው ነው።

ጸንታችሁ ቁሙ

[13]በጌታ የተወደዳችሁ ወንድሞች ሆይ፤
እኛ ግን ሁልጊዜ ስለ እናንተ እግዚአብሔርን
ልናመሰግን ይገባናል። ምክንያቱም እግዚአብሔር
እናንተን ከመጀመሪያ አንሥቶ በመንፈስ
ተቀድሳችሁና በእውነትም አምናችሁ እንድ
ትድኑ መርጦአችኋል[ሃ] ።

ሃ3 አንዳንድ ቅጆች ዮጊሊት ይላሉ
ሃ13 አንዳንድ ቅጆች አግዚአብሔር በተራቱ እንድትሆኑ መርጦአ ችኋል ይላሉ

የመጨረሻ ፍርድ እንደ ጀመረ የሚያስተምሩትን ትምህርት
ለመቃወም ነው። ጳውሎስ የጻፈው በቃል ላስተማረውና
በፊተኛው መልእክቱ ለጻፋቸው ትእዛዞች ተጨማሪ እንዲሆን
ነው። *ወደ እርሱም ስለ መሰባሰባችን*፣ የ1ተሰ4፡17 ማብ ይመ፡፡

2፡2 *በመንፈስ መገለጥ*፣ ማንኛውንም የመንፈስን መገለጥ
ያመለክታል፡፡ *በቃል*፣ ስብከትን ወይም ሌላ የቃል ንግግርን ሊያ
መለክት ይችላል፡፡ *ከእኛ እንደተላከ መልእክት*፣ በማስመሰል
የተጻፈ መልእክት ማለት ነው፡፡ *እንደ ተላከ*፣ የክርስቶስ መም
ጣት እውነት ቢሆንም፣ የመጨረሻው ቀናት ጀምረዋል፤ ፍጻሜዉ
ያቸውም አሁን ነው የሚለውን ሐሳብ ጳውሎስ ይቃወማል፡፡ *ያጌታ
ቀን*፣ የ1ተሰ5፡2 ማብ ይመ፡፡ *አትናወጡ*፣ በገሪኩ ቃል አንድ
መርከብ ከታነረበት ቦታ በኃፋስ ኀይል ወዲያና ወዲህ መንዳታትንና
ጸንቶ መቆም አለመቻልን የሚያመለክት ነው፡፡ *አትደ ንግጡም*፣
ኢየሱስም ይህን ዐይነት ቃል በመጠቀም ተመሳሳይ ትእዛዝ
ሰጥቶአል (ማር 13፡7)፡፡

2፡3 *ዐመፀ*፣ በመጨረሻው ጊዜ ብዙዎች ሃይማኖትን
ይክዳሉ (ማቴ24፡10-12፡1ጢሞ4፡1 ይመ)፡፡ እዚህ ላይ ግን ጳውሎስ
የሚናገረው በእግዚአብሔር ሥራ ፊት ስለሚነሣው ዐመፅ
ነው፡፡ ለጥፋት የተመደበውም ከትዕቢቱ የተነሣ በመጨረሻ
መውደቁ የማይቀር ነው፤ ዮሐንስም ስለ አስቆሮቱ ይሁዳ ለመግ
ለጽ ተመሳሳይ ቃል ተጠቅሞአል (ዮሐ17፡12 ይመ)፡፡ *የዐመፅ
ሰው*፣ በመጨረሻው ጊዜ ሊመጣ ያለውን የክፉ ኀይላት መሪ
የሆነውን ያመለክታል፡፡ ይህ ሰው በዚህ ስም የተጠቀሰው በዚህ
ቦታ ብቻ ነው፡፡ ስለ ብዙ፣ "ሐሰተኛ ክርስቶሶች" ተነግሮአል
(1ዮሐ2፡18)፡፡ ምንም እንኳ ጳውሎስ ስለ ዐመፅ ሰው ዐይነተኛ
ባሕርያት ቢገልጽም በዚህ ስፍራ የተጠቀሰው ግን በራእይ 13
ላይ እንደ ተገለጸው ከሁሉ የከፋው ሳይሆን አቀርም፡፡ *ሳይገለጥ*፣
ይህ ቃሉ በገሪኩ በ1፡7 ላይ ስለ ክርስቶስ ከሚገልጸው ጋር
ተመሳሳይ ስለ ሆነ ከተለመደው የተፈጥሮ ሥርዐት ውጭ የሆነን
ነገር ሊያመለክት ይችላል፡፡

2፡4 *አምላክ ከተባለና ከሚመለከው ነገር ሁሉ*፣ ይህ የዐመጽ ሰው
የፖለቲካ ወይም ወታደራዊ መሪ ብቻ ሳይሆን፣ ከአምልኮ ጋር
የተያያዘና ከአማልክት ሁሉ በላይ አድርጎ ራሱን ከፍ ከፍ
የሚያደርግ ነው፡፡ እንዲያውም አምላክ ነኝ ይላል፡፡ *በእግዚአብሔር
ቤተ መቅደስ*፣ ሕንጻውን ብቻ የሚያመለክት ነው (ከማር13፡14
ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ በዚያ ውስጥ ሆኖ በእግዚአብሔር ላይ የስድብን
ቃል ይናገራል (ከዳን11፡36-45፡ እንዲሁም ከራእ 13፡1-15 ጋር
ያነጻጽሩ)፡፡

2፡6 *ምን እንደሚከለክለው*፣ ከልካዩ የቀረበው በግዑዝ
ጸታ ነው፡፡ ነገር ግን በቊጥር 7 ላይ ተባዕት እንደ ሆነ ተገል
ጸአል፡፡ ስለዚህ ከልካይ ማንነት የተለያዩ አስተያየቶች ተሰን
ዝረዋል፡፡ የሮም *መንግሥት* ከነገሥታቱ ጋር፣ የጳውሎስ የወንጌል
ጉሥ፣ የአይሁድ መንግሥት፣ በመንግሥት አስተዳደር ውስጥ
ያለው ሕግ፣ መንፈስ ቅዱስ ወይም መንፈስ ቅዱስ በቤተ
ክርስቲያንና በሌሎች የሚሠራው የመከልከል አገልግሎት ናቸው፡፡

2፡7 *ምስጢር*፣ ይህ ቃል በአዲስ ኪዳን ብዙውን ጊዜ
ሰዎች በራሳቸው ጥረት ማወቅ ያልቻሉትን፣ እግዚአብሔር ብቻ
የገለጠላቸውን ነገር ያሳያል (ሮሜ11፡25 ማብ ይመ)፡፡ በተጨ
ማሪም ወንጌልን ወይም ስለ ወንጌል ያለውን ለማመልከት ጥቅም ላይ
ውሉአል፤ ክፍሉ እንደሚያመለክተው ስለ ክፋው የምናውቀው
እግዚአብሔር በገለጠልን መጠን ነው፡፡ ክፋው አሁንም እየሠራ
ነው፡፡

2፡8 *በአፉ እስትንፋስ የሚያስወግደው*፣ የዐመፅ ሰው
በጣም የሚያስደንቅ ነገር ቢያደርግም እንኳ (ቊ4)፣ ክርስቶስ
በቀላሉ ያጠፋዋል (ከዳን11፡45፡ ራእ19፡20 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *ክብር*፣
በ2ጢሞ 1፡10 ላይ፣ "መገለጥ" የሚለው የግሪኩ ቃል የክርስቶስን
የመጀመሪያ ምጽአት ለመመለከት፣ በቀረው የአዲስ ኪዳን ክፍል
ግን ዳግም ምጽአቱን ያመለክታል፡፡ *ዐመፀኛ ይገለጣል*፣ የመገለጡ
ሁኔታ ከተፈጥሮ ውጭ እንደ ሆነ ያሳያል (ቊ9 ይመ)፡፡

2፡9 *አመጣጥ*፣ ስለ ክርስቶስ መምጣት በቊ 8 ላይ ከተጠ
ቀሰው ቃል ጋር አንድ ነው፡፡ ይህን ዐመፀኛ ሰይጣን በታምራት፣
በምልክቶችና በድንቅ ሥራዎች ይሞላዋል (ከማቴ 24፡24 ጋር
ያነጻጽሩ)፡፡

2፡10 *እውነትን*፣ ብዙ ጊዜ ቃሉ ኢየሱስን (ዮሐ14፡6፡
ኤፌ4፡21 ይመ) ደግሞም ወንጌልን ያመለክታል (ገላ2፡5፡ ኤፌ1፡13
ይመ)፡፡ *ባለመ ውደድ*፣ አለማመናቸው ሆነ ተብሎ ከፈቃዳቸው
የመነጨ መሆኑን ያሳያል፡፡ *በሚያታልል*፣ የቊ 9 ታምራት ዐላ
ማ ነው፡፡

2፡11 *በዚህም ምክንያት*፣ እያወቁ እውነትን ስለሚቃወሙ
ማለት ነው (ቊ 10)፡፡ *በሐሰት*፣ ተራ ውሸትን ሳይሆን የዐመፅ
ሰው አምላክ ነኝ እያለ የሚናገረውን ታላቅ ውሸት ያመለ
ክታል፡፡ *እግዚአብሔር...የስሕተትን አሠራር ይልክባቸዋል*፣ እግዚ
አብሔር ኀጢአትኛውን ለመቅጣት ኀጢአትን ይጠቀማል (ከሮሜ
1፡24-28 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

2፡12 *በክፋት ደስ ይላቸው የነበሩ*፣ ያወቁትን እውነት
ሆን ብሎ መቃወምና እያወቁ በኀጢአት መደሰት በመጨረሻው
ቀን በእግዚአብሔር ፍርድ ሥር ለመውደቅ ዐይነተኛ ምክንያት
ነው፡፡

2፡13 *በጌታ የተወደዳችሁ...እግዚአብሔር... መርጦአችኋል*፣
በእግዚአብሔር ፍቅርና ምርጫ መካከል ስላለው ግንኙነት ቊላ
3፡12፡ 1ተሰ1፡4 ይመ፡ የኤፌ1፡4 ማብ ይመ፡፡ *ከመጀመሪያ አንሥቶ*፣
ምርጫው ዘላለማዊ ነው (ኤፌ1፡4)፡፡ *ተቀድሳችሁ*፣ የድነት አንዱ
ክፍል አንጂ ለተለዩ ክርስቲያኖች ብቻ የተሰጠ አይደለም
(1ተሰ3፡13፡ዕላ4፡3 እና ማብ ይመ)፡፡ *በእውነትም*፣ የቊ. 10 ማብ
ይመ፡፡ ሦስቱም የሥላሴ አካላት በዚህ ክፍል ተጠቅሰዋል (የ1ተሰ
1፡1 ማብ ይመ)፡፡

[14]የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ኩበር ተካፋዮች
እንድትሆኑም በወንጌላችን አማካይነት ጠር
ቶአችኋል። [15]እንግዲህ ወንድሞች ሆይ፤
ጸንታችሁ ቁሙ፤ በአንደበታችንም ሆነ በመል
እክታችን ያስተላለፍንላችሁን ትምህርትሙ
አጥብቃችሁ ያዙ።
[16]ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞም
እኛን የወደደንና በጸጋው የዘላለም መጽና
ናትና መልካም ተስፋን የሰጠን እግዚአብሔር
አቢታችን፣ [17]ልባችሁን ያጽናኑ፤ በበጎ ሥራና በቃል
ሁሉ ያበርቷችሁ።

ለጸሎት የቀረበ ጥያቄ

3 በቀረውስ ወንድሞች ሆይ፤ በእናንተ
ዘንድ እንደ ሆነው የጌታ ቃል በፍጥነት
እንዲሠራጭና እንዲከበር ለእኛ ጸልዩልን፤
[2]ደግሞም ሰው ሁሉ እምነት ያለው ስለ
ማይሆን ከዐመፀኞችና ከክፉ ሰዎች እንድ
ንድን ጸልዩልን። [3]ጌታ ግን ታማኝ ነው፤
እርሱም ያበረታችኋል፤ ከክፉውም ይጠብቃ
ችኋል። [4]እኛ ያዘዝናችሁን አሁን አደረጋ
ችሁ፤ ወደ ፊትም እንደምታደርጉ በጌታ
እንታመናለን። [5]ጌታ ልባችሁን ወደ እግዚአ
ብሔር ፍቅርና ወደ ክርስቶስ ጽናት ይምራው።

ሥራ መፍታት እንደማይገባ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

[6]ወንድሞች ሆይ፤ ሥራ ፈት ከሆና ከእኛ
በተቀበላችሁት ትምህርትሥ መሠረት ከማይኖር
ወንድም እንድትርቁ በጌታ በኢየሱስ ክርስ
ቶስ ስም እናዛችኋለን፤ [7]የእኛን ምሳሌ እን
ዴት መከተል እንደሚገባችሁ እናንተ ራሳ
ችሁ ታውቃላችሁና። ከእናንተ ጋር በነበ
ርንበት ጊዜ ሥራ ፈቶች አልነበርንም፤ [8]ደግ
ሞም የማንንም እንጀራ በነጻ አልበላንም፤
ነገር ግን ከእናንተ በአንዳችሁም ላይ ሸክም
እንዳንሆን ሌሊትና ቀን እንደከምና እንሠራ
ነበር፤ [9]ይህን ያደረግነው ምሳሌነታችንን
እንድትከተሉ ብለን እንጂ የሚያስፈልገንን
ነገር ከእናንተ ለማግኘት ሥልጣን ሳይኖረን
ቀርቶ አይደለም። [10]ከእናንተ ጋር በነበርንበት
ጊዜ፣ "ሲሠራ የማይወድ አይብላ" ብለን ይህን
ትእዛዝ ሰጥተናችሁ ነበርና።
[11]ከእናንተ አንዳንዶች ሥራ ፈቶች እንደ
ሆኑ ሰምተናል፤ እነርሱም ያለ ሥራ እየዞሩ
በከው ጉዳይ ባልቃቃ የሚገቡ ናቸው። [12]እንደዚህ
ያሉ ሰዎች ተግተው ሥራቸውን እንዲሠሩና
እንጀራቸውን እንዲበሉ በጌታ በኢየሱስ
ክርስቶስ ስም እናዛቸዋለን፤ እንመክራቸዋል
ንም። [13]እናንተ ግን ወንድሞች ሆይ፤ መልካም
ሥራን ከመሥራት ኩቶ አትታክቱ።
[14]በዚህ መልእክት ላይ ላለው ቃላችን የማ
ይታዘዝ ማንም ቢኖር፣ እንደዚህ ያለውን
ሰው በጥንቃቄ ተከታተሉት፤ በሥራውም

2፡14 ሮሜ8፡28፤ 11፡29፤ተሰ1፡5
2፡15 1ቆሮ11፡2፤ 16፡13
2፡16 ዮሐ3፡16፤ ፈል4፡20
2፡17 1ተሰ3፡2፤ 2ተሰ3፡3
3፡1 1ተሰ1፡8፤2፡13፤ 4፡15፤25
3፡2 ሮሜ15፡31
3፡3 ማቴ5፡37፤ ሮሜ15፡31፤ 1ቆሮ1፡9
3፡4 2ቆሮ2፡3
3፡5 ዘሌ29፡18
3፡6 ቈላ7፡11፤14፤ ሮሜ16፡17፤ 1ቆሮ5፡4፤11፡2
3፡7 ቈላ1
3፡8 ሐሥ18፡3፤ ኤፈ4፡28
3፡9 ቈላ7፡1ቆሮ9፡4-14፤16
3፡10 1ተሰ3፡4፤ 4፡11
3፡11 ቈላ7፡1ጢሞ5፡13
3፡12 ኤፈ4፡28፤ 1ተሰ4፡1፤11
3፡13 ገላ6፡9
3፡14 ቈላ6፡6፤ ሮሜ16፡17፤ 1ቆሮ4፡14

ገ15 ወይም ወገ
ፋ6 ወይም ወገ

2፡14 *የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ክብር፣* ከ1ተሰ 2፡12 ጋር ያነጻጽሩ። ከእግዚአብሔር ኩበር የሚበልጥ ሌላ ኩበር የለም። *በወንጌላችን፣* የ1ተሰ1፡5 ማብ ይመ፡፡ *በወንጌላችን አማካ ይነት ጠርቶአችኋል፣* በጎላፊ ጊዜ መጻፉ የተሰሎንቄ ክርስ ቲያኖች የጻኑበትን ጊዜ ለማሳየት ነው፤ ነገር ግን በ1ተሰ2፡12፤ 5፡24 ላይ መለኮታዊ ጥሪ የአሁን ጊዜ እውነታ እንደ ሆነ ተመል ክቶአል፡፡

2፡15 *ትምህርት፣* በቁሙ፣ "ትውፊት" ማለት ነው፡፡ የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ከመጻፋቸው በፊት መሠረታዊው የክርስትና አስተምህሮ የሙሴ የሕግ መምህራን ያደርጉ እንደ ነበረው በትውፊት ይተላለፍ ነበር (የማቴ15፡2 ማብ ይመ)፤ ይህም በቃል ወይም በጽሑፍ ሊሆን ይችላል፡፡ በ1ቆሮ15፡3 ላይ ጳውሎስ ትውፊትንና ባህልን ስለ መቀበልና ስለ ማስተላለፍ የሚገልጹትን ቃላት ተጠቅሞአል፡፡

2፡16-17፣ ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ጸሎት በመጀ መሪያው መልእክት ውስጥ ይገኛል (1ተሰ 3፡11-13)፡፡

2፡17 *ያጽናኑት ...ያበርቷችሁ፣* እነዚህ ቃላት በ1ተሰ 3፡2 ላይ በእንድነት ተጠቅሰዋል፡፡ ጸሎቱ ውስጣዊ ሰውነትን አበርትቶ በቃልና በተግባር ውጤት የሚያስገኝ ነው፡፡

3፡1 *በቀረውስ፣* የ1ተሰ 4፡1 ማብ ይመ፡፡ በ1ተሰ5፡25 ላይ ጳውሎስ እንዲ ጸልዩ ይመክራቸዋል፤ እዚህ ላይ ግን በታወቀ ነገር ላይ እንዲጸልዩ ይጋብዛቸዋል፡፡ *በእናንተ ዘንድ እንደ ሆነው፣* ይህ አባባል ያለፈውንም ሆነ የአሁኑን የሚያቅፍ አጠ ቃላይ ሐሳብ ነው (ከ1ተሰ2፡13 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *ጸልዩልን፣* ጳውሎስ የክርስ ቶስን ሥራ ለመሥራት የቅዱሳን የጸሎት ድጋፍ አስፈላጊው እንደ ኃጢ ያመለክታል (ከሮሜ15፡30-32፤ 2ቆሮ1፡11፤ ፈል1፡19፤ ቈላ4፡2፤ 1ተሰ5፡25 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

3፡2 *ዐመፀኞች፣* ግሪኩ፣ "ተገቢውን ስፍራ የለቀቁ" ማለት ሲሆን፣ ሐሳቡ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በሌላ ቦታ ተገልጾአል (ሉቃ 23፡41፤ ሐሥ 25፡5)፡፡ ጳውሎስ ይህን መልእክት በጻፈበት በቆሮንቶስ ስለ ደረሰበት ችግር ሐሥ 18፡12-13 ይመ፡፡

3፡3 *ታማኝ፣* በግሪኩ "እምነት" (ቁጥ 2) የሚለውን ቃል ተከትሎ የሚሄድ ሲሆን፣ የእግዚአብሔርን ታማኝነትና የሰዎችን አለመታመን በንጽጽር ያቀርባል (ከ1ቆሮ1፡9፤10፡13፤ 2ቆሮ 1፡18 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *ከክፉውም ይጠብቃችኋል፣* አማኞች በትጋት ሲጸልዩ እግዚአብሔር ከሰይጣን እንደሚጠብቃቸው እርግጠኞች ይሆናሉ፤ እግዚአብሔር ማንኛውንም ዐይነት ፈተና እንዲቋቋሙ ብርታትን ይሰጣቸዋል (1ቆሮ10፡13፤ዕብ2፡18)፤ ከክፉ የአጋንንት ኀይላትም ይጠብቃቸዋል (ኤፈ 6፡12 እና ማብ ይመ)፡፡

3፡5 *ልባችሁን፣* የ1ተሰ 2፡4 ማብ ይመ፡፡ *ወደ እግዚአብሔር ፍቅር፣* ጳውሎስ ሥራ ፈትነትን ለመገሠጽ ቢፈልግም እዚህ ላይ ግን ስለ እግዚአብሔር ፍቅር ያሳስባቸዋል፡፡ ስለ እግዚአብሔር ፍቅር ብለው ሁሉን የተው ሰዎች ሊያዝኑ አይገባቸውም፡፡ *ወደ ክርስቶስ ጽናት፣* የክርስቶስን ጻዓም ምጽአት መጠባበቅን ወይም ክርስቶስ በዚህ ምድር ሳለ የነበረውን የጽናት አርአያነትን ሊያ መለክት ይችላል፡፡

3፡6 *ትምህርትሥ* የ2፡15 ማብ ይመ፡፡ *ሥራ ፈት፣* ይህ ችግር በመጀመሪያው መልእክት ተጠቅሶአል (4፡11-12፤5፡14 እና ማብ ይመ)፤ አሁን ግን እየከፋ ሄደ፡፡ ጳውሎስም በዚህ መልእክቱ ከሌላ ነገር ይልቅ ስለዚህ ጉዳይና ስለ ጻዓም ምጽአቱ በአጽንዖት ጽፎአል፡፡ *እንድትርቁ፣* ያለውን ግንኙነት ሙሉ በሙሉ ማቋረጥን ሳይሆን፣ የጠበቀ ኅብረት እንዳይኖር የሚያሳይ ነው፡፡ ሥራ ፈትነት ኀጢአት ነው፤ ሥርዐትንም ያበላሻል፤ ይሁን እንጂ በዚህ ጉዳይ የሚከሰሱ ሰዎች አሁንም በጌታ ወንድሞች እንደ ሆኑ ያሳያል (ቁጥ15)፡፡ ስም፤ የ1+12 ማብ ይመ፡፡ *እናዛችኋለን፣* ወታደራዊ የሆነ የሥልጣን ቃል ነው ፡፡

3፡7 *የእኛን ምሳሌ...መከተል፣* የ1ተሰ 1፡6 ማብ ይመ፡፡

3፡8 *እንጀራ...አልበላንም፣* በዕብራዊ ዘይቤ "ኑሮ መመ ሥረት" እንደ ማለት ነው (ለምሳሌ፣ ዘፍ3፡19፤ አሞ7፡12 ይመ)፡፡ ጳውሎስ የሌሎችን ሰዎች መስተንግዶ አለመቀበሉን ሳይሆን፣ ኑሮውን ለመምራት በሌሎች ሰዎች ላይ ጥገኛ አለመሆኑን ያመ ለክታል (1ተሰ2፡9 እና ማብ ይመ)፡፡

3፡9 *ሥልጣን፣* የ1ተሰ 2፡6 ማብ ይመ፡፡

3፡10፣ አረማውያን "የማይሠራ አይበላም" የሚል ተመሳሳይ አባባል አላቸው፤ ጳውሎስ የሰጠው ግን፣ ትእዛዛዊ ነው፤ "አይብላ" ብሏል፡፡ ክርስቲያኖች ሥራ ፈቶች ሲሆኑ አይገዝቸውም፡፡

3፡11 *በሰው ጉዳይ ባልቃቃ የሚገቡ፣* ይህ ሥራ ከመፍታት እጅግ የዘቀ ሲሆን በሌሎች ጉዳይ በመግባት ችግር መፍጠርን ያመለክታል፤ ይህም የሥራ ፈትነት ውጤት ነው፡፡

3፡14፣ ጳውሎስ፣ አንዳንድ ሰዎች ለመልእክቱ ቦታ እንዳ ማይሰጡ ተገንዝቦአል፡፡ *አትተባበሩ፣* የግሪኩ ቃል ትርጉም "በአንድ ላይ መደባለቅ" የሚል ሐሳብ ያለው ሲሆን፣ ቃሉ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በሌላ ቦታ በ1ቆሮ 5፡9፡11 ላይ ብቻ እንደዚህ ካለው ኀብረት ስለ መለየት ለመግለጽ ተጠቅሶአል፡፡ ይህ ቃል

እንዲያፍር ከእርሱ ጋር አትተባበሩ። [15]ሆኖም
እንደ ወንድም ገሥጹት እንጂ እንደ ጠላት
አትቍጠሩት።

የመጨረሻ ሰላምታ

[16]የሰላም ጌታ ራሱ በሁሉም ነገር
ዘወትር ሰላም ይስጣችሁ። ጌታ ከሁላችሁ
ጋር ይሁን።

3፥15ገላ6፥1፤ 1ተሰ5፥14፤ሏል16 3፥16ሩት2፥4፤ ሮሚ15፥33 3፥17ቆሮ16፥21 3፥18ሮሚ16፥20

[17]ይህንን ሰላምታ በገዛ እጄ የጻፍሁት
እኔ ጳውሎስ ነኝ፤ የመልእክቶቼም ሁሉ መለያ
ይህ ነው፤ አጻጻፌም እንደዚህ ነው።
[18]የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ
ከሁላችሁ ጋር ይሁን።

ሰውን ወደ ትክክለኛ መስመር ለመመለስ ሲባል የሚደረገውን መለየት ያሳያል።

3፥15፣ ቤተ ክርስቲያን መውሰድ ያለባት የሥነ ሥርዐት ርምጃ ፍቅርን ያማከለ እንጂ ጭካኔ የተሞላ ሊሆን አይገባም። *ገሥጹት፣* በ1ተሰ 5፥12 ላይ የገሪኩ ትርጉም "አስጠንቅቁት" ማለት ነው።

3፥16 *የሰላም ጌታ፣* የተለመደው ሐረግ "የሰላም አምላክ" የሚለው ነው (የ1ተሰ 5፥23 ማብ ይመ)። *ከሁላችሁ ጋር፣* በሥርዐት የማይመላለሱትንም ይጨምራል

3፥17፣ ጳውሎስ ብዙ ጊዜ መልእክቱን በቃል እየተናገረ በሰው ያስጽፍ ነበር (ከሮሜ 16፥22 ጋር ያነጻጽሩ)፣ በመጨረሻ ግን በገዛ እጁ አንዳንድ ነገሮችን ጨምሮ ይጽፋል (1ቆሮ 16፥21፤ ገላ 6፥11፤ ቈላ 4፥18 ይመ)። የጳውሎስም ጽሑፍ ከሌሎቹ የሚለየው በዚህ ነው።

3፥18፣ የ1ተሰ 5፥28 ማብ ይመ። ጳውሎስ ተቃዋሚዎቹን ቢነቅፍም የመጨረሻ ጸሎቱ ግን ለሁሉም ነው።

መልክታተ ምጋቤ

1ጢሞቴዎስ፣ 2ጢሞቴዎስና የቲቶ መልእክት "መልእክታተ ምጋቤ" በመባል ይታወቃሉ፤ ይህ ስም የተሰጣቸው ጢሞቴዎስና ቲቶ ቤተ ክርስቲያንን እንዴት መጠበቅና መከባከብ እንዳለባቸው መመሪያ ስለሚሰጡ ነው:: ሦስቱም መልእክቶች የተጻፉት ምናልባት በሐዋርያት ሥራ 28 ላይ የተወሱት ሁናቶች ከተከናወኑ ታሪካዊ ሁኔታዎች በኋላ ብዙም ሳይቆይ ነው::

ጳውሎስ በሮም ታስሮ ከተፈታ በኋላ (60-23 ዓ.ም ገደማ)፣ አራተኛውን የወንጌል ተልእኮ ጉዞ ሳይጀምር አልቀረም:: በዚህ ጉዞው ቲቶ ወኪሉ ሆኖ በቀርጤስ እንዲቈይ፣ ጢሞ ቴዎስ ደግሞ የኤፌሶንን ቤተ ክርስቲያን እንዲጠብቅ አዟቸው ነበር:: ከዚያም ጳውሎስ በሰሜን ግሪክ (መቄዶንያ) ወደምትገኘው ወደ ፊልጵስዩስ ተሻገረ፤ በዚያ ሆኖ ለጢሞቴዎስ የመጀመሪያውን መልእክት ሲጽፍ፣ ለቲቶም እንዲሁ (ከ63-65 ዓ.ም ገደማ) ጻፈ:: በኋላም ወደ ሮም ሲሄድ ለሁለተኛ ጊዜ ታሰረ፣ ለጢሞቴዎስ ሁለተኛውን መልእክት የጻፈለት ከመገደሉ ከጥቂት ጊዜ በፊት ነው፤ ይህም በ67 ወይም በ68 ዓ.ም መሆኑ ነው::

በመልእክታተ ምጋቤ ውስጥ አንዳንድ መሪ ሐሳቦችና ሐረጎች እየተደጋገሙ ይታያሉ፤ እነርሱም:-

(1) አዳኛችን እግዚአብሔር (የቲቶ 1÷3 ማብ ይመ)፤ (2) ጤናማ ትምህርት፣ እምነትና ማስተማር (የቲቶ 1÷9 ማብ ይመ) (3) እውነተኛ መንፈሳዊነት (የ1 ጢሞ 2÷2 ማብ ይመ) (4) ክርክሮች (1ጢሞ 1÷4፤ 2ጢሞ 2÷23፤ ቲቶ 3÷9) (5) እውነተኛና ሰው ሁሉ ሊቀበለው የሚገባ ቃል ናቸው (የ1ጢሞ 1÷15 ማብ ይመ)::

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት
ወደ ጢሞቴዎስ – አንደኛ

መግቢያ

ጸሓፊው

የቤተ ክርስቲያን ትውፊትና መልእክታተ ምጋቤ መግቢያዎች ላይ የሰፈሩት ሰላምታዎች፣ መልእክቶቹን የጻፈው ጳውሎስ መሆኑን ያረጋግጣሉ። ከቅርብ ዓመታት ወዲህ በዚህ መልእክት ውስጥ በሚገኙ የተለዩ ባሕርያት ባላቸው አንዳንድ ቃላትና የአጻጻፍ ስልቶች (የ1፡15፤ 2፡2 ማብ ይመ) መሠረት መልእክታቱ በጳውሎስ ለመጻፉ ያሉት ማስረጃዎች የመልእክቱ ጸሓፊ ጳውሎስ መሆኑን የሚደግፉ ናቸው።

ታሪካዊ ዳራውና ዐላማው

ጳውሎስ በአራተኛው ሐዋርያዊ ጉዞው ወቅት ወደ መቄዶንያ በመጓዝ ላይ ሳለ (መልእክታተ ምጋቤን ይመ) ጢሞቴዎስ በኤስያ ያለችውን ቤተ ክርስቲያን እንዲንከባከባት ትእዛዝ ሰጠው (1፡3)። ሐዋ ርያው በቅርብ ወደ ኤፌሶን መመለስ እንደማይችል በተረዳ ጊዜ (3፡14-15) ጢሞቴዎስ (3፡3:18) ቀደም ሲል ተሰጥቶት በነበረው ኀላፊነት በተጨማሪ በወቅቱ ተከስቶ የነበረውን ኑፋቄ በትክክለኛው ትምህርት እንዲከላከል አዘዘው (2፡3-7፤ 4፡1-8፤ 6፡3-5:20-21)። በማደግ ላይ ያለችውን የኤፌሶንን ቤተ ክርስቲያን ልዩ ልዩ ጉዳዮች በበላይነት እንዲቈጣጣር (የአምልኮ ሥርዐቱን 2፡1-15፤ ተገቢ አገልጋዮችን እንዲሾም 3፡1-13፤ 5፡17-25) ይህን የመጀመሪያ መልእክት ጻፈለት።

በኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን የነበረው ትልቁ ችግር የኖስትሳውያን ትምህርት (የ1ኛ ዮሐንስ መግቢያ ይመ)፣ እያሽቈለቈለ ያለው የይሁዲ ሃይማኖት (1፡3-7) እና ብሕትውናን (4፡1-5) ቀላቅሎ የያዘ የሐ ሰት ትምህርት ነው።

የተጻፈበት ጊዜ

1ኛ ጢሞቴዎስ የተጻፈው በግምት ከ63-65 ዓ.ም. ባለው ጊዜና በሐሥ 28 ላይ የተዘገበው ታሪክ ከተፈጸመ በኋላ ነበር። ይኸውም ጳውሎስ በኤፌሶን ለሦስት ዓመት አገልግሎት ከነበረበት ጊዜ ከስምንት ዓመት በኋላ ነበር (ሐሥ 19፡8:10፤ 20፡31)።

የመልእክቱ ተደራሲ

ሰላምታው እንደሚያመለክተው (1፡2) ጳውሎስ ደብዳቤውን የጻፈው የልስጥራን ተወላጅ ለሆነው ለጢሞቴዎስ ነው። ልስጥራን በዛሬዋ ቱርክ ውስጥ የምትገኝ ከተማ ናት። የጢሞቴዎስ አባት ግሪካዊ፣ ሲሆን፣ እናቱ ይሁዲ (ሐሥ 16፡1) ነበረች። ጢሞቴዎስ ከልጅነቱ ጀምሮ የብሉይ ኪዳን ትምህርት ተምሮአል (2ጢሞ 1፡5፤ 3፡15)። ጳውሎስ ወደ ልስጥራን ባደረገው የመጀመሪያ ጉዞው ጢሞቴዎስን ወደ ጌታ በማምጣቱ "በእምነት እውነተኛ ልጁ" (1፡2) ይለዋል፤ ጳውሎስ በሁለተኛው የልስጥራን ጉብኝቱ ጢሞቴዎስ ከእርሱ ጋር እንዲሆንና በወንጌል ጉዞው እንዲተባበረው ይጠራዋል። ጢሞቴዎስ በአባቱ ግሪካዊ በመሆኑ ይህ ሁኔታ በአይሁድ መካከል በሚሠሩት የወንጌል ሥራ ላይ ዕንቅፋት እንዳይሆንበት ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ገረዘው (ሐሥ 16፡3)። ጢሞቴዎስ በመቄዶንያና በአካያ በነበረው የወንጌል አገልግሎት (ሐሥ 17፡14-15፤ 18፡5) ውስጥ ተሳትፎ አድርጎአል። ጳውሎስ በኤፌሶን ረጃጅም ስብከቶችን በሰጠበት የአገልግሎት ጊዜያት (ሐሥ 19፡22) ከእርሱ ጋር ነበር። በተጨማሪም ከኤፌሶን ወደ መቄዶንያና ወደ ቆሮንቶስ፣ ከዚያ ተመልሶም ወደ መቄዶንያና ወደ ትንሹ እስያ (ሐሥ 20፡1-6) ከጳውሎስ ጋር ተጉዞአል። እስከ ኢየሩሳሌም እንኳ ሳይቀር ከእርሱ ጋር የሄደ ይመስላል። ጳውሎስ ለመጀመሪያ ጊዜ ሲታሰርም አብሮት ነበር (ፊል 1፡1፤ ቈላ 1፡1፤ ፊሞ 1)። ጳውሎስ በሐሥ 28 የተጻፈው ታሪክ ከተፈጸመ በኋላ ከእስራት ተፈትቶ አራተኛውን የወንጌል ጉዞውን ሲያደረግ ከእርሱ ጋር ተጉዞአል። በመጨረሻ ግን ጳውሎስ ወደ መቄዶንያ ሲሄድ ጢሞቴዎስ በኤፌሶን በተከሰተው የኑፋቄ ትምህርት ምክንያት በዚያ ቈየ። ጳውሎስ ከጢሞቴዎስ ጋር የነበረው መቀራረብና ለጢሞቴዎስ የነበረው መልካም ግምት ከጻፋቸው መልእክቶች መካከል ስድስቱን ከጢሞቴዎስ ጋር ሆኖ በመላኩና በመልእክቶቹም ላይ ስሙን መጥቀሱ (2ኛ ቆሮንቶስ፣ ፊልጵስዩስ፣ ቈላስይስ፣ 1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ እና ፊልሞና) እንዲሁም ለፊልጵስዩስ ሰዎች ስለ ጢሞቴዎስ በጎ ምስክርነት በመስጠት አድናቆቱን ገልጾአል ። ጳውሎስ በሕይወቱ መጨረሻ ጢሞቴዎስ ወደ እርሱ ወደ ሮም እንዲመጣ ጠይቆት ነበር (2ጢሞ 4፡19:21)። ጢሞቴዎስ ራሱ ታስሮ እንደ ነበረና ወዲያኑ እንደ ተለቀቀ በዕብ 13፡23 ላይ ተገልጾአል፤ ነገር ግን የታሰረው በሮም ወይም በሌላ ስፍራ መሆኑ በትክክል አልታወቀም።

ጢሞቴዎስ ሐዋርያ አልነበረም፤ ኤጲስ ቆጶሳት የሚሾሙበት መመሪያ ስለተሰጠውም (3፡1-7፤ 5፡17-22) ምናልባት ኤጲስ ቆጶስም ላይሆን ይችላል። ስለዚህ ልዩ ሥራ ይሠራ ዘንድ (ቲቶ 1፡5 ይመ) ሐዋርያዊ ውክልና የተሰጠውና የተላከ አገልጋይ ተደርጎ ቢቈጠር ተገቢ ነው።

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1፡1-2)
2. ስለ ሐሰት አስተማሪዎች የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (1፡3-11)
   ሀ. የኑፋቄው ልዩ ባሕርይ (1፡3-7)
   ለ. ሕግ ዐላማ (1፡8-11)
3. ለጳውሎስ የተሰጠው የጌታ ጸጋ (1፡8-11)
4. ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ መመሪያ የሰጠበት ዐላማ (1፡18-20)
5. ስለ ቤተ ክርስቲያን አስተዳደር የተሰጠ መመሪያ (ም 2-3)
   ሀ. የጉባኤ አምልኮ (ም 2)
      (1) በጉባኤ አምልኮ ጸሎት (2፡1-8)
      (2) ሴቶች በጉባኤ አምልኮ (2፡9-15)
   ለ. ስለቤተ ክርስቲያን መሪዎች ብቃት መመዘኛ (3፡1-13)
      (1) ለኤጲስ ቆጳሳት (3፡1-7)
      (2) ለዲያቆናት (3፡8-13)
   ሐ. የእነዚህ መመሪያዎች ዐላማ (3፡14-16)
6. የሐሰት ትምህርትን የመከላከያ ዘዴ (ም 4)
   ሀ. የሐሰት ትምህርት ምንነት (4፡1-5)
   ለ. የሐሰት ትምህርት እንዴት መከላከል እንደሚቻል (4፡6-16)
7. ምእመናንን በተለያየ ደረጃ የማስተዳደር ዘዴ (5፡1-6፡2)
   ሀ. ሽማግሌዎችንና ወጣቶችን (5፡1-2)
   ለ. መበለቶችን (5፡3-16)
   ሐ. የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችን (5፡17-25)
   መ. ባሪያዎችን (6፡1-2)
8. ልዩ ልዩ ጉዳዩች (6፡3-19)
   ሀ. የሐሰት መምህራን (6፡3-5)
   ለ. ፍቅረ ንዋይ (6፡6-10)
   ሐ. ለጢሞቴዎስ የተሰጠ ትእዛዝ (6፡11-16)
   መ. ባለጠጎች (6፡17-19)
9. ማጠቃለያ (6፡20-21)

1 በአዳኛችን በእግዚአብሔር፣ ተስፋችንም
በሆነው በክርስቶስ ኢየሱስ ትእዛዝ የክር
ስቶስ ኢየሱስ ሐዋርያ ከሆነው ከጳውሎስ፤
2በእምነት እውነተኛ ልጄ ለሆነው ለጢ
ሞቴዎስ፤
ከእግዚአብሔር ከአባታችን፣ ከጌታችንም ከክ
ርስቶስ ኢየሱስ ጸጋና ምሕረት፣ ሰላምም
ይሁን፡፡

ከሐሰተኛ የሕግ መምህራን ስለ መጠበቅ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

3ወደ መቄዶንያ በሄድሁ ጊዜ ዐደራ እን
ዳልሁህ፣ አንዳንድ ሰዎች ከእንግዲህ የሐ
ሰት ትምህርት እንዳያስተምሩ ታዛቸው ዘንድ
በዚያው በኤፌሶን ተቀመጥ፤ 4ደግሞም ለተ
ረትና መጨረሻ ለሌለው የትውልዶች ታሪክ
ራሳቸውን አሳልፈው እንዳይሰጡ እዘዛ
ቸው፡፡ እነዚህ ነገሮች በእምነት ከሆነው
ከእግዚአብሔር ሥራ ይልቅ ክርክርን ያነሣ
ሣሉ፡፡ 5የዚህ ትእዛዝ ዐላማ ግን ከንጹሕ
ልብ፣ ከበጎ ኅሊና እንዲሁም ከእውነተኛ እም
ነት የሚገኝ ፍቅር ነው፡፡ 6አንዳንዶች ከእነ
ዚህ ነገሮች ዘወር ብለው ወደ ከንቱ ንግግር
ተመልሰዋል፡፡ 7የሕግ መምህራን ለመሆን ይፈ
ልጋሉ፤ ሆኖም ስለሚናገሩት ወይም አስረ
ግጠው ስለሚገቱለት ነገር አያውቁም፡፡

8ነገር ግን ሰው በአግባቡ ከተጠቀመባት፣ ሕግ
መልካም መሆኑን እናውቃለን፡፡ 9ደግሞም ሕግ
የተሰጠው ለጻድቃን ሳይሆን፣ ለሕግ ተላላ
ፊዎችና ለዐመፀኞች፣ ፈሪሃ እግዚአብሔር
ለሌላቸውና ለኀጢአተኞች፣ ቅድስና ለሌላ
ቸውና እግዚአብሔርን ለሚንቁ፣ አባትና
እናታቸውን ለሚገድሉ፣ ለነፍስ ገዳዮች

1፡1 ሉቃ1፡47፣ 2ቆሮ1፡1ቈላ1፡27፣ ቲቶ1፡3
1፡2 ቊ18፡ሉሥ16፡13 ሮሜ1፡7፣1ቆሮ4፡17፣ 1ተሰ2፡11፣2ጢሞ1፡2፣ ቲቶ1፡4
1፡3 ሐሥ16፡9፣ 18፡19፣ገላ1፡6-7፣ 1ጢሞ6፡3
1፡4 1ጢሞ4፡7፣ 2ጢሞ2፡14፣4፡4 ቲቶ1፡14፣3፡9
1፡5 ሐሥ23፡11 ገላ5፡6፣1ጢሞ4፡2፣ 2ጢሞ1፡5፣2፡22
1፡7 ኢዮ38፡2፣ ኤፌ4፡11
1፡8 ሮሜ7፡12
1፡9 ገላ3፡19፣5፡23
1፡10 1ጢሞ6፡3፣ 2ጢሞ1፡13፣ 4፡3፣ቲቶ1፡9፣2፡1
1፡11 ገላ2፡7፣ 1ተሰ2፡4፣ቲቶ1፡3
1፡12 ሐሥ9፡15፣ ፊል4፡13
1፡13 ቊ16፣ ሐሥ8፡3፣26፡9
1፡14 2ቆሮ4፡15፣ 1ተሰ1፡3፣2ጢሞ1፡13
1፡15 ማር2፡17፣ ዮሐ3፡17፣ጢሞ3፡11 4፡9፣2ጢሞ2፡11፣ ቲቶ3፡8
1፡16 ቊ13፣ ማቴ25፡46፣ዮሐ3፡15፣ ሮሜ2፡4
1፡17 ሮሜ 11፡36፣ቈላ1፡15፣ 1ጢሞ6፡16፣ይሁ-25፣ ራእ15፡3
1፡18 ቊ2፣ጢሞ4፡14፣ 6፡12፣2ጢሞ2፡3፣ 4፡7

መሆኑን እናውቃለን፤ 10እንዲሁም ለዘማ
ውያን፣ ከወንድ ጋር ለሚተኙ ወንዶች፣ ሰውን
ለሚሸጡና ለሚገዙ፣ ለውሸተኞች፣ በሐሰት
ለሚምሉ፣ ጤናማ የሆነውን ትምህርት ለሚጻ
ረሩ ሁሉ ነው፤ 11ይህ ጤናማ ትምህርት በሩካ
እግዚአብሔር ለእኔ በዐደራ ከአጠኝ የክብር ወን
ጌል ጋር የሚስማማ ነው፡፡

ለጳውሎስ የተሰጠው የጌታ ጸጋ

12በአገልግሎቱ በመሾም ታማኝ አድርጎ
የቈጠረኝን፣ ብርታት የሰጠኝን ጌታችንን
ክርስቶስ ኢየሱስን አመሰግናለሁ፡፡ 13ምንም
እንኳ ከዚህ በፊት ተሳዳቢ፣ አሳዳጅና ዐመፀኛ
የነበርሁ ብሆንም፣ ባለማወቅና ባለማመን
ስላደረግሁት ምሕረት ተደርጎልኛል፤ 14በክ
ርስቶስ ኢየሱስ ከሆኑት እምነትና ፍቅር
ጋርም የጌታችን ጸጋ ተትረፈረፈልኝ፡፡

15 ‘ክርስቶስ ኢየሱስ ኀጢአተኞችን ለማ
ዳን ወደ ዓለም መጣ’ የሚለው ቃል እውነ
ተኛና ሰው ሁሉ ሊቀበለው የሚገባ ነው፤
ከኀጢአተኞችም ዋና እኔ ነኝ፡፡ 16ነገር ግን
ክርስቶስ ኢየሱስ በእርሱ ለሚያምኑና የዘላ
ለምን ሕይወት ለመቀበሉ ወሰን የሌለው
ትዕግሥቱን ከኀጢአተኞች ዋና በሆንሁት
በእኔ እንደ ምሳሌ አድርጎ ያሳይ ዘንድ
ምሕረትን አገኘሁ፡፡ 17እንግዲህ ዘላለማዊ
ለሆነው፣ ለማይሞተው፣ ለማይታየውና ብቻ
ውን አምላክ ለሆነው ንጉሥ ከዘላለም እስከ
ዘላለም ክብርና ምስጋና ይሁን፣ አሜን፡፡
18ልጄ ጢሞቴዎስ ሆይ፤ አስቀድሞ ስለ
አንተ በተነገረው ትንቢት መሠረት ይህን

ማ9 ወይም ሕጉ

1፡1 *ተሰፋችን በሆነው በክርስቶስ ኢየሱስ!* ቲቶ 2፡13 ይመ፡፡ *ተሰፋችን!* ምኞትን ብቻ ሳይሆን ፍጹም እርግጠኝነትን የሚገልጽ ነው፡፡ *ሐዋርያ!* በልዩ ሁኔታ በራሱ በክርስቶስ የተሾመ (የማር 6፡30፣ 1ቆሮ 1፡1፣ ዕብ 3፡1 ማብ ይመ)፡፡

1፡2 *በእምነት እውነተኛ ልጄ!* መንፈሳዊ ልጄ ማለት ነው (1፡18፣ 1ቆሮ 4፡17፣2ጢሞ 1፡2፣2፡1፣ፊሞ 10 ይመ)፡፡ *ጸጋ!* የዮና 4፡2 ገላ 1፡3፣ ኤፌ 1፡2 ማብ ይመ፡፡ *ምሕረት!* ሮም 9፡23፣ ማብ ይመ፡፡ *ሰላም!* የዮሐ 14፡27፣20፡19፣ የገላ 1፡3 ኤፌ 1፡2 ማብ ይመ ፡፡

1፡3-11! ጳውሎስ በዚህ ክፍልና በ4፡1-8፣ 6፡3-5፡20-21 ላይ የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ከመናፍቃን አስተማሪዎች መጠ በቅ እንደሚገባት ያስገንዝባል፡፡ መናፍቃኑም የሚታወቁባቸው ዐይ ነተኛ መለያዎች፡- (1) የሐሰት ትምህርቶችን ማስተማራቸው (1፡3፣ 6፡3)፣ (2) የአይሁድን ከንቱ ተረት ማስተማራቸው (ቲቶ 1፡14)፣ (3) የብሉይ ኪዳንም ሕግ መምህራን ለመሆን መፈለጋቸው (1፡7)፣ (4) ባልታወቀው የትውልዶች ቈጠራ ላይ የተመሠረቱ መጨረሻ የሌላቸውንና የተጋነኑትን የሐሰት ታሪኮች ማስፋፋታቸው (1፡4፣ 4፡7፣ ቲቶ 3፡9)፣ (5) ራሳ ቸውን ከፍ አድርገው መመልከታቸው (1፡7፣6 4)፣ (6) ክርክር መውደዳቸው (1፡4፣ 6፡4፣ 2ጢሞ 2፡23፣ ቲቶ 3፡9)፣ (7) ከንቱና (1፡6) የማይረባ ነገር መናገራቸው (2ጢሞ 2፡23፣ ቲቶ 3፡9)፣ (8) የሚናገሩትን ነገር አለማወቃቸው (1፡7፣ 6፡4)፣ (9) የብሉ ትውናን ልምምዶችን ማስተማራቸው (4፡3)፣ (10) የመንፈሳዊ መሪነት ሥልጣናቸውን የግል መጠቀሚያ ያደርጋሉ (6፡5)፡፡ ምናልባት እነዚህ መናፍቃን የኖስትሳውያን ትምህርት መን ገድ ጠራጊዎች ሳይሆኑ አይቀሩም (6፡20-21 ፣ ከ1ዮሐ መግቢያ ላይ ስለ ኖስትሳውያን የተጻፈውን ይመ)፡፡

1፡3 *ወደ መቄዶኒያ በሄድሁ ጊዜ!* ይህ ታሪክ በሐ ዋርያት ሥራ መጽሐፍ ያልተጻፈበት ምክንያት፣ ምናልባት ታሪኩ ከሐዋ 28 በኋላ ጳውሎስ በሮም ለመጀመሪያና ለሁለተኛ ጊዜ በታሰረባቸው ጊዜያት መካከል የተፈጸመ በመሆኑ ሊሆን ይችላል (መግቢያውን ይመ)፡፡ *በኤፌሶን ተቀመጥ!* በዚህ ጊዜ የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ሥር እየሰደዶች ነው፤ ጳውሎስም ከስምንት ዓመት በፊት በሦስተኛው የወንጌል ጉዞው ወቅት፣ በዚህች አገር ሰፊ የአገግሎት ሥራ አከናውኖ ነበር (ሐሥ 19፡1-20፡1)፡ ከሮም እስር ቤት ከተለቀቀ በኋላም (ከሐሥ 28 በኋላ) ቤተ ክርስቲያኒቱን እንደ ገና ከጎበኘና ጢሞቴዎስን ጎላፊ አድርጎ ከሾመ በኋላ ወደ መቄዶኒያ ዐለፈ፡፡

1፡4 *ለተረትና መጨረሻ ለሌለው የትውልዶች ታሪክ* ምናልባትም በብሉይ ኪዳን የትውልዶች ቈጠራ ታሪክ ላይ የተመሠረቱና በኋላ ግን ወደ ተወሳሰበ የኖስትሳውያንን ፍልስፍና ትምህርት ያደጉ ተረታ ተረቶች ሊሆኑ ይችላሉ (ከ1ኛ ዮሐንስ መግቢያ “ኖስትሳውያን ትምህርት” የሚለውን ይመ)፡፡

1፡8 *ሕግ መልካም መሆኑን!* ሮም 7፡7-12 ይመ፡፡

1፡10 *ጤናማ የሆነውን ትምህርት!* ቲቶ 1፡9 ማብ ይመ፡፡

1፡11 *በዐደራ ከአጠኝ!* 6፡20፣ 1ቆሮ 9፡17፣ ገላ 2፡7፣ 1ተሰ 2፡4፣ 2ጢሞ 1፡12፣14፣ 2፡2 ይመ፡፡ *ወንጌል!* የማር 1፡1 ማብ ይመ፡፡

1፡13 *ተሳዳቢ፣አሳዳጅና ዐመፀኛ የነበርሁ!* ሐሥ 9፡1፣ 22፡4-5፣19፣ 26፡10-11ይመ፡፡

1፡15 *የሚለው ቃል እውነተኛ!* ይህ ዐይነቱ አባባል በመልእክታት ምጋቢ ውስጥ ቀልፍ ሐረግ ሆኖ አምስት ጊዜ ከመጠቀሱ በስተቀር፣ በየትኛውም የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት ውስጥ አይገኝም (3፡1፣ 4፡9፣ 2ጢሞ2፡11፣ ቲቶ 3፡8)፡፡

1፡18 *አስቀድሞ ስለ አንተ በተነገረው ትንቢት መሠ ረት!* በጥንት ቤተ ክርስቲያን፣ እግዚአብሔር ፈቃዱን በነቢያት በኩል ይገልጽ ነበር (ጳውሎስንና በርናባስን ለወንጌል አገልግሎት ወደ አሕዛብ እንዲላኩ ያደረጉት ነቢያት ነበሩ ሐሥ 13፡1-3 ይመ)፡፡ ጢሞቴዎስን በተመለከተ ግን ትንቢቱ የተነገረው እርሱ ከተሾመ በኋላ ወይም ከመሾሙ በፊት (4፡14)፣ ምናልባትም ከሐ ዋርያው ጳውሎስ ሁለተኛው የወንጌል ጉዞ ዐሥራ ሁለት ዓመት

ትእዛዝ እስጥሃለሁ፤ ይኸውም እርሱን በመ
ከተል መልካሙን ገድል እንድትጋደል ነው።
19እምነትና በጎ ኅሊናም ይኑርህ፤ አንዳ
ንዶች ኅሊናቸውን ጥለው ባሕር ላይ አደጋ
ደርሶባት እንደሚጠፋ መርከብ እምነታ
ቸውን አጥፍተዋል። 20ከእነርሱም መካከል
እንዳይሳደቡ ትምህርት ያገኙ ዘንድ ለሰይ
ጣን አሳልፌ የሰጠኋቸው፣ ሄሜኔዎስና እስክ
ንድሮስ ይገኛሉ።

አምልኮን በሚመለከት የተሰጠ መመሪያ

2 እንግዲህ ከሁሉ አስቀድሞ ልመናና ጸሎት፣
ምልጃና ምስጋና ለሰዎች ሁሉ፣ ለነገሥ
ታትና ለባለ ሥልጣናት ሁሉ እንዲደረግ
አሳስባለሁ፤ 2ይህም በእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይ
ወትና በቅድስና ሁሉ፣ በሰላምና በጸጥታ እንድ
ንኖር ነው። 3ይህ በእግዚአብሔር በአዳኛችን
ፊት ደስ የሚያሰኝ ነው፤ 4እርሱ ሰዎች
ሁሉ እንዲድኑና እውነትን ወደ ማወቅ እንዲ
ደርሱ ይፈልጋል። 5አንድ እግዚአብሔር አለና፤
ደግሞም በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል አንድ
አስታራቂ አለ፤ እርሱም ሰው የሆነው ክር
ስቶስ ኢየሱስ ነው፤ 6ራሱንም ለሰዎች ሁሉ
ቤዛ አድርጎ ሰጠ፤ ይህም በትክክለኛው ጊዜ
ተመስክሮለታል። 7እኔም ለዚህ ነገር የምሥ
ራች አብሣሪና ሐዋርያ እንዲሁም ለአሕዛብ
የእውነተኛ እምነት አስተማሪ ሆኜ ተሾ
ምሁ፤ እውነቱን እናገራለሁ፤ አልዋሽም።
8እንግዲህ ወንዶች በሁሉም ቦታ ያለ
ቍጣና ያለ ክርክር የተቀደሱ እጆቻቸውን
ወደ ላይ በማንሣት እንዲጸልዩ እፈልጋለሁ።
9እንዲሁም ሴቶች በጨዋነትና ራስን በመ
ግዛት ተገቢ የሆነ ልብስ ይልበሱ እንጂ
በሹሩባ ወይም በዕንቁ ወይም ዋጋቸው ውድ
በሆኑ ልብሶች አይሽቀርቀሩ፤ 10ነገር ግን
እግዚአብሔርን እናመልካለን የሚሉ ሴቶች
ሊያደርጉ እንደሚገባ በመልካም ተግባር
ይዋቡ።
11ሴት በጸጥታና በሙሉ መገዛት ትማር።
12ሴት ዝም እንድትል እንጂ እንድታስተ
ምር ወይም በወንድ ላይ ሥልጣን እንዲኖራት
አልፈቅድም። 13ምክንያቱም አዳም ቀድሞ
ተፈጥሮአል፤ ከዚያም ሔዋን ተፈጠረች። 14ደግ
ሞም የተታለለው አዳም አይደለም፤ የተታ
ለለችውና ኀጢአተኛ የሆነችው ሴቷ ናት፤

1፡19 ቊ5፡ሐሥ23፡11
1ጢሞ6፡21
2ጢሞ2፡18
1፡20 1ቆሮ5፡5
2ጢሞ2፡17
2ጢሞ4፡14
2፡1 ኤፌ6፡18
2፡2 ዕዝ6፡10
ሮሜ13፡1
1ጢሞ3፡16፡4-7
8፡6፡3:5:6:11
2ጢሞ3፡5፡ቲቶ1፡1
2፡3 ሉቃ1፡47
1ጢሞ5፡4
2፡4 ሕዝ18፡23:32
33፡11ዮሐ3፡17
ሮሜ11፡14
1ጢሞ4፡10
2ጢሞ2፡25
ቲቶ1፡1
2፡11 ዕብ10፡26
2ጴጥ3፡9
2፡5 ዘዳ6፡4
ሮሜ1፡3
1ቆሮ8፡6
ገላ3፡20
2፡6 ማቴ20፡28
1ቆሮ1፡6
1ጢሞ6፡15
ቲቶ1፡3
2፡7 ሐሥ9፡15
ሮሜ9፡1
2ጢሞ1፡11
2፡8 መዝ24፡4
63፡4
134፡2
141፡2
ሉቃ24፡50
2፡9 1ጴጥ3፡3
2፡10 ምሳ31፡13

2፡11 1ጴጥ3፡3
42፡12 ኤፌ5፡22
2፡13 ዘፍ2፡7: 22፡ 1ቆሮ11፡8
2፡14 ዘፍ3፡1-6
13፡ 2ቆሮ11፡3

ቀደም ብሎ ሊሆን ይችላል (ሐሥ 16፡3 ይመ)። ምናልባት
ትንቢቱ ጢሞቴዎስ በቤተ ክርስቲያን አመራር ውስጥ ስላለው
ታላቅ ሚና የሚገልጽ ሊሆን ይችላል።

1፡20 *ለሰይጣን አሳልፌ የሰጠኋቸው፡* ቤተ ክርስቲያን
አባሎቿን የምትቀጣበትን የሥነ ሥርዐት ቅጣት የሚያመለክት
ነው (የማቴ 18፡17 ማብ ይመ)። ጳውሎስ እነዚህን ሁለት ሰዎች
ከሰይጣን ፍላጻ መከላከያ ከሆኑትም ቤተ ክርሰቲያን አስወገ
ዳቸው። እንዳይሳደቡ ይማሩ ዘንድ ከማኅበረ ምእመናን
አንድነትና ከቤተ ክርስቲያን እንክብካቤ መለየቱ ተገቢ ነው።
ተመሳሳይ ለሆነ ሁኔታ 1ቆሮ 5፡5፡13 እንዲሁም የ1ቆሮ 5፡5 ማብ
ይመ። ከክርስቶስ አካል ጋር ማለትም ከቤተ ክርስቲያን ጋር
መተባበር፣ ከሰይጣን ኀይል ይጠብቀናል፣ በሌላ በኩል ደግሞ
ከቤተ ክርስቲያን መባረር ሕይወትን ለጥፋት ይዳርጋል፣ ክፉ
ለሆነው የሰይጣን ፈተናም ያጋልጣል። ቤተ ክርስቲያን አባሎቿን
የምትቀጣበት ምክንያት ተቀጪውን ወደ እውነተኛ ንስሓ ወደ
ትክክለኛ መሠረተ እምነትና በክርስቶስ ወደሚገኘው ድኑት ለማ
ምጣት ነው (1ቆሮ 5፡5 እና ማብ ይመ)። *ሄሜኔዎስ፡* 2ጢሞ
2፡17-18 ይመ። *እስክንድሮስ፡* በ2ጢሞ 4፡14 ላይ የተጠቀሰው
እስክንድሮስ ሊሆን ይችላል (ያንኑ ማብ ይመ)።

2፡1 *ለነገሥታትና ስለ ባለ ሥልጣናት ሁሉ፡* ኤር 29፡7
ይመ። ጳውሎስ ይህን መልእክት በሚጽፍበት ጊዜ ኔሮ(54-
68 ዓ.ም.) የተባለው የሮማውያን ቄሳር በሥልጣን ላይ ነበረ።

2፡2 *በእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት፡* በመልእክታተ
ምጋቢ ውስጥ ይህ ቍልፍ ሐረግ ነው፤ በ1ጢሞቴዎስ ውስጥ
ስምንት ጊዜ (3፡16፡ 4፡7-8፡ 6፡3:5-6:11)፣ በ2ኛ ጢሞቴዎስ
ውስጥ አንድ ጊዜ (3፡5)፡ እንዲሁም በቲቶ ውስጥ አንዴ (1፡1)
ተጠቅሶአል፤ ነገር ግን በተቀሩት የጳውሎስ መልእክታት ውስጥ
ይህ ሐረግ አይገኝም። ሐረጉ መልካምንና የተቀደሰን ሕይወት
የሚያሳይ፣ ለምንጩም ልዩ ትኩረት የሚሰጥና ለእግዚአብሔ
ርም ታላቅ አክብሮት እንዳሚገባው የሚያመለክት ነው።

2፡4 *እርሱ ሰዎች ሁሉ እንዲድኑ...ይፈልጋል፡* የእግዚ
አብሔር ፍላጎት ሰዎች ሁሉ እንዲድኑ ነው፡፡ የሰዎችን ድኑት
በተመለከተ እግዚአብሔር እንዲድኑ (ለዘላለም ሕይወት) የመረ
ጣቸው ሁሉንም ሰዎች ሳይሆን ጥቂቶችን ብቻ ነው የሚሉ አሉ
(ለምሳሌ 1ጴጥ 1፡2)፡፡ ሌሎች ደግሞ እንዲህ ዐይነቱን ምንባብ
የሚረዱት እግዚአብሔር የመረጣቸው የወንጌልን ቃል እንደ
ሚያምኑ አስቀድሞ ስለሚያውቅ ነው ይላሉ፡፡ ሌሎች ተርጓሚ
ዎች ደግሞ እንደዚህ ያሉትን እርስ በርሳቸው የሚጋጣሙ
መስለው የሚታዩትን ነገሮች፣ የሰው አእምሮ አጥጋቢ ምክንያት
ስጥቶ ለማስታረቅ ባይችልም መጽሐፍ ቅዱስ ሁሉቱንም እውነታ
ዎች ስለሚያስተምር የሚቃኑ መሠረተ ሐሳቦች አይደሉም
ባዩች ናቸው፡፡ ያም ሆነ ይህ እግዚአብሔር የሚድኑትን ሰዎች
ያውቃል (የሮም 8፡29 ማብ ይመ)፡፡

2፡5 *አንድ እግዚአብሔር አለ፡* ይህ የአይሁድ ሃይማኖት
መሠረተ እምነት ነው (ዘዳ 6፡4)፡ እያንዳንዱም አይሁድ በጸሎቱ
ጊዜ በየቀኑ ይህንኑ ያስታውቃል (የማር 12፡28 ማብ ይመ)፡፡

2፡6 *ቤዛ፡* የማቴ 20፡28 ማብ ይመ፡፡ *በትክክለኛው ጊዜ፡*
የገላ 4፡4 ማብ ይመ፡፡ *ተመስክሮለታል፡* ክርስቶስ ራሱን ቤዛ
አድርጎ የሰጠበትን ሐዋርያዊ ምስክርነት ነው፡፡

2፡7 *ለዚህ ነገር፡* ክርስቶስ በመሞቱ በእግዚአብሔርና
በሰው መካከል የነበረውን የጥል ግድግዳ አፍርሶ ድኑትን ለሰው
ሁሉ ማዘጋጀቱን ማለቱ ነው፡፡ *አብሣሪ፡* በአደባባይ ዐዋጅ
እንደሚናገር ባለ ሥልጣን ማለት ነው፡፡ *ሐዋርያ፡* የማር 6፡30፡
1ቆሮ 1፡1 ማብ ይመ፡፡

2፡8-14፡ እዚህ ላይ ጳውሎስ ስለ ሴቶች የሰጠው ትምህ
ርት፣ ታሪካዊ ሁኔታ ያለው እንጂ በሁሉ ቦታና ለሁሉ ጊዜ
የሚያገለግል አይደለም የሚሉ አሉ፡፡ ሌሎች ግን የክፍሉ
ትምህርት በአንድ የታሪክ ወቅት ብቻ የሚወሰን ሳይሆን
በየትኛውም ዘመን ሊሠራ የሚችል ነው ይላሉ፡፡

2፡8 *ወንዶች፡* በግሪኩ ቃል መሠረት ለወንዶች ብቻ
በተለየ ሁኔታ የገባ ነው፡፡ በ1ቆሮ 11፡5 ላይ እንደ ተመለከተው
ሴቶች በአደባባይ ጸሎሊያቸውን የሚጠቁም ነገር አለ፡፡

2፡9፡ የተለያዩ ጌጣ ጌጦችን ማድረግንና ጠጕሮን ሹሩባ
መሠራት መከልከሉ ሳይሆን፣ የቅንጦትንና የትዕቢትን ምልክቶች
እንዳይሆኑ ማስጠንቀቂያ መስጠቱ ነው፡ 2፡10፡1ጴጥ 3፡3-4 ይመ፡፡

2፡12 *ሴት...እንድታስተምር...አልፈቅድም፡* አንዳዶች፣
እዚህ ላይ ጳውሎስ አያስተምሩ ያላቸው ሴቶች፣ በኤፌሶን ቤተ
ክርስቲያን ውስጥ እንደሚገባ ሳይማሩ ለማስተማር የሚሞክሩትን
ነው ይላሉ፡ እነዚህ ሴቶች፣ ወንዶችን ለመጨቈን ሥልጣና
ቸውን ይጠቀማሉ፡፡ አንዳንዶች ደግሞ ሴቶች በቤተ ክርስቲያን
ውስጥ አስተማሪ ሊሆኑ (ተደርገው ሊሾሙ) አይገባቸውም ማለቱ
ነው ይላሉ፡፡ ይህም ሴቶች የበላይ ሆነው ወንዶችን ወደ ማስተዳደር
እንዳያዘነብሉ ማለትም የቤተ ክርስቲያን አረኛ ሆነው እንዳያገለግሉ
በተደረገው አገዳ ላይ ተመልክቶአል (የ3፡1 ማብ ይመ)፡፡

2፡13-14፡ ጳውሎስ ይህን የከለከለው ዘፍጥረት ም 2-3
መሠረት አድርጎ ነው፡፡ አንዳንዶች፣ "ምክንያቱም" የሚለው
ቃል የቤትየዋን ዝምታና ራሷን የማስገዛት ኀላፊነቷን የሚያመ
ለክት ሳይሆን፣ ቍጥር 5 ላይ እንደ ተመለከተው ዐረፍተ
ነገሮችን ለማያያዝ የገባ ነው ይላሉ፡፡ ስለዚህ በዘፍጥረት ውስጥ
ቅድሚያ ለአዳም መስጠቱ፣ በኤፌሶን እንዲያስተምሩ ለወንዶች
የተሰጠውን ቅድሚያ ያመለክታል፣ እንዲሁም የሔዋን መታለል፣
በኤፌሶን በተ ክርስቲያን ውስጥ ካለመገሪቶው የተሥገ ወደ ሐሰት
ትምህርት የሄዱትን ያመለክታል፡፡ ስለዚህ እገዳው ዓለም ዐቀፍ
ዊና ቋሚ ሳይሆን፣ በቤተ ክርስቲያኒቱ ጉዳይ ላይ ብቻ ያተኮረ

15ይሁን እንጂ ሴት^ በእምነትና በፍቅር፣
በቅድስናም ራሷን እየገዛች ብትጸና ልጅ
በመውለድ ትድናለችሳ፡፡

እረኞችና ዲያቆናት

3 "ማንም የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ
ለመሆን ቢፈልግ፣ መልካም ሥራን ይመ
ኛል" የሚለው ቃል የታመነ ነው፡፡ 2እንግ
ዲህ የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ የማይነ
ቀፍ፣ የአንዲት ሚስት ባል፣ ልከኛ፣ ራሱን
የሚገዛ፣ በሥርዐት የሚኖር፣ እንግዳ ተቀ
ባይ፣ ማስተማር የሚችል፣ 3የማይሰክር፣ የማ
ይጣላ ግን ጨዋ የሆነ፣ የማይጨቃጨቅ፣
ገንዘብንም የማይወድ ሊሆን ይገባዋል፡፡
4ልጆቹን ታዛዥና አክባሪ አድርጎ በማሳደግ
የገዛ ቤተ ሰቡን በአግባቡ የሚያስተዳድር
ሊሆን ይገባል፡፡ 5አንድ ሰው የራሱን ቤተ
ማስተዳደር ካላወቀበት፣ የእግዚአብሔርን ቤተ
ክርስቲያን እንዴት ሊጠብቅ ይችላል? 6ቦት
ዕቢት ተነፍቶ ዲያቢሎስ በወደቀበት ፍርድ
እንዳይወድቅ አዲስ ክርስቲያን አይሁን፡፡
7ደግሞም ስሙ እንዳይነቀፍና በዲያብሎስ
ወጥመድ ውስጥ እንዳይወድቅ፣ በውጭ
ባሉት ዘንድ መልካም ምስክርነት ሊኖረው
ይገባል፡፡

8ዲያቆናትም እንደዚሁ የተከበሩ፣ ቃላቸ
ውን የማይለዋወጡ፣ ለብዙ ወይን ጠጅ የማይ
ጐመጁ፣ ያለ አግባብ የሚገኝ ጥቅምንም የማ
ያሳድዱ ሰዎች መሆን ይገባቸዋል፣ 9የእምነ
ትንም ጥልቅ ምስጢር በንጹሕ ኅሊና መጠ
በቅ አለባቸው፡፡ 10እነርሱም አስቀድመው
ይፈተኑ፤ ከዚያም፣ አንዳች ነቀፋ ካልተገኘ
ባቸው በዲቁና ያገልግሉ፡፡

11እንዲሁ ሴቶችም የተከበሩ፣ ሐሜተኞች
ያልሆኑ ነገር ግን ልከኞችና በነገር ሁሉ
የታመኑ ሊሆኑ ይገባል፡፡

12ዲያቆናት የአንዲት ሚስት ባል መሆን
ይገባቸዋል፤ ደግሞም ልጆቻቸውንና ቤተ
ሰቦቻቸውን በአግባቡ የሚያስተዳድሩ መሆን
አለባቸው፡፡ 13በአግባቡ ያገለገሉ ለራሳቸው
ትልቅ ክብርን፣ በክርስቶስ ኢየሱስም ባላ
ቸው እምነት ብዙ ድፍረትን ያገኛሉ፡፡

14ወደ አንተ ቶሎ ለመምጣት ተስፋ ባደ
ርግም ይህን ትእዛዝ እጽፍልሃለሁ፤ 15ይህ
ንም የምጽፍልህ ብዘገይ እንኳ ሰዎች በእግዚ
አብሔር ቤት እንዴት መኖር እንዳለባቸው እን
ድታውቅ ነው፤ ቤቱም የሕያው እግዚአብሔር
ቤተ ክርስቲያን ይኸውም የእውነት ዐምር
ድና መሠረት ነው፡፡ 16የእውነተኛ መንፈ
ሳዊ ሕይወት ምስጢር ያለ ጥርጥር ታላቅ
ነው፤
እርሱ^ በሥጋ^ ተገለጠ፤
በመንፈስ ጸደቀ፤

2፡15 1ጢሞ1፡14
3፡1 ሐሥ20፡28፡
ፊል1፡1፡1ጢሞ1፡15፡
ቲቶ1፡7
3፡2 ቀሥ11፡12፡
ሮሜ12፡13፡
2ጢሞ2፡24፡
ቲቶ1፡6-8፡2፡2
3፡3 ሉቃ16፡14፡
1ጢሞ6፡10፡
2ጢሞ2፡24፡3፡2፡
ቲቶ1፡7፡ዕብ13፡5፡
1ጴጥ5፡2
3፡4 ቀሥ12፡ቲቶ1፡6
3፡5 1ቆሮ10፡32
3፡6 1ጢሞ6፡4፡
2ጢሞ3፡4፡2ጴጥ2፡4
3፡7 ማር4፡11፡
2ጢሞ2፡26
3፡8 ፊል1፡1፡
1ጢሞ5፡23፡
ቲቶ1፡7፡2፡3
3፡9 ሐሥ23፡1
3፡10 1ጢሞ5፡22
3፡11 ቀሥ21ጢሞ3፡3፡
ቲቶ2፡3
3፡12 ቀሥ2:4
3፡15 ቀሥ5፡
ማቴ16፡16፡1ቆሮ10:32
3፡16 መዝ9፡11፡
ማር16፡19፡
ዮሐ1፡14፡
ሮሜ16፡25፡
ቈላ1፡23፡1ጢሞ2፡2

^15 ግሪኩ እርሷ ይላል ^15 ወይም ትታደሳለች
^11 ወይም ሚስቶቻቸው ወይም ዲያቆናውያት
^16 አንዳንድ ቅጆች አምላክ ይላሉ፡፡
^16 ወይም በአካል

ነው (በመግቢያው ላይ "ታሪካዊ ዳራና ዐላማ" የሚለውን ይመ)፡፡ በሌላ በኩል ይህ ትእዛዝ ጥቅም ላይ ውሉ እናገኘዋለ (ለምሳሌ 1ቆሮ 11፡1-5)፡፡ ሌሎች ደግሞ ዘፍጥረትን መጠቀሙ እገዳውን ዓለም ዐቀ ፋዊና ዘላቂነት ያለው ቋሚ መልክ እንዲይዝ ያደርገዋል ብለው ያም ናሉ፤ ለምሳሌ፡- (1)አዳም ቀድሞ ተፈጥሮአል፣ አዳም ከውድቀት በፊት በፍጥረት ጊዜ የነበረውን ቅድሚያ ያሳስባል፡፡ በዚህ ምንባብ ውስጥ የተጠቀሰው የሴትና የወንድ ግንኙነት በፍጥረት ታሪክ ላይ የተመሠረተ መሆኑን ያሳያል፡፡ (2) የተታለለችው ሌቷ ናት፤ ሴቲቱ ራሷ ስታ አዳምንም ስለአሳተችው፣ አንድ የቤተ ክርስቲያን እረኛ በአደባባይ ቆሞ የሚሰጠውን የማስተማር አገልግሎት ሴት ታከናውን ዘንድ የታመነች ልትሆን እንደማትችል ይገልጻል ይላሉ፡፡

3፡15ፐ ይህ ጥቅስ የሚከተሉትን ሦስት ትርጉሞች እንደያዘ ይታሰባል፤ እነርሱም፡- (1) በቤተ ሰብ ውስጥ በሚስትነትና በእናትነት የተሰማትን ኀላፊነት በሚገዛ ስለምትወጣ እግዚአብሔር ስለምትፈራ ሴት ይናገራል፤ (2) ከሁሉ በሚበልጠው መወለድ ማለትም በሥጋ ከተገለጠው ከክርስቶስ መንፈሳዊ ድነት የሚያገኙትን ሴቶች ይመለከታል፤ (3) ልጅ በሚወልዱ በት ወቅት ከማንኛውም አካላዊ ጕዳት የሚጠበቁትን ሴቶች ይመለከታል፡፡

3፡1 *የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ፣* በግሪክ ባህል፣ ሐረጉ የአንድ ማዘጋጃ ቤት ወይም የአንድ የሃይማኖት ክፍል መሪን ያመለክታል፡፡ በዚህ ጥቅስ መሠረት ግን፣ ትርጉሙ የአንድ አጥ ቢያ ቤተ ክርስቲያን ወይም ማኅበረ ምእመናን ጠባቂ ማለት ነው፡፡ በአይሁድ እምነትና ትምህርት ላይ በተመሠረተው ክርስ ትና፣ "የቤተ ክርስቲያን እረኛ" እና "ሽማግሌ" ተመሳሳይ ትር ጉም አላቸው፤ እዝዚ ቃላት በዐረፍተ ነገር ውስጥ በሐሥ 20፡17፡28፤ ቲቶ 1፡5-7፤ 1ጴጥ 5፡1-2 በመለዋወጥ ገብተዋል፡፡ የቤተ ክርስቲያን እረኛ ኀላፊነቶች ማስተማርና መስበክ (3፡2፤ 5፡17)፤ የቤተ ክርስቲያኑን ጕዳይ መምራት (3፡5፤ 5፡17)፤ የእግዚአብሔርን መንጋ በእረኝነት መጠበቅ (ሐሥ20፡28)፤ ቤተ ክርስቲያንን ከሐሰት ትምህርት መጠበቅ (ሐሥ 20፡28-31) ናቸው፡፡ *የሚለው ቃል የታመነ ነው!* የ1፡15 ማብ ይመ፡፡

3፡2-3 *የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ... ሊሆን ይገባዋል!* "የሽማግሌዎችና የዲያቆናት መመዘኛ" የሚለውን ሠንጠረዥ በገጽ 1842 ላይ ይመልከቱ፡፡ *የአንዲት ሚስት ባል!* ከአንድ በላይ በማግባት ወይም ለትዳር ጓደኛ ታማኝ ባለመሆን እግዚአብሔር የደነገገው የጋብቻ ሕግ እንዳይጣስ የወጣ አጠቃላይ መመሪያ ነው (የቲቶ 1፡6 ማብ ይመ)፡፡

3፡5 *ቤተ ክርስቲያንን!* የማቴ 16፡18 ማብ ይመ፡፡

3፡8 *ዲያቆናት!* በግሪኩ "የሚያገለግል" ማለት ነው፡፡ በሐሥ 6፡1-6 ላይ የተመረጡት ሰዎች የመጀመሪያዎቹ የአዲስ ኪዳን ዲያቆናት ብቻ ሳይሆኑ! ምናልባትም የቤተ ክርስቲያን የመጀ መሪያዎቹ ተሿሚዎች ሳይሆኑ አይቀሩም (ያንኑ ማብ ይመ)፡፡ በአጠቃላይ አገልግሎታቸው፣ ሽማግሌዎች ሙሉ ጊዜያቸውን ለጸ ሎትና ለቃሉ አገልግሎት ያውሉ ዘንድ ማኅበራዊ አገልግሎት መስጠት ነው (ሐሥ 6፡2:4)፡፡ በአዲስ ኪዳን የተጠቀሱ ሁለቱ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የአገልግሎት ሹመቶች የቤተ ክርስ ቲያን እረኛ (ሽማግሌ) እና ዲያቆን የተባሉት ናቸው (ፊል 1፡1 ይመ)፡፡

3፡11 *ሴቶች!* በግሪክ ለዚህ ሐረግ የተሰጠው ቃል የሚከተሉትን ሊያመለክት ይችላል፤ (1) የዲያቆናትን ሚስቶች፣ (2) ሴት ዲያቆናት፣ ነገር ግን ወንዶች ዲያቆናት ከቀ 12-13 ላይ በድጋሚ መጠቀሳቸው እዚህ ላይ ለሴት ዲያቆናት የተለየ የአገልግሎት ስፍራ የሌለ ያስመስላል፡፡ ብዙዎች ግን የሚሉት ተቃራኒውን ነው፡፡

3፡12 *የአንዲት ሚስት ባል!* የቀሥ 2ን ማብ ይመ፡፡

3፡14 *ይህን...እጽፍልሃለሁ!* እዚህ ላይ! ጳውሎስ መልእ ክቱ የተጻፈበት ዋና ዐላማ የቤተ ክርስቲያንን አስተዳደር በተመለከተ ትምህርት መስጠት መሆኑን ባጭሩ ይገልጻል፡፡

3፡16 *የእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ምስጢር!* የሮሜ 11፡25፣ የቈላ 1፡26 ማብ ይመ፡፡ ይህ ምስጢር ከታች ባሉት ቃላት እንደ ተመለከተው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እንጂ ስለ ሌላ አይደለም፡፡ ክርስቶስ *ሥጋ* መሆኑ (*ሥጋዊ*) በሁሉም አቅጣጫ (በተለይም በግጻን *ሥራው*) ለእውነተኛ መንፈሳዊነት መሠረት ነው፡፡ ምናልባት ቃላቱ በግጥም መልክ መጻፋቸው የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖቷን ለመግለጽ ከምትጠቀምበት መዝሙር የተወሰደ ሊሆን ይችላል (የቈላ 3፡16 ማብ ይመ)፡፡ *በመንፈስ ጸደቀ!* ኢየሱስ አጋንንትን እንዲያወጣ (ማቴ 12፡28) እንዲሁም ታምራትን እንዲያደርግ መንፈስ ቅዱስ አስቻለው፤ ከሁሉ በላይ ግን መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስን ከሞት በማስነሣት (ሮሜ 1፡4፤ 1ጴጥ 3፡18 ይመ) የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን አረጋገጠ፡፡

የጳውሎስ አራተኛው የወንጌል ጉዞ

62 - 68 ዓ.ም

ከሐሥ 13:1 - 21:17 ባለው ክፍል እንደሚታየው ጳውሎስ ሦስት የወንጌል ጉዞዎች እንዳደረገ ግልጽ ነው። በሐሥ 28 ከተዘገበው ከሮም እስር ቤት በኋላ አራተኛውን የወንጌል ተልእኮ እንዳደረገ መረዳት ይቻላል። ይህ ጉዞ ተደርጓል የሚለው ድምዳሜ መሠረት ያደረጋቸው ነጥቦች፦

(1) ጳውሎስ ወደ እስጳንያ ለመሄድ እንዳሰበ መናገሩ (ሮሜ 15:24-28)፤ (2) ጳውሎስ በሮም ለመጀመሪያ ጊዜ ታስሮ ከተፈታ በኋላ ያለውን ሁኔታ ከሚገልጸው የኢሴቢዮስ ዘገባ (የቤተ ክርስቲያን ታሪክ 2.22 2.3) እና (3) ቀደምት የክርስቲያን ጽሑፎች ወንጌልን እስከ ስፔን (እስጳንያ) ድረስ መውሰዱን መግለጻቸው (የሮማው ቀሌሜንጦስ «ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች የተላከ መልእክት» ም 5 እና ሌሎችም) ናቸው።

ጳውሎስ ከእስራቱ በኋላ የጎበኛቸው ቦታዎች የታወቁት ከቀደሙቱ ጽሑፎችና በመልእክታቱ ምጋቤ ውስጥ ወደ እነዚህ ቦታዎች ለመሄድ እንዳቀደ በመጠቀሳቸው ነው። የጉዞዎቹ ቅደም ተከተል በእርግጠኝነት አይታወቅም፤ ሆኖም በስተቀኝ በኩል የተመለከተውን የጉዞ ተርታ ተከትሎ ሊሆን ይችላል።

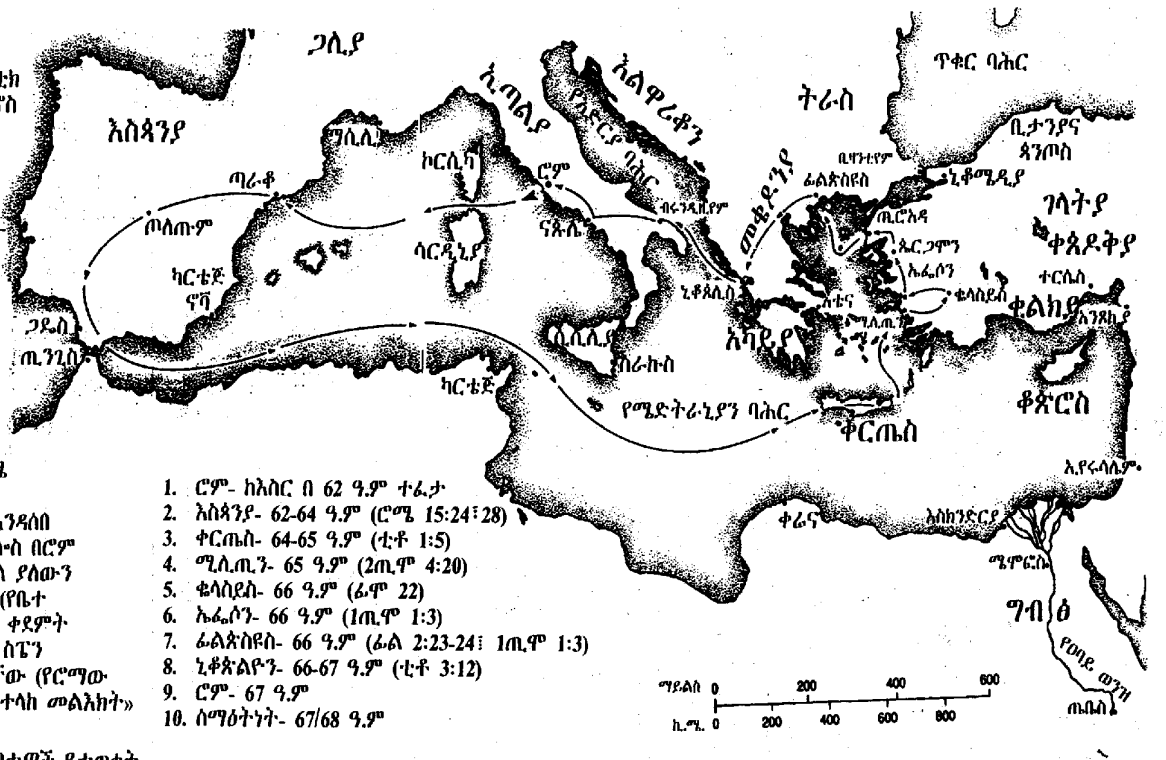
ጋሊያ
ኢጣልያ
ኢልዋሪቆን
ትራስ
ጥቁር ባሕር
ቢታንያና ጳንጦስ
ኒቆሜዲያ
ገላትያ
ቀጳዶቅያ
ተርሴስ
ቀልክያ
ኦንጹኪያ
ቆጵሮስ
ቀፍሮስ
ኢየሩሳሌም
ግብፅ
የዐባይ ወንዝ
ጢቤስ
ሜምፊስ
ስኪንድርያ
ቀሬና
ሊቢያ
ሲሲሊ
ክሬጤ
ካርቴጅ
ጢንጊስ
ጋዴስ
ኒቆጵሊስ
ሳርዲኒያ
ኮርሲካ
ሮም
ፖምፔ
ጣራቆ
ፖለጡ
ካርቴጅ
ኖቫ
ስፔን
ሲሲሊ
ሚሊጢን
ኤፌሶን
ሰ ሞ ስ
ሰ ሞ ስ
ሰ ሞ ስ

በመላእክት ታየ፤
በአሕዛብ ዘንድ ተሰበከ፤
በዓለም ባሉት ታመነ፤
በክብር ዐረገ፡፡

ለጢሞቴዎስ የተሰጠ መመሪያ

4 በኋለኞች ዘመናት አንዳንዶች እምነትን ክደው አታላይ መናፍስትንና የአጋንንትን ትምህርት እንደሚከተሉ መንፈስ በግልጥ ይናገራል፡፡ [2]እንዲህ ያለው ትምህርት የሚመጣው ኅሊናቸው በጋለ ብረት የተጠበሰ ያህል ከደነዘዘባቸው ግብዝ ውሸተኞች ነው፡፡ [3]እነርሱ፣ ሰዎች እንዳያገቡ ይከለክላሉ፤ የሚያምኑና እውነትን የሚያውቁ ሰዎች ስግዚአብሔር የፈጠረውን በምስጋናም የሚቀበሉትን እንዳይበሉ ያዛሉ፤ [4]እግዚአብሔር የፈጠረው ማንኛውም ነገር መልካም ነውና፤ በምስጋና ከተቀበሉትም የሚጣል ምንም

4፡1 ማር13፡5፤ ዮሐ16፡13፤ሐሥ8፡29፤ 1ቆሮ2፡10፤2ጢሞ3፡1፤ 2ጴጥ3፡3
4፡2 ኤፌ4፡19
4፡3 ቊ4፡18ኍ1፡29፤ 9፡3፤ሮሚ14፡6፤ 1ቆሮ10፡30፤ ቈላ2፡16፤ዕብ13፡4
4፡4 ዘፍ1፡10፡12፡ 18:21:25:31፤ ማር7፡18፡19፤ ሮሚ14፡14-18፤ ሐሥ10፡15

4፡5 ዕብ4፡12
4፡6 1ጢሞ1፡10፤ 2ጢሞ3፡15
4፡7 1ጢሞ1፡4፤2፡2፤ 2ጢሞ2፡16
4፡8 መዝ37፡9:11፤ ምሳ22፡4፤ማቴ6፡33፤ ማር10፡29:30፤ 1ጢሞ6፡6

ነገር የለም፣ [5]ስለ ስግዚአብሔር ቃልና በጸሎት የተቀደሰ ነውና፡፡
[6]ይህን ትእዛዝ ለወንድሞች ብታሳስብ፣ በእምነት ቃልና በተቀበልኸው መልካም ትምህርት ታንጸህ የክርስቶስ ኢየሱስ በጎ አገልጋይ ትሆናለህ፡፡ [7]እግዚአብሔርን ከማያከብር ርባና ቢስ አፈ ታሪክና ከአሮጊቶች ተረታ ተረት ራቅ፤ ይልቁንም ለእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ራስህን አሠልጥን፡፡ [8]የአካል ብቃት ልምምድ ለጥቂት ነገር ይጠቅማልና፤ ለእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ራስን ማሠልጠን ግን ለአሁኑም ሆነ ለሚመጣው ሕይወት ተስፋ ስላለው ለሁሉቱም ይጠቅማል፡፡
[9]ይህ ቃል የታመነና ሙሉ ለሙሉ ሊቀበሉት የሚገባ ነው፤ [10]ለዚህ ብለን እንጥራለን፤ እንደክማለንም፤ ይኸውም ለሰዎች

4፡9 1ጢሞ1፡15 4፡10 ማቴ16፡16፤ ሉቃ1፡47፤2፡11

በመላእክት ታየ፡ በትንሣኤውና (ማቴ 28፡2) በዕርገቱ ጊዜ (ሐሥ 1፡10) የሆነውን ለመግለጽ ነው፡፡

4፡1 *በኋለኞቹ ዘመናት*፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህች ምድር ላይ በሥጋ ከተገለጠበት ጊዜ አንሥቶ ያለውን ጊዜ የሚያመለክት ነው (የዕብ 1፡1 ማብ ይመ)፡፡ ጳውሎስ ስለ ሐሰት ትምህርቶች የጻፈው፣ ከክርስቶስ ዳግም ምጽአት ጥቂት ቀደም ባለው ጊዜ ብቻ የሚከሰቱ መሆናቸውን በማመልከት ሳይሆን፣ መልእክቱን በጻፈበት ጊዜ እንኳ ማቄጥቄጥ መጀመራቸውን በማመልከት መሆኑን በቀጥር 7 ላይ በግልጽ መረዳት ይቻላል፡፡ *መንፈስ በግልጥ ይናገራል*፤ ለምሳሌ ማቴ 24፡11፤ ማር 13፡22፤ ሐሥ20፡29-30፤ 2ተሳ 2፡3 ይመ፡፡ እዚህ ላይ ግን ጳውሎስ የሚናገረው ከመንፈስ ቅዱስ ስላገኘው ልዩ መገለጥ ሳይሆን አይቀርም፡፡

4፡3፤ ይህ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያለሆነ፣ ሥጋን የሚጨቁን ትምህርት የመነጨው ለናስትሳውን ትምህርት መሠረት ከሆነው ቀሥ ርዝሥ ነው ከሚለው ትምህርት ነው (ከ1ዮሐንስ መግቢያ፣ "የናስትሳውያን ትምህርት" የሚለውን ይመ) ፡፡

4፡7 *ከአሮጊቶች ተረታ ተረት*፣ የ1፡4 ማብ ይመ፡፡ *ለእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ራስህን አሠልጥን*፣ የ2፡2 ማብ ይመ፡፡ እግዚአብሔርን ለማክበር ራስን በሥርዐት መግራትን ይጠይቃል፡፡

4፡9 *ይህ ቃል የታመነ*፣ የ1፡15 ማብ ይመ፡፡ ይህም በቁ 8 ላይ ያለውን ምሳሌያዊ ንግግር ወደ ኋላ ተመልሶ ያሳያል፤ በቁ 10 ላይ፣ "እንጥራለን፤ እንደክማለን" የሚለው ደግሞ ከቁ 7-8 የተጠቀሰውን ያመለክታል፡፡

4፡10 *ተሰፋ*፣ የ1፡1 ማብ ይመ፡፡ *የሰዎች ሁሉ... አዳኝ በሆነው*፣ እግዚአብሔር ሰዎችን ሁሉ ከዘላለም ቅጣት ያድናቸዋል ማለት እንዳልሆነ ግልጽ ነው፤ እያንዳንዱ ሰው ድነት ያገኛል የሚለው ሐሳብ ከቃለ እግዚአብሔር ትምህርት ጋር በቀጥታ የሚቃረን ነው፡፡ እግዚአብሔር ወደ እርሱ ለሚመጡት ሰዎች ሁሉ ድነት ስለሚሰጥ አዳኝ ነው፡፡

የሽማግሌዎችና የዲያቆናት መመዘኛ					
ራሱን የሚገዛ	ሽማግሌ	1ጢሞ3፡2፤ቲቶ1፡8	የማይነቀፍ	ሽማግሌ ዲያቆን	1ጢሞ3፡2፤ቲቶ1፡6 1ጢሞ3፡9
እንግዳ ተቀባይ	ሽማግሌ	1ጢሞ3፡2፤ቲቶ1፡8	የአንዲት ሚስት ባል	ሽማግሌ ዲያቆን	1ጢሞ3፡2 ቲቶ3፡12
ማስተማር የሚችል	ሽማግሌ	1ጢሞ3፡2፤5፡17፤ቲቶ1፡9	ልከኛ	ሽማግሌ ዲያቆን	1ጢሞ3፡2፤ቲቶ1፡6 1ጢሞ3፡8
የማይጣላ ግን ጨዋ	ሽማግሌ	1ጢሞ3፡3፤ቲቶ1፡7	በሥርዐት የሚኖር	ሽማግሌ ዲያቆን	1ጢሞ3፡2 1ጢሞ3፡8
የማይጨቃጨቅ	ሽማግሌ	1ጢሞ3፡3	የማይሰክር	ሽማግሌ ዲያቆን	1ጢሞ3፡3፤ቲቶ1፡7 1ጢሞ3፡8
ገንዘብንም የማይወድ	ሽማግሌ	1ጢሞ3፡3	የገዛ ቤተ ሰቡን በአግባቡ የሚያስተዳድር	ሽማግሌ ዲያቆን	1ጢሞ3፡4 1ጢሞ3፡12
በውጭ ባሉት ዘንድ መልካም ምስክሩት ያለው	ሽማግሌ	1ጢሞ3፡7	ታዛዥና አክባሪ ልጆቻቸውን ... የሚያስተዳድሩ	ሽማግሌ ዲያቆን	1ጢሞ3፡4-5፤ቲቶ1፡6 1ጢሞ3፡12
በራሱ የማይመካ	ሽማግሌ	ቲቶ1፡7	ተገቢ ባልሆነ መንገድ ለጥቅም የማይሮጥ	ሽማግሌ ዲያቆን	ቲቶ1፡7 1ጢሞ3፡8
ግልፍተኛ ያልሆነ	ሽማግሌ	ቲቶ1፡7	የእምነትን ጥልቅ ምስጢር በንጹሕ ኅሊና የሚጠብቅ	ሽማግሌ ዲያቆን	ቲቶ1፡9 1ጢሞ3፡9
በጎ የሆነውን ነገር የሚወድ	ሽማግሌ	ቲቶ1፡8	ቃላቸውን የማይለውጡ	ዲያቆን	1ጢሞ3፡8
ቅን፣ቅዱስ	ሽማግሌ	ቲቶ1፡8	የተፈተኑ	ዲያቆን	1ጢሞ3፡10
ራሱን የሚገዛ	ሽማግሌ	ቲቶ1፡8			

ሁሉ በተለይም ለሚያምኑት አዳኝ በሆነው
በሕያው ትዝዝክክዚ ተስፋ ስለምናደርግ ነው፡፡
11እነዚህን ነገሮች እዘዝ፣ አስተምርም፡፡
12ወጣትነትህን ማንም አይናቅ፣ ነገር ግን
ለሚያምኑት በንግግርና በኑሮ፣ በፍቅር፣
በእምነትና በንጽሕና አርአያ ሁንላቸው፡፡
13እኔ እስክመጣ ድረስ ለማንበብ፣ ለመምከርና
ለማስተማር ትጋ፡፡ 14ሽማግሌዎች እጃቸውን
በአንተ ላይ ሲጭኑ በትንቢት የተሰጠህን
የጸጋ ስጦታ ቸል አትበል፡፡
15ሰው ሁሉ ማደግህን ያይ ዘንድ በእነዚህ
ነገሮች ላይ አትኮር፤ በትጋትም ፈጽማ
ቸው፣ 16ለሕይወትህና ለትምህርትህ ተጠን
ቀቅ፣ በእነዚህም ጽና፣ ይህን ብታደርግ፣ ራስ
ህንና የሚሰሙህንም ታድናለህና፡፡

ስለ መበለቶች፣ ስለ ሽማግሌዎችና ስለ ባሪያዎች የተሰጠ ምክር

5 አረጋዊውን ሰው እንደ አባትህ ቁጥረህ
ምከረው እንጂ በጎይል ቃል አትናገረው፡፡
ወጣት ወንዶችን እንደ ወንድሞች ተቀበላ
ቸው፣ 2እንዲሁም አሮጊቶችን እንደ እና
ቶች፣ ወጣት ሴቶችን ደግሞ እንደ እኅቶች
በፍጹም ንጽሕና አስተናግዳቸው፡፡
3በእርግጥ ችግረኛ የሆኑትን መበለቶች
ተንከባከባቸው፡፡ 4አንዲት መበለት ግን ልጆች
ወይም የልጅ ልጆች ቢኖሯት፣ እነዚህ ልጆች
የራሳቸውን ቤተ ሰብ በመርዳትና ለወላጆቻ
ቸውም ብድራትን በመመለስ ከሁሉ በፊት
እምነታቸውን በተግባር ለማሳየት መማር
ይገባቸዋል፤ ይህ ትዝዝክክዚን ደስ የሚያሰኝ
ነውና፡፡ 5በእርግጥ መበለት የሆነች፣ ብቻዋ
ንም የምትኖር ተስፋዋን በትዝዝክክዚ ላይ
ታደርጋለች፤ ሷጸሎትና የትዝዝክክዚን ርዳታ
ለመለመን ሌሊትና ቀን ትተጋለች፡፡ 6ምድ
ራዊ ደስታን የምትሻዋ መበለት ግን በሕ
ይወት ብትኖርም የሞተች ናት፡፡ 7ማንም
የሚነቀፍበት ነገር እንዳይኖር፣ ይህንም
ትእዛዝ ለሕዝቡ ስጥ፡፡ 8አንድ ሰው ዘመ

4፡11 1ጢሞ5፡7፣ 6፡2
4፡12 ፈል3፡17፣
1ተሰ1፡7፣2ተሰ3፡9፣
1ጢሞ1፡14፣
2ጢሞ1፡7፣
ቲቶ2፡7፣15፣1ጴጥ5፡3
4፡13 ሉቃ4፡16፣
ሐሥ13፡14-16፣
ዕዛ4፡16፣1ተሰ5፡27፣
1ጢሞ3፡14
4፡14 ሐሥ6፡6፣
11፡30፣1ጢሞ1፡18፣
2ጢሞ1፡6
4፡16 ሮሜ11፡14
5፡1 ዘሌ19፡32፣
ቲቶ2፡2፣6
5፡3 ቀኖ5፡16
5፡4 ቀኖ8፡
ሮሜ12፡2፣
ኤፌ5፡10፣6፡1፣
2፡1ጢሞ2፡3
5፡5 ቀኖ3፡16፣
ሉቃ2፡37፣
ሮሜ1፡10፣
1ቆሮ7፡34፣
1ጴጥ3፡5
5፡6 ሉቃ15፡24፣
5፡7 1ጢሞ4፡11፣
6፡2
5፡8 2ጴጥ2፡1፣
ይሁ 4

5፡10 ቀኖ16፣
ሉቃ7፡44፣ሐሥ9፡36፣
ሮሜ12፡13፣ጢሞ6፡18፣
1ጴጥ2፡12
5፡13 ሮሜ1፡29፣
2ተሰ3፡11
5፡14 1ቆሮ7፡9፣
1ጢሞ6፡1
5፡15 ማቴ4፡10
5፡16 ቀኖ3-5
5፡17 ሐሥ11፡30፣
ፈል2፡29፣1ተሰ5፡12
5፡18 ዘሌ19፡13፣
ዘዳ24፡14፣15፣25፡4፣
ማቴ10፡10፣ሉቃ10፡7፣
1ቆሮ9፡7-9፡14

ዶቹን፣ በተለይም የቅርብ ቤተ ሰቡን የማይረዳ
ከሆነ ሃይማኖቱን የካደ፣ ከማያምንም ሰው
ይልቅ የባሰ ክፉ ነው፡፡ 9ዕድሜዋ ከሥ
ልሳ ዓመት ያነሰ መበለት በመዝገብ ላይ
አትጻፍ፤ ደግሞም የአንድ ባል ሚስት
የነበረች ልትሆን ይገባል፤ 10ልጆችን በማ
ሳደግ፣ እንግዶችን በመቀበል፣ የቅዱሳንን
እግር በማጠብ፣ የተቸገሩትን በመርዳትና
ለበጎ ምግባር ሁሉ ራሷን በመስጠት በመል
ካም ሥራም የተመሰከረላት መሆን አለባት፡፡
11ወጣት መበለቶችን ግን እንዲህ ባለው
መዝገብ አትጻፋቸው፤ ምክንያቱም ሥጋዊ
ፍላጎታቸው ለክርስቶስ በገቡት ቃል ላይ
በሚያይልበት ጊዜ ለማግባት ይሻሉና፡፡ 12በዚ
ህም ፍርድን በራሳቸው ላይ ያመጣሉ፤
በመጀመሪያ የገቡትን ቃል ኪዳን አፍርሰ
ዋልና፡፡ 13በተጨማሪም ሥራ መፍታትንና
ከቤት ቤት መዞርን ይለምዳሉ፤ ሥራ ፈት
መሆን ብቻ ሳይሆን፣ የማይገባውን እየተ
ናገሩ ሐሜተኞችና በሰው ጕዳይም ጣልቃ
የሚገቡ ይሆናሉ፡፡ 14ስለዚህ ባል የሞተባ
ቸው ወጣት ሴቶች እንዲያገቡ፣ ልጆች
እንዲወልዱ፣ ቤታቸውን እንዲያስተዳድሩ፣
ጠላትም የሚነቅፍባቸውን ነገር እንዳያገኝ
እመክራለሁ፡፡ 15በእርግጥ ከዚህ በፊት አንዳ
ንዶቹ ሰይጣንን ለመከተል ዘወር ብለዋል፡፡
16አማኝ የሆነች ማንኛዋም ሴት በቤተ
ሰቧ ውስጥ መበለቶች ቢኖሯት፣ ቤተ ክርስ
ቲያን እውነተኛ መበለቶችን ብቻ መርዳት
አንድትችል እርሷው ትርዳቸው እንጂ ለቤተ
ክርስቲያን ሸክም እንዲሆኑ አትተዋቸው፡፡
17ቤተ ክርስቲያንን በሚገባ የሚያስተዳ
ድሩ፣ ይልቁንም በመስበክና በማስተማር
የሚተጉ ሽማግሌዎች ዕጥፍ ክብር ይገባቸ
ዋል፤ 18መጽሐፍም፣ “እያበራዩ ያለውን በሬ
አፉን አትሠር፤*” ደግሞም፣ “ለሠራተኛ

*9 ወይም ለባልዋ ታማኝ የነበረች
*18 ዘዳ 25፡4

4፡12 *ወጣትነትህን*፣ ጢሞቴዎስ በዚያን ጊዜ ዕድሜው ሠላሳ ዓመት ወይም ከዚያ ያነሰ ሊሆን ይችላል፡፡ በወቅቱ እንዲህ ዐይነቱን ታላቅ የኀላፊነት ቦታ በዚህ ዕድሜ ማግኘት የተለመደ አልነበረም፤ ከዚህም የተኑሃ አመራሩ ጥያቄ ውስጥ ሳይገባ አልቀረም፡፡

4፡13 *እኔ እስክመጣ ድረስ*፣ ጳውሎስ በዚያን ጊዜ በኤፌሶን በኩል ወደ መቄዶኒያ አልፎ ነበር፡፡ ነገር ግን በፍጥነት ወደ ኤፌሶን ተመልሶ ጢሞቴዎስን የማየት ተስፋ እንዳለው ይገልጻል፡፡

4፡14 *በትንቢት*፣ የ1፡18 ማብ ይመ፡፡

4፡16 *ራስህንና የሚሰሙህንም ታድናለህ*፣ በእርግጥ የሚያድን እግዚአብሔር ብቻ ነው፣ በሌላ በኩል ግን ክርስቲያኖችም ሌሎቹን ወደ ድነት ለማምጣት የእግዚአብሔር መሣሪያ ሊሆኑ ይችላሉ፡፡ *ታድናለህ*፣ ድነት ድርጊትም ሂደትም ነው፡፡ ጌታን እንደ ግል አዳኛችን አድርገን በተቀበልን ጊዜ ድነናል፣ ጸሩ ግን ክርስቶስን ወደ መምሰል ዕለት ዕለት በምናድግበት ጊዜም መዳናችን ይጸናል (1ቆሮ 1፡18)፡፡

5፡3 *በእርግጥ ችግረኛ የሆኑትን መበለቶች ተንከባከባቸው*፣ ቍሳዊ ነገሮችን በመስጠት ርዳቸው ማለት ሊሆን ይችላል፡፡ በዚያን ዘመን መበለቶች የጡረታ አበል፣ ከመንግሥት የሚሰጥ ርዳታ፣ የሕይወት ዋስትና ወይም እነዚህን የመሳሰሉ ነገሮች ስላልነበራቸው ለችግር የተጋለጡ ነበሩ፡፡

5፡6 *በሕይወት ብትኖርም የሞተች ናት*፣ በሕይወት እያለች በመንፈሳዊ ሕይወቷ የሞተች ናት ማለት ነው፡፡

5፡9 *መዝገብ ላይ*፣ የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን የምትረ ዳቸውን ባልቴቶች መዝገብ የያዘች ትመስላለች፡፡ መበለቶች ከቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ደረጃ የሚያስተካክላቸው ማዕረግ መኖሩን የሚያረጋግጥ ማስረጃ ባይኖርም፣ በጽሑት እንዲተጉ (ቀኖ 5) በጎ ሥራ (ቀኖ10) እንዲሠሩ ይጠበቅባቸው ነበር፡፡

5፡10 *የቅዱሳንን እግር በማጠብ*፣ ሰዎች ሊሠሩት የሚ ጸየፉት ሥራ ነው፤ ነገር ግን ዐቢራ በመሆኑና የሚያደርጉትም ክፋት ጫማ ስለሆነ ማጠቡ አስፈላጊ ነው (ዮሐ 13፡14 ይመ)፡፡

5፡12 *በመጀመሪያ የገቡትን ቃል ኪዳን አፍርሰዋልና*፣ ምናልባት አንዲት መበለት በመዝገብ ውስጥ ስሟ በሚጻፍበት ጊዜ ራሷን ለክርስቶስ ታስገዛ ነበር፤ ነገር ግን ዳግም ስታገባ ይህ ትጋት ቀንሶ ሊሆን ይችላል፤ ወይም ጳውሎስ አንዲት መበለት ከእምነቷ ውጭ የሆነ ጋብቻ ለመፈጸም የምታደርገውን ማወላወል ክርስቲያኖች በክርስቶስ ካላቸው እውነተኛ መታመን ጋር ሊያነጻጽር ፈልጎ ሊሆን ይችላል፡፡

5፡15 *ሰይጣን የከዳ* 3፡11 ማቴ 16፡23፣ ቈሊ 3፡5 ማብ ይመ፡፡

5፡17፣ ሽማግሌዎች ሁሉ፣ መሪዎች ናቸው (3፡ 4 –5) ፣ ይኸውም፣ ማስተማርና መስበክ ነው (3÷2)፣ እነዚህም ሊከበሩ ይገባቸዋል፡፡ ይሉቃንም በመሪነታቸው በተለይም በማስተማርና በመስበክ የሚደክሙት ግን ዕጥፍ ክብር ማግኘት ይገባቸዋል፤ እንዲህ ዐይነቱ ክብር የገንዘብንም ድጋፍ እንደሚያጠቃልል በቀኖጥር 18 ላይ የቀረቡት ሁለቱ መግለጫዎች ይጠቀሳሉ፡፡

5፡18 *መጽሐፍ*፣ ቃሉ የብሉይንና (ዘዳ 25፡4) እና አዲስን

ደመወዙ ይገባዋል" ይላልና፡፡ [19]በሁለት
ወይም በሦስት ምስክሮች ካልተደገፈ በቀር
በሽማግ ሌ ላይ የሚቀርብ ክስ አትቀበል፡፡
[20]ሌሎች አይተው እንዲጠነቀቁ ኀጢአት
የሚሠሩትን በጉባኤ ፊት ገሥጻቸው፡፡
[21]በእግዚአብሔርና በክርስቶስ ኢየሱስ፣ በተ
መረጡትም መላእክት ፊት እነዚህን ትእ
ዛዛት ያለ አድልዎ እንድትጠብቅና አንዳ
ችም ነገር በማበላለጥ እንዳታደርግ ዐደራ
እልሃለሁ፡፡
[22]በማንም ላይ እጅ ለመጫን አትቸኩል፣
ከሌሎችም ጋር በኀጢአት አትተባበር፣ ራስ
ህን በንጽሕና ጠብቅ፡፡
[23]ለሆድህና ደጋግሞ ለሚሠዠህ ሕመም፣
ጥቂት የወይን ጠጅ ጠባበት እንጂ ከእን
ግዲህ ውሃ ብቻ አትጠጣ፡፡
[24]የአንዳንድ ሰዎች ኀጢአት ግልጽ ነው፣
ከአነርሱም ቀድሞ ፍርድ ቦታ ይደርሳል፣ ሌሎ
ችን ግን ኀጢአታቸው ይከተላቸዋል፡፡ [25]መል
ካም ሥራም እንደዚሁ ግልጽ ነው፣ ግልጽ
ያልሆነ ቢኖርም እንኳ ተሰውሮ አይቀርም፡፡

6 የእግዚአብሔር ስምና ትምህርቱም እንዳ
ይሰደቡ፣ በባርነት ቀንበር ሥር ያሉ
ሁሉ፣ ጌቶቻቸው ሙሉ ክብር እንደሚገባ
ቸው አድርገው ይቍጠሩ፡፡ [2]የሚያምኑ
ጌቶች ያሏቸውም፣ ወንድሞች ስለ ሆኑ
የሚገባቸውን ክብር አይንፈጓቸው፣ ይልቁ
ንም በአገልግሎታቸው የሚጠቀሙ አማ
ኞችና ወዳጆቻቸው ስለሆኑ የበለጠ ሊያ
ገለግሏቸው ይገባል፡፡ እነዚህን ነገሮች አስተ
ምር፣ ምክርም፡፡

የገንዘብ ፍቅር

[3]ማንም የሐሰት ትምህርት ቢያስተምር፣
ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ጤናማ ቃልና
እውነተኛ መንፈሳዊነትን ከሚያጐለብት
ትምህርት ጋር የማይስማማ ቢሆን፣ [4]ያ ሰው
በትዕቢት ተወጥሮአል፤ አንዳችም አያስተ

5÷19 ማቴ18÷16፣ ሐሥ11÷30
5÷20 ዘዳ13÷11፣ 2ጢሞ4÷2፣ ቲቶ1÷13፣2÷15
5÷21 1ጢሞ6÷13፣ 2ጢሞ4÷1
5÷22 መዝ18÷26፣ ሐሥ6÷6፣ኤፌ5÷11
5÷23 1ጢሞ3÷8
6÷1 ኤፌ6÷5፣ 1ጢሞ5÷14፣ ቲቶ2÷5፡8
6÷2 1ጢሞ4÷11፣ ፊሞ16
6÷3 1ጢሞ1÷3፡10
6÷4 1ጢሞ3÷6፣ 2ጢሞ2÷14፣3÷4
6÷5 2ጢሞ3÷8፣ ቲቶ1÷15
6÷6 ፊል4÷11፣ 1ጢሞ4÷8፣ዕብ13÷5
6÷7 ኢዮ1÷21፣ መክ49÷17፣መክ5÷15
6÷8 ምሳ30÷8፣ ዕብ13÷5
6÷9 ምሳ15÷27፣ 28÷20፣1ጢሞ3÷7
6÷10 ቈሳ21፣ ኢሳ7÷21፣ 1ጢሞ3÷3፣5÷19
6÷11 ቈሳ3:5:6፣ 1ጢሞ1÷14፣2÷2፣ 2ጢሞ2÷22፣3÷10፣ 3÷17
6÷12 ቈሳ19፣ ሞቴ25÷46፣1ቈሮ9÷25: 26፣ፊል3÷12፣ 1ጢሞ1÷18፣ዕብ3÷1
6÷13 ቈሳ12፣ ዮሐ18÷33-37፣ 1ጢሞ5÷21፣ 2ጢሞ4÷1
6÷14 1ቈሮ1÷7፣ 1ተሰ3÷13፣ 2ጢሞ1÷10፣4÷1:8
6÷15 ዘዳ10÷17፣ መዝ136÷3፣8ኦ2÷47፣ 1ጢሞ1÷11:17፣ 2÷6፣ቲቶ1÷3፣ራእ1÷5፣ 17÷14፣19÷16

ውልም፡፡ ስለ ቃላት ለመከራከርና ለመባ
ላት ክፉ ጕጉት አለው፤ እነዚህም ቅና
ትን፣ ጥልን፣ ስድብን፣ መጥፎ ጥርጣሬን
ያስከትላሉ፤ [5]እውነትን በተቀሙና መንፈሳ
ዊው ነገር ትርፍ ማግኛ በሚመስላቸውና
አእምሮ በጐደላቸው ሰዎች መካከል የማ
ያባራ ንትርክ ያመጣሉ፡፡
[6]ነገር ግን እውነተኛ መንፈሳዊነት ባለን
ነገር ከመርካት ጋር ትልቅ ትርፍ ነው፡፡
[7]ምክንያቱም ወደ ዓለም ያመጣነው ምንም
ነገር የለም፤ ምንም ነገር ይዘን መሄድም
አንችልም፡፡ [8]ነገር ግን ምግብና ልብስ ካለን፣
ያ ይበቃናል፡፡ [9]ባለጠጋ ለመሆን የሚፈልጉ
ግን ወደ ፈተናና ወደ ወጥመድ፣ እንዲ
ሁም ሰዎችን ወደ መፍረስና ወደ ጥፋት
ወደሚያዘቅጠው ወደ ብዙ ከንቱና ክፉ
ምኞት ይወድቃሉ፡፡ [10]ምክንያቱም የገንዘብ
ፍቅር የክፋት ሁሉ ሥር ነው፤ አንዳንዶች
ባለጠጋ ለመሆን ካላቸው ጕጉት የተነሣ
ከእምነት መንገድ ስተው ሄደዋል፤ ራሳቸ
ውንም በብዙ ሥቃይ ወግተዋል፡፡

ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ የሰጠው ዐደራ

[11]የእግዚአብሔር ሰው ሆይ፤ አንተ ግን ከዚህ
ሁሉ ሽሽ፤ ጽድቅን፣ እውነተኛ መንፈ
ሳዊ ሕይወትን፣ እምነትን፣ ፍቅርን፣ ትዕ
ግሥትንና ገርነትን ተከታተል፡፡ [12]መልካ
ሙን የእምነት ገድል ተጋደል፤ በብዙ ምስ
ክሮች ፊት በመልካም መታመን የመሰከር
ሀለትንና የተጠራህበትን የዘላለም ሕይወት
አጥብቀህ ያዝ፡፡ [13]ለሁሉም ሕይወትን በሚ
ሰጥ በእግዚአብሔር ዘንድ እንዲሁም በጳንጥ
ዮስ ጲላጦስ ፊት እውነትን በመሰከረ
በክርስቶስ ኢየሱስ ፊት ዐደራ የምልህ፣
[14]ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እስኪገለጥ
ድረስ፣ ይህን ትእዛዝ ያለ ዕድፍና ያለ
ነቀፋ ሆነህ እንድትጠብቅ ነው፤ [15]ያም
መገለጥ፣ የተባረከውና ብቻውን ኀያሉ የሆነው

[8]18 ሉቃ 10÷7

ኪዳን (ሉቃ 10÷7) መጻሕፍትን የሚያሳይ ነው፤ ይህም የሚያሳ
የን በዚያን ወቅት የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት (ጥቂት መጻሕፍት)
ከብሉይ ኪዳን መጻሕፍት እኩል ሥልጣን እንዳላቸው መታየት
እንደ ጀመሩ ነው፡፡

5÷20 *ኀጢአት የሚሠሩትን፣* ጳውሎስ፣ ሽማግሌዎች
ላይም የሥነ ሥርዐት ርምጃ ሊወሰድባቸው እንደሚገባ ያመለ
ክታል፡፡

5÷21 *በተመረጡትም መላእክት፣* ከሰይጣንና ከሌሎቹ
ከወደቁ መላእክት ጋር የሚነጻጸር ነው፡፡

5÷22 *በማንም ላይ እጅ ለመጫን አትቸኩል፣* ጳውሎስ
እያለ ያለው፣ ለዚህ ቦታ የታጨ ሰው ኀላፊነቱን በሚገባ ለመወ
ጣት ብቃት ያለው መሆኑን ለማሳየት እንዲችል በቂ ጊዜ ላይ
ሰጠውና ይህም ሳያረጋግጥ፣ አንዱን ሰው የቤተ ክርስቲያን እረኛ
አድርጎ መሾም ተገቢ እንዳለሆነ ነው፡፡ *ከሌሎችም ጋር በኀጢ
አት አትተባበር፣* ለሽምግልና አገልግሎት ተገቢ ያለሆነውን ሰው
አትሹም፡፡ *ራስህን በንጽሕና ጠብቅ፣* ተገቢ ያልሆነውን ሰው
በመሾም ተሳትፎ አለማድረግን የሚያመለክት ሲሆን ይችላል፡፡

5÷23 *ውሃ ብቻ አትጠጣ፣* ጳውሎስ ስለ ቤተ ክርስቲያን
እረኞች በጻፈው መልእክቱ ውስጥ ተጨማሪ ሆኖ የገባ ምክር
ነው፤ ጢሞቴዎስ ለነበረ ሥጋዊ ሕመም፣ ምናልባት ንጹሕ የመጠጥ
ውሃ ማግኘት አስቸጋሪ ሲሆንበት ጊዜ ጥቂት የወይን ጠጅ
እንዲጠጣ ጳውሎስ ምክር ይለግሠዋል፡፡

5÷24-25 *የአንዳንድ ሰዎች ኀጢአት...መልካም ሥራም ፣* መልካም መልካሙን ሥራ ማሞት ብቻ ሳይሆን፣ በተሟሟው ዕጩ ሕይ
ወት ውስጥ የተደበቁ ኀጢአቶችም ሊኖሩ ስለሚችሉ እነዚህን ለማ
ወቅ ንቁ ሆኖ መገኘት እንደሚያስፈልግ ጳውሎስ ይመክራል፡፡

6÷1 *በባርነት፣* የኤፌ 6÷5፤ የቈላ 3÷22-4÷1 ማብ ይመ፡፡

6÷2 *አስተምር፣ ምክርም፣* ለባሮች የተሰጠውን መመሪያ
ያመለክታል፡፡

6÷3-5፣ ጳውሎስ በ1÷3 ላይ ወዳለው ትምህርት ይመለ
ሳል፡፡ የ1÷3-11 ማብ ይመ፡፡

6÷5 *እውነትን በተቀሙ፣* በአንድ ወቅት እውነትን ያወቁ፣
በኋላ ግን ወደ ስሕተት ጕዳና ያመሩ ናቸው፡፡ *መንፈሳዊ ነገር
ትርፍ ማግኛ በሚመስላቸው፣* የ2ቈሮ 11÷7 ማብ ይመ፡፡

6÷11 *እውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወትን፣* የ2÷2 ማብ ይመ፡፡

6÷12 *በመልካም መታመን የመሰከርህለትን፣* ጢሞቴዎስ
በመጀመሪያው የጳውሎስ የወንጌል ጕዞ ወቅት በተጠመቀ ጊዜ
እምነቱ የተገለጸበትን የሚያሳይ ነው፡፡ *የዘላለም ሕይወት
አጥብቀህ ያዝ፣* ጢሞቴዎስ ቀደም ብሎ የጸነ ስለ ሆነ
የዘላለም ሕይወት አለው፤ ነገር ግን ጳውሎስ ጠቀሜታውን
በሙላት እንዲያውጅ ያበረታታዋል (ቍ17-19 እና የ4÷16 ማብ
ይመ)፡፡

6÷13 *በዳንጥዮስ በጲላጦስ ፊት እውነትን በመሰከረ፣*
በዮሐ 18÷33-37፣ 19÷10-11 የተጠቀሰውን የኢየሱስን ንግግር
ሳያመለክት አይቀርም፡፡

6÷14 *ይህን ትእዛዝ፣* ወንጌልን እንዲሰብክና ቤተ ክርስ
ቲያንን እንዲንከባከብ ለጢሞቴዎስ የተሰጠውን ኀላፊነት ያመለክ
ታል (ቍ 20)፡፡

የነገሥታት ንጉሥ፣ የጌቶችም ጌታ ስግዚ
ስብሐዬ በራሱ ጊዜ የሚያሳየው ነው፤ [16]እርሱ
ብቻ ኢ መዋቲ ነው፤ ሊቀረብ በማይቻል ብርሃን ውስጥ ይኖራል፤ እርሱን ያየ ማንም የለም፤ ሊያየውም የሚችል የለም፡፡ ለእርሱ ክብርና ኀይል ከዘላለም እስከ ዘላለም ይሁን፤ አሜን፡፡

[17]በዚህ ዓለም ባለጠጎች የሆኑት እንዳይ ታበዩ፣ ደስም እንዲለን ሁሉን ነገር አትረ ፍርፎ በሚሰጠን ስስግዚአብሐዬ እንጂ አስተ ማማኝነት በሌለው በሀብት ላይ ተስፋ እን ዳያደርጉ እዘዛቸው፡፡ [18]መልካም እንዲሠሩ፣ ቸሮችና ለማካፈል ፈቃደኞች የሆኑ እንዲ ሆኑ እዘዛቸው፡፡ [19]በዚህ ዐይነት እውነተኛ

6፡16 መዝ104፡2፤ ዮሐ1፡18፤ ሮሜ11፡36፤ 1ጢሞ1፡17፤ 1ዮሐ1፡7
6፡17 ቁ-9፤ መዝ62፡10፤ ኤር49፡4፤ሉቃ12፡20፡ 21፤ሐሥ14፡17፤ 1ጢሞ4፡10
6፡18 ሮሜ 12፡8፡13፤ኤፌ4፡28፤ 1ጢሞ5፡10
6፡19 ቁ-12፤ ማቴ6፡20፤ኤፌ3፡12

የሆነውን ሕይወት ያገኙ ዘንድ፣ ለሚመ ጣው ዘመን ጽኑ መሠረት የሚሆን ሀብት ለራሳቸው ያከማቻሉ፡፡

[20]ጢሞቴዎስ ሆይ፤ በዐደራ የተቀበልኸ ውን ሁሉ ጠብቅ፤ እግዚአብሔርን ከማያስ ከብር ከከንቱ ልፍለፋና በውሸት ዕውቀት ከተባለ የተቃውሞ ፍልስፍና ራቅ፤ [21]የዚህ ዐይ ነት ዕውቀት አለን ሲሉ የነበሩ አንዳን ዶች ይህን በማድረጋቸው ከእምነት መን ገድ ስተው ሄደዋል፡፡

ጸጋ ከእናንተ ጋር ይሁን፡፡

6፡20 2ጢሞ1፡12፡ 14፡2፡16 6፡21 ቁ-10፤ ቈላ4፡18፤2ጢሞ2፡18

6፡15 *የነገሥታት ንጉሥ፣ የጌቶችም ጌታ፣* ራእ 19፡16 ይመ፡፡ *በራሱ ጊዜ፣* የኢየሱስ የመጀመሪያ ምጽአት እግዚአብሔር በፈቀደበት በትክክለኛው ጊዜ አንደሆነ ሁሉ (ገላ 4፡4)፣ ዳግም ም ጽአቱም እንደዚሁ ይሆናል፡፡

6፡16 *እርሱን ያየ ማንም የለም፣ ሊያየውም የሚችል የለም፣* ዮሐ 1፡18 ይመ፡፡

6፡19 *ሕይወት ያገኙ ዘንድ፣* የቁ- 12 ማብ ይመ፡፡

6፡20 *በዐደራ የተቀበልኸውን፣* ወንጌልን ማለቱ ነው፡፡ በ2ጢሞ 1፡14 ላይም ተመሳሳይ ትእዛዝ ይገኛል፡፡ *በውሸት ዕው ቀት ከተባለ፣* አንድ ሰው ዕውቀት ካለው ይድናል ብሎ የሚያስተምረውን የመጀመሪያውን የኖስትሳውያን ትምህርት የሚያመለክት ነው፡፡ ኖስትስ የሚለው ቃል ዕውቀት ከሚለው የግሪክ ቃል የመጣ ነው፡፡ (ከ1ዮሐንስ መግቢያ፣ "ኖስትሳውያን ትምህርት" የሚለውን ይመ)፡፡

6፡21 *ጸጋ ከእንተ ጋር ይሁን፣* በግሪኩ፣ "እንተ" የሚለው ቃል የብዙ ቍጥር ማመልከቱ፣ ጳውሎስ መልእክቱን የጻፈው ለጢሞቴዎስ ቢሆንም እንኳ ለመላው የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ማኅበረ ምእመናን እንዲነበብ መፈለጉን ያመለክታል፡፡

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት
ወደ ጢሞቴዎስ - ሁለተኛ

መግቢያ

በገጽ 1835 ላይ "መልእክታተ ምጋቤ" የሚለውን ይመ::

ጸሓፊው፣ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

ጳውሎስ በ62/63 ዓ.ም. ከሮም እስር ቤት ከተለቀቀ በኋላና (ሐሥ 28) የመጀመሪያውን የጢሞቴዎስን መልእክትና የቲቶን መልእክት ከጻፈበት ከአራተኛው ሐዋርያዊ የወንጌል ጉዞው በኋላ በንጉሠ ነገሥት ኔሮ ዘመነ መንግሥት በ66-67 ዓ.ም. በድጋሚ ታስሮ ነበር:: 2ኛ ጢሞቴዎስንም የጻፈው በዚህ ጊዜ ነበር:: ጳውሎስ በመጀመሪያው እስራቱ ወቅት ቤት ተከራይቶ ይኖር ነበር (ሐሥ 28፡30)፤ በሁለተኛው ግን ከምድር በታች ባለ ቀዝቃዛ እስር ቤት ውስጥ (4፡13) እንደ ማንኛውም ወንጀለኛ በሰንሰለት ታስሮ ተንገላቷል (1፡16፤ 2፡9):: ጓደኞቹ የት እንደ ታሰረ እንኳ ለማወቅ ከፍተኛ ችግር ገጥሞአቸው ነበር (1፡17):: ሐዋርያው በእርሱ አማካይነት መሠራት የሚገባው ሥራ እንደተጠናቀቀ እና የሕይወቱ ፍጻሜ እንደቀረበ ዐውቆአል (4፡6-8)::

የተጻፈበት ዐላማ

ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ ይህን መልእክት እንዲጽፍ ያደረጉት ሦስት ምክንያቶች ነበሩት:-

1) ጳውሎስ ብቸኛ ሆኖ ነበረ፤ ፊሎጎስና ሔርዋጌኔስ፣ በእስያ አውራጃ ያሉት የሥራ ጓደኞቹ ሁሉ (1፡15)፣ ዴማስም (4፡10) ትተውት ሄደዋል:: ቁርቂስ፣ ቲቶና ቲኪቆስም በአጠገቡ አልነበሩም (4፡10-12)፤ ከእርሱ ጋር የነበረው ሉቃስ ብቻ ነው (4፡11):: ጢሞቴዎስ ልጅ አባቱን እንደሚ ያገለግል ከጳውሎስ ጋር ሆኖ ያገለገለ (ፊል 2፡22፤ 1ቆሮ 4፡17 ይመ) የጳውሎስ የሥራ ባልደረባ (ሮሜ 16፡21) ነበር:: ጳውሎስም "ስለ እናንተ ደኅንነት ከልብ የሚገደው እንደ እርሱ ማንም የለኝም" በማለት መስክሮለታል (ፊል 2፡20):: ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ከመናፈቁ የተነሣ በአስቸኳይ ወደ እርሱ እንዲ መጣ (1፡4) ሁለት ጊዜ ጠይቆታል (4፡9:21):: ስለ ጢሞቴዎስ በበለጠ ለማወቅ ከ1ኛ ጢሞቴዎስ መግቢያ "የመልእክቱ ተደራሲ" የሚለውን ይመ::

2) ጳውሎስ በኔሮ ዘመን ከነበረው ስደት የተነሣ ስለ ቤተ ክርስቲያን በጣም ይጨነቅ ነበር፤ ጢሞ ቴዎስንም የወንጌል ዐደራ እንዲጠብቅ (1፡4)፣ በእርሱም እንዲጸና (3፡14)፣ የስብከት አገልግሎቱን እንዳያቋርጥና (4፡2) አስፈላጊም ከሆነ ስለ ወንጌል መከራን እንዲቀበል ይመክረዋል (1፡8፤ 2፡3)::

3) በጢሞቴዎስ በኩልም ለኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን መጻፍ ፈልጎአል (የ4፡22 ማብ ይመ)

አስተዋፅኦ

1. መግቢያ (1፡1-4)
2. ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ መጨነቁ (1፡5-14)
3. ጳውሎስ የነበረበት ሁኔታ (1፡15-18)
4. ለጢሞቴዎስ የተሰጠ ልዩ መመሪያ (ም 2)
   - ሀ. ለትዕግሥት የቀረበ ጥሪ (2፡1-13)
   - ለ. ከአጉል ክርክር እንዲርቅ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (2፡14-26)
5. ስለ መጨረሻው ዘመን የተሰጠ ማስጠንቂያ (ም 3)
   - ሀ. የሚያስጨንቁ ዘመናት (3፡1-9)
   - ለ. ዘመናቱን የመዋጊያ ዘዴዎች (3፡10-17)
6. የጳውሎስ የስንብት ንግግር (4፡1-7)
   - ሀ. ቃሉን እንዲሰበክ የሰጠው ትእዛዝ (4፡1-5)
   - ለ. የጳውሎስ የድል ተስፋ (4፡6-8)
7. የመጨረሻ ሰላምታ (4፡9-22)

1 በክርስቶስ ኢየሱስ ቃል በተገባው የሕ
ይወት ተስፋ መሠረት፣ በእግዚአብሔር ፈቃድ
የክርስቶስ ኢየሱስ ሐዋርያ የሆነ ጳውሎስ፣
2 ለተወደጁ ልጄ፣ ለጢሞቴዎስ፣
ጸጋ፣ ምሕረትና ሰላም ከእግዚአብሔር አብ፣
ከጌታችንም ከክርስቶስ ኢየሱስ ይሁን፡፡

ታማኝ ስለ መሆን የተሰጠ ማበረታቻ

3 ሳላቋርጥ ሌሊትና ቀን በጸሎቴ ስለ አንተ
ሳስብ፣ ቀደምት አባቶች እንዳደረጉት በን
ጹሕ ኅሊና የማመልከውን እግዚአብሔርን አመሰ
ግናለሁ፡፡ 4 ዕንባህን እያስታወስሁ በደስታ
እሞላ ዘንድ ላይህ እናፍቃለሁ፡፡ 5 ግብዝነት
የሌለበት እምነትህን አስታውሳለሁ፤ ይህ
እምነት ቀድሞ በአያትህ በሎይድ እንዲ
ሁም በእናትህ በኤውንቄ ዘንድ ነበረ፤ አሁን
ደግሞ በእንተ እንዳለ ተረድቻለሁ፡፡ 6 ስለዚህ
በእጆቼ መጫን የተቀበልኸውን በአንተ ውስጥ
ያለውን የእግዚአብሔርን ስጦታ እንድ
ታቀጣጥል አሳስብሃለሁ፤ 7 እግዚአብሔር ሥነ ልቦና
የፍቅር፣ ራስንም የመግዛት መንፈስ እንጂ
የፍርሀት መንፈስ አልሰጠንምና፡፡
8 እንግዲህ፣ ስለ ጌታችን ለመመስከር ወይም
የእርሱ እስረኛ በሆንሁት በእኔ አትፈር፤
ነገር ግን በእግዚአብሔር ኀይል ስለ ወንጌል ከእኔ
ጋር መከራን ተቀበል፤ 9 እኛ ስላደረግነው
አንዳች ነገር ሳይሆን ከዕቅዱና ከጸጋው የተነሣ
ያዳነን ወደ ቅዱስ ሕይወትም የጠራን እርሱ
ነው፡፡ ይህም ጸጋ ከዘላለም ዘመናት በፊት
በክርስቶስ ኢየሱስ ተሰጠን፤ 10 አሁን ግን
ሞትን ደምስሶ በወንጌል አማካይነት ሕይ
ወትንና ኢመዋቲነትን ወደ ብርሃን ባወ
ጣው በመድኀኒታችን፣ በክርስቶስ ኢየሱስ
መምጣት ተገልጦአል፡፡ 11 እኔም ለዚህ ወን
ጌል የምሥራች ነጋሪና ሐዋርያ፣ አስተማሪም
ሆኜ ተሾምሁ፡፡ 12 መከራን የምቀበለውም
ለዚሁ ነው፤ ሆኖም ያመንሁትን እርሱን ስለ
ማውቅ አላፍርበትም፤ የሰጠሁትንም ዐደራ
እስከዚያች ቀን ድረስ መጠበቅ እንደሚ
ችል ተረድቻለሁ፡፡
13 ከእኔ የሰማኸውን በክርስቶስ ኢየሱስ
ባለ እምነትና ፍቅር፣ የጤናማ ትምህርት
ምሳሌ አድርገህ ያዝ፡፡ 14 የተሰጠህን መልካ
ሙን ዐደራ፣ በእኛ ውስጥ በሚኖረው በመ
ንፈስ ቅዱስ ጠብቅ፡፡
15 በእስያ አውራጃ ያሉት ሁሉ እንደ
ተዉኝ ታውቃለህ፤ ከእነርሱም መካከል ፊሎ
ጎስና ሄርዋጌኔስ ይገኛሉ፡፡
16 ጌታ ለሄኔሲፎሮ ቤተ ሰዎች ምሕረትን
ይስጥ፤ ምክንያቱም ብዙ ጊዜ ቸርነት አድ
ርጎልኛል፤ በታሰርሁበትም ሰንሰለት አላፈ
ረም፡፡ 17 እንዲያውም ወደ ሮም በመጣ ጊዜ
ፈልጎ ፈልጎ አገኘኝ፡፡ 18 በዚያች ቀን ምሕ
ረትን ከጌታ ያገኝ ዘንድ ጌታ ይስጠው፤
በኤፌሶንም የቱን ያህል እንዳገለገለኝ አንተ
በሚገባ ታውቃለህ፡፡

2 እንግዲህ ልጄ ሆይ፤ አንተ በክርስቶስ
ኢየሱስ ባለው ጸጋ በርታ፡፡ 2 በብዙ
ምስክር ፊት ከእኔ የሰማኸውን፣ ሌሎችን
ለማስተማር ብቃት ላላቸው ለታመኑ ሰዎች
ዐደራ ስጥ፡፡ 3 እንደ ክርስቶስ ኢየሱስ በጎ

1፡1 ፍቅር1፡1፡ 2ቆር1፡11ኤፌ3፡6፡ 1ጢሞ6፡19፡ቲቶ1፡2
1፡2 ሐሥ16፡11 ሮሜ1፡7፡1ጢሞ1፡2
1፡3 ሐሥ23፡11 ሮሜ1፡8፡10
1፡4 ሐሥ20፡37፡ 2ጢሞ4፡9
1፡5 ሐሥ16፡11 1ጢሞ1፡5፡2ጢሞ3፡15
1፡6 ሐሥ6፡6፡ጢሞ4፡14
1፡7 ኢሳ11፡2፡ ኤር42፡11፡ ሮሜ8፡15፡ 1ቆር16፡10፡11፡ 1ጢሞ4፡12፡ዕብ2፡15
1፡8 ቀኖ12፡16፡ ማር8፡38፡ኤፌ3፡11 2ጢሞ2፡3፡9፡4፡5
1፡9 ሮሜ8፡28፡ 11፡14፡ኤፌ2፡9
1፡10 1ቆር15፡26፡ 54፡ኤፌ1፡9፡ 1ጢሞ6፡14
1፡11 ቀኖ4ሥሥ9፡15፡ 1ጢሞ2፡7
1፡12 ቀኖ8፡14፡16፡ 18፡ማር8፡38፡ 1ቆር8፡38፡1ቆር1፡8፡ 1ጢሞ6፡20፡ 2ጢሞ4፡8
1፡13 ሮሜ6፡17፡ 1ተስ1፡3፡ 1ጢሞ1፡10፡14፡ 2ጢሞ2፡2፡ቲቶ1፡9
1፡14 ቀኖ12፡ሮሜ8፡9
1፡15 ሐሥ2፡9፡ 2ጢሞ4፡19
1፡18 ቀኖ12፡ ሐሥ18፡19፡ዕብ6፡10
2፡1 ኤፌ6፡10፡ 1ጢሞ1፡2
2፡2 1ጢሞ6፡12፡2ጢሞ1፡13
2፡3 ቀኖ9፡1ጢሞ1፡18፡ 2ጢሞ1፡8፡4፡5

1፡1 *በክርስቶስ ኢየሱስ በሚገኘው የሕይወት ተስፋ፡* ሕዋ ርያት የተሾሙት ለሚቀበሉ ሁሉ የዘላለም ሕይወትን በነፃ የሚሰጥ መሆኑን ለማስተማርና ለመስበክ በመሆኑ፣ ጳውሎስም ሐዋርያ ሆኖ የተመረጠው ይህን ተስፋ እዳር ለማድረስ ነው፡፡ *ሐዋርያ፡* ልዩ በሆነ ሁኔታ ከራሱ ከክርስቶስ አገልግሎት የተቀ በለ ማለት ነው (የማር 6፡30፡ 1ቆር 1፡1፡ ዕብ 3፡1 ማብ ይመ)፡፡

1፡2 *ለተወዳጁ ልጄ፡ ለጢሞቴዎስ፡* የ1ጢሞ 1፡2 ማብ ይመ፡፡ *ጸጋ...ሰላም፡* የዮና 4፡2፡ ዮሐ 14፡27፡ 20፡19፡ ገላ 1፡3፡ የኤፌ 1፡2 ማብ ይመ፡፡

1፡3 *በጸሎቴ...እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ፡* የፊል 1፡3-4 ማብ ይመ፡፡

1፡4 *እንባህን እያስታወስሁ፡* ጳውሎስ ወደ መቄዶኒያ ለመሄድ በተነሣ ጊዜ ጢሞቴዎስ ሲሸኘው እንባውን ሳያፈስ እንዳ ልቀረ ያሳያል (ጢሞ 1፡3)፡፡ *ላይህ እናፍቃለሁ፡* 4፡9:21 ይመ፡፡

1፡5 *በአያትህ በሎይድ...በእናትህ በኤውንቄ፡* በሐሥ 16፡1 ላይ ተጽፎ እንደምናነበው የጢሞቴዎስ እናት አይሁዳዊ ክርስቲያን ነበረች፤ በዚህ ስፍራ ደግሞ አያቱ ክርስቲያን እንደ ነበ ረች ተገልጻአል፡፡ አባቱ ግን ግሪካዊ ነው፤ እንዲህም አማኝ አልነበረም (ሐሥ 16፡1)፡፡ ምናልባት ያልተገረዘው በዚህ ምክንያት ነው፡፡

1፡6 *በእጆቼ መጫን፡* ጳውሎስ፣ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ በእርሱ አማካይነት ለጢሞቴዎስ የተላለፈበት የእግዚአብሔር መሣሪያ ነበር (የ1ጢሞ 1፡18 ማብ ይመ)፡፡ *የእግዚአብሔርን ስጦታ እንድታቀጣጥል፡* መንፈሳዊ ስጦታዎች በአጠቃቀም ሂደት የሚያድጉ እንጂ እንዲሁ አድገው የማሰጡ አይደሉም፡፡

1፡7 *እግዚአብሔር... የፍርሀት መንፈስ አልሰጠንምና፡* የጢሞቴዎስ ትልቁ ችግር ድፍረት ማጣቱ ነበር (1ቆር 16፡10-11፡ 1ጢሞ 4፡12 ይመ)፡፡

1፡9 *ከዕቅዱና ከጸጋው የተነሣ ያዳነን ወደ ቅዱስ ሕይ ወትም የጠራን እርሱ ነው፡* ድነት በእግዚአብሔር ዕቅድና በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ነጻ ስጦታ የሚገኝ እንጂ በሰው ጥረት ላይ የተመሠረተ አይደለም (ሮሜ 3፡28፡ ኤፌ 2፡8-9፡ ቲቶ 3፡5 ይመ)፡፡ *ከዘላለም ዘመናት በፊት፡* እግዚአብሔር የጠፋትን ለማ ዳን ያቀደው ከዘላለም በፊት ነው (ኤፌ 1፡4፡1ጴጥ 1፡20፡ ራእ 13፡8 ይመ)

1፡11 *የምሥራች ነጋሪና ሐዋርያ፡* የ1ጢሞ 2፡7 ማብ ይመ፡፡

1፡12 *እስከዚያች ቀን፡* የፍርድ ቀን ለማለት ነው፡፡

1፡13 *በክርስቶስ ኢየሱስ ባለ እምነትና ፍቅር፡* ከክርስቶስ ጋር ኅብረት በማድረግ የሚገኝ እምነትና ፍቅር ማለት፣ "የክር ስቲያናዊ እምነትና ፍቅር" ማለት ነው (ጢሞ 1፡14 ይመ)፡፡ *የጤናማ ትምህርት፡* የቲቶ 1፡9 ማብ ይመ፡፡

1፡14 *የተሰጠህን መልካሙን ዐደራ፡* ወንጌልን ነው፡፡ ጳውሎስ በ1ጢሞ 6፡20 ላይም ተመሳሳይ ትእዛዝ ይሰጣል፡፡

1፡15 *በእስያ አውራጃ፡* ጢሞቴዎስ በዛሬዬቱ የቱርክ ግዛት በምዕራቡ ክፍል በምትገኘው የቀድሞዋ የእስያ አውራጃ ከተማ በሆነችው በኤፌሶን ይገኝ ነበር፡፡ *ሁሉ፡* ብዙ ሰው እንደተተወው ለማመልከት የገባ ነው፡፡ *ፊሎጎስና ሄርዋጌኔስ፡* ስለ እነዚህ ሁለት ሰዎች የሚታወቅ ነገር የለም፡፡

1፡16 *ሄኔሲፎሮ፡* እርሱና ቤተ ሰቡ የኤፌሶን ነዋሪዎች ሳይሆኑ አይቀሩም (ቀኖ 18፡ 4፡19)፡፡

1፡17 *ሮም፡* መግቢያውን ይመ፤ እንዲሁም ቀኖ8፡ 2፡9 ይመ፡፡

1፡18 *በዚያች ቀን፡* በፍርድ ቀን ማለት ነው፡፡ *በኤፌሶ ንም የቱን ያህል እንዳገለገለኝ፡* በሦስተኛው ወይም በአራተኛው የጳውሎስ የወንጌል ጉዞ ወቅት ማለት ነው (አራተኛው የጳውሎስ ጉዞ የሚለውን ከ□ ይመ)፡፡

2፡1 *ልጄ፡* የ1ጢሞ 1፡2 ማብ ይመ ፡፡

2፡2 *በብዙ ምስክር ፊት፡* በሦስቱም የጳውሎስ የወንጌል ጉዞዎች ጢሞቴዎስ ደጋግሞ የሰማውን የጳውሎስን ስብከቶችና ትምህርቶች ያመለክታል፡፡

2፡3-6፡ ጢሞቴዎስ እንዲከተላቸው ጳውሎስ የሰጠው ሦስት ምሳሌዎች፡- 1)አለቃውን ለማስደሰት የሚፈልግ ወታደር

ወታደር፣ ከእኛ ጋር መከራን ተቀበል፡፡
ብውትድርና የሚያገለግል ሰው አዛዡን ለማ
ስደሰት ይጥራል እንጂ በሌላ ሥራ ራሱን
አያጠላልፍም፡፡ 5እንደዚህም በውድድር የሚሳ
ተፍ ሰው፣ የውድድሩን ሕግ ጠብቆ ካልተወ
ዳደረ የድሉን አክሊል አያገኝም፡፡ 6ትጉሕ
ገበሬም ከሰብሉ ለመጠቀም የመጀመሪያው
ሊሆን ይገባዋል፡፡ 7እኔ የምለውን ልብ በል፤
ጌታ በሁሉም ነገር ማስተዋልን ይሰጥሃልና፡፡

8ከሙታን የተነሣውን፣ ከዳዊት ዘርም የሆ
ነውን ኢየሱስ ክርስቶስን አስብ፤ የእኔም
ወንጌል ይኸው ነው፤ 9ለዚህም እንደ ወንጀ
ለኛ እስከ መታሰር ድረስ መከራን እየተቀ
በልሁ ነው፤ የእግዚአብሔር ቃል ግን አይታ
ሰርም፡፡ 10ስለዚህ በክርስቶስ ኢየሱስ ያለውን
መዳን ከዘላለም ክብር ጋር እንርሱም ያገኙ
ዘንድ፣ ለተመረጡት ስል ሁሉንም በመታ
ገሥ እጸናለሁ፡፡

11እንዲህ የሚለው ቃል የታመነ ነው፤
ከእርሱ ጋር ከሞትን፣
ከእርሱ ጋር ደግሞ በሕይወት እንኖራለን፡፡
12ብንጸናና፣
ከእርሱ ጋር ደግሞ እንነግሣለን፡፡
ብንክደውና
እርሱ ደግሞ ይክደናል፤
13ታማኞች ሆነን ባንገኝ
እርሱ ታማኝ እንደ ሆነ ይኖራል፤
ራሱን መካድ አይችልምና፡፡

እግዚአብሔር የተቀበለው ሠራተኛ

14ስለ እነዚህ ነገሮች ማሳሰብህን አትተው፤
በቃላት እንዳይነታረኩ በእግዚአብሔር ፊት አስ
ጠንቅቃቸው፤ ይህ ጥቅም የሌለው፣ የሚ
ሰሙትንም የሚያፈርስ ነውና፡፡ 15እንደ
ማያፍርና የእውነትን ቃል በትክክል እንደ
ሚያስረዳ የተመሠከረለት ሠራተኛ፣ ራስ
ህን በእግዚአብሔር ፊት ልታቀርብ ትጋ፡፡
16እግዚአብሔርን ከማያስከብር ከንቱ ልፍለፋ
ራቅ፤ በዚህ ነገር የተጠመዱ ሰዎች ከእግዚ
አብሔር እየራቁ ይሄዳሉና፡፡ 17ትምህርታ
ቸው እንደማይሸር ቁሳል ይሠራጫል፤ ከእ
ነዚህም መካከል ሄሜኔዎስና ፊሊጦስ ይገ
ኛሉ፤ 18እነዚህም ከእውነት ርቀው የሚባ
ዝሉ ናቸው፡፡ እነርሱም ትንሣኤ ሙታን ከዚህ
በፊት ሆኖአል እያሉ የአንዳንዶቹን እምነት
ይገለብጣሉ፡፡ 19ይሁን እንጂ፣ "ጌታ የእርሱ
የሆኑትን ያውቃል፣" ደግሞም፣ "ጌታን ስም
የሚጠራ ሁሉ ከክፋት ይራቅ" የሚል ማኅ
ተም ያለበት የማይነቃነቅ የእግዚአብሔር መሠ
ረት ቆሞአል፡፡

20በአንድ ትልቅ ቤት ውስጥ የወርቅና
የብር ዕቃ ብቻ ሳይሆን፣ የዕንጨትና የሸክላ
ዕቃም ይኖራል፤ ከእነዚህ አንዳንዶቹ ለክበረ
ሌሎቹም ላልከበረ አገልግሎት ይውላሉ፡፡
21እንግዲህ ማንም ራሱን ከእነዚህ ከጠቀስ
ኋቸው ነገሮች ቢያነጻ ለክቡር አገልግሎት
የሚውል፣ የተቀደሰ፣ ለጌታው የሚጠቅም፣
ለመልካም ሥራም ሁሉ የተሰናዳ ዕቃ
ይሆናል፡፡

22ከወጣትነት ክፉ ምኞት ሽሽ፤ በንጹሕ
ልብ ጌታን ከሚጠሩት ጋርም ጽድቅን፣
እምነትን፣ ፍቅርንና ሰላምን ተከታተል፡፡
23ከማይረባና ትርጉም የለሽ ከሆነ ክርክር
ራቅ፤ ምክንያቱም እነዚህ ጠብን እንደሚያ
ስከትሉ ታውቃለህ፡፡ 24የጌታም አገልጋይ
ሊጣላ አይገባውም፤ ይልቁን ለሰው ሁሉ ገር፣
ለማስተማር ብቃት ያለው፣ ትዕግሥተኛም
መሆን ይገባዋል፤ 25እውነትን ወደ ማወቅ

2፡5 1ቆሮ9፡25
2፡6 1ቆሮ9፡10
2፡8 ማቴ1፡11 ሐሥ2፡24፡ሮሜ2፡16፡ 16፡25
2፡9 ሐሥ9፡16፡ 21፡33፡ዕብ4፡12
2፡10 2ቆሮ1፡6፡ 4፡17፡ቈላ1፡24፡ ቲቶ1፡11፡ጴጥ5፡10
2፡11 ሮሜ6፡2-11፡ 1ጢሞ1፡15
2፡12 ማቴ10፡33፡ ሮሜ8፡17፡ቈላ3፡13.
2፡13 ሮሜ3፡3፡ 1ቆሮ1፡9
2፡14 ቊ4፡23፡ 1ጢሞ1፡4፡6፡4፡ ቲቶ3፡9
2፡15 ኤፌ1፡13፡ ቈላ1፡5፡ያዕ1፡18
2፡16 1ጢሞ6፡20፡ ቲቶ3፡9
2፡17 1ጢሞ1፡20
2፡18 2ተሰ2፡2፡ 1ጢሞ1፡19፡6፡21
2፡19 ዘፍ33፡12፡ ዘኍ16፡5፡ኢሳ28፡16፡ ዮሐ10፡14፡1ቆሮ1፡2፡ 8፡3፡ገላ4፡9
2፡20 ሮሜ9፡21
2፡21 2ቆሮ9፡8፡ ኤፌ2፡10፡2ጢሞ3፡17
2፡22 ሐሥ2፡21፡ 1ጢሞ1፡5፡14
2፡23 ቊ14
2፡24 1ጢሞ3፡2፡3
2፡25 1ጢሞ2፡4

2) የውድድሩን ሥርዐት የሚከተል ሯጭ 3) ተገቶ የሚሠራ ገበሬ

2፡6 *ከሰብሉ ለመጠቀም፣* እንደ መጀመሪያዎቹ ሁለቱ (እንደ ወታደር ቊ3-4 እና እንደ ሯጭ ቊ5) ከዚህ የምንማረው መሠረታዊ ትምህርት ከልብ የሚደረጉ ጥረቶች እንደሚያሸልሙ ነው፡፡ ይህም ሽልማት በገንዘብ የሚተመን ስጦታ ብቻ ሳይሆን፣ በወንጌል ኀይል የተለወጠ ሕይወት በማየት የሚገኝ ደስታ ነው፡፡

2፡8 *ከሙታን የተነሣውን፣ ከዳዊት ዘርም የሆነውን፣* የክርስቶስ ትንሣኤ አምላክ መሆኑን፣ ከዳዊት ዘር መምጣቱ ደግሞ ሰው መሆኑን ያሳያል፤ ሁለቱም የወንጌል መሠረታዊ እውነቶች ናቸው፡፡ ክርስቶስ አምላክ እንደ መሆኑ መጠን ሞቱ እጅግ በጣም ከፍ ያለ ዋጋ አለው፤ ሰው እንደ መሆኑ መጠን ደግሞ በእኛ ምትክ ሊሆን ችሎአል፡፡

2፡9 *እንደ ወንጀለኛ እስከ መታሰር ድረስ፣* ጳውሎስ የሚገደልበትን ቀን እንደሚጠባበቅ ግልጽ ነው (4፡6 ይመ)፡፡

2፡10 *በክርስቶስ ኢየሱስ፣* የ1፡3 ማብ ይመ፡፡ *ከዘላለም ክብር፣* የድኑት የመጨረሻው ውጤት ነው፡፡ *ለተመረጡት ስል ሁሉንም በመታገሥ እጸናለሁ፣* አምነው የእግዚአብሔር ምርጦች ስለሚሆኑት ድኑት ከሆነ ማናቸውም መከራ ይኼን ያህል ሊከብድ አይችልም፡፡

2፡11-13፣ ይህ የክርስቲያኖች የመጀመሪያው መዝሙር ሳይሆን አይቀርም፡፡ ጳውሎስ ለማስተማር የፈለገው ነጥብ፣ የክርስቶስ መሰቃየት ክብርን የሚያጐናጽፍ መሆኑን ነው፡፡

2፡11 *የሚለው ቃል የታመነ ነው፣* የ1ጢሞ 1፡15 ማብ ይመ፡፡ *ከእርሱ ጋር ከሞትን፣ ከእርሱ ጋር ደግሞ በሕይወት እንኖራለን፣* የግሪኩ አገላለጽ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ስለ እኛ በሞተ ጊዜ እኛም ከእርሱ ጋር መሞታችን ያሳስባል፤ ከዚህ የተነሣ ከእርሱ ጋር ለዘላለም የመኖር ዋስትና ተሰጥቶናል፡፡

2፡12 *ብንጸና...እንነግሣለን* በትዕግሥትና በታማኝነት ጸንቶ በመኖራና በፈተና ውስጥ ማለፍ ክርስቶስ በሚገለጥበት ጊዜ ሽልማት ያሰጣል፡፡ *ብንክደውና* ማቴ 10፡33 ይመ፡፡

2፡14-18፣ ከቁ 14-18 ላይ ካሉት ቃላት የምንረዳው፣ በዚህ ሰፍራ የተጠቀሰው የኑፋቄ ትምህርት የመጀመሪያው የኖስትሳ ውያን ትምህርት ሲሆን፣ በ1ጢሞቴዎስና በቲቶ መልእክት ከተጠቀሰው ጋር ተመሳሳይ ነው (የ1ጢሞ 1፡3-11 ማብ እንዲ ሁም ከ1ዮሐንስ መግቢያ ላይ፣ "ኖስትሳውያት ትምህርት" የሚለውን ይመ)፡፡ የዚህ ኑፋቄ ትምህርት ሁለት መሪዎች፣ ሄሜ ኔዎስ (1ጢሞ1፡20 ይመ) እና ፊሊጦስ የአካል ትንሣኤን በመካድ፣ ምናልባት ትንሣኤ የሚሆነው በመንፈስ ነው ይሉ ይሆናል (ይህ ዐይነቱ ስሕተት በ1ቆሮ15፡12-19 ላይ ተጠቅሶ ይገኛል)፡፡ የኖስትሳውያን ትምህርት ትንሣኤን ቃል በቃል ሳይሆን፣ በተራዛሚ ትርጉም ነው የሚፈቁት፡፡

2፡15 *የእውነትን ቃል፣* ወንጌልን ማለት ነው፡፡ ጥሪት ኦድርግ 4፡9፡21 ይመ፡፡

2፡19 *ማኅተም ያለበት፣* ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔር ናት፤ እርሱም በሚያስተማምን ሁኔታ ይጠብቃታል (የኤፌ1፡13 ማብ ይመ)፡፡ *የማይነቃነቅ የእግዚአብሔር መሠረት፣* እርቧ ዐምድና መሠረት ሆና እውነትን ጽኑታ የያዘች ቤተ ክርስቲያን ናት (1ጢሞ 3፡15)፡፡ የሄሜኔዎስና የፊሊጦስ የኑፋቄ ትምህርት በአካባቢው ቢኖርም ቤተ ክርስቲያን የማትነቃነቅ የእግዚአብሔር መሠረት መሆኗን ለማወቅ ጢሞቴዎስ መበርታት አለበት፡፡ በዚህ ሥፍ መሠረት ላይ ሁለት ነገሮች ተቀርጸዋል፤ አንዱ ለቤተ ክርስቲያን የተሰጣትን ዋስትና ያመለክታል ("ጌታ የእርሱ የሆኑትን ያውቃል"፣ በመጽሐፍ ቅዱስ "ማወቅ" የሚለው ቃል አብጠርጥሮ ማወቅን የሚያመለክት ነው)፡፡ ሌላው ግን ለሰው የተሰጠውን ኀላፊነት በአጽንዖት ያሳያል ("የጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ከክፋት ይራቅ")፡፡

2፡22 *ከወጣትነት፣* የ1ጢሞ 4፡12 ማብ ይመ፡፡

ይደርሱ ዘንድ፣ ስግዚአብሔር ንስሓን እንደ ሚሰጣቸው ተስፋ በማድረግ የሚቃወሙትን በየዋህነት የሚያቃና መሆን ይኖርበታል፤ 26ይኸውም ወደ አእምሮአቸው ይመለሳሉ፤ ፈቃዱን ሊያስፈጽማቸው ምርኮኛ አድርጎ ከያዛቸው ከዲያብሎስ ወጥመድም ያመጠ ልማሉ በማለት ነው፡፡

ክሕደት በመጨረሻዎቹ ቀናት

3 ነገር ግን በመጨረሻው ዘመን የሚያስጨንቅ ጊዜ እንደሚመጣ ይህን ዕወቅ፡፡ 2ሰዎች ራሳቸውን የሚወዱ ይሆናሉ፤ ገንዘብን የሚወዱ፣ ትምክህተኞች፣ ትዕቢተኞች፣ ተሳዳቢዎች፣ ለወላጆቻቸው የማይታዘዙ፣ የማያመሰግኑ፣ ቅድስና የሌላቸው፣ 3ፍቅር የሌላቸው፣ ለዕርቅ የማይሸነፉ፣ ሐሜተኞች፣ ራሳቸውን የማይገዙ፣ ጨካኞች፣ መልካም የሆነውን የማይወዱ፣ 4ክዳተኞች፣ ችኩሎች፣ በከንቱ በት ዕቢት የተወጠሩ፣ ከስግዚአብሔር ይልቅ ተድላን የሚወዱ ይሆናሉና፡፡ 5ሃይማኖታዊ መልክ አላቸው፤ ኀይሉን ግን ክደዋል፡፡ ከእ ነዚህ ራቅ፡፡

6እነርሱም በየቤቱ ሾልከው እየገቡ ዮኀጢ አት ብዛት የተጫናቸውን፣ በተለያዩ ክፉ ምኞት ውስጥ ገብተው የሚዋልሉ መንፈሰ ደካማ ሴቶችን የሚያጠምዱ ናቸው፤ 7እን ደነዚህ ያሉ ሴቶች ሁልጊዜ ይማራሉ፤ ነገር ግን እውነትን ወደ ማወቅ ፈጽሞ ሊደ ርሱ አይችሉም፡፡ 8ኢያኔስና ኢያንበሬስ ሙሴን እንደ ተቃወሙት፣ እነዚህም አእምሮአ ቸው የጠፋብቸውና ከእምነት የተጣሉ ሰዎች ደግሞ እውነትን ይቃወማሉ፡፡ 9ይሁን እንጂ አይሳካላቸውም፤ ምክንያቱም የእነዚያ ሰዎች ሞኝነት እንደ ተገለጠ ሁሉ፣ የእነዚህም ለሁሉ ግልጽ ይሆናል፡፡

2፡26 1ጢሞ3፡7
3፡1 1ጢሞ4፡11
2ጴጥ3፡3
3፡2 ሮሜ1፡30፤ 1ጢሞ3፡31
2ጴጥ2፡10-12
3፡4 መዝ25፡3፤ 1ጢሞ3፡6፤6፡4
3፡5 ሮሜ16፡17፤ 1ጢሞ2፡2
3፡6 ይሁ 4
3፡7 1ጢሞ2፡4
3፡8 ዘፀ7፡11፤ ሐሥ13፡8፤1ጢሞ6፡5
3፡9 ዘፀ7፡12፤ 8፡18፤9፡11
3፡10 1ጢሞ4፡6
3፡11 መዝ34፡19፤ ሐሥ13፡14፡51፤ 14፡6፤ሮሜ15፡31፤ 2ቆሮ11፡23-27
3፡12 ሐሥ15፡20፤ ሐሥ14፡22
3፡13 ማር13፡5፤ 2ጢሞ2፡16
3፡14 2ጢሞ1፡13
3፡15 ዘጸ4፡6፤ መዝ119፡98:99፤ ዮሐ5፡39፤2ጢሞ1፡5
3፡16 ዘጸ29፡29፤ ሮሜ4፡23:24፤ 2ጴጥ1፡20
3፡17 1ጢሞ6፡11፤ 2ጢሞ2፡21
4፡1 ቀ4፡ ሐሥ10፡42፤ 1ጢሞ5፡21፤6፡13:14
4፡2 ገላ6፡6፤ 1ጢሞ4፡13፤5፡20፤ ቲቶ1ም13፡2ም15
4፡3 ኢሳ30፡10፤ 1ጢሞ1፡10
4፡4 1ጢሞ1፡4

ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ የሰጠው ወደራ

10አንተ ግን ትምህርቴን፣ አካሄዴን፣ ዐላማዬን፣ እምነቴን፣ ትዕግሥቴን፣ ፍቅሬንና፣ ጽናቴን ሁሉ ታውቃለህ፤ 11ስደቴንና መከራዬን፣ በአንጾኪያና በኢቆንዮን፣ በልስጥራንም የደረሰብኝን ሁሉ፣ የታገሥሁትንም ስደት ታውቃለህ፤ ጌታ ግን ከእነዚህ ሁሉ አዳ ነኝ፡፡ 12በእርግጥም በክርስቶስ ኢየሱስ በእ ውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት መኖር የሚ ወዱ ሁሉ ይሰደዳሉ፡፡ 13ክፉዎችና አታላዮች ግን እየባቱና እየባቱ፣ በክፉትም ላይ ክፉት እየጨመሩ ይሄዳሉ፡፡ 14አንተ ግን በተ ማርኸውና በተረዳኸው ጽና፤ ይህን ከማን እንደ ተማርኸው ታውቃለህና፤ 15ከሕፃንነ ትህም ጀምረህ፣ በክርስቶስ ኢየሱስ በማ መን መዳን የሚገኝበትን ጥበብ ሊሰጡህ የሚችሉትን ቅዱሳት መጻሕፍትን ዐወቀ ሃል፡፡ 16ቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ የስግዚአብሔር መንፈስ ያለባቸው ናቸው፤ ለማስተማር፣ ለመ ገሠጽ፣ ለማቅናት በጽድቅም መንገድ ለመም ከር ይጠቅማሉ፤ 17ይኸውም የስግዚአብሔር ሰው ለመልካም ሥራ ሁሉ ብቁ ሆኖ እንዲኖ ነው፡፡

4 በስግዚአብሔር ፊት እንዲሁም በሕያዋንና በመታን ሊፈርድ ባለው በክርስቶስ ኢየ ሱስ ፊት፣ መገለጡንና መንግሥቱን በማሰብ ይህን ዐደራ እልሃለሁ፤ 2ቃሉን ስበክ፤ ጊዜው ቢመችም ባይመችም ዝግጁ ሁን፤ በታላቅ ትዕግሥትና በማስተማር አቅና፤ ገሥጽ፤ አበረታታም፡፡ 3ምክንያቱም ሰዎች ትክክ ለኛ የሆነውን ትምህርት የማይቀበሉበት ጊዜ ይመጣል፤ ከዚህ ይልቅ ለገዛ ምኞቶ ቻቸው የሚስማማውን፣ የሚያሳክክ ጆሮ አቸው ሊሰማ የሚፈልገውን እንዲነግሯቸው በዙሪያቸው ብዙ አስተማሪዎችን ይሰበስባሉ፡፡ 4እውነትን ከመስማት ጆሮአቸውን ይመልሳሉ፤

3፡1 *በመጨረሻው ዘመን፣* ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም ከመጣበት ጊዜ ጀምሮ ያለውን የመሲሑን ዘመን ያመለክታል (የሐሥ 2፡17፣ 1ጢሞ 4፡1፣ ዕብ 1፡1፣ 1ጴጥ 1፡20፣ 1ዮሐ 2፡18 ማብ ይመ)፤ ጢሞቴዎስ በዘመኑ ከነበሩት ከማያምኑና ከማ ይታመኑ ሰዎች እንዲርቅ ጳውሎስ የሰጠው ትእዛዝ፣ "በመጨረ ሻው ዘመን" የሚለው ሐረግ ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት ብቻ እንደ ማይናገር ይገልጻል (ቍ. 5)፡፡

3፡6 *መንፈሰ ደካማ ሴቶች፣* ለምኞታቸው የተሸነፉ፣ ለኑፋቄ ትምህርት መምህራን የተገዙ፣ ዘወትር የሚማሩ (ቍ. 7)፣ ዳሩ ግን ወደ ክርስቶስ ድነት የማይመጡና በኀጢአታቸውም እግዚአብሔርን የሚያሳዝኑ ወሳዋይ ሴቶች ናቸው፡፡

3፡8 *ኢያኔስና ኢያንበሬስ* የሁለቱም ስም በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት አልተጠቀሱም፤ በአይሁድ ትውፊት መሠረት ግን ሙሴን የተቃወሙ የግብፅ ቤተ መንግሥት አስማተኞች እንደ ነበሩ ይነገራል (ዘጸ 7፡11 እና ማብ ይመ)፡፡

3፡11 *በአንጾኪያና በኢቆንዮን፣ በልስጥራንም፣* ሦስቱም ከተሞች በገላትያ አውራጃ ይገኛሉ፤ ጳውሎስ በመጀመሪያውና በሁለተኛው የወንጌል ጉዞው ጉብኝቶአቸዋል (ሐሥ13፡14-14:23፣ 16፡1-6)፤ ጢሞቴዎስ ከልስጥራን የመጣ በመሆኑ እዚያ በጳውሎስ ላይ ከመጀመሪያው ጀምሮ ስለ ደረሰበት መከራ ያውቃል፡፡ *ጌታ ግን ከእነዚህ ሁሉ አዳነኝ* በድንጋይ ተወግሮ ከመሞት እንኳ ማለት ነው (ሐሥ 14፡19-20)፡፡

3፡12፣ በአዲስ ኪዳን ተደጋግሞ የተጠቀሰ መመሪያ ነው (ማቴ 10፡22፣ ሐሥ 14፡22፣ ፊል 1፡29፣ 1ጴጥ 4፡12 ይመ)፡፡ *በክርስቶስ፣* የ1፡13 ማብ ይመ፡፡

3፡14 *ከዎን እንደተማርኸው* ሐረጉ ጳውሎስን፣ እንዲሁም የጢ ሞቴዎስን እናትና አያት ሊያመለክት ይችላል (1፡5)፡፡

3፡15 *ከሕፃንነትህም ጀምሮህ...ቅዱሳት መጻሕፍትን ዐወቀሃለ፣* አንድ አይሁዳዊ ዕድሜው አምስት ዓመት ሲሞላው ብሉይ ኪዳንን ማጥናት ይጀምራል፡፡ እናቱና አያቱ ጢሞቴዎስን በቤት ማስተማር የጀመሩት ግን ዕድሜው እዚህ ከመድረሱ በፊት ነበር፡፡

3፡16 *ቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ* ቃሉ አዘር መሠጽ የፈለገው የብሉይ ኪዳንን መጻሕፍት ነው፤ ምክንያቱም በወቅቱ አንዳንድ የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት አልተጻሉም ነበር (ጥቂት የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ወይም ጽሑፎች ግን ከብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕ ፍት ጋር አኩል ተደርገው እንዲቆጠሩ መደረጋቸውን የሚጠቀሙ ንባባት አሉ፤ (1ጢሞ 5፡18፣ 2ጴጥ3፡15-16 ይመ)፡፡ *የስግዚአብሔር መንፈሰ ያለባቸው፣* የተጻፈው ሁሉ ሕጸጽ የሌለበትና እውነተኛ የእግዚአብሔር ቃል ይሆን ዘንድ ቅዱሳት መጻሕፍትን በመጻፍ ረገድ የእግዚአብሔር ተሳትፎ ንቁና ኀያል እንደ ነበር ጳውሎስ ያረጋግጣል (2ጴጥ 1፡20-21 እና ማብ ይመ)፡፡

4፡1 *ዐደራ እልሃለሁ፣* ጳውሎስ ይህን ኀላፊነት ለጢ ሞቴዎስ የሰጠው በእግዚአብሔር አብ ፊትና በሰዎች ሁሉ ላይ በሚፈርደው በክርስቶስ ኢየሱስ ፊት እንደ ሆነ እንዲያውቅ በማ ሳሰብ ነው፡፡ በተጨማሪም ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአትና ወደ ፊት ስለሚመጣው የእግዚአብሔር መንግሥት እየገለጸ ከሁሉ በበለጠ ሁኔታ ትኵረት እንዲሰጠው ይጽፍለታል፡፡

4፡2 *ዝግጁ ሁን፣* ለመምከርም ይሁን ለመገሠጽ ወይም ለ ማጽናናት፣ በማንኛውም ረገድ አስፈላጊ የሆነውን ቃል ለመናገር የተዘጋጀ እንዲሆን ይመክረዋል፡፡

4፡3 *ትክክለኛ የሆነውን ትምህርት* የቲቶ 1፡9 ማብ ይመ፡፡ *የሚያሳክክ ጆሮአቸው፣* ለክፉ ምኞቶቻቸው እንዲገዙ በሚደረግ ቃል መታከክ የሚፈልገ ጆሮዎችን ነው፡፡

4፡4 *ተረት፣* የ1ጢሞ 1፡4 ማብ ይመ፡፡

ወደ ተረትም ዘወር ይላሉ። 5አንተ ግን
በሁኔታዎች ሁሉ የረጋህ ሁን፤ መከራን
ታገሥ፤ የወንጌል ሰባኪን ተግባር አከናውን፤
አገልግሎትህን ፈጽም፡፡

6እኔ እንደ መጠጥ ቍርባን መሥዋዕት
ለመፍሰስ ተቃርቤአለሁ፤ ተለይቼ የምሄድበት
ጊዜ ደርሶአል፡፡ 7መልካሙን ገድል ተጋድያ
ለሁ፤ ሩጫውን ጨርሻለሁ፤ ሃይማኖትንም
ጠብቄአለሁ፡፡ 8ወደ ፊት የጽድቅ አክሊል
ተዘጋጅቶልኛል፤ ይህንም ጻድቅ ፈራጅ የሆ
ነው ጌታ በዚያ ቀን ለእኔ ይሰጠኛል፤ ደግሞም
ለእኔ ብቻ ሳይሆን፣ የእርሱን መገለጥ ለናፈቁ
ሁሉ ነው፡፡

የጳውሎስ ማሳሰቢያ

9በቶሎ ወደ እኔ ለመምጣት የተቻለህን
ሁሉ አድርግ፤ 10ዴማስ ይህን ዓለም ወዶ፣
ትቶኝ ወደ ተሰሎንቄ ሄዶአልና፡፡ ቄርቂስ
ወደ ገላትያ፣ ቲቶ ወደ ድልማጥያ ሄደዋል፤
11ከእኔ ጋር ያለው ሉቃስ ብቻ ነው፡፡ ማርቆስ
በአገልግሎቴ ስለሚረዳኝ ከእንተ ጋር ይዘኸው
ና፡፡ 12ቲኪቆስን ወደ ኤፌሶን ልከዋለሁ፡፡
13ስትመጣ በጢሮአዳ ከአክርጳ ዘንድ የተው
ሁትን በርናስ፣ ጥቅልል መጻሕፍቱን በተለ
ይም የብራና መጻሕፍቱን አምጣልኝ፡፡

14አንጥረኛው እስክንድሮስ ብዙ ጕዳት
አድርሶብኛል፤ ጌታ ግን የእጁን ይሰጠዋል፡፡

4÷5 ሐሥ21÷8፣ ኤፌ4÷11፣ 2ጢሞ1÷8፣2÷3
4÷6 ዘኍ15÷1-12፣ 28÷7:24፣ፊል1÷23፣ 2÷17
4÷7 ሐሥ20÷24፣ 1ቆሮ9÷24፣1ጢሞ1÷18
4÷8 1ቆሮ9÷25፣ ቈሊ1÷5፣1ጢሞ6÷14፣ 2ጢሞ1÷12፣ 1ጴጥ1÷4
4÷9 ቍ÷21፣ ቲቶ3÷12
4÷10 ሐሥ16÷6፣ 17÷1፣2ቆሮ2÷13፣ ቈሊ4÷14፣ፊሞ24፣ 1ጴሐ2÷15
4÷11 ሐሥ12÷12፣ ቈሊ4÷14፣ፊሞ24፣ 2ጢሞ1÷15
4÷12 ሐሥ18÷19፣20÷4
4÷13 ሐሥ16÷8
4÷14 መዝ28÷4፣ 109÷20፣ሐሥ19÷33፣ ሮሜ2÷6፣2÷19፣ 1ጢሞ1÷20
4÷16 ሐሥ7÷60
4÷17 1ሳሙ17÷37፣ መዝ22÷21፣ጳጉ6÷22፣ ሐሥ9÷15፣23÷11፣ 1ቆሮ15÷32፣ፊል4÷13
4÷18 ቍ÷1፣ መዝ121÷7፣ ሮሜ 11÷36፣ 2ጴጥ2÷9

15መልእክታችንን እጅግ ተቃውሞአልና፣
አንተም ከእርሱ ተጠንቀቅ፡፡
16በተከሰስሁበት ነገር የመጀመሪያ መከላከ
ያዬን ሳቀርብ ማንም ሊያግዘኝ አልመጣም፤
ነገር ግን ሁሉ ትተውኝ ሄዱ፡፡ ይህንም አይቊ
ጠርባቸው፡፡ 17ነገር ግን መልእክቱ በእኔ አማ
ካይነት በሙሳት እንዲሰበክና አሕዛብ ሁሉ
እንዲሰሙት ጌታ በአጠገቤ ቆሞ አበረታኝ፤
ከአንበሳም መንጋጋ አዳነኝ፡፡ 18ጌታ ከክፉ
ነገር ሁሉ ያድነኛል፤ ወደ ሰማያዊው መንግ
ሥቱም በሰላም ያደርሰኛል፤ ለእርሱ ከዘላ
ለም እስከ ዘላለም ክብር ይሁን፤ አሜን፡፡

የስንብት ሰላምታ

19ስጵርስቅላና አኪቂላ፣ ለሄኔሲፎሩም ቤተ
ሰዎች ሰላምታ አቅርብልኝ፡፡ 20ኤርስጦስ በቆ
ሮንቶስ ቀርቶአል፤ ጥሮፊሞስም ስለ ታመመ
በሚሊጢን ትቼዋለሁ፡፡ 21ከክረምት በፊት እዚህ
ለመምጣት የተቻለህን አድርግ፡፡ ኤውግሎ
ስና ጵዲስ እንዲሁም ሊኖስ፣ ቅላውዲያና
ወንድሞች ሁሉ ሰላምታ ያቀርቡልሃል፡፡

22ጌታ ከመንፈስህ ጋር ይሁን፡፡ ጸጋ ከእና
ንተ ጋር ይሁን፡፡

4÷19 ሐሥ18÷2፣ 2ጢሞ1÷16፣4÷20 ሐሥ19÷22፣ 20÷4፣15፣ 17÷21-29 4÷21 ቍ÷9፣ ቲቶ3÷12 4÷22 ገላ6÷18፣ ቈሊ4÷18

ᵘ19 ግሪኩ *ጵርስቅ* ይላል፡፡

4÷6 *መጠጥ ቍርባን መሥዋዕት*፣ በመሠዊያው ዙሪያ
የሚፈስን የወይን ጠጅ መሥዋዕት ነው (ዘኁ 15÷1-12፣
28÷7:24 ይመ)፡፡ ጳውሎስ ሕይወቱን መሥዋዕት አድርጎ ለክርስቶስ
የሚያፈስበት ጊዜ መቅረቡን ለማመልከት የተጠቀመበት አነጋገር ነው
(ፊል 2÷17 ይመ)፡፡ *ተለይቼ የምሄድበት ጊዜ*፣ የመሞቻውን
ቅርበት ያሳያል (ከፊል1÷23 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

4÷7፣ እዚህ ላይ ጳውሎስ በሐዋርያነት የደከመበትን የሠ
ላሳ ዓመት የሥራ ፍሬ ወደ ኋላ ተመልሶ ይመለከታል (ቦዝምት ከ36-
66 ዓ.ም.)፡፡ በውድድር ገብቶ ድልን እንደ ተቀዳጀ ሯጭ (መልካ
ሙን ገድል ተጋድያለሁ) ጳውሎስም ሩጫውን በድል ተወጥቶታል፤
እምነቱን ጠብቆአል፤ ለክርስትና ትምህርትም እንደሚገባ ታዛአል
(2÷5 ይመ)፡፡ ወይም በመልእክታተ ምጓጒ ትክክለኛ አስተምህር
መሠረት ከታየ፣ "እምነት" የክርስትና እውነት ውጤት መሆኑን
ያመለክታል፡፡ ጳውሎስ እነዚህን ጠብቆአል፡፡

4÷8 *የጽድቅ አክሊል*፣ አሁንም ጳውሎስ ተመሰሳይ
ተለዋጭ ዘይቤን በመጠቀም በውድድር ላሸነፈ ሰው የሚሰጠ
ውን ዕቅፍ አበባ እዚህ ላይ ይጠቅሰዋል (1ቆሮ 9÷25)፡፡ ይህንም፡-
(1) የጸደቀች ነፍስ በሽልማት የምትቀዳጀውን አክሊል (2)
ጽድቅን ያዘተተውን አክሊል፣ (3) ጻድቁ ፈራጅ፣ በጽድቅ ሰው
የሚሰጠውን አክሊል ሊያመለክት ይችላል፡፡ *በዚያ ቀን*፣ በክርስ
ቶስ ዳግም ምጽአት፡፡

4÷10 *ቄርቂስ*፣ ከዚህ ስፍራ በስተ ቀር በየትኛውም የአዲስ
ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ ስሙ አልተጠቀሰም፡፡ *ገላትያ*፣ የትንሹ
እስያ ስሜናዊ ክፍል (ጋውል) ወይም በአሁኑ ጊዜ የመካከለኛው
ቱርክ የሚገኝበት ናት (የገላ 1÷2 ማብ ይመ)፡፡ *ቲቶም*፣ *ወደ ድል
ማጥያ*፣ ከቲቶ መጽሐፍ "ተደራሲዮሩ" የሚለውን ይመ፡፡ *ድልማጥያ*፣
የዩጎዝላቪያ ክፍለ ሀገር የሆበረችውና የአሁኗ አልባኒያ በቅዱሳት
መጻሕፍት አልዋሪቆን (ሮም 15÷19) በመባልም ትታወቃለች፡፡

4÷11 *ማርቆስ*፣ የሐንስ ማርቆስ፣ ጳውሎስንና በርናባስን
በመጀመሪያ የወንጌል ጕዞአቸው ወቅት ተሎአቸው ሄዶ ስለነበር
(ሐሥ 13÷13)፣ ጳውሎስ በሁለተኛው የወንጌል ጕዞ ማርቆስን
ይዞ ለመሄድ ባለመፈለጉ በርናባስ ከጳውሎስ ተለይቶ ማርቆስን
ይዞ ወደ ቆጵሮስ ሄዶ (ሐሥ 15÷36-41)፡፡ በመጨረሻ ግን
ማርቆስ፣ ጳውሎስ መጀመሪያ በሮም በታሰረበት ወቅት (ቈሊ
4÷10፣ ፊል 24) እንዲሁም ጢሞቴዎስ ማርቆስን ይዞ ወደ ሮም
እንዲመጣ ጳውሎስ በጠየቀበት ወቅት ሁሉ አብሮት በመሆን
ወዳጅነቱን አሳይቶአል፡፡

4÷13 *አክርጳ*፣ በሌላ ሥፍራ አልተጠቀሰም፡፡ *በርናስ*፣
ሙቀት የሚሰጥ የብርድ መከላከያ (መግቢያው ይመ) ነው፡፡ በር
ናስ፣ ንጹሕ የሌለው ከባድና ውፍራም ሆኖ መካከሉ ላይ የራስ ማስ
ገቢያ ቀዳዳ ያለው ካባ መሰል ልብስ ነው፡፡ *ጥቅልል መጻሕፍ
ቱን*፣ *በተለይም የብራና መጻሕፍቱን*፣ ጥቅል መጻሕፍቱ (የዘፀ
17÷14 ማብ ይመ) ከፓፒረስ የብራና መጻሕፍቱ ደግሞ ከእንስ
ሳት ቆዳ የተሠሩ ናቸው፡፡ ብራናው የበሉይ ኪዳን መጻሕፍት
ሊሆኑ ይችላሉ፡፡

4÷14 *አንጥረኛው እስክንድሮስ* በ1ጢሞ 1÷20 ላይ
የተጠቀሰው እስክንድሮስ ሳይሆን አይቀርም፡፡

4÷16 *የመጀመሪያ መከላከያዬን*፣ ጳውሎስ፣ በወቅቱ ችሎት
ቀርቦ መልስ የሰጠበት የመጀመሪያው ክስ እንጂ በመጀመሪያው
እስር ወቅት ይግባኝ ብሎ ወደ ሮም የመጣበት ጕዳይ አይደለም
(ሐሥ 28)፡፡

4÷17 *መልእክቱ በእኔ አማካይነት በሙሳት እንዲሰበ
ክና*፣ በዚህ ተስፋ በሚያስቈርጥ ሁኔታ ውስጥ እንኳ ጳውሎስ
ለቆሳርን ችሎት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነት ለመመስከር
ተጠቅሞበታል፡፡ *ከአንበሳም መንጋጋ አዳነኝ*፣ ጳውሎስ በአንበሳ
ጕድጓድ ውስጥ ሊጣል አይችልም ጸሩ ግን ፍርድ ቤት ቀርቦ
የሰጠው መልስ ክፉ እንጻላመጣበት ለመግለጽ የተጠቀመበት
ዘይቤያዊ አነጋገር ነው፡፡

4÷18 *ጌታ ከክፉ ነገር ሁሉ ያድነኛል*፣ ጳውሎስ ከጥቂት
ጊዜ በኋላ እንደሚሞት በቍ 6 ላይ ተናግሮአል፡፡ ስለዚህ እዚህ
ላይ የተናገረው ክፉ ነገር መንፈላዊ እንጂ ሥጋዊ አይደለም፡፡

4÷19 *ሄኔሲፎሩ*፣ የ1÷16 ማብ ይመ፡፡

4÷20 *ኤርስጦስ*፣ የሮሜ 16÷23 ማብ ይመ፡፡ *ሚሊጢ*፣
ከኤፌሶን በስተ ደቡብ 80 ኪ. ሜትር ርቃ በትንሿ እስያ ጠረፍ
ላይ የምትገኝ የባሕር ወደብ ናት፡፡

4÷21 *ሊኖስ*፣ ጴጥሮስና ጳውሎስ ከሞቱ በኋላ በሮም
የቤተ ክርስቲያን እረኛ እንደ ነበረ በትውፊት ይነገራል፡፡

4÷22 *ጸጋ*፣ የዮና 4÷2፣ ገላ 1÷3፣ ኤፌ 1÷2 ማብ ይመ፡፡
ከእናንተ፣ *በ1ጢሞቴዎስ* መጨረሻ ላይ ተጠቅሶ እንደምናገ
ኘው፣ ደብዳቤው በግል ብቻ ሳይሆን በማኅበር እንዲነበብ ታስቦ
የተጻፈ በመሆኑ "ከመንፈስህ" የሚለው ቃል ግን ጢሞቴዎስን ብቻ
ያመለክታል፡፡ ጳውሎስ የሚሞትበት ጊዜ እየተቃረበ በመጣበት
ጊዜ ገና ወጣትና ድንጉጥ ለሆነው ለወዳጁ ጢሞቴዎስ ከሰጠው
ከፍተኛ ዐደራ አንጻር ሲታይ ጢሞቴዎስን ማበረታቱ አግራጭ
የሌለው ጕዳይ መሆኑ ግልጽ ነው፡፡

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ቲቶ

መግቢያ

በገጽ 1835 ላይ "መልእክታተ ምጋቤ" የሚለውን ይመ::

ጸሓፊው

የመልእክቱ ጸሓፊ ጳውሎስ ነው (ከ1ኛ ጢሞቴዎስ መግቢያ፤ "ጸሓፊው" የሚለውን ይመ)::

የመልእክቱ ተደራሲ

ይህ መልእክት የተጻፈው ጳውሎስ ወደ ጌታ ካመጣቸው ሰዎች መካከል አንዱ ለሆነውና የጳውሎስን አገልግሎት ይደግፍ ለነበረው ለቲቶ ነው:: ጳውሎስ በኢየሩሳሌም ከሚገኙ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋር ስለ ወንጌል ለመነጋገር ከአንጾኪያ ወደ ኢየሩሳሌም በሄደ ጊዜ (2ጢሞ22፡8) ቲቶን ይዞ ሄዶ ነበር (ገላ2፡1-3):: ቲቶ ከአሕዛብ ወገን ሆኖ ሳለ ሳይገረዝ ክርስቲያን ነው ብሎ እርሱን መቀበሉ የጳውሎስን አቋም የሚያመለክት ነው (ገላ2፡3-5):: በሐዋርያት ሥራ ውስጥ አንድ ጊዜም እንኳ ስሙ ያልተነሣውና በሌሎች የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ግን ዐሥራ ሦስት ጊዜ ሰሙ የተጠቀሰው ቲቶ፣ በሦስተኛው የጳውሎስ የወንጌል ጉዞ ወቅት፣ በኤፌሶን የወንጌል ሥራ ውስጥ ተካፋይ ነበር:: በመቀጠ ልም፣ ጳውሎስ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የነበረውን አገልግሎት ያጠናክር ዘንድ ቲቶን ልኮታል (የ2ቆሮ2፡12-13፤ 7፡5-6፤8፡6 ማብ ይመ)::

ጳውሎስ ከመጀመሪያ የሮም እስራቱ (ሐሥ28) ከተፈታ በኋላ፣ ከቲቶ ጋር ለአጭር ጊዜ በቀርጤስ አገልግሎአል (1፡5)፤ ቀጥሎም አንዳንድ የተጀመሩ ሥራዎችን ቲቶ እንዲያጠናቅቅ በቀርጤስ እንዲቆይ አደረገው (1፡5፤2፡15፤3፡12-13):: ቲቶን የሚተካው ሰው በስፍራው ከደረሰ በኋላ (3፡12)፣ በምዕራባዊ የግሪክ ጠረፍ ኒቆጵልዮን ወደምትባል ወደብ እንዲመጣና እንዲያገኘው ጳውሎስ ቲቶን ይጠይቃል:: ቲቶ ግን ወደ ድልማጥያ (የአሁንዋ ዩጉዝላቪያ፤ የ2ጢሞ 4፡10 ማብ ይመ) ለአገልግሎት ሄደ፤ ይህም በአዲስ ኪዳን ስለ ቲቶ የተነገረ የመጨረሻ ቃል ነው፤ በአጠቃላይ ቲቶ የተሰጠውን ኀላፊነት ስንመለከት ኀላፊነቱን መወጣት የሚችል ብቁ መሪ ነበር::

ቀርጤስ

በሜድትራኒያን ባሕር ላይ ከሚገኙት ታላላቅ ደሴቶች መካከል አራተኛ የሆነችው ቀርጤስ፣ በኤጂያን ባሕር ላይ በስተ ደቡብ በኩል ትገኛለች (የ1ሳሙ30፡14 ማብ ይመ፤ በሐሥ27፡7-13 ላይ ካለው የጳውሎስ ገጠመኝ ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ በአዲስ ኪዳን ዘመን በቀርጤስ ከፍተኛ የሥነ ምግባር ብልሹነት ይታይ ነበር፤ አጭበርባሪነት፣ ሆዳምነትና ስንፍና በሕዝቡ ዘንድ የተለመደ ነበር (1፡12)::

ዐላማው

የክርስትናን ሃይማኖት ወደ ቀርጤስ ሰዎች ያመጣው ጳውሎስ እንደሆነ ግልጽ ነው፤ ይህም ጳውሎስና ቲቶ ቀርጤስን በጉብኝበት ጊዜ ሳይሆን አይቀርም፣ ከዚያም ቲቶ በቀርጤስ የነበረውን የቤተ ክርስቲያንን ሥራ እንዲያደራጅ ጳውሎስ ትቶት ሄደ:: ጳውሎስ ይህን መልእክት የላከው በቀርጤስ በኩል በሚወስደው መንገድ በጉዞ ላይ በነበሩት (3፡13) በዴማስና በአጵሎስ እጅ ነበር፤ መልእክቱም ቲቶ በወቅቱ የተነሳበትን ተቃውሞ መቋቋም የሚችልበትን ሥልጣንና መመሪያ (1፡5፤2፡1:7-8: 15፤3፡9)፣ ስለ እምነትና ስለ ክርስቲያን ምግባር እንዲሁም ስለ ሐሰት ትምህርት ማስጠንቀቂያ ነበር፤ በተጨማሪም ጳውሎስ ለቲቶ ስላለው የወደ ፊት ዕቅድ ጽፎለታል (3፡12)::

መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

በዚህ ጊዜ ጳውሎስ ገና ወደ ኒቆጵልዮን ስላልደረሰ (3፡12) ይህን መልእክት የጻፈው ከቆሮንቶስ ሳይሆን አይቀርም:: ይህን መልእክት የጻፈው ከመጀመሪያው የሮም እስራቱ በኋላ (ሐሥ28) ማለትም ከ63 እስከ 65ዓም ባለው ጊዜ ወይም ወደ እስጳንያ ሊያደርገው ካሰበው ጉዞ በኋላ ጽፎ ከሆነ ደግሞ ከ65 ዓ.ም. በኋላ ሊሆን ይችላል::

የመልእክቱ ልዩ ባሕርይ

ይህ መልእክት በቀርጤስ በነበረው የሐሰት ትምህርት አንጻር የተጻፈ ሲሆን ይኸውም፣ "መልካም የሆነውን ማድረግ" (1፡16፤2፡7:14፤3፡1:8:14) በሚለው የክርስትና መሠረታዊ አስተምህሮ (2፡11-14፤ 3፡4-7) ላይ የተመሠረተ ነው::

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1፡1-4)
2. ስለ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች (1፡5-9)
   ሀ. ጳውሎስ ቲቶን በቀርጤስ የተወበት ምክንያት (1፡5)

ለ. የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች መመዘኛ(1፡6-9)
3. ስለ ሐሰት መምህራን (1፡10-16)
4. በማኅበረ ምእምናን መካከል የተለያዩ ቡድኖች (ም2)
ሀ. ለተለያዩ ቡድኖች የተሰጠ መመሪያ (2፡1-10)
ለ. የክርስትና ኑሮ መሠረት (2፡11-14)
ሐ. የቲቶ ኀላፊነት (2፡15)
5. በአጠቃላይ ስለ አማኞች (3፡1-8)
ሀ የዜግነት ግዴታ (3፡1-2)
ለ ለእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት አነሣሽ ምክንያት (3፡3-8)
6. ለመንፈሳዊ ስሕተት የተሰጠ ምላሽ (3፡9-11)
7. ማጠቃለያ (3፡12-15)

1 የእግዚአብሔርን ምርጦች እምነትና ወደ
እውነተኛ መንፈሳዊነት የሚመራውን
የእውነት ዕውቀት ለማብደግ የእግዚአብሔር
ባሪያና የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያ የሆነው
ጳውሎስ፣ ²እምነቱና ዕውቀቱ የተመሠረቱ
ትም የማይዋሸው አምላክ ከዘመናት በፊት
በገባው የዘላለም ሕይወት ተስፋ ላይ ነው፡፡
³እርሱ በወሰነውም ጊዜ በአዳኛችን በእግዚ
አብሔር ትእዛዝ ለእኔ ወደራሰ በተሰጠኝ ስብ
ከት በኩል ቃሉን ይፋ አደረገ፡፡
⁴የጋራችን በሆነው እውነተኛ እምነት
ልጄ ለሆነው ለቲቶ፣
ከእግዚአብሔር አብ፣ ከአዳኛችንም ከክርስቶስ
ኢየሱስ ጸጋና ሰላም ይሁን፡፡

ቲቶ በቀርጤስ የነበረው ኀላፊነት

⁵አንተን በቀርጤስ የተውሁህ ገና ያልተ
ስተካከለውን ነገር እንድታስተካክልና ባዘዝ
ሁህ መሠረት በየከተማው ሽማግሌዎችን እን
ድትሾም ነው፡፡ ⁶ሽማግሌ ነቀፋ የሌለበት፣
የአንዲት ሚስት ባል፣ ልጆቹም አማኞችና
በመዳራት ወይም ባለመታዘዝ ስማቸው የማ
ይነሣ ይሁን፡፡ ⁷ኤጲስ ቆጳስ የእግዚአብሔር
ሥራ ባለ ዐደራ እንደ መሆኑ የማይነቀፍ ሊሆን
ይገባል፤ ይኸውም ትምክሕተኛ፣ ግልፍተኛ፣
ሰካራም፣ ጨቅጫቃና ተገቢ ባልሆነ መንገድ
ለዋቅም የሚሮጥ ሊሆን አይገባም፡፡ ⁸ከዚህ
ይልቅ እንግዳ ተቀባይ፣ በጎ የሆነውን ነገር
የሚወድ፣ ራሱን የሚገዛ፣ ቅን፣ ቅዱስና ጠን
ቃቃ ሊሆን ይገባል፡፡ ⁹ሌሎችን ትክክል
በሆነው ትምህርት እንዲያበረታታና ይህንኑ
ትምህርት የሚቃወሙትን ይወቅስ ዘንድ
እንደ ተማረው በታመነ ቃል የሚጸና መሆን
አለበት፡፡
¹⁰ዐመፀኞች፣ ለፍላፊዎችና አታላዮች
የሆኑ ብዙ ሰዎች አሉና፤ በተለይም እነዚህ
ከተገረዙት ወገን ናቸው፡፡ ¹¹እነዚህን ዝም
ማሰኘት ተገቢ ነው፤ ምክንያቱም ትክክል
ባልሆነ መንገድ ጥቅም ለማግኘት ሲሉ
ማስተማር የማይገባቸውን ነገር በማስተማር
ቤተ ሰብን ሁሉ በመበከል ላይ ናቸውና፡፡
¹²ከራሳቸው ነቢያት አንዱ ስለ እነርሱ ሲና
ገር፣ ‘የቀርጤስ ሰዎች ዘውትር ውሸታሞች፣

1÷1 ሮሜ1÷1፡1ቆሮ 1÷1፡1ጢሞ2÷2፡4፡ያዕ1÷1
1÷2 ዘኍ23÷19፡ 2ጢሞ1፡1፡9፡ ቲቶ 3÷7፡ዕብ6÷18
1÷3ሉቃ1÷47፡2ቆሮ 1÷1፡1ሞ1÷11፡2፡6፡ 6÷15፡2ጢሞ1÷10
1÷4 ሮሜ1÷7፡2ቆሮ 2÷13፡1ጢሞ1÷2
1÷5 ሐሥ11÷30፡ 27÷7
1÷6 1ተሰ3÷13፡ 1ጢሞ3÷2
1÷7 1ቆሮ4÷1፡1ጢሞ3÷1:3÷8
1÷8 ሮሜ12÷13፡ 2ጢሞ3÷3፡ቲቶ2፡2፡ 5:6:12
1÷9 1ቆሮ16÷13፡ 1ጢሞ1÷10:19፡ 2ጢሞ1÷13፡3÷14
1÷10 ሐሥ10÷45፡ 11÷2፡ 1ጢሞ1÷6
1÷11 1ጢሞ5÷13
1÷12 ሐሥ2÷11፡ 17÷28

1÷1 *እምነትና ... ዕውቀት፣* ጳውሎስ የእግዚአብሔር ባሪያና የክርስቶስ ሐዋሪያ ሆኖ የመጾሙ ጉዳይ፣ በቊጥር 2 ላይ ሰፋ ባለ ሁኔታ ተብራርቶአል (ሐሥ9፡15፡22፡15፡26፡16 -18)፡፡ *የእግዚአብሔር ባሪያና*፣ ጳውሎስ በዚህ ስፍራ ላይ ብቻ ራሱን "የእግዚአብሔር ባሪያ" ብሎ ይጠራል፤ በሌላ ቦታ ግን ራሱን "የክርስቶስ ባሪያ" ብሎ ነው የሚጠራው (ሮሜ1÷1፡ ገላ1÷10፡ ፊል1÷1)፡፡ ያዕቆብ ግን ራሱን የእግዚአብሔርና የክርስቶስ ባሪያ ብሎ ይጠራል (ያዕ1÷1)፡፡ *ባሪያና*፣ የሮሜ1÷1 ማብ ይመ፡፡ *ሐዋ ርያ*፣ ልዩ በሆነ ሁኔታ በክርስቶስ የተሾመ ማለት ነው (የማር 6÷30፡1ቆሮ1÷1 ዕብ3÷1 ማብ ይመ)፡፡

1÷2 *ተስፋ*፣ የቁላ 1÷5 ማብ ይመ፡፡ *የማይዋሸው*፣ ከቀርጤስ ሰዎች ጋር (ቊ 12)እና ከዲያብሎስ ጋር (ዮሐ8÷44) በማነጻጸር ነው፡፡

1÷3 *በወሰነውም ጊዜ*፣ በእግዚአብሔር ዕቅድ ውስጥ የሆኑ ነገሮች፣ እርሱ እንዳቀደው ጊዜያቸውን ጠብቀው በታሪክ ውስጥ ይፈጽማሉ (ጢሞ2፡6፡ 6÷15)፡፡ *በአዳኛችን በእግዚአብሔር*፣ በዚህ መልእክት ውስጥ እግዚአብሔር አብ ሦስት ጊዜ፣ "አዳኝ" ተብ ሎአል (በዚህ ስፍራ፣ እንዲሁም 2÷10 እና 3÷4 ላይ ነው፤ እንዲ ሁም 1ጢሞ1÷1፡2÷3፡4÷10 ይመ)፡፡ ኢየሱስም ሦስት ጊዜ፣ "አዳኝ" ተብሎአል (ቊ4፡2÷13፡3÷6፡ እንዲሁም 2ጢሞ1÷10 ይመ)፡፡ *ቃሉን*፣ ክርስቶስን ማዕከል ያደረገውን ሥልጣናዊ ቃል ማለት ነው፡፡

1÷4 *የጋራችን በሆነው...እምነት*፣ እውነተኛ አማኞች ሁሉ የሚጋሩትን ትክክለኛ እምነት ማለት ነው፡፡ *እውነተኛ...ልጄ*፣ እንደ ጢሞቴዎስ ሁሉ (1ጢሞ 1÷2)፣ ቲቶም በጳውሎስ አገልግ ሎት በክርስቶስ ያመነ መንፈሳዊ ልጁ ነው፤ ጳውሎስ እናቢሞስ ንም ልጄ ብሎ ጠርቶታል (ፊሞ 10)፡፡ *እውነተኛ*፣ ሐሰት ያልሆነ ማለት ነው፡፡ *ከአዳኞቻችንም*፣ በሌሎቹ የጳውሎስ ሰላምታዎች ኢየሱስ፣ "ጌታ" ተብሎ ተጠርቶአል፡፡ ጳውሎስ በመልእክታቱ ሁሉ፣ "አዳኝ" የሚለውን ቃል 12 ጊዜ የተጠቀመባት ሲሆን ከእዚህ ውስጥ ግማሽ ያህሉ የሚገኙት በቲቶ መልእክት ነው፡፡

1÷5 *በቀርጤስ የተውሁህ*፣ ምንም እንኳ ይህ ነገር በሐዋ ርያት ሥራ ላይ ያልተጠቀሰ ቢሆንም፣ ጳውሎስና ቲቶ በቀርጤስ እንደ ነበሩ ያመለክታል፡፡ ጳውሎስ ወደ ሮም በተንገዘበት ወቅት ለጥቂት ጊዜ ቀርጤስን ጐብኝቶአል (ሐሥ 27÷7-8)፡ አሁን ግን ከመጀመሪያው የሮም እስራቱ ተፈትቶ ወደ ፈቀደበት ስፍራ ለመሄድ ነጻነት አግኝቶአል (3÷12 ይመ)፡፡ *ሽማግሌዎችን እንድ ትሾም*፣ ምናልባት ጳውሎስና ቲቶ በቀርጤስ ወንጌልን ሰብከው እንኳ ቢሆን፣ ቤተ ክርስቲያናትን ለማደራጀት በቂ ጊዜ ስላላገኙ ሊሆን ይችላል፡፡ ሽማግሌዎችን መሾም የጳውሎስ የተለመደ ተግ ባሩ ነበር (ሐሥ14÷23)፡፡

1÷6-9፣ 1ጢሞ 3÷1-7 ከዚህ ክፍል ጋር ተመሳሳይ የሆነ የሽ ማግሌዎችን መመዘኛ ይሰጠናል፤ ነገር ግን መስፈርቶቹ ጢሞቴዎ ስና ቲቶ በሚያገለግሉባቸው የተለያዩ ሁኔታዎች ውስጥ የተሰጡ ናቸው፡፡ "የሽማግሌዎችና የዲያቆናት መመዘኛ" የሚለውን ከጤሞ ቴዎስ አንደኛ ይመ፡፡

1÷6 *የአንዲት ሚስት ባል*፣ በመሠረቱ ሽማግሌዎች በማ ኅበረ ምእመናኑ መካከል ካሉት አረጋውያን የሚመረጡ ቢሆኑም እንኳ፣ ሰዎቹ ያገቡና ልጅ ያላቸው ሊሆኑ እንደሚገባቸው ጳውሎስ ተገንዝቦአል፤ ብቁ ሆኖ ከተገኘ ያላገባ ሰው ሽማግሌ አይሁን ማለት ግን አይደለም፤ ምናልባት መመዘኛው ሚስቱ የሞተ ችበት ሽማግሌ እንዲያገኝም ይፈቅድለት ይሆናል (ከሮሜ7÷2-3፡1ቆሮ 7÷39፡1ጢሞ 5÷14 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ መሠረታዊው ሐሳቡ ለትዳሩ ታማኝ የሆነ ሰው የአንዲት ሚስት ባል ነው (የ1ጢሞ 3÷2 ማብ)፡፡

1÷7 *ኤጲስ ቆጳስ* "ሽማግሌ" (ቊ5)፣ "ኤጲስ ቆጳስ" (ወይም "ጳጳስ") (ቊ7) የሚሉት ቃላት በተለዋዋጭነት ጥቅም ላይ ውለ ዋል (ከሐሥ20÷17፡28፡ 1ጴጥ5÷1-2 ያነጻጽሩ)፡፡ "ሽማግሌ" የሚ ለው ቃል ብቃትን፣ ብስለትንና ልምድን ሲያሳይ፣ "ኤጲስቆጳስ" ወይም፣ "ጳጳስ" የሚሉት ቃላት ደግሞ የእግዚአብሔርን ሕዝብ የመምራትን ኀላፊነት የሚያሳዩ ናቸው፡፡

1÷8 *ራሱን የሚገዛ*፣ በቀርጤስ ከተማ እጅግ በጣም የሚያስ ፈልግ ነገር ነው (ቊ. 10-14 ይመ)፡ ጳውሎስ ይህን ቃል በመጀ መሪያውና በሁለተኛው ምዕራፎች ውስጥ ብቻ አምስት ጊዜ ተጠ ቅሞበታል (2÷2:5-6:12)፡፡ *ጠንቃቃ*፣ ፍላጎትንና ምኞብርን የመቈ ጣጠር ውስጣዊ ጥንካሬ ነው፡፡

1÷9 *ትክክል በሆነው ትምህርት*፣ ከሐዋርያት ትምህርት ጋር የሚጣጣመውን ትክክለኛ ትምህርት ማለት ነው (1ጢሞ 1÷10፡ 6÷3፡ 2ጢሞ 1÷13፡ 4÷3 ይመ)፡፡ ትምህርቱ፣ "ትክክል" የተባለበት ምክንያት በእምነት የሚያሳድግ በመሆኑ ብቻ ሳይ ሆን፣ ከመናፍቃን ሐሰተኛ ትምህርትም ስለሚጠብቅ ነው፡፡ መልእክታተ ምጋቤ (1ኛና 2ኛ ጢሞቴዎስና ቲቶ) በእስተምህር፣ በእምነትና በንግግር ጤናማ (ትክክለኛ) መሆን የትምህርታቸው ማእከል ነው፡፡ ስምንት ጊዜ የተጠቀሰውን "ትክክለኛ" የሚለውን ቃል የምናገኘው በሌሎች የጳውሎስ መልእክታት ውስጥ ሳይሆን በእዝህ መልእክታት ውስጥ ነው፡፡

1÷10 ዐመፀኞች፣ ያመፁት በእግዚአሔር ቃል ላይና እግዚአብሔር በሾማቸው አገልጋዮቹ በጳውሎስና በቲቶ ላይ ነው፡፡ *ለፍላፊዎችና*፣ ጳውሎስ እንዲህ ዐይነት ሰዎች ለመኖራቸው ለጢሞቴዎስም ጽፎለታል (1ጢሞ 1÷6)፡፡ *ብዙ ሰዎች*፣ እዝህ ችግር ፈጣሪዎች ሦስት ልዩ ባሕርያት አሏቸው፤ (1) እነዚህም በገላ 2÷12 ላይ እንዳሉት፣ "ከተገረዙት ወገን" እንደሚባሉት ናቸው፤ እነርሱም ለድነትም ሆነ ለቅድስና ወይም ለሁለቱም፣ መገረዝና የአይሁድን ወግ መጠበቅ አስፈልጊ ነው ብለው የሚያ ምኑ ናቸው (የገላትያን መግቢያ ይመ)፡፡ (2) ከመጽሐፍ ቅዱስ ትም ህርት ውጭ የሆኑ የአይሁድን ተረታ ተረቶች እና የዘር ሐረግን መቊጠር ቁም ነገር አድርገው ይዘውታል (3÷9፡ 1ጢሞ 1÷4 እና በዚያ ያለውን ማብ ይመ)፡፡ (3) እግዚአብሔር መልካም ናቸው ካላቸው ነገሮች ራሳቸውን በማግለል የብሕትውናን ሕይወት ይኖራሉ (ቊ14-15)፡፡

1÷12፣ ይህ ጥቅስ በቀርጤስ ሰዎች ዘንድ ከፍተኛ ክብር

ክፉ አውሬዎችና ሰነፍ ሆዳሞች ናቸው" ብሎአል፡፡ [13]ይህ ምስክርነት እውነት ነው፤ ስለዚህ አጥብቀህ ገሥጻቸው፤ ይኸውም ትክክለኛ እምነት እንዲኖራቸውና [14]የአይሁድን ተረት ወይም ከእውነት የራቁትን ሰዎች ትእዛዝ እንዳያዳምጡ ነው፡፡ [15]ለንጹሓን ሁሉም ነገር ንጹሕ ነው፤ ለርኵሳኖና ለማያምኑ ግን ንጹሕ የሆነ ምንም ነገር የለም፤ እንዲያውም አእምሮአቸውና ኅሊናቸው የረከሰ ነው፡፡ [16]እግዚአብሔርን እናውቃለን ይላሉ፤ ዳሩ ግን በተግባራቸው ይክዱታል፤ አስጸያፊዎች፣ የማ ይታዘዙና ለበጎ ሥራ የማይበቁ ናቸው፡፡

2 አንተ ግን ከትክክለኛው ትምህርት ጋር ተስማሚ የሆነውን አስተምር፡፡ [2]አረጋውያን ጭምቶች፣ የተከበሩ፣ ራሳቸውን የሚገዙና በእምነት፣ በፍቅርና በትዕግሥት ጤና ማነት ያላቸው እንዲሆኑ ምከራቸው፡፡

[3]እንዲሁም አሮጊቶች በአኗኗራቸው የተከበሩ እንዲሆኑ፣ በጎ የሆነውን የሚያስተምሩ እንጂ የሰው ስም የሚያጠፉ ወይም በወይን ጠጅ ሱስ የተጠመዱ እንዳይሆኑ አስተምራቸው፤ [4]እንዲህ ከሆኑ፣ ወጣት ሴቶች ባሎቻቸውንና ልጆቻቸውን እንዲ

1፡13 1ጢሞ5፡20፤ ቲቶ2፡2
1፡14 ቁ42፡22፤ 1ጢሞ1፡4፤2ጢሞ4፡4
1፡15 መዝ18፡26፤ ማቴ15፡10፡11ማር 14፡19ሉሥ 10፡9-16፡28፤ ሮሜ1፡14፤14፡23፤ቁ4 2፡20-22፤1ጢሞ 6፡5
1፡16 ኤር5፡2፤12፡2፤ ሆሴ8፡2፡3፤1ዮሐ2፡4
2፡1 1ጢሞ1፡10
2፡2 ቁ5፡6፡12፤1ጢሞ 3፡2፡5፤1ቲቶ1፡8፡13
2፡3 1ጢሞ3፡8፡11
2፡4 1ጢሞ5፡2
2፡5 ቁ2፡6፡12፤ ኤፌ 5፡22፤1ጢሞ 5፡14፤ 6፡1፤ቲቶ1፡8፤ዕብ 4፡12
2፡6 ቁ2፡5፡12፤ 1ጢሞ5፡1፤ቲቶ1፡8
2፡7 ቁ14፤1ጢሞ 4፡12
2፡8 1ጴጥ2፡12
2፡9 ኤፌ6፡5
2፡10 ማቴ5፡16፤ ሉቃ1፡47
2፡11 ሮሜ3፡24፤1ጢሞ 2፡4፤2ጢሞ1፡10
2፡12 ቁ2፡5፡6፤ 2ጢሞ3፡12፤ቲቶ 1፡8፤3፡3

ወዱ ማስተማር ይችላሉ፤ [5]የእግዚአብሔር ቃል በማንም ዘንድ እንዳይሰደብ ራሳቸውን የሚገዙና ንጹሓን፣ በቤት ውስጥ በሥራ የተጠመዱ፣ ቸሮች፣ ለባሎቻቸው የሚገዙ እንዲሆኑ ያስተምሯቸው፡፡

[6]እንዲሁም ወጣት ወንዶች ራሳቸውን እንዲ ገዙ ምከራቸው፡፡ [7]በማንኛውም ነገር መልካም የሆነውን ነገር በማድረግ ራስህን አርአያ አድርገህ አቅርብላቸው፡፡ በምታስተምራ ቸውም ትምህርት ጭምተኛነትን፣ ቁም ነገረኛነትን፣ [8]የማይነቀፍ ጤናማ አነጋገር አሳይ፤ ይኸውም ተቃዋሚ ስለ እኛ የሚናገረውን መቀፍር ነገር በማጣት እንዲያፍር ነው፡፡

[9]ባሮች ለጌቶቻቸው በማንኛውም ነገር እንዲገዙ፣ ደስ እንዲያሰኟቸው፣ የአጸፋ ቃል እንዳይመልሱላቸው አስተምር፤ [10]አይስረቁ፤ ይኸውም በሁሉም መንገድ የአዳኛችን የእግዚአብሔር ትምህርት ይወደድ ዘንድ ፍጹም ታማኝ መሆናቸውን እንዲያስመስክሩ ነው፡፡

[11]ድነት የሚገኝበት የእግዚአብሔር ጸጋ ለሰዎች ሁሉ ተገልጦአልና፤ [12]ይህም ጸጋ በኀጢአት መኖርንና ዓለማዊ ምኞትን ክደን፣ በአሁኑ ዘመን ራሳችንን በመግዛትና በጽድቅ፣ በእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት እንድንኖር

የነበረውና በስደተኛው መቶ ዓ.ቅ.ክ. በቀርጤስ ደሴት የኖስስ ተወላጅ ከነበረው ከባለ ቅኔው ከኤፒሜኒደስ የተወሰደ ቅኔ ነው፡፡ እርሱ አስቀድሞ በትንቢት መልክ ተናገራቸው የተባሉ ነገሮች ተፈጽመዋል እየተባለም ይነገርለታል፡፡ ጳውሎስ በሌሎቹ መልእክቶቹ ላይ ስለጠቀሳቸው ስለ ሌሎቹ አረማዊ አባባሎች ሐሥ 17፡28፤ 1ቆሮ 15፡33 እና ማብ ይመ፡፡ በግሪክ ሥነ ጽሑፍ ውስጥ፣ "ቀርጤሳዊ" የሚል ቃል ከተጻፈ ቀጣፊ ማለት ነው፡፡

1፡14 *የአይሁድን ተረት*፣ የቀሥ 10 ማብ ይመ፡፡

1፡15 *ለንጹሓን ሁሉም ነገር ንጹሕ ነው*፣ ስርየትን በሚ ያስገኝ በክርስቶስ ሞት ለነጹ ክርስቲያኖች፣ "እግዚአብሔር የፈጠረው ማንኛውም ነገር መልካም ነውና፤ በምስጋና ከተቀበሉ ትም የሚጣል ምንም ነገር የለም" 1ጢሞ 4፡4፡፡ *ለርኵሳንና ለማ ያምኑ ግን፣ ንጹሕ የሆነ ምንም ነገር የለም*፣ የማያምኑ፣ በተለ ይም በቅዱሳት መጻሕፍት ላይ ያልተመሠረተ እምነት ያላቸው ባሕታውያንና እንጓንጌድ ምግቦች እንዲሁም በጋብቻና በመሳሰ ሉት ላይ ጥርጣሬ የሚያሳዩ ወገኖች (ከ1ጢሞ 4፡3፤ ቁሥ 2፡21 ጋር ያነጻጽሩ)፣ የእግዚአብሔርን ፍጥረት ሁሉ በምስጋና በሚቀ በሉ በእውነተኛ ክርስቲያኖች ነጻነት ደስ አይሰኙም፡፡ እነርሱ ግን በዚህ ፈንታ፣ ንጹሕ አይደለም በሚሏቸው ሰው ሠራሽ ነገሮች ላይ እገዳ ያደርጋሉ (ማቴ15፡10-11፡16-20፤ ማር7፡14-19፤ ሐሥ 10፡9-16፤ ሮሜ14፡20 ይመ)፡፡ የዚህ ጥቅስ ትምህርት ከብዙ የአ ዲስ ኪዳን ትምህርት ጋር የሚቃረን አይደለም፡፡ *ገሊናቸው*፣ 1ጢሞ 4፡2-3 ይመ፡፡

1፡16 *በተግባራቸው ይክዱታል*፣ የሐሰት መምህራን በሚ ያሳዩት ግብረ ገብ ማንነታቸው ይንጸባረቃል፡፡

2፡1 *አንተ*፣ የቲቶን ሥራ ከተወገዘው የሐሰት መምህራን ትምህርት ጋር ያነጻጽራል (1፡10-16)፡፡

2፡2-10፣ ትክክለኛ የሆነ አስተምህሮ በየትኛውም ዕድሜ፣ ጾታና ደረጃ ያሉ ሰዎች ትክክለኛ ባሕርይ እንዲኖራቸው ይጠይ ቃል፡፡

2፡2 እንደ ሽማግሌዎች ሁሉ፣ የዕድሜ ባለ ጸጋ የሆኑ ሰዎች መልካም ምሳሌ ሊሆኑ ይገባል፡፡ *ጭምቶች*፣ እነዚህ የዕ ድሜ ባለ ጸጋዎች አብዛኞቹ የቀርጤስ ሰዎች፣ "ሰነፍ ሆዳ ሞች" (1፡12) እንደ ሆኑት ሳይሆን፣ አስተዋዮችና ኀላፊነት የሚሰ ማቸው ሊሆኑ ይገባል፡፡

2፡3 *እንዲሁም*፣ እንደ ወንዶች ሁሉ፣ ሴቶችም ተመሳሳይ የሆነ ሥነ ምግባራዊ ሕግጋትን መጠበቅ አለባቸው፡፡ *ሰም የሚያ ጠፉ*፣ ወሬና ሐሜት በቀርጤስ ሴቶች ዘንድ የተለመደ ነበር፡፡

2፡4 *ባሎቻቸውንና ... እንዲወዱ*፣ ባሎች ሚስቶቻቸውን እንዲወዱ እንደ ተመከሩ ሁሉ (ኤፌ5፡25)፣ ሚስቶችም ባሎቻቸ ውን እንዲወዱ ተመክረዋል፤ ነገር ግን በሁለቱ ምንባባት "መው ደድ" የሚለው ቃል በግሪኩ የተለያዩ ቃላት ናቸው፡፡

2፡5 *የእግዚአብሔር ቃል በማንም ዘንድ እንዳይሰደብ*፣ ይህ ሐረግ ከእነዚህ ሥነ ምግባራዊ ምክሮች በስተጀርባ ጳውሎስን በእጅጉ የሚያሳስበውን ጥልቅ የሆነን መንፈሳዊ ሐሳብ ያመለክ ታል፡፡ ጭንቀቱም ክርስቲያናዊ አኗኗር ለወንጌል ሥርጭት ከፍ ተኛ አስተዋፅዖ ስላለው ነው (ቁሥ 8-10 ይመ)፡፡

2፡7-8፣ ምናልባት ቲቶ ወጣት ከመሆኑ የተነሣ በቀርጤስ ቤተ ክርስቲያናት ዘንድ የሚገባውን ክብር ገና አላገኘ ይሆናል፡፡ ከአንድ መሪ የሚጠበቀው የአነጋገሩ መልካምነት ብቻ ሳይሆን የአኗኗሩም አርአያነት ነው (ያዕ 3፡1)፡፡

2፡7 *መልካም*፣ በዚህ መልእክት፣ "መልካም" የሚለው ቃል አጽን ዖት የተደረገበት ነው (1፡16፤ 2፡7፡14፤ 3፡1፡8:14)፡፡

2፡9-10፣ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ላሉ ለተወሰኑ ሰዎች የተሰጠ መመሪያ ነው፡፡ በሮማውያን ኅብረተሰብ ዘንድ የባርነት ሥርዐት ሥር የሰደደበት ወቅት ነበር፤ ባሮችም ክርስትና የተቀበ ሉት በአምንታ ነበር፤ ከክርስትናን ለተቀበሉ ባሪያዎች መመ ሪያ መስጠቱ አስፈላጊም ተገቢም ነበር (የኤፌ 6፡5 ማብ ይመ)፡፡

2፡9 *ለጌቶቻቸው*፣ የግሪኩ ቃል አንድ የባሪያ አሳዳሪ (ጌታ) በባሮቹ ላይ ያለውን የፈላጭ ቆራጭነት ሥልጣን ያመለክ ታል፡፡ የርሳ ባሮች ምንም ዐይነት መብት አልነበራቸውም፤ ዕድላቸ ውም እንዳሻቸው በሚያደርጓቸው በጌቶቻቸው እጅ ላይ ነበር፡፡

2፡10 *የአግዚአብሔር ትምህርት ይወደድ ዘንድ*፣ አማኝ የሆኑ ባሮች ለጌቶቻቸው በፈቃደኝነት ታማኝነታቸውንና ታዛዥ ነታቸውን በማሳየት፣ ልዩና ጠንካራ በሆነ መንገድ ለወንጌል ምስክር መሆን ይቻላሉ፡፡

2፡11-14፣ በአጭሩ ጸጋ በአማኞች ሕይወት የሚያስከትለው ውጤት ተገልጾአል፤ እውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወትን መኖር የሚያስችል የእግዚአብሔር ጸጋ ወደ ቅድስና ኑሮ ይመራል፡፡ ስለ ክርስቶስ የምንሰጠው ምስክርነት ተቀባይነት እንዲያገኝ በቅድስና ሕይወት መደገፍ እንዳለበት ጳውሎስ አበክሮ ገልጾአል (ቁሥ1-2፡4-5፡ 10፤ 3፡8)፡፡

2፡11 *የአግዚአብሔር ጸጋ*፣ ገና ኀጢአተኞችና ጠላቶቹ ሳለን የማይገባንን የእግዚአብሔርን ፍቅር በክርስቶስ ገለጾልን (ሮሜ 5፡6-10)፤ በእኛ ሃይማኖታዊ ተግባር ወይም መልካም ሥነ ምግባር ሊገኝ የማይችለውን ድነት ሰጠን (3፡5፤ ኤፌ 2፡8-9 ይመ)፤ ድነታችንም በመልካም ሥራ መገለጽ እንዳለበት ይህ ጸጋ ያስተም ረናል (የቁሥ 14 ማብ ይመ፤ እንዲሁም ኤፌ 2፡10 ይመ)፡፡ *ተገ ልጦአልና*፣ ትክክለኛ የሆነ ሕይወት ትክክለኛ በሆነ ትምህርት ላይ ይመሠረታል፡፡

2፡12 *በአሁኑ ዘመን*፣ የ2ቆሮ 4፡4 ማብ ይመ፡፡ *ያስተምረ ናል*፣ ያስተምረናል የሚለው ቃል መመሪያ መስጠት ከሚለው ሐሳብ

ያስተምረናል፤ [13]ይህም የተባረከ ተስፋችን የሆነውን የታላቁን የአምላካችንንና የአዳኛ ችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር መገለጥ በመጠባበቅ ነው፤ [14]እርሱም ከክፋት ሊቤዠን መልካም የሆነውን ለማድረግ የሚተጋውን የእርሱ የሆነውን ሕዝብ ለራሱ ያነጻ ዘንድ ራሱን ስለ እኛ ሰጥቶአል።

[15]እንግዲህ ልታስተምር የሚገባህ እነዚህን ነው፤ በሙሉ ሥልጣን ምከር፤ ገሥጽም፤ ማንም አይናቅህ።

በጎ የሆነውን ማድረግ

3 ሰዎች ለገዦችና ለባለ ሥልጣናት እንዲ ገዙ፣ እንዲታዘዙና መልካም የሆነውን ሁሉ ለማድረግ ዝግጁ እንዲሆኑ አሳስባቸው። [2]እንዲሁም በማንም ላይ ክፉ እንዳይናገሩ፣ ሰላማውያን እንዲሆኑ፣ ለሰዎችም ሁሉ ከልብ የመነጨ ትሕትና እንዲያሳዩ አስገንዝባ ቸው።

[3]ቀደም ሲል እኛ ራሳችን ማስተዋል የጐ ደለንን፣ የማንታዘዝ፣ የተታለልን፣ ለተለያየ ምኞትና ምኞት ባሪያ ሆነን የተገዛን ነበርን፤ እየተጣላንና እርስ በርስ እየተተ ላላን በክፋትና በምቀኝነት እንኖር ነበር። [4]ነገር ግን የአዳኛችን የክዝዚአብሔር ቸርነትና ፍቅር በተገለጠ ጊዜ፣ [5]ስላደረግነው የጽድቅ ሥራ ሳይሆን፣ ከምሕረቱ የተነሣ አዳነን፤ ያዳነንም ዳግም ልደት በሆነው መታጠብና በመንፈስ ቅዱስ መታደስ ነው፤ [6]ይህንም መንፈስ ክዝዚአብሔር በአዳኛችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በእኛ ላይ አትረፍርፎ አፈ ሰሰው፤ [7]ይኸውም በጸጋው ጸድቀን የዘላለ ምን ሕይወት ተስፋ ይዘን ወራሾች እንድን ሆን ነው። [8]ይህም የታመነ ቃል ነው። በእግዚ አብሔር ያመኑቱ መልካሙን ነገር ለማድ ረግ ራሳቸውን አሳልፈው ይሰጡ ዘንድ እነዚ ህን ነገሮች አስረግጠህ እንድትናገር እፈል ጋለሁ። ይህ መልካምና ለማንኛውም ሰው የሚጠቅም ነው።

[9]ነገር ግን ከንቱ ከሆነ ክርክርና ከትው ልድ ሐረግ ቈጠራ፣ ከጭቅጭቅና ስለ ሕግ ከሚነሣ ጠብ ራቅ፤ ይህ ዋጋ ቢስና ከንቱ ነውና። [10]መከፋፈል የሚያመጣን ሰው አንድ ጊዜ ምከረው፤ ለሁለተኛ ጊዜ አስጠንቅ ቀው፤ ከዚያ ካለፈ ከእርሱ ጋር አንዳች ነገር አይኑርህ። [11]እንዲህ ዐይነቱ ሰው የሳተና ኀጢአተኛ ነው፤ ራሱንም እንደሚኩንን ዕወቅ።

የመጨረሻ ምክር

[12]አርጢሞንን ወይም ቲኪቆስን ወደ አንተ እንደ ላክሁ እኔ ወዳለሁብት ወደ ኒቆ ጵልዮን ለመምጣት የተቻለህን ሁሉ አድርግ፤ ክረምቱን በዚያ ላሳልፍ ወስኛ ለሁ። [13]ሕግ ዐዋቂውን ዜማስንና አጵሎስን በጕዟቸው ለመርዳት የተቻለህን ሁሉ አድ ርግ፤ የሚያስፈልጋቸውንም ሁሉ አሟላላ

2፡13 1ቆሮ1፡7፤ 1ጢሞ6፡14፤2ጴጥ1፡1
2፡14 ቀኃ7፡ዘዘ 19፡5፤ዘጸ4፡20፤14፡2 ፡ሥዝ135፡4፤ምሳ16፡ 7፤ሚል3፡17፤ማቴ 1፡21፤5፡16፤20፡28፤ 2ቆሮ8፡21፤ ኤፌ 2፡10፤ቲቶ3፡1፣8፡14፤ ዕብ1፡3፤ 1ጴጥ2፡9፣12፡15፤3፡1 3፡1ዮሐ1፡7
3፡1 ሮሜ13፡1፣2ጢሞ2፡2፤1ቲቶ2፡14፤ 1ጴጥ2፡13፡14
3፡2 ኤፌ4፡31
3፡3 ኤፌ2፡2
3፡4 ሉቃ1፡47፤ ኤፌ2፡7፤ቲቶ2፡11
3፡5 ሐሥ22፡16፤ ሮሜ11፡14፤12፡2፤ ኤፌ2፡9፤1ጴጥ1፡3
3፡6 ሮሜ5፡5
3፡7 ማቴ25፡46፤ ሮሜ3፡24፤8፡17፤ 24፡ቲቶ1፡2
3፡8 1ጢሞ1፡15፤ ቲቶ2፡14
3፡9 2ጢሞ2፡14 ፡16፤ቲቶ1፡10-16
3፡10 ሮሜ16፡17
3፡12 ሐሥ20፡4፤ 2ጢሞ4፡9፡21
3፡13 ሐሥ18፡24

 የበለጠ ትርጉም ያለው ነው፤ አንድን ሕፃን ልጅ ለማሠልጠን የሚደረገውን ማለትም መመሪያ መስጠትን፣ ድጋፍ ማድረግን፣ ማረምንና ሥነ ሥርዐት ማስያዝን ያጠቃልላል።

2፡13 *የተባረከ ተስፋችን ... ክብር መገለጥ*፤ የክርስቶስን ዳግም ምጽአት የሚያመለክት ነው (1ጢሞ 6፡14፤ 2ጢሞ 4፡1 ይመ)፤ እንዲሁም የ2ጢሞ 4፡8 ማብ ይመ)። *የታላቁን የአምላካ ችንንና የአዳኛችንን የኢየሱስ ክርስቶስን*፤ በግሪኩ ሰዋሰው፣ "ታላቁ አምላካችንና አዳኛችን" የሚሉት ቃላት ኢየሱስ ክርስቶ ስን ማመልከታቸው የክርስቶስን ፍጹም አምላክነት በግልጽ የሚያ ሳዩ ናቸው (ሮሜ 9፡5 ይመ)።

2፡14፤ ድነት ከፍርድና ከበደል መቤዠትንና ሥነ ምግባራዊ ንጽሕናን የሚያመጣ ነው፤ እንዲሁም ለሌሎች ጠቃሚ የሆነን ሥራ እንድንሠራ የሚያገዝ ነው።

2፡15፤ ይህ ለቲቶ የተሠጠውን ኀላፊነትና ሥልጣን በአጭሩ አጠቃሎ ያስቀምጣል። *እነዚህን*፤ ይህም በምዕራፉ ውስጥ ያለውን ትምህርት በሙሉ ማለት ነው።

3፡1-2፤ የአዲስ ኪዳን ትምህርት በግልጽነት ላይ የሚያተ ኮር ብቻ ሳይሆን፣ በተግባር ስለሚገለጥም ሕይወት አያሌ መመ ሪያዎችን ያካትታል። አማኞች ሁሉ የመንግሥተ ሰማይ ዜጎች ቢሆ ኑም (ፊል 3፡20)፣ ለምድራዊ መንግሥት በመገዛት (ሮሜ 13፡1-7፡1ጴጥ 2፡13-17) የማኅበረሰቡ መልካም አኗኗር እንዲ ጐለብት እገዛ ማድረግ አለባቸው።

3፡1 *ለገዦችና ለባለ ሥልጣናት*፤ ቃሉ በተለያየ የሥ ልጣን እርከን ላይ ያሉትን የመንግሥት ባለ ሥልጣናትን የሚያ መለክት ነው (ከኤፌ 3፡10፡ 6፡12 ጋር ያነጻጽሩ)። *መልካም*፤ የ2፡7 ማብ ይመ፡፡

3፡4 *የእግዚአብሔር ቸርነትና ፍቅር*፤ እግዚአብሔር በጎኒ አት የወደቀውን ሰው ሊያጠፋው ባለመፈለጉ፣ የማዳን ሥራ የሠ ራበትን ምክንያት የሚገልጽ ነው (ከ2፡11 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

3፡5 *ከምሕረቱ የተነሣ አዳነን*፤ ድነት በሰው ጥረትና በጎ ሥራ የሚገኝ ሳይሆን፣ በእግዚአብሔር ምሕረት ብቻ የሚመጣ ነው፡፡ *ዳግም ልደት በሆነው መታጠብና*፤ ከሌሎች ነገሮች ጋር ጥምቀት የመዳን ምልክት ነው፡፡ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈ ላጊ ነገር ነው ማለት አይደለም፤ ሁሉም የአዲስ ኪዳን መጻሕ ፍት ዳግም ልደት የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ብቻ እንደሆነ ያስተም ራሉ (ዮሐ 3፡5 ይመ)፤ ይህም ሥርዐትን በማካሄድ የሚመጣ ወይም የሚሰናከል ጕዳይ አይደለም፡፡ *በመንፈስ ቅዱስ መታደስ*፤ ይህም ዳግም ልደትን የሚያመለክት ነው፡፡

3፡8 *የታመነ ቃል ነው*፤ ከቁ. 4-7 ላይ የተጠቀሰውን መሠ ረታዊ ትምህርት ባጭሩ የሚገልጽ ነው፡፡ ይህ ቃል በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኘው በዚህ ቦታ ላይ ብቻ ሲሆን፣ በመልእክታተ ምጋቤ ውስጥ አራት ጊዜ ተጠቅሶአል (1ጢሞ 1፡15፤ 3፡1፤ 4፡9፤ 2ጢሞ 2፡11)፤ በሌሎቹ የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ላይ ግን አይገኝም፡፡ *መልካሙን*፤ የ2፡7 ማብ ይመ፡፡

3፡9 *ስለ ሕግ*፤ በ1፡10-16 ላይ የተገለጠውን ሁኔታ ያመለክታል፤ በኤፌሶንም ከዚሁ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ችግር ነበር (1ጢሞ 1፡3-7 ይመ)፡፡

3፡10 *መከፋፈልን የሚያመጣ ሰውን*፤ ለዚህ ሐረግ የተ ሰጠው የግሪክ ቃል፣ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን መሠረታዊውን የክርስትና አስተምህሮዎችን እያጣመመ ለሚያስተምሩ ሰዎች ትጠቀምበት የነበረ ቃል ነው፡፡

3፡11፤ ከትዕቢት የተነሣ እርማት ያለመቀበል የውስጥ ጠማ ምነትን የሚያሳይ ነገር ነው፡፡

3፡12 *ቲኪቆስን*፤ ከጳውሎስ ጋር እንዲሁም ጳውሎስ ልኮት ብዙ ቦታ የሄደ የጳውሎስ ታማኝ የሥራ ባልደረባው ነው (ሐሥ 20፡4፤ ኤፌ 6፡21-22፤ ቈላ 4፡7-8፤ 2ጢሞ 4፡12)፡፡ *ኒቆ ጵልዮን*፤ "የድል ከተማ" ማለት ነው፤ በዚህ ስም ብዙ ከተሞች ተጠርተዋል፤ እዚህ ላይ የተገለጸው ግን፣ በምዕራቡ የግሪክ ጻርቻ ላይ ያለችውን የኤፒረስ ከተማን ነው፡፡ *ክረምቱን በዚያ ላሳልፍ ወስኛለሁ*፤ ይህ የሚያመለክተው ጳውሎስ ይህን ሲጽፍ ገና ወደዚያ እንጓልደረሰና በርም ሰሁለተኛ ጊዜ ከመታሰሩ በፊት ወደ ፈሰ ገበት ቦታ እንደ ልቡ ይንቀሳቀስ እንደ ነበረ ነው፡፡

3፡13 *ሕግ ዐዋቂውን ዜማስንና*፤ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስሙ የተወሣው እዚህ ላይ ብቻ ነው፡፡ ይህ ሰው ከይሁዲነት ወደ ክርስትና የተመለሰ ከሆነ፣ "ሕግ ዐዋቂ" ሲል፣ ሰውየው የአሪት ሊቅ ነበር ማለት ሲሆን፣ አሕዛብ ከሆነ ግን ሮማዊ ጸኛ ነበር ማለት ነው፡፡ *አጵሎስን*፤ የእስክንድርያ ተወላጅ እንዲሁም እጅግ የታወቀ የጳውሎስ የሥራ ባልደረባ ነው (ሐሥ 18፡24-28፤ 19፡1፤ 1ቆሮ 1፡12፤ 3፡4-6፡22፤ 16፡12)፡፡ ይህን መልእክት ከጳውሎስ ተቀብለው ያመጡት እነዚህ ሰዎች ሳይሆኑ አይቀርም፡፡

ቸው፡፡ [14]ከእኛ ወገን ለሆኑት ለዕለት የሚያ
ስፈልጋቸውን እንዲያገኙና ኦሮአቸውም ፍሬ
የሌለው እንዳይሆን ለመልካም ሥራ መት
ጋትን ይማሩ ዘንድ ይገባቸዋል፡፡

3፡14 ቲቶ2፡14

3፡15 ቈላ4፡18፤ 1ጢሞ1፡2

[15]ከእኔ ጋር ያሉት ሁሉ ሰላምታ ያቀርቡ
ላችኋል፡፡ ከእምነት የተነሣ ለሚወዱን ሰላ
ምታ አቅርቡልን፡፡

ጸጋ ከሁላችሁ ጋር ይሁን፡፡

3፡14 *ለመልካም፣ መግቢያውን ይመ*፡፡

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት
ወደ ፊልሞና

መግቢያ

ጸሓፊው፣ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

ጳውሎስ ይህን አጭር መልእክት የጻፈው የቈላስይስን መልእክት በጻፈበት ጊዜ ነው (በ60 ዓ.ም.፣ ቈላስይስ መግቢያ ላይ፣ "ጸሓፊው፣ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ" የሚለውን ይመ)። ይህን መልእክት ወደ ቈላስይስ የላከው በአናሲሞስና በቲኪቆስ እጅ ነው። ጳውሎስ ሁለቱን መልእክቶች የጻፈው ኤፌሶን በነበረበት ጊዜ ነው የሚሉ ቢኖሩም (በፊልጵስዩስ መግቢያ ላይ፣ "ጸሓፊው፣ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ" የሚለውን ይመ)፣ በሮም እስር ቤት እያለ መጻፉ ግን ግልጽ ነው።

ተደራሲው፣ ዳራውና ዐላማው

ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈው፣ ከቈላስይስ ባሪያ አሳዳሪዎች አንዱ ለነበረውና ፊልሞና ለሚባል አማኝ ነው (ከቈላ4፡1 ጋር ያነጻጽሩ፤ የባሪያ ሥርዐት በአዲስ ኪዳን ምን እንደሚመስል የኤፌ6፡5 ማብ ይመ)። ከባሪያዎቹ አንዱ አናሲሞስ፣ ከጌታው ሳይሰርቅ አልቀረም (ከቊ18 ጋር ያነጻጽሩ) በዚሁ ምክንያት ከቤት ጠፍቶ የኰበለለ ይመስላል፤ በሮም ሕግ ይህ ዐይነት ወንጀል በሞት የሚያስቀጣ ነበር። አናሲሞስ ከጳውሎስ ጋር የመገናኘት ዕድል በማግኘቱ በእርሱ አገልግሎት ክርስቲያን ሆነ (ቊ10 ይመ)። ከዚህም የተነሣ አናሲሞስ ወደ ጌታው ሊመለስ ፈቃደኛ በመሆኑ እንደ ክርስቲያን ወንድም እንዲቀበለው ጳውሎስ ይህን የግል መልእክት በመጻፍ ፊልሞናን ይማጠነዋል (ቊ16 ይመ)።

አቀራረቡና ውቅሩ

አናሲሞስን ለመቀበል ፊልሞና ፈቃደኛ እንዲሆን ጳውሎስ በጥበብና በትሕትና መልእክቱን አለዝቦ ጽፎለታል (የቊ11 ማብ ይመ)። ለፊልሞና ያቀረበውን ልመና (ቊ4-21)፣ ጳውሎስ የጻፈው፣ የጥንት ግሪክና የሮም መምህራን ይህን ዐይነት ጽሑፍ የሚያዘጋጁበትን ዘዴ በመከተል ነው። ይህም የፍቅር ግኑኝነትን ለመመሥረት (4-10)፣ አስተሳሰብን ለመቀየርና (11-19) አንድን ሰው ለማሳመን (20-21) የሚጽፉበትን ዘዴ በመጠቀም ነበር። አናሲሞስ የሚለውን ስም የጠቀሰው፣ በእርሱና በፊልሞና መካከል ያለውን ፍቅርና ቅርርብ ከገለጠ በኋላ ሲሆን (ቊ10) ልመናውንም ያቀረበው በመልእክቱ መጨረሻ አካባቢ (ቊ17) ነው።

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1-3)
2. ምስጋናና ጸሎት (4-7)
3. ጳውሎስ ስለ አናሲሞስ ያቀረበው ልመና (8-21)
4. የመጨረሻ ጥያቄ፣ ሰላምታና ቡራኬ (22-25)

1 የክርስቶስ ኢየሱስ እስረኛ ከሆነ ጳውሎስና
ከወንድማችን ከጢሞቴዎስ፣

ለውድ ወዳጃችንና አብሮን ለሚሠራው
ለፊልሞና፣ [2]ለእኅታችን ለአፍብያ፣ አብሮን
ወታደር ለሆነው ለአርክጳና በቤትህም ላለ
ችው ቤተ ክርስቲያን፣
[3]ከእግዚአብሔር ከአባታችን፣ ከጌታም
ከኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና ሰላም ለእናንተ
ይሁን፡፡
[4]አንተን በጸሎቴ በማስብህ ጊዜ ዘወትር
አምላኬን አመሰግናለሁ፤ [5]ምክንያቱም በጌታ
በኢየሱስ ያለህን እምነትና ለቅዱሳንም ሁሉ
ያለህን ፍቅር ሰምቻለሁ፡፡ [6]በክርስቶስ ስላለን
መልካም ነገር ሁሉ በሚገባ ትረዳ ዘንድ፣
እምነትህን ለሌሎች በማካፈል እንድትተጋ
እጸልያለሁ፡፡ [7]ወንድሜ ሆይ፤ የቅዱሳንን ልብ
ስላሳረፍህ ከፍቅርህ ታላቅ ደስታና መጽናናት
አግኝቻለሁ፡፡
[8]ስለዚህ ማድረግ የሚገባህን እንድታደርግ
አዝዘ ዘንድ በክርስቶስ ድፍረት ቢኖረኝም
[9]በፍቅር እለምንሃለሁ፤ እንግዲህ ሽማግሌና
አሁን ደግሞ የክርስቶስ ኢየሱስ እስረኛ
የሆንሁት እኔ ጳውሎስ፣ [10]በእስር እያለሁ
ስለ ወለድሁት ልጄ ስለ አናሲሞስ[ሀ] እለ
ምንሃለሁ፡፡ [11]አስቀድሞ የሚጠቅምህ አልነ
በረም፤ አሁን ግን ለአንተም ሆነ ለእኔ
የሚጠቅም ሰው ሆኖአል፡፡
[12]የልቤ ሰው የሆነውን እርሱን መልሼ ወደ
አንተ ልኬዋለሁ፡፡ [13]ስለ ወንጌል በታሰርሁበት
ጊዜ በአንተ ፈንታ ሆኖ እንዲያገለግለኝ
ለራሴ ላስቀረው ፈልጌ ነበር፤ [14]ነገር ግን
አንተ የምታደርገውን መልካም ነገር ሁሉ
በውዴታ እንጂ በግዴታ እንዳይሆን ሳላማክርህ
ምንም ማድረግ አልፈልግም፡፡ [15]ምናልባት
ለጥቂት ጊዜ ከአንተ የተለየው፣ ተቀብለህ
ለዘለቄታው አንተ ዘንድ እንድታቄየው
ነው፤ [16]ከእንግዲህ ወዲህ ግን እንደ ባሪያ
ሳይሆን ከባሪያ በላይ የሆነ ተወዳጅ ወንድም
ነው፡፡ ለእኔ ተወዳጅ ነው፤ ለአንተ ግን
በሥጋም በጌታም እንዴት ይበልጥ ተወዳጅ
ነው!፡፡
[17]እንግዲህ እንደ ባልንጀራ ከቄጠርኸኝ
እኔን እንደምትቀበለኝ አድርገህ ተቀበለው፡፡
[18]አንተን የበደለህ ነገር ቢኖር ወይም የአንተ
ብድር ቢኖርበት በእኔ ላይ ቀኑብረው፡፡ [19]እኔ
ጳውሎስ ይህን በእጄ ጽፌሃለሁ፤ ያለበትን
እኔው እከፍልሃለሁ፡፡ አንተም ራስህ የእኔ ስለ
መሆንህ ምንም አልናገርም፡፡ [20]ወንድሜ ሆይ፤
በጌታ እንድትጠቅመኝ እፈልጋለሁ፤ በክርስቶስ
ልቤን አሳርፍልኝ፡፡ [21]ታዛዥ መሆንህን በመተ
ማመን፣ ከምጠይቀውም በላይ እንደምታደርግ
በማወቅ እጽፍልሃለሁ፡፡
[22]ከዚህም ሌላ፣ ጸሎታችሁ መልስ አግኝቶ
ወደ እናንተ ለመምጣት ተስፋ ስለማደርግ
ማረፊያ አዘጋጁልኝ፡፡
[23]ከእኔ ጋር የክርስቶስ ኢየሱስ እስረኛ
የሆነው ኤፃፍራ ሰላምታ ያቀርብልሃል፤
[24]እንዲሁም አብረውኝ የሚሠሩት ማርቆስ፣
አርስጥሮኮስ፣ ዴማስና ሉቃስ ሰላምታ
ያቀርቡልሃል፡፡
[25]የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ ከመንፈሳ
ችሁ ጋር ይሁን፡፡

1ፅ1 ቀ9:23፡ሐሥ 16ፅ12ቆር1ፅ1፡ኤፌ 3ፅ1፡ፊል2ፅ25
1ፅ2 ሮሜ16ፅ5፡ፊል 2ፅ25፡ቈላ4ፅ17
1ፅ3 ሮሜ1ፅ7
1ፅ4 ሮሜ1ፅ8፡10
1ፅ5 ሐሥ20ፅ21፡ ቈላ1ፅ4፡1ተሰ3ፅ6
1ፅ7 ቀ20፡ሮሜ 15ፅ32፡1ቆር16ፅ18፡ 2ቆር7ፅ4፡13
1ፅ9 ቀ1:23፡1ቆር 1ፅ10፡ኤፌ3ፅ1
1ፅ10 ሐሥ21ፅ33፡ ቈላ4ፅ9፡1ተሰ2ፅ11
1ፅ13 ቀ10፡ሐሥ 21ፅ33
1ፅ14 2ቆር9ፅ7፡ 1ጴጥ5ፅ2
1ፅ16 ማቴ23ፅ8፡ ሐሥ1ፅ16፡1ቆር 7ፅ22፡1ጢሞ6ፅ2
1ፅ17 2ቆር8ፅ23
1ፅ18 ዘፍ43ፅ9
1ፅ19 1ቆር16ፅ21
1ፅ20 ቀ7፡1ቆር 16ፅ18
1ፅ21 2ቆር2ፅ3
1ፅ22 2ቆር1ፅ11፡ ፊል1ፅ19:25፡2ፅ24፡ ዕብ13ፅ19
1ፅ23 ቀ11፡ሮሜ 16ፅ7፡ቈላ1ፅ7፡4ፅ10
1ፅ24 ቀ11፡ሐሥ 12ፅ12፡19ፅ29፡ቈላ 4ፅ14፡2ጢሞ4ፅ10
1ፅ25 ገላ6ፅ18

ሀ10 አናሲሞስ ማለት የሚጠቅም ማለት ነው

1-2፣ ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈው ለግለሰብ በመሆኑና መልእክቱም በጣም ግላዊ ስለሆነ፣ "እኛ" ወይም፣ "እናንተ" የሚለውን ሳይሆን "እኔ" የሚለውን ተውላጠ ስም ይጠ ቀማል፡፡ ጳውሎስ "እኛ" እና "እናንተ" የሚሉትን ተውላጠ ስሞች የሚጠቀመው በቁጥር 22 እና 25 ላይ ብቻ ነው፡፡

1 *እስረኛ፣* የኤፌ 3ፅ1 እና የፊል1ፅ13 ግብ ይመ፡፡ *ጢሞ ቴዎስ፣* የቈላ1ፅ1 ግብ ይመ፡፡ *ፊልሞና፣* በቈላስይስ ከተማ ወይም በአካባቢዋ ይኖር የነበረ ክርስቲያን እንዲሁም የአናሲሞስ አሳዳሪ ጌታ የነበረ ሰው ነው፡፡

2 *አፍብያ፣* የፊልሞና ሚስት ልትሆን ትችላለች፡፡ *አርክጳ፣* ቈላ4ፅ17 ይመ፡፡

4 *አንተን በጸሎቴ በማስብህ ጊዜ...አመሰግናለሁ፣* የፊል1ፅ3-4 ግብ ይመ፡፡

5፣ ከቈላ1ፅ4 ጋር የሚነጻጸር ሲሆን፣ "በጌታ ኢየሱስ ያለህን እምነትና ለቅዱሳንም ሁሉ ስላለህ ፍቅር ሰምቻለሁ" የሚለው ዐረፍተ ነገር የግሪኩ አወቃቀር "ኬይዝም" በመባል የሚታወቀውን ሥነ ጽሑፋዊ ቅርጽ የተከተለ ነው፡፡ "ኬይዝም" የሚለው ቃል የመጣው ካይ ከሚለው የግሪክ ፊደል ነው (X)፡፡

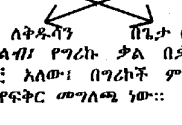

7 *ልብ፣* የግሪኩ ቃል በቃል ሲተረጐም፣ "አንጀት" የሚል ፍቺ አለው፤ በግሪኮች ምሳሌያዊ አነጋገር "አንጀት" የአዘኔታና የፍቅር መግለጫ ነው፡፡

10 *አናሲሞስ፣* አማራጭ ትርጉሙን ይመ፤ ከጌታው ከፊልሞና የኰበለለው አናሲሞስ ወደ ክርስትና የመጣው በሐ ዋርያው ጳውሎስ አማካይነት ነው (መግቢያውን ይመ)፡፡ *ልጄ፣* የ1ጢሞ 1ፅ2 ግብ ይመ፡፡

11 *የሚጠቅምህ አልነበረም...ጠቃሚ ሆኖአል፣* በአናሲሞስ የስም ትርጥም ላይ የተደረገ ጎብር አገላለጽ ነው (የቀ10 ግብ ይመ)፡፡

11-19፣ ሉተር ይህን ክፍል፣ "ክርስቶስ በእግዚአብሔር አብ ዘንድ እንዳደረገልን ሁሉ ጳውሎስም በፊልሞና ዘንድ ለአናሲሞስ እንደዚሁ አድርጎለታል" ሲል ይገልጽዋል፡፡

20 *እንድትጠቅመኝ፣* የዚሁ ቃል በግሪኩ ሲታይ በአናሲሞስ ስም ላይ የተደረገ ጎብር አገላለጽ ነው፡፡

22 *ከዚህም ሌላ፣* በጥንት ደብዳቤ አጻጻፍ ከዋናው ርእሰ ጥጻይ በተጨማሪ ሌላ ነገር ማውሳት የተለመደ ነው፡፡ እዚህም ላይ እንደምንመለከተው ብዙውን ጊዜ ተጨማሪው ነገር ጸሓፊውና ተቀባዩ እንዴትና መቼ መገናኘት እንደሚችሉ የሚያወሳ ነው፡፡

23 *ኤጳፍራ፣* ቈላ 4ፅ12 ይመ፡፡

24 *ማርቆስ፣ አርስጥሮኮስ፣* የቈላ 4ፅ10 ግብ ይመ፡፡ *ዴማስና ሉቃስ፣* የቈላ 4ፅ14 ግብ ይመ፡፡

ወደ ዕብራውያን የተጻፈ መልእክት

ጸሓፊው

የዚህ መልእክት ጸሓፊ፣ ማንነቱን አልገለጠም፤ ሆኖም ግን በመጀመሪያዎቹ የመልእክቱ ተደራሲያን ዘንድ የታወቀ ነው፤ መጽሐፉ ለ1200 ዓመታት ያህል (ከ400-1600 ዓ.ም.)፣ "በተለምዶ የጳውሎስ መልእክት ወደ ዕብራውያን" በመባል የሚታወቅ ቢሆንም በመጀመሪያዎቹ ምእተ ዓመ ታት ግን ተቀባይነት አላገኘም ነበር። ከቤተ ክርስቲያን ዘመነ ተሐድሶ ወዲህ፣ ጳውሎስ የመልእክቱ ጸሓፊ እንዳልሆነ ይታሰባል። የዕብራውያን መልእክትና የጳውሎስ መልእክቶች በሚያስተላልፉት ትምህርቶች መካከል አለመጣጣም አይታይም፤ ነገር ግን በልዩ ሁኔታ አጽንዖት በሚያደርጉባቸው ጉዳዮችና በአጻጻፍ ስልታቸው መካከል ከፍተኛ ልዩነት አለ። ጳውሎስ በጻፋቸው መልእክቶች ውስጥ ስሙን ይገልጻል፤ የዕብራውያን መልእክት ጸሓፊ ጸታው ወንድ መሆኑን ከመግለጹ በስተቀር ማን እንደሆነ በየትም ስፍራ አላመለከተም (የ11፡32 ማብ ይመ)። በተጨማሪም፣ "ይህ ድነት በመጀመሪያ በጌታ ተነገረ፤ ከእርሱም የሰሙትም ለእኛ አረጋገጡ ልን።" (2፡3) የሚለው አረፍተ ነገር፣ ኢየሱስ በምድር ሲያገለግል የመልእክቱ ጸሓፊ ከእርሱ ጋር እንዳልነበረ፣ እንደ ጳውሎስም ከሞት ከተነሣው ጌታ ልዩ መገለጥን በቀጥታ እንዳልተቀበለ (ገላ1፡11-12) ያመለክታል የሚሉ አሉ።

የዕብራውያንን መልእክት ጸሓፊ በተመለከተ፣ የመጀመሪያው አስተያየት የተገኘው "20 ዲ ፔዲሲሺያ" (200 ዓ. ም.) በተባለው የጠርጡሊያኖስ ጽሑፍ ውስጥ ነበር፤ እርሱም በዚህ መጽሐፉ ውስጥ "በበርናባስ ስም ከተጻፈው፣ የዕብራውያን መልእክት" በማለት ጠቅሶ ጽፎአል። የዕብራ ውያን መልእክት በሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሥልጣን ያለው፣ የብሉይ ኪዳን ሊቅ፣ እንዲ ሁም ዕብራዊ ክርስቲያን መሆኑን መልእክቱ ያስረዳል። በርናባስም የተጠቀሱትን እነዚህን ሁኔታዎች የሚያሟላ ነበር፤ እርሱም አይሁዳዊ፣ ከካህናት ወገን የሆነ ሌዋዊ (ሐዋ4፡36) ነው። ጳውሎስ ከተለወጠ በኋላም የእርሱ የቅርብ ጓደኛ ነበር። የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን በመንፈስ ቅዱስ መሪነት በርናባስንና ጳውሎስን ለወንጌል ሥራ ለይታ በመጀመሪያው የወንጌል ጉዞ ላከቻቸው (ሐሥ 13፡1-4)። የዕብራውያንን መልእክት ሳይጽፍ አይቀርም ተብሎ ትልቅ ግምት የሚሰጠው ሌላው ሰው ደግሞ፣ አጵሎስ ነው። አጵሎስ የዚህ መልእክት ጸሓፊ እንደሆነ በመጀመሪያ የተነገረው በማርቲን ሉተር ሲሆን፣ ብዙ ምሁራንም ይደግፉታል። አጵሎስ የእስክንድሪያ ተወላጅ ሲሆን፣ በዕውቀቱና በንግግር ችሎታው፣ የታወቀ አይሁዳዊ ክርስቲያን ነበር። የተማረና ቅዱሳት መጻሕፍትን ጠንቅቆ የሚያውቅ እንደነበርም ሉቃስ ጽፎአል (ሐሥ18፡24)። በቆሮንቶስ የወንጌል ሥራ ሲጀመር፣ አጵሎስ የጳውሎስ የሥራ ባልደረባ እንደነበረም እናውቃለን (1ቆሮ1፡12፤3፡4-6:22)።

መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

የዕብራውያን መልእክት የተጻፈው፣ የኢየሩሳሌም ከተማና ቤተመቅደሱ በ70 ዓ.ም. ከመደምሰሳቸው በፊት መሆን አለበት፤ ምክንያቱም፦ (1) ከተጠቀሰው ዘመን በኋላ ተጽፎ ቢሆን ኖሮ፣ ጸሓፊው የቤተመቅደሱን መፍረስና የአይሁድን የመሥዋዕት ሥርዐት እንደ ቆመ በጠቀሰ ነበር (2) ጸሓፊው ስለቤተ መቅደሱና በቤተ መቅደሱ ውስጥ ይፈጸም ስለ ነበረው የካህናት አገልግሎት ሲናገር፣ በግሪክ ቋንቋ የቅርብ ጊዜን አመልካችን ተጠቅሞአል (5፡1-3፤7፡23:27፤8፡3-5፤9፡6-9:13:25፤10፡1:3-4:8:11፤13፡10-11 ይመ)።

የመልእክቱ ተደራሲያን

መልእክቱ በመጀመሪያ የተጻፈው፣ ብሉይ ኪዳንን ጠንቅቀው ለሚያውቁ አይሁዳውያን ክርስቲያኖች ሲሆን፣ ይኸውም ወደ ይሁዲነት በመሳብ ላይ ለነበሩ ወይም ወንጌልን ከአይሁድ እምነት ጋር ለመቀላቀል (ከገላ 2፡14 ጋር ያነጻጽሩ) ይጥሩ ለነበሩ ምእመናን ነው። እነዚህ አይሁዳውያን ክርስቲያኖች፣ በሙት ባሕር አጠገብ በሚገኘው ቁምራን በተባለ ስፍራ ከነበረው አንድ የአይሁድ ሃይማኖት ክፍል ጋር ለመደባለቅ ፍላጎት እንደነበራቸው የሚናገሩም አሉ። እንዲ ሁም፣ የዚህ መልእክት ተቀባዮችን አስመልክቶ፣ ለእምነት ታዛዥ ከሆኑት አያሌ ካህናት መካከል የነበሩ ሰዎች (ሐሥ6፡7) ሊሆኑ እንደሚችሉ የሚናገሩም አሉ።

የመልእክቱ መሪ ሐሳብ

የዕብራውያን መልእክት መሪ ሐሳብ፣ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔርን ጸጋ ለመግለጥና በእርሱም በኩል ይህ ጸጋ ወደ ሰው እንዲደርስ፣ ፍጹም ወደር የማይገኝለት ብቃት ያለው መሆኑን ለማሳየት ነው። የመልእክቱ መግቢያ (1፡1-4)፣ ክርስቶስን እንከን የሌለበትና ከሁሉ የላቀ የእግዚ አብሔር መገለጥ አድርጎ አቅርቦታል። እርሱ ቀደም ሲል በብሉይ ኪዳን ተሰጥቶ ከነበረው መገለጥ ጋር ሲነጻጸር እጅግ የሚበልጥ ነው። በብሉይ ኪዳን የተነገሩት ትንቢቶችና የተስፋ ቃሎች የተፈጸሙት ክርስቶስ መካከለኛ በሆነበት በአዲስ ኪዳን ነው። ክርስቶስ፣ በብሉይ ኪዳን ከነበሩት ከነቢያት፣ ከመላእክት፣ የአሮጌው ኪዳን መካከለኛ ከነበረው ከሙሴ፣ ከአሮንና ከእርሱ

ዘር ከሆኑት ካህናት ሁሉ የላቀ መሆኑ በግልጽ ተጠቅሶአል። በዚህ መልእክት ውስጥ "የተሻለ" እና "የላቀ" ለሚሉት ቃላት አቻ የሆኑ ሁለቱ የግሪክ ቃላት ዐሥራ አምስት ጊዜ ስለ ተጠቀሱ፣ መልእክቱ "የተሻለ ነገር መጽሐፍ" ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

ይህ መሪ ሐሳብ፣ በአማኝ ሕይወት እንዴት ተግባራዊ ሊሆን እንደሚገባው በመጽሐፉ ውስጥ በስፋት ተገልጾአል። አሮጌው የአይሁድ ሥርዐት፣ ልዩ በሆነ የክርስቶስ ክህነት ስለ ተተካ፣ ወደዚያ መመለስ ወይም በዚያ ሥርዐት መቀጠል፣ ከቶ ሊታሰብ እንደማይችል ለአንባቢው ተገልጾአል። ከእንግዲህ የእግዚአብሔር ሕዝብ፣ እውነተኛ ወደ ሆነው ወደ ሰማያዊው የእግዚአብሔር መቅደስ፣ መግቢያ ስርየት ወዳገኘበት ወደ ኢየሱስ ሞት፣ ትንሣኤና ዕርገት ብቻ መመልከት ይኖርበታል። አማኞች ወደኋላ እንዲያፈገፍጉ የሚታገላቸውን ፈተና በመቋቋም፣ የጀመሩትን መንፈሳዊ ውጊያ ጸንተው መቀጠል አለባቸው፤ አለበለዚያ፣ በምድረ በዳ የነበረው ዐመፀኛው የእስራኤል ሕዝብ የደረሰበት ዐይነት ቅጣት ሊደርስባቸው ይችላል።

አስተዋፅኦ

(1) መግቢያ፡- የእግዚአብሔር አዲስ መገለጥ የበላይነት (1፡1-4)
(2) ክርስቶስ ከብሉይ ኪዳን መሪዎች የላቀ መሆኑ (1፡5-7፡28)
  ሀ. ክርስቶስ ከመላእክት የላቀ ነው(1፡5-2፡18)
    1. እንዴት እንደላቀም፣ የቅዱሳት መጻሕፍት ማስረጃ (1፡5-14)
    2. እግዚአብሔር በልጁ በኩል ራሱን መግለጡን ቸል እንዳይሉ የተሰጠ ምክር (2፡1-4)
    3. ከመላእክት እንደሚልቅ የቅዱሳት መጻሕፍት ተጨማሪ ማስረጃ (2፡5-18)
  ለ. ክርስቶስ ከሙሴ የላቀ ነው(3፡1-4፡13)
    1. ክርስቶስ እንዴት እንደላቀ ማስረጃ (3፡1-6)
    2. ወደ ድነት ዕረፍት ስለ መግባት የተሰጠ ምክር (3፡7-4፡13)
  ሐ. ክርስቶስ ከአሮናዊ ክህነት የላቀ ነው(4፡14-7፡28)
    1. በያዙት እምነት እንዲጸኑ የተሰጠ ምክር (4፡14-16)
    2. የካህን መመዘኛ (5፡1-10)
    3. ከመንፈሳዊ ድካም እንዲበረቱ የተሰጠ ምክር (5፡11-6፡12)
    4. የእግዚአብሔር ተስፋ እርግጠኛነት (6፡13-20)
    5. የክርስቶስ ክህነት የላቀ ስለመሆኑ (ም7)
(3) የሊቀ ካህናችን የላቀ የመሥዋዕትነት ሥራ (ም8-10)
  ሀ. የተሻለ ኪዳን (ም8)
  ለ. የተሻለ መቅደስ (9፡1-12)
  ሐ. የተሻለ መሥዋዕት (9፡13-10፡18)
  መ. ልዩ ልዩ ምክር (10፡19-39)
(4) በእምነት ስለ መጽናት የቀረበ የመጨረሻ ልመና (ም11-12)
  ሀ. የቀድሞ የእምነት አርበኞች ምሳሌነት (ም11)
  ለ. በእምነት ስለ መጽናት የተሠጠ ማበረታቻ (12፡1-11)
  ሐ. በእምነት ለመጽናት የተሠጠ ምክር (12፡12-17)
  መ. በእምነት ለመጽናት መነሣሣት (12፡18-29)
(5) ማጠቃለያ (ም13)
  ሀ. ስለ ክርስቲያናዊ ኑሮ የተሰጠ ተግባራዊ መመሪያ (13፡1-17)
  ለ. የጸሎት ጥያቄ (13፡18-19)
  ሐ. ቡራኬ (13፡20-21)
  መ. የግል አስተያየት (13፡22-23)
  ሠ. ሰላምታና የመጨረሻ ቡራኬ (13፡24-25)

ልጁ ከመላእክት በላይ ነው

1 እግዚአብሔር ከጥንት ጀምሮ በተለያየ ጊዜና
በልዩ ልዩ መንገድ በነቢያት በኩል ለአባ
ቶቻችን ተናግሮ፣ ²በዚህ መጨረሻ ዘመን
ግን ሁሉን ወራሽ ባደረገውና ዓለማትን
በፈጠረበት በልጁ ለእኛ ተናገረን። ³እርሱ
የእግዚአብሔር ክብር ነጸብራቅና የባሕርዩ ትክ
ክለኛ ምሳሌ ሆኖ፣ በኀያል ቃሉ ሁሉን
ደግፎ ይዞአል፤ የኀጢአት መንጻት ካስገኘ
በኋላ በሰማያት በግርማው ቀኝ ተቀመጠ።
⁴ስለዚህ የወረሰው ስም ከመላእክት ስም
እንደሚበልጥ ሁሉ፣ እርሱም ከመላእክት
እጅግ የላቀ ሆኖአል።

⁵እግዚአብሔር፣
"አንተ ልጄ ነህ፣
እኔ ዛሬ ወልጄሃለሁ፤"[ሥ]

ወይስ ደግሞ፥
"እኔ አባት እሆነዋለሁ፤
እርሱም ልጅ ይሆነኛል" ያለው ከመላ
እክት ከቶ ለማን ነው?

1፡1 ዘኍ12፡6፡8፤ ሉቃ1፡70፤ዮሐ9፡29፤ ሐሥ2፡30፤ዕብ2፡2፡ 3፡4፡8፡12፡25
1፡2 ቀሥ1፡ ዘዳ4፡30፤ መዝ2፡8፤ማቴ3፡17፤ 11፡27፤ 28፡18፤ ሐ1፡31 ዕብ13፡6፡5፡8፡17፡28፤ 9፡26፤11፡31፤ጴጥ1፡20
1፡3 ማር16፡19፤ ዮሐ1፡14፤14፡9፤ ቈላ1፡17፤ቲቶ2፡14፤ ዕብ7፡27፡9፡11-14
1፡4 ኤፌ1፡21፤ ፊሊ2፡9፡10፤ዕብ8፡6
1፡5 2ሳሙ7፡14፤ መዝ2፡7፤ማቴ3፡17

1፡6 ዘዳ32፡43፤ መዝ97፡7፤ዮሐ3፡16፤ ቈላ1፡18፤ዕብ10፡5
1፡7 መዝ104፡4
1፡8 ሉቃ1፡35
1፡9 ኢሳ61፡1፡3፤ መዝ45፡6፡7፤ፊሊ2፡9
1፡10 መዝ8፡6፤ ዘካ12፡1

⁶ደግሞም እግዚአብሔር በኵሩን ወደ ዓለም
ሲያስገባ፣
"የእግዚአብሔር መላእክት ሁሉ ይስገዱለት"
ይላል።
⁷ስለ መላእክትም ሲናገር፣
"መላእክቱን ነፋሳት፣
አገልጋዮቹንም የእሳት ነበልባል ያደርጋል"
ይላል።
⁸ስለ ልጁ ግን እንዲህ ይላል፤
"አምላክ ሆይ፤ ዙፋንህ ከዘላለም እስከ
ዘላለም ጸንቶ ይኖራል፤
ጽድቅም የመንግሥትህ በትር ይሆናል፤
⁹ጽድቅን ወደድህ፤ ዐመፃን ጠላህ፤
ስለዚህ እግዚአብሔር ስምላክህ ከባልንጀ
ሮችህ በላይ አስቀመጠህ፣
የደስታንም ዘይት ቀባህ
¹⁰ደግሞም እንዲህ ይላል፤ "ጌታ ሆይ፤ አንተ
በመጀመሪያ የምድርን መሠረት አኖርህ፤

[ሥ] ወይም *እኔ ዛሬ አባት ሆንህሃ*
[ሰ] የሙት ባሕር ጥቅልሎችንና ሰብዓ ሊቃናትን ይመ

1፡1 *ከጥንት ጀምሮ*፡ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም ከመምጣቱ በፊት ያለውን ጊዜ የሚያመለክት ሲሆን፣ "በዚህ መጨረሻ ዘመን" (ቊ 2) ከሚለው ጋር የሚነጻጸር ነው፤ የመሲሑ ዘመን የተጀመረውም ሰው ከሆነበት ጊዜ ጀምሮ ነው (የሐሥ 2፡17፤ 1ጢሞ4፡1፤1ዮሐ2፡18 ማብ ይመ፡፡) *እግዚአብሔር ... ተናግሮ*፡ "ተናገረን" ከሚለው ጋር ያነጻጽሩ (ቊ 2)፡፡ የብሉይም ሆነ የአዲስ ኪዳን ምንጭ እግዚአብሔር ነው፡፡ *ለአባቶቻችን*፡ "ለእኛ" (ቊ 2) ጋር ያነጻጽሩ፡፡ *በነቢያት በኩል*፤ የብሉይ ኪዳን ጸሓፊዎች ስሑት ምስክርነታቸው የመሲሑን መምጣት የሚያሳይ ስለ ነበር፣ እዚህ ላይ እንደ ነቢያት ተቊጥረዋል፤ "በልጁ" ከሚለው ጋር ያነጻጽሩ (ቊ 2)፡፡ ይህም ከነቢያት ጋር ሲነጻጸር በዐይነቱ አዲስና ልዩ የሆነ መገለጥ ነው፡፡ *በተለያየ ጊዜና በልዩ ልዩ መንገድ*፡ የብሉይ ኪዳን መገለጥ ከፊል ግለትም ሙሉነትና ፍጹምነት የሚጐሎው ነው፡፡

1፡2-3 በልጁ የመጣው መገለጥ የላቀ መሆኑን ለማሳየት ስለ ልጁ ሰባት ታላላቅ ነገሮች ተናግሮናል፡፡ (1) *ሁሉን ወራሽ ባደረገውና*፡ *ሥጋ* የለበሰው ልጁ፣ የማጻን ሥራውን ከፈጸመ በኋላ የእግዚአብሔር በኵር ወራሽ ወደ ሚቀመጥበት ክብር ከፍ ከፍ አለ፤ ማለትም የእግዚአብሔር የሆነውን ሁሉ ርስት አድርጎ ተቀበለ ሮሜ 8፡17 ይመ፡፡ (2) *ዓለማትን በፈጠረበት*፡ ዮሐ 1፡3፤ ቈላ 1፡16 ይመ፡፡ (3)*የእግዚአብሔር ክብር ነጸብራቅና*፡ የፀሐይ ብርሃን ከራሷ ከፀሐይ ሊለይ እንደማይችል ሁሉ፣ የልጁም ነጸብራቅ እንዲሁ ከመለኮት ሊለይ አይችልም፤ ምክንያቱም እርሱ ራሱ አምላክና ከሥላሴ አካላት አንዱ ነው (ዮሐ 1፡14፤ 18)፡፡ (4)*የባሕርዩ ትክክለኛ ምሳሌ*፤ ኢየሱስ የእግዚአብሔር አምሳል ወይም ነጸብራቅ ብቻ አይደለም፤ ልጁ ራሱ አምላክ ስለሆነ የእግዚአብሔር ህላዌ ትክክለኛ መልክ ነው፡፡ (ዮሐ 14፡9፤ ከቊላ 1፡15 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ (5) *ሁሉን ደግፎ ይዞአል*፤ ክርስቶስ ዓለምን በትክሻው እንደተሸከመው እንደ ግሪኩ አምላክ እንደ አትላስ አይደለም፡፡ ልጁ በእርሱ አማካይነት የተፈጠረውን ሁሉ (ቊላ 1፡17) በሥርዐት እንዲመራ አገጣጥሞ ይዞታል፡፡ (6) *የኀጢአት መንጻት ካስገኘ በኋላ*፡ መንጻትን ያስገኘው በመስቀል ላይ በፈጸመው ቤዛነት ነው፡፡ (7)*በሰማያት በግርማው ቀኝ ተቀመጠ*፤ በእግዚአብሔር ቀኝ መቀመጡ የቤዛነት ሥራው የተፈጸመ መሆኑንና ክርስቶስ አሁን ከእግዚአብሔር ጋር በሁሉ ላይ ጌታ ሆኖ እንደሚገዛ ያመለክታል (ቊ13፡8፡1፡10፡12፡ዘዘ2፡2፤ ኤፌ1፡20፤ ቊላ3፡1፤ጴጥ3፡22 ይመ እንዲሁም የማር 16፡19 ማብ ይመ)፡፡

1፡4 *ከመላእክት እጅግ የላቀ*፤ ለብዙ አይሁዳውያን መላእክት ከፍ ያሉ ፍጡራን ናቸው፤ አይሁድ ለመላእክት ከፍ ያለ ቦታ የሚሰጡት፣ የእግዚአብሔር ታላቅ መገለጥ አድርገው የሚቈጥሩት ሕግ በሲና ተራራ ላይ ሲሰጥ (የ2፡2 ማብ ይመ) መላእክትም በነገሩ ስለነበሩበት ነው፡፡ የሙት ባሕር ጥቅልሎች እንደሚያመለክቱት፣ የመላእክት አለቃ የሆነው ሚካኤል በመሲሑ መንግሥት ትልቅ ስፍራ ይኖረዋል፡፡ የዕብራውያን መልእክት ተደራሲዎች ከክርስቶስ (ከመሲሑ) ይልቅ ለመላእክት ከፍ ያለ ስፍራ ይሰጡ ወይም አይሰጡ የሚታወቅ ነገር የለም፡፡ *ስም*፤ በአይሁድ ማኅበረ ሰብ ዘንድ ስም የአንድን ሰው ባሕርይና ተገባር የሚወክል ነው (የዘፍ 17፡5 ማብ ይመ)፡፡ ከዚህ ቀጥሎ ያለው ክፍል እንደሚያመለክተው ይህ ስም "ልጅ" የሚለው ነው፤ አንድም መልአክ ይህን ስም ሰራሁ ሊጠቀም አይችልም፡፡

1፡5-14፤ ክርስቶስ ከመላእክት በላይ ነው የሚለው ጽኑ ሐሳብ፣ ከብሉይ ኪዳን በተወሰዱ ሰባት ጥቅሶች ተደግፎአል (መዝ2፡7፤2ሳሙ7፡14፤1ዜና17፡13፤ዘዳ32፡43፤መዝ104፡4፤ መዝ45፡6፤7መዝ102፡25-27፤መዝ110፡1 ይመ)፤ እነዚህም ጥቅሶች ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ፣ መላእክት የሚሰግዱለትና እንደ አብ እርሱም አምላክ ሊሆንም፣ ከአብ ግን የተለየ መሆኑን ያሳያሉ፡፡

1፡5 *አንተ ልጄ ነህ፤ እኔ ዛሬ ወልጄሃለሁ*፤ ይህ ጥቅስ (መዝ 2፡7) ክርስቶስ ከሙታን በተነሣ ጊዜ መፈጸሙን ለማሳየት በሐሥ 13፡33 ላይ ተጠቅሶአል (ከርሚ 1፡4 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *እኔ አባት እሆነዋለሁ፤ እርሱም ልጅ ይሆነኛል*፤ አይሁድ 2ሳሙ 7፡14 (ይህ ጥቅስ የተወሰደው ከዚህ ክፍል ነው) እና መዝ 2 የሚመጣውን መሲሕ የሚያመለክቱ ናቸው ብለው ያምናሉ (ሉቃ 1፡32-33 ይመ)፡፡ ይህ ከዳዊት ቤት የሚወጣው ንጉሥ፣ መልአክ ወይም የመላእክት አለቃ አይደለም፤ ነገር ግን እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ ነው፡፡

1፡6 *በኵሩን*፡ የቊላ 1፡15 ማብ ይመ፡፡ *የእግዚአብሔር መላእክት ሁሉ ይስገዱለት*፤ ይህ ጥቅስ የተወሰደው ከመዝ 97፡7 ሳይሆን አይቀርም፡፡ በብሉይ ኪዳን ጌታ እግዚአብሔርን የሚያመለክተው ይህ ዐረፍተ ነገር እዚህ ላይ ክርስቶስን አመል ክቷል፡፡ ይህም ክርስቶስ ፍጹም አምላክ እንደሆነ በግልጽ ያሳያል፡፡ ከክርስቶስ ጋር የተነጻጸሩት እነዚህ መላእክት ለእርሱ በመስገድ ልዕልናውን እንዲያውቁ ታዘዋል፡፡

1፡7 *መላእክቱን ነፋሳት፣ አገልጋዮቹንም የእሳት ነበልባል ያደርጋል*፤ መዝ 104፡14፤ ኀይለኛው ነፋስና መብረቅ የእግዚብሔርን ፈቃድ የሚፈጽሙ መልእክተኞች እንደሆኑ ይናገራል፡፡ የዕብራውያን መልእክት ጸሓፊ ጥቅሶቹን የወሰደው ተደራሲዎቹ በሚገባ ከሚያውቁት ከአብዛ ሊቃናት ትርጉም (ከአብራይስጥ ወደ ግሪክ ቋንቋ የተመለሰው) ሲሆን፣ በብሉይ ኪዳንና በአዲስ ኪዳን መካከል ባሉት ዘመናት ስለ መላእክት የሚሰጠው አስተምህሮ እያደገ እንደመጣ ያመለክታል፡፡

1፡8 *ስለ ልጁ ግን እንዲህ ይላል፤ አምላክ ሆይ፤ ዙፋንህ ከዘላለም እስከ ዘላለም ጸንቶ ይኖራል*፤ የመልእክቱ ጸሓፊ መሲሐዊው (ከዳዊት ወገን) የሆነው ንጉሥ አምላክ እንደሆነ የሚያሳዩ ክፍሎችን እየመረጠ ጠቅሷል፤ ይህም ልጁ ከመላእክት በላይ መሆኑን ይበልጥ የሚገልፅ ነው፡፡

1፡10 *ጌታ ሆይ፤ አንተ በመጀመሪያ የምድርን መሠረት አኖርህ*፤ በቊጥር 6 እንደ ተመለከተው ሁሉ እዚህም ላይ ያህዌን የሚያመለክተው "ጌታ ሆይ" የሚለው ሐረግ ለልጁ መጠሪያ ሆኖአል፡፡

ስማያትም የእጆችህ ሥራ ናቸው፡፡
11እነርሱ ይጠፋሉ፤ አንተ ግን ጸንተህ ትኖ
ራለህ፤
ሁሉም እንደ ልብስ ያረጃሉ፤
12እንደ መጐናጸፊያ ትጠቀልላቸዋለህ፤
እንደ ልብስም ይለወጣሉ፡፡
አንተ ግን ያው አንተ ነህ፤
ዘመንህም ፍጻሜ የለውም፡፡"
13ስንዚአብሔር፣
"ጠላቶችህን የእግርህ መረገጫ እስከማድረግ
ልህ ድረስ፣
በቀኜ ተቀመጥ" ያለው ከመላእክት ከቶ ለማን
ነው?
14መላእክት ሁሉ መደንን የሚወርሱትን ለማ
ገልገል የሚላኩ አገልጋይ መናፍስት አይ
ደሉምን?

ትኩረት የሚያስፈልጋቸው ነገሮች

2 ስለዚህ ከሰማነው ነገር ስተን እንዳንወ
ድቅ፣ ለሰማነው ነገር አብልጠን ልንጠ
ነቀቅ ይገባናል፡፡ 2ምክንያቱም በመላእክት
በኩል የተነገረው ቃል ጽኑ ከሆነና ማንኛ
ውም መተላለፍና አለመታዘዝ ተገቢውን
ቅጣት ከተቀበለ፣ 3እኛስ እንዲህ ያለውን
ታላቅ ድነት ቸል ብንል እንዴት ልናመልጥ
እንችላለን? ይህ ድነት በመጀመሪያ በጌታ
ተነገረ፤ ከእርሱ የሰሙትም ለእኛ አረጋገጡልን፡፡

1+11 ኢሳ34+4፤ 51+6፤ዕብ12+27
1+12 መዝ102+25-27፤ ዕብ13+8
1+13 ቀ3ኢሳ10+24፤ መዝ110+1፤ ማቴ22+44፤ ማር16+19፤ዕብ10+13
1+14 ዳን7+10፤ መዝ91+11፤103+20፤ ማቴ25+34፤ ማር10+17፤ ሐሥ20+32 ሮሜ11+14፤ ዕብ2+3፤5+9፤9+28
2+1 ሮሜ11+22
2+2 ዘጸ33+2፤ ሐሥ7+53፤ገላ3+19፤ ዕብ1+1
2+3 ሉቃ1+2፤ ዕብ1+2፤10+29
2+4 ማር16+20፤ ዮሐ14+48፤ቆሮ12+4፤ ኤፌ1+5
2+6 ኢዮ7+17፤ መዝ144+3፤ዕብ4+4
2+8 መዝ8+4-6፤ ማቴ22+44
2+9 ቀ5ገሐሥ3+13፤ 2ቆሮ5+15፤ሏል2+7-9
2+10 ሉቃ24+26፤ ሮሜ11+16፤ዕብ5+8፤ 9+7+28

4ስንዚአብሔርም በምልክት፣ በድንቅና በልዩ
ልዩ ታምራት እንዲሁም እንደ ፈቃዱ
በታደሉት የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች
ስለዚሁ ነገር መስክሮአል፡፡

ኢየሱስ ወንድሞቹን መሰለ

5ይህን የምንናገርለትን መጪውን ዓለም
ለመላእክት አላስገዛም፣ 6ነገር ግን አንዱ
በሌላ ስፍራ እንዲህ ብሎ መስክሮአል፤
"ታስታውሰው ዘንድ ሰው ምንድን ነው?
ታስብለትስ ዘንድ የሰው ልጅ ምንድን ነው"
7ከመላእክት ጥቂት አሳነስኸው፤
የክብርና የምስጋና ዘውድ ጫንህለት፤
8ሁሉንም ከእግሮቹ በታች አስገዛህለት፡፡
ስንዚአብሔር ሁሉን ከበታቹ ሲያስገዛለት፣ ያላ
ስገዛለት ምንም ነገር የለም፤ ይሁን እንጂ
በአሁኑ ጊዜ ሁሉም ነገር ተገዝቶለት አና
ይም፡፡ 9ነገር ግን በስንዚአብሔር ጸጋ ስለ ሰው
ሁሉ ሞትን ይቀምስ ዘንድ ከመላእክት ጥቂት
እንዲያንስ ተደርጎ የነበረው ኢየሱስ፣ የሞ
ትን መከራ በመቀበሉ አሁን የክብርና
የምስጋና ዘውድ ተጭኖለት እናየዋለን፡፡
10ሁሉ ነገር ለእርሱና በእርሱ የሚኖር
ስንዚአብሔር፣ ብዙ ልጆችን ወደ ክብር ለማ
ምጣት፣ የድነታቸውን መሥራች በመከራ
ፍጹም ሊያደርገው የተገባ ነበር፡፡

+7 ወይም ለተቂት ጊዜ

1፡13 *በቀኜ ተቀመጥ* የቍ 2-3 ማብ ይመ፡፡ በዕብራ ውያን መልእክት ውስጥ መዝ 110 ከኢየሱስ ጋር ተያይዞ ብዙ ጊዜ ተጠ ቅሷል (ቍ3፡13፡5፡6፡10፡6+20፡7+3፡11፡17፡21፡8+1፡10+12-13፡ 12+2)፡፡

1፡14 *አገልጋይ መናፍስት* ክርስቶስ ነገሥአል፣ መላእክት ግን ለማገልገል የሚላኩ ናቸው፡፡

2፡1-4፡ በመልዕክቱ ውስጥ ቍልፍ ቦታ ከያዙት አምስት የማስጠንቀቂያ ክፍሎች መካከል የመጀመሪያው ነው (3+7-4+13፡5+11-6+12፡10+19-39+12+14-29 ይመ)፡፡

2፡1 *ከሰማነው ነገር*፡ ክርስቶስ አምላኮና ሰው መሆኑን እንዲሁም በመስቀል ላይ የፈጸመውን ቤዛነት ጨምሮ የወንጌልን መልእክት የሚያሳይ ነው፡፡ *እንዳንወድቅ*፡ በልጁ አማካይነት ከተሰጠው ታላቅ መገለጥ እንዳንጐድል ነው፡፡

2፡2 *በመላእክት በኩል የተነገረው ቃል*፡ በሲና ተራራ ላይ ለሙሴ የተሰጠው ሕግ ነው፡፡ ሕጉ በተሰጠበት ጊዜ፣ መላ እክት ንቁ ተሳትፎ አድርገው እንደ ነበር በዘዳ32+2 ላይ ተጠቅሶ አል፡፡ "እልፍ አእላፍ" መዝ 68+17፡የሐሥ7+38፡ 53፡ገላ 3+19፡፡

2፡3 *እንዲህ ያለውን ታላቅ ድነት* እዚህ ላይ የመከራ ከረያው ነጥብ ከትንሹ ወደ ትልቁ የሚያመራ ሲሆን፣ ወንጌል ከሕግ በላይ ነው የሚለው ትልቅ ስፍራ ተሰጥቶታል፡፡ በመሆ ኑም ሕጉን አለመታዘዝ ቅጣት የሚያመጣ ከሆነ፣ ወንጌሉን አለመታዘዝ ደግሞ የበለጠ ቅጣት ያመጣል፡፡ *ያለሙትም ለእኛ አረጋገጡልን*፣ የዐይን ምስክር የነበሩት ሐዋርያት (2ጴጥ 1+16፡ 1ዮሐ 1+1 ይመ)፣ በመጀመሪያ በክርስቶስ የተሰበከውን መልእ ክት አረጋግጠዋል፡፡

2፡4 *በምልክት፣ በድንቅና በልዩ ልዩ ታምራት*፡ እግዚ አብሔር የወንጌልን መልእክት ያጸና የነበረው ልዕለ ተፈጥሮአዊ ነገሮችን በመፈጸም ለምሳሌ በሽተኞችን በመፈወስ ነው (የሐሥ 3+7-9፡11-12፡16ይመ) *የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች*፣ በልሳን መናገር፣ የመሳሰሉትን ነው (የሐሥ 2+4-12 ይመ)፡፡ *እንደ ፈቃዱ በታደሉት*፡ 1ቆሮ 12+4-11 ይመ፡፡

2፡5-18 የመዝ8+4-6 ማብራሪያ ሲሆን፣ ክርስቶስ ከመላእክት በላይ መሆኑን ለማሳየት ጸሓፊው የጀመረውን ገለጻ የሚቀጥል ነው፡ ክርስቶስ የሰው ልጆች በምድር ላይ ገዥ በመሆን እንዲያከናውኑት የተሰጣቸውን ተግባር በመፈጸምና የወደቁትን መላእክት ሳይሆን በኀጢአት የወደቁ ሰዎችን በመዋ ጀት ለእነርሱ የተሰጠውን ተልእኮ ፈጸመ፡፡ ይህን ሁሉ ለማድ ረግ ክርስቶስ ሰው መሆን ነበረበት (ቁ 11+14 ይመ)፡፡

2፡5 *መጪውን ዓለም ለመላእክት አላስገዛም*፡ አንዳንድ ሰዎች፣ የዚህ መልእክት ተደራሲዎች የሚመጣው ዓለም በመላ እክት አገዛዝ ሥር ይውላል የሚለው አመለካከት ሳይማርካቸው አልቀረም ይላሉ (የ1+4 ማብ ይመ)፡፡ ሌሎች ደግሞ ጸሓፊው የሚጥረው ተደራሲዎቹ ወደ ቀድሞው የይሁዲ እምነታቸው እን ዳይመለሱ ነው ይላሉ፡፡ ያም ሆነ ይህ የመልእክቱ ጸሓፊ፣ አዲ ሱን መገለጥ ያመጣው ክርስቶስ፣ በሰና ተራራ ላይ ሕግ ሲሰጥ ተሳትፎ ካደረጉት መላእክት እንደሚበልጥ በተጨባጭ አሳይ ቷል፡፡

2፡6 (ሀ)፡*አንዱ በሌላ ስፍራ እንዲህ ብሎ መስክሮአል*፡ እንደ መዝ 8+4-6 ያለ በሚገባ የሚታወቅ ጥቅስ ቦታው የት እንደሆነ ለይቶ ማመልከት አስፈላጊ አይደለም፡፡

2፡6 (ለ)-8 *መዝሙረኛው ዕፁብ ድንቅ በሆነው የፍጥረት ሥርዐትና ፍጥረተ ዓለም ውስጥ በሚታዩት ልዩ ልዩ የእግዚ አብሔር እጅ ሥራዎች በመገረም፣ እንደ ኢምነት የሚቈጠ ረውን ሰው እግዚአብሔር በሌሎች ፍጥረታት ላይ ገዥ አድርጎ በመሾም፣ ያጐናጸፈውን ታላቅ ክብር እያሰበ ይደነቃል* (ዘፍ 1+26-28፡ እና ማብ ይመ)፡፡

2፡7 *ከመላእክት*፡ የመዝ 8+5 ማብ ይመ፡፡

2፡8 *ሁሉንም*፡ እግዚአብሔር በመጀመሪያ የነበረው ዐላማ ሰው በሥነ ፍጥረት ላይ ገዥ እንዲሆንና ለእግዚአብሔር ብቻ እንዲገዛ ነው፡፡ በኀጢአት ምክንያት ግን የእግዚአብሔር ዐላማ ሙሉ በሙሉ ገና እውን አልሆነም፡፡ እንዲያውም ሰው ራሱ "በባርነት ውስጥ" ነው ያለው (ቍ 15)፡፡

2፡9 *ኢየሱስ ...አሁን የክብር ዘውድ ተጭኖለት*፡ መዝ 8፣ እዚህ ላይ በተለይ ኢየሱስን ለማመልከት ገብቶአል፡፡ ሰው በምድር ላይ ገዥ እንዲሆን ለተሰጠው አዲስ ኀላፊነት ቀዳሚ እንደ መሆኑ መጠን፣ ለአጭር ጊዜ ከመላእክት ቢያንስም አሁን ግን በእግዚአብሔር ቀኝ የክብርና የምስጋና ዘውድ ተጭኖለታል፡፡ ፍጹም በሆነው ሕይወቱ፣ በመስቀል ሞት የተቀጣጀው ሰው በሚመጣው መንግሥት፣ በመዝ 8 ላይ የተነገረው ቃል እንዲፈጸምለት አድርጎአል፡፡ ያን ጊዜ ሰው በሥነ ፍጥረት ላይ ይሠለጥናል፡፡

2፡10 *ብዙ ልጆችን ወደ ክብር*፡ በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ አንድ ልጅ በሆነው በክርስቶስ አማካይነት የእግዚአብሔር ልጆች ሆነዋል (ከኮሐ 1+12-13 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *መሥራችን* የግሪኩ ቃል በአዲስ ኪዳን ውስጥ የሚገኘው አራት ጊዜ ብቻ ነው፤ እዚህ ላይ፤ 12+2፡ የሐሥ 3+15፡5+31፡ ("ራስት")፡፡ *በመከራ ፍጹም ሊያደርገው*፡ ክርስቶስ በምግባሩም ሆነ በመንፈሱ ፍጹም

11ሰዎችን የሚቀድሰውና የሚቀደሱት ሰዎች
ከአንድ ቤተ ሰብ ናቸው፤ ስለዚህ ኢየሱስ
ወንድሞች ብሎ ሊጠራቸው ዐያፍርም፤ 12እንዲ
ህም ይላል፤
"ስምህን ለወንድሞቼ እነግራቸዋለሁ፤
በጉባኤም መካከል ምስጋናህን እዘምራለሁ፥"
13እንዲሁም፣
"እኔ በእርሱ እታመናለሁ፥"
ደግሞም እንዲህ ይላል፤
"እነሆ፤ እኔና እግዚአብሔር የሰጠኝ ልጆች፥"
14ልጆቹ በሥጋና በደም እንደሚኖሩት
እርሱ ራሱ ደግሞ ያነኑ ተካፈለ፤ ይኸውም
በሞት ላይ ኀይል ያለውን ዲያቢሎስን በሞቱ
ኀይል እንዲደመስስ ነው፤ 15እንዲሁም በሕ
ይወት ዘመናቸው ሁሉ በሞት ፍርሀት
ባርነት የታሰሩትን ነጻ እንዲያወጣ ነው፥፥
16እርሱ የመጣው መላእክትን ለመርዳት
ሳይሆን፣ የአብርሃምን ዘር ለመርዳት እንደ
ሆነ ግልጽ ነው፥፥ 17ስለዚህ በሁሉም ነገር
ወንድሞቹን መምሰል ተገባው፤ ይህንም
ያደረገው መሓሪና ታማኝ ሊቀ ካህናት
ሆኖ እግዚአብሔርን ለማገልገልና ለሕዝቡ የኀ
ጢአትን ስረያት ለማስገኘት ነው፥፥ 18እርሱ
ራሱ በተፈተነ ጊዜ መከራን ስለ ተቀበለ፣
የሚፈተኑትን ሊረዳቸው ይችላልና፥፥

2፡11 ማቴ28፡10፤ ኤፌ5፡26፤ዕብ13፡12
2፡12 መዝ22፡22፤ 68፡26
2፡13 ኢሳ8፡17፡18፤ ዮሐ10፡29
2፡14 ዘፍ3፡15፤ ዮሐ1፡14፤1ቆሮ15፡50-54-57፤ ኤፌ6፡12፤ 2ጢሞ1፡10፤ዮሐ3፡8
2፡15 2ጢሞ1፡7
2፡16 ሉቃ3፡8
2፡17 ቊ14፡ ሮሞ3፡25፤ሏል2፡7፤ ዕብ3፡1፤4፡14፡15፤ 5፡1-2፡5፡10፤7፡26፡ 28፡1-3፡9-11
2፡18 ዕብ4፡15

3፡1 ሮሜ 8፡28፤2ቆሮ9፡13፤ 1ጢሞ6፡12፤ ዕብ2፡11፡17፤4፡14፤ 10፡23
3፡2 ቊ5፡ዘኍ12፡7
3፡3 ዘፍ34፡12
3፡4 ዘፍ1፡1
3፡5 ቊ2፡ዘዘ14፡31፤ ዘኍ12፡7

ኢየሱስ ከሙሴ በላይ ነው

3 እንግዲህ የሰማያዊው ጥሪ ተካፋዮች
የሆናችሁ ቅዱሳን ወንድሞች ሆይ፤ የእ
ምነታችን ሐዋርያና ሊቀ ካህናት የሆነውን
ኢየሱስን አስቡ፥፥ 2ሙሴ በእግዚአብሔር ቤት
ሁሉ ላይ ታማኝ እንደ ነበር፣ እርሱም ለሾ
መው ታማኝ ነበር፥፥ 3ቤትን የሚሠራ ከቤቱ
ይልቅ የሚበልጥ ክብር እንዳለው፣ ኢየሱ
ስም ከሙሴ የሚበልጥ ክብር የተገባው
ሆኖ ተገኝቶአል፤ 4እያንዳንዱ ቤት የራሱ
ሠራ አለው፤ ነገር ግን ሁሉን የሠራ እግዚ
አብሔር ነው፥፥ 5ሙሴ ወደፊት ስለሚነገረው
ነገር እየመሰከረ፣ በእግዚአብሔር ቤት ሁሉ
ላይ እንደ አንድ ታማኝ አገልጋይ ነበር፤
6ክርስቶስ ግን በእግዚአብሔር ቤት ላይ እንደ
ታማኝ ልጅ ነው፥፥ እኛም የምንተማመን
በትንና የምንመካበትን ተስፋ አጥብቀን
ብንይዝ ቤቱ ነን፥፥

ስለ አለማመን የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

7ስለዚህ መንፈስ ቅዱስ እንደሚል፣
"ዛሬ ድምፁን ብትሰሙ፣

3፡6 ቊ14፡ሮሜ5፡2፤11፡22፤1ቆሮ3፡16፤ 1ጢሞ3፡15፤ ዕብ1፡2፤ 4፡14፤6፡11፤ 8፡19፤7፡19፤11፡1 3፡7 ሐሥ28፡25፤ዕብ9፡8፤10፡15

Ꮎ17 ወይም ቊጣ ለመመለስ

ያልነበረበት ጊዜ የለም፥ ሆኖም መከራ በተቀበለ ጊዜ የለበሰው
ሥጋ (ትስብእቱ) ፍጽምናን አገኘ፥፥ ራሱን ከእኛ ጋር አንድ በማ
ድረግ እኛ የሆነውን ሁሉ እርሱም ሆነ፤ ከዚህም የተነሣ ለኀጢ
አታችን የሚገባውን ዋጋ ሊከፍልልንና ሊራራልን የሚችል ሊቀ
ካህናት ሆነልን፥፥

2፡11 *ሰዎችን የሚቀድሰውና የሚቀደሱት*፡ ክርስቶስ ራ
ሱን ከሰዎች ጋር አንድ ለማድረግ ሲል ሰው ሆነ፤ ስለ ሰው
በመስቀል ላይ ራሱን መሥዋዕት አድርጎ በማቅረቡም የሰዎ
ችን ሕይወት ዐደሰ፥፥ *ወድሞች ብሎ ሊጠራቸው*፡ ከኢየሱስ ጋር
ያለን ወንድማማችነት፣ በቤገር በተቤገር መካከል ያለ ወንድማ
ማችነት ሲሆን፣ በዚህም ፍጹም አንድነት አግኝተናል፥፥

2፡12 *ስምህን ለወንድሞቼ እነግራቸዋለሁ*፤ ከመዝ 22፡22
ላይ የተወሰደ ጥቅስ ሲሆን፣ ይህም ጻድቁ የእግዚአብሔር ባሪያ
መከራ መቀበሉንና ድል አድራጊ መሆኑን የሚገልጽ መዝሙር
ነው፥፥ (የ"መዝ 22"ን መግቢያን ይመ)፥፥ እዚህ ላይ ቊልቊ ቃል
"ወንድሞቼ" የሚለው ሲሆን፣ ቃሉ ከድል አድራጊው መሲሕ
አንደበት የወጣ መሆኑን እናያለን፥፥

2፡13 *በእርሱ እታመናለሁ*፤ በእግዚአብሔር ላይ እውነተኛ
መታመንን የሚገልጽ አባባል ሲሆን፣ ይህም ፍጹም ሆኖ የታየው
በክርስቶስ ነው፥፥ ደግሞም ሰው ሊሆነው የሚገባው ነገር በትክ
ክል የታየው በእርሱ ነው፥፥ *እነሆ፤ እኔና እግዚአብሔር የሰጠኝ
ልጆች*፤ ይህን ሥጉውም ልጅ ሲናገረው ይታያል፥፥ የአብ ልጆች
የልጁ ወድሞች እንዲሆኑ ተሰጥተውታል (ቊ 11 ይመ)፥፥

2፡14 *በሞት ላይ ኀይል ያለውን*፡ ሰይጣን የሞትን ኀይል
የሚይዘው ሰዎች ኀጢአት እንዲሠሩ ማሳትና ሞትን በሚ
ያስከትለው የኀጢአት ቅጣት ሥር እንዲወድቁ ማድረግ እስከ
ቻለ ድረስ ብቻ ነው (ሕዝ 18፡14፤ሮሜ5፡12-1 6፡23 ይመ)፥፥

2፡15 *ነጽ*፡ 1ቆሮ 15፡54-57፤ ራእ 1፡18 ይመ፥፥

2፡16 *የአብርሃምን ዘር*፡ ክርስቶስ የለበሰው የመላእክትን
ተፈጥሮና ባሕርይ ሳይሆን፣ የአብርሃም ልጆች ተለይተው
የሚታወቁበትን የሰዎችን ተፈጥሮና ባሕርይ ነው፥፥

2፡17 *መሓሪና ታማኝ ሊቀ ካህናት*፡ ክርስቶስ ሰዎችን
በእግዚአብሔር ፊት ወክሎ መቆም የሚችለው ከእነርሱ እንደ
አንዱ ሲሆን ብቻ ነው፥፥ *ኀጢአትን ስርያት ... ለማስገኘት*፡ አማ
ራጭ ትርጉሙን ይመ፤ እንዲሁም የዘሌ 16፡20-22፤ 17፡11፤
ግብ ይመ፥፥ ክርስቶስ ኀጢአተኞች ላይ የሚነደውን የእግዚ
አብሔርን ቊጣ ለመመለስ ከእነርሱ እንደ አንዱ መሆንና
በእነርሱ ምትክ መሞት አለበት፥፥

2፡18 *በተፈተነ ጊዜ*፡ የዘ፡15 ግብ ይመ፥፥

3፡4-4፡13፡ የመዝሙር 95፡7-11 ግብ ነው፥፥ ክርስቶስ
ከመሲሕ በላይ መሆኑን በተጨባጭ የሚገልጽና አለመታዘዝና አለ
ማመን የሚያስከትለውን ጥፋት የሚያስጠነቅቅ ክፍል ነው፥፥

3፡1 *ተካፋዮች*፡ የቊ. 14 ግብ ይመ፥፥ *የሰማያዊው ጥሪ*፣
ከሰማይ የመጣና ወደ ሰማይ የሚመራ ግብዣ ነው፥፥ *ሐዋርያና
"ዋተላከ"* ማለት ነው (የማር 6፡30 እና የ1ቆሮ 1፡1 ግብ ይመ)፥፥
ኢየሱስ ወደዚህ ዓለም የመጣው ከአብ ተልኮ እንደሆነ ራሱ
ተናግሮአል፥፥ ለምሳሌ (ማቴ 10፡40፤15፡24፤ ማር 9፡36፤ ሉቃ
9፡48፤ ዮሐ 4፡34፤5፡24፤30፤36-38፤6፡38 ይመ)፥፥ እርሱም
ለሌሎቹ ሐዋርያነትን የሚሰጥ ታላቅ ሐዋርያ ነው፥፥

3፡2፡ እዚህ ላይ የሚነጻጸሩት ክርስቶስና ሙሴ ሲሆኑ፣
ሁለቱም ሕዝቡን እንዲመሩ ከአብ የተላኩ ቸው፤ አንደኛው
ከፈርዖን ባርነት ነጻ አውጥቶ ወደ ተስፋይቱ ምድር የሚመራ
ቸው ሲሆን፣ ሌላው ደግሞ የሚያምኑብትን ከዲያብሎስ ባርነት
ነጻ አውጥቶ (2፡14-15) ተስፋ ወደ ተሰጣቸው የሰንበት ዕረፍት
የሚመራቸው ነው (4፡3-9)፥፥ የሰንበት ዕረፍት የተባለው
መንግሥተ ሰማይ ሲሆን ይችላል፤ ብዙዎች ግን ቃሉ
የሚያመለክተው በክርስቶስ ቤዛነት የተገኘውን የደኅንነት ዕረ
ፍት ነው ይላሉ፥፥ የቀረቡት ምሳሌዎች የሚያተኩሩት ታማኝ
መጋቢ ሆኖ በመገኘት ላይ ነው፥፥

3፡3 *ቤትን የሚሠራ ከቤቱ ይልቅ የሚበልጥ ክብር
እንዳለው*፤ ኢየሱስ የቤቱ (የቤተ ሰቡ) ሠሪ ሲሆን፣ ሙሴ ግን
ከቤተ ሰቡ እንደ አንዱ አባል የሚቊጠር ብቻ ነው፥፥

3፡4 *ሁሉን የሠራ እግዚአብሔር ነው*፤ እዚህ ላይ ኢየሱስ
ከአብ ጋር እኩል ሆኖ ቀርቦአል፤ ይህም ክርስቶስ ከሙሴ
የሚበልጥ መሆኑን በግልጽ ያሳያል፥፥

3፡5-6 *በእግዚአብሔር ቤት ሁሉ ላይ እንደ አንድ ታማኝ
አገልጋይ ...በእግዚአብሔር ቤት ላይ እንደ ታማኝ ልጅ*፡
ክርስቶስ ከሙሴ እንደሚበልጥ በሁለት መንገድ ለማሳየት
ተሞክሮአል፤ (1) ሙሴ አገልጋይ ሲሆን ክርስቶስ ግን ልጅ ነው፤
(2) ሙሴ የእግዚአብሔር ቤት አባል ማለትም ከቤተሰቡ አንዱ
ሲሆን ክርስቶስ ግን የእግዚአብሔር ቤት ገዥ ነው፥፥

3፡6 *እኛም ...ቤቱ ነን*፡ ቤቱ የተሠራው ቤተሰብ ከሆነው
ከእግዚአብሔር ሕዝብ ነው፤ (ኤፌ 2፡19፤ 1ጴጥ 2፡5 ይመ)፥፥
የምንተማመንበትንና የምንመካበትን ተስፋ አጥብቀን ብንይዝ
እስከ መጨረሻው ጸንቶ አለመቆም የእግዚአብሔር ልጅ
አለመሆንን ሲያሳይ፣ እስከ መጨረሻው ጸንቶ መቆም ደግሞ
የእርሱ ልጅ መሆንን የሚያሳይ ልዩ ምልክት ነው፥፥

3፡7-11፡ ይህ ከመዝ 95፡7-11 ላይ የተወሰደው ጥቅስ
በሙሴ አመራር ሥር ሆነው በምድረ በዳ ይዓዙ የነበሩትን የእስ
ራኤላውያንን አሳፋሪ ታሪክ ባጭሩ የሚያቀርብ ነው፥፥ እዚህ ላይ

8በምድረ በዳ በፈተና ቀን፣
በዐመፅ እንዳደረጋችሁት፣
ልባችሁን አታደንድኑ፡፡
9አባቶቻችሁ በዚያ ተፈታተኑኝ፤
መረመሩኝ፤ ያደረግሁትንም ሁሉ ለአርባ
ዓመት አዩ፡፡
10በዚያም ትውልድ ላይ የተቈጣሁት ለዚህ ነበር፤
እንዲህም አልሁ፣ ‘ልባቸው ሁልጊዜ ይስ
ታል፤
መንገዴንም አላወቁም፣’
11ስለዚህ በቍጣዬ እንዲህ ብዬ ማልሁ፤
“ወደ ዕረፍቴ ከቶ አይገቡም፡፡”

12ወንድሞች ሆይ፤ ከእናንተ ማንም ከሕ
ያው እግዚአብሔር የሚያስኰበልል፣ ኀጢአተ
ኛና የማያምን ልብ እንዳይኖረው ተጠን
ቀቁ፡፡ 13ነገር ግን ከመካከላችሁ ማንም
በኀጢአት ተታሎ ልቡ እንዳይደነድን፣
“ዛሬ” እየተባለ ሳለ በየቀኑ እርስ በርሳችሁ
ተጽናኑ፡፡ 14በመጀመሪያ የነበረንን እምነት
እስከ መጨረሻው አጽንተን ብንይዝ ከክርስ
ቶስ ጋር ተካፋዮች እንሆናለን፤ 15ይኸውም፣
‘ዛሬ ድምጹን ብትሰሙ፣
በዐመፅ እንደደረጋችሁት፣
አሁንም ልባችሁን አታደንድኑ” እንደተባ
ለው ነው፡፡

16ሰምተው ያመፁት እነማን ነበሩ?
ሙሴ ከግብፅ መርቶ ያወጣቸው ሁሉ አይ
ደሉምን? 17አርባ ዓመት የተቈጣውስ እነ
ማንን ነበር? ኀጢአት ሠርተው ሬሳቸው
በምድረ በዳ ወድቆ የቀረውን አይደለምን?
18ያልታዘዙትንም ካልሆነ በቀር ወደ ዕረፍቱ
እንዳይገቡ የማለባቸው እነማን ነበሩ? 19እን

3+8 ቍ-15፡ዕብ4+7
3+9 ዘኍ-14+33፡
ዘዳ1+31ሐሥ7+36
3+11 ዘዳ1+34፡
35፡መዝ95+7-11፡
ዕብ4+3፡5
3+12 ማቴ16+16
3+13 ኤር17+9፡
ኢሬ4+22፡
ዕብ10+24፡25
3+14 ቍ-6ኢሬ3+12
3+15 ቍ-7፡8፡
መዝ95+7፡8ዕብ4+7
3+16 ዘኍ-14+2
3+17 ዘኍ-14+29፡
መዝ106+26፡
1ቆሮ10+5
3+18 ዘኍ-14+20-23፡
ዘዳ1+34፡35ዕብ4+6

3+19 መዝ78+22፡
106+24፡ ዮሐ3+36
4+1 ዕብ12+15
4+2 1ተሰ2+13
4+3 ዘዳ1+34፡35፡
መዝ95+11ዕብ3+11
4+4 ዘፍ2+2፡31
ዘፀ20+11
4+5 ቍ3መዝ95+11
4+6 ቍ-11ዕብ3+18
4+7 መዝ95+7፡8፡
ዕብ3+7፡8፡15
4+8 ኢሳ22+4፡
ዕብ1+1

ግዲህ ሊገቡ ያልቻሉት ካለማመናቸው የተ
ነሣ እንደ ሆነ እንረዳለን፡፡

የሰንበት ዕረፍት ለእግዚአብሔር ሕዝብ

4 እንግዲህ ወደ ዕረፍቱ ለመግባት የተ
ሰጠው ተስፋ አሁንም የተጠበቀ ስለ
ሆነ፣ ከእናንተ ማንም ለዚያ ሳይበቃ እንዳ
ይቀር እንጠንቀቅ፤ 2ለእነዚያ እንደ ተሰበከ
ለእኛም ደግሞ የምሥራቹ ቃል ተሰብኮ
ልናልና፡፡ ነገር ግን ሰሚዎቹ ቃሉን ከእም
ነት ጋር ስላላዋሐዱት አልጠቀማቸውም፡፡
3እኛ ያመነው ግን ወደዚያ ዕረፍት እንገባ
ለን፤ እግዚአብሔርም፣
“ስለዚህ በቍጣዬ እንዲህ ብዬ ማልሁ፤
‘ወደ ዕረፍቴ ከቶ አይገቡም’ ” ብሎአል፡፡
ይሁን እንጂ ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ የእ
ርሱ ሥራ ተከናውኖአል፡፡ 4ስለ ሰባተኛውም
ቀን በአንድ ስፍራ፣ “በሰባተኛውም ቀን እግ
ዚአብሔር ከሥራው ሁሉ ዐረፈ” ብሎአልና፡፡
5ቀደም ባለው ክፍል ደግሞ፣
“ወደ ዕረፍቴ ከቶ አይገቡም” ይላል፡፡

6ወደ ዕረፍቱ ገና የሚገቡ አንዳንዶች
አሉ፤ ቀድሞ የምሥራቹ ቃል የተሰበከላ
ቸው ባለመታዘዛቸው ምክንያት ወደ ዕረ
ፍት አልገቡም፡፡ 7ስለዚህ እግዚአብሔር፣
“ዛሬ” ብሎ እንደ ገና አንድን ቀን ወሰነ፤
ይህም ከብዙ ዘመን በኋላ በዳዊት በኩል፣
“ዛሬ ድምፁን ብትሰሙ፣
ልባችሁን አታደንድኑ”
ተብሎ ቀደም ሲል እንደተነገረው ነው፡፡
8ኢያሱ ዕረፍትን ሰጥቶአቸው ቢሆን ኖሮ፣
ከዚያ በኋላ እግዚአብሔር ስለ ሌላ ቀን ባለተ

ᎾᏂᏊ 18 ወይም *ያላመኑትን*
ᎾᏂᏊ ወይም *ከታዘዙት ጋር ስላላመኑ*

ሦስት ዘመኖች ወይም ጊዜዎች ተጠቅሰዋል፤ እነዚህም ከዮብጽ መውጣት የተፈጸመበት፣ መዝሙረኛው የነበረበትና የዕብራውያን መልእክት የተጻፈበት ናቸው፡፡ መዝሙረኛው በሙሴ አመራር ሥር የነበሩ እስራኤላውያንን ምሳሌ አድርጎ በመውሰድ፣ በእርሱ ዘመን ለሚኖሩ እስራኤላውያን አለማመንና አለመታዘዝ የሚያስከትለውን ቅጣት ለማስጠንቀቅ ተጠቅሞበታል፡፡ ልክ እንዲሁ የዕብራውያን መልእክት ጸሓፊም የመዝሙረኛው ማስጠ ቀቂያ ለተደራሲያኑና በዚህም ዘመን የሚገኙ የእግዚአብሔር ሰዎችን የሚመለከት መሆኑን ይገልጻል፡፡

3+12 *ከእናንተ ማንም ከሕያው እግዚአብሔር የሚያስኰ በልል*፤ ከግብጽ የወጡት አንዳንድ እስራኤላውያን እንዳደረ ጉት፣ ዐመፀኛ ሆኖ ከእግዚአብሔር መኰበለል (ቃል በቃል ሲተ ረጎም “ከሓዲ መሆን” ማለት ነው) ከሕይወት ኩብልሎ ሞትን መምረጥ ማለት ነው፡፡

3+13 *“ዛሬ” እየተባለ ሳለ*፤ 4+7 ይመ፡፡ ይህ ቀን አሁንም የእግዚአብሔር የአጋ ቀንና በእርሱም ለማመን የተመረጠ ይሁን እንጂ ይህ ሁኔታ ገደብ የለሽ አይደለም፡፡

3+14 *ከክርስቶስ ጋር ተካፋዮች*፤ የእርሱና የበረከቱ ተካፋይ መሆን ነው (ከሥ1 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *በመጀመሪያ የነበረንን እምነት እስከ መጨረሻው አጽንተን ብንይዝ*፤ አንድ ሰው ድነት እንደተቀበለ ማረጋገጥ የሚችለው፣ በእምነቱ እስከ መጨረሻው ድረስ መገስቱ የቻለ እንደሆነ ነው፡፡ በዚህ ዐይነት ጸንቶ ከክርስቶስ ጋር ተካፋይ የሚሆኑት ሰዎች እነማን እንደ ሆኑ የሚታወቁት በእንዲህ ያለው ጽናት ነው (የቍ 6 ማብ ይመ)፡፡

3+16-19፡ የመልእክቱ ጸሓፊ የጀመረውን ገለጻ የሚቀጥለው እርስ በርስ የቀያያዙ ጥያቄዎችን በማንሣት ነው፡፡ እዚህ ላይ እንዲታይ የተፈለገው እውነት ወደ ከነዓን ለመግባት ያልቻሉት እስራኤላውያን፣ እግዚአብሔር ስለ ተስፋዱቱ ምድር የገባውን ቃል በጆሮአቸው የሰሙና እግዚአብሔር የሰጠውን ተስፋ (ቍ 19)፣ ያላመኑ መሆናቸውን ነው፤ ይህም ድርጊት እንደ ዐመፅ (ቍ 6)፣ ኀጢአትና (ቍ 17) አለመታዘዝ (ቍ18) ተቈጥሮባቸዋል፡፡ በዚህም ምክንያት እግዚአብሔር ከቍጣው የተነሣ በወቅቱ በነበሩት በእስራኤላውያን ትውልድ ፊት የከነዓ ንን በሮች ዘጋ (ዘኍ 14+21-35)፡፡ በመጀመሪያው ምእተ ዓመት የነበሩ የዕብራውያን መልእክት ተደራሲዎችም ተመሳሳይ የሆነ መንፈሳዊ ችግር ገጥሞአቸው ነበር፡፡

4+1 *እንግዲህ ወደ ዕረፍቱ ለመግባት የተሰጠው ተስፋ አሁንም የተጠበቀ ስለሆነ*፤ ድነትን አሁንም፣ ማግኘት ይቻላል፡፡ ወደ ዕረፍቱ የሚለው ሐረግ የሚያመለክተው እስራኤላውያን ከነዓን ሲገቡ የሚያገኙትን ዕረፍት አይደለም፡፡ ይህ በኢያሱ መሪነት ያገኙት ዕረፍት ጊዜአዊና ምድራዊ (ቍ8 ይመ እንዲ ሁም የኢያሱን 1+13 ማብ ይመ) ሲሆን የሚያመለክተውም ወደፊት የሚመጣውን ዘላለማዊና ሰማያዊ ዕረፍት ነው፡፡

4+3 *እኛ ያመነው ... ወደዚያ ዕረፍት እንገባለን*፤ ወደ ምድራዊቷ ከነዓን ለመግባት እግዚአብሔር የተሰጠውን ተስፋ ማመን እንደሚያስፈልግ ሁሉ፣ ወደ ድነቱ ዕረፍት መግባት የሚቻለውም ኢየሱስ ክርስቶስንና የፈጸመውን የማዳን ሥራ በማ መን ብቻ ነው፡፡ *ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ የእርሱ ሥራ ተከናውኖአል*፤ እግዚአብሔር የመፍጠር ሥራውን ፈጽሞ በሰባተኛው ቀን ዐረፈ (ቍ 4፡ ዘፍ 2+2 ይመ)፤ በመሆኑም ዕረ ፍቱ ቀድሞውኑ የተረጋገጠ ነው፡፡ እግዚአብሔር እንድንገባበት የጠራን ዕረፍት (ቍ 10-11)፣ የእኛ ዕረፍት ሳይሆን የእርሱ ዕረ ፍት ነው፤ እርሱም ይህን ዕረፍት እንድንካፈል ጋበዘን፡፡

4+6-8 እስራኤላውያን በኢያሱ መሪነት ወደ ከነዓን ምድር ሲገቡም፣ የገቡት ግን ከፊልና ጊዜአዊ ወደ ሆነው የእግዚአብሔር ዕረፍት ነው፡፡ በመዝ 95+7-8 ላይ እንደተመ ለከተው ግብጥሮው የሚቀጥል በመሆኑ፣ ወደዚያ ዕረፍት መግ ባቱ የመጨረሻ አይደለም፡፡

4+7 *“ዛሬ” ብሎ*፣ የ3+13 ማብ ይመ፡፡

ናገረ ነበር፡፡ ⁹ስለዚህ የሰንበት ዕረፍት
በእግዚአብሔር ሕዝብ ገና ቀርቶለታል፤ ¹⁰ምክ
ንያቱም ወደ እግዚአብሔር ዕረፍት የሚገባ
ሁሉ፣ እግዚአብሔር ከሥራው እንዳረፈ፣ እር
ሱም ደግሞ ከሥራው ያርፋል፡፡ ¹¹እንግዲህ
ማንም የእነዚያን አለመታዘዝ ምሳሌ ተከ
ትሎ እንዳይወድቅ ወደዚያ ዕረፍት ለመግ
ባት እንትጋ፡፡

¹²የእግዚአብሔር ቃል ሕያውና የሚሠራ
ነውና፤ በሁለት በኩል ስለት ካለው ሰይፍ
ሁሉ ይልቅ ስለታም ነው፤ ነፍስንና መንፈ
ስን፣ ጅማትንና ቅልጥምን እስኪለያይ ድረስ
ዘልቆ ይወጋል፤ የልብንም ሐሳብና ምኞት
ይመረምራል፡፡ ¹³ከእግዚአብሔር ዐይን የተሰ
ወረ ምንም ፍጥረት የለም፤ ስለ ራሳችን
መልስ መስጠት በሚገባን በእርሱ ፊት ሁሉም
ነገር የተራቈተና የተገለጠ ነው፡፡

ታላቁ ሊቀ ካህናት ኢየሱስ

¹⁴እንግዲህ ወደ ሰማያት ያረገ ታላቅ
ሊቀ ካህናት የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ
ስላለን፣ እምነታችንን አጥብቀን እንያዝ፡፡
¹⁵በድካማችን የማይራራልን ሊቀ ካህናት
የለንምና፤ ነገር ግን እንደ እኛ በማንኛ
ውም ነገር የተፈተነ ሊቀ ካህናት አለን፤
ይሁን እንጂ ምንም ኀጢአት አልሠራም፡፡
¹⁶እንግዲህ ምሕረትን እንድንቀበልና በሚ

4÷10 ቊ4ዘፍ2÷3፤ራሕ14÷13
4÷11 ቊ6፡ዕብ3÷18
4÷12 ኢሳ55÷11፤ኤር23÷29፤ማር4÷14፡ሉቃ5÷1፤11÷28፡ዮሐ10÷35፤ሐሥ7÷38፤12÷24፤1ቆሮ14÷24፡25፤ኤፌ6÷17፤1ተሰ2÷13፤2ጴጥ2÷9፤1ጴጥ1÷23፤1ዮሐ2÷14፤ራእ1÷2፡9:16
4÷13 መዝ33÷13-15፤ምሳ5÷21፤ኤር16÷17፤23÷24፤ዳን2÷22
4÷14 ማቴ4÷3፤ዕብ2÷17፤3÷1፤16÷20፤8÷1፤9÷24
4÷15 2ቆሮ5÷21፤ዕብ2÷17:18
4÷16 ኤፌ3÷12፤ዕብ7÷19

5÷1 ዕብ2÷17፤27፤8÷3፤9÷9
5÷2 ኢሳ29÷24፤ዕብ2፡18፤4÷15፤7÷28
5÷3 ዘሌ9÷7፤16÷6፤ዕብ7÷27፤9÷7
5÷4 ዘፀ28÷11ዘኍ14÷40፤18÷7
5÷5 መዝ2÷7፤ማቴ3÷17፤ዮሐ8÷54፤ዕብ1፡1፤12÷17

ያስፈልገንም ጊዜ የሚረዳንን ጸጋ እንድና
ገኝ፣ ወደ ጸጋው ዙፋኑ በእምነት እንቅ
ረብ፡፡

5 ¹ከያንዳንዱ ሊቀ ካህናት ከሰዎች መካ
ከል ይመረጣል፤ የእግዚአብሔርም በሆነው ነገር
ላይ ሰዎችን በመወከል ለኀጢአት የሚሆ
ውን መስዋዕና መሥዋዕትን ለማቅረብ ይሾ
ማል፡፡ ²እርሱ ራሱ ድካም ያለበት በመ
ሆኑ፣ አላዋቂ ለሆኑትና ለሚባዝኑት ሊራ
ራላቸው ይችላል፡፡ ³ስለራሱ ኀጢአትና ስለ
ሌሎች ሰዎች ኀጢአት መሥዋዕት ማቅረብ
የተገባው በዚሁ ምክንያት ነው፡፡

⁴አርን እንደ ተጠራ በእግዚአብሔር መጠራት
አለበት እንጂ፣ ይህን ክብር ለራሱ የሚወ
ስድ ማንም የለም፡፡ ⁵እንዲሁም ክርስቶስ
ሊቀ ካህናት የመሆንን ክብር ለራሱ አልወ
ሰደም፤ ነገር ግን እግዚአብሔር፣
"አንተ ልጄ ነህ፤
እኔ ዛሬ አባት ሆንሁህ"[ᵃ] አለው፡፡

⁶እንዲሁም በሌላ ስፍራ፣
እንደ መልከ ጼዴቅ ሹመት፣
አንተ ለዘላለም ካህን ነህ" ይላል፡፡
⁷ኢየሱስ በዚህ ምድር በኖረበት ዘመን

5÷6 ቊ10ዘፍ14÷18፤መዝ110÷4፤ዕብ6÷20፣7÷1-22
5÷7 መዝ22÷24፤ማቴ27÷46፡50፤ማር14÷36፡ሉቃ22÷41-44፣23÷46

ᵃ14 ወይም ወደ ሰማደ ሰማያ
ᵇ5 ወይም መልጀሃለሁ፡፡

4÷9 *ስለዚህ የሰንበት ዕረፍት ... ገና ቀርቶለታል*፣ ወደ እግዚ አብሔር ዕረፍት መግባት የሚቻለው በልጁ በማመን ብቻ ነው፡፡

4÷10 *ከሥራው ያርፋል*፣ እግዚአብሔር የሥነ ፍጥረት ሥራውን ጨርሶ እንዳረፈ፣ አማኞችም ድነትን በገዛ ሥራቸው ለማግኘት የሚያደርጉት ጥረት አቁመው ክርስቶስ በመስቀል ላይ ሠርቶ በፈጸመው ሥራ ያርፋሉ፡፡ አንዳንድ ሊቃውንት እንደሚናገሩት እዚህ ላይ ጸሓፊው የሚናገረው አማኞች ስለሚያገኙት የመጨረሻው ዕረፍት ነው (ራእ 14÷13 ይመ)፡፡

4÷11 *እንትጋ* ድነትን በሥራ እንድናገኝ የቀረበ ጥሪ ሳይሆን፣ ወደ ድነቱ ዕረፍት በእምነት እንድንገባ እንጂ እስራ ኤላውያን በምድረ በዳ የፈጸሙትን አሳዛኝ ምሳሌ እንዳንከተል የተሰጠ ምክር ነው፡፡

4÷12-13፣ በቊ 11 ላይ የተሰጠው ምክር በሚገባ ማጤን ያስፈለገበትን ምክንያት የሚገልጽ ነው፡፡

4÷12 *የእግዚአብሔር ቃል*፣ የእግዚአብሔር እውነት የተገለጠው በኢየሱስ ነው (እርሱም *ሥጋ* የበለበሰው ቃል ነው፤ (ዮሐ 1÷1፡14 ይመ)፡ እዚህ ላይ የተነገረው "ቃል" የተገለጠው በቃል ማለት በአንደበት ነው፡፡ ይህ ብርቱ ኀይል ያለው የእግዚ አብሔር ቃል ሕያው በመሆኑ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ሲፈጽም እንደሚችል በብሉይና በአዲስ ኪዳን ተገልጾአል (መዝ 107÷20፤147÷18፤ኢሳ40÷8፤55÷11፤ገላ3÷8፤ኤፌ5÷26፤ያዕ1÷18፤ 1ጴጥ1÷23 ይመ)፡፡ የዕብራውያን መልእክት ጸሓፊም ሲናገር፣ ይህ ቃል ሁሉን በሚያይ ዐይን ስውር በሆነው ውስጣዊ አካላችን ዘልቆ በመግባት መመርመር የሚችል ሕያው ኀይል ነው፡፡ *ነፍስንና መንፈስን፣ ጅማትንና ቅልጥምን*፣ የሰውን ሁለንተናና ጥልቅ የሆነውን ውስጣዊ ማንነቱን የሚገልጽ ነው፡፡

4÷13 *ከእግዚአብሔር ዐይን የተሰወረ ምንም ፍጥረት የለም*፣ የመልእክቱ ጸሓፊ ቃሉ የሚሠራው ሥራና እግዚአብሔር የሚሠራው ሥራ አንድና ተመሳሳይ እንደ ሆኑ አድርጎ አቅርቦአቸዋል፣ በእርግጥም ደግሞ አንድና ተመሳሳይ ናቸው፡፡

4÷14-7÷28፣ የመዝ 110÷4 ግብራሪያ ሲሆን፣ ክርስቶስ የሚሻል ክህነት ስላለው ከአሮን በላይ መሆኑን በአጽንዖት የሚገ ልጽ ክፍል ነው፡፡

4÷14 *ታላቅ ሊቀ ካህናት*፣ 2÷17፤3÷1 ይመ፡፡ የመልእክቱ ጸሓፊ የክርስቶስ ክህነት ከአሮን ክህነት የሚበልጥ መሆኑን ለመግለጽ፣ ረጅም ማብራሪያውን እዚህ ላይ ይጀምራል፡፡ *ወደ ሰማ ያት*፣ ከአሮን ወገን የሆኑት ሊቀ ካህናት በስርየት ቀን በሕዝቡ ፊት አልፈው ወደ ቅድስት ቅዱሳን እንደሚገቡ ሁሉ (ዘሌ 16÷14፤17 ይመ)፣ ኢየሱስም ቆመው በሚያዩት ደቀ መዛሙ ርቱ ፊት ወደ ሰማይ ማለትም ወደ ሰማያዊቷ ቤተ መቅደስ ዐረገ፣ ይህም የቤዛት ሥራውን እንደ ፈጸመ ያሳያል፡፡ (ሐሥ 1÷9-11)፡፡ *እምነታችንን አጥብቀን እንያዝ*፣ የመልእክቱ ተደራሲዎች ከያዙት እምነት ለማፈግፈግ የዳዳቸው ይመስላል፡ (ተመሳሳይ ምክር መስጠቱን በ2÷1፤3÷6፤14 ላይ ይመ)፡፡

4÷15 *ነገር ግን እንደ እኛ በማንኛውም ነገር የተፈተነ*፣ 2÷18 ይመ፡፡ የመልእክቱ ጸሓፊ በክርስቶስና በእኛ ላይ የደረሰውን ፈተና ጎን ለጎን አስቀምጦ ያነጻጽራል፤ ክርስቶስ፣ በእኛ ላይ የደረሰውን ፈተና ሁሉ ባይቀበልም፣ እንደ እኛ በሁሉም ረገድ ተፈትኖአል፡፡ *ይሁን እንጂ ምንም ኀጢአት አል ሠራም*፣ የክርስቶስ መፈተን ከእኛ የሚለይበት ነገር ቢኖር በውጤቱ ብቻ ነው፤ ይኸውም እርሱ አንደ እኛ በተፈትኖ ጊዜ በፈተናው አልወደቀም (ማቴ 4÷1-11 ይመ)፡፡

5÷1-4፣ ሊቀ ካህናት ሆኖ ለማገልገል ሁለት መመዘኛ ዎችን ማሟላት ያስፈልጋል፤ (1) የሚመረጠው ሰው "ከሰዎች መካከል" (ቊ 1) መሆን አለበት፣ እንዲህ ከሆነ ሰዎችን ወክሎ በእግዚአብሔር ፊት መቆም ይችላል፡፡ (2) "በእግዚአብሔር መጠራት አለበት" (ቊ 4)፡፡

5÷1 *መባንና መሥዋዕትን*፣ 8÷3፤9÷9 ተመልከት፣ እንዲ ሁም የዘሌ 1÷2፤2÷1 ማብ ይመ፡፡

5÷2 *አላዋቂ ለሆኑትና ለሚባዝኑት*፣ ኢሳ 53 6 የመ፡፡ ባለማወቅ የሚፈጸመውን ኀጢአት (በዘሌ 4፤ዘኍ÷15÷27-29 እንደ ተጠቀሰው ዐይነት)፣ እግዚአብሔርን በመናቅ ሆን ብሎ ከሚሠ ራው ኀጢአት ጋር ያነጻጽሩ (ዘኍ 15÷30-31 ይመ፤ እንዲሁም ከዕብ 6÷4-6፤10÷26-31 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

5÷4 *ይህን ክብር ለራሱ የሚወስድ ማንም የለም*፣ ክርስቶስ በነበረበት ዘመን የሊቀ ካህናት ቢሮ በአንድ ቤተሰብ ቀኖተር ሥር ነበር፡፡

5÷5 *ክርስቶስ ሊቀ ካህናት የመሆንን ክብር ለራሱ አልወሰደም*፣ እዚህ ላይ የተጠቀሱት ሁለት ትንቢታዊ ምንባቦች እንደሚያመለክቱት፣ ልጁ የተሾመው በአብ ነው (መዝ 2÷7፤110÷4)፤ ደግሞም ሊቀ ክህነቱ እንደ አሮን ሹመት ሳይሆን "እንደ መልከ ጼዴቅ ሹመት" (ቊ 6) ነው፡፡ *እኔ ዛሬ አባት ሆንሁህ* የ1÷5፤ እና መዝ 2÷7-9 ማብ ይመ፤ ከሮሜ 1÷4 ጋር ያነጻጽሩ፡፡

5÷7 *ኢየሱስ በዚህ ምድር በኖረበት ዘመን*፣ እዚህ ላይ ለማ መልከት የተፈለገው ዋናው ነገር ክርስቶስ በጌቴሴማኒ የአት

ከሞት ሊያድነው ወደሚችለው ጸሎትንና ልመናን ከታላቅ ጩኸትና ከእንባ ጋር አቀረበ፤ ፍጹም ትሑት ሆኖ በመታዘዙም ጸሎቱ ተሰማለት። [8]የእግዚአብሔር ልጅ ቢሆንም እንኳ፣ ከተቀበለው መከራ መታዘዝን ተማረ፤ [9]በዚህም ፍጹም ሆኖ ከተገኘ በኋላ፣ እርሱን ለሚታዘዙ ሁሉ የዘላለም ድነት ምክንያት ሆነላቸው፤ [10]እንደ መልከ ጼዴቅ ሹመትም ሊቀ ካህናት ተብሎ በእግዚአብሔር ተሾመ።

በእምነት ስላለመጽናት የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

[11]ስለዚህ ጉዳይ የምንናገረው ብዙ ነገር አለን፤ ነገር ግን ለመማር ዳተኛ ስለ ሆናችሁ ለማስረዳት አስቸጋሪ ነው። [12]በዚህ ጊዜ አስተማሪዎች ልትሆኑ ሲገባችሁ፣ ገና የእግዚአብሔርን ቃል የመጀመሪያ ትምህርት የሚያስተምራችሁ ሰው ያስፈልጋች ኋል፤ የሚያስፈልጋችሁም ጠንካራ ምግብ ሳይሆን ወተት ነው። [13]ወተት የሚጋት ሁሉ ሕፃን ስለሆነ፣ ከጽድቅ ትምህርት ጋር ገና አልተዋወቀም። [14]ጠንካራ ምግብ ግን መልካሙን ከክፉው ለመለየት ራሳቸውን ልምምድ ያደረጉ ሰዎች ነው።

5:8 ሉቃ2፡8፤ ዕብ1፡2
5:9 ዕብ2፡10
5:10 ቁ+5፡6፤ ዕብ2፡17
5:12 1ቆሮ3፡2፤ ዕብ6፡11፤ 1ጴጥ2፡2
5:13 1ቆሮ14፡20
5:14 ኢሳ7፡15፤ 1ቆሮ2፡6
6:1 ሉቃ3፡12-14፤ ዕብ5፡12፤9፡14
6:2 ዮሐ3፡25፤ ሐሥ2፡24፤6፡6፤ 17፡18፡32
6:3 ሐሥ18፡21
6:4 ዘፍ3፡2ኢሳ2፡8፤ ዕብ10፡32
6:5 መዝ34፡8፤ ዕብ4፡12
6:6 ማቴ4፡31
2ጴጥ2፡21፤1ዮሐ5፡16

5ስለዚህ ስለ ክርስቶስ የተሰጠውን የመጀመሪያ ትምህርት ትተን ወደ ብስለት እንሂድ፤ ከሞተ ሥራ ንስሓ ስለ መግባትና[+] በእግዚአብሔር ስለ ማመን እንደ ገና መሠረትን አንጣል፤ [2]እንዲሁም ስለ ጥምቀቶች፣ እጆችን ስለ መጫን፣ ስለ ሙታን ትንሣኤና ስለ ዘላለም ፍርድ ትምህርት እንደ ገና አንመሥርት። [3]እግዚአብሔር ቢፈቅድ ይህን እናደርጋለን።

[4]አንድ ጊዜ ብርሃን የበራላቸውን፣ ሰማያዊውን ስጦታ የቀመሱትን፣ ከመንፈስ ቅዱስ ተካፋዮች የሆኑትን፣ [5]መልካሙን የእግዚአብሔር ቃልና የሚመጣውን ዓለም ኀይል የቀመሱትን፣ [6]በኋላ ግን የካዱትን እንደ ገና ወደ ንስሓ መመለስ አይቻልም፤ ምክንያቱም እነርሱ ለገዛ ጥፋታቸው የእግዚአብሔርን ልጅ እንደገና ይሰቅሉታል፤ ያዋርዱታልም።

[7]ዘወትር በእርሷ ላይ የሚወርደውን ዝናብ የምትጠጣና ለሚያርሷትም ፍሬ የምትሰጥ መሬት ከእግዚአብሔር በረከትን ትቀበላለች።

[+]1 ወይም ከከንቱ ሥርዐት

ክልት ስፍራ የደረሰበትን ሥቃይ ነው። *ከሞት ሊያድነው ወደሚችለው* ወደ አባቱ ነው። ኢየሱስ ከእርሱ እንዲያልፍ የፈለገው በሥጋው የሚቀበለውን መከራና ሞት ሳይሆን የሰዎችን ኀጢአት በመሸከሙ የሚደርስበትን እንደበት ሊገልጸው የማይቻለውን ሥቃይ ነው (ማቴ 27፡46 ይመ)። ምንም እንኳ የመከራው ጽዋ ከእርሱ እንዲወገድ ቢሰምንም፣ የአባቱን ፈቃድ ለመፈጸም ካለው ቀርተ አጽም ግን ከቶ አላመነታም (ማቴ 26፡36-46 ይመ)። *ተሰማለት*፡ አብ ትንሣኤ በመስጠት ጸሎቱ መልስ እንዲያገኝ አድርጎአል።

5፡8 *ከተቀበለው መከራ መታዘዝን ተማረ*፤ "ፍጹም" (ቁ፡ 9) ሊሆን የቻለው በተቀበለው መከራ (የ2፡10 ማብ ይመ)፤ ማለትም በምድረ በዳ በተቀበለው ፈተናና በመስቀል ላይ በተሸከመው መከራ ነው። ምንም እንኳ የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ልጅ ቢሆንም፣ ሥጋ የለበሰ ልጅ እንደ መሆኑ፣ መታዘዝን መማር ያስፈልገዋል፤ ይህ የሆነው ያልታዘዘበት ጊዜ ስለ ነበር ሳይሆን፣ ከዚህ በፊት ያላሳየውን መታዘዝ እንዲያሳይ በመጠራቱ ነው፡፡ የደረሰበት ፈተና እውነተኛ ከመሆኑም በላይ ውጊያውን በአሸናፊነት ለመወጣት እጅግ አስቸጋሪ ነበር፤ ይሁን እንጂ አዳም የሳተበትንና የወደቀበትን ነገር ኢየሱስ ተቋቁሞ ድል አደረገ፡፡ በዚህ ዐይነት ሰብአዊ ማለትም ሰው መሆኑ "ፍጹም ሆነ" (ቁ፡ 9)፤ ፍጹም በመሆኑም "ዘላለማዊ ቤዛነትን ሊያስገኝ" (9፡12 ይመ) ቻለ፡፡

5፡11 *ስለዚህ ጉዳይ የምንናገረው ብዙ ነገር አለን*፤ "እንደ መልከ ጼዴቅ ሹመት" (ቁ፡10) ስላለው፣ ስለ ክርስቶስ ዘላለማዊ ክህነት ነው፡፡ *ለመማር ዳተኛ ስለ ሆናችሁ*፤ በክርስትና ሕይወታቸው እያደጉ መሄድ ሲገባቸው ለመንፈሳዊ ነገር ልበ ሙትና ዳተኞች ሆነዋል (6፡12)፡፡

5፡12 *በዚህ ጊዜ*፤ አዲስ አማኞች አይደሉም፡፡ *የእግዚአብሔርን ቃል የመጀመሪያ ትምህርት*፤ እነዚህ ትምህርቶች በ6፡1-2 ላይ ተዘርዝረዋል (የዚህን ማብ ይመ)፡፡ በክርስትና ሕይወታቸው እየበሰሉ ለመሄድ ፍላ ከጀመሩ በኋላ እየተንሸራተቱ ቀድሞ ወደነበሩበት ስፍራ ይመለሳሉ፡፡ *ጠንካራ ምግብ* በምዕ 7 ላይ እንደሚገኘው ከባድ ትምህርት ነው፡፡

5፡14 *ለበሰሉ ሰዎች*፤ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ያደጉና የጠራ ማስተዋልና የማመዛዘን ችሎታ ያላቸው ክርስቲያኖች ናቸው፡፡ ያላቸው *መልካሙን ከክፉው ለመለየት*፤ በሥጋዊም ሆነ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ሕፃናት የሆኑ ሰዎች እንዲህ ማድረግ አይችሉም፡፡

6፡1-2 *እንደ ገና መሠረትን አንጣል*፤ እዚህ ላይ ስድስት መሠረታዊ አስተምህሮች ተወሥተዋል፤ እነዚህም (1) *ንስሓ*፤ አንድ ሰው ከኀጢአቱና ከንቱ ከሆነ ሥርዐት (አማራጭ ትርጕሙን ይመ) እንዲመለስ የሚያደርግ ፍጹም ለውጥ ነው፡፡ (2) *በእግዚአብሔር ስለ ማመን*፤ የንስሐ ሌላው ገጽታ ነው፡፡ ንስሓ ከኀጢአት ጨለማ መመለስ እንደ ሆነ ሁሉ፣ እምነት ደግሞ ወደ እግዚአብሔር ብርሃን መመለስ ነው፡፡ (3) *ስለ ጥምቀቶች*፤ የመልእክቱ ተደራሲዎች የሚያውቁአቸው ልዩ ልዩ ጥምቀቶች ሳይሆኑ አይቀሩም፤ እነርሱም አሕዛብ የአይሁድ እምነት ሲቀበሉ የሚጠመቁት ጥምቀት፣ መጥምቁ ዮሐንስ ያጠመቀው ጥምቀትና ኢየሱስ ያዘዘው ጥምቀት ናቸው (ማቴ28፡19)፡፡ (4) *እጆችን ስለ መጫን*፤ አንዳንድ ጊዜ ከጥምቀት በኋላ የሚፈጸም ሥርዐት ነው (ሐሥ 8፡16-17፤19፡5-6)፡፡ አለበለዚያ እጅ የሚጫነው ሰዎችን ለተለየ አገልግሎት ለመሾም ወይም ለመሳክ (ሐዋ 6፡6፤13፡3፤ 1ጢሞ 5፡22፤ 2ጢሞ 1፡6 ይመ)፣ ወይም ሕሙማንን ለመፈወስና (ማር 6፡5፤ 16፡18፤ ሉቃ 4፡40፤ ሐሥ 28፡8 ይመ) ቡራኬ ለመስጠት (ማቴ 19፡13-15 ይመ) ነው፡፡ (5) *ስለ ሙታን ትንሣኤና*፤ በመጨረሻው ቀን ሰዎች ሁሉ የሚያገኙትን ትንሣኤ ነው (ዮሐ 5፡25-29፤11፡25፤ 2ቆሮ 4፡14 ይመ)፡፡ (6) *ስለ ዘላለም ፍርድ*፤ የእግዚአብሔርን የማዳን ጸጋ በመናቅ በክፉ መንገዳቸው የቀጠሉትን ነው፡፡

6፡1 *ስለ ክርስቶስ የተሰጠውን የመጀመሪያ ትምህርት*፤ የ5፡12 ማብ ይመ፡፡

6፡3፤ በእግዚአብሔር ላይ መታመንን የሚገልፅ የተለመደ አባባል ነው (1ቆሮ 16፡17 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ የሰዎችን አእምሮና ልብ መክፈትና መንፈሳዊ ብስለትን ማምጣት የሚችል ጌታ ብቻ ነው፡፡

6፡4-6፤ ይህን ክፍል አስመልክቶ የሚሰጡት የታወቁት ትርጓሜዎች ከዚህ የሚከተሉት ናቸው፤ (1) ክፍሉ የሚናገረው በእርግጥ ድነታቸውን ስላጡ ሰዎች ነው፡፡ (2) በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ብስለት ያላሳዩትን የዕብራውያን ክርስቲያኖች (5፡11-14) በነገር ሁሉ እያደጉና እየበሰሉ መሄድ እንዳለባቸው የሚያሳስብ ሲሆን (በቁ፡1ይመ)፣ ይህ ሳይሆን ቢቀር እግዚአብሔር እንደሚቀጣቸውና እንደሚፈርድባቸው (ቁ፡7-8 ይመ) የሚገልጽ ማምታቱ ሐሳብ ነው፡፡ (3) ክርስቲያኖች ነን ሲሉ የነበሩ ትንና በኋላ ግን ከህደታቸው፣ እምነታቸው ቀድሞውኑ እውነተኛ እንዳልሆነ ያሳየውን የሚያመለክት ነው (ከ1ዮሐ2፡19 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ ይህ አመለካከት ከምዕ3-4 ያለውን ክፍል የሚያየው እንደ ማስጠንቀቂያ ሲሆን፣ ለዚህም መሠረት ያደረገው እስራኤላውያን በምድረ በዳ ሳሉ የፈጸሙትን ዐመፅ ነው፡፡ እስራኤል የተስፋቪቱን ምድር ከሰለለችና ፍሬዋንም ከቀመሰች በኋላ ወደ ምድሪቱ መግባት እንዳልቻለች ሁሉ፣ እኛም አማኞች ነን የሚሉት የዕብራውያን ክርስቲያኖች ከበራላቸው "ብርሃን" በልበ ደንዳናነት ዘወር ካሉ ንስሓ መግባት አይችሉም፡፡

6፡5 *የሚመጣውን ዓለም*፤ ማር 10፡30 እና ማብ ይመ፤ እንዲሁም 1ጢሞ 6፡19 ይመ፡፡

6፡7-8፤ ከፍ ብሎ የተሰጠውን ማስጠንቀቂያ በአጭሩ የሚገልጽ ሥዕላዊ ምሳሌ ነው (ዮሐ 15፡5-6፤ 2ጴጥ 2፡20-21፤

[8]ነገር ግን እሾህና አሜከላ የምታበቅል መሬት ዋጋ ቢስ ትሆናለች፤ መረግሟያ ዋም ተቃርቦአል፤ መጨረሻዋም በእሳት መቃጠል ነው፡፡

[9]ወዳጆች ሆይ፤ ምንም እንኳ እንደዚህ ብንናገርም፣ ከድነታችሁ ጋር የተያያዘ ታላቅ ነገር እንዳላችሁ እርግጠኞች ነን፡፡ [10]እግዚአብሔር ዐመፀኛ አይደለም፤ እርሱ ሥራ ችሁን እንዲሁም በፊትም ሆነ አሁን ቅዱ ሳንን በመርዳት ስለ ስሙ ያሳያችሁትን ፍቅር አይረሳም፡፡ [11]የተሰጠው ተስፋ እስኪ ፈጸም ድረስ እያንዳንዳችሁ እንዲህ ያለውን ትጋት እስከ መጨረሻ እንድታሳዩ እንመ ኛለን፡፡ [12]በእምነትና በትዕግሥት የተስፋ ውን ቃል የሚወርሱትን እንድትመስሉ እንጂ ዳተኞች እንድትሆኑ አንፈልግም፡፡

የእግዚአብሔር የተስፋ ቃል እርግጠኝነት

[13]እግዚአብሔር ለአብርሃም ተስፋ በሰጠው ጊዜ፣ የሚምልበት ከእርሱ የሚበልጥ ሌላ ባለ መኖሩ፣ በራሱ ማለ፤ [14]እንዲህም አለ፤ "በእርግጥ እባርክሃለሁ፤ ዘርህንም አበዛዋለሁ፡፡" [15]አብርሃምም በትዕግሥት ከጠበቀ በኋላ የተ ሰጠውን ተስፋ አገኘ፡፡

[16]ሰዎች ከእነርሱ በሚበልጥ ይምላሉ፤ መሐላውም የተባለውን ነገር ስለሚያጸና፣ በመካከላቸው የተነሣው ክርክር ሁሉ ይወ ገዳል፡፡ [17]እግዚአብሔር የማይለወጥ ዐላማውን ለተስፋው ቃል ወራሾች ግልጽ ለማድረግ ስለፈለገ፣ በመሐላ አጸናው፤ [18]እግዚአብሔር ከቶ ሊዋሽ አይችልም፤ እርሱ በሁለት በማ ይለወጡ ነገሮች በፈታችን ያለውን ተስፋ ለመያዝ ወደ እርሱ ለሸሸን ለእኛ ብርቱ መጽናናት እንድናገኝ አድርጎአል፡፡ [19]እኛም የነፍስ መልሕቅ የሆነ ጽኑና አስተማማኝ ተስፋ አለን፤ ይህም ተስፋ ከመጋረጃው በስተጀርባ ወዳለው ውስጠኛ መቅደስ ይገባል፡፡ [20]ይህም ስፍራ ኢየሱስ ስለ እኛ ቀድሞ የገባበት ነው፡፡ እርሱም እንደ መልከ ጼዲቅ ሹመት ለዘላለም ሊቀ ካህናት ሆኖአል፡፡

ካህኑ መልከ ጼዲቅ

7 ይህ መልከ ጼዲቅ የሳሌም ንጉሥና የልዑል እግዚአብሔር ካህን ነበር፤ እርሱም አብርሃም ነገሥታትን ድል አድርጎ ሲመለስ አግኝቶት ባረከው፤ [2]አብርሃምም ከሁሉ ነገር ዓሥራት አውጥቶ ሰጠው፡፡ በመጀመ ሪያ ስሙ "የጽድቅ ንጉሥ" ማለት ነው፤ ኋላም ደግሞ "የሳሌም ንጉሥ" ማለትም "የሰላም ንጉሥ ማለት" ነው፡፡ [3]አባትና እናት ወይም የትውልድ ሐረግ የለውም፤ ለዘመኑ መጀ መሪያ፣ ለሕይወቱም ፍጻሜ የለውም፤ ነገር ግን እንደ እግዚአብሔር ልጅ ለዘላለም ካህን ሆኖ ይኖራል፡፡

[4]እስቲ እርሱ የቱን ያህል ታላቅ እንደ ሆነ ዐስቡ፤ ርእሰ አበው የሆነው አብር ሃም እንኳ ካገኘው ምርኮ ዓሥራት አው ጥቶ ሰጠው፡፡ [5]ከህነት የተሰጣቸው የሌዊ ልጆች ምንም እንኳ ወንድሞቻቸው የአብ ርሃም ዘሮች ቢሆኑም፣ ከሕዝቡ ማለት

6፡8 ዘፍ3፡17+18፤ ኢሳ5፡6፤27፡4
6፡9 1ቆሮ10፡14
6፡10 ማቴ10፡40-42፤ 1ተሰ1፡3
6፡11 ዕብ3፡6
6፡12 2ተሰ1፡4፤ ዕብ10፡36፤13፡7፤ ያዕ1፡3፤ራእ13፡10፤ 14፡12
6፡13 ዘፍ22፡16፤ ሉቃ1፡73
6፡14 ዘፍ22፡17
6፡15 ዘፍ21፡5
6፡16 ዘፀ22፡1
6፡17 ቊ18፡ መዝ110፡4፤ሮሜ 4፡16፤ዕብ11፡9
6፡18 ዘኍ23+19፤ ቲቶ1፡2፤ዕብ3፡6
6፡19 ዘሌ16፡2፤ ዕብ9፡2፡3:7
6፡20 ዕብ2፡17፤ 4፡14፤5፡6
7፡1 ቊ6፤ ዘፍ14፡18-20፤ መዝ76፡2፤ሚሮ5፡7
7፡3 ቊ6፤ማቴ4፡3
7፡4 ዘፍ14፡20፤ ሐሥ2፡29
7፡5 ዘኍ18+21፡26

1ዮሐ 5፡16 ይመ)፡፡

6፡9፤ *ከድነታችሁ ጋር የተያያዘ ታላቅ ነገር እንዳላችሁ እርግጠኞች ነን*፡ ምንም እንኳ የመልእክቱ ጸሓፊ፣ ከተደራሲ ዎቹ መካከል አንዳንዶቹ ገና ድነት ያልተከበሉ መሆንቸውን ቢናገርም፣ እግዚአብሔር በመካከላቸው እንደሚሠራ እርግጠኛ ነው፡፡ የተለወጠው ሕይወታቸውና የፍቅር ሥራቸው(ቊ. 10) በእርግጥም ብዚዎቹ ዳግም ልደት ያገኙ መሆናቸውን ይመሰክራል፡፡

6፡11 *እስከ መጨረሻ*፡ በእምነታቸው እስከ መጨረሻ ጸንተው እንዲገኙ የቀረበ ጥሪ ነው፤ ምክንያቱም ድነት እንደ ተቀበሉ የሚያረጋግጡት ጸንተው ሲገኙ ነው፡፡ *የተሰጠው ተስፋ*፡ 11፡1፤ 2ጴጥ 1፡10 ይመ፡፡

6፡12 *በእምነትና በትዕግሥት የተስፋውን ቃል የሚወርሱትን*፡ እነማን እንደሆኑ ምዕ11 ይመ፡፡

6፡13 *እግዚአብሔር ለአብርሃም ተስፋ በሰጠው ጊዜ*፡ ዘሩን እንደሚያበዛለት የሰጠውን ተስፋ ያጸናለት በመሐላ ነው፤ ይህም ተስፋው የማይለወጥ መሆኑን ያረጋግጣል (ዘፍ 22፡16-18 ይመ)፡፡ በመሠረቱ መሐላ በጎጢያት የወደቁ ሰዎች መለያ ነው፤ ምክንያቱም የሰዎች ቃል ሁልጊዜ የሚታመን አይደለም፡፡ እግዚአብሔር የተናገረውን ቃል በመሐላ ሲያጸና ራሱን በወደቁ ሰዎች ደረጃ ዝቅ አድርጎአል፤ በዚህ ዐይነት ፍጹም ታማኝ የሆነውን ቃሉን ይበልጥ ታማኝ አደረገ (ቊ. 18 ይመ)፡፡

6፡15 *በትዕግሥት ከጠበቀ በኋላ*፡ ሉ25 ዓመት ጠብቋል (ዘፍ 12፡3-4፤ 21፡5 ይመ)፡፡ *የተሰጠውን ተስፋ አገኘ*፡ ልጁ ይስሐቅ ተወለደ ነው (ዘፍ 17፡2፤18፡10፤21፡5)፡፡

6፡18 *በሁለት የማይለወጡ ነገሮች*፡ ፍጹም ታማኝ የሆነውን የእግዚአብሔርን የተስፋ ቃልና ተስፋውን የሚያጸና ውን የእግዚአብሔርን መሐላ ነው፡፡ *ብርቱ መጽናናት እንድ ናገኝ አድርጎአል*፤ የምንጽናናው አብርሃም በተስፋ ብቻ ያየውን (11፡13፤ ዮሐ 8፡56) የተስፋውን ቃል ፍጻሜ ወደኋላ ተመልሰን መመልከት ስለምንችል ነው፡፡

6፡19 *የነፍስ መልሕቅ የሆነ ጽኑና አስተማማኝ*፤ መልሕቅ አንድ መርከብ ስፍራዋን ጠብቃ እንድትቆም እንደሚያደርገ ሁሉ፣ በክርስቶስ ያለን ተስፋም የድኅነታችን ዋስትና ነው፡፡ *ከመጋረጃው በስተጀርባ ወዳለው ውስጠኛ መቅደስ*፤ የመርከቦች መልሕቅ የሚጣለው ወደ ታች ወደ ባሕሩ ወለል ሲሆን፣ የክር ስቲያኖች መልሕቅ ግን ወደ ላይ ወደ እውነተኛዪቱ ሰማያዊት መቅደስ በመሄድ በራሱ በእግዚአብሔር ላይ ይታሰራል፡፡

6፡20 *እንደ መልከ ጼዲቅ ሹመት ለዘላለም ሊቀ ካህናት*፤ የመልእክቱ ጸሓፊ በሰፊው የሚያብራራው ዐቢይ ጭብጥ ነው (ምዕ 7)፡፡

7፡1 *መልከ ጼዲቅ*፡ ዘፍ 14፡18-20 እና ማብ ይመ፡፡ *ንጉሥና...ካህን*፡ መልከ ጼዲቅ ንጉሥም ካህንም መሆኑ ልዩ ትኩረት ተሰጥቶታል፤ ይህም የክርስቶስ ምሳሌ ሆኖ ከቀረበባቸው መንገዶች አንዱ ነው፡፡ *የሳሌም*፤ ኢየሩሳሌም ማለት ነው (የዘፍ 14፡18 ማብ ይመ)፡፡

7፡2 *የጽድቅ ንጉሥ...የሳሌም ንጉሥ*፤ ስመሲሑ የተሰጡ መጠርጋት ናቸው (ኢሳ 9፡6-7፤ ኤር 23፡5-6፤ 33፡15-16 ይመ)፡፡

7፡3 *አባትና...ያለውም...ለሕይወቱም ፍጻሜ የለውም*፤ በመጀመሪያዎቹ የዘፍጥረት ምዕራፎች ውስጥ ከምናየው ነገር የተለየ ሲሆን፣ በዘፍ 14፡18-20 ላይ ስለ መልከ ጼዲቅ የትውልድ ሐረግም ሆነ የልጅነት ዘመን ወይም ሥራ፣ ስደቱም ሆነ ሞቱ ምንም የጠቀሰ ነገር የለም፡፡ በአንዳንድ ወቅት ይኖር የነበረ ሠሥ ስለመሆኑ ግን ግልጽ ነው፤ የዕብራውያን መልእክት ጸሓፊ (የአይሁድን ትርጓሜ በመከተል) ቅዱሳት መጻሕፍት ስለ መልከ ጼዲቅ የትውልድ ሐረግ ሳይናገሩ በዝምታ ቢያልፉም፣ ያን ዝምታ መሠረት በማድረግ መልከ ጼዲቅ የክርስቶስ ምሳሌ መሆኑን ይናገራል፡፡ የመልከ ጼዲቅ ክህነት፣ ክርስቶስ ዘላለ ማዊና ክህነቱም ፍጻሜ እንደሌለው ያሳያል፡፡ አንዳንድ ሰዎች መልከ ጼዲቅ ለአብርሃም መታየቱን፣ ክርስቶስ ሥጋ ከመልበሱ በፊት ለሰዎች ይገለጥ ነበር ከሚለው ጋር በማያያዝ፣ ለአብርሃም የተገለጠለት ክርስቶስ ነው የሚል እምነት አላቸው፤ ሆኖም "እንደ እግዚአብሔር ልጅ" የሚለው ማነጻጸሪያ ይህ አባባል ትክክል እንዳልሆነ ያመለክታል፡፡

7፡4 *እስቲ እርሱ የቱን ያህል ታላቅ እንደ ሆነ ዐስቡ*፤ ዓሥራት የሚቀበል ዓሥራት ከሚሰጥ ይልቅ እንደሚበልጥ የታወቀ ነው፤ ደግሞም "ትንሹ በትልቁ እንደሚባረክ ግልጽ ነው" (ቊ. 7)፡፡ በሁለቱም መንገድ ቢሆን መልከ ጼዲቅ ከአብርሃም ይበልጣል፡፡

ከገዛ ወንድሞቻቸው ዓሥራት እንዲቀበሉ
ሕጉ ያዛል፥ [6]ይህ ግን ትውልዱ ከሌዊ
ወገን አይደለም፥ ይሁን እንጂ ከአብርሃም
ዓሥራት ተቀበለ፤ የተስፋ ቃል የተቀበለው
ንም ባረከው። [7]ትንሹ በትልቁ እንደሚባረክ
ጥርጥር የለውም፥ [8]በአንድ በኩል ዓሥራት
የሚቀበሉት ሟች ሰዎች ናቸው፤ በሌላ
በኩል ግን ሕያው ሆኖ እንደሚኖር የተመ
ሰከረለት ይቀበላል። [9]እንዲያውም ዓሥ
ራት የሚቀበለው ሌዊ፣ ራሱ በአብርሃም
በኩል ዓሥራት ከፍሎአል ማለት ይቻላል፤
[10]ምክንያቱም መልከ ጼዴቅ አብርሃምን
ባገኘው ጊዜ፣ ሌዊ ገና በአባቱ በአብርሃም
አብራክ ነበር።

ኢየሱስ እንደ መልከ ጼዴቅ

[11]ፍጹምነት የተገኘውና ሕጉ ለሕዝቡ
የተሰጠው በሌዊ ክህነት መሠረት ቢሆን
ኖሮ፣ እንደ አሮን ሳይሆን እንደ መልከ
ጼዴቅ ሹመት ያለው ሌላ ካህን መምጣቱ
ለምን አስፈለገ? [12]ክህነት ለውጥ ካለ ሕጉም
ሊለወጥ ግድ ነውና። [13]ይህ ሁሉ የተነገረ
ለት እርሱ ከሌላ ነገድ ነው፤ ከዚያም ነገድ
በመሠዊያ ያገለገለ ማንም የለም። [14]ጌታ
ችን ከይሁዳ ነገድ እንደመጣ ግልጽ ነውና፤
ሙሴ ስለ ካህናት ሲናገር ይህን ነገድ አስመ
ልክቶ የተናገረው ምንም ነገር የለም። [15]እንደ
መልከ ጼዴቅ ያለ ሌላ ካህን ቢነሣ ግን እኛ
የተናገርነው ይበልጥ ግልጽ ይሆናል፤ [16]እርሱ
ካህን የሆነው በማይጠፋ የሕይወት ኀይል
መሠረት እንጂ፣ እንደ ትውልዱ የአዝ ሥር
ዐት አይደለም፥ [17]እንዲህ ተብሎ ተመስክ
ሮለታል፤
"እንደ መልከ ጼዴቅ ሹመት፣
አንተ ለዘላለም ካህን ነህ።"

7፡6 ዘፍ14፡19፡20፡ ሮሜ4፡13
7፡8 ዕብ5፡6፡6፡20
7፡11 ቊ17፡8፡19፡ ዕብ5፡6፡8፡7፡10፡1
7፡13 ቊ11፡14
7፡14 ኢሳ11፡1፡ ማቴ1፡312፡61 ሉቃ3፡33፡ሉቃ5፡5
7፡17 ቊ21፡ መዝ110፡4፡ዕብ5፡6
7፡18 ሮሜ8፡3
7፡19 ቊ11፡25፡ ሮሜ3፡20፡
7፡7፡3ገላ3፡21፡ ዕብ3፡6፡4፡16፡ 9፡9፡10፡1ዕብ22፡ያዕ4፡8
7፡21 ዘኍ23፡19፡ 1ሳሙ15፡29፡መዝ110፡4፡ሚል3፡6፡ ሮሜ11፡29፡ዕብ5፡6
7፡22 ሉቃ22፡20
7፡24 ቊ28
7፡25 ቊ19፡ ሮሜ8፡34፡11፡14
7፡26 2ቆሮ5፡21፡ ዕብ2፡17፡14፡14
7፡27 ሮሜ6፡10፡ ኤፌ5፡2፡ዕብ5፡1፡ 3፡9፡12፡14፡ 26፡28፡10፡10፡ 1ጴጥ3፡18
7፡28 ዕብ1፡2፡ 2፡10፡5፡2

[18]የቀድሞው ትእዛዝ ደካማና የማይጠ
ቅም በመሆኑ ተሽሮአል፤ [19]ሕጉ ማንንም
ፍጹም ሊያደርግ ስለማይችል ወደ እግዚ
አብሔር የምንቀርብበት የተሻለ ተስፋ መጥ
ቶአል።

[20]ይህ ያለ መሐላ አልሆነም፤ ሌሎች ካህ
ናት የሆኑት ያለ መሐላ ነው፤ [21]እርሱ ግን
ካህን የሆነው በመሐላ ነው፤ ምክንያቱም
እግዚአብሔር እንዲህ ብሎ ተናግሮለታል፤
"ጌታ ማለ፤
ዐሳቡንም አይለውጥም፤
'አንተ ለዘላለም ካህን ነህ።' "
[22]ከዚህ መሐላ የተሥሣ፣ ኢየሱስ ለተሻለ ኪዳን
ዋስ ሆኖአል።

[23]በአገልግሎታቸው እንዳይቀጥሉ ሞት
ስለ ከለከላቸው፣ የቀድሞዎቹ ካህናት ቊጥ
ራቸው ብዙ ነበር፤ [24]ኢየሱስ ግን ለዘላለም
የሚኖር በመሆኑ፣ ክህነቱ የማይሻር ነው።
[25]ስለዚህ ስለ እነርሱ እየማለደ ሁልጊዜ
በሕይወት ስለሚኖር፣ በእርሱ በኩል ወደ
እግዚአብሔር የሚመጡትን ፈጽሞ ሊያ
ድናቸው ይችላል።

[26]እንግዲህ ለእኛ የሚያስፈልገን፣ ቅዱስ፣
ነቀፋ የሌለበት፣ ንጹሕ፣ ከኀጢአተኞች የተ
ለየና ከሰማያት በላይ የከበረ እንደዚህ ያለ
ሊቀ ካህናት ነው። [27]እርሱም እንደ ሌሎቹ
ሊቃነ ካህናት፣ መጀመሪያ ስለራሱ ኀጢ
አት ከዚያም ስለ ሕዝቡ ኀጢአት በየቀኑ
መሥዋዕት ማቅረብ አያስፈልገውም፤ ራሱን
በሰጠ ጊዜ፣ ስለ ኀጢአታቸው ለአንዴና
ለመጨረሻ ጊዜ መሥዋዕት አቅርቦአልና።
[28]ሕጉ ደካማ የሆኑትን ሰዎች ሊቃነ ካህ
ናት አድርጎ ይሾማልና፤ ከሕግ በኋላ

[0]25 ወይም ለዘላለም

7፡11 *መሠረት ቢሆን*፡ በሌዋውያን ክህነት መሠረት ነው፡፡ *ሕጉ ... የተሰጠው*፡ የሙሴ ሕግና ክህነት አብረው የሚሄዱ ናቸው፡፡ ሰዎች ሁሉ ኀጢአተኞች በመሆናቸው ከሕግ ኮነኔ ሥር ናቸው፤ ስለዚህ በእነርሱና በእግዚአብሔር መካከል ሆኖ የሚ ማልድ ሥርዐተ ክህነት የግድ ያስፈልጋቸዋል፡፡ *እንደ አሮን ሳይሆን እንደ መልከ ጼዴቅ ሹመት*፡ የአሮን (የሌዋውያኑ) ክህ ነት ፍጹም አለመሆኑን፣ ባንጻሩም የመልከ ጼዴቅ ግን ፍጹም እንደሆነ ያመለክታል፡፡ ለዘላለም ካህን የሚሆነው እንደሚመጣ የተነገረው (መዝ 110፡10) የሌዋውያኑ ክህነት አገልግሎት በመ ስጠት ላይ አያለ ነው፤ ይህም አሁን ያለው ሥርዐተ ክህነት ወደ ፊት በሚመጣው የተሻለ ክህነት እንደሚተካ ያሳያል፡፡

7፡16 *ካህን የሆነው...እንደ ትውልዱ የሕግ ሥርዐት አይደለም*፡ በሙሴ ሕግ መሠረት በክህነት ማገልገል የሚችሉት ከሌዊ ወገን የሆኑ ብቻ ናቸው (ዘፍ 18፡1)፤ ኢየሱስ ግን የመጣው የክህነት አገልግሎት ካልተሰጠው ከይሁዳ ነገድ ነው (ቊ. 14-15)፡፡ *በማይጠፋ የሕይወት ኀይል*፡ በመዝ 110፡4 መሠረት በመልከ ጼዴቅ ሹመት ሥርዐት የሚመጣ ካህን "የዘላለም ካህን" ነው፡፡

7፡18 *የቀድሞው ትእዛዝ ደካማና የማይጠቅም በመሆኑ*፡ ሕጉ ቅዱስና መልካም ነው (ሮሜ 7፡12)፤ ይሁን እንጂ ሕጉን በመተላለፍ ኀጢአት የሚሠሩትን ሊያጸድቃቸው ወይም ሕጉ የሚጠይቀውን ሁሉ ለመፈጸም የሚያስችል ኀይል ሊሰጣቸው አይችልም (ሥ. 19)፡፡

1፡19፡ ሕጉ ወደ ፊት ለሚመጣው የሚያዘጋጅ ብቻ እንጂ (ገላ 3፡23-25 ይመ) ፍጹም ሊያደርግ አይችልም (ማቴ 5፡17 ይመ)፡፡ *የተሻለ ተስፋ*፡ አዲሱ ኪዳን የተሻለ ነው፤ ምክንያቱም ያገኘነው ቤዛነት ፍጹምና ወደ እግዚአብሔርም ፊት ሊያቀርበን የሚችል መሆኑን ያረጋግጥልናል፡፡ የቊሊ 1፡5 ማብ ይመ፡፡

7፡20፡ የሌዋውያኑ ክህነት ሲመሠረት እግዚአብሔር አል ማለም፡፡ በመዝ110 ላይ ቃል የተገባው ክህነት በመሐላ የጸና በመሆኑ እጅግ የላቀ ነው፡፡

7፡22 *ለተሻለ ኪዳን*፡ ምዕ8-10 ይመ፡፡

7፡23 *በአገልግሎታቸው እንዳይቀጥሉ ሞት ስለ ከለከላቸው*፡ የሌዋውያኑ ሥርዐተ ክህነት ፍጹም እንዳልሆነ የሚያሳይ ተጨማሪ ማስረጃ ነው፡፡

7፡25 *ፈጽሞ*፡ ፍጹምነትና ሙሉነት የሚለውን ሐሳብ ሊይዝ ይችላል፤ አማራጭ ትርጉሙን ይመ፡፡ ኢየሱስ ለዘላለም ፍጹም ሊቀ ካህናት ነው፤ በመሆኑም ፈጽሞና ሁልጊዜ ሊያድነን ይችላል፡፡ *እየማለደ ሁልጊዜ በሕይወት ስለሚኖር*፡ ሕዝቡ ያለ ካህን የሚሆንበት ጊዜ አይኖርም (ዮሐ 17፡ 1ዮሐ 2፡1 ይመ)፡፡

7፡26 *የሚያስፈልገን*፡ ከኀጢአትና ኀጢአት ከሚያስ ከትለውም ቅጣት ሊታደገን የሚችል ነው፡፡

7፡27 *በየቀኑ*፡ ዓመቱን በሙሉ ያለማቋረጥ የሚቀርበውን መሥዋዕት የሚያመለክት ሲሆን (ዘፀ 29፡36-42)፤ ይህም መሥዋዕቱ በማያዳግም ሁኔታ ለኀጢአት መፍትሔ ሊሰጥ እንደማይችል አንዱ ማስረጃ ነው፡፡ *መጀመሪያ ስለ ራሱ ኀጢአት*፡ ኀጢአት የሌለ በት ስለ ሆነ፣ ስለ ራሱ መሥዋዕት ማቅረብ አያስፈልገውም፤ ስለ ዚህም የክርስቶስ ክህነት የላቀ ነው፡፡ *ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ*፡ በዕብራውያን መልእክት ውስጥ ቀልፍ ሐረግ ነው (9፡12፡26፡ 10፡2፡10 ይመ)፡፡ ሌዋውያን ካህናት በየዕለቱ ለእግዚአብሔር መሥ ዋዕት ማቅረብ ነበረባቸው፤ ኢየሱስ ግን ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ራሱን መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ፡፡ *ራሱን በሰጠ ጊዜ*፡ ሌዋው ያን ካህናት መሥዋዕት አድርገው የሚያቀርቡት እንስሳትን ብቻ ሲሆን፣ የእኛ ሊቀ ካህን ግን ራሱን መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ፤ በዚህ ዐይነት ፍጹም ምትክ ሆነን፡፡

7፡28 *ደካማ የሆኑትን ሰዎች*፡ ደካማ የሆኑት (1) ሟችና ከዚህም የተነሣ ዘላለማዊነት የሌላቸው በመሆኑ ቊ. 23፤ (2)

የመጣው መሐላ ግን ለዘላለም ፍጹም የሆነ
ውን ልጅ ሾሞአል፡፡

የአዲስ ኪዳን ሊቀ ካህናት

8 እንግዲህ የምንናገረው ዋናው ነገር ይህ
ነው፤ በሰማያት በግርማው ዙፋን ቀኝ
የተቀመጠ እንዲህ ያለ ሊቀ ካህናት አለን፤
[2]እርሱም በሰው ሳይሆን በጌታ በተተከለ
ችው፣ እውነተኛ ድንኳን በሆነችው ቤተ
መቅደስ አገልጋይ ነው፡፡

[3]እያንዳንዱ ሊቀ ካህናት የሚሾመው
መባንና መሥዋዕትን ለማቅረብ ነው፤ ስለ
ዚህ ይኸኛውም ካህን የግድ የሚያቀርበው
ነገር ያስፈልገዋል፡፡ [4]እርሱ በምድር ቢኖር
ኖሮ ካህን ባልሆነም ነበር፤ ምክንያቱም በሕግ
በታዘዘው መሠረት መባን የሚያቀርቡ ሰዎች
አሉ፡፡ [5]እነርሱ ያገለገሉት በሰማይ ላለችው
መቅደስ ምሳሌና ጥላ በሆነችው ውስጥ
ነው፤ ሙሴ ድንኳኒቱን ለመሥራት በተ
ነሣ ጊዜ፣ "በተራራው ላይ በተገለጠልህ
ምሳሌ መሠረት ሁሉን ነገር እንድታደርግ
ተጠንቀቅ" የሚል ትእዛዝ የተሰጠው በዚህ
ምክንያት ነበር፡፡ [6]ነገር ግን ኢየሱስ መካከ
ለኛ የሆነበት ኪዳን ከቀድሞው እንደሚበ
ልጥ ሁሉ፣ የተቀበለውም አገልግሎት ከእነ
ርሱ አገልግሎት ይበልጣል፤ ይህም የተመ
ሠረተው በተሻለ የተሰፋ ቃል ላይ ነው፡፡

[7]የመጀመሪያው ኪዳን ምንም ጉድለት
ባይኖነበት ኖሮ፣ ለሁለተኛው ስፍራ ባለተፈ
ለገም ነበር፡፡ [8]ነገር ግን እግዚአብሔር በሕዝቡ
ላይ ጉድለት በማግኘቱ እንዲህ ይላቸዋል፥
"ከእስራኤል ቤት ጋር፣
ከይሁዳም ቤት ጋር፣
አዲስ ኪዳን የምገባበት፣
ጊዜ ይመጣል፤
ይላል ጌታ፡፡
[9]ይህም እነርሱን ከግብፅ ምድር ለማውጣት
እጃቸውን በያዝሁ ጊዜ፣
ከቀድሞ አባቶቻቸው ጋር እንደ ገባሁት ኪዳን
አይደለም፤
ምክንያቱም እነርሱ በኪዳኔ አልጸኑም፤
እኔም ከእነርሱ ዘወር አልሁ፤
ይላል ጌታ፡፡
[10]ከዚያን ጊዜ በኋላ፣
ከእስራኤል ቤት ጋር የምገባው ኪዳን
ይህ ነው፤
ይላል ጌታ፤
ሕጌን በአእምሮአችው አኖራለሁ፤
በልባቸውም እጽፈዋለሁ፡፡
እኔ አምላካቸው እሆናለሁ፤
እነርሱም ሕዝቤ ይሆናሉ፡፡
[11]ከእንግዲህ ማንም ሰው ጐረቤቱን ወይም
ወንድሙን፣
'ጌታን ዕወቅ' ብሎ አያስተምርም፤
ምክንያቱም ከታናሹ ጀምሮ እስከ
ታላቁ ድረስ፣
ሁሉም ያውቁኛል፡፡
[12]በደላቸውን ይቅር እላለሁ፤ ኀጢአታቸውን
ከእንግዲህ አላስብም፤
[13]ይህን ኪዳን፣ "አዲስ" በማለቱ የፊተ
ኛውን ኪዳን አርጌ አድርጎታል፤ ስለዚህ
ያረጀ ያፈጀው የሚጠፋበት ጊዜ ተቃርቦአል፡፡

8:1 ግር16፥19፤ ዕብ2፥17፤4፥14
8:2 ዕብ9፥11፡24
8:3 ዕብ2፥17፤ 5፥1፡9፥9፡14
8:4 ዕብ5፥11፡9፥9
8:5 ዘፀ25፥40፤ ቁላ2፥17፤ዕብ9፥23፤ 10፥1፡11፥7፡12፥25
8:6 ቀሥ8:13፤ ሉቃ22፥20፣ገላ3፥20
8:7 ዕብ7፥11፡ 18፥10፤1
8:8 ቀሥ6:13፤ ሉቃ22፥20
8:9 ዘፀ19፥5፡6፤ 20፥1-17
8:10 ሕዝ11፥20፤ ዘፍ8፥8፤ሮሜ 11፥27፤2ቆሮ3፥31፡ ዕብ10፥16
8:11 ኢሳ54፥13፤ ዮሐ6፥45
8:12 ኤር31፥31-34፤ ዕብ10፥17
8:13 ቀሥ6:8፤ ሉቃ22፥20፤2ቆሮ5፥17

ኀጢአተኞች በመሆናቸውና ቀሥ. 27፤ (3) ማቅረብ የሚችሉት መሥዋዕት እንስሳትን ብቻ በመሆኑና እንሳሳት ደግሞ በእግዚ አብሔር አምላክ ለተፈጠረ ሰው፣ ትክክለኛ ምትክ መሆን ስለ ማይችሉ ነው (ዘፍ 1፥26-28 እና ግብ ይመ)፡፡ *ለዘላለም ፍጹም የሆነውን*፣ ክርስቶስ ፍጹም ሊሆን የቻለው በኀጢአት ሳይሸነፍ ፈተናን በመቀበሉ ነው (የ2፥1015፥8 ግብ ይመ)፡፡ ይልቁንም አባቱን ፍጹም በመታዘዙ፣ ዘላለማዊ ፍጽምናን መሠረተ፡፡

8፥1-10፡39፡ የዚህ ክፍል ዐቢይ ሀሳብ የሠረጸው በኤር 31፥31-34 ከተሰጠው ትንታኔ ሲሆን፣ ክርስቶስ "ለተሻለ ኪዳን" መካከለኛ መሆኑን እጉልቶ የሚያሳይ ነው (7፥22)፡፡

8፥1፡ የ1፥2-3 ግብ ይመ፡፡ *በሰማያት በግርማው*፣ አይ ሁድ እግዚአብሔርን ለማመልከት የሚጠቀመበት አባባል ነው (1፥3 ይመ)፡፡

8፥2 *እውነተኛ ድንኳን*፣ ሙሴ ከተከላት ፍጹምና ዘላለ ማዊ ካልሆነችው እንዲሁም ለሰማያዊቷ ድንኳን ምሳሌ ከሆነ ችው ጋር ሲነጻጸር ነው፡፡ *በሰው ሳይሆን በጌታ በተተከለችዉ*፣ እግዚአብሔር የሠራት ሰማያዊቷ ድንኳን ሙሴ ከሠራትና ሊቀ ካህኑ በዓመት አንድ ጊዜ የማስተስረያውን ደም ይዞ ከሚገባበት ቅድስትና ቅድስተ ቅዱሳን ጋር ትመሳሰላለች (ዘሌ 16፥13-15፤ 34)፡፡ ታላቁ ሊቀ ካህናችን ግን አማላጃችን ሆኖ በሰማያዊቷ መቅደስ ውስጥ ለዘላለም ይኖራል (7፥25)፡፡

8፥3 *መባንና መሥዋዕትን*፣ የ5፥1 ግብ ይመ፡፡

8፥4 *ካህን ባልሆነም ነበር*፣ ክርስቶስ በሥጋ የተወለደው ከይሁዳ ነገድ ነው፤ የይሁዳ ነገድ ደግሞ ከካህናት ወገን አይደለም (7፥12-14 ይመ)፡፡ *መባን የሚያቀርቡ ሰዎች*፣ ከሌዊ ነገድ የሆኑ ናቸው እዚህም ላይ ሆነ በመልእክቱ ውስጥ በሌላ ስፍራ የሚያቀርቡ የሚለው የአሁን ጊዜ ግስ የሚያመለክተው በኢየሩሳሌም የሚገኘው ቤተ መቅደስ እንደቆመ ነው፡፡ እንግዲህ ይህ መልእክት የተጻፈው ቤተ መቅደሱ በ70 ዓ.ም. ላይ ከመፍረሱ በፊት ነው ማለት ነው (በመልእክት "መግቢያ" ላይ "መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ" የሚለውን ይመ)፡፡

8፥5 *በሰማይ ላለችው መቅደስ ምሳሌና ጥላ*፣ ሊቀ ካህናችን ክርስቶስ የራሱን ደም ይዞ የገባው ወደ እውነተኛዪቱና እግዚአብሔር ወደሚኖርባት መቅደስ ነው (9፥11-12 ይመ)፡፡ *በተገለጠልህ ምሳሌ መሠረት ሁሉን ነገር እንድታደርግ*፣ ድንኳኒቱም ሆነች የአገልግሎቱ ሥርዐት የቀረቡት ኀጢአተኞች ቅዱስ ወደሆነው አምላክ በመቅረብ የሚችሉት በዚህ መንገድ ብቻ መሆኑን በምሳሌ ለመግለጽ ነው፡፡

8፥6 *ኢየሱስ መካከለኛ የሆነበት ኪዳን ከቀድሞው እንደሚበልጥ ሁሉ*፣ 9፥15፤ 12፥24፤ 1ጢሞ 2፥5 ይመ፡፡ ኢየሱስ መካከለኛ የሆነበት አዲሱ ኪዳን (ቀሥ. 8-12፤ ኤር 31፥31-34 ይመ) እግዚአብሔርና በሲና ተራራ ላይ በሙሴ አማካይነት ከሰጠው ኪዳን ይበልጣል (ዘፀ 24፥7-8 ይመ)፡፡ *የተመሠረተው በተሻለ የተሰፋ ቃል ላይ ነው*፣ ቀሥ 10-12 ይመ፡፡

8፥7 *የመጀመሪያው ኪዳን ምንም ጉድለት ባይገኝበት ኖሮ*፣ እዚህ ላይ የቀረበው ሐሳብ በ7፥11 ላይ ካለው ጋር ተመሳሳይነት አለው፤ ይኸውም የሌዋውያኑን ሥርዐተ ክህነት እንደሚያንስ በግልጽ ታይቶአል፡፡ ምክንያቱም በመልክ ጼዴቅ ሥርዐት በመገው ክህነት ተተክቶአል፡፡ በተመሳሳይ ሁኔታ ለመሴ የተሰጠው ኪዳን ጉድለት ባይኖረው ኖሮ፣ በአዲስ ኪዳን መተካት ባላስፈለገም ነበር፡፡ እንደ እውነቱ ከሆነ ግን በመሴ በኩል የመጣው ኪዳን "ጉድለት" የለበትም፡፡ የ7፥17 ይመ፡፡

8፥8-12፣ ከኤርምያስ 31፥31-34 ላይ የተወሰደ ትንቢ ታዊ ዐዋጅና የአዲሱ ኪዳን ትርጓሜ ነው፤ ይህም ኪዳን በሙሴ በኩል ከመጣው ኪዳን ፍጹም ልዩ ነው (ቀሥ 9)፡፡ ከዚህ ኪዳን የሚገኙት ዐበይት ጥቅሞች፡- (1) የእግዚአብሔር ሕግ የኅሊና መርሕ በመሆን (ቀሥ. 10)፣ ሕዝቡ ፈቃዱን በመፈጸም ደስ እን ዲላቸው ያደርጋል (ከሕዝ 36፥26-27፤ ኤሮሜ 8፥2-4 ጋር ያነጻጽሩ፤ (2) በእግዚአብሔርና በሕዝቡ መካከል ጥብቅ ግንኙነት እንዲኖር ያደርጋል (ቀሥ 10)፤ (3) እግዚአብሔርን ያለማወቅ ኀጢአት ለዘላለም ይወገዳል (ቀሥ 11)፤ እንዲሁም (4) የኀጢአት ይቅርታ ከዘላለም እስከ ዘላለም የሚኖር እውነት ይሆናል (ቀሥ 12)፡፡

8፥13 *ያረጀ ያፈጀው*፣ የአዲሱ ኪዳን መታወጅ የቀድሞው ኪዳን ጊዜያዊ መሆኑን ያረጋግጣል፡፡ በመሆኑም ወደ

በምድራዊው ድንኳን የሚደረግ አምልኮ

9 የመጀመሪያው ኪዳን የአምልኮ ሥርዐትና ምድራዊ መቅደስ ነበረው፡፡ ²ድንኳን ተተክሎ ነበር፤ በመጀመሪያው ክፍል መቅረዙ፣ ጠረጴዛውና የመሥዋዕቱ ኅብስት ነበረበት፣ ይህም ስፍራ ቅድስት ይባላል፡፡ ³ከሁለተኛው መጋረጃ በስተኋላ ቅድስተ ቅዱሳን የተባለ ክፍል ነበር፤ ⁴በዚያም ውስጥ የወርቅ ማዕጠንትና በወርቅ የተለበጠው የኪዳኑ ታቦት ነበሩ፤ ይህም ታቦት መና ያለበትን የወርቅ መሶብ፣ የለመለመችውን የአሮንን በትርና ኪዳኑ የተጻፈበትን ጽላት ይዞአል፡፡ ⁵በታቦቱም ላይ የስርየት መክደኛውን የሚጋርዱ የክብር ኪሩቤል ነበሩ፤ አሁን ግን ስለ እነዚህ ነገሮች በዝርዝር መናገር አንችልም፡፡

⁶ሁሉም በዚህ መልክ ከተዘጋጀ በኋላ፣ ካህናት አገልግሎታቸውን ለመፈጸም ዘወትር ወደ ድንኳኒቱ መጀመሪያ ክፍል ይገባሉ፡፡ ⁷ነገር ግን ወደ ውስጠኛው ክፍል የሚገባው ሊቀ ካህናቱ ብቻ ነበር፤ የሚገባውም በዓመት አንድ ጊዜ ብቻ ሲሆን፣ ስለ ራሱ ኀጢአትና ሕዝቡ ባለማወቅ ስላደረገው ኀጢአት የሚያቀርበውን ደም ሳይዝ ከቶ አይገባም ነበር፡፡ ⁸የመጀመሪያይቱ ድንኳን ቆማ እስካለች ድረስ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን የሚወስደው መንገድ ገና እንዳልተገለጠ መንፈስ ቅዱስ ያሳያል፡፡ ⁹ይህም ለአሁኑ ዘመን ምሳሌ ሲሆን፣ የሚቀርቡት መባና መሥዋዕት የሚያመልከውን ሰው ኀሊና ፍጹም ሊያደርጉ አልቻሉም፡፡ ¹⁰እነዚህ ሁሉ አዲሱ ሥርዐት እስኪመጣ ድረስ የሚደረጉ የምግብና የመጠጥ እንዲሁም የተለያዩ የመጠንጻት ሥርዐቶች ብቻ ናቸው፡፡

የክርስቶስ ደም

¹¹ክርስቶስ አሁን ስላሉትᵗ መልካም ነገሮች ሊቀ ካህናት ሆኖ በመጣ ጊዜ በሰው እጅ ወዳልተሠራችው፣ ከዚህ ፍጥረት ወዳልሆነችው ታላቅና ፍጹም ድንኳን ገባ፡፡ ¹²የገባውም የፍየልንና የጥጃዎችን ደም ይዞ አይ ደለም፤ ነገር ግን የዘላለም ቤዛነት ሊያስገኝ የራሱን ደም ይዞ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ገባ፡፡ ¹³የውጭ አካላቸው ይነጻ ዘንድ በረከሱ ሰዎች ላይ የሚረጨው የፍየሎችና የኮርማዎች ደም እንዲሁም የፍየሎችና የጊደር ዐመድ የሚቀድሳቸው ከሆነ፣ ¹⁴በዘላለም መንፈስ አማካይነት ራሱን ነውር አልባ መሥዋዕት አድርጎ ለእግዚአብሔር ያቀረበው የክርስቶስ ደም ሕያው እግዚአብሔርን እንድናመልክ ኀሊናችንን ከምውት ሥራᵗ እንዴት ይበልጥ ያነጻ ይሆን!

¹⁵ስለዚህም የተጠሩት፣ ተስፋ የተሰጠውን የዘላለም ርስት እንዲቀበሉ ክርስቶስ የአዲስ ኪዳን መካከለኛ ነው፤ በመጀመሪያው ኪዳን ሥር በነበሩበት ጊዜ ከሠሩት

9፡1 ዘፀ25፡8
9፡2 ዘፀ25፡8:9: 23-29:30:31-39: 26፡33:34:ዘሌ24፡5-8
9፡3 ዘፀ26፡31-33
9፡4 ዘፀ16፡32: 33:25፡10-22: 30፡1-5:31፡18: 32፡15:ዘኍ1፡7:10
9፡5 ዘፀ25፡17-19: 20-22:26፡34
9፡6 ዘኍ28፡3
9፡7 ቀሌ2:3: ዘሌ16፡11-19:34: ዕብ5፡2:3
9፡8 ዮሐ14፡6: ዕብ3፡7:10፡19:20
9፡9 ዕብ5፡1:7፡19: 8፡3:10፡1
9፡10 ዘሌ11፡2-23: 25:28:40:ዘኍ6፡3: ቈላ2፡16: ዕብ2፡17:8፡2:10፡1
9፡11 ቀሌ24፡ ዮሐ2፡19:24:26:28: ዘሌ16፡6:15: ሮሜ3፡25: ዕብ7፡27:10፡4
9፡13 ዘኍ19፡9: 17:18:ዕብ10፡4
9፡14 መዝ51፡2: 65፡31:ኢሮ33፡8: ዘካ13፡1:ማቴ16፡16: ኤፌ5፡2: ቲቶ2፡14: 1ጴጥ3፡18:ዕብ6፡1: 10፡2:22
9፡15 ሉቃ22፡20: ሐሥ20፡32:ሮሜ 8፡28:11፡29:ገላ3፡20: ዕብ6፡15:7፡22: 10፡36
9፡8 የመጀመሪያይቱ ድንኳን ቆማ እስካለች ድረስ የሙሴ ሥርዐት ይኸውም፣ ፍጹም ያልሆነው ክህነትና መሥዋዕት እስካል ድረስ ማለት ነው (8፡7-8:13)፡፡
9፡9 ለአሁኑ ዘመን ምሳሌ፣ ምንም እንኳ የሙሴ ድንኳን በሌላ የተተካ ቢሆንም፣ በሥርዐቱ ውስጥ የሚገኙት ትእምርቶች (ምሳሌዎች) ግን፣ አሁንም ትምህርት የሚሰጡና ወደ አርጌው ሥርዐት መመለስ ከንቱ መሆኑን የሚያስገነዝቡ ናቸው፤ አሮጌው ሥርዐት ኀጢአትን ፈጽሞ ሊያስወግድ አይችልምና፡፡ መባና መሥዋዕት፡ የ5፡1 ግብ ይመ፡፡
9፡10 አዲሱ ሥርዐት፡ አዲሱን ኪዳንና ከእርሱም ጋር የመጡትን አዲሱን ክህነት፣ አዲሱን ቤተ መቅደስና አዲሱን ሥርዐት ነው፤ ይህ ሁሉ የተገኘው በክርስቶስ ነው፡፡
9፡11 ከዚህ ፍጥረት ወዳልሆነችው፡ ምድራዊ ድንኳን ሳትሆን፣ እግዚአብሔር የሚኖርባት ሰማያዊቷ መቅደስ ናት (ቀሌ 24፡8፡2)፡፡
9፡12 ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ገባ፡ ሌዋውያን ሊቀ ካህናት በየዓመቱ በመደጋገም እንደሚያደርጉት አይደለም፤ የክርስቶስ መሥዋዕትነት ፍጹም ነው፤ ምክንያቱም የሚሠራና በመደጋገም ሊቀርብ የማያስፈልገው ነው፡፡ ዘላለማዊ ቤዛነት ከተቀዳደ በኋላ፣ ክርስቶስ ወደ እውነተኛዪቱ ሰማያዊ ቤተ መቅደስ ዐረገ፡፡
9፡13 የፍየሎችና የኮርማዎች ደም፡ በስርየት ቀን የሚቀርብ የእነዚህ እንስሳት ደም ነው፡፡ የጊደር ዐመድ፡ በዘኁ 19 ላይ እንደተጠቀሰው የሞተ ሰው የነኩ ሰዎች በሥርዐቱ መሠረት ስለሚረከሱ የጊደር ዐመድ ይረጫሉ፡፡ የውጭ አካላቸውን የሚረጨት ውጫዊ አካላቸውን ብቻ ስለ ሆነ፣ እንዲህ ዐይነቱ ሥርዐት ሰውን ከኀጢአቱ አያነጻውም፡፡
9፡14 ራሱን ... መሥዋዕት አድርጎ ... ያቀረበው፡ መሥዋዕቱን ያቀረበውም ሆነ መሥዋዕቱ እርሱ ራሱ ነው፡፡ ነውር አልባ፡ ላይ ላዩን ብቻ ሳይሆን፣ መላ አሰራቱ እንከን የሌለበት መሆኑን ለመግለጽ ነው፡፡ ኀሊናችንን ... ያነጻ ይሆን፣ የኀጢአትን ርኵሰት፣ ከእኵነታችን ውስጥ ጨርሶ ያስወግዳል፡፡
9፡15 መካከለኛ፣ 8፡6 እና ማብራሪያውን ይመ፡ ማስታወሻውን፣ እንዲሁም 12፡24፡ 1ጢሞ 2፡5 ይመ፡፡ የአዲስ ኪዳን፡ 7፡22፡8፡6:13 ይመ፡፡ ተስፋ የተሰጠውን የዘላለም ርስት፡ ከኤርምያስ ትንቢት (31፡31-34) ላይ ተወስዶ በ8፡8-21 ላይ

ᵗ5 ወይም የማስተሰሪያውን መክደኛ
ᵗ11 አንዳንድ የጥንት ቅጆች ሊመጡ ስላሉት ይላሉ፡፡
ᵗ14 ወይም ከክንቱ የዘመትር ሥርዐቶች

ቀደመው ሥርዐት መመለስ ማለት ወዳረጀው ወይም ከተቅም ውጭ ወደ ሆነው መመለስ ማለት ነው፡፡

9፡2 ድንኳን ተተክሎ ነበር፡ በሙሴ የተሠራውን ድንኳን ነው፡፡ መቅረዙ፡ ከቅዋቅም ወርቅ የተሠራና በቅድስት ውስጥ በተቀደሰው ቦታ በስተደቡብ የሚቀመጥና (ዘጸ 40፡24)፣ በየምሽቱ ያለ ማቋረጥ የሚበሩ ሰባት መብራቶች ያሉት ነው (ዘጸ 25፡31-40)፡፡ ጠረጴዛውና የመሥዋዕቱ ኅብስት፡ ከግራር እንጨት የተሠራና በወርቅ የተለበጠ፣ በቅድስት ውስጥ በስተሰሜን የሚቀመጥ ነው (ዘጸ 40፡22)፡፡ በኅብስት ማስቀመጫው ጠረጴዛ ላይ በሁለት ረድፍ የተደረደሩና ስድስት ስድስት ኅብስቶች ይገኛሉ (ዘሌ 24፡5-6)፡፡

9፡4 የወርቅ ማዕጠንትና ... ነበሩ፡ ማዕጠንቱ የተቀመጠው በቅድስት ውስጥ ቢሆንም፣ የመልአኩቱ ጽሓፊ ግን በቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ እንደሚገኝ አድርጎ ይገልጻል፡፡ እንዲህ ያደረገው ቅድስተ ቅዱሳኑ ከኪዳኑ ታቦት ጋር ያለውን የቅርብ ግንኙነት ለማሳየት ነው (ከዘጸ 40፡5፣ 1ነገ 6፡22 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ ሊቀ ካህኑ በስርየት ቀን ከማዕጠንቱ ላይ ዕጣን በመውሰድና ለኀጢአት ማስተስረያ የሚሆነውን ደም በመያዝ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ይገባል (ዘሌ 16፡12-14)፡፡ የኪዳኑ ታቦት፡ ከውስጥም ከግራር እንጨት ተሠርቶ ከውስጥና ከውጭ በወርቅ የተለበጠ ሣጥን ነው (ዘጸ 25፡10-16)፡፡ መና ... በትርና ... ጽላት፡ የዘፀ 16፡33-34 ግብ ይመ፡ እንዲሁም ዘኁ 17፡8-10 ይመ፡፡

9፡5 የክብር ኪሩቤል፡ ከንጹሕ ወርቅ የሚሠሩ እያንዳንዳቸው ሁለት ክንፍ ያላቸው ምስሎችና በስርየት መክደኛው ላይ ከጻድና ጻር ትይዩ የሚቆሙ ናቸው፡፡ የእግዚአብሔር ክብር የሚገለጠው በሁለቱ መካከል ነበር (ዘጸ 25፡17-22፡ ዘሌ 16፡2፡ ዘኁ 7፡89)፡፡ የስርየት መክደኛውን፡ ከንጹሕ ወርቅ የተሠራና፣ የኪዳኑን ታቦት ሙሉ በሙሉ የሚሸፍን ዝርግ ግጣም ነው፡ ሊቀ ካህኑ በስርየት ቀን የኀጢአት ማስተስረያው ደም የሚረጨው በዚህ ግጣም ላይ ነው (ዘሌ 16፡14-15)፡፡

9፡7 በዓመት አንድ ጊዜ ብቻ፡ በስርየት ቀን (ዮም ኪፑር) በሰባተኛው ወር በዐሥረኛው ቀን ማለት ነው (ዘሌ 16፡29:34)፡፡ በዚህ ቀን ስለሚፈጸመው ሥርዐት ዘሌ 16 እና ማብራሪያዎቹን ይመ፡፡

ኀጢአት ነጻ ለማውጣት ቤዛ ሆኖ ሞቶ
አልና፡፡
16ኑዛዜ[7] በሚኖርበት ጊዜ የተናዛዠን
ሞት ማረጋገጥ ግድ ነው፤ 17ምክንያቱም
ኑዛዜው የሚጸናው ሰውዬው ሲሞት ብቻ
ነው፤ ነገር ግን ተናዛዠ በሕይወት እስካለ
ድረስ ኑዛዜው ዋጋ አይኖረውም፡፡ 18ስለዚህ
የመጀመሪያው ኪዳን እንኳ ያለ ደም የጸና
አልነበረም፡፡ 19ሙሴ እያንዳንዱን የሕግ
ትእዛዝ ለሕዝቡ ሁሉ ከተናገረ በኋላ የጥ
ጆችን ደም ከውሃ፣ ከቀይ የበግ ጠጕርና ከሂ
ሶጵ ጋር ወስዶ፣ በመጽሐፉና በሕዝቡ ላይ
ረጨው፤ 20እንዲህም አለ፤ “እንድትጠብ
ቁት ስላዘዛችሁት ያዘዛችሁ የኪዳኑ ደም ይህ
ነው፡፡” 21እንዲሁም ድንኳኒቱንና ማገልገያ
ዕቃውን ሁሉ በደም ረጨው፡፡ 22በእርግጥ
ከጥቂት ነገሮች በስተቀር ሁሉም ነገር
በደም መንጻት እንዳለበት ሕጉ ያዛል፤ ደም
ሳይፈስ ስርየት የለምና፡፡

23እንግዲህ የሰማያዊው ነገሮች ምሳሌ
የሆኑት በእነዚህ ነገሮች ሊነጹ ግድ ነበር፤
በሰማይ ያሉት ነገሮች ግን ከዚህ በማይበ
ልጥ መሥዋዕት ይነጻሉ፡፡ 24ክርስቶስ የእው
ነተኛዪቱ ድንኳን ምሳሌ ወደ ሆነችውና
በእው እጅ ወደ ተሠራችው መቅደስ አልገባም፤
ነገር ግን አሁን ስለ እኛ በእግዚአብሔር ፊት
ለመታየት፣ ወደ እርሷ ወደ ሰማይ ገባ፡፡
25ሊቀ ካህናት የራሱ ያለሆነውን ደም ይዞ
በየዓመቱ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን እንደሚ
ገባ፣ ክርስቶስ ራሱን ብዙ ጊዜ መሥዋዕት
ለማድረግ ወደ ሰማይ አልገባም፡፡ 26እንዲህ
ቢሆን ኖሮ፣ ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ክርስቶስ
ብዙ ጊዜ መከራን መቀበል ባስፈለገው ነበር፡፡
አሁን ግን በዘመናት መጨረሻ ራሱን መሥ

9፡18 ዘፀ24፡6-8
9፡19 ቁ.12፤ዘፀ 24፡6-8፤ዕብ1፡1
9፡20 ዘፀ24፡8፤ ማቴ26፡28
9፡22 ዘፀ29፡21፤ ዘሌ8፡15፤17፡11
9፡23 ዕብ8፡5
9፡24 ቁ.12፤ ሮሜ8፡34፤ ዕብ4፡14፤ዕብ8፡2
9፡25 ቁ.7፡8፤ ዕብ10፡19
9፡26 ቁ.12፡28፤ ዕብ4፡3፣7፣27፤ 1ጴሥ3፡5
9፡27 ዘፍ3፡19፤ 2ቆሮ5፡10
9፡28 ቁ.12፡26፤ ማቴ16፡27፤ 1ቆሮ1፡7፤ ዕብ5፡9፣7፣27፤ 1ጴጥ2፡24
10፡1 ቁ.4፡11፤ ቈላ2፡17፤ዕብ7፡19፤ 8፡5፤9፡11፡23
10፡2 ዕብ9፡9
10፡3 ዘሌ16፡34፤ ዕብ9፡7
10፡4 ቁ.1፡11፤ ዕብ9፡12፡13
10፡5 ዕብ1፡6፤2፡14፤ 1ጴጥ2፡24

ዋዕት በማድረግ ኀጢአትን ለማስወገድ ለአ
ንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ተልጠአል፡፡ 27ሰው
አንድ ጊዜ ሊሞት ከዚያም በኋላ በፍርድ ፊት
ሊቆም ተወስኖበታል፡፡ 28ክርስቶስ የብዙ
ሰዎችን ኀጢአት ለመሸከም፣ እንዲሁ አንድ
ጊዜ መሥዋዕት ሆኖአል፤ ሁለተኛ ጊዜም
ይገለጣል፤ ይህም ለሚጠባበቁት ድኅነትን
ለማምጣት እንጂ ኀጢአትን ለመሸከም
አይደለም፡፡

ክርስቶስ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ያቀረበው መሥዋዕት

10 ሕጉ ወደ ፊት ለሚመጡት መል
ካም ነገሮች ጥላ ነው እንጂ፣ እው
ነተኛው አካል አይደለም፤ ስለዚህም በየዓ
መቱ ዘወትር ያለማቋረጥ የሚቀርበው ተደ
ጋጋሚ መሥዋዕት፣ ለአምልኮ የሚቀርቡትን
ሰዎች ፍጹም ሊያደርጋቸው ከቶ አይችልም፡፡
2ፍጹም ሊያደርጋቸው ቢችል ኖሮ፣ መሥዋዕት
ማቅረቡን ይተዉት አልነበረምን? ደግሞም
ለአምልኮ የሚቀርቡት ሰዎች ለአንዴና
ለመጨረሻ ጊዜ ስለሚነጹ፣ በኀጢያናቸው ኀጢ
አተኝነት ባልተሰማቸውም ነበር፡፡ 3ነገር ግን
እነዚህ መሥዋዕቶች በየዓመቱ ኀጢአትን
የሚያስታውሱ ናቸው፤ 4ምክንያቱም የኮር
ማዎችና የፍየሎች ደም ኀጢአትን ማስወ
ገድ አይችልም፡፡
5ስለዚህ ክርስቶስ ወደ ዓለም በመጣ ጊዜ
እንዲህ ብሎአል፤
“መሥዋዕትንና መባን አልፈለግህም፤
ሥጋን ግን አዘጋጀህልኝ፤
6በሚቃጠል መሥዋዕትና ለኀጢአት በሚቀ

[7]16 ይህንን ትርጉም የሚሰጠው የግሪክ ቃል ኪዳን ተብሎም ሊተረጎም ይችላል፤ እንዲሁም ቁ.17

የተብራራ ሐሳብ ነው፡፡ ከክርስቶስ ቤዛዊ ሞት የተነሣ፣ ይህ ርስት በእግዚአብሔር ለተጠሩት ሁሉ ተዘጋጅቶላቸዋል (ከሮሜ 8፡28 ጋር ያነጽጽሩ)፡፡ *ቤዛ ሆኖ* ማር 10፡45 እና ማብ ይመ፡፡ ደሙን በማፍሰስ በመጀመሪያው ኪዳን ሥር ላሉ ከፈጸሙት ኀጢአት ነጻ ለማውጣት ተገቢውን ዋጋ ከፈለ፡፡

9፡16 *ኑዛዜ*፤ ይሄንኑ ቃል ለመግለጽ የገባው የግሪኩ ቃል ላይ “ኪዳን” (ቁ.15) ተብሎ ተተርጉሞአል፤ በዚህ ቁጥርና በቁ. 17 ላይ ግን ቃሉ የገባው የመጨረሻ ኑዛዜና ቃል ኪዳንን ለማመልከት ነው (ቁ.18 ደግሞ “ኪዳን” ወደሚለው እሳቤ ይመለሳል)፡፡ ኑዛዜ የተገባላቸው ሰዎች ተናዛዠ እስኪሞት ድረስ ይገባኛል ማለት አይችሉም ቁ. 17፡፡ የክርስቶስ መሞት ፍጹም የተረጋገጠ በመሆኑ ኑዛዜ ያላቸው ሁሉ ተስፋ የተሰጠውን የዘላለም ርስት (ቁ. 15) ለማግኘት ይችላሉ፡፡

9፡18 *ያለ ደም* ያለ ሞት ማለት ሲሆን ሙሴ ብሉይ ኪዳ ንን ለማጽናት ደም ይወስድ የነበረው ከጥጃዎች ነበር፡፡

9፡19-20፣ እዚህ ላይ ስለ ተገለጸው ሥርዐት ዘጽ 24፡4-8 ይመ፡፡

9፡21፣ ዘሌ 8፡10፡30 ይመ፡፡

9፡23 *የሰማያዊው ነገሮች ምሳሌ*፣ 8፡5 ይመ፡፡ ምድራ ዊው ቤተ መቅደስ የሚነጻው በእንስሳት መሥዋዕት እንደ ሆነ ሁሉ፣ ሰማያዊው ቤተ መቅደስ የሚነጻውም የተሻለ መሥዋዕት በሆነው በክርስቶስ ነው፡፡

9፡24 *አሁን ስለ እኛ በእግዚአብሔር ፊት ለመታየት*፣ 7፡25፣ 1ዮሐ 2፡1 ይመ፡፡ ታሪክ ሁሉ ፍጻሜውን ለማግኘት የሚገሠግሠው ወደዚሁ ነው፡፡

9፡26 *በዘመናት መጨረሻ* መሲሑ ወደዚህ ምድር ሲመጣ የዘመኑ መጨረሻ ሆነ፤ ደግሞም ታሪክ ሁሉ ፍጻሜውን ለማግ ኘት የሚገሠግሠው ወደዚሁ ነው፡፡

9፡27 *ሰው አንድ ጊዜ ሊሞት ከዚያም በኋላ በፍርድ ፊት ሊቆም ተወሥኖበታል*፤ የተፈጥሮ ሕግ በመሆኑ ሰው አንድ ጊዜ ይሞታል (በኀጢአቱ ምክንያት፣ ሮሜ 5፡12)፣ ክርስቶስም ኀጢአት ፍጹም መሥዋዕት በመሆን አንድ ጊዜ ሞተ (ቁ. 28)፡፡ ከሞት በኋላ ሰው በፍርድ ፊት እንደሚቆም ሁሉ ክርስቶስም ከሞተ በኋላ ከኀጢአትና ከፍርድ ሰዎችን ለማዳን እንደ ገና ይገለጣል፡፡ (አማራጭ ትርጉሙን ይመ)፡፡

9፡28 *ድኑትን ለማምጣት*፣ በመስቀል ላይ በመሞት የገዛ ውን (የተቤዠውን) ድኑት ከሙሉ ክብሩ ጋር ያመጣዋል (ሮሜ 8፡29-30፣ ፊል 3፡20-21፣ 1ዮሐ 3፡2-3 ይመ)፡፡ *ለሚጠባበቁት*፣ በስርየት ቀን እስራኤላውያን ሊቀ ካህኑ ከቅድስተ ቅዱሳን እስኪወጣ ድረስ እንደሚጠብቁት ሁሉ ነው፡፡ (2ጢሞ 4፡8፤ቲቶ 2፡13 ይመ)

10፡1 *ሕጉ*፣ ከሙሴ ሥርዐት ጋር ጥብቅ ቍርኝት ያለውን የሌዋውያኑን ክህነት ጨምሮ ነው (የ7፡11 ማብ ይመ)፡፡ *ጥላ ነው እንጂ*፣ በሕጉ ላይ የተዘረዘሩት መሥዋዕቶች በሙሉ የሚያ መለክቱት ክርስቶስ በመጣ ጊዜ የሚያቀርበውን መሥዋዕት ነው፡፡ ስለዚህም በየዓመቱ መልሰው መላልሰው መሥዋዕት ማቅረብ ነበ ረባቸው፤ ይህም ፍጹም የሆነውና ኀጢአትን ማስወገድ የሚች ለው መሥዋዕት ገና ያልቀረበ መሆኑን ይመስክራል፡፡

10፡4 *የኮርማዎችና የፍየሎች ደም ኀጢአትን ማስወገድ አይችልም*፡፡ የእንስሳት መሥዋዕት በእግዚአብሔር አምላ ለተፈጠረው ሰው ብቁና ፍጹም መሆን አይችልም፡፡

10፡5 *ክርስቶስ ወደ ዓለም በመጣ ጊዜ እንዲህ ብሎ አል*፣ ከዳዊት መዝሙር ላይ የተወሰዱት እነዚህ የዳዊት ቃላት (መዝ 40፡6-8)፣ ክርስቶስ ወደዚህ ምድር ሲመጣ ለአብ ያለውን ፍጹም ታዛዝነት ይገልጻሉ፡፡ በመሲሑ ሥርዐት የሚቀር ቡት መሥዋዕቶች፣ ለእግዚአብሔር ፈቃድ ፍጹም ታዛዥ በሆነው ተተክተዋል (ቁ. 17)፡፡

10፡6 *ደስ አልተሰኘህም*፣ እነዚህ መሥዋዕቶች ሥጋ የለበሰው የእግዚአብሔር ልጅ በመጣ ግዜ የሚያቀርበውን ፍጹ ምና የመጨረሻ መሥዋዕት የሚያመለክቱ ጊዜያዊና መንገድ

ርብ መሥዋዕት ደስ አልተሰኘህም፡፡
7በዚያን ጊዜ እንዲህ አልሁ፡ ‘ስለ እኔ በመ
ጽሐፍ እንደ ተጻፈ፣
አምላክ ሆይ፣ እነሆኝ፣ ፈቃድህን ለማ
ድረግ መጥቻለሁ፡፡’ ”ሀ
8ሕጉ ይህ እንዲደረግ ቢያዝም፣ እርሱ ግን
በመጀመሪያ፣ “መሥዋዕትንና መባን፣ የሚቃጠል
መሥዋዕትንና ስለ ኀጢአት የሚቀርበውን
መሥዋዕት አልፈለግህም፣ ደስም አልተሰ
ኘህበትም” ይላል፡፡ 9ቀጥሎም፣ “እነሆኝ፣
ፈቃድህን ለማድረግ መጥቻለሁ” አለ፡ ሁለ
ተኛውን ለመመሥረት የመጀመሪያውን
ሻረ፡፡ 10በዚህ ፈቃድ በኢየሱስ ክርስቶስ
ሥጋ አማካይነት ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ
በቀረበው መሥዋዕት ተቀድሰናል፡፡

11ካህን ሁሉ በየዕለቱ ቆሞ አገልግሎ
ቱን ያከናውናል፣ ኀጢአትን ማስወገድ ከቶ
የማይችሉትን እነዚያኑ መሥዋዕቶች ዘወ
ትር ያቀርባል፡፡ 12ይህኛው ካህን ግን አን
ዱን መሥዋዕት ለዘላለም አቅርቦ፣ በእግዚ
አብሔር ቀኝ ተቀምጦአል፣ 13ከዚያን ጊዜ
ጀምሮ ጠላቶቹ የእግሩ መረገጫ እስኪሆኑ
ድረስ ይጠብቃል፣ 14ምክንያቱም በአንዱ
መሥዋዕት እነዚያን የሚቀደሱትን ለዘላለም
ፍጹማን አድርጎአቸዋል፡፡

15መንፈስ ቅዱስም ስለዚህ ነገር ይመሰ
ክርልናል፣ በመጀመሪያ እንዲህ ይላል፣
16“ከዚያም በኋላ ከእነርሱ ጋር የምገባው

10÷7 ዕዝ6÷21 መዝ40÷6-8፣ ኤር36÷21÷ቈ26÷39
10÷8 ቊ5:6፣ ማር12÷33
10÷9 ቊ7
10÷10 ቊ14፣ ኤፌ5÷26፣ዕብ2÷14፣ 7÷27፣ 1ጴጥ2÷24
10÷11 ቊ1:4፣ ዕብ5÷1
10÷12 ማር16÷19፣ ዕብ5÷1
10÷13 ኢሳ10÷24፣ ዕብ1÷13
10÷14 ቊ1:10፣ ኤፌ5÷26
10÷15 ዕብ3÷7
10÷16 ኤር31÷33፣ ዕብ8÷10
10÷17 ኤር31÷34፣ ዕብ8÷12
10÷19 ዘሌ16÷2፣ ኤፌ2÷18፣3÷12፣ ዕብ9÷8፣12:25
10÷20 ዕብ6÷19፣ 9÷3:8
10÷21 ዕብ2÷17፣ 3÷6
10÷22 ቊ1፣ ሕዝ36÷25፣ ሐሥ22÷16፣ኤፌ3÷12፣ ዕብ7÷19፣9÷14፣ 12÷24፣1ጴጥ1÷2
10÷23 1ቆሮ1÷9፣ ዕብ3÷1:6
10÷24 ቲቶ2÷14
10÷25 ሐሥ2÷42፣ 1ቆሮ3÷13፣ዕብ3÷13

ኪዳን ይህ ነው፣
ይላል ጌታ፣
ሕጌን በልባቸው እኖራለሁ፣
በአእምሮአቸውም እጽፈዋለሁ፡፡”
17ደግሞም፣
“ኀጢአታቸውንና ዐመፃቸውን፣
ከእንግዲህ አላስብም” ይላል፡፡
18እነዚህ ይቅር ከተባሉ በኋላ ከእንግዲህ
ስለ ኀጢአት የሚቀርብ መሥዋዕት አይኖርም፡፡

እስከ መጨረሻው ጸንቶ ስለ መገኘት የቀረበ ጥሪ

19እንግዲህ ወንድሞች ሆይ፣ በኢየሱስ
ደም ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ለመግባት ድፍ
ረት አግኝተናል፣ 20ይኸውም በመጋረጃው
ማለት በሥጋው በኩል በከፈተልን አዲስና
ሕያው መንገድ ነው፡፡ 21በእግዚአብሔር ቤት
ላይ የተሾመ ታላቅ ሊቀ ካህናት ስላለን
22ከክፉ ኀሊና ለመንጻት ልባችንን ተረጭ
ተን፣ ሰውነታችንንም በንጹሕ ውሃ ታጥበን፣
በእውነተኛ ልብና በሙሉ እምነት ወደ
እግዚአብሔር እንቅረብ፡፡ 23የተስፋን ቃል
የሰጠን ታማኝ ስለሆነ፣ አምነን የምንና
ገርለትን ተስፋ አጥብቀን እንያዝ፡፡ 24እርስ
በርሳችንም ለፍቅርና ለመልካም ሥራ
እንዴት እንደምንነቃቃ እናስብ፡፡ 25አንዳንዶች
ማድረጉን እንደተዉት መሰብሰባችንን
አንተው፤ ይልቁንም ቀኑ እየተቃረበ መም
ሃ7 ሰብዓ ሊቃናት ይመ፡፡

የሚያዘጋጁ ብቻ ናቸው፡፡

10÷7 *ፈቃድህን ለማድረግ*፡ የልጁ ምኞት የአብን ፈቃድ መፈጸም ነው (ሉቃ 22÷42፤ ዮሐ 4÷34 ይመ)፡፡

10÷9 *ሁለተኛውን ለመመሥረት የመጀመሪያውን ሻረ*፡ በፍጹም መታዘዝ ያቀረበው መሥዋዕት ከዚህ በፊት ይቀርቡ የነበሩ መሥዋዕቶችን በሙሉ ይተካል፡፡

10÷10 *ተቀድሰናል*፡ ጸድቀናል ደግሞም ለእግዚአብሔር ተለይተን ተሰጥተናል፣ አሁን የሚቀረው በየዕለቱ እየተቀደስን መሄድ ብቻ ነው (ቊ 14 ላይ “የሚቀደሱትን” የሚለውን ይመ፣ እንዲሁም የ1ቆሮ 1÷2 ግብ ይመ)፡፡

10÷11-14፡ “ቆመው” በሚያገለግሉትና ሥራውን ሁሉ ጨርሶ “በተቀመጠው” መካከል ያለውን ንጽጽር የሚያሳይ ክፍል ነው፡፡ በሌዋውያኑ ሥርዐት የሚያገለግሉት ካህናት ሥራቸውን ገና ስላልጨረሱ ሁልጊዜ ቆመው ያገለግሉ ነበር፡፡

10÷11 *እነዚያኑ መሥዋዕቶች ዘወትር ያቀርባል*፡ ዘወ ትር እነዚያን መሥዋዕቶች የሚያቀርበው የተደነገገውን ነገር ሲፈ ጽሙ ስላልቻሉ ነው፡፡ ኀጢአትንም ፈጽመው ማስወገድ ስለማይ ችሉ፣ በየጊዜው መቅረብ አለባቸው፡፡

10÷12 *በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጦአል*፣ በሌዋውያኑ ሥርዐት መሠረት ከሚያገለግሉት ካህናት ጋር ሲነጻጸር ነው፣ እነርሱ ሥራቸውን አልጨረሱም (ቊ 11፤የ1÷3፤13 ግብ ይመ)፤ ክርስቶስ ግን ሥራውን ጨርሷል፡፡ እርሱ አንድ ጊዜ ያቀረበው መሥዋዕት፣ ማንኛውም ሰውና በማንኛውም ዘመን የተፈጸመን ኀጢአት ማስተስረይ ይችላል፣ ይህም ከእንዲህ በኋላ ምንም ዐይ ነት መሥዋዕት እንዳይኖር አድርጎአል (ቊ 14)፡፡

10÷15-18፡ በእነዚህ ቊጥሮች ላይ የተካተቱት ሁለቱ ጥቅ ሶች የተወሰዱት ከኤር 31÷31-34 (ቀደም ሲል በ8÷8-12 ላይ ተጠ ቅሰዋል) ላይ ነው፡፡ አዲሱ ኪዳን ኀጢአት ሙሉ በሙሉ ይቅርታ እንደሚያገኝና (ቊ 17) ከዚህም የተነሣ ለኀጢአት የሚቀርብ መሥዋዕት ከዚህ በኋላ እንደማያስፈልግ ያረጋግጣል (ቊ 18)፡፡

10÷19፡ ጸሓፊውን የመልእክቱን ተደራሲዎች የሚያበረ ታታብት ሌላው ክፍል ነው (የ2÷1-4 ግብ ይመ)፡፡ *ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ለመግባት ድፍረት*፡ የእንስሳቱ ደም ኀጢአታቸውን ፈጽሞ ሊያስተስርይ ስለማይችል፣ በቀድሞው ኪዳን ሥር ለሚ ኖሩት ሕዝቦች ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድ ተዘግቶ ነበር፡፡ አሁን ግን ፍጹም የሆነው ካህን፣ ኀጢአትን ለእንዴና ለመጨረሻ ጊዜ የሚያስተስርይ ፍጹም መሥዋዕት ስላቀረበ፣ አማ ኞች ወደ ጸጋው ዙፋን መቅረብ ይችላሉ፡፡

10÷20 *በመጋረጃው*፣ *ማለት በሥጋዉ*፡ ኢየሱስ በሞተ ጊዜ፣ ቅድስተ ቅዱሳኑን ከቅድስት የሚለዩዋው መጋረጃ፣ “ከላይ እስከ ታች ተቀዶ ሁለት ቦታ ተከፈለ” (ማር 15÷38)፡፡ *መጋረጃው ሥቃ ዩን የሚገልጽ የክርስቶስ ሥጋ ምሳሌ ነው*፣ ልክ እንደ መጋረ ጃው ሥጋውም በተቈረሰ ጊዜ ወደ እግዚአብሔር የሚወስደ ውን መንገድ ከፈተልን፡፡

10÷22-25፡ ኢየሱስ ካቀረበው መሥዋዕት የተነሣ ከእባቱ ጋር ለመታረቅ ቻልን፣ ጸሓፊውን ይህን መሠረት በማድረግ ተደ ራሲዎቹን እንዴህ ኢያለ ያበረታታቸዋል፣ (1) ወደ እግዚአብሔር እንቅረብ፣ (2) “አምነን የምንናገርለትን ተስፋ አጥብቀን እን ያዝ” (3) “እርስ በርሳችንም ... እንዴት እንደምንነቃቃ እናስብ (4) “መሰብሰባችንን አንተው” (5) “እርስ በርሳችን እንበረታታ”፡፡

10÷22፡ ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ አራት ነገሮች መሟ ላት እንዳለባቸው ተገልጸአል፡ (1) *በእውነተኛ ልብ*፡ በውስጥ ሰው ነት ፍጹም ታማኝ ሆኖ መገኘት፣ (2) *በሙሉ እምነት*፡ ክርስቶ ስን አምኖ ለመከተል መወሰን፣ (3) *ከክፉ ኀሊና ለመንጻት ልባ ችንን ተረጭተን*፡ ከበደለኝነት ስሜት ፍጹም ነጻ መሆን፣ ይህም ነጻነት ክርስቶስ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ባቀረበው መሥዋዕት ላይ የተመሠረተ መሆን አለበት፣ (4) *ሰውነታችንንም በንጹሕ ውሃ ታጥበን*፣ እንደ ጥምቀት ያለውን ውጫዊ ሥርዐት ሳይሆን፣ ውስጣዊ መንጻትን የሚያመለክት ነው፣ ይህም በእርጌው ኪዳን ሥር የነበሩ ካህናት ለመንጻት ያደርጉት የነበረውን ሥርዐት ያመለክታል፡፡ (ዘፀ 30÷19-21፤ ዘሌ 8÷6 ይመ፣ እንዲሁም በሕዝ 36÷25 ላይ በአዲሱ ኪዳን የተገኘውን መንጻት ምሳሌያዊ በሆነ መንገድ ለመግለጽ የገባውን አባባል ይመ)፡፡

10÷23 *የተሰፋን ቃል የሰጠን ታማኝ ስለ ሆነ*፡ ከ2ጢሞ 2÷13 ጋር ያነጻጽሩ፡፡ *አምነን የምንናገርለትን*፣ 6÷18-20 ይመ፡፡ *አጥብቀን*፡ ያለ አንዳች ጥርጥር ወይም ማመንታት ማለት ነው፡፡ ከመልእክቱ ተደራሲዎች ውስጥ አንዳንዶቹ ትግሌን ትተው ወደ ቀድሞው የይሁዲ እምነት ለመመለስ ከጅለው ነበር፡፡

10÷25 *መሰብሰባችንን አንተዉ*፡ “አንተው” የሚለውን ለመግለጽ የገባው ቃል ጨርሶ ወይም እርግጥ አድርጎ መተውን ያመለክታል (ማቴ 27÷46፤ 2ቆሮ 4÷9፤ 2ጢሞ 4÷10፤ 16 ይመ)፡፡ *ቀኑ*፣ ጌታ ዳግም ተመልሶ የሚመጣበትን ቀን ነው

ጣቱን ስታዩ እርስ ብርሳችን እንበረታታ፡፡
[26]የእውነትን ዕውቀት ከተቀበልን በኋላ
ሆን ብለን በኀጢአት ጸንተን ብንመላለስ፣
ከእንግዲህ ለኀጢአት የሚሆን ሌላ መሥ
ዋዕት አይኖርም፤ [27]የሚቀረው ግን የሚያ
ስፈራ ፍርድና የእግዚአብሔርን ጠላቶች የሚ
በላ ብርቱ እሳት መጠበቅ ብቻ ነው፡፡
[28]የሙሴን ሕግ የናቀ ማንኛውም ሰው ሁለት
ወይም ሦስት ሰዎች ከመሰከሩበት ያለ
ምሕረት ይገደል ነበር፡፡ [29]ታዲያ የእግዚ
አብሔርን ልጅ የረገጠ፣ የተቀደሰበትን የኪ
ዳኑን ደም እንደ ተራ ነገር የቈጠረ፣ የጸ
ጋጋንም መንፈስ ያዘፋሩ እንደምን ያለ የባሰ
ቅጣት ይገባው ይመስላችኋል? [30]"በቀል የእኔ
ነው፤ እኔ ብድራትን እመልሳለሁ" ያለውን
እና ውቀዋለንና፣ ደግሞም፣ "ጌታ በሕዝቡ
ላይ ይፈርዳል" ይላል፡፡ [31]በሕያው እግዚአብ
ሔር እጅ መውደቅ እጅግ የሚያስፈራ ነው፡፡
[32]ብርሃን ከበራላችሁ በኋላ፣ በመከራ
ውስጥ በብርቱ ተጋድሎ ጸንታችሁ የቆ
ማችሁበትን የቀድሞውን ዘመን ዐስቡ፡፡
[33]አንዳንድ ጊዜ በአደባባይ ለስድብና ለስ
ደት ተጋልጣችሁ ነበር፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ
እንደዚህ ያለ መከራ ከደረሰባቸው ሰዎች
ጋር አብራችሁ መከራን ተቀብላችኋል፡፡
[34]እናንተ ራሳችሁ የተሻለና ለዘወትር የሚ
ኖር ሀብት ያላችሁ መሆናችሁን ስለምታ
ውቁ ለታሰሩት ራራችሁ፤ ንብረታችሁም
ሲዘረፍ በደስታ ተቀበላችሁ፡፡
[35]ስለዚህ ታላቅ ዋጋ ያለውን መታ መና
ችሁን አትጣሉ፡፡ [36]የእግዚአብሔርን ፈቃድ ፈጽ
ማችሁ የተስፋ ቃሉን እንድትቀበሉ፣ ጸን
ታችሁ መቆም ያስፈልጋችኋል፤ [37]ምክ
ንያቱም ከጥቂት ጊዜ በኋላ፣
"የሚመጣው እርሱ ይመጣል፤ አይዘገይም፡፡

10፡26 ዘዳ21፡14፤ ዘኍ15፡30፤ 1ጢሞ2፡4፤ዕብ5፡2፤ 6፡4-8፤2ጴጥ2፡20
10፡27 ኢሳ26፡11፤ 2ተሰ1፡7፤ ዕብ9፡27፤12፡29
10፡28 ዘዳ17፡6፡7፤ ማቴ18፡16፤ዕብ2፡2
10፡29 ማቴ4፡3፤ 26፡28፤1ቆሮ6፡11፤ ኤፌ4፡30፤ዕብ2፡3፤ 6፡4፡6፤12፡25፤ ራእ1፡5
10፡30 ዘዳ32፡35፡ 36፤መዝ135፡14፤ ሮሜ12፡19
10፡31 ኢሳ19፡16፤ ማቴ16፡16፤ 2ቆሮ5፡11
10፡32 ራእ1፡29፡ 30፤ዕብ6፡4
10፡33 1ቆሮ4፡9፤ ፊል4፡14፤1ተሰ2፡14
10፡34 ዕብ11፡16፤ 13፡3፤1ጴጥ1፡4፡5
10፡35 ኤፌ3፡12
10፡36 ሮሜ5፡3፤ ዕብ6፡15፤9፡15፤ 12፡1፤ያዕ1፡3፡4፡12፤ 5፡11፤2ጴጥ1፡6
10፡37 ማቴ11፡3፤ ራእ22፡20

10፡38 ሮሜ1፡17፤ ገላ3፡11፤ዕን2፡3፡ 4፤1፡1
2ቆሮ4፡18፤ዕብ3፡6
11፡2 ቁ4፡39
11፡3 ዘፍ1ቁ.ከ1፡3፤ ዕብ11፡12ጴጥ3፡5
11፡4 ቁ2፡39፤ ዘፍ4፡4፤ዕብ12፡24፤ 1ዮሐ3፡12
11፡5 ዘፍ5፡21-24
11፡6 ዕብ7፡19

[38]ጻድቅ ግን በእምነት ይኖራል፤
ወደ ኋላ ቢያፈገፍግ፣
ነፍሴ በእርሱ ደስ አትሰኝም፡፡"
[39]እኛ ግን አምነው ከሚድኑት ወገን እንጂ፣
ወደ ኋላ አፈግፍገው ከሚጠፉት አይደለንም፡፡

የእምነት ቋሚ ምስክሮች

11 [1]እምነት ተስፋ ያደረግነው ነገር እንደ
ሚፈጸም እርግጠኛ የምንሆንበት፣ የማ
ናየውም ነገር እውን መሆኑን የምንረዳበት ነው፡፡
[2]አባቶቻችም የተመሰከረላቸው በዚሁ ነው፡፡
[3]ዓለማት በእግዚአብሔር ቃል እንደ ተፈጠሩ
በእምነት እንረዳለን፤ ስለዚህ የሚታየው
ነገር የተፈጠረው ከሚታየው እንዳልሆነ
እንገነዘባለን፡፡
[4]አቤል ከቃየል ይልቅ የበለጠ መሥ
ዋዕት ለእግዚአብሔር በእምነት አቀረበ፡፡
እግዚአብሔር ስለ ስጦታው በተናገረለት
ጊዜ፣ እርሱ በእምነት ጻድቅ እንደ ሆነ
ተመሰከረለት፤ ቢሞትም እንኳ እስከ አሁን
በእምነቱ ይናገራል፡፡
[5]ሄኖክ ሞትን እንዳያይ ከዚህ ዓለም በእ
ምነት ተወሰደ፤ እግዚአብሔርም ስለ ወሰደው አልተ
ገኘም፤ ከመወሰዱም በፊት እግዚአብሔርን
ደስ እንዳሰኘ ተመስክሮለታልና፡፡ [6]ደግሞም
ያለ እምነት እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘት አይ
ቻልም፤ ምክንያቱም ወደ እግዚአብሔር የሚ
ቀርብ ሁሉ እግዚአብሔር መኖሩንና ከልብ
ለሚሹትም ዋጋ እንደሚሰጥ ማመን አለበት፡፡
[7]ኖኅ ገና ስለማይታየው ነገር እግዚአብሔር
ባስጠነቀቀው ጊዜ፣ እግዚአብሔርን ፈርቶ
ቤተ ሰዎቹን ለማዳን መርከብን በእምነት ሠራ፤
በእምነቱ ዓለምን ኮነነ፤ በእምነትም የሚገ

11፡7 ቁ1፤ ዘፍ6፡9: 13-22፤ሕዝ14፡14: 20፤ሮሜ9፡30፤ጴጥ3፡20

[38] ወይም *የእኔ ጽድቅ ግን*

(1ተሰ5፡2፤4፤2ተሰ1፡10፤2፡2፤2ጴጥ 3፡10 ይመ)፡፡

10፡26-31 እነዚህ ቍጥሮች ከእግዚአብሔር ጉባኤ ተለ ይተው የሚወጡ ሰዎችን (በቍ 25 ላይ "አንዳንዶች የተባሉ ትን) ለማስጠንቀቅ የተጻፉ ናቸው፡፡ በዚህ ክፍል ከተነገረው መንፈ ሳዊ ውድቀት ጋር ተመሳሳይ ይዘት ያለውን የ6፡4-8 ማብ ይመ፤

10፡26 *ሆን ብለን በኀጢአት ጸንተን ብንመላለስ*፡ የክህደት ኀጢአትን ብንፈጽም ማለት ነው (ቍ. 29 ይመ፤ የ5፡2 ማብ ይመ)፡፡ ይህ ጥቅስ የተመሠረተው በዘኍ 15፡27-31 ላይ ነው፡፡ *ለኀጢአት የሚሆን ሌላ መሥዋዕት አይኖርም*፤ ክርስቶ ስን ለኀጢአት ያቀረበውን መሥዋዕት አለመቀበል ማለት፣ ብቸኛ የሆነውን የኀጢአት መሥዋዕት አለመቀበል ማለት ነው፤ ከዚህ ሌላ መሥዋዕት የለምና፡፡

10፡27 *የሚያስፈራ ፍርድና...ያሚባላ ብርቱ እሳት*፡ 2ተሰ 1፡6-9 ይመ፡፡

10፡28፡ ዘዳ 17፡2-7 ይመ፡፡

10፡29 *የኪዳኑን ደም*፡ 9፡20፤13፡20፤ ዘፀ 24፡8፤ ማቴ 26፡28፤ ማር 14፡24 ይመ፡፡

10፡31፡ 12፡29 ይመ፡፡

10፡32 *የቀድሞውን ዘመን*፡ ምናልባት መጀመሪያ ወንጌልን በተቀበሉ ጊዜ የነበራቸውን ብርቱ አቋምና በዚያ ሁሉ መከራ ውስጥ ሲያልፉ ያሳዩትን ጽናት እንዲሁም እርስ በርስ የነበራቸውን ፍቅር ለመግለጽ ነው፡፡

10፡34 *የተሻለና ለዘወትር የሚኖር ሀብት*፡ በክርስቶስ ያገኙትን ድኑትና ወደፊት የሚጠብቃቸውን ሽልማት ነው (11፡10፤ 13-16፤26፤35፤13፡14፤ ማቴ 5፡11-12፤6፡19-21፤ ሮሜ 8፡18)፡፡

10፡38 *ጻድቅ ግን በእምነት ይኖራል*፤ የዕንባቆም 2፡4 ማብ ይመ፡፡

10፡39 *ወደ ኋላ አፈግፍገው ከሚጠፉት*፡ "አምነው ከሚድኑት ወገን" ለሚለው ተቃራኒ ነው፡፡ የመልእክቱ ጸሓፊ ከተደራሲዎቹ መካከል አብዛኞቹ አምነው ከሚድኑት ወገን እን ደሆኑ እርግጠኛ ነው (የ6፡9 ማብ ይመ)፡፡

11፡1-12፡29፡ ቀደም ሲል በተብራሩት የብሉይ ኪዳን ክፍሎች ላይ የተመሠረተ ምክር ነው፡፡

11፡2 *አባቶችም*፡ በቅድመ ክርስትና ዘመን የነበሩ የእም ነት ዐርበኞች ናቸው፤ ከእነዚህም ውስጥ ጥቂቶቹ በዚህ *ምዕራፍ* ተጠቅሰዋል፡፡

11፡4፡ ዘፍ 4፡2-5 ይመ፡፡ *ጻድቅ እንደ ሆነ ተመሰ ከረለት*፡ ሁለቱ ወንድማማቾች፣ ለእግዚአብሔር መሥዋዕት አቀረቡ፤ ቃየን ከዕርሻው ፍሬ ሲያቀርብ፣ አቤል ደግሞ ከበጎቹ መካከል በኵር የሆነውን አቀረበ፡፡ የአቤል መሥዋዕት ተቀባይ ነት ሊያገኝ የቻለበት ዋናው ምክንያት፣ መሥዋዕቱን "በእም ነት" ስላቀረበ ነው፡፡ ይህም የቃየል መሥዋዕት ተቀባይነት ያጣው በእምነት ሳይሆን ለታይታ ብቻ የቀረበ መሆኑን ያስገነዝ ባል (የዘፍ 4፡3-4 ማብ ይመ)፡፡

11፡5 *ሄኖክ*፡ ዘፍ 5፡18-24 ይመ፡፡ *ተወሰደ*፡ እግዚአብሔር ወደ ሚኖርበት ነው (የዘፍ 5፡24 ማብ ይመ፤ ከመዝ 49፡15፤ 73፡24 *ጋር ያነጽጽሩ*)፡፡

11፡6 *ያለ እምነት እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘት አይቻ ልም*፡ ሄኖክ እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘቱ እምነት ያለው ሰው መሆኑን ያረጋግጣል፡፡ *ማመን አለበት*፡ እምነት የሚያርፍበት ወይም የሚቆምበት ነገር ያስፈልገዋል፤ የእውነተኛ እምነት ማረ ፊያ እግዚአብሔር ነው፡፡ *ከልብ ለሚሹትም*፡ ኤር 29፡13 ይመ፡፡

11፡7 *ኖኅ*፡ ዘፍ 5፡28-9፡29 ይመ፡፡ *በእምነቱ*፡ የጥፋት ውሃ በመጣ ጊዜ፣ የእግዚአብሔር ቃል እውነተኛ መሆኑ

ኘውን ጽድቅ ወራሽ ሆነ፡፡

8አብርሃም ርስት አድርጎ ወደሚቀበለው ስፍራ እንዲሄድ በተጠራ ጊዜ በእምነት ታዘዘ፣ ወዴት እንደሚሄድ ባያውቅም፣ እሺ ብሎ ሄደ፡፡ 9በባዕድ አገር እንዳለ መጻተኛ በተስፋዱቱ ምድር በእምነት ተቀመጠ፤ የተስፋውን ቃል አብረውት እንደሚወርሱት እንደ ይስሐቅና እንደ ያዕቆብ በድንኳን ኖረ፤

10ምክንያቱም መሠረት ያላትን፣ እግዚአብሔር የሠራትንና የፈጠራትን ከተማ ደጠ ባበቅ ነበር፡፡ 11አብርሃም[ክ] ምንም እንኳ ዕድሜው ቢገፋም፣ ሣራም[ኀ] ራሷ መካን ብት ሆንም፣ ተስፋን የሰጠውን ታማኝ አድርጎ ስለ ቈጠረ[ኀ] በእምነት የልጅ አባት ለመሆን በቃ፡፡ 12ስለዚህ እንደ ሞተ ሰው ከሚቈጠር ከዚህ ከእንድ ሰው፣ እንደ ሰማይ ከዋክብት የበዛና እንደ ባሕር ዳር አሸዋ ተቈጥሮ የማያልቅ ዘር ተገኘ፡፡

13እነዚህ ሁሉ የተሰጣቸውን የተስፋ ቃል ሳያገኙ እምነታቸውን እንደ ጠበቁ ሞቱ፤ ሆኖም ከሩቅ አይተው ሰላም አሉት፣ በዚህ ምድር ሲኖሩ መጻተኞችና እንግዶች መሆናቸውን ተገንዝበው ነበርና፡፡ 14እንደዚህ የሚሉት ሰዎች የራሳቸው የሆነውን አገር እንደሚጠባበቁ ያሳያሉ፡፡ 15ትተውት የወጡትን አገር ቢያስቡ ኖሮ፣ ወደዚያ የመመለስ ዕድል ነበራቸው፡፡ 16አሁን ግን ከዚህ የሚበልጠውን ሰማያዊ አገር ይናፍቃሉ፣ ስለ ዚህ እግዚአብሔር ስምሳካቸው ተብሎ ሊጠራ አላፈረም፣ ከተማን አዘጋጅቶላቸዋልና፡፡

17አብርሃም እግዚአብሔር በፈተነው ጊዜ፣ ይስሐቅን መሥዋዕት አድርጎ በእምነት አቀረበ፤ የተስፋን ቃል የተቀበለው እርሱ፣ አንድ ልጁን ሊሠዋ ዝግጁ ነበር፤ 18ይህም እግዚአብሔር፣ “ዘርህ በይስሐቅ ይጠራል” ያለለት ነበር፡፡ 19አብርሃም እግዚአብሔር ሙታንን ሊያስነሣ እንደሚችል ተገንዝቦ ነበር፤ ይስሐቅንም ከሞት የመነሣት አምሳያ ሆኖ አገኘው፡፡

20ይስሐቅ ወደፊት የሚሆነውን ዐስቦ ያዕቆብንና ዔሳውን በእምነት ባረካቸው፡፡

21ያዕቆብ በሚሞትበት ጊዜ እያንዳንዳቸውን የዮሴፍን ልጆች በእምነት ባረካቸው፤ በበትሩም ጫፍ ዘንበል ብሎ ሰገደ፡፡

22ዮሴፍ ሊሞት በተቃረበ ጊዜ፣ ስለ እስራኤል ሕዝብ ከግብፅ መውጣት በእምነት ተናገረ፤ ስለ ዐጽሙም ትእዛዝ ሰጠ፡፡

23ሙሴ ከተወለደ በኋላ፣ ወላጆቹ መልከ መልካም ሕፃን መሆኑን ስላዩ በእምነት ሦስት ወር ሸሸጉት፤ የንጉሡንም ዐዋጅ አልፈሩም፡፡

24ሙሴ ካደገ በኋላ፣ የፈርዖን የልጅ ልጅ መባልን በእምነት እምቢ አለ፡፡ 25ለጥቂት ጊዜ በኀጢአት ከሚገኝ ደስታ ይልቅ፣ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር መከራን መቀበል መረጠ፡፡ 26ከግብፅ ሀብት ይልቅ ስለ ክርስቶስ መከራን መቀበል እጅግ የሚበልጥ ሀብት መሆኑን ተገነዘበ፤ ወደ ፊት የሚቀበለውን ብድራት ከሩቅ ተመልከቶ

11፡1 ዘፍ12፡1-4፡ 71ሐሥ7፡2-4
11፡9 ዘፍ12፡8፡18፡1፡ 91ሐሥ7፡5፡ዕብ6፡17
11፡10 ቀኖ16፡ ዕብ12፡22፡13፡14፡ ራእ21፡2፡14
11፡11 ዘፍ17፡17-19፡ 18፡11-14፡ 21፡2፡1ቆር1፡9
11፡12 ዘፍ22፡17፡ ሮሜ4፡19
11፡13 ቀኖ39፡ ዘፍ23፡4፡ዘሌ25፡23፡ ማቴ13፡17፡ሉል3፡20፡ 1ጴጥ1፡17፡2፡11
11፡15 ዘፍ24፡6-8
11፡16 ቀኖ10፡ ዘፍ26፡24፡28፡13፡ ዘዳ36፡15፡ማር8፡38፡ 2ጢሞ4፡18፡ዕብ13፡14
11፡17 ዘፍ22፡1-10፡ ያዕ2፡21
11፡18 ዘፍ21፡12፡ ሮሜ9፡7
11፡19 ሮሜ4፡21፡ ዮሐ5፡21
11፡20 ዘፍ27፡27-29፡ 39፡40
11፡21 ዘፍ48፡1፡ 8-22
11፡22 ዘፍ50፡24፡ 25፡ዘፀ13፡19፡ ኢሱ24፡32
11፡23 ዘፀ1፡16፡ 22፡2፡2
11፡24 ዘፀ2፡10፡11
11፡25 ቀኖ37
11፡26 ሉቃ14፡33፡ዕብ10፡35፡13፡13

ክ11 ወይም ሣራ ... *አብርሃምም ... ስለቈጠረች*

ተረጋገጠ፤ የኖኅ እምነት ትክክለኛ እንደ ሆነ ተመሰከረ፤ የዓለምም ክህደት ተኮነነ፡፡ *በእምነትም የሚገኘውን ጽድቅ* ኖኅ ምንም እንኳ የተነገረው ነገር ይኸውም የጥፋት ውሃ ባይታየው (ቀኖ 7) በእግዚአብሔርና በቃሉ ላይ ያለውን ሙሉ እምነት ገለጸ፡፡ ስለዚህ ኖኅ በእምነት ከሚኖሩ የእግዚአብሔር ጻድቃን መካከል ለመቈጠር በቃ (10፡38)፡፡ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ያለው እምነት በደረቅና የሠራውን መርከብ ማንሳፈፍ የሚችል በቂ ውሃ ይኖራል ተብሎ በማይታሰብበት ስፍራ መርከብን እንዲሠራ አነሣሣው፡፡

11፡8 *አብርሃም* በአዲስ ኪዳን ውስጥ በ“እምነት” ለሚኖሩና “ለሚያምኑ ሁሉ አባት” ተብሎ ተጠቅሶአል (ሮሜ 4፡11-12፡1ጴጥ3፡7፡19፡29)፡፡ *በተጠራ ጊዜ*፣ ዘፍ 12፡1-3 ይመ፡፡ እምነቱ የታየው በመታዘዙ ነው (የዘፍ 12፡4 ማብ ይመ)፡፡ *ርስት አድርጎ ወደሚቀበለው ስፍራ*፣ ወደ ከነዓን ነው፡፡ *ወዴት እንደሚሄድ ባያውቅም*፣ አካሄዱ ባወጣ ያውጣው በሚል ጭፍንነት ሳይሆን የእግዚአብሔርን ታማኝነት በመታመን ነበር፡፡

11፡10 *መሠረት ያላትን ... ከተማ*፣ የቀድሞ አባቶች ይኖሩባት ከነበረው ጊዜያዊ ድንኳን ጋር በማነጻጸር ነው (ቀኖ 9)፡፡ ይህች ከተማ “ሰማያዊት ኢየሩሳሌም” (12፡22)፣ “ወደፊት የምትመጣዋ ከተማ” (13፡14) እንዲሁም “አዲሲቱ ኢየሩሳሌም” (ራእ 21፡2-4፡9-27) ናት፡፡ *የፈጠራትን*፣ ከመዝ 147፡2 ያነጽጽሩ፡፡ የኢሳ 62፡5 አማራጭ ትርጉሙን ይመ፡፡

11፡11 *ሣራም ... መካን ብትሆንም*፣ ምናልባት ልጅ መውለድ የማትችልበት ዕድሜ ላይ መድረሷን ያመለክታል (ዘፍ 18፡11-12፣ የዘፍ 11፡30 ማብ ይመ)፡፡

11፡12 *እንደ ሞተ ሰው*፣ ምክንያቱም ዕድሜው መቶ ዓመት ሆኖት ነበር (ዘፍ 21፡5፣ ሮሜ 4፡19 ይመ)፡፡ *እንደ ሰማይ ከዋክብት... እንደ ባሕር ዳር አሸዋ*፣ ዘፍ 13፡16 እና ማብራሪያውን ይመ፤ እንዲሁም 15፡5፣22፡17፣26፡4፣1ነገ 4፡20 ይመ፡፡

11፡13 *ከሩቅ አይተው ሰላም አሉት*፣ በድንግዝግዝ ቢሆንም፣ ይህን ሰማያዊ እውነት በእምነት ተመለከቱ፤ ደግሞም ተስፋ ያደረጉትን ነገር በመጨረሻ እንደሚያገኙ እርግጠኛ ነበሩ (ቀኖ 1 ይመ)፡፡ *በዚህ ምድር ሲኖሩ መጻተኞችና እንግዶች*፣ እውነተኛ ቤታቸው በሰማይ ነው፡፡

11፡14 *የራሳቸው የሆነውን*፣ የተሻለና ሰማያዊ አገርን ያመለክታል (ቀኖ 16)፡፡

11፡16 *ከተማ አዘጋጅቶላቸዋልና*፣ ከተማና (ቀኖ 10) አገር የሚሉት ቃላት በዚህ መልእክት መደምደሚያ ምዕራፎች ውስጥ በተለዋዋጭነት ገብተዋል (ቀኖ 9-10፡14-16፣ 13፡14)፡፡ በዮሐንስ ራእይ ውስጥ ይህች ከተማ፣ አማኞች የሚኖሩባት አዲሲቱ ኢየሩሳሌም ተብላለች (ራእ 21፡2 ይመ)፡፡

11፡17፣ ዘፍ 22 ይመ፡፡ *አንድ ልጁን*፣ ዘፍ 22፡2፣12፣16፣ ዮሐ 3፡16፣ ሮሜ 8፡32 ይመ፡፡

11፡19 *እግዚአብሔር ሙታንን ሊያስነሣ እንደሚችል*፣ የአብርሃም እምነት ጠንካራ ከመሆኑ የተነሣ፣ እግዚአብሔር ከወደደ ይስሐቅን ከሞት እንኳ ሊያስነሣው እንደሚችል አምኖአል፤ ይህም ምትክ የሚሆነው በግ በቀረበ ጊዜ ምሳሌያዊ በሆነ መንገድ ተፈጽሞአል፡፡ (ዘፍ 22፡13)፡፡

11፡20፣ ዘፍ 27፡27-40 ይመ፡፡

11፡21፣ ዘፍ 47፡29-31፣ 48፡8-20 ይመ፡፡

11፡22፣ ዘፍ 50፡24-25 ይመ፡፡ *ያዕቆብና* (ቀኖ 21) ዮሴፍ በሕይወት ዘመናቸውም ሆነ በሞታቸው፣ በእምነት ጠንካራ ለነበሩ ከተሞች ተጨማሪ ምሳሌ ሆነው ቀርበዋል (ቀኖ 13)፡፡

11፡23-29፣ ሐሥ 7፡20-44 ይመ፡፡

11፡23 *ወላጆቹ*፣ ዘፀ 6፡20፣ ዘኁ 26፡58-59 ይመ፡፡ *መልከ መልካም ሕፃን መሆኑን*፣ የዘፀ 2፡2 ማብ ይመ፡፡ *የንጉሡንም ዐዋጅ*፣ ወንድ ሆነው የሚወለዱ እስራኤላውያንን በሙሉ ለመግደል የወጣ ዐዋጅ ነው (ዘፀ 1፡16፣22)፡፡

11፡25 *በኀጢአት ከሚገኝ ደስታ*፣ በግብፅ ቤተ መንግሥት ውስጥ ከሚገኝ ድሎትና ክብር ነው፡፡

11፡26 *ስለ ክርስቶስ*፣ ሙሴ ስለ መሲሑ ተስፋ የነበረው ዕውቀት ውሱን ቢሆንም፣ ይህ ተስፋ እውን ከሚሆንበት ሕዝብ ጋር መሆንን መረጠ፡፡ *ከግብፅ ሀብት*፣ እጅግ ብዙ ሀብት ፈሰበት የተሠራው የንጉሥ ቅታከሙን መቃብር፣ በብዙ ሺህ ኪሎ ግራም የሚቈጠር ንጹሕ ውርቅ ፈጅቷል፡፡

11፡27 *ግብፅን ሰቆ በእምነት ወጣ* ምናልባት የአርባ ዓመት

አልና፡፡ [27]የንጉሡን ቊጣ ሳይፈራ ግብፅን ለቆ በእምነት ወጣ፤ የማይታየውንም እንዳየው አድርጎ በመቊጠር በሐሳቡ ጸና፡፡ [28]በዙሮች የሆኑትን የሚገድለው ቀሣፊ የእስራኤልን በኩር ልጆች እንዳይገድል ፋሲካን በእምነት አደረገ፤ ደምንም ረጨ፡፡

[29]ሕዝቡ በደረቅ መሬት እንደሚኪድ ቀይ ባሕርን በእምነት ተሻገሩ፤ ግብፃውያን ግን እንደዚሁ ለማድረግ ሲሞክሩ ሰጠሙ፡፡

[30]ሕዝቡ የኢያሪኮን ግንብ ሰባት ቀን ከዞሩት በኋላ፣ በእምነት ወደቀ፡፡

[31]ዝሙት አዳሪዋ ረዓብ፣ ሰላዮቹን በሰላም ስለ ተቀበለቻቸው ከማይታዘዙትመ ጋር ያልጠፋችው በእምነት ነው፡፡

[32]እንግዲህ ከዚህ በላይ ምን ልበል? ስለ ጌዴዎን፣ ስለ ባርቅ፣ ስለ ሳምሶን፣ ስለ ዮፍታሔ፣ ስለ ዳዊት፣ ስለ ሳሙኤል፣ እንዲሁም ስለ ነቢያት እንዳልተርክ ጊዜ የለ ኝም፡፡ [33]እነዚህ በእምነት መንግሥታትን ድል ነሡ፤ በቅን ፈረዱ፤ የተሰጠውን የተስፋ ቃል ተቀበሉ፤ የአንበሶችን አፍ ዘጉ፤ [34]የእሳትን ኀይል አጠፉ፤ ከሰይፍ ስለት አመለጡ፤ ከድካማቸው በረቱ፤ በጦርነት ኀያል ሆኑ፤ ባዕዳን ወታደሮችን አባረሩ፡፡ [35]ሴቶች ሙታናቸው ተነሡላቸው፡፡ ሌሎቹ

11፡27 ዘፀ12፡50፡51
11፡28 ዘፀ12፡21-23፤ 1ቆሮ10፡10
11፡29 ዘፀ14፡21-31
11፡30 ኢያ6፡12-20
11፡31 ኢያ2፡1፡9-14፤ 6፡22-25፤ ያዕ2፡25
11፡32 መሳ4-5፤ 6-8፤11-12፤13-16፤ 1ሳሙ1፡20፤16፡1፡13
11፡33 ዳን6፡22፤ 2ሳሙ8፡1-3
11፡34 ዘፀ18፡4፤ መሳ15፡8፤2ዜና20፡7፤ ዳን3፡19-27
11፡35 1ነገ17፡22፡ 23፤2ነገ4፡36፡37
11፡36 ዘፍ39፡20፤ ኤር20፡2፤37፡15
11፡37 1ነገ19፡10፤ 2ነገ1፡8፤2ዜና24፡21፤ ኤር26፡23
11፡38 1ነገ18፡41 19፡9
11፡39 ቊ2፡4፡ 13፡6፤10፡36
11፡40 ዕብ2፡10፤ ራእ ፡11
12፡1 1ቆሮ9፡24፤ ዕብ10፡36

ደግሞ የተሻለውን ትንሣኤ ለማግኘት ሲሉ፣ መትረፍን ንቀው ለሞት ለሚዳርግ ሥቃይ ራሳቸውን ሰጡ፤ ከዚህም ነጻ ለመውጣት አልፈለጉም፡፡ [36]አንዳንዶቹ መዘባበቻ ሆኑ፤ ተገረፉ፡፡ ሌሎቹ ደግሞ ታስረው ወደ ወህኒ ተጣሉ፤ [37]በድንጋይ ተወገሩ፤ በመጋዝ ለሁለት ተሰነጠቁ፤º በሰይፍ ተወግተው ሞቱ፤ እየተጐሳቈሉ፣ እየተሰደዱና እየተንገላቱ የበግና የፍየል ቈዳ ለብሰው ዞሩ፤ [38]ዓለም ለእነርሱ አልተገባቻቸውምና፡፡ በየበረሓውና በየተራራው፣ በየዋሻውና በየጕድጓዱ ተንከራተቱ ፡፡

[39]እነዚህ ሁሉ ስለ እምነታቸው የተመሰከረላቸው ቢሆኑም ከእነርሱ ማንም የተስፋውን ቃል የተቀበለ የለም፡፡ [40]እግዚአብሔር ለኛ የሚበልጥ ነገር ስላዘጋጀ፣ ያለ እኛ ፍጹማን ሊሆኑ አልቻሉም፡፡

እግዚአብሔር ልጆቹን ይቀጣል

12 [1]እንግዲህ እነዚህን የመሳሰሉ ብዙ ምስክሮች እንደ ደመና በዙሪያችን ካሉልን፣ ሸክም የሚሆንብንን ሁሉ፣ በቀ ላሉም ተብትቦ የሚይዘንን ኀጢአት አስወግ

º31 ወይም ከማያሙኑት
º37 አንዳንድ የጥንት ጽሑፎች በድንጋይ ተወገሩ፤ ለፈተና አልፈው ተሰጡ፤

ሰው በሆነው ጊዜ በሲና ባሕር ስርጥ ወደምትገኘው የምድያም ምድር የኮበለለበትን ሁኔታ ያመለክታል (ዘፀ 2፡11-15፤ ሐሥ 7፡23-29)፡፡ *የንጉሡን ቊጣ ሳይፈራ*፡ በዘፀአት መጽሐፍ ውስጥ ሙሴ ፈርቶ እንደ ነበር ተገልጾአል (ዘፀ 2፡14)፤ ነገር ግን ማንን እንደ ፈራ በግልጽ አልተነገረም፡፡ ደግሞም ፈርዖን ሊገድለው ባሰበ ጊዜ ከፈርዖን እንደ ሸሸ ተገልጾአል (ዘጸ2፡15)፤ ነገር ግን የሸሸው ከፍርሀት የተነሣ እንደ ሆነ ግልጽ አይደለም፡፡ የዕብራውያን መልእክት ጸሓፊ ይህን ሁኔታ መሠረት በማድረግ፣ ሙሴ ከፈርዖን ሲሸሽ በእግዚአብሔር ታምኖ እንደ ነበር፣ እስራኤልም ነጻ የምትወጣበት ቀን እንደ መጣና እርሱም የበኩሉን ድርሻ ለመፈጸም እንደ ተጠራ ይነግረናል፡፡ *በሐሳቡ ጸና*፡ ለአርባ ዓመት በምድያም ቈየ (ሐሥ 7፡30)፡፡

11፡28፡ ዘፀ 12 ይመ፡፡

11፡29፡ ዘፀ 14-15 ይመ፡፡ ሙሴ ሦስተኛውንና የመጨረሻውን አርባ ዓመት ያሳለፈው እስራኤላውያንን በምድረ በዳ ሲመራ ነው፡፡ ዕድሜው መቶ ሃያ ዓመት ሲሆነው በሞዓብ ሞተ (ዘዳ 34፡1-7)፡፡

11፡30፡ ሙሴ ሲመራው የነበረውን ሕዝብ ኢያሱ ተረከበ፤ እርሱም ሕዝቡን ወደ ተስፋቢቱ ምድር አደረሰ፡፡ *ኢያሪኮ* የተስፋቢቱን ምድር ለመውረስ በወጠብት ጊዜ የገጠ ማቸውን ትልቁን ጠላት ያለ አንዳች ጦርነት በእምነት ብቻ ድል ነሡ (ኢያ 6)፡፡

11፡31 *ዝሙት አዳሪዋ ረዓብ*፡ አዲስ ወዳገኘችው እምነት ከመምጣቷ በፊት የነበራትን የቀድሞ ሕይወቷን የሚያመለክት አገላለጽ ነው (ኢሱ 2፡8-11፤ 6፡22-25)፤ ከዚህም በላይ ወሰን የሌለው የእግዚአብሔር ጸጋ፣ ማንኛውንም ኀጢአተኛ ተቤዝቶ ለዘላለም ክብር ማብቃት እንደሚችል የሚያሳይም ነው፡፡ *ሰላዮቹን በሰላም ስለ ተቀበለቻቸው*፡ ያዕ 2፡25 ይመ፡፡

11፡32-38፡ ክርስቶስ ከመምጣቱ በፊት አያሌ የእምነት ዐርበኞች ነበሩ፤ ስለ እነርሱም ብዙ መጻፍ ይቻል ነበር፡፡ ለእብነት ያህል ግን በእምነታቸው የታወቁ ጥቂት ውንዶችና ሴቶች ተወስተዋል፡፡ ሁሉንም አንድ የሚያደርጋቸው ነገር ቢኖር፣ በእምነት ድል መንሣታቸው ነው (ቊ 33)፡፡

11፡32 *እንዴተተርክ* ይህን ቃል ለመግለጽ የገባው የግሪኩ ቃል ተባዕት ጾታ ሲሆን፣ ይህም የዕብራውያን መልእክት ጸሓፊ በጻታው ወንድ እንደ ሆነ ያሳያል (በመልእክቱ መግቢያ ላይ "ጸሓፊው" የሚለውን ይመ)፡፡ *ስለጌዴዎን፣ ስለባርቅ፣ ስለ ሳምሶን፣ ስለ ዮፍታሔ*፡ መሳ 4፡6-5፡15፤6፡11-8፡35፤11፡-12፡7፤ 13፡24-16፡31 ይመ፡፡ *ስለ ሳሙኤል፣ እንዲሁም ስለ ነቢያት*፡ መዝ 99፡6፤ ኤር 15፡1፤ ሐሥ 3፡24፤ 13፡20 ይመ፡፡

11፡33 *የአንበሶችን አፍ*፡ በአንበሶች ጉድጓድ ውስጥ ከተጣለው ዳንኤል ጋር ያነጻጽሩ (ዳን 6)፡፡

11፡34 *የእሳትን ኀይል አጠፉ*፡ በእሳት እቶን ውስጥ ተጥለው ከነበሩት ከዳንኤል ባልንጀሮች ከሲድራቅ፣ ከሚሣቅና ከአብድናጎም ጋር ያነጻጽሩ (ዳን 3)፡፡ *ከድካማቸው በረቱ*፡ በእግዚአብሔር ርዳታ ነው (ሮሜ 8፡26፤ 2ቆሮ 12፡9 ይመ)፡፡

11፡35 *ሴቶች ሙታናቸው ተነሡላቸው*፡ ከስራፕታዋ መበለት (1ነገ 17፡17-24) እንዲሁም ከሱናማዊቷ ሴት (2ነገ 4፡8-36) ጋር ያነጻጽሩ፡፡ *የተሻለውን ትንሣኤ ለማግኘት ሲሉ መትረፍን ንቀው ለሞት ለሚዳርግ ሥቃይ ራሳቸውን ሰጡ፤ ከዚህም ነጻ ለመውጣት አልፈለጉም*፤ ከክርስቶስ ልደት በፊት በሁለተኛው ምእተ ዓመት ላይ በግፍ የተገደሉትን የመቃብያንን አይሁድ ዐርበኞች የሚያስታውስ ነው (2መቃብያን 7 ይመ)፡፡ ይሁንና እዚህ ላይ የተባለው ነገር በብርቱ ሥቃይ ውስጥ ሲያ ልፉ፣ በእግዚአብሔር ላይ ባላቸው እምነት ጸንተው የቆሙትን ስፍር ቊጥር የሌላቸውንና በስም የሚታወቁትንም ሆነ የማ ይታወቁትን አማኞች ሊያመለክት ይችላል፡፡

11፡37 *በድንጋይ ተወገሩ*፤ እውነት በመናገራቸው የተገደሉትን እንደ ካህኑ ዮዳሄ ልጅ እንደ ዘኮርያስ ያሉትን ነው (2ዜና 24፡20-22፤ ሉቃ 11፡51)፡፡ እንዲሁም የኤርምያስ መጽሐፍን መገቢያ ይመ፡፡ *በመጋዝ ለሁለት ተሰነጠቁ*፤ በጨካኙ ንጉሥ በምናሴ እጅ እንደ ሞተ በአፈ ታሪክ የሚነገርለትን ኢሳ ይያስን ሊሆን ይችላል (የትንቢተ ኢሳይያስን መግቢያ ይመ)፡፡

11፡39 *እነዚህ ሁሉ ስለ እምነታቸው የተመሰከረላቸው ቢሆኑም*፤ ሁሉም የእምነት ዐርበኞች የገጠማቸውን ፈተና ወዲ ያውኑ በድል ባይወጡም፣ ሁሉም ግን በእግዚአብሔር ተባርከዋል፡፡

11፡40 *እግዚአብሔር ... የሚበልጥ ነገር ስላዘጋጀ*፤ ለእኛም እንደ ሆነው ሁሉ ለእነርሱም የሰጠው ተስፋ የሚፈጸመው "ትንሣኤና ሕይወት" በሆነው በክርስቶስ ነው (ዮሐ 11፡25-26)፡፡ እነርሱ ያለ እኛ ፍጹማን ሊሆኑ አይችሉም፤ ከዚህ በፊት የነበሩ ሰዎች ሁሉ ትኩር ብለው ይመለከቱ የነበረው እግዚአብሔርንና የተስፋ ቃሉን ነበር፡፡ እግዚአብሔር የሰጣቸው ተስፋ አሁን በኢየሱስ ክርስቶስ እውን ሆነ፤ መደናቸውም እውን የሆነው በእርሱ በኩል ነው፡፡

12፡1 *እነዚህን የመሳሰሉ ብዙ ምስክሮች እንደ ደመና በዙሪያችን ካሉልን*፣ እዚህ ላይ የሚታየው ምስል በአንድ ትልቅ ቤተ ተውኔት ውስጥ የሚደረገውን ድርጊት ይመስላል፡፡ ምስክሮች የተባሉት በምዕራፍ 11 ላይ የተጠቀሱት የእምነት ዐርበኞች ናቸው፡፡ እነርሱም ትርኢት ተመልካች ሳይሆኑ እውነተኛ ምሳሌዎች ናቸው፡፡ ምስክሮች የሚለውን ቃል ለመግለጽ የገባው የግሪኩ ቃል "ሰማዕታት" የሚል ትርጉም አለው፡፡ ሲመሰክሩ የነበረውም ስለ እምነት ኀይልና ስለ የእግዚአብሔር ታማኝነት

ደን በፊታችን ያለውን ሩጫ በጽናት እንሩጥ፡፡
²የእምነታችን ጀማሪና ፍጹም አድራጊ የሆ
ነውን ኢየሱስን እንመልከት፤ እርሱ በፊቱ
ስላለው ደስታ መስቀሉን ታግሦ፣ የመስ
ቀሉንም ውርደት ንቆ በእግዚአብሔር ዙፋን
ቀኝ ተቀምጦአል፡፡ ³እንግዲህ ዝላችሁ ተስፋ
እንዳትቁርጡ፣ ከኀጢአተኞች የደረሰበትን
እንዲህ ያለውን ተቃውሞ የታገሠውን እር
ሱን ዐስቡ፡፡

⁴ከኀጢአት ጋር ስትታገሉ ገና ደማች
ሁን እስከ ማፍሰስ ድረስ አልተቃወማች
ሁም፡፡ ⁵ልጆች እንደመሆናችሁ እንዲህ በማ
ለት የተናገራችሁን ማበረታቻ ቃልም ረስ
ታችኋል፡-

“ልጄ ሆይ፤ የጌታን ቅጣት አታቃል፤
በሚገሥጽህም ጊዜ ተስፋ አትቊረጥ፤
⁶ምክንያቱም ጌታ የሚወደውን ይገሥጻል፤
እንደ ልጅ የሚቀበለውንም ይቀጣል፡፡”

⁷እግዚአብሔር እንደ ልጆቹ ይዞአ
ችኋልና የተግሦጽን ምክር ታገሡ፤ ለመሆኑ
አባቱ የማይቀጣው ልጅ ማን ነው? ⁸ልጆች
ሁሉ በሚቀጡበት ቅጣት ተካፋይ ካልሆ
ናችሁ፣ ዲቃሎች እንጂ ልጆች አይደላች
ሁም፡፡ ⁹ከዚህም በላይ፣ እኛ ሁላችን የሚ
ቀጡን ምድራዊ አባቶች ነበሩን፤ እናከብራ
ቸውም ነበር፡፡ ታዲያ ለመናፍስት አባት
እንዴት አብልጠን በመገዛት በሕይወት
እንኖርም? ¹⁰አባቶቻችን መልካም መስሎ
እንደታያቸው ለጥቂት ጊዜ ይቀጡን ነበር፤

12፡2 መዝ25፡15፤ ማር16፡19፤ሐል2፡8፤ 9፡ዕብ2፡9፤10፡13፤13
12፡3 ዝሬ69፤ራእ2፡3
12፡4 ዕብ10፡32-34፤ 13፡13
12፡5 ቀኃ3
12፡6 መዝ94፡12፤ 119፡75፤ምሳ3፡11፡12፤ ራእ3፡19
12፡7 ዘዳ8፡5፤ 2ሳሙ-7፡14፤ ምሳ13፡24
12፡8 1ጴጥ5፡9
12፡9 ዘኁ-16፡22፤ 27፡16፤ኢሳ38፡16፤ ራእ22፡6
12፡10 2ጴጥ1፡4
12፡11 ኢሳ32፡17፤ ያዕ3፡17-18
12፡12 ኢሳ35፡3
12፡13 ምሳ4፡26፤ ገላ6፡1
12፡14 ማቴ5፡8፤ ሮሜ6፡22፤14፡19
12፡15 ዘዳ29፡18፤ ገላ5፡4፤ዕብ3፡12፤4፡1
12፡16 ዘፍ25፡29-34፤ 1ቆሮ6፡18
12፡17 ዘፍ27፡30-40
12፡18 ዘፀ19፡12-22፤ 20፡18፤ዘዳ4፡11

እግዚአብሔር ግን የቅድስናው ተካፋዮች እንድ
ንሆን ለእኛ ጥቅም ሲል ይቀጣናል፡፡

¹¹ቅጣት ሁሉ በወቅቱ የሚያሳዝን እንጂ
ደስ የሚያሰኝ አይመስልም፤ በኋላ ግን ለለ
መዱት ሰዎች የጽድቅና የሰላም ፍሬ ያስገ
ኝላቸዋል፡፡

¹²ስለዚህ የዛለውን ክንዳችሁንና የደከ
መውን ጕልበታችሁን አበርቱ፡፡ ¹³ዐንካሳው
እንዲፈወስ እንጂ የባሰውኑ እንዳያነክስ
“ለእግራችሁ ቀና መንገድ አብጁ፡፡”

እግዚአብሔርን ስላለመታዘዝ የተሰጠ ማስጠ ንቀቂያ

¹⁴ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም ለመኖር
የሚቻላችሁን ሁሉ አድርጉ፤ ለመቀደስም
ፈልጉ፤ ያለ ቅድስና ማንም ጌታን ማየት
አይችልም፤ ¹⁵ከእናንተ ማንም የእግዚአብሔር
ጸጋ እንዳይጐድልበት ደግሞም መራራ ሥር
በቅሎ ችግር እንዳያስከትልና ብዙዎችን እንዳ
ይበክል ተጠንቀቁ፡፡ ¹⁶ለአንድ ጊዜ መብል
ሲል ብኵርናውን እንደ ሸጠው እንደ ዔሳው
ማንም ሴሰኛ ወይም እግዚአብሔርን የማያ
ከብር ሆኖ እንዳይገኝ ተጠንቀቁ፡፡ ¹⁷በጊ
ላም ይህንኑ በረከት ሊወርስ በፈለገ ጊዜ፣
እንደ ተከለከለ ታውቃላችሁ፤ በረከቱን በእ
ንባ ተግቶ ቢፈልግም መልሶ ሊያገኘው
አልቻለም፡፡

¹⁸ሊዳሰስ ወደሚችለውና በእሳት ወደ
ሚቃጠለው ተራራ፣ ወደ ጨለማው፣ ወደ

ነበር፡፡ *በጽናት እንሩጥ፣ ሐሥ* 20፡24፤ 1ቆሮ 9፡24-26፤ ገላ 2፡2፤ 5፡7፤ ፊል 2፡16፤ 2ጢሞ 4፡7 ይመ፡፡ እዚህ ላይ የክርስትና ሕይወት የቀረበው እንደ ረጅም ርቀት ሩጫ እንጂ እንደ አጭር ርቀት ሩጫ አይደለም፡፡ አንዳንድ የአይሁድ ክርስቲያኖች ከስደቱ የተነሣ ውድድሩን አቋርጠው ለመውጣት ተፈትነው ነበር፡፡

12፡2 *ኢየሱስን እንመልከት*፤ ሯጭ መድረሻ መሥመሩን አትኩሮ እንደሚመለከት ሁሉ፣ እኛም የእምነታችን ግብና ማረፊያ የሆነውን ኢየሱስን አትኩረን መመልከት አለብን (ፊል 3፡13-14)፡፡ *ጀማሪና*፣ የ2፡10 ማብ ይመ፡፡ *ፍጹም አድራጊ* እምነታችን የተጀመረው በእርሱ እንደ ሆነ፣ ፍጻሜ የሚያገኘውም በእርሱ ነው፤ የውድድሩ ጀማሪም ሆነ ፈጻሚ እርሱ ነውና እንዲሁም እርሱ ታላቁ ምስክር ነው፤ ምክንያቱም ከእኛ በፊት ሮጦ አሸንፏል፡፡ *በፊቱ ስላለው ደስታ*፤ የእርሱ ደስታ የእኛ ዘላለማዊ ቤዛነት መፈጸምና በአብ “ቀኝ” መክበሩ ነው፡፡ (የ1፡3ማብ ይመ፤ እንዲሁም ከኢሳ 53፡10-12 ጋር ያነጻ ጽሩ)፡፡ *መስቀሉን ታግሦ*፤ ፊል 2፡5-8 ይመ፡፡ *ውርደት ንቆ*፤ እንደ ክርስቶስ ሁሉ እኛም ስለ ወንጌል የምንቀበለው የአሁኑ ጊዜ ውርደት ወደፊት ከምናገኘው ክብር ጋር ሲወዳደር ቦታ የሚሰጠው አይደለም (11፡26፤ ማቴ 5፡10-12፤ ሮሜ፡፡ 8፡18፤ 2ቆሮ 4፡17፤ 1ጴጥ 4፡13፤5፡1፤10 ይመ)፡፡

12፡3 *እርሱን ዐስቡ*፤ ደቀ መዛሙርቱ እንዲደርስባቸው ከተጠየቁት መከራ ይበልጥ እጅግ ብርቱ መከራ የተቀበለው እርሱ ነው፤ ይህም እኛ ተስፋ እስከንቈርጥ ድረስ ለሚደርስብን ፈተናና ጭንቀት ታላቅ መጽናናት ይሆንልናል፡፡ *ተስፋ እንዳትቁርጡ*፤ ኢሳ 40፡28-31 ይመ፡፡

12፡4 *ገና ደማችሁን እስከ ማፍሰስ ድረስ አልተቃወ ማችሁም*፤ ምንም እንኳ ቢሰደዱም ንብረታቸውም ቢዘረፉ (10፡32-34)፣ በእምነታቸው ግን እስከ መሞት አልደረሱም፡፡

12፡5 *የጌታን ቅጣት*፣ መከራና ስደት መታየት ያለባ ቸው፣ እግዚአብሔር የልጆቹን መንፈሳዊ ሕይወት እያረመና እያነጸ የሚያሠለጥንበት ተደርገው ነው፡፡

12፡6 *ይቀጣል*፤ ይህን ቃል ለመግለጽ የገባው የግሪኩ ቃል “ይገርፋል” ማለት ነው፡፡ እግዚአብሔር ከስህተታችን ሊመ ልሰን ይገርፈናል፡፡

12፡7 *እንደ ልጆቹ ይዞአችኋልና* እግዚአብሔር ሲቀጣን ልጆቹ ልመሆናችን አንዱ ማስረጃ ነው፡፡ የሚቀጣን ተስፋ እንድንቈርጥ ሳይሆን፣ ቅጣቱ የመጽናናትና የመጽናት መሠረት እንዲሆንልን ነው (ቊ. 10)፡፡

12፡11 *የጽድቅና የሰላም ፍሬ ያስገኝላቸዋል*፤ በፍጹም ታዛዥነት ከተቀበሉት (ቊ. 9 ይመ)፣ ቅጣት መልካሙና ጠቃሚ ነው፡፡

12፡13 *ቀና መንገድ አብጁ*፤ በክርስትና እምነታቸው እንደ ሽባ ለሚሽመደመዱ ሰዎች ዕንቅፋት ከመሆን ይልቅ በመንፈሳዊና በምግባራዊ ሕይወታቸው ይበልጥ ማደግ እንዲችሉ ቀጥተኛ (ንጽሕናና ቅድስና የተሞላበት) ሕይወት በመኖር እንድንረዳቸው የቀረበ ጥሪ ነው፡፡

12፡14 *ያለ ቅድስና ማንም ጌታን ማየት አይችልም*፤ ከ1ጴጥ 1፡51-16፤ 1ዮሐ 3፡2-3 ጋር ያነጻጽሩ፡፡

12፡15 *የእግዚአብሔር ጸጋ እንዳይጐድልበት*፤ ከእግዚ አብሔር ጸጋ “እንዳይጎድል” ወይም የእግዚአብሔርን ጸጋ “ሳይዝ እንዳይቀር” ማለት ነው፡፡ ይህን የመሰለው ሁኔታ ሊከ ሠት እንደሚችል በ2፡1-4፤6፡4-8 ላይ ተገልጾአል፡፡ *መራራ ሥር*፤ ትዕቢት፣ ጥላቻ፣ ቅናት ወይም በሌሎች ላይ ጉዳት ሊያ ደርስ የሚችል ማንኛውም ነገር ነው፡፡

12፡16 *ብኵርናውን እንደ ሸጠው እንደ ዔሳው*፤ ዘፍ 25፡29-34 ይመ፡፡ ዔሳው፣ ለእውነተኛ ፋይዳዎች ትክክለኛ አመ ለካከት ስላልነበረው ሕይወትን የናቀ ሰው ነበር (ከፊል 3፡18-19 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ ከብኵርናው ይልቅ ሆዱን ለሚሞላ ምግብ ትልቅ ቦታ በመስጠቱ “ብኵርናውን አቃለለ” (ዘፍ 25፡34)፡፡

12፡17 *እንደ ተከለከለ*፤ ብኵርናውን ስላጣ ዐዘነ እንጂ በጉጢአቱ ንስሓ አልገባም (ዘፍ 27 በተለይም ቊ. 41)፡፡ ሐሱም “ወደ ድኑት ለሚያደርስ ንስሓ” የሚያበቃው “እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ የሆነ ሐዘን” ሳይሆን “ለሞት የሚያበቃ ያለማዊ ሐዘን” ነው (2ቆሮ 7፡10)፡፡ *በረከቱን*፣ የበኵር ልጅ መሆን ነው፡፡ የዚህ መልእክት ተደራሲዎች ከደረሰባቸው ስደት እፎይ ለማለት እምነታቸውን ለመጣል ያስቡ ይመስላል፡፡ በዚህ በዓለም ለሚገኝ ጊዜያዊ ደስታ ብለው መንፈሳዊ ብኵርናቸውን ቢሸጡ፣ በክርስ ቶስ ያላቸውን በረከት ያጣሉ፡፡ *በእንባ*፡ ዘፍ 27፡34-38 ይመ፡፡

12፡18-21፤ እነዚህ ቊሶች በሲና ተራራ ላይ ሕግ ሲሰጥ የነበረውን አስፈሪ ሁኔታ ይገልጻሉ (ዘፀ 19፡10-25፤ ዘዳ 4፡11-

ጭጋጉና ወደ ዐውሎ ነፋሱ አልደረሳች
ሁም፤ [19]ወደ መለከት ድምፅ፣ ወይም ቃልን
ወደሚያሰማ ድምፅ አልመጣችሁም፤ የሰሙ
ትም ሌላ ቃል ተጨምሮ እንዳይናገራቸው
ለመኑ፡፡ [20]ምክንያቱም "እንስሳ እንኳ ተራ
ራውን ቢነካ፣ በድንጋይ ተወግሮ ይሙት"
የሚለውን ትእዛዝ መሸከም አልቻሉም፡፡
[21]በዚያ ይታይ የነበረውም ሁኔታ እጅግ
አስፈሪ ነበርና፣ ሙሴ "በፍርሀተ ተንቀጠ
ቀጥሁ" አለ፡፡

[22]እናንተ ግን ወደ ጽዮን ተራራ፣ ወደ
ሰማያዊት ኢየሩሳሌም፣ ወደ ሕያው እግዚ
አብሔር ከተማ መጥታችኋል፤ በደስታ ወደ
ተሰበሰቡት ወደ አእላፋት መላእክት፣ [23]ስማ
ቸው በሰማይ ወደ ተጻፈው ወደ በኵራት
ማኅበር ቀርባችኋል፤ የሁሉ ዳኛ ወደ ሆነው
ወደ እግዚአብሔር፣ ፍጹምነትን ወዳገኙት ወደ
ጻድቃን መንፈሶች፣ [24]የአዲስ ኪዳን መካከለኛ
ወደ ሆነው ወደ ኢየሱስ፣ እንዲሁም ከአ
ቤል ደም የተሻለ ቃል ወደሚናገረው ወደ
ተረጨው ደም ደርሳችኋል፡፡

[25]የሚናገረውን እርሱን እምቢ እንዳት
ሉት ተጠንቀቁ፡፡ እነዚያ ከምድር ሆኖ ሲያ
ስጠነቅቃቸው የነበረውን እምቢ ባሉ ጊዜ
ካላመለጡ፣ እኛ ከሰማይ የመጣው ሲያስጠ
ነቅቀን ከእርሱ ብንርቅ እንዴት ልናመ
ልጥ እንችላለን? [26]በዚያን ጊዜ ድምፁ ያና
ወጠው ምድርን ነበር፤ አሁን ግን፣ "ምድርን
ብቻ ሳይሆን፣ ሰማያትንም አንድ ጊዜ
ደግሜ እናውጣለሁ" ብሎ ቃል ገብቶአል፡፡
[27]አንድ ጊዜ "ደግሜ" የሚለው ቃል የሚያ
ሳይ ከተፈጠሩ ነገሮች ተለይቶ ሊነዋ
ወጥ ሊጠፋ ሊቃጠል ሊፈጠሩ ሊ
ሰጥ ሊ ... ሊ ... ሊ ...

ሰው ምን ሊያደርጉኝ ይችላል?" እንላለን::

7የእግዚአብሔርን ቃል የነገሯችሁን መሪዎ
ቻችሁን ዐስቡ፤ የኑሮአቸውን ፍሬ ተመል
ከቱ፤ በእምነታቸውም ምሰሉአቸው፥ 8ኢየ
ሱስ ክርስቶስ ትናንት፣ ዛሬም ለዘላለምም
ያው ነው::

9በልዩ ልዩ ዐይነት እንግዳ ትምህርቶች
አትወሰዱ፤ ልባችን የሚጸናው በጸጋ እንጂ
የምግብ ሥርዐት በመጠበቅ አይደለም፤
ይህንን ሥርዐት የሚጠብቁት እንኳ በዚህ
አልተጠቀሙም:: 10በድንኳኒቱም የሚያገለ
ግሉ ከዚያ ሊበሉ መብት ያላገኙበት መሠ
ዊያ አለን::

11ሊቀ ካህናቱ ስለ ኀጢአት ስርየት
የሚሆነውን የእንስሳት ደም ይዞ ወደ ቅድ
ስተ ቅዱሳን ይገባል፤ የእንስሳቱ ሥጋ ግን
ከሰፈር ውጭ ይቃጠላል:: 12እንዲሁም ኢየ
ሱስ በራሱ ደም አማካይነት ሕዝቡን ሊቀ
ድስ ከከተማው በር ውጭ መከራን ተቀበለ::
13ስለዚህ እኛም እርሱ የተሸከመውን ውር
ደት ተሸክመን ከሰፈር ውጭ ወደ እርሱ
እንውጣ:: 14ምክንያቱም በዚህ ቋሚ ከተማ
የለንም፤ ነገር ግን ወደፊት የምትመጣዋን
ከተማ እንጠብቃለን::

15ስለዚህ ዘወትር የምስጋናን መሥዋዕት
ይኸውም ለስሙ የሚመስክሩ የከንፈሮችን
ፍሬ በኢየሱስ አማካይነት በእግዚአብሔር እና
ቅርብ:: 16ደግሞም መልካም ማድረግንና
ያላችሁንም ከሌሎች ጋር መካፈልን አት

13÷7 ቊ17:24፤ 1ቆሮ16÷16፤ ዕብ4÷12፤6÷12
13÷8 መዝ102÷27፤ ዕብ1÷12
13÷9 ኤፌ4÷14፤ ቈላ2÷7;16፤ዕብ9÷10
13÷10 1ቆሮ9÷13፤ 10÷18፤ዕብ8÷5
13÷11 ዘሌ29÷14፤ ዘሌ4÷12;2፤19÷11፤ 16÷15;27
13÷12 ዮሐ19÷17፤ ሮሜ3÷25፤ኤፌ5÷26
13÷13 ሉቃ9÷23፤ ዕብ11÷26
13÷14 ፊል3÷20፤ ዕብ11÷10;27፤ 12÷22;27
13÷15 ኢሳ57÷19፤ ሆሴ14÷2፤ኤፌ2÷5
13÷16 ሮሜ12÷13፤ ፊል4÷18
13÷17 ቊ7:24፤ ኢሳ62÷6፤ሐሥ20÷28
13÷18 ሐሥ23÷1፤ 1ተስ5÷25
13÷19 ፊሞ22
13÷20 ዘፍ9÷16፤ 17÷7;13÷19፤ ኢሳ55÷3;16፤÷8፤ ሕዝ37÷26፤ ማቴ26÷28፤ ዮሐ10÷11;ሐሥ2÷24፤ ሮሜ15÷33

ርሱ፤ ስግዚአብሔር ደስ የሚሰኘው እንደዚህ
ባለው መሥዋዕት ነውና::

17ለመሪዎቻችሁ ታዘዙ፤ ተገዙላቸውም::
ምክንያቱም እነርሱ በብርቱ የሚያስጠይቅ
ቸው ነገር ስላለባቸው፣ ስለ ነፍሳችሁ ጕዳይ
ይተጋሉ:: ስለዚህ ሥራቸውን በሐዘን ሳይ
ሆን በደስታ ማከናወን እንዲችሉ ታዘዙ
ቸው:: አለበለዚያ አይበጃችሁም::

18ለእኛ ደግሞ ጸልዩልን:: በሁሉም መን
ገድ በመልካም አኗኗር ለመኖር የሚናፍቅ
ንጹሕ ኅሊና እንዳለን እርግጠኞች ነን:: 19ዅሉ
ለይም ወደ እናንተ በፍጥነት ተመልሼ እን
ድመጣ ትጸልዩልኝ ዘንድ ዐደራ እላችኋ
ለሁ::

20በዘላለም ኪዳን ደም የበጎች ታላቅ
እረኛ የሆነውን ጌታችን ኢየሱስን ከሞት
ያስነሣው የሰላም አምላክ፣ 21ፈቃዱን እን
ድታደርጉ በመልካም ነገር ሁሉ ያስታ
ጥቃችሁ፤ ደስ የሚያሰኘውንም በኢየሱስ
ክርስቶስ በኩል በእኛ ያድርግ፤ ለእ
ርሱ እስከ ዘላለም ድረስ ክብር ይሁን፣
አሜን::

22ወንድሞች ሆይ፤ የጻፍሁላችሁ መልእ
ክት አጭር እንደ መሆኑ፣ የምክር ቃሌን
በትዕግሥት እንድትቀበሉ ዐደራ እላች
ኋለሁ::

13÷21 ሮሜ11÷36፤ 2ቆሮ9÷8፤ፊል2÷13፤ዮሐ3÷22
13÷22 1ጴጥ5÷12

13÷7 *የእግዚአብሔርን ቃል የነገሯችሁን መሪዎቻች ሁን*፣ 2÷3፤ 5÷12 ይመ:: *የኑሮአቸውን ፍሬ ተመልከቱ*፤ ምናል ባት ይህ የሚያመለክተው እነዚህ ምሳሌያዊ ሕይወት የኖሩ መሪ ዎች ሞተው ሊሆን ይችላል:: *በእምነታቸውም ምሰሉአቸው*፤ 6÷12፤ 1ቆሮ 4÷16፤ ኤፌ 5÷1፤ 1ተሳ 1÷6-7፤ 2÷14፤ 3ዮሐ 11 ይመ::

13÷8 *ኢየሱስ ክርስቶስ...ያው ነው*፤ ክርስቶስ ከቶ እንደማይ ለወጥ የሚያሳይ ሲሆን፣ ከፍ ሲል ከሚገኘው ቊጥር ጋር እንደሚ ያያዝ ምንም ጥርጥር የለውም:: የቀደሙት መሪዎቻቸው እምነት የተመሠረተው መቼም በማይለወጠው ክርስቶስ ላይ ነው:: *ትናንት*፣ ምናልባት ክርስቶስ በዚህ ምድር በነበረበት ጊዜ የዐይን ምስክሮች እርሱን ያዩበት ጊዜ ይሆናል (2÷3):: *ዛሬም*፣ የዐይን ምስክሮች ያዩት ክርስቶስ ዛሬም ያው ነው፤ ስለ እርሱም የተናገሩት ሁሉ እው ነት ነው:: *ለዘላለምም*፣ ሁልጊዜ የሚኖረው በዚህ ዐይነት ነው:: የክርስቶስን ፍጹም ሉዓላዊነት እንደ ተራ ነገር በመቆጠር ከእርሱ እጅግ ወደሚያንው ወደ ኦሮን ሥርዐተ ክህነትና ወደ መሥዋዕቱም መመለስ (ምዕ 5-10 ይመ) ማለት ወንጌልን መናቅ ማለት ነው::

13÷9 *የምግብ ሥርዐት*፣ የአይሁድ የሕግ መምህራን እንደ ሚሉት ነው:: የቀድሞው የመሲ ሥርዐት ክርስቶስ በመስቀል ላይ በሞተ ጊዜ ተሽሯል፤ ስለዚህ ጻዳመኛ እንዲያንሰራራ መደረግ የለበትም::

13÷10 *መሠዊያ አለን*፣ የኦሮን ሥርዐተ ክህነት መወገዱ ንና ክርስቶስ ልዩና ብቸኛ ካህን በሆነበት በመልክ ጴጥ ሥርዐተ ክህነት መተካቱን ለማመልከት ይሆናል:: *ሊበሉ መብት ያላገኙ በት*፣ በስርየት ቀን ካህናቱ ከመሥዋዕቱ መብላት አይችሉም፤ እኛ ግን ከመሥዋዕቱ መካፈል እንችላለን፣ የምንካፈለውም በመ ንፈስ ክርስቶስን በአምነት በመቀበል ነው (ዮሐ 6÷48-58 ይመ)፡፡ በብሉይ ኪዳን ሥር ከነበሩት ካህናት ይልቅ እኛ እጅግ የሚበ ልጥ መብት አለን::

13÷11 *ከሰፈር ውጭ ይቃጠላል*፣ ዘሌ 4÷12 እና ማብራ ሪያውን እንዲሁም፣ 16÷17 ይመ::

13÷12 *እንዲሁም ኢየሱስ...ከከተማው በር ውጭ መከራን ተቀበለ*፣ ክርስቶስ ከዚየሩሳሌም ውጭ መሞቱ የሕዝቡ ኀጢአት መወገዱን ያሳያል፤ ለመሥዋዕት የሚቀርበው የእንስሳት አካል ከእስራኤል ሰፈር ውጭ ይጣል ነበር::

13÷13 *ከሰፈር ውጭ ወደ እርሱ እንውጣ*፣ ከይሁዲነት ወደ ክርስቶስ ዘወር እንዲሉ የቀረበ ጥሪ ነው:: እርሱ ከከተማው ውጭ በውርደት እንደ ሞተ፣ የዚህ መልእክት ተደራሲዎችም ከይሁዲነት ወደ ክርስቶስ ዘወር ሲሉ ውርደትን ለመቀበል ፈቃደኞች መሆን አለባቸው::

13÷14 *የምትመኟዋን ከተማ*፣ P11÷10:14:16 ማስታወሻ ይመ::

13÷15 *የምስጋናን መሥዋዕት*፣ እዚህ ላይ "መሥዋዕት" የሚለው ቃል ተምሳሌታዊ በሆነ አገላለጽ የገዛው ለእግዚአብሔር የሚቀርበውን ስጦታ ለማመልከት ነው (ሮሜ 12÷1፤ ፊል 4÷18 ይመ)፡፡ እንስሳትን መሥዋዕት አድርጎ ማቅረብ ፍጹም ቀርቶአል::

13÷17 *ለመሪዎቻችሁ*፤ በቊጥር 7 ላይ የተጠቀሱትንና የሞቱትን ሳይሆን፣ አሁን በሕወት ያሉትን መሪዎቻቸውን ነው:: *ተገዙላቸውም*፤ ጸሓፊው እንዲህ ሲል ለፈላጭ ቆራጭ አመራር በታ መስጠቱ አይደለም (3ዮሐ 9-10 ይመ)፤ በመሳው አዲስ ኪዳን ውስጥ ባለሥልጣኖችን ማክበር፣ በቤተ ክርስቲያንም ውስጥ ሥርዐ ትን ማስፈን ተገቢ እንደ ሆነ ትምህርት ተሰጥቶአል::

13÷19 *ወደ እናንተ በፍጥነት ተመልሼ እንድመጣ*፣ የዚህ መልእክት ጸሓፊ ግን እንደ ሆነና የትስ ሆኖ እንደሚጽፍ በውል ባይታወቅም፣ "ተመልሼ እንድመጣ" የሚለው ሐረግ ተደራሲዎቹን ለመጎብኘት ፈልጎ ምናልባት በአገልግሎቱ ምክ ንያት የዘገየ መሆኑን ያመለክታል:: እስር ቤት እንዳልሆነ ግን ከቊ 23 በግልጽ መረዳት ይቻላል::

13÷20-21፤ ይህ ቃል ቡራኬ ለመልእክቱ ተገቢ መደምደ ሚያ ነው:: *የሰላም አምላክ* በቃለ ቡራኬ ጊዜ ለእግዚአብሔር የሚውል አገላለጽ ነው (ሮሜ 15÷33፤ 16÷20፤ ፊል 4÷9፤ 1ተሳ 5÷23 ይመ)፡፡

13÷20 *በዘላለም ኪዳን*፣ አዲሱን ኪዳን ነው (የ8÷8-12 ማብ ይመ)፡፡ ኤርምያስ በ31÷31 ላይ አዲሱ ኪዳን በማለት የጠ ራውን፣ በ32÷40 ላይ የዘላለም ኪዳን በማለት ይገልጸዋል (ኢሳ 55÷3 እና ማብራሪያውን እንዲሁም፣ 61÷8 ይመ)፡፡ ስለ ኪዳኑ ደም በተመለከተ የ10÷29 ማብ ይመ:: *ታላቅ እረኛ*፣ ለምሳሌ መዝ 23፤ ኢሳ 40÷11፤ ሕዝ 34÷11-16፤ 23፤ 37÷24፤ ዮሐ 10÷2-3፤ 11፤ 14፤ 27፤ 1ጴጥ 2÷25፤ 5÷4 ይመ::

13÷22-25፤ በስተመጨረሻ እንደ አዲስ ማሳሰቢያ የተሰጠ ክፍል ነው::

13÷22 *አጭር*፣ መልእክቱን አጭር የሚያሰኘው ክርስቶስ ከሁሉ የሚበልጥ መሆኑን ከዚህ በላይ መግለጽ ሲቻል፣ ከብዙ በጥቂቱ ብቻ የቀረበ በመሆኑ ነው::*የምክር ቃሌን*፣ የመልእክቱ

[23]ወንድማችን ጢሞቴዎስ እንደተፈታ
ታውቆ ዘንድ እፈልጋለሁ፤ ቶሎ ከመጣ፣
ከእርሱ ጋር ላያችሁ እመጣለሁ፡፡

13፥23 ሐሥ16፥1

13፥24 ቊ7:17፣ ሐሥ18፥2
13፥25 ቊ44፥18

[24]ለመሪዎቻችሁ ሁሉና ለቅዱሳን ሁሉ
ሰላምታ አቅርቡልኝ፡፡ ከኢጣሊያ የሆኑትም
ሰላምታ ያቀርቡላችኋል፡፡
[25]ጸጋ ከሁላችሁ ጋር ይሁን፡፡

ፍሬ ሐሳብ አማኞች በክርስትና ሕይወታቸው እየጎለበቱና እየበ
ሰሉ እንዲሄዱ፣ ከክርስቶስም ተለይተው እንዳይወድቁ የሚያሳ
ስብ ነው፡፡

13፥23 *ጢሞቴዎስ እንደተፈታ*፣ የመልእክቱ ተደራሲ
ዎች በሚገባ የሚያውቁት ጢሞቴዎስ ከእስር ቤት የተፈታው
በቅርቡ ነው፡፡

13፥24 *ለመሪዎቻችሁ*፣ በቊ17 ላይ ተጠቅሰዋል፡፡ *ከኢ
ጣሊያ የሆኑትም*፣ ይህ መልእክት የተጻፈው ከኢጣሊያ ወይም
ለኢጣሊያ ሰዎች ነው ማለት አይደለም፡፡ ጸሓፊው በኢጣሊያ
ለሚገኙ አማኞች ሰላምታውን እያስተላለፈ ነው፡፡

የያዕቆብ መልእክት

መግቢያ

ጸሓፊው

ጸሓፊው ራሱ ያዕቆብ እንደ ሆነ ገልጾአል (1፡1)፤ እርሱም የጌታ ወንድም እና በሐዋርያት ሥራ ም 5 ላይ ለተጠቀሰው ጉብኤ መሪ ሳይሆን አይቀርም፡፡ በአዲስ ኪዳን ውስጥ አራት ሰዎች በዚህ ስም ተጠርተዋል፡፡ ሐዋርያው ያዕቆብ የመጀመሪያው ሰማዕት ሆኖ በ44 ዓ.ም. ስለተሠዋፈ፣ የዚህ መልእክት ጸሓፊ እርሱ ሊሆን አይችልም፡፡ "ያዕቆብ" በሚል ስም የተጠሩ ሌሎች ሁለት ሰዎች አሉ፤ ሆኖም እነርሱ እንዳልጻፉት ግልጽ ነው፡፡ በማቴ 13፡55 ላይ ከኢየሱስ ወንድሞች ስም ዝርዝር ውስጥ በመጀመሪያ የተጠቀሰው ያዕቆብ ከወንድሞቹ ሁሉ እርሱ ታላቅ ሳይሆን አይቀርም፡፡ ያዕቆብ በመጀመሪያ በጌታ አላመነም ነበር፣ ስለዚህም የተግዳሮት ሐሳብ በኢየሱስ ላይ ይሰነዝር ነበር (ዮሐ 7፡2-5)፡፡ በኋላ ግን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የላቀ ሞገስ ያለው ሰው ሆነ፤ ስለዚህም፡-

1) ጌታ ኢየሱስ ከትንሣኤ በኋላ ራሱን ከገለጠላቸው ጥቂት ደቀ መዛሙርት መካከል እነሆ እርሱ አንዱ ነው (1ቆሮ 15፡7)፤
2) ጳውሎስ የቤተ ክርስቲያን "ዐምድ" በማለት ጠቅሶታል (ገላ 2፡9)፡፡
3) ጳውሎስ ክርስቶስን አምኖ ከተለወጠ በኋላ በኢየሩሳሌም የመጀመሪያ ጉብኝቱን ሲያደርግ ከያዕቆብ ጋር ተገናኝቶአል (ገላ 1፡19)፡፡
4) ጳውሎስ ለመጨረሻ ጊዜ ኢየሩሳሌምን በጐበኘበት ጊዜም እንዲሁ ከያዕቆብ ጋር ተገናኝቶአል (ሐሥ 21፡18)፡፡
5) ጴጥሮስ ከእስር ቤት እንደወጣ ለያዕቆብ እንዲነገረው አሳስቦ ነበር (ሐሥ 12፡17)፤
6) በኢየሩሳሌም ዐቢይ ጉብኤ ላይ ያዕቆብ መሪ ነበር (ሐሥ 15፡13)፡፡
7) ይሁዳ በመልእክቱ ውስጥ ማንነቱን የገለጸው፣ "የያዕቆብ ወንድም" (ይሁዳ 1፡1) በማለት ነው፤

ከዚህ እንደምንረዳው ያዕቆብ እጅግ ታዋቂ ሰው እንደ ነበረ ነው፡፡ ይኸው ያዕቆብ በሰማዕትነት ሕይወቱ ያለፈው በ62 ዓ.ም. ገደማ ነበር፡፡

መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜ

አንዳንዶች ይህ መልእክት የተጻፈው በ60 ዓ.ም. መግቢያ ላይ ነው ይላሉ፤ ይሁን እንጂ ከ50 ዓ.ም. በፊት የተጻፈ ስለ መሆኑ አንዳንድ ምልክቶች ያስገነዝባሉ፤

1. መልእክቱ የአይሁድን አስተሳሰብ ይዞ በመገኘቱ በቤተ ክርስቲያኒቱ አይሁድ ምእመናን በብዛት በሚገኙበት ወቅት የተጻፈ ነው፡፡
2. በቤተ ክርስቲያኒቱ የሚገኙት ጎለልዎችም "ሽማግሌዎችና" (15፡14) "አስተማሪዎች" (3፡1) ብቻ ነበሩ፡፡
3. አሕዛብ መገረዝ አለባቸው የሚል ክርክር አልተነሣም ነበር፤
4. በግሪክ "ምኵራብ" የሚለው ቃል የክርስቲያኖችን ስብሰባ ለማመልከት (2፡2) ጥቅም ላይ መዋሉ ይህ መልእክት የተጻፈበትን ጊዜ በትክክል ያመለክታል፣ ይኸውም መልእክቱ ከአዲስ መጻሕፍት ሁሉ ቀዳሚ ሆኖ የተጻፈ ነው፤ ምናልባት ከዚህ መልእክት በፊት የተጻፈ አለ ከተባለ ወደ ገላትያ ሰዎች የተጻፈው መልእክት ብቻ ነው፡፡

ተደራስያኑ

የዚህ መልእክት ተደራስያን እነማን እንደ ሆኑ በግልጽ የምናገኘው በ1፡1 ላይ ነው፤ ይኸውም "በአሕዛብ መካከል ተበትነው ለሚገኙት አሥራ ሁለት ነገዶች" የሚል ነው፡፡ አንዳንዶች ይህ አባባል በአጠቃላይ ክርስቲያኖችን ያመለክታል ቢሉም ፣ "ለአሥራ ሁለቱ ነገዶች" የሚለው ስያሜ በይበልጥ የሚያመለክተው የአይሁድ ክርስቲያኖችን ነው፡፡ ከዚህም በላይ መልእክቱ የአይሁድን የአገላለጽ ስልት ይዞ የሚጓዝ ስለ ሆነ ተደራስያኑ አይሁድ መሆናቸው ግልጽ ነው (በ5፡4 ላይ "የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር" የሚለው አይሁድ እግዚአብሔርን ለመጥራት የሚጠቀሙበት የማዕረግ ስም ተደራስያኑ ያለ ጥርጥር አይሁድ መሆናቸውን የሚያመለክት ነው)፡፡ የዚህ መልእክት ተደራስያን ክርስቲያኖች ለመሆናቸውም ከ2፡1፤ 5፡7-8 መረዳት ይቻላል፡፡ እነዚህ ክርስቲያኖች የመጀመሪያዎቹ የኢየሩሳሌም ክርስቲያኖች እንደ ነበሩ ይገመታል፤ እነርሱም እስጢፋኖስ በሰማዕትነት ከሞተ በኋላ በፊንቄ፣ በቆጵሮስና በሶርያዋ አንጾኪያ ተበትነው ይገኙ ነበር (ሐሥ 8፡1፤11፡19)፡፡ ያዕቆብ ስለ ፈተናና ስለ ጭቈና ማውሳቱ ተደራስያኑ በቅርብ የሚያውቃቸው የኢየሩሳሌም ምእመናን መሆናቸውን የሚያመለክት ነው፡፡ ያዕቆብ የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መሪ እንደ መሆኑ፣ የተበተኑትንና በጭንቀት ላይ የሚገኙትን ምእመናን ለማስተማርና ለማጽናናት፣ የመጋቢነት ተግባሩን በጽሑፍ ሲያከናውን ይታያል፡፡

የመልእክቱ ልዩ ባሕርይ

ይህን መልእክት ልዩ የሚያደርጉት ባሕርያት የሚከተሉት ናቸው፤

(1) የማያጠራጥር ግልጽ የሆነ አይሁዳዊ ገጽታው፣ (2) ሕያው በሆነው የክርስትና ሕይወት ላይ አጽንኦት ማድረጉ፤ ይህም የክርስትና ሕይወት በበጎ ሥራ የሚገለጽ ነው ማለቱ፣ (3) ቅልብጭ ያለው መዋቅሩ፣ (4) ከኢየሱስ የተራራ ስብከት ጋር ያለው ተጓዳኝነት (2፥5ን ከማቴ 5፥3፤3፥10-12ን ከ ማቴ 5፥12ን ከማቴ5፥15-20፤ 5፥12ን ከማቴ5፥33-37 ጋር ያነጻጽሩ)፣ (5) መጽሐፈ ምሳሌን ከመሳሰሉ የብሉይ ኪዳን የጥበብ መጻሕፍት ጋር ተመሳሳይ መሆኑና፣ (6) መልእክቱ የተጻፈበት የግሪክ ቋንቋ አጠቃቀም በጣም ግሩም መሆኑ ናቸው::

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1፥1)
2. ፈተናና መከራ (1፥2-18)
   ሀ. የእምነት መፈተን (1፥2-12)
   ለ. የመከራ መንሥኤ (1፥13-18)
3. መስማትና ማድረግ (1፥19-27)
4. አድልዎ መወገዙ (2፥1-13)
5. እምነትና ሥራ (2፥14-26)
6. አንደበትን መግዛት (3፥1-12)
7. ሁለት ዐይነት ጥበብ (3፥13-18)
8. ዓለማዊነትን በተመለከተ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (ም 4)
   ሀ. ጠበኝነት (4፥1-3)
   ለ. በመንፈሳዊ ረገድ ታማኝ ሆኖ አለመገኘት (4፥4)
   ሐ. ትዕቢት (4፥5-10)
   መ. ሐሜተኝነት (4፥11-12)
   ሠ. ጉረኝነት (4፥13-17)
9. ለጨቋኝ ባለ ጠጎች የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (5፥1-6)
10. ልዩ ልዩ ምክሮች (5፥7-20)
    ሀ. በመከራ ስለ መታገሥ (5፥7-11)
    ለ. ስለ መሐላ (5፥12)
    ሐ. በእምነት ስለሚደረግ ጸሎት (5፥13-18)
    መ. ከእውነት ስላፈገፈጉ ሰዎች (5፥19-20)

1 የእግዚአብሔርና የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ
አገልጋይ የሆነው ያዕቆብ፣ ለዐሥራ ሁለቱ
ነገዶች፣
ሰላም ለእናንተ ይሁን፡፡

መከራና ፈተና

2ወንድሞቼ ሆይ፣ ልዩ ልዩ መከራ ሲደር
ስባችሁ እንደ ሙሉ ደስታ ቍጠሩት 3ምክን
ያቱም የእምነታችሁ መፈተን ትዕግሥትን
እንደሚያስገኝ ታውቃላችሁ፡፡ 4ምንም የማይ
ጐድላችሁ ፍጹማንና ምሉኣን እንድትሆኑ
ትዕግሥት ሥራውን ይፈጽም፡፡ 5ከእናንተ
ማንም ጥበብ ቢጎድለው፣ ሳይነቅፍ በልግስና
ለሁሉም የሚሰጠውን እግዚአብሔርን ይለምን፤
ለእርሱም ይሰጠዋል፡፡ 6ዳሩ ግን ሳይጠራጠር
በእምነት ይለምን፤ ምክንያቱም የሚጠራጠር
ሰው በነፋስ እንደሚገፋና እንደሚናወጥ
የባሕር ማዕበል ነው፡፡ 7ያ ሰው፣ ከገታ አንዳች
ነገር አገኛለሁ ብሎ አያስብ፤ 8እርሱ በሁ
ለት ሐሳብ የተያዘና በመንገዱ ሁሉ የሚወላ
ውል ነው፡፡

9ዝቅ ያለው ወንድም ከፍ በማለቱ
ይመካ፡፡ 10ባለ ጸጋውም በመውረዱ ይመካ፤
እንደ ሣር አበባ ይረግፋልና፡፡ 11ፀሓይ በነዳድ
ሙቀቷ ወጥታ ሣሩን ታጠወልጋለችና፤ አበ
ባው ይረግፋል፤ ውበቱም ይጠፋል፤ እንዲ
ሁም ባለ ጸጋ ሰው፣ በዕለት ተግባሩ ሲዋ
ትት ሳለ ይጠፋል፡፡

12በፈተና የሚጸና ሰው የተባረከ ነው፤ ምክ
ንያቱም ፈተናን ሲቋቋም እግዚአብሔር ለሚወ
ዱት የሰጠውን ተስፋ፣ የሕይወትን አክሊል ያገ
ኛል፡፡

13ማንም ሲፈተን፣ ‘እግዚአብሔር ፈተኖኝ’ አይበል፤
ምክንያቱም እግዚአብሔር በክፉ አይፈተንም፤
እርሱም ማንንም አይፈትንም፤ 14ነገር ግን
እያንዳንዱ የሚፈተነው በራሱ ክፉ ምኞት
ሲሳብና ሲታለል ነው፡፡ 15ምኞትም ከፀነሰች
በኋላ ኀጢአትን ትወልዳለች፤ ኀጢአትም ካደ
ገች በኋላ ሞትን ትወልዳለች፡፡

16የተወደዳችሁ ወንድሞቼ ሆይ፣ አትታ
ለሉ፡፡ 17በጎ ስጦታና ፍጹም በረከት ሁሉ
ከላይ ከሰማይ ብርሃናት አባት ይወርዳሉ፤
በእርሱ ዘንድ መለዋወጥ ከመዞር የተነሣ
የሚያርፍና ጥላም የለም፡፡ 18የፍጥረቱ በኩሩት
እንድንሆን በገዛ ፈቃዱ በእውነት ቃል ወለ
ደን፡፡

ሰምቶ በሥራ ላይ ማዋል

19የተወደዳችሁ ወንድሞቼ ሆይ፣ ይህን
አስተውሉ፤ ሰው ሁሉ ለመስማት የፈጠነ፣
ለመናገር የዘገየ፣ ለቊጣም የዘገየ ይሁን፤
20የሰው ቊጣ የእግዚአብሔርን ጽድቅ አያመጣ
ምና፡፡ 21ስለዚህ ርኵሰትንና ተንሰራፍቶ የሚገ
ኘውን ክፉትን አስወግዳችሁ ነፍሳችሁን ማዳን
የሚችለውን፣ በውስጣችሁም የተተከለውን ቃል
በትሕትና ተቀበሉ፡፡

22ቃሉ የሚናገረውን አድርጉ እንጂ ሰሚ
ዎች ብቻ ሆናችሁ ራሳችሁን አታታሉ፡፡
23ቃሉን የሚሰማ፣ ነገር ግን የሚለውን የማ
ይፈጽም ሰው ፊቱን በመስተዋት እንደሚ
ያይ ሰው ነው፤ 24ራሱንም አይቶ ይሄዳል፤ ወዲ
ያውም ምን እንደሚመስል ይረሳል፤ 25ነገር
ግን ነጻ የሚያወጣውን ፍጹም ሕግ ተመል

1፡1 ዘዳ32፡26፤ ዮሐ7፡35፤ ሐሥ15፡13፤ 23፡26፣27፤ሮሜ1፡1፤ ቲቶ1፡1፤1ጴጥ1፡1 1፡2 ቍ12፤ ማቴ5፡12፤ ዕብ10፡34፤12፡11 1፡3 ዕብ10፡36፤ 1ጴጥ1፡7 1፡4 1ቆሮ2፡6 1፡5 1ነገ3፡9፣10፤ መዝ51፡6፤ምሳ2፡3-6፤ ዳን1፡17፤2፡21፤ ማቴ7፡7 1፡6 ማቴ21፡21፤ ማር11፡24 1፡8 መዝ119፡113፤ ያዕ4፡8፤2ጴጥ2፡14 1፡9 ማቴ23፡12 1፡10 ኢዮ14፡2፤ መዝ103፡15፡16፤ ኢሳ40፡6፣7፤ 1ቆሮ7፡31፤1ጴጥ1፡24 1፡11 ዝ102፡4፡11፤ ኢሳ40፡6፡8፣ማቴ20፡12 1፡12 ቍ2፤ዘፍ22፡1፤ ዘፀ20፡6፤1ቆሮ2፡9፤ 8፡3፣9፣25፤ያዕ2፡5፤ 5፡11፣1ጴጥ3፡14 1፡14 ምሳ19፡3 1፡15 ዘፍ3፡6፤ ኢዮ15፡35፤መዝ7፡14፤ ኢሳ59፡4፤ሮሜ6፡23 1፡16 ቍ19፤ 1ቆሮ6፡9፤ያዕ2፡5 1፡17 ዘፍ1፡16፤ ዘጥ23፡19፤መዝ85፡12፤ 102፡27፤136፡7፤ ዳን2፡22፤ሚል3፡6፤ ዮሐ3፡27፤ያዕ3፡15፤ 17፡1ዮሐ1፡5 1፡18 ኤር2፡3፤ ዮሐ1፡13፤2ጢሞ2፡15፤ ራእ14፡4

ሳ ቃል በግሩ፣ ተወዳድሮ ባሸነፈ ሯጭ ወይም ድል ተጐናጽፎ
ከመር ሜዳ በተመለሰ መሪ ራስ ላይ የሚደፋን አበባ ጉንጉን
የሚያመለክት ነው (2ጢሞ 4፡8፤ 1ጴጥ 5፡4 ይመ፤ ራእ 2፡10
እና ማብራሪያውን ይመ)፡፡

1፡13 *ሲፈተን*፣ በቍ 11-13 ላይ ግሡ አንድ ሰው ኀጢ
አትን ለመቋቋም ያለው ግብረ ገባዊ ጥንካሬ ምን ያህል እንደ
ሆነ ለማወቅ የሚደረገውን ፈተና የሚያመለክት ነው (የማቴ 4፡1
ማብ ይመ)፡፡ *እግዚአብሔር ክፉ ለማድረግ አይፈተንም*፣ እግዚ
አብሔር ቅዱስ ስለሆነ በኀጢአት አይሳብም፡፡ ወይም *እርሱ
ማንንም አይፈትንም*፣ የዘፍ 22፡1 ማብ ይመ፡፡

1፡15፣ ሔዋን (ዘፍ 3፡6-22) እንዲሁም ዳዊት (2ሳሙ
11፡2-17) በተፈተኑ ጊዜ ደረጃ በደረጃ የተፈጸሙት ሦስት
ነገሮች ምኞት፣ ኀጢአትና ሞት ናቸው፡፡

1፡17 *በጎ ስጦታና ፍጹም በረከት ሁሉ ከሰማይ
ብርሃናት አባት ከላይ ይወርዳሉ* ቍ 5፡3–17 ይመ፡፡ *ብርሃናት
አባት*፣ እግዚአብሔር ለምድር ብርሃን የሚሰጡትን የሰማይ
አካላት የፈጠራቸው እርሱ ስለሆነ፣ እነዚህ ነገሮች ቢለ ወጡ
እንኳ እርሱ ጸንቶ ይኖራል፡፡

1፡18 *ወለደን*፣ በሥጋ ሳይሆን እንደ ገና በመንፈስ
መወለድን ያሳያል (ዮሐ 3፡3-8 ይመ)፡፡ *በእውነት ቃል*፣ የምሥ
ራቹን ቃል ማለት ነው (1ጴጥ 1፡23-25 ይመ)፡፡ *በኵራት*፣ ዘሌ
23፡9-14 ይመ፡፡ በመካር ወቅት መጀመሪያ ላይ የሚገኘው የእህል
ነዶ፣ ምርት እንዳለና የሚሰበሰብበትም ጊዜ ሩቅ እንዳለሆነ
የሚያመለክት ዐይነተኛ ምልክት እንደሆነ ሁሉ፣ ቀደምት
ክርስቲያኖችም ከአነርሱ በኋላ እጅግ ብዙ ሕዝብ ዳግም ልደት
እንደሚያገኝ የሚያመለክቱ ናቸው፡፡

1፡19 *ሰው ሁሉ…ለመናገር የዘገየ ይሁን* ቍጥር 26 ይመ፡፡

1፡21 *ቃል*፣ የእግዚአብሔርን ቃል ማለት ነው፡፡

1፡25 *ፍጹም ሕግ*፣ የክርስትና ግብረ ገባዊና ሥነ ምግባ
ራዊ ትምህርት መሠረት ያደረገው ዐሥርቱ ትእዛዛትን

ክቶ የሚጸና፣ የሰማውን የሚያደርግና የማ
ይረሳ ሰው በሥራው የተባረከ ይሆናል፡፡
[26]አንደበቱን ሳይገታ፣ ልቡን እያሳተ ሃይ
ማኖተኛ ነኝ የሚል ሰው፣ ራሱን ያታል
ላል፤ ሃይማኖቱም ከንቱ ነው፡፡ [27] በእግዚአብሔር
አብ ፊት ንጹሕና ነውር የሌለበት ሃይማኖት
ይህ ነው፤ ወላጆቻቸው የሞቱባቸውን ልጆችና
ባሎቻቸው የሞቱባቸውን ሴቶች በችግራቸው
መርዳትና ከዓለም ርኵሰት ራስን መጠበቅ
ነው፡፡

አድልዎ ማድረግ አይገባም

2 ወንድሞቼ ሆይ፤ ክቡር በሆነው በጌታ
ችን በኢየሱስ ክርስቶስ የምታምኑ እን
ደመሆናችሁ አድልዎ አታድርጉ፡፡ [2]የወርቅ
ቀለበት ያደረገና ያማረ ልብስ የለበሰ ሰው
ወደ ጉባኤያችሁ ቢመጣ እንዲሁም ያደፈ
ልብስ የለበሰ ድኻ ሰው ቢገባ፣ [3]ያማረ ልብስ
ለለበሰው የተለየ አክብሮት በማሳየት፣ "ለአ
ንተ የሚሆን መልካም መቀመጫ ይኸው
ልህ" ብትሉትና ድኻውን ሰው ግን፣ "አንተ
በዚያ ቁም" ወይም "ከእግሬ በታች በወለሉ
ላይ ተቀመጥ" ብትሉት፣ [4]በመካከላችሁ አድ
ልዎ ማድረጋችሁ አይደለምን? ደግሞስ
በክፉ ሐሳብ የተያዛችሁ ፈራጆች መሆና
ችሁ አይደለምን?
[5]የተወደዳችሁ ወንድሞቼ ሆይ፤ ስሙ፤
እግዚአብሔር በእምነት ባለጸጋ እንዲሆኑና
እርሱን ለሚወዱም ተስፋ የተሰጣቸውን መን
ግሥት እንዲወርሱ የዚህን ዓለም ድኾች
አልመረጠምን? [6]እናንተ ግን ድኾችን አዋ
ረዳችሁ፤ እናንተን የሚያስጨንቋችሁ ሀብታ
ሞች አይደሉምን? ወደ ፍርድ ቤት የሚጐ
ትቷችሁስ እነርሱ አይደሉምን? [7]በእናንተ
የተጠራውን ክቡር የሆነውን ስም የሚሳደቡ
እነርሱ አይደሉምን?
[8]በመጽሐፍ፣ "ባልንጀራህን እንደ ራስህ አድ
ርገህ ውደድ" ተብሎ የተጻፈውን ክቡር ሕግ
ብትፈጽሙ መልካም እያደረጋችሁ ነው፡፡
[9]አድልዎ ብታደርጉ ግን ኀጢአት መሥራ
ታችሁ ነው፤ በሕግም ፊት እንደ ሕግ ተላ
ላፊዎች ትቈጠራላችሁ፤ [10]ምክንያቱም ሕግን
ሁሉ የሚፈጽም ነገር ግን በአንዱ የሚሰ
ናከል ቢኖር፣ ሁሉን እንደ ተላለፈ ይቈጠ
ራል፡፡ [11]"አታመንዝር" ያለ እርሱ ራሱ "አት
ግደልም" ብሎአልና፡፡ ባታመነዝር፣ ነገር ግን
ብትገድል፣ ሕግ ተላላፊ ሆነሃል፡፡
[12]ስትናገሩም ሆነ ስታደርጉ ነጻነት በሚሰ
ጠው ሕግ እንደሚፈረድባቸው ሰዎች ሁኑ፤
[13]ምክንያቱም ምሕረት ያላደረገ ሁሉ ያለ
ምሕረት ይፈረድበታል፤ ምሕረት በፍርድ
ላይ ያይላል፡፡

እምነትና ሥራ

[14]ወንድሞቼ ሆይ፤ አንድ ሰው እምነት
አለኝ ቢል ሥራ ግን ባይኖረው ምን ይጠቅ
መዋል? እንዲህ ያለው እምነት ሊያድነው
ይችላልን? [15]አንድ ወንድም ወይም አንዲት
እኅት የሚለብሱት ልብስም ሆነ የሚመገቡት
ምግብ አጥተው፣ [16]"ከእናንተ መካከል አንዱ፣
"በሰላም ሂዱ፤ አይብረዳችሁ፤ ጥገቡ" ቢላ
ቸው፣ ለሰውነታቸው ግን የሚያስፈልጋቸውን
ባይሰጣቸው፣ ምን ይጠቅማቸዋል? [17]እንዲሁ
ሥራ የሌለው እምነት በራሱ የሞተ ነው፡፡

1፡26 መዝ34፡13፣ 39፡1፣4፣31፣ዕዝ2-12፣ 1ጴጥ3፡10
1፡27 ዘጸ14፡29፤ ኢዮ31፡16፡17፡21፤ መዝ146፡9፤ ኢሳ1፡17-23፤ ማቴ25፡36ሮሜ12፡21፣ ያዕ4፡12ጴጥ1፡4፣2፡20
2፡1 ቀሥ9፤ ዘሌ19፡15፣ዘዳ1፡17፤ ምሳ24፡23፤ሐሥ7፡21 10፡34፣1ቆሮ2፡8
2፡4 ዮሐ7፡24
2፡5 ኢዮ34፡19፤ ማቴ25፡34፣ኤፌ12፡21፣ 1ቆሮ1፡26-28፤ ያዕ1፡12፡16፡19፤ ራእ2፡9
2፡6 ሐሥ8፡31 16፡19፣1ቆሮ11፡22
2፡8 ዘሌ19፡18፤ ማቴ5፡43
2፡9 ቀሥ1፡ዘዳ1፡17
2፡10 ማቴ5፡19፤ ገላ3፡10፣5፡3፣ያዕ3፡2
2፡11 ዘፀ20፡13፣ 14፡ዘዳ5፡17፡18
2፡12 ማቴ16፡27፤ ያዕ1፡25
2፡13 ማቴ5፡7፤ 9፡13፣12፡7፣18፡32-35፤ ሉቃ6፡37
2፡14 ማቴ7፡26፤ ያዕ1፡22-25
2፡15 ማቴ25፡35:36
2፡16 ሉቃ3፡11፤ 1ዮሐ3፡17፡18
2፡17 ቀሥ20፡26ገላ6፡6

ያካተተውን የብሉይ ኪዳን ግበረገባዊ ሕግ ነው (መዝ 19፡7 ይመ)፡ ነገር ግን ፍጽምት ያገኘው በኢየሱስ ክርስቶስ ነው፡፡ ነጻ የሚያወጣውን፣ ክርስቲያን የኀጢአት ባሪያ ከሆነው ሰው ጋር ሲነጻጸር (ዮሐ 8፡34)፣ ግብረገባዊ ሕግጋትን በመታዘዙ እግዚአብሔር ባዘጋጀለት ነጻነት ውስጥ በደስታ ይኖራል (2፡12 ተመልከት)፡፡

1፡26 *ሃይማኖተኛ*፣ የሃይማኖት ውጫዊ መገለጫ የሆኑ ትን የሚያመለክት ነው፤ እነዚህም ለትግረኛ መመጽወት፣ ጸምና ምሕላ እንዲሁም ሥርዐተ አምልኮ ናቸው፡፡

1፡27፣ ኤር 22፡16 ይመ፡፡ *ዓለም*፣ ግዑዛን ዓለም ሳይሆን፣ ሰዎች ለእግዚአብሔር ባለመታዘዝ በሚፈጸሙት ዐመፅና ከእር ሱም በመለየታቸው ምክንያት በውስጣቸው የነገሠውን ዓለም ነው (1ዮሐ 2፡15 ይመ)፡፡

2፡1 *የምታምኑ እንደሆናችሁ አድልዎ አታድርጉ፤* በእግዚአብሔር ዘንድ አድልዎ የለም፤ አማኞችም አድልዎ ሊያደ ርጉ አይገባም፡፡

2፡2 *ጉባኤያችሁ*፤ ስብሰባችሁ፤ ቃሉ በገሪኩ ምኵራብ የሚል ትርጉም አለው፡፡

2፡5-13፤ ያዕቆብ ለባለጠጎች ማድላት የማይገባ መሆኑን ለ ማስረዳት ሦስት የመቃወሚያ ሐሳቦችን ያቀርባል፡- (1) ባለጠጎች ድኾችን ማለትም ክርስቲያኖችን ያሳድዳሉ (ቁጥ 5-7)፤ (2) አድ ልዎ የፍቅርን ክቡር ሕግ የሚቃረን በመሆኑ ኀጢአት ነው (ቁጥ 8-11)፤ (3) አድልዎ ፍርድን ያስከትላል (ቁጥ 12-13)፡፡

2፡5 *እግዚአብሔር ... የዚህን ዓለም ድኾች አልመረጠ ምን?* ሉቃ 6፡20፤ 1ቆሮ 1፡26-31 ይመ፡፡ *መንግሥት*፤ አዲስ ልደት ያገኙ (ዮሐ 3፡3:5) በመላት የሚገቡበት መንግሥት ነው (ማቴ 25፡34:46)፡፡

2፡8 *ክቡር ሕግ*፣ የፍቅር ሕግ (ዘሌ 19፡18) "ክቡር ሕግ" ይባላል፤ ምክንያቱም በሰዎች መካከል ያለው ግንኙነት የሚጻንባ ቸው ሕጎች ሁሉ፣ ሥረ መሠረታቸው ይህ ታላቅ ሕግ ስለ ሆነ ነው፡፡ እንዲህ ላሉት የግንኙነት ሕጎች ሁሉ መነሻቸውም መድረ ሻቸውም ይህ ሕግ ነው (ማቴ 22፡36-40፤ ሮሜ 13፡8-10)፡፡

2፡10 *ሁሉን እንደ ተላላፊ ይቈጠራል*፤ ሕጉ የእግዚአብሔር ባሕርይና ፈቃድ መግለጫ ነው፤ ስለዚህ ከሕጉ አንዲቱን ትእዛዝ መተላለፍ፣ ከእግዚአብሔር ፈቃድ መውጣትና ሕጉን ሙሉ በሙሉ መጣስ ማለት ነው (ከማቴ 5፡18-19፤ 23፡23 ጋር ያነጻ ጽሩ)፡፡

2፡12 *እንደሚፈረድባቸው*፤ የያዕቆብን ተደራሲያን ቀድሞውኑ የመጨረሻ ዕጣ ፈንታቸውን (ዮሐ 5፡24) የሚያውቁ አማኞች ስለ ሆኑ (ቁጥ1)፣ ክፍሉ የሰውን ዕድል ፈንታ ስለሚወስነው የመጨረሻው ፍርድ የሚናገር አይደለም፤ ነገር ግን ይህ ፍርድ መጨረሻውን ለክርስቲያኖች ስለሚሰጠው ሽልማት ነው (1ቆሮ 3፡12-15፤ 2ቆሮ 5፡10፤ ራእ 22፡12)፡፡

2፡13 *ምሕረት በፍርድ ላይ ያይላል*፤ አንድ ሰው መሓሪ ከሆነ፣ እግዚአብሔርም ምሕረት ቀን ምሕረት ያደር ግለታል (ምሳ 21፡13፤ ማቴ 5፡7፤6፡14-15፤ 18፡21-35 ይመ)፡፡

2፡14-26፤ በቁጥ 14-20:24:26 ላይ፣ "እምነት" የሚለው ቃል ድነት ስለሚያስገኘው እውነተኛ እምነት የተጻፈ አይደለም፤ ነገር ግን አጋንንት እንደሚያምኑት ዐይነት (ቁጥ19)፣ ከንቱና (ቁጥ 20) ሙት የሆነውን (ቁጥ 26) እምነት ለማመልከት የገባ ቃል ነው፡፡ ይህ እምነት የክርስቶስን አዳኝነት ማመን ሳይሆን፣ በአእምሮ ዕውቀት ላይ የተመሠረተ ነው፡፡ ያዕቆብ ሰው በእውነ ተኛ እምነት ሳይሆን በሥራ ይድናል አላለም፤ ይልቁንም ሰው የሚጸድቀው በእምነት ብቻ ነው፤ የሚያድን እምነት ደግሞ ብቻ ውን ሳይሆን፣ ሥራን ገንዘቡ ያደረገ ነው፡፡ እውነተኛ እምነት በጎ ሥራ ይከተለዋል፤ ድነት የሚገኘው ግን ክርስቶስን በማመን ነው (ስለ መጽደቅ የበለጠ ለመረዳት የሮሜ 3፡24 ማብ ይመ)፡፡

2፡15-16፤ ይህ እውነተኛ ስላልሆነ እምነት የቀረበው ገለጻ፣ በ1ዮሐ3፡17 ላይ እውነተኛ ስላልሆነ ፍቅር ከቀረበው ገለጻ ጋር ተጓዳኝ ነው፤ የመጀመሪያው ክፍል እውነተኛ እምነት በሥራ እንደሚገለጽ የሚያስተምር ሲሆን፣ ሁለተኛ ክፍል ደግሞ እውነ ተኛ ፍቅር ሥራን ገንዘቡ እንዳደረገ የሚገልጽ ነው፡፡

[18]ነገር ግን አንድ ሰው "አንተ እምነት
አለህ፤ እኔ ሥራ አለኝ" ይላል። እምነትህን
ከሥራ ለይተህ አሳየኝ፤ እኔም እምነቴን በሥ
ራዬ አሳይሃለሁ። [19]አንድ ስግዚአብሔር እንዳለ
ታምናለህ፤ መልካም ነው፤ አጋንንትም ይህ
ንኑ ያምናሉ፤ በፍርሀትም ይንቀጠቀጣሉ።
[20]አንተ ከንቱ ሰው! እምነት ያለ ሥራ
ዋጋ የሌለው[ሀ] መሆኑን ለማወቅ ማስረጃ ትፈ
ልጋለህን? [21]አባታችን አብርሃም ልጁን
ይስሐቅን በመሠዊያው ላይ ባቀረበ ጊዜ
በሥራ የጸደቀ አልነበረምን? [22]በዚህም እም
ነት ከሥራው ጋር አብሮ ይሠራ እንደነበር
ታያለህ፤ እምነትም በሥራ ፍጹም ሆነ።
[23]"አብርሃም በስግዚአብሔር አመነ፤ ጽድቅም
ሆኖ ተቆጠረለት" የሚለው የመጽሐፍ ቃል ተፈ
ጸመ፤ እርሱም የስግዚአብሔር ወዳጅ ተባለ።
[24]እንግዲህ በእምነት ብቻ ሳይሆን በሥራ
እንዲጸድቅ ታያላችሁ።
[25]እንዲሁም ጋለሞታዪቱ ረዓብ መልእክ
ተኞቹን ተቀብላ በሌላ መንገድ በሰደደቻ
ቸው ጊዜ በሥራ አልጸደቀችምን? [26]ከመን
ፈስ የተለየ ሥጋ የሞተ እንደ ሆነ ከሥራም
የተለየ እምነት የሞተ ነው።

አንደበትን መግታት

3 ወንድሞቼ ሆይ፤ ከእናንተ ብዙዎች አስ
ተማሪዎች አይሁኑ፤ ምክንያቱም እኛ
አስተማሪዎች የሆንን የባሰ ፍርድ እንደ
ምንቀበል ታውቃላችሁ። [2]ሁላችንም በብዙ
ነገር እንሰናከላለን፤ በንግግሩ የማይሰናከል
ማንም ሰው ቢኖር እርሱ ሰውነቱን ሁሉ
መቈጣጠር የሚችል ፍጹም ሰው ነው።
[3]ፈረሶች እንዲታዘዙልን ልጓም በአፋቸው
ውስጥ ስናስገባ፣ መላ ሰውነታቸውን መምራት
እንችላለን። [4]ወይም መርከቦችን ተመልከቱ፤
ምንም እንኳ እጅግ ትልቅና በኀይለኛ ነፋስ
የሚነዱ ቢሆኑም የመርከቡ ነጂ በትንሽ
መሪ ወደሚፈልገው አቅጣጫ ይመራች

2፡18 ማቴ7፡16፡17፣ ሮሜ3፡28፣ዕብ11፣ ያዕ3፡13
2፡19 ዘዳ6፡4፣ ማቴ8፡29፣ሮሜ12፡29፣ ሉቃ4፡34፣ቆሮ8፡4-6
2፡20 ቀኖ17፡26
2፡21 ዘፍ22፡9፡12
2፡22 ዕብ11፡17፣ 1ተሰ1፡3
2፡23 ዘፍ15፡6፣ 2ዜና20፡7፣ ኢሳ41፡8፣ሮሜ4፡3
2፡25 ዕብ11፡31
2፡26 ቀኖ17፡20
3፡1 ማቴ7፡1፣ሮሜ 2፡21፣ኤፌ4፡11
3፡2 1ነገ8፡46፣ መዝ39፡1፣ምሳ10፡19፣ ማቴ12፡37፣ ሮሜ3፡9-20 ያዕ1፡26፣2፡10፣ 1ጴጥ3፡10፣1ዮሐ1፡8
3፡3 መዝ32፡9
3፡5 መዝ12፡3፣41 73፡8፣9
3፡6 ምሳ16፡27፣ ማቴ5፡22፣15፡11፣18፡ 19
3፡8 መዝ140፡3፣ ሮሜ3፡13
3፡9 ዘፍ1፡26፡27፣ 1ቆሮ11፡7
3፡12 ማቴ7፡16
3፡13 ያዕ2፡18፣ 1ጴጥ2፡12
3፡14 ቀኖ16፡ 24ሮ12፡20፣ያዕ5፡19
3፡15 ቀኖ17፡ 1ጢሞ4፡1፣ያዕ1፡17
3፡16 ቀኖ14፡ 45፡20፡21

ዋል። [5]እንዲሁም ምላስ ትንሽ የሰውነት
ክፍል ሆና ሳለ በታላላቅ ነገሮች ትኵራራ
ለች፤ ትልቅ ጫካ በትንሽ እሳት እንዴት
ተቃጥሎ እንደሚጠፋ አስተውሉ፤ [6]ምላስም
እንደ እሳት ናት፤ በሰውነት ክፍሎቻችን
መካከል የምትገኝ የክፋት
ዓለም ናት፤ ሰውነትን ሁሉ ታረክሳለች፤
ደግሞም የፍጥረትን ሩጫ ታቃጥላለች፤
ራሷም በገሃነም ትቃጠላለች።
[7]ማናቸውም ዐይነት እንስሳ፣ አዕዋፍ
እንዲሁም በምድር ላይ የሚሳቡና፣ በባሕር
ውስጥ የሚኖሩ ፍጥረታት ሁሉ መገራት
ችለዋል፤ በሰውም ተገርተዋል። [8]ነገር ግን ምላ
ስን መግራት የሚችል ማንም ሰው የለም፤
የሚገድል መርዝ የሞላባትና ዕረፍት የሌላት
ክፉ ነገር ናት።
[9]በምላሳችን ጌታንና አብን እንባርካለን፤
በእርስዋም በስግዚአብሔር አምሳል የተፈጠሩትን
ሰዎች እንረግማለን። [10]ከአንድ አፍ በረከትና
መርገም ይወጣሉ፤ ወንድሞቼ ሆይ፤ ይህ ሊሆን
አይገባም። [11]ከአንድ ምንጭ ጣፋጭ ውሃና
መራራ[ሀ] ውሃ ይመነጫልን? [12]ወንድሞቼ
ሆይ፤ በለስ ወይራን ወይንም በለስን ሊያፈራ
ይችላልን? እንዲሁም ከጨው ውሃ ጣፋጭ
ውሃ ሊገኝ አይችልም።

ሁለት ዐይነት ጥበብ

[13]ከእናንተ መካከል ጥበበኛና አስተዋይ የሆነ
ሰው ማን ነው? ሥራውን ከጥበብ በሆነ
በመልካም አኗኗር ያሳይ። [14]ነገር ግን መራራ
ቅንአትና ራስ ወዳድነት በልባችሁ ቢኖር
ኵራት አይስማችሁ፤ እውነትንም አትካዱ።
[15]እንዲህ ያለችዋ ጥበብ ከላይ አይደለችም፤
ነገር ግን ከምድር ከሥጋና ከአጋንንት ናት።
[16]ቅናትና ራስ ወዳድነት ባሉበት ስፍራ
በዚያ ሁከትና ክፉ ሥራ ሁሉ ይገኛሉ።

[ሀ]20 አንዳንድ ጥንታዊ ያለሆኑ ቅጆች፣ ሙት ይሉታል
[ሀ]11 በግሪኩ፣ ጨው ይለዋል

2፡18 *አንተ እምነት አለህ፣ እኔ ሥራ አለኝ*፣ ስሕተቱ፣ "የእምነት" ክርስቲያን እና፣ የሥራ ክርስቲያን በማለት እምነትንና ሥራን ለየብቻ በተናጠል ማቅረቡ ነው፡፡ *እምነትህን ከሥራ ለይተህ አሳየኝ፣ ያዕቆብ* ይህ ምፀት እንጂ በፍጹም ሊሆን የማይችል ነገር እንደ ሆነ ይገልጻል፡፡

2፡19 *አንድ እግዚአብሔር*፣ በአይሁድ ትምህርተ ሃይማኖት በጣም የታወቀውና በዕብራይስጡ፣ "ሽማ" (ሰማ) የሚል አምላክ አንድ ብቻ መሆኑን የሚገልጽ የእምነት አንቀጽ ነው (ዘዳ 6፡4፤ ማር 12፡29)፡፡

2፡21፣ ክፍሉን ከዐውዱ ነጥለን ከተመለከትነው፣ ሰው ድኑት የሚያኘው ብቻውት እንጂ በራሱ አይደለም ከሚለው የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ጋር የሚቃረን ይመስላል (ሮሜ 3፡28፣ ገላ 2፡15-16)፡፡ ያዕቆብ የሚለው ግን፣ የጽድቅ ሥራ የአውነተኛ እምነት መገለጫ እንጂ ለድኑት የሚያበቃ አይደለም፣ ለዚህ ማስረጃ አድርጎ የሚያቀርበው፣ "አብርሃም በእግዚአብሔር አመነ ጽድቅም ሆኖ ተቁጠረለት" (ቀኖ 23) የሚለውን ነው፣ ከዚህ ክፍል የምንማረው፣ ድድቅ ሆኖ የተቁጠረለት እምነቱ እንጂ ሥራው አይደለም፡፡ (በዘፍ 15፡6) የሚለው፡፡ የሚያድን እምነት በጎ ሥራን ገንዘቡ ያደረገ ነው፡፡

2፡23 *የእግዚአብሔር ወዳጅ* ይህ አብርሃም ስለ እግዚአብሔር ጋር የነበረውን ወዳጅነትና (2ዜና20፡7 ይመ) እግዚአብሔር ምን ያህል እንደ ተቀበለው የሚያስገነዝበን ነው፡፡

2፡24 *በእምነት ብቻ ሳይሆን* (የ2፡14-26 ማስታወሻ ይመ)፡፡

2፡25 *ጋለሞታዪቱ ረዓብ*፣ በዚህ ስፍራ የረዓብ ስም በመል ካም የተወሳው፣ ያዕቆብ የግልሙትናን ሕይወን እንደ በጎ ነገር ስለቁጠረው ሳይሆን፣ ሰላዮቹን በመረዳቷ (ኢሱ 2) የታየውን እምነት በማድነቅ ብቻ ነው (ዕብ 11፡31 ይመ)፡፡

3፡1 *የባሰ ፍርድ እንደምንቀበል*፣ አስተማሪ ከሌላው ይልቅ ተጽዕኖ ማድረግ ስለሚችል፣ ያለበት ኀላፊነት የዚያኑ ያህል ከባድ ነው (ሉቃ 20፡47 ይመ፣ ከሞቱ 23፡1-33 ጋር ያነጽጽሩ)፡፡

3፡2 *ፍጹም ሰው* ምላስን መቈጣጠር አስቸጋሪ ስለሆነ፣ ምላ ስን መቈጣጠር የሚችል፣ በማንኛውም ረገድ ሕይወቱን መቈጣጠር ይችላል፡፡

3፡6 *የክፋት ዓለም*፣ ዓለም በውድቀት ገጽታዋ እንደ ምትመስለው ማለት ነው፡፡ *ራስዋም በገሃነም ትቃጠላለች*፣ ይህ ከምላስ ለማወጣው የክፋት መርዝ ምንጩ ዲያብሎስ መሆኑን የሚያመለክት ሥዕላዊ ገለጻ ነው (ዮሐ 8፡44 ይመ)፡፡ የማቴ 5፡22፣ ሉቃ 16፡23 ማብ ይመ፡፡

3፡9 *በእንግዚአብሔር አምሳል*፣ ሰው በእንግዚአብሔር አምሳል የተፈጠረ ስለ ሆነ (ዘፍ 1፡26-27)፣ ሰውን መርገም እግዚአብሔርን እንደ መርገም ይቈጠራል (ዘፍ 9፡6 ይመ)፣ እንዲሁም የዘፍ 1፡26 ማብ ይመ፡፡

3፡13 *ጥበበኛ*፣ የ1፡5 ማብ ይመ፡፡

3፡15 *ከላይ*፣ ከእግዚአብሔር ማለት ነው (1፡5፣17፣ 1ቆሮ 2፡6-16 ይመ)፡፡

3፡16 *ሁከትና*፣ "እግዚአብሔር የሰላም አምላክ እንጂ፣ የሁከት አምላክ አይደለም" (1ቆሮ 14፡33)፡፡

[17]ከሰማይ የሆነችው ጥበብ ግን በመጀመ
ሪያ ንጹሕት ናት፤ በኋላም ሰላም ወዳድ፣
ታጋሽ፣ እሺ ባይ፣ ምሕረትና መልካም ፍሬ
የሞላባት፣ አድልዎና ግብዝነት የሌለባት
ናት፡፡ [18]የጽድቅም ፍሬ ሰላምን ለሚያደርጉ
በሰላም ይዘራል፡፡

ራሳችሁን ለእግዚአብሔር አስገዙ

4 በእናንተ መካከል ያለው ጦርነትና ጠብ
ከየት የመጣ ነው? በውስጣችሁ ከሚዋ
ጉት ምኞታችሁ አይደለምን? [2]ትመኛላችሁ፣
ነገር ግን አታገኙም፡፡ ትገድላላችሁ፣ በብር
ቱም ትመኛላችሁ፣ ልታገኙም አትችሉም፡፡
ትጣላላችሁ፣ ትዋጋላችሁ፣ አትለምኑምና
ለእናንተ አይሆንም፡፡
[3]ትለምናላችሁ ግን አትቀበሉም፤ ለራሳ
ችሁ ሥጋዊ ደስታ በማሰብ በክፉ ምኞት
ትለምናላችሁና፡፡
[4]አመንዝሮች ሆይ፤ ከዓለም ጋር ወዳጅ መሆን
የእግዚአብሔር ጠላት መሆን እንደ ሆነ አታውቁ
ምን? ስለዚህ የዓለም ወዳጅ መሆን የሚ
ፈልግ ሁሉ የእግዚአብሔር ጠላት ሆኖአል፡፡
[5]ወይስ በውስጣችን ያሳደረው መንፈስ አብ
ዝቶ ይቀናል^ሃ በማለት መጽሐፍ የተናገረው
በከንቱ ይመስላችኋልን? [6]ነገር ግን ጸጋን አብ
ዝቶ ይሰጠናል፤ መጽሐፍም፣
“እግዚአብሔር ትዕቢተኞችን ይቃወማል፤
ለትሑታን ግን ጸጋን ይሰጣል”
ያለው ስለዚህ ነው፡፡
[7]እንግዲህ ራሳችሁን ለእግዚአብሔር አስገዙ፤ ዲያ
ብሎስን ተቃወሙት፤ ከእናንተም ይሸሻል፡፡
[8]ወደ እግዚአብሔር ቅረቡ፤ እርሱም ወደ እናንተ
ይቀርባል፡፡ እናንተ ኀጢአተኞች እጃችሁን አጥሩ፤
እናንተ በሁለት ሐሳብ የምትዋልሉ ልባ
ችሁን አጥሩ፡፡ [9]ተጨነቁ፣ እዘኑ፣ አልቅሱም፡፡
ሳቃችሁ ወደ ኀዘን፣ ደስታችሁም ወደ ትካዜ
ይለወጥ፡፡ [10]በጌታ ፊት ራሳችሁን አዋርዱ፣
እርሱም ከፍ ከፍ ያደርጋችኋል፡፡
[11]ወንድሞች ሆይ፤ እርስ በርሳችሁ አትወነ
ጃጀሉ፤ ወንድሙን የሚወነጅልና በወንድሙም
ላይ የሚፈርድ በሕግ ላይ ክፉ ይናገራል፤
በሕግም ላይ ይፈርዳል፡፡ በሕግ ላይ ብትፈርድ
ፈራጅ እንጂ ሕግን አድራጊ አይደለህም፡፡ [12]ሕግን
የሚሰጥና የሚፈርድ አንድ ብቻ ነው፤ እር
ሱም ሊያድንና ሊያጠፋ የሚችል ነው፤ ነገር
ግን በባልንጀራህ ላይ የምትፈርድ አንተ
ማን ነህ?

ስለ ነገ መመካት

[13]እናንተ “ዛሬ ወይም ነገ ወደዚህች ወይም
ወደዚያች ከተማ እንሄዳለን፤ በእርሷም አንድ
ዓመት እንቈያለን፤ እንነግዳለን፤ እናተርፋለ
ንም” የምትሉ እንግዲህ ስሙ፡፡ [14]ነገ የሚሆነውን
እንኳ አታውቁም፡፡ ሕይወታችሁ ምንድን ናት?
ለጥቂት ጊዜ ታይቶ ኋላ እንደሚጠፋ እን
ፋሎት ናችሁ፡፡ [15]ይልቁንም፣ “ጌታ ፈቅድ
ቢሆን እንኖራለን፤ ይህን ወይም ያንን እናደ
ርጋለን” ማለት ይገባችኋል፡፡ [16]አሁን ግን
በትዕቢታችሁ ትመካላችሁ፤ እንዲህ ያለው
ትምክህት ሁሉ ክፉ ነው፡፡ [17]እንግዲህ መል
ካም የሆነውን ነገር ማድረግ እንዳለበት እያ
ወቅ የማያደርግ ሰው ኀጢአት ያደርጋል፡፡

ለጨካኝ ሀብታሞች የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

5 እንግዲህ እናንተ ሀብታሞች ስሙ፤ ስለ
ሚደርስባችሁ መከራ አልቅሱ፤ ዋይ ዋይም
በሉ፡፡ [2]ሀብታችሁ ሻግቶአል፤ ልብሳችሁንም
ብል በልቶታል፡፡ [3]ወርቃችሁና ብራችሁ
ዝጎአል፤ ዝጉቱም በእናንተ ላይ ይመሰክራል፤
ሥጋችሁንም እንደ እሳት ይበላዋል፤ ለመጨ
ረሻው ዘመን ሀብትን አከማችታችኋል፡፡ [4]ልብ
በሉ፤ እርሻችሁን ሲያጭዱ ለዋሉ ሠራተኞች
ያልከፈላችሁት ደመወዝ በእናንተ ላይ
ይጮኻል፤ የአጫጆቹም ጩኸት ሁሉን ቻይ

3:17 ሉቃ6፡36፣ ሮሜ2፡9-11ቆሮ2፡6፣ ዕብ12፡11፣ያዕ1፡17
3:18 ምሳ11፡18፣ ኢሳ32፡17፣ ሆሴ10፡12፣ ማቴ5፡9፣ሮሜ14፡19፣ ፊል1፡11
4:1 ሮሜ7፡23፣ ቲቶ3፡9
4:2 ማቴ5፡21፡22፣ ያዕ5፡6፣ዮሐ3፡15
4:3 መዝ18፡41፣ 66፡18፣ማቴ7፡7፣ 1ዮሐ3፡22፣5፡14
4:4 ኢሳ54፡5፣ ኤር3፡20፣ሆሴ2፡2-5፣ 3፡1-9፣1ዮሐ15፡19 ሮሜ8፡7፣ያዕ1፡27፣ 1ዮሐ2፡15
4:5 1ቆሮ6፡19
4:6 ምሳ3፡34፣ ማቴ23፡12
4:7 ኤፌ4፡27፣ 6፡11፣1ጴጥ5፡6-9
4:8 መዝ24፡4፣ 73፡28፣119፡113፣ ኢሳ1፡16፣ ኤር4፡14፣ዘካ1፡3፣ ሚል3፡7ዕብ7፡19፣ ያዕ1፡8
4:9 ሉቃ6፡25
4:10 ሥሩ6፡ ኢዮ5፡11፣1ጴጥ5፡6
4:11 ማቴ7፡1፣ ሮሜ14፡30፣ 2ቆሮ12፡20፣ያዕ1፡22፣ 2፡8፣1ጴጥ2፡1
4:12 ኢሳ33፡22፣ ማቴ7፡11፣10፡28፣ ያዕ5፡9
4:13 ምሳ27፡1፣ ሉቃ12፡18-20፣ያዕ5፡1
4:14 ኢዮ7፡7፣ መዝ39፡5፣102፡3፣ 144፡4፣ኢሳ2፡22
4:15 ሐሥ18፡21 ዮሐ9፡41
4:16 1ቆሮ5፡6
4:17 ሉቃ12፡47፣ ሕዝ30፡21ሉቃ6፡24፣ 1ጢሞ6፡9፣ያዕ2፡6፣ 4፡13
5:1 ኢሳ13፡6፣ ማቴ6፡19:20
5:2 ኢዩ13፡28፣ መዝ39፡11፣ኢሳ50፡9፣
5:3 ሥሩ7:8
5:4 ዘሌ19፡13፣ ዘዳ24፡15፣ ኤር22፡13፣ ሚል3፡5፣ ሮሜ9፡29
^5 ወይም፣ *እግዚአብሔር በውስጣችን እንዲኖር ስላደረገው መንፈስ በቅናት ይመኛል፣ ወይም በውስጣችን እንዲኖረው ያደረገው መንፈስ በቅናት ይመኛል ማለት ነው፡፡*

3፡17 *አድልዎ* 2፡1-13 ይመ፡፡
3፡18 *ሰላምን ለሚያደርጉ*፣ ከቁ 16 ጋር ያነጻጽሩ፡፡ መለያየት ጽድቅን አያመጣም፡፡
4፡2 *ትገድላላችሁ*፣ ጥላቻን አግዝር ለማባየት የቀረበ ምሳሌያዊ አነጋገር ነው፡፡
4፡4 *አመንዝሮች* በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ታማኝነት የጐደ ላቸው፣ ከእግዚአብሔር ያልቅ ዓለምን የሚወዱ ማለት ነው፡፡ *መንፈሳዊ* አመንዝራነትን በተመለከተ ኦር 31፡32 ይመ፡፡ *ዓለም* የ1፡27 ማብ ይመ፡፡
4፡5 *መጽሐፍ*፣ ያዕቆብ የትኛውን መጽሐፍ ለማለት እንደፈለገ ግልጽ አይደለም *መንፈስ አብዝቶ ይቀናል*፣ “በውስጣ ችን ያሳደረው መንፈስ” ሰውን የፈጠረው እግዚአብሔር መሆኑን ያመለክታል (ዘፍ 2፡7)፡፡ የሰው ልጅ በኀጢአት ከመውደቁ የተነሣ፣ መንፈሱ “አብዝቶ ይቀናል”፣ የእግዚአብሔር ጸጋ ግን (ቍ. 6) የሰውን ትናት ማሸነፍ ይችላል፡፡ አማራጭ ትርጉሙን ይመ፡፡
4፡6፣ 7-10፣ በግሪኩ እነዚህ ቁጥሮች እያንዳንዳቸው በኀጢ አት የተሞላውን የትዕቢት ዝንባሌ ነቅሎ ለመጣል ወዲያውኑ እርምጃ እንዲወሰድ የሚጠይቁ ዐሥር ትእዛዞች ይዘዋል፡፡
4፡7 *ዲያብሎስን ተቃወሙት* ኤፌ 6፡11-18፣ 1ጴጥ 5፡8-9 ይመ፡፡
4፡8 *እጃችሁን አንጹ*፣ የዘመነ ብሉይ ካህናት የምስክሩ ድንኳን ወዳለበት ወደ እግዚአብሔር ፊት ከመቅረባቸው በፊት እጅና እግራቸውን በናሱ መታጠቢያ ውስጥ መታጠብ ነበረባቸው፣ ይህም ፡ዘፍጥ ከ፡ነገ.ኢታቸው እንደኑ የሚያመለክት ነበር (ዘፀ 30፡17-21)፡፡ “ንጹሕ እጅና ቅን ልብ” የሚለውን በመዝ 24፡4 ላይ ይመ፡፡
4፡9 *ተጨነቁ፣ እዘኑ፣ አልቅሱ*፣ ንስሓ ግቡ ማለት ነው፡፡
4፡10፣ ማቴ23፡12 ይመ፡፡
4፡11 *ወንድሙን የሚወነጅል...በሕግም ላይ ይፈርዳል*፣ የ2፡8 ማብ ይመ፡፡ እንዲሁም ዘፀ20፡16፣መዝ15፡3፣50፡19-20፣ ምሳ 6፡16፡19 ይመ፡፡ በወንድም ላይ ክፉ መናገር የፍቅርን ሕግ መናቅ ነው፡፡
5፡1 *ሀብታሞች፣* እንደ 2፡2፡6 እነዚህም ሰዎች ክርስቲያኖች አይደሉም፣ ምክንያቱም እያስጠነቀቃቸው ነውና፡፡ ከቁ 1-6 ላይ ያለው ክፍል፣ በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት የተለያዩ ክፍሎች ውስጥ በአሕዛብ ላይ ከተነገሩት የፍርድ ዐዋጆች ጋር ተመሳሳይ ናቸው፣ ወይም ደግሞ ለእግዚአብሔር ሕዝብ በቀጥታ የተነገሩ ናቸው (ኢሳ 13-23፡ ኤር 46-51፡ ሕዝ 25-32፡ አሞ 1፡3-2፡16፡ ሶፎ 2፡4-15)፡፡
5፡2 *ልብሳችሁንም*፣ በጥንቱ ዓለም ብልጽግና ከሚለካቸው ነገሮች አንዱ ልብስ ነበር (ሐዋ 20፡33 ይመ)፡፡
5፡3 *ዝገቱ፣* የማከማቸት ውጤት ነው፣ ይህም በስስታም ባለጠጎች ላይ የሚመስክርባቸውና፣ የሚፈርድባቸው ነው፡፡ *ለመጨ ረሻው ዘመን*፣ የሐሥ2፡17፣1ጢሞ 4፡1፣2ጢሞ3፡1፣የዕብ 1፡1፣ የዮሐ 2፡18 ማብ ይመ፡፡

ወደ ሆነው ጌታ ጆሮ ደርሰአል። ¹⁹ምድርም ላይ በምቾትና በመቀማጠል ኖራችኋል፤ ለዕርድም ቀን ልባችሁን አወፍራችኋል። ⁶እናንተን ያልተቃወሙትን ንጹሑን ሰዎች ኩንናችኋል፤ ገድላችኋልም።

በመከራ ውስጥ መታገሥ

⁷እንግዲህ ወንድሞች ሆይ፤ ጌታ እስከሚመጣ ድረስ ታገሡ። ገበሬ መሬቱ መልካምን ፍሬ እስከሚሰጥ ድረስ እንዴት እንደሚታገሥ፤ የፊተኛውንና የኋለኛውን ዝናብ እንዴት እንደሚጠባበቅ አስተውሉ። ⁸እናንተም እንዲሁ ታገሡ፤ ልባችሁንም አጽኑ፤ ምክንያቱም የጌታ መምጫ ተቃርቦአል። ⁹ወንድሞች ሆይ፤ እርስ በርሳችሁ አታጉረምርሙ፤ ያለ ዚያ ይፈረድባችኋል፤ እነሆ ፈራጁ በበር ላይ ቆሞአል።

¹⁰ወንድሞች ሆይ፤ በጌታ ስም የተናገሩትን ነቢያት የመከራና የትዕግሥት ምሳሌ አድርጋችሁ ተመልከቱ። ¹¹በትዕግሥት የጸኑትን የተባረኩ አድርገን እንደምንቈጥር ታውቃላችሁ፤ ኢዮብ እንዴት ታግሦ እንደ ጸና ሰምታችኋል፤ ጌታም በመጨረሻ ያደረገለትን አይታችኋል። ጌታ እጅግ ርኅሩኅና መሓሪ ነው።

¹²ከሁሉም በላይ ወንድሞቼ ሆይ፤ በሰማይ ወይም በምድር ወይም በማናቸውም ነገር ቢሆን አትማሉ፥ "አዎ" ቢሆን አዎ ይሁን፤ "አይደለም" ቢሆን አይደለም ይሁን፤ ያለዚያ ይፈረድባችኋል።

ከእምነት የሆነ ጸሎት

¹³ከእናንተ መካከል በመከራ ውስጥ ያለ አለ? እርሱ ይጸልይ፤ የተደሰተ አለ? የምስጋና መዝሙር ይዘምር። ¹⁴ከእናንተ መካከል የታመመ ሰው አለ? የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችን ይጥራ፤ እነርሱም በጌታ ስም ዘይት ቀብተው ይጸልዩለት። ¹⁵በእምነት የቀረበ ጸሎት የታመመውን ሰው ይፈው ሰዋል፤ ጌታም ያስነሣዋል፤ ኀጢአትም ሠርቶ ከሆነ፣ ይቅር ይባላል። ¹⁶ስለዚህ ኀጢአታችሁን እርስ በርሳችሁ ተናዘዙ፤ ትፈወሱም ዘንድ አንዱ ለሌላው ይጸልይ። የጻድቅ ሰው ጸሎት ኀይል አለው፤ ታላቅ ነገርም ያደርጋል።

¹⁷ኤልያስ እንደ እኛ ሰው ነበረ፤ ዝናብ እንዳይዘንብ አጥብቆ ጸለየ፤ በምድርም ላይ ሦስት ዓመት ተኩል ዝናብ አልዘነበም። ¹⁸እንደ ገናም ጸለየ፤ ዝናብም ከሰማይ ዘነበ፤ ምድርም ፍሬዋን ሰጠች።

¹⁹ወንድሞቼ ሆይ፤ ከእናንተ አንዱ ከእውነት ቢስትና ሌላው ቢመልሰው፣ ²⁰ይህን አስተውሉ፤ ኀጢአተኛን ከተሳሳተበት መንገድ የሚመልስ ሰው ነፍሱን ከሞት ያድነዋል፤ ብዙ ኀጢአትንም ይሸፍናል።

5:1 ኢሩ12፡31 25፡34፤ሕዝ16፡49፤ አሞ6፡11፤ሉቃ16፡19
5:6 ዕብ10፡38፤ ያዕ4፡2
5:7 ዘዳ11፡14፤ ኢሮ5፡24፤ኢል2፡23፤ ፊቅሮ1፡7፤ገላ6፡9
5:8 ፊቅሮ1፡7፤ ሮሜ13፡11
5:9 መዝ94፡2፤ ማቴ24፡33፤1ቆሮ4፡5፤ ያዕ4፡11፤12፤ጴጥ4፡5
5:10 ማቴ5፡12
5:11 ዘፀ34፡6፤ ዘጥሮ14፡18፤ኢዩ1፡21፤ 22፤2ዜና10፡42፤10፡12-17፤ መዝ103፡8፤ምክ5፡10፤ ዕብ10፡36
5:12 ማቴ5፡34-37
5:13 መዝ50፡15፤ ቈላ3፡16
5:14 መዝ23፡5፤ ኢሳ1፡6፤ሮሜ6፡13፤ 16፡18፤ሉቃ10፡34፤ ሐሥ11፡30
5:15 ያዕ1፡6
5:16 ማቴ3፡6፤7ቊ.ሰ6፡31፤ ሐሥ19፡18፤ዕብ12፡13፤ 1ጴጥ2፡24
5:17 1ነገ17፡1፤ ሉቃ4፡25፤ሐሥ14፡15
5:18 1ነገ18፡41-45
5:19 ማቴ18፡15፤ ያዕ3፡14
5:20 ሮሜ11፡14፤ 1ጴጥ4፡8

5:4 *ሠሩን ቃይ...ጌታ፣* ዘፍጥ 17፡1፤ የ1ሳሙ 1፡3 ማብ ይመ፡፡

5:5 *በምቾትና በማቀማጠል፣* ሉቃ 16፡19-31 ይመ፡፡ ስለ ርዱ ቀን፣ የፍርድ ቀን ማለት ነው፡፡ ክፋዎቹ ባለጠጎች ስለሚመጣባቸው ጥፋት ፈጽሞ ደንታ እንደሌላቸውና እስከሚታረዱበት ቀንም ድረስ የሚሰቡትን የዕርድ ከብቶች ይመስላሉ፡፡

5፡7 *እንግዲህ* ወደ ኋላ ሄዶ ከቊ 1-6 ጋር በማያያዝ ለመን ደርደሪያነት የገባ ቃል ነው፡፡ ክርቲያኖች በክፉ ባለጠጎች እጅ መከራን እየተቀበሉ ስለሆነ፣ የጌታን ዳግም ምጽአት በትዕግሥት መጠባበቅ ይኖርባቸዋል፡ *የሐተኞችና የክፉኞችን ዝናብም* ፡ በክራኔል የጸደይ ዝናብ የሚዘንበው ዘር ወዲያውኑ እንደተዘራ በጥቅምትና በኅዳር ሲ ሆን፣ የበልግ ዝናም የሚዘነመው ደግሞ ከመዝር በፊት በመጋቢትና በሚያዝያ ነው (ዘዳ11፡14፤ ኤር5፡24፤ ሆሴ 6፡3፤ ኢዮ 2፡24)፡፡

5፡9 አታጉረምርሙ፤ ያዕቆብ ክርስቲያኖችንም ሆነ ክርስቲያን ያልሆኑ ሰዎችን እንዲታገሡ ያሳስባል (ቊ 7-8)፡፡ *ፈራጁ በበር ላይ ቆሞአል፣* ይህ የክርስቶስን ዳግም ምጽአት (ቊ 7-8 ይመ)፡፡ እንዲሁም በዚያን ጊዜ የሚሆነውን ፍርድ የሚያመለክት ነው፡፡ በአዳስ ኪዳን ሰምዓል ሮሜ13፡12፤ ዕብ 10፡25፤ጴጥ4፡7፤ራእ 22፡20 አያ ሱስ በቶሎ ይመጣል የተባለውን "የመጨረሻዎቹ ቀናት" የጀመሩት ኢየሱስ ወደዚህ ምድር ከመጣበት ጊዜ ጀምሮ ነው፤ ከሚለው ትምህርት የተነሣ ነው፡፡ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ያሉት፣ "የመጨረሻዎቹ ቀናት" (ቊ3) ስለሆኑ፣ አሁን እኛ እየኖርን ያለነው በእነዚህ ቀናት ውስጥ ነው (የዕብ 11 ማብ ይመ)፡፡ ይህ መቼ እንደሚሆን አዲስ ኪዳን የሚነግረን ነገር የለም፤ ነገር ግን የምጽአቱ አይቀሬነት አጠያቂ ስላልሆነ፣ ክርስቲያኖች ምጽአቱን በንቃትና በአንክሮ መጠበቅ ይኖርባቸዋል፡፡ እንግዲህ ያዕቆብ የክርስቶስ ዳግም ምጽአት በቅርብ እንደሚሆን የገለጸው ከዚህ የተነሣ ነው፡፡

5፡11 *ኢዮብ እንዴት ታግሦ እንደ ጸና፣* ኢዮብ ታጋሽ ሰው አልነበረም (ኢዮ 31 12፡1-31 16፡1-31 21፡4)፤ ነገር ግን በመከራው ውስጥ ጸንቶ ቆሞአል፡፡ (ኢዮ1፡20-22፤ 2፡9-10፤ 13፡15)፤ ምንም እንኳ ኢዮ 5፡13፤ በ1ቆሮ 3፡19 ላይ ቢጠቀስም፣ በአዲስ ኪዳን ውስጥ የኢዮብ ስም የተነሣው እዚህ ስፍራ ብቻ ነው፡፡

5፡12 *ለትማሉ፣* ይህ ፃያዕቆብ ቃል ክርስቶስ ስለዚህ ጉዳይ ካስተማረው ትምህርት ጋር አንድ ዐይነት ነው (ማቴ 5፡33-37)፡፡ ያዕቆብ የከለከለው እግዚአብሔር ለአብርሃም እንደ ማለለት ያለውን መሐላ (ዕብ 6፡13) ወይም ቀያፋ ኢየሱስን በመ ሐላ እንደያዘው ዐይነት የሆነውን (ማቴ 26፡63-64) ወይም ጳውሎስ የተናገረውን (በሮሜ 1፡9፤ እንዲሁም 9፡1) ወይም አንድ ሰው በእግዚአብሔር ፊት የሚያደርገውን ዐይነት መሐላ (ዘፀ 22፡11) አይደለም፡፡ ያዕቆብ የከለከለው አንድ ሰው የንግግሩን እውነተኛነት ለማስረገጥ ሲል የእግዚአብሔርን ስም መጥራትን ወይም በተቀደሰ ነገር መማልን ነው፡፡

5፡14 *ሽማግሌዎች* የ1ጢሞ 3፡1፤ 5፡17 ማብ ይመ፡፡ *ቤተ ክርስቲያን፣* የማቴ 16፡18 ማብ ይመ፡፡ *ዘይት፣* እጅግ ከታወቁት ከጥንቱ ዘመን ፍቱን መድኀኒቶች መካከል አንዱ ነው (ፍቱን መድኀኒትነቱን በእስከንድርያ ይኖር የነበረው አይሁዳዊ ምሁር ፊሎ፣ ጳሊኒ እንዲሁም ባለ መድኀኒቱን ጋሌን ጨምሮ በየመጽሐፋቸው ላይ ገልጸዋል፤ እንዲሁም ኢሳ 1፡6፤ ሉቃ 10፡34 ይመ)፡፡ አንዳንድ ሰዎች በዚህ ላይ ያዕቆብ ዘይትን የጠቀሰው ከመድኀኒትነቱ አንጻር ነው ሲሉ፣ ሌሎች ደግሞ በአምነት ለሚደረግ ጸሎት ምሳሌ ሆኖ (ቊ. 15፤ ማር 6፡13 ይመ) እግዚአብሔር ለሚሰጠው ፈውስ ውጫዊ ምልክት ነው ይላሉ፡፡

5፡17 *ኤልያስ...ጸለየ፣* በ1ነገ 17፡11 18፡41-46 ላይ ኤልያስ የጸለየውን ማለት ነው፡፡ ሦስት ዓመት ተኩል (ሉቃ 4፡25 ይመ)፣ የሚለው ቍጥር በ1ነገ 18፡1 መሠረት በማጠጋጋት (የስባት ዓመት ግማሽ) የተገኘ ነው እና ማብራሪያውን (የ1ነገ 18፡1 ማብ ይመ፤ ከራእ 11፡1-6 ጋር ያነጽጽሩ)፡፡

5፡19 *ከእውነት ቢስት፣* ከእውነት የራቀው ሰው አንድም ዝም ብሎ የይስሙላ ክርስቲያን የሆነ (ከዕብ 6፡4-8፤ ከ2ጴጥ 2፡20-21 ጋር ያነጽጽሩ) ወይም በንስሓ መመለስ የሚያስፈልገው በኀጢአት የወደቀ ክርስቲያን ሊሆን ይችላል፡፡ በቊ. 20 ላይ የተጠቀው ሞት የይስሙላ ክርስቲያን ስተብላው "ሁለተኛ ሞት" (ራእ 21፡8) ሲሆን፡ ለጊዜው በኀጢአት ለወደቀው ክርስቲያን ግን የሥጋ ሞት ነው (ከ1ቆሮ 11፡30 ጋር ያነጽጽሩ፡፡ የ1ዮሐ 5፡16 ማብ ይመ፡፡

5፡20 *ብዙ ኀጢአትንም ይሸፍናል፣* ከእውነት የራቀው ሰው ቢመለስ የእግዚአብሔርን ይቅርታ ያገኛል፡፡

የሐዋርያው ጴጥሮስ መልእክት – አንደኛ

መግቢያ

ጸሓፊውና የተጻፈበት ጊዜ

ጸሓፊው ራሱን ሐዋርያው ጴጥሮስ እንደ ሆነ ገልጾአል (1፡1)፤ የመልእክቱም ይዘትና ባሕርይ ጸሓፊው አርሱ መሆኑን የሚደግፍ ነው (የ1፡12፤ 4፡13፤ 5፡1-2: 5:13 ማብ ይመ)፡፡ በተጨማሪም መልእክቱ በወንጌሎችና በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ያሉትን ታሪኮችና ቃላት የጴጥሮስን አባባሎች የሚያንጸባርቁ ናቸው፡፡ የመልእክቱ ዋና ሐሳብ፣ ጌታ በምድር ላይ በነበረ ጊዜ፣ በሐዋርያት ዘመን የጴጥሮስ ልምምድና ከስዎች ጋር የነበረው ኅብረት ምን ይመስል እንደ ነበር የሚያመለክት ነው፡፡ ጳውሎስንና መልእክቶቹን እንደሚያውቅም በ2ጴጥ 3፡15-16፤ በገላ 1፡18፤ 2፡1-21 ላይ ተገልጾአል፡፡ ስለዚህ ይህ መልእክት ጳውሎስ ከጻፋቸው ደብዳቤዎች ጋር በሐሳብ አንድነትና በአገላለጽ ቢመሳስል አያስገርምም፡፡

1ኛ ጴጥሮስ ከመጀመሪያው እንሥቶ እምነት የተጣለበት የሐዋርያው የጴጥሮስ ሥራ እንደ ሆነ የታወቀ ነው፤ ይህንንም ጴጥሮስ ቀደም ሲል ጽፎት የነበረውን የመጀመሪያ መልእክቱን በማስታወስ በ2ጴጥ 3፡1 ላይ አመልክቶአል፡፡ 1ኛ ቀሌሚንጦስ (95 ዓ.ም.) ከ1ኛ ጴጥሮስ ጋር ዕውቅና አለው፡፡ የሐዋርያው ዮሐንስ ደቀ መዝሙር የነበረው ፖሊካርፕ ወደ ፊልጵስዮስ ስዎች በጻፈው መልእክቱ ውስጥ 1ኛ ጴጥሮስን ተጠቅሞበታል፡፡ "የእውነት ወንጌል" ጸሓፊም (140-150) ዓ.ም.) 1ኛ ጴጥሮስን ያውቅ ነበር፡፡ በ4ኛው ምእተ ዓመት የነበረው ኢውሳብዮስ ይህ መልእክት በመላው ዓለም ተቀባይነት ያለው መሆኑን አመልክቶአል፡፡

ይህን መልእክት የጻፈው ጴጥሮስ መሆኑን ስለ አዲስ ኪዳን መጻሕፍት ትክክለኛነት የመሰከሩት የጥንት የቤተ ክርስቲያን አባቶች አረጋግጠዋል፤ እነርሱም ኤሬኔዎስ (140-203 ዓ.ም.)፣ ተርቱሊያን (150-222 ዓ.ም.)፣ የእስክንድሪያው ቀሌሚንጦስ (155-215) እና ኦሪገን (185-253 ዓ.ም.) ናቸው፡፡ ስለዚህ መልእክቱ በጴጥሮስ የተጻፈ ለመሆኑ ጥንታዊና ጠንካራ ድጋፍ እንዳለው ከዚህ መረዳት ይቻላል፡፡

የተጻፈበት ቦታ

ጴጥሮስ የመጀመሪያ መልእክቱን በጻፈበት ጊዜ በባቢሎን ነበር (5፡13)፡፡ ባቢሎንን በተመለከተ የተለያዩ ሐሳቦች ቀርበዋል፤ (1) የወታደር ስፈር የነበረው የግብጻውያን ባቢሎን፣ (2) የመስጴጦ ማውያን ባቢሎን፣ (3) ኢየሩሳሌም፣ (4) ሮም የሚሉት ይገኙበታል፡፡ ጴጥሮስ "ባቢሎን" የሚለውን ስም ልክ እንደ ራእይ መጽሐፍ (የራእ 17፡9-10 ማብ ይመ) በምሳሌነት ሳይጠቀም አይቀርም፤ ጴጥሮስ በመጨረሻው የሕይወት ዘመኑ በሮም እንደ ነበረ በአፈ ታሪክ ተነግሮአል፡፡ የጥንት ጸሓፊዎች የመጀመሪያው የጴጥሮስ መልእክት በሮም እንደ ተጻፈ መስክረዋል፡፡ በሌላም በኩል ባቢሎን በመጀመሪ ያው ምእተ ዓመት በኤፍራጠስ ወንዝ አቅራቢያ የምትገኝ ትንሽ ከተማ እንደ ነበረች ታውቆአል፡፡ ከዚህም በላይ (1) የራእይ መጽሐፍ እስከ ተጻፈበት ጊዜ ድረስ (95 ዓ.ም.)፣ ባቢሎን የሮም ምሳሌ ሆና መጠቀሷን የሚያመለክት ማስረጃ ያለመኖሩ፣ (2) የ5፡13 ሐሳብ ምሳሌያዊ አነጋገር ወይም ምስጢራዊ ትርጉም ያለው አይደለም የሚሉ ናቸው፡፡

የመልእክቱ ተደራሲያን

የ1፡1 ማብ ይመ፡፡

መሪ ሐሳብ

የመጀመሪያው የጴጥሮስ መልእክት አጭር ደብዳቤ ቢሆንም የተለያዩ አስተምህሮችን ያካተተ ነው፤ ስለ ክርስትና ሕይወትና ስለ ክርስቲያናዊ ግዴታዎችም ብዙ ነገሮችን ይዳስሳል፡፡ ይህ መልእክት ብዙ የተለያዩ መሪ ሐሳቦች መያዙ የሚያስገርም አይደለም፡፡ የተለያዩ አንባቢዎች መጽሐፉ ስለሚናገረው መሪ ሐሳብ የተለያየ አቋም አላቸው፡፡ ለምሳሌ ያህል፡- ስለ መለያየት፣ ስለ መከራና ስለ ስደት፣ ስለ መከራና ስለ ክብር፣ ስለ ተስፋ፣ ስለ መናኝ ጕዞና ስለ ድፍረት እንዲሁም ስለ እውነተኛው የእግዚአብሔር ጸጋ ይናገራል ይላሉ፡፡ ጴጥሮስ በመልእክቱ፣ አማኞች የቆሙበት ጸጋ እውነተኛ የእግዚአብሔር ጸጋ መሆኑን በመግለጽ "ልመከራችሁና ልመስክርላችሁ" ነው ይላቸዋል (5፡12)፡፡ ይህ የደብዳቤው አጠቃላይ መግለጫ ሲሆን፣ ለዋናው ሐሳብ አስተዋፅኦ የሚያደርጉ ጥቃቅን ሐሳቦች እንዳሉም ግልጽ ነው፡፡ በተጨማሪም ደብዳቤው ከ1፡13-5፡11 ድረስ በብዙ ዐይነት ምክሮች የተዋቀረ ነው፡፡

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1፡1-2)
2. እግዚአብሔር ስለ ስጠን ጸጋና ስለ ስጠን ድነት ማመስገን (1፡3-12)

3. በቅድስና ስለ መኖር የተሰጠ ምክር (1፡3-5፡11)
   ሀ. የቅድስና መመዘኛ (1፡13-2፡3)
   ለ. የአማኞች ስፍራ (ሁነት) (2፡4-12)
      1. መንፈሳዊ ቤት (2፡4-8)
      2. የተመረጠ (ሕዝብ) ትውልድ (2፡9-10)
      3. እንግዶችና መጻተኞች (2፡11-12)
   ሐ. ስሥልጣን ስለ መገዛት (2፡13-3፡7)
      1. ለገዦች መገዛት (2፡13-17)
      2. ለጌቶች መገዛት (2፡18-20)
      3. ስለ መገዛት የክርስቶስ ምሳሌነት (2፡21-25)
      4. የሚስቶች ስባሎቻቸው መገዛት (3፡1-6)
      5. የባሎች ግዴታ (3፡7)
   መ. የሁሉም ሰው ግዴታ (3፡8-17)
   ሠ. የክርስቶስ ምሳሌነት (3፡18-4፡6)
   ረ. የነገር ሁሉ መጨረሻ ሁኔታ (4፡7-11)
   ሰ. ስለ ክርስቶስ መከራን የሚቀበሉ ሰዎች ሁኔታ (4፡12-19)
   ሸ. የሽማግሌዎች ሁኔታ (5፡1-4)
   ቀ. የወጣቶች ሁኔታ (5፡5-11)
4. የመልእክቱ ዐላማ (5፡12)
5. የመጨረሻ ስላምታ (5፡13-14)

1 የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያ ጴጥሮስ፤
በጸንጡስ፥ በገላትያ፥ በቀጳዶቅያ፥ በእስያና
በቢታንያ ተበትነው በመጻተኝነት ለሚኖሩ
ለእግዚአብሔር ምርጦች፤ 2 ስንዚአለብሔር አብ
እስቀድሞ ካወቃቸው፣ ኢየሱስ ክርስቶስን
ለመታዘዝ በደሙ ለተረጨትና በመንፈስ
እማካይነት ለተቀደሱት፤
ጸጋና ሰላም ይብዛላችሁ፡፡

ሕያው ስለ ሆነው ተስፋ ለእግዚአብሔር የቀረበ ምስጋና

3 የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አባትና
አምላክ ይባረክ፤ እርሱ ከታላቅ ምሕረቱ የተ
ነሣ በኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት መነሣት
ምክንያት ለሕያው ተስፋ በሚሆን አዲስ
ልደት፣ 4 እንዲሁም በሰማይ ለማይጠፋ፣ ለማ
ይበላሽና ለማይለወጥ ርስት እንደገና ወለደን፡፡
5 እናንተም በመጨረሻው ዘመን ሊገለጥ
የተዘጋጀው ድነት እስኪመጣ ድረስ
በእምነት እማካይነት በእግዚአብሔር ኀይል
ተጠብቃችኋል፡፡ 6 አሁን በብዙ ዐይነት
ፈተና ውስጥ ሆናችሁ ለጥቂት ጊዜ መከራን
ብትቀበሉም እኳ በዚህ እጅግ ደስ ይላችኋል፡፡
7 እነዚህ ነገሮች በእናንተ ላይ የደረሱት፣
በእሳት ተፈትኖ ቢጠራም፣ ጠፊ ከሆነው
ወርቅ ይልቅ እጅግ የከበረው እምነታችሁ
እውነተኛ መሆኑ እንደተረጋገጠና ኢየሱስ
ክርስቶስ በሚገለጥበት ጊዜ ምስጋናን
ክብርንና፥ ውዳሴን እንዲያስገኝላችሁ ነው፡፡
8 እርሱንም ሳታዩት ትወዱታላችሁ፤ አሁን
ባታዩትም በእርሱ ታምናላችሁ መግለጽ በማ
ይቻልና ክብር በሞላበት ሐሤት ደስ ብሉ
እችኋል፤ 9 የእምነታችሁን ፍጻሜ እርሱም
የነፍሳችሁን ድነት እየተቀበላችሁ ነውና፡፡
10 ስለእናንተ ስለሚሰጠው ጸጋ ትንቢት
የተናገሩት ነቢያት ስለዚህ ድነት ተግተው
በጥንቃቄ ይመረምሩ ነበር፤ 11 በእነርሱ ውስጥ
የነበረው የክርስቶስ መንፈስ ስለ ክርስቶስ
መከራ እንዲሁም ከመከራው በኋላ ስለ
ሚሆነው ክብር እስቀድሞ በመናገር ያመለ
ከታቸው ጊዜ መቼና እንዴት እንደሚፈ
ጸም ይመረምሩ ነበር፡፡ 12 እሁን ከሰማይ በተ
ላከ መንፈስ ቅዱስ ወንጌልን ባበሠሩላችሁ
ሰዎች የነገሯችሁን ነገር ባወሩላችሁ ጊዜ
እናንተን እንጂ ራሳቸውን እንዳላገለገሉ ተገ
ለጠላቸው፡፡ መላእክትም እኳ ሳይቀሩ እነዚ
ህን ነገሮች ይመኛሉ፡፡

በቅድስና መኖር

13 ስለዚህ ልባችሁን አዘጋጁ፤ ራሳችሁንም
ግዙ፤ ተስፋችሁን ኢየሱስ ክርስቶስ ሲገለጥ

1+1 ሉቃ1+3 ሐዋ15+23 ገላ1+2 ዕብ11+13 ራዕ21+2 ዮሐ7+35 ኤፌ2+19 ዕብ11+13 ዕብ11+10 ዕብ11+13 ዕብ11+10 ዕብ11+13 ዕብ11+10

ለእናንተ በሚሰጠው ጸጋ ላይ ሙሉ በሙሉ
አድርጉ፡፡ 14ታዛዦች ልጆች እንደ መሆና
ችሁ መጠን ቀድሞ ባለማወቅ ትኖሩበት
የነበረውን ክፉ ምኞት አትከተሉ፡፡ 15ነገር ግን
የጠራችሁ እርሱ ቅዱስ እንደ ሆነ እናንተም
በኑሮአችሁ ሁሉ ቅዱሳን ሁኑ፤ 16ምክንያቱም
"እኔ ቅዱስ ነኝና እናንተም ቅዱሳን ሁኑ"
ተብሎ ተጽፎአል፡፡
17ለሰው ሳያደላ በእያንዳንዱ ላይ እንደ
የሥራው የሚፈርደውን አባት ብላችሁ የም
ትጠሩት ከሆነ፣ በዚህ ምድር በእንግድነት
ስትኖሩ በፍርሀት ኑሩ፡፡ 18ከቀድሞ አባቶ
ቻችሁ ከወረሳችሁት ከንቱ ከሆነ ሕይወት
የተዋጃችሁት በሚጠፋ ነገር፣ በብር ወይም
በወርቅ እንዳልሆነ ታውቃላችሁ፤ 19ነገር ግን
እናንተ የተዋጃችሁት ነውርና እንከን እንደ
ሌለበት በግ ደም፣ በክርስቶስ ከበር ደም
ነው፡፡ 20እርሱ አስቀድሞ የታወቀው ዓለም
ከመፈጠሩ በፊት ሲሆን አሁን፣ ግን በመጨ
ረሻው ዘመን በለ እናንተ ተገለጠ፡፡ 21በእር
ሱም አማካይነት፣ ከሞት ባስነሣውና ክብ
ርን በሰጠው በእግዚአብሔር ታምናላችሁ፤ በለ
ዚህ እምነታችሁና ተስፋችሁ በእግዚአብሔር

1፡14 ሮ 2:22፡ ሮሜ12፡2፡ኤፌ4፡18
1፡15 ኢሳ35፡8፡ 1ተስ4፡7፡1ዩሐ3፡3
1፡16 ዘሌ11፡44፡ 45፡19፡21፡20፡7
1፡17 ማቴ6፡9፡ 16፡27፡ሐሥ10፡34፡ ዕብ11፡13፡12፡28
1፡18 ማቴ20፡28፡ 1ቆሮ6፡20፡ገላ4፡3
1፡19 ዘፀ12፡5፡ 1ዩሐ1፡29፡ሮሜ3፡25
1፡20 ማቴ25፡34፡ ኤፌ1፡4፡ዕብ9፡26
1፡21 ሮ3፡13፡ ሐሥ2፡24፡ሮሜ 4፡24፡ፊል2፡7-9፡ ዕብ2፡9፡ዕብ3፡6

1፡22 ሮ 2:14፡ ዩሐ13፡34፡ ሮሜ12፡10፡ያዕ4፡8
1፡23 ሮ3ዩሐ1፡13፡ ዕብ4፡12
1፡25 ኢሳ40፡6-8፡ ያዕ1፡10፡11
2፡1 ኤፌ4፡22፡ ያዕ4፡11

ላይ ነው፡፡
22እንግዲህ ለእውነት በመታዘዝ ነፍሳች
ሁን በሳነጻችሁ፣ ለወንድሞቻችሁ ቅን ፍቅር
ይኑራችሁ፤ እርስ በርሳችሁም እጥብቃችሁ
ከልብ ተዋደዱ፡፡ 23ዳግመኛ የተወለዳችሁት
ከሚጠፋ ዘር ሳይሆን ሕያው በሆነና ጸንቶ
በሚኖር፣ በእግዚአብሔር ቃል አማካይነት ከማ
ይጠፋ ዘር ነው፡፡ 24ምክንያቱም መጽሐፍ
እንደሚል፣
"ሥጋ ለባሽ ሁሉ እንደ ሣር ነው፣
ክብሩም ሁሉ እንደ ሜዳ አበባ ነው፡፡
ሣሩ ይጠወልጋል፤ አበባውም ይረግፋል፤
25የጌታ ቃል ግን ለዘላለም ጸንቶ ይኖራል፡፡"
የተሰበከላችሁም የምሥራች ቃል ይህ
ነው፡፡

2 እንግዲህ ክፋትን ሁሉ፣ ማታለልን ሁሉ፣
ግብዝነትን፣ ቅናትንና ሐሜትን ሁሉ አስ
ወግዱ፤ 2ብድንታችሁ እንድታድጉ፣ አዲስ እንደ
ተወለዱ ሕፃናት ንጹሑን መንፈሳዊ ወተት
ተመኙ፤ 3ጌታ መልካም መሆኑን ቀምሳችኋልና፡፡

ሀ22 እንጸንድ የተናት ቅጾች ከንጹሕ ልብ ይላሉ፡፡

2፡2 1ቆሮ3፡2፡ ኤፌ4፡15፡16፡ዕብ5፡12፡13 2፡3 መዝ34፡8፡ ዕብ6፡5

በመጀመሪያው ክፍል ዘመን የነበሩ ሰዎች የሚለብሉትን እንደ
ቀሚስ ያሰውን ረጅም ልብስ ወደ ላይ ስብስብ በማድረግ፣
ክፈታቸው ስገጠማቸው ተገባር መዘጋጀትን የሚያሳስብ ነው፡፡
በሚሰጠው ጸጋ ሙሉ የሆነ በረከትንና ከንጊእት ነፃ የመው
ጣትን የመጨረሻ ደረጃ ያመለክታል፡፡ ጴጥሮስም፣ የዚህ መል
እክት ዋና ዓላማ፣ የእግዚአብሔርን እውነተኛ ጸጋ በሚመለከት
ለማበረታታትና ለማረጋገጥ መሆኑን ወደ ፊት ያሳያል (5፡12)፡፡

1፡14 *ልጆች*፣ በእግዚአብሔር ቤተ ሰብ ውስጥ ያሉ
ክርስቲያኖች ሁሉ (ቁ 23)፣ የስማያዊ አባት ልጆች ስለሆኑ
(ቁ 17)፣ "በሰማያት የምትኖር አባታችን ሆይ" ብለው መጸለይ
ይችላሉ (ማቴ 6፡9)፡፡ ክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ቤተ ሰብ
አባል የመሆን መብት እንደ ተሰጣቸው ተገልጾአል (ሮሜ 8፡15
እና አማራጭ ትርጉሙን ይመ)፡፡

1፡16 *እኔ ቅዱስ ነኝና እናንተም ቅዱሳን ሁኑ*፡ ቅዱስ
መሆን ማለት ከንጊእትና ከርኮሰት ተለይቶ፣ ለእግዚአብሔር
መሆን ማለት ነው፡፡ ክፉን ላለመመልከት፣ ዐይኑ እጅግ ንጹሕ
የሆነው እግዚአብሔር ፍጹም ስለሆነ (ዕን 1፡13)፣ ሕዝቡም
በምግባሩ ፍጹም እንዲሆን ይፈልጋል፡፡ ይኸኛው የጴጥሮስ
መልእክት በተግባር የሚገለጽ ትጋት እንዲኖር፣ የሚመክርና
የሚያበረታታ ነው፡፡

1፡17 *ሳያደላ*፣ ሮሜ 2፡11፣ ያዕ 2፡1 ይመ፡፡ *በእንግድ
ነት*፡ የቁ 1 ማብ ይመ *በፍርሀት*፡ መሸበር ሳይሆን፣ ለተቀ
ደስ ሕይወት መሠረት የሆነውን ለእግዚአብሔር ሊደረግ የሚገባ
ውን አክብሮት ያመለክታል (ከምሳ 1፡7፣ 8፡13፣ 16፡6 ጋር
ያነጻጽሩ)፡፡

1፡18 *አባቶቻችሁ ከወረሳችሁት ከንቱ ከሆነ ሕይወት*፡
አዲስ ኪዳን በእጽንያት ስለ እረማውያን ሕይወት ከንቱነት
ለስሚናገር፣ እንጸንድ አስተማሪዎች የዚህ መልእክት ተቀባዮች
እረማውያን ነበሩ ይላሉ (ሮሜ 1፡21፣ ኤፌ 4፡17)፣ ሌሎች ግን፣
እይሁዳውያን አባቶች በቤታቸው ውስጥ የማስተማር ልማድ
ስላሳቸው፣ የዚህ መልእክት ተቀባዮች እይሁዳውያን ናቸው
ይላሉ፤ የመልእክቱን አጠቃላይ ዐውደ ምንባብ ስንመለከት ግን፣
እይሁዳውያንንም ሆነ አሕዛብን የሚመለከት ሆኖ እናገኘዋለን፡፡
የተዋጃችሁት፡ በመጽሐፍ ቅዱስ መዋጀት ማለት፣ የአንድን ሰው
ቅጣት በመቀበል ወይም ዕዳውን በመክፈል ነጻ ማውጣት ማለት
ነው (ለምሳሌ ዘፀ 21፡30 እና ማብ ይመ፣ በተጨማሪም ዘፀ
13፡13 ይመ)፡፡ እንደዚሁም በግሪካውያን ዘንድ፣ ባሪያዎች ራሳ
ቸውን ወይም ሌሎች ስዎች ስለ እነርሱ ተገቢውን ዋጋ
በመክፈል ይዋጁ ነበር፡፡ በተመሳሳይም ኢየሱስ አማኞችን "ከክፋ
ርግማን" (ገላ 3፡13) እና "ከክፋት ሁሉ" (ቲቶ 2፡14) ዋጅቶአል፡፡
የተከፈለው ዋጋ፣ ብር ወይም ወርቅ ሳይሆን የክርስቶስ ደም
ነው፣ (ኤፌ 1፡7፣ 1ጴጥ 1፡19፣ ራእ 5፡9፣ ማቴ 20፡28፣ ማር
10፡45፣ ዕብ 9፡15) ወይም ክርስቶስ ራሱ ነው (ገላ 3፡13)፡፡
ውጤቱም "ዮጎኒእት ይቅርታ" (የቆሳ 1፡14) እና "ጽድቅ" ነው
(ሮሜ 3፡24 እና ማብ ይመ)፡፡

1፡19 *ነውርና እንከን እንደሌለበት*፡ ዕብ 9፡14 እና ማብ
ይመ፡፡ *በግ*፡ በብሉይ ኪዳን የነበሩት መሥዋዕቶች፣ ፍጹምና
ብቸኛ መሥዋዕት ስሆነው ክርስቶስ፣ ምሳሌ ናቸው፡፡ ስለዚህም
ክርስቶስ የዓለምን ኀጢእት የሚያስወግድ የፋሲካ በግ ነው (ዮሐ
1፡9፣ 1ቆሮ 5፡7)፡፡

1፡20 *የታወቀውና* እንጸንዶች፣ የዚህን ቃል የግሪኩ
ትርጉም "አስቀድሞ ማወቅ" ማለት ስለሆነ፣ እግዚአብሔር ከፍጥ
ረት በፊት ስውን ለማዳን የክርስቶስን አስፈላጊነት ያውቃል
ይላሉ (ከራእ 13፡8 ጋር ያነጻጽሩ፤ ስስዚህም ክርስቶስን ላከው፡፡
ሌሎች ደግሞ ከፍጥረት በፊት፣ ክርስቶስ ቤዛ እንዲሆን እግዚ
አብሔር መርጠቃል ስማለት ይተረጉማሉ፡፡ *በመጨረሻው
ዘመን*፣ የሐሥ 2፡17፣ 1ጢሞ 4፡1፣ 2ጢሞ 3፡1፣ ዕብ 1፡1፣
የ1ዮሐ 2፡18 ማብ ይመ፡፡

1፡22 *ቅን ፍቅር*፣ ሮሜ 12፡9 ይመ፡፡ *እርስ በርሳችሁም...
ተዋደዱ*፣ በዮሐ 13፡34-35 ላይ የተመሠረተ ትእዛዝ ነው፡፡
እንደ ጴጥሮስ፣ ጳውሉስም በ1ተስ 4፡9-10 ላይ እንባቢዎቹ
ስላሳዩት የእርስ በርስ ፍቅር በማመስገን ክዚህም በበለጠ እንዲ
ዋደዱ አበረታትቶአቸዋል፡፡ *ከልብ* በትጋት ማለት ነው፡፡

1፡23 *ዳግመኛ የተወለዳችሁት...በእግዚአብሔር ቃል ...
ነው*፣ አዲስ ልደት፣ መንፈስ ቅዱስ በእንድ ስው ሕይወት ውስጥ
በሚሠራው ቀጥተኛ ሥራ አማካይነት ይከናወናል (ቲቶ 3፡5)፡
እንዲሁም የእግዚአብሔር ቃል (ያዕ 1፡18 ይመ) ወንጌልን
ለኀጢአተኛ በማቅረብ፣ ንስሓ እንዲገባና በክርስቶስ እንዲያምን
የማድረግ ክፍተኛ አስተዋፅኦ አለው፡፡ *ከሚጠፋ ዘር...ጸንቶ
በሚኖር*፣ በዚህ ዐውደ ምንባብ፣ ይህ ዘር የማይጠፋ፣ ሕያውና
ጸንቶ የሚኖረውን የእግዚአብሔርን ቃል ያመለክታል፡፡

1፡25 *ቃል...ለዘላለም...ይኖራል*፣ የጥቅሱ ዐብይ ሐሳብ ነው፡፡
2፡1 *እንግዲህ*፣ ይህ ቃል በ1፡23-25 ላይ ከጀመረው ምክር ጋር
በማገናኘት፣ "ዳግም የተወለዳችሁት" (1፡23) የሚለውን ሐረግ
"አዲስ እንደ ተወለዱ ሕፃናት" (2፡2) ከሚለው ጋር ያነጻጽራል፡፡

2፡2 *እንድታድጉ*፣ ይህ ቃል በግሪክ፣ እድገት ለሕፃናት
እስፈላጊ መሆኑን የሚያሳይ ነው፡፡ *መንፈሳዊ ወተት*፣ ምናልባት
የእግዚአብሔርን ቃል የሚያመለክት ሊሆን ይችላል (1፡23፡25)፡፡
ጸሓፊው የተጠቀመው ዘይቤያዊ አነጋገር ነው፡፡ ወተት በዚህ
ቦታ የተጠቀስው በ1ቆሮ 3፡2፣ ዕብ 5፡12-14 ላይ እንጸስው
ሳይሆን፣ ለሕፃናት የተመጣጠነ ምግብ ሆኖ ነው፡፡ *ተመኙ*፣ የጤ
ነኛ ሕፃን ጽኑ ራብ፣ ለመንፈሳዊ ምግብ አማኞች ሊኖራቸው
የሚገባቸውን ብርቱ ፍላጎት በምሳሌ ያሳያል፡፡

2፡3 *ቀምሳችኋልና*፡ የግሪኩ ግስ የሚያመለክተው፣ የመጀ

ሕያው ድንጋይና የተመረጠ ሕዝብ

[4]ባለው ዘንድ ወደ ተናቀው፣ በእግዚአብሔር ዘንድ ግን ወደ ተመረጠውና ክቡር ወደሆነው ወደዚህ ሕያው ድንጋይ እየቀረባችሁ፣ [5]እና ንተ ደግሞ፣ በኢየሱስ ክርስቶስ እማካይ ነት እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ መንፈሳዊ መሥዋዕት ታቀርቡ ዘንድ፣ ቅዱሳን ካህናት ለመሆን እንደ ሕያዋን ድንጋዮች መንፈሳዊ ቤት ለመሆን ትሠራላችሁ። [6]ምክንያቱም በመጽሐፍ እንዲህ ተብሎ ተጽፎአልና፣
"እነሆ፣ የተመረጠና ክቡር የማእዘን ድንጋይ፣
በጽዮን እኖራለሁ፤
በእርሱም የሚያምን፣ ከቶ እያፍርም።"
[7]እንግዲህ ለእናንተ ለምታምኑት ይህ ድን ጋይ ክቡር ነው፤ ለማያምኑት ግን፣
"ግንበኞች የናቁት ድንጋይ፣
እርሱ የማእዘን ራስ[^] ሆነ።"
[8]ደግሞም፣ "ሰዎችን የሚያሰናክል፣
የሚጥሳቸውም ዐለት ሆነ።"
የሚሰናከሉት ቃሉን ባለመታዘዛቸው ነው፤ የተመደቡት ለዚህ ነውና።

[9]እናንተ ግን ከጨለማ ወደ እስደናቂ ብርሃኑ የጠራችሁን የእግዚአብሔርን ታላቅ ሥራ እንድታውጁ፣ የተመረጠ ትውልድ፣ የንጉሥ ካህናት፣ ቅዱስ ሕዝብ፣ እግዚአብሔር ለራሱ የለ ያችሁ ሕዝብ ናችሁ። [10]ቀድሞ የእርሱ ወገን አልነበራችሁም፤ አሁን ግን የእግዚአብሔር ሕዝብ ሆናችኋል፤ ቀድሞ ምሕረትን አላገኛችሁም ነበር፤ አሁን ግን ምሕረትን አግኝታችኋል።

[11]ወዳጆች ሆይ፤ በዚህ ዓለም እንግዶ ችና መጻተኞች እንደ መሆናችሁ መጠን፣ ነፍስን ከሚዋጋ ሥጋዊ ምኞት እንድትርቁ እለምናችኋለሁ። [12]ምንም እንኳ ከቱ እንደ ምትሠሩ አድርገው ቢያሚችሁም ለፍርድ በሚመጣበት ጊዜ መልካሙን ሥራችሁን ዐይተው እግዚአብሔርን እንዲያከብሩ፣ በእሳ ዛብ መካከል በመልካም ሕይወት ኑሩ።

2÷4 ቁ7÷ኢሳ42÷1
2÷5 ቁ9÷ዘፀ19÷6፤ ምሳ9÷11፤ኢሳ61÷6፤ 1ቆሮ3÷9፤ኤፌ2÷20-22፤ ፊል4÷18፤1ጢሞ3÷15፤ ዕብ13÷15፤ራእ1÷6፤ 5÷10፤20÷6
2÷6 ኢሳ28÷16፤ ሮሜ9÷32-33፤ 10÷11፤ኤፌ2÷20
2÷7 ቁ4፤ መዝ118÷22፤ ሐሥ4÷11፤2ቆሮ2÷16
2÷8 ኢሳ8÷14፤ ሉቃ2÷34፤ሮሜ9÷22
2÷9 ቁ5፤ዘፀ19÷6፤ ዘዳ7÷6፤10÷15፤ 14ሥሙ12÷22፤ ኢሳ62÷12፤ ሐሥ26÷18፤ ቲቶ2÷14
2÷10 ሆሴ1÷9፤10፤ 2÷23፤ሮሜ9÷25-26
2÷11 ሮሜ13÷14፤ 1ቆሮ10÷14፤ዘፍ5÷16፤ ዕብ11÷13፤ ያዕ4÷1

[^] ወይም የማእዘን ድንጋይ

መሪያን ቅምሻ ነው፤ ይህ ቅምሻ ተገቢ ውጤት ስላስገኘ፣ አማ ኞች ተጨማሪ መንፈሳዊ ምግብ እንዲፈልጉ ያበረታታቸዋል።

2÷4 *ሕያው ድንጋይ*፡ ክርስቶስን ነው (ቁ. 6-8 አማ ራጭ ትርጉሙን ይመ፣ ከማቴ 21÷42፤ማር 12÷10-11፤ሉቃ 20÷17፤ ሐሥ 4÷11፤ ሮሜ 9÷33 ጋር ያነጽጽሩ)፤ ይህ ድንጋይም ሕያው ነው፤ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ስለሆነ ስራት ሕይ ወት አለው (ዮሐ 1÷4፤ 5÷26)። "የሕይወት ውሃ" (ዮሐ 4÷10-14፤ 7÷38)፣ "የሕይወት እንጀራ" (ዮሐ 6÷51) እና "የሕይወት መን ገድ" (ዕብ 10÷20) የሚለውን ይመ፡፡ *በሰው ዘንድ ወደ ተናቀው በእግዚአብሔር ዘንድ ግን ወደ ተመረጠውና* በሐዋርያት ሥራ ውስጥም ጴጥሮስ፣ የማያምኑ ስዎች በኢየሱስ ላይ የሚያስዩ ትን ዐመፅና አግዚአብሔር ኢየሱስን ከፍ ማድረጉን ስተደጋጋሚ ገልጾአል (ሐሥ 2÷22-36፤ 3÷13-15፤ 4÷10-11፤ 10÷39-42)፡፡

2÷5 *እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ*፡ በአግዚአብሔርና በእኛ መካከል ስሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ሥራ አማካይነት ማለት ነው (ከሮሐ 14÷6 ጋር ያነጽጽሩ)፡፡ አማኞች፣ መንፈሳዊ ቤተ መቅደስ የሚሠራባቸው ሕያዋን ድንጋዮችና መንፈሳዊ *መሥዋዕት*ን የሚያቀርቡ፣ ቅዱሳን ካህናት ናቸው፡፡ ***መንፈሳዊ መሥዋዕት***ስ በእዲስ ኪዳን ልዩ ልዩ የመሥዋዕት ዓይነቶች አሉ፤ አነዚህም፣ ስውነትን ለአግዚአብሔር ማቅረብ (ሮሜ 12÷1)፣ ገንዘብ ወይም ቁሳቁሳ ማቅረብ (ፊል 4÷18፤ ዕብ 13÷16)፣ ለአግዚአብሔር የሚቀርብ ምስጋና መሥዋዕት (ዕብ 13÷15) እና መልካም የማድረግ መሥዋዕት ናቸው (ዕብ 13÷16)፡፡ ***ቅዱሳን ካህናት***፡ አማኞችን በአጠቃላይ ይመለከታል፤ እንደ ካህናትም አማኞች፡- ① የአግዚአብሔርንና የአነርሱን ሊቀ ካህን ቅድስና ያንጸባርቃሉ (1÷15፤ ዕብ 7÷26፤ 10÷10 ይመ)፣ ② መንፈሳዊ መሥዋዕትን ያቀርባሉ (ይህንኑ ቀጥሮ ይመ)፣ ③ በአግዚአብሔር ፊት ይግልጻሉ ④ በሰው ፊት አግዚአብሔርን ይወክላሉ፡፡*ሕያዋን ድንጋዮች*፡ ቃል ስቃል ሲተረጉም አማኞች ድንጋዮች ናቸው ማለት ሳይሆን፣ ስብአዊ ፍጡር ናቸው፤ በተጨ ማሪም የመጡት (ቁ 4)፣ "ሕይወት ሰጭ መንፈስ" (1ቆሮ 15÷45) እና ሕያው ድንጋይ ከሆነው ከክርስቶስ፣ ሕይወት አግኝተው ነው፡፡ የድንጋይ ዘይቤያዊ በሆነ አገላለጽ፣ ኢየሱስ በማቴ 16÷18 ሳይ ለጴጥሮስ የተናገረውን የሚያንጸባርቅ ሊሆን ይችላል፡፡ *መንፈሳዊ ቤት*፡ ይህ ቤት ዘይቤያዊ በሆነ አገላለጽ መንፈሳዊ ቢሆንም፣ በአግዚአብሔር መንፈስ የተሠራና የአግዚአብሔር መንፈስ የሚያ ድርበት ነው፡፡ ቤቱ የተሠራብት እያንዳንዱ ድንጋይ፣ የክበረ ሕያው ድንጋይ ከሆነው ከኢየሱስ ክርስቶስ ስተላከው በመንፈስ ቅዱስ፣ ሕያው ሆኖአል (ከሐሥ 2÷33 ጋር ያነጽጽሩ)፡፡ በብሉይ ኪዳን የነበረው ቤተ መቅደስ ስዚህ ምንባብ መነሻ መሠረት ሆኖአል (ከኮሐ 2÷19፤ 1ቆሮ 3÷16፤ ኤፌ 2÷19-22 ጋር ያነጽጽሩ)፡፡

2÷6 *ክቡር የማእዘን ድንጋይ*፡ መዝ 118÷22፤ ማቴ 21÷42፤ ማር 12÷10፤ ሉቃ 20÷17፤ ሐሥ 4÷11 ይመ፡፡ ከቁ. 6-8 ያለው በግጽጽ አንደሚያስየው፣ ይህ ሐረግ ክርስቶስን ያመለክታል፡፡ የአንግው ንድፍ የሚወስነው በማእዘኑ ድንጋይ ስስ ሆነ፣ ይህ ድንጋይ ስሕንፃው አሠራር ላይ ዋና ቦታ አለው፡፡ ጴጥሮስ አማኞችን በሕንፃ መስሉ ያአቅርስዋል ("ሕያዋን ድንጋ ዮች" ቁ. 5)፣ ይህም ሕንፃ የማእዘኑ ድንጋይ ከሆነው ከክርስቶስ ጋር ተያይዞ የቀረበ ነው፡፡ *በእርሱም የሚያምን*፡ የማእዘኑን ድንጋይን በሚመለከት ሁለት አውነታዎች አሉ፡- 1) ጥቂቶች በእርሱ ያምናሉ፣ 2) ሌሎች ደግሞ ይቃወማሉ (ቁ. 7)፣ ከዚህም የተነሣ ይሰናከላሉ፣ ይወድቃሉም (ቁ. 8)፡፡

2÷8 *የተመደቡትም ለዚህ ነውና*፡ አንዳንዶች ይህን ሐሳብ ለውድቀትና ለጥፋት የተመደቡ ሰዎች አንዳሉ ያመለክታል ይላሉ፡፡ ሌሎች ደግሞ አግዚአብሔር ሁሉን ነገር አስቀድሞ በግ ወቅ ችሎታው የሚያምኑትን ስለሚያውቅ፣ የማያምኑ ስዎች መጨረሻቸው ጥፋት አንዲሆን ወስኖአል ይላሉ (ከ1÷2 ጋር ያነጻ ጽሩ)፡፡ ሌሎችም አንዲሁ፣ ጴጥሮስ ያስተላለፈው መልእክት፣ ያስ ማመን ውጤቱ የዘላለም ጥፋት ነው ስማለት ይናገራሉ፡፡

2÷9 *የእግዚአብሔርን ቃላት ሥራ እንድታውጁ*፡ ኢሳ 43÷20፤ ሐሥ 2÷11 ይመ፡፡ *የተመረጠ ትውልድ*፡ ኤፌ 1÷4 እና ማብ ይመ፤ ኢሳ 43÷10፤20፤ 44÷1-2 ይመ፡፡ በብሉይ ኪዳን፣ እስራኤላውያን የተመረጠ የእግዚአብሔር ሕዝብ ተብለው እንደ ተጠሩ፣ በአዲስ ኪዳን ደግሞ፣ አማኞች የተመረጡ የእግዚአብሔር ሕዝብ መሆናቸው ተገልጾአል፡፡ *የንጉሥ ካህናት*፡ የቁ. 5 ማብ ይመ፤ ስተጨማሪም ኢሳ 61÷6 ይመ፡፡ *ቅዱስ ሕዝብ*፡ ዘዳ 28÷9 ይመ፤ *እግዚአብሔር ለራሱ የለያችሁ ሕዝብ*፡ ዘዳ 4÷20፤ 7÷6፤ 14÷2፤ ኢሳ 43÷21፤ ሚል 3÷17 ይመ፡፡ አስቀድሞ የእግዚአብሔር ሕዝብ ባይሆኑም፣ አሁን ግን የአግዚአብሔር ምሕረት አግኝተዋል (ሆሴ 1÷6-10፤ ሮሜ 9÷25-26፤ 10÷19 ይመ)፡፡

2÷10፡ የሆሴ 1÷6፤9፤ 2÷1፤22፤ ሮሜ 9÷25-26 ማብ ይመ፡፡ በትንቢተ ሆሴዕ አንደተገለጸው፣ እስራኤል የአግዚአብሔር ሕዝብ አይደለም፤ ጻውሉስም ስሮሜ መልእክት የሆሴዕን ቃል የተጠ ቀሰው ስአሕዛብ ላይ ነው፤ ስአንደኛ ጴጥሮስ ግን የቃሉ አጠ ቃቀም ሁለቱንም ሕዝቦች ይመለከታል፡፡

2÷11 *እንግዶችና መጻተኞች*፡ P1÷1 ማብ ይመ፡፡ ዜግነታቸው በስማይ፣ በመሆኑ ስዚህ ምድር አንግዶችና መጻተኞች ናቸው፤ ስስዚህ ከዚህ ዓለም ብሔሽነት ተለይተው፣ ራሳ ቸውን ከጎጢአት ምኞት ሲጠብቁ ይገባቸዋል፡፡

2÷12 *መልካሙን ሥራችሁን ዐይተው*፡ ስዕይታ የሚቀርቡ ሥራዎች፣ መልካም ሲሆኑ ይገባቸዋል (ከማቴ 5÷16 ጋር ያነጻ ጽሩ) "ዐይተው" የሚለው የግሪኩ ቃል፣ ስረጅም ጊዜ በትኩረት ማየት የሚል ትርጉም አለው፡፡ አረማውያን የሚስጡት አስተያ የት "ተራ ፍርድ" አይደለም፡፡ *ለፍርድ በሚመጣበት*፡ ምናልባት የፍርድ ቀንን አና ቅጣትን ወይም አግዚአብሔር ስውን ስማዳን የሚመጣስትን ቀን ያመለክታል፡፡ የአማኞች መልካም ኑሮ፣ የማ ያምኑ ስዎች ንስሓ አንዲገቡና አንዲያምኑ ሊያደርግ ይችላል፡፡

2÷13-3÷6፡ ባለሥልጣናት አማኞች ሆኑም አልሆኑ፣ ክርስ ቲያኖች ሕጋዊ ለሆኑ ባለ ሥልጣናት ሁሉ አንዲታዘዙ ጴጥሮስ ያስ ገነዝባል፤ በአንባቡ ስተመሠረተ ሥልጣን፣ ተገዢ ስፍራ መስጠት ለሕዝብ የሚጠቅም ነው፤ የአግዚአብሔርንም ፈቃድ በምድር

ለአለቆችና ለጌቶች መታዘዝ

13ስለ ጌታ ብላችሁ ስምድራዊ ባስ ሥል
ጣን ሁሉ ተገዙ፤ የበላይ ባለ ሥልጣን ስስ
ሆነ ስንጉሥ ቢሆን፣ 14ወይም ክፉ እድራጊ
ዎችን ስመቅጣት፣ በጎ እድራጊዎችን ለማመ
ስገን እርሱ ለሾማቸው ገዦች ታዘዙ፤ 15ምክ
ንያቱም፣ መልካም በማድረግ የአላዋቂዎ
ችን ከንቱ ንግግር ዝም እንድታሰኙ የስዝአ
ብሐዲ ፈቃድ ነው። 16እንደ ስዝአስብሐዲ አገልጋ
ዮች ሆናችሁ በነጻነት ኑሩ እንጂ ነጻነታች
ሁን የክፋት መሸፈኛ አታድርጉት። 17ስሰው
ሁሉ ተገቢውን አክብሮት ስጡ፤ ወንድሞችን
ውደዱ፤ ስዝአስብሐዲን ፍሩ፤ ንጉሥን አክብሩ።

18እናንተ አገልጋዮች ሆይ፤ ስደጎችና
ለገሮች ጌቶቻችሁ ብቻ ሳይሆን ስክፉዎችም
በፍጹም አክብሮት ታዘዙ። 19ስለ ስዝአስብሐዲ ሲል
የግፍ መከራን የሚቀበል ሰው ምስጋናን
ያገኛል። 20ክፉ ሥራ ሠርታችሁ ብትቀጡና
ብትታገሡ ምን ምስጋና ይኖራችኋል? ነገር
ግን መልካም ሥራ ሠርታችሁ መከራ ብትቀ
በሉና ብትታገሡ ይህ በስዝአስብሐዲ ዘንድ ምስ
ጋና ያስገኝላችኋል። 21የተጠራችሁትም ለዚሁ
ነው፤ ምክንያቱም ክርስቶስ ስለ እናንተ መከ
ራን የተቀበለው የእርሱን ፈለግ እንድትከተሉ
ምሳሌን ሊተውላችሁ ነው።
22"እርሱ ኀጢአት አላደረገም፤
በአፉም ተንኮል አልተገኘበትም።"
23ሲሰድቡት መልሶ አልተሳደበም፤ መከራ
ሲደርስበት አልዛተም፤ ነገር ግን በጽድቅ
ለሚፈርደው ራሱን አሳልፎ ሰጠ። 24"ስኀጢ
አት ሞተን ለጽድቅ እንድንኖር እርሱ ራሱ
በሥጋው ኀጢአታችንን በእንጨት መስቀል
ላይ ተሸከመ፤ በእርሱ ቍስል እናንተ ተፈውሳ
ችኋል። 25ቀድሞ እንደ ጠፉ በጎች ትቅበዘ
በዙ ነበር፤ አሁን ግን ወደ ነፍሳችሁ እረኛና
ጠባቂ ተመልሳችኋል።

በባልና በሚስት መካከል ሊኖር የሚገባ ግንኙነት

3ሚስቶች ሆይ፤ እናንተም እንደዚሁ ስባ
ሎቻችሁ ተገዙ፤ እንዳንድ ለቃሉ የማይ

2፡13 ሮሜ13፡1፣ ቲቶ3፡1
2፡14 ሮሜ13፡3፣4
2፡15 ቍ12፣1ጴጥ3፡17፣ 4፡19
2፡16 ዮሐ8፡32፣ ሮሜ6፡22፣1ዮሐ5፡13
2፡17 ምሳ24፡21፣ ሮሜ12፡10፣13፡7
2፡18 ኤፌ6፡5፣ ያዕ3፡17
2፡19 1ጴጥ3፡14፣ 17
2፡20 1ጴጥ3፡17
2፡21 ማቴ11፡29፣ 16፡24፣ሉሥ14፡22፣ ሮሜ8፡28፣ሐሌ1፡29፣ 1ጴጥ3፡9፣18፣4፡1፣13
2፡22 ኢሳ53፡9፣ 2ቆሮ5፡21
2፡23 መዝ9፡4፣ ኢሳ53፡7፣ ሉቃ23፡46፣ ዕብ12፡3፣1ጴጥ3፡9
2፡24 ዘዳ32፡29፣ መዝ103፡3፣ ኢሳ53፡4፣5፣11፣ ዕብ9፡28፣12፡13፣ ያዕ5፡16

ሳይ መፈጸም ያበፈልጋል።

2፡13 *ለ ... ባለ ሥልጣናት ሁሉ ተገዙ*፤ ባለ ሥልጣናትን የሚሾም እግዚአብሔር ነው (ሮሜ 13፡1-2)። ስለዚህ አንድ ሰው አንድን ባለሥልጣን ባይታዘዝ፣ ባለ ሥልጣናትን የሾመውን እግዚአብሔርን አልታዘዘም ማለት ነው (ከሮሜ 13፡2 ጋር ያነጻጽሩ)። *ለንጉሥ* ጴጥሮስ ይህን መልእክት በጻፈበት ዘመን የነበረው ዝዥ፣ እግዚአብሔርን የማይፈራው ጨካኙ ኔሮ ነበር (ከ54 እስከ 68 ዓ.ም.)። ስንጉሡ ነገሥቱ የሚደረገው መታዘዝ፣ የእግዚአብሔርን ሕግና ትእዛዝ ወደ ጐን በመጣል ሊሆን አይገባም (ይህ እንዴት ተገባራዊ እንደሆነ ስማየት ከሐሥ 4፡19 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፡15 *የአላዋቂዎችን ከንቱ ንግግር ዝም እንድታሰኙ*፣ የዚግኒትን ግዴታ መወጣት፣ በክርስቲያኖች ላይ የሚስነዘረውን የሐሰት ክስ ከንቱ አድርጎ፣ ወንጌልን ለማያምኑ ሰዎች ስማድረስ ዕድል ይሰጣል።

2፡16 *በነጻነት ኑሩ*፤ በባለ ሥልጣን ላይ በዐመፅ መነሣትን ሳይሆን፣ አነርሱ አማኞች የእግዚአብሔርን ሕግ እስካልተቃመሙ ድረስ፣ አማኞች ለእግዚአብሔርና ስምድራዊ ባለ ሥልጣናት፣ በነጻነት እንዲገዙ የሚያበረታታ ነው። *የክፋት መሸፈኛ አታድርጉት*፤ እውነተኛ ነጻነት እግዚአብሔርን በማገልገልና ስሕግ በመገዛት ላይ የተመሠረተ ነው።

2፡17 *ለሰው ሁሉ ተገቢውን አክብሮት*፣ ምክንያቱም ሁሉም ሰው በእግዚአብሔር አምሳል ስለ ተፈጠረ ነው። *እግዚአብሔርን ፍሩ*፤ የ1፡17 ማብ ይመ።

2፡18 *አገልጋዮች*፣ ማንኛውንም ዐይነት ሥራ የሚሠሩ፣ በቤት ውስጥ ያሉ አገልጋዮችን ያመለክታል። ዐውደ ምንባቡ እንደሚያመለክተው፣ ጴጥሮስ ይህን የሚናገረው ለክርስቲያን አገልጋዮች ነው። የአዲስ ኪዳን ጸሓፊዎች የባርነትን ሥርዐት ባይቃወሙም (የኤፌ 6፡5 ማብ ይመ)፣ ባርነትን የሚቃወም መርሖዎች አሏቸው። ጴጥሮስ በዚህ ርእስ ላይ ያለው መሠረታዊ ትምህርት፣ በዚህ ዘመን ያለውን የአሠሪና ሠራተኛ ግንኙነት ሊመ ለክት ይችላል (ኤፌ 6፡5-8፣ ቈሳ 3፡22-25፣ 1ጢሞ 6፡1-2፣ ቲቶ 2፡9-10 ይመ)።

2፡19 *ሰለ እግዚአብሔር ሲል*፣ ሕጋዊ ላልሆነ ሥልጣን "ስለ ጌታ በማለት" መገዛትን ያሳያል (ቍጥ 13፣ ከኤፌ 6፡7-8 ጋር ያነጻጽሩ)፣ ስለዚህም አንድ ሰው የእግዚአብሔር ፈቃድ ከሆነ፣ ያለ አንባብ የሆነ መከራን እንኳ ለመቀበል ፈቃደኛ መሆን ይኖርበታል።

2፡21 *የተጠራችሁትም ለዚሁ ነው*፤ እግዚአብሔር ለክርስቲያኖች ካሰው ዕቅዶች አንዱ፣ ኢፍትሐዊነትን በትዕግሥት እንዲያሳልፍ ነው። የእግዚአብሔርም እውነተኛ ጸጋ በዚህ በመልእክት አንባቢዎች ልምምድ የታየው በዚህ ሁኔታ ነው (5፡12)። *ክርስቶስ ስለ እናንተ መከራን የተቀበለው*፣ ከኢሳ 52፡13-53፡12 ጋር ያነጻጽሩ። በጎ ሥራን እየሠሩ፣ ክፉ መከራን የመቀበል ዐይነተኛ ምሳሌ ክርስቶስ ነው፡ መድኀኒን፣ አገልጋይ በመሆን የተቀበለው መከራ፣ ተከታዮቹ የሚቀበሉት መከራ፣ ሥቃይ ባይሆን እንኳ ትልቅ ጥቅም እንዲመስከቱት ያደርጋቸዋል።

2፡22፣ ቅዱሳት መጻሕፍት፣ ክርስቶስ ኀጢአት እንደሌለበት በግልጽ ተናግረዋል (1፡19፣ ሐሥ3፡14፣ 2ቆሮ5፡21፣ ዕብ4፡15፣7፡26፣ 1ዮሐ 3፡5 ይመ)። *ተሸክሎ አልተገኘበትም*፣ ኩሎ 1፡ 3፡10 ጋር ያነጽሩ።

2፡23፣ ጌታችንን በትዕግሥት መከራን እንዴት እንደተቀበለ በማቴ 27፡12-14:34-44 እና በተጓዳኝ ምንባቦች ውስጥ ተገልጾአል። *ራሱን አሳልፎ ሰጠ*፣ ከ4፡19 ጋር ያነጻጽሩ።

2፡24 *ስኀጢአት ሞተን ለጽድቅ እንድንኖር*፣ ከሮሜ 6፡3-14 ጋር ያነጻጽሩ። በቅድስና ለመኖር መበቀልን መሸከም አስፈላጊ እንደሆነ በአጽንዖት ይገልጻል። ክርስቶስ በመስቀል ላይ በመሞቱ፣ አማኞች አዲስን ሕይወት ይኖሩ ዘንድ፣ ራሳቸውን የጽድቅ መሣሪያ አድርገው ስእግዚአብሔር ስማቅረብ ስኀጢአት ሞተዋል (የሮሜ 6፡11-13 ማብ ይመ)፡፡ *ኀጢአታችንን ... ተሸከመ*፣ ኢሳ 53፡12 ይመ፡፡ ምንም እንኳ ጴጥሮስ፣ ክርስቶስ ምስሌአችን አንደ ሆነ አያብራራ ቢሆንም፣ እርአያነትን ትቶ ከማስፍ የሚበልጠውን የክርስቶስን ክፍ ክንቅ አድርጎ፣ ወንጌልን ለማያምኑ ሰዎች ስማድረስ ዕድል ይሰጣል፡፡ ጴጥሮስ ክርስቶስ የእኛ ምትክ በመሆን በመስቀል ላይ ሞቶ እንደዋጀን ጴጥሮስ ይገልጻል፡፡ በብሉይ ኪዳን ለመሥዋዕት እንደሚቀርብ በግ፣ ክርስቶስ ምንም በደል ሳይኖርበት በለ እኛ ሞተ፡፡ *መስቀል*፣ የሐሥ 5፡30 ማብ ይመ፣ በተጨማሪም ሐሥ 10፡39፣13፡29፣ ገላ 3፡13 ይመ፡፡ *ቁስላ ተፈውሳችኋል*፣ ኢሳ 53፡5-ይመ፣ አንዳንዶች የሥጋ ፈውስ በመዋጀት ሥራ ውስጥ ይጠቃለሳል ብለው ቢያምኑም፣ ይህ ክፍል ግን የሥጋ ፈውስን የሚያመለክት አይደለም (ከማቴ 8፡16-17 ጋር ያነጽሩ)፣ ሌሎችም ደግሞ ይህ ክፍል መንፈሳዊ ፈውስን ያመለክታል ይላሉ፡፡ ዋናው መልእክት ግቡ ደኅንነት በእርሱ ስሚያምኑ ሁሉ ድነትን ያስገኛል የሚል ነው፡፡

2፡25 *እረኛና* በዚህ ቦታ የተነሣው ሐሳብ፣ በኢሳ 53 ላይ ከተጠቀሱት ተቅበዝባዥ በጎች ጋር በቀጥታ የሚገናኝ ነው፡፡ በጎቹ ከእረኛቸው ተለይተው ወደ ተበተኑ ነበር፣ አሁን ግን ወደ እረኛቸው (ወደ ኢየሱስ) ተመልሰዋል (የመዝ 23፡11፣ ዕብ 13፡20 ማብ ይመ፣ በተጨማሪም ዮሐ 10፡11፡14 ይመ)፡፡ *ጠባቂ*፣ ክርስቶስን ያመለክታል (ከ5፡2፡4፣ ከሐሥ 20፡28 ጋር ያነጽሩ)፡፡ ሽማግሌዎች እረኛችና ጠባቂዎች ስስሆኑ፣ ለእግዚአብሔር መንጋ ሊጠነቀቁ ይገባቸዋል፡፡ እረኝነትና ጠባቂነት ሁለት የተ ስያዩ የአገግሎት ዐይነቶች ሳይሆኑ፣ ሁለተኛው የመጀመሪያውን የሚያብራራ ነው፡፡

3፡1-6፣ ስሚስቶች የተሰጠ ትእዛዝ ነው (ከዘፍ 3፡16፣ 1ቆሮ 11፡3፣ ኤፌ 5፡22-24፣ ቈሳ 3፡18፣ 1ጢሞ 2፡9-10፣ ቲቶ 2፡5 ጋር ያነጽሩ)፡፡

3፡1 *አንደዚሁ* አማኞች ስመንግሥት ባለ ሥልጣናት መገዛት እንደሚገባቸውና (2፡13-17) አገልጋዮችም ለጌቶቻቸው መገዛት እንዳለባቸው ማስት ነው (2፡18-25)፡ *ተገዙ*፣ በ2፡13፡18 ላይ እንደ ተጠቀሰው ግሪኩ ግስ ሲሆን፣ ስባለ ሥልጣናት መገዛትን ያመለክታል፣ ይሁን እንጂ ይህ ምንባብ፣ የበታችነት ስሚችን ኢያበረታታም፡፡ በቤተ ስብ ውስጥ ሥርዐት እንዲኖር ከሚያደርጉ አስፈላጊ ነገሮች አንዱ መገዛት ነው፡፡ *ለቃሉ* የወንጌልን

ታዘዙ ቢኖሩ፣ ያለ ቃል በሚስቶቻቸው አኗኗር
ተማርከው ይመለሳሉ፤ [2]ይህም የሚሆነው
ንጹሕና ፍሹም እክብሮት የተሞላውን ኑሮ
እኾሁን ሲመለከቱ ነው፡፡ [3]ውበታችሁ በው-
ጫዊ ነገሮች በመሽሞንሞን ይኸውም ሹሩባ
በመሠራት፣ በወርቅ በማጌጥና በልብስ እይ
ሁን፤ [4]ነገር ግን ውበታችሁ በስዉዕስብሔር
ፊት ዋጋው እጅግ የከበረ፣ ገርና ጭምት
መንፈስ ያለበት፣ ምንጊዜም የማይጠፋ
የውስጥ ስውነት ውበት ይሁን፡፡ [5]ተስፋቸ-
ውን በስዉዕስብሔር ላይ የጣሉ የቀድሞ ቅዱ-
ሳት ሴቶች ራሳቸውን ያስዋቡት በዚህ ዐይ-
ነት ለባሎቻቸው በመገዛት ነበርና፡፡ [6]ሣራም
አብርሃምን "ጌታዬ" አያለች ትታዘዘው ነበር፣
አናንተም ምንም ሳትፈሩ መልካም ብታደርጉ
የእርሷ ልጆች ናችሁ፡፡

[7]ባሎች ሆይ፤ እናንተም ደግሞ ጸሎታ-
ችሁ እንዳይደናቀፍ በኑሮአችሁ ሁሉ ለሚስ-
ቶቻችሁ አስቡላቸው፣ ደካሞች ስለ ሆኑና
የሕይወትንም በረከት አብረዋችሁ ስለሚ-
ወርሱ አክብሯቸው፡፡

መልካም በማድረግ መከራን መቀበል

[8]በመጨረሻም ሁላችሁ በአንድ ሐሳብ
ተስማሙ፤ እርስ በርሳችሁ ተሳሰቡ፤ እንደ
ወንድማማቾች ተዋደዱ፤ ርኅሩኆችና ትሑ-
ታን ሁኑ፡፡ [9]ክፉን በክፉ ወይም ስድብን
በስድብ ፈንታ አትመልሱ፤ በዚህ ፈንታ
ባርኩ፤ ምክንያቱም እናንተ የተጠራችሁት

3፡3 ኢሳ3፡18-23፤ 1ጢሞ2፡9
3፡4 ሮሜ2፡29፣ተ22፤ ኤፌ3፡16
3፡5 ኦስ2፡15፤ 1ጢሞ5፡5
3፡6 ዘፍ18፡12
3፡7 ኤፌ5፡25-33፤ ቈላ3፡19
3፡8 ሮሜ12፡10፤ 15፡5፤ኤፌ4፡2፤ 1ጴጥ5፡5
3፡9 ማቴ5፡44፤ ሮሜ8፡28፤ሮሜ 12፡17፤1ተስ5፡15፤ ዕብ6፡14፤ 1ጴጥ2፡21፡23
3፡12 መዝ34፡12-16
3፡13 ቲቶ2፡14
3፡14 ቍ17፡ ኢሳ8፡12፡13፤ 1ጴጥ2፡19፡20፤14፡15፡16
3፡15 ቈላ4፡6፤ ዕብ3፡6
3፡16 ቍ21፡ ሐሥ23፡11፤ 1ጴጥ2፡12፡15
3፡17 1ጴጥ2፡15፤ 20፡4፡15፡16፡19

እንደነዚህ ያሉትን ነገሮች እያደረጋችሁ
በረከትን ለመውረስ ነው፡፡ [10]ስለዚህ፣
"ሕይወትን የሚወድ፣
መልካም ቀኖችን ሊያይ የሚፈልግ፣
ምላሱን ከክፉ፣
ከንፈሮቹንም ተንኰል ከመናገር ይከ-
ልከል፡፡
[11]ከክፉ ይራቅ፤ መልካምንም ያድርግ፤
ሰላምን ይፈልግ፤ ይከተላትም፤
[12]ምክንያቱም የጌታ ዐይኖች ጻድቃንን ይመ-
ለከታሉና፤
ጆሮቹም ጸሎታቸውን ለመስማት
የተከፈቱ ናቸው፤
የጌታ ፊት ግን በክፉ አድራጊዎች ላይ ነው፡፡"

[13]መልካም ነገር ለማድረግ ብትቀኑ
የሚጐዳችሁ ማን ነው? [14]ነገር ግን ስለ ጽድቅ
እንኳ መከራ ቢደርስባችሁ ብፁዓን ናችሁ፤
"ዛቻቸውን አትፍሩ፥ አትታወኩም፡፡" [15]ክር-
ስቶስን ጌታ አድርጋችሁ በልባችሁ ቀድ-
ሱት፡፡ እናንተ ስላላችሁ ተስፋ ምክንያትን
ለሚጠይቋችሁ ሁሉ መልስ ለመስጠት ሁል
ጊዜ የተዘጋጃችሁ ሁኑ፤ ነገር ግን ይህን
ሁሉ በትሕትናና በአክብሮት አድርጉት፤
[16]በክርስቶስ ያላችሁን መልካም ጠባይ እኩ-
ፍፍተው የሚናገሩ ሰዎች በሐሜታቸው እን-
ዲያፍሩ በጎ ኅሊና ይኑራችሁ፡፡ [17]የስዉዕስብሔር
ፈቃድ እንዲህ ከሆነ፣ ከፉ ሠርቶ መከራ
ከመቀበል ይልቅ መልካም አድርጎ መከራ

ᵃ14 ወይም የሚፈሩትን አትፍሩ

መልአክት ማለት ነው፡፡ *ያለ ቃል*፤ የማያምኑ ባሎቻቸውን ለክርስቶስ ለመማረክ፣ ክርስቲያን ሚስቶች በመልካም አኗኗራ-ቸው ሊደገፉ ይገባቸዋል፡፡

3፡2 *ንጹሕና ፍሹም አክብሮት*፤ ለእግዚአብሔር ካላቸው አክብሮት የተነሣ፣ አኗኗራቸው ሥነ ምግባራዊ ንጽሕናን የተጎበሰ ሊሆን ይገባል፡፡

3፡3 *ሹሩባ በመሠራት፣ በወርቅ በማጌጥና*፤ ቅጥ ያጣ የጠ-ጉር አሠራርንና በጌጣ ጌጥ ማሸብረቅን ያመለክታል፡፡ ክርስቲያን ሴቶች ለውበት ብለው ልቅ ለሆነ መጊያጌጥ ልባቸውን ሊሰጡ አይገባም፡፡ *ልብስ*፤ በግሪኩ የቃሉ ቀጥተኛ ትርጉም "ልብሰ" ማለት ቢሆንም፣ በዚህ ዐውደ ምንባቡ መሠረት ግን እጅግ ውድ የሆኑ ልብሶችን የሚያመለክት ነው፡፡

3፡4 *የውስጥ ሰውነት*፤ አውነተኛ ውበት በውጪያዊ ማሸብረቅ ላይ የተመሠረተ ሳይሆን፣ የባሕርይ ጕዳይ ነው (ኤፌ 3፡16)፡፡

3፡5 *የቀድሞ ቅዱሳት ሴቶች*፤ ጴጥሮስ ያቀረባቸው መመዘኛዎች፣ በአንድ የተወሰነ ዘመን ወይም ባሕል ለነበሩ ሴቶች ብቻ አይደለም፡፡

3፡6 *ጌታዬ*፤ ይህ ቃል በቍ 1 ላይ እንዳለው መገዛትን የሚያመለክት ነው፡፡ *ሳትፈሩ...ልጆች*፤ ክርስቲያን ሴቶች፣ ሊገጥ ማቸው የሚችለውን ጥፋት ለማምለጥ ሳይሆን፣ አንደ ሣራ እግዚ አብሔርን በመታመን መልካም ቢያደርጉ፣ የእርሷ ልጆች ይሆናሉ (ከምሳ 3፡25-27 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

3፡7 *ደካሞች ስለ ሆኑና*፤ ችግር መቻልን፣ የባሕርይ ጠንካ-ራነትን ወይም የማሰተዋል ችሎታን የሚያመለክት ሳይሆን፣ የአካል ብርታትን የሚገልጽ ነው፡፡ *ጸሎታችሁ እንዳይደናቀፍ*፤ እግዚአብሔር ስለ ባልና ሚስት የቤጠውን ትእዛዝ ችል ማለት፣ ከእግዚአብሔርና አርሰ በርስ ያለንን መንፈሳዊ ኅብረት ያስተጓጉላል፡፡

3፡8-12፤ ጴጥሮስ በ2፡11-17 ላይ ለአንባቢዎቹ ሁሉ፣ በ2፡18-25 ለአገልጋዮች፣ በ3፡1-6 ለሚስቶች፣ አንዲሁም በ3፡7 ለባሎች ጽፏል፡፡ በዚህ ክፍል፣ አንባቢዎች ሁሉ ክሌሎች ጋር ባላቸው ግንኙነት መልካም ምግባር እንዲኖራቸው ያበረታ-ታቸዋል (በቍ 8 ላይ "ሁላችሁ" የሚለውን ይመ)፡፡

3፡8 *ተሰማሙ*፤ ሮሜ 12፡16፤ ፊል 2፡2 ይመ፡፡ *ተሳሰቡ*፤ ሮሜ 12፡15፤ 1ቆሮ 12፡26 ይመ፡፡ *አንደ ወንድማማቾች ተዋደዱ*፤ 1ተሰ 4፡9-10፤ ዕብ 13፡1 ይመ፡፡ *ርኅሩኆችና ... ሁኑ*፤ ቈላ 3፡12 ይመ፡፡ *ትሑታን ሁኑ*፤ ፊል 2፡6-8 ይመ፡፡

3፡9፤ ሉቃ 6፡27-28፤ ሮሜ 12፡17-21 ይመ፡፡

3፡10-12፤ ጴጥሮስ ይህን ጥቅስ የወሰደው ከመዝ 34 ሲሆን፣ "ስለዚህ" የሚለውን መሰተፃምር በመጠቀም፣ ከቍጥር 9 ላይ የቀረበውን ምክር ለመቀበል ምክንያት አድርጎ አቅርቦአል፤ እንደ ባለ መዝሙሩ አገላለጽ ከሆነ፣ 1) አንዲህ ያለውን ነገር የሚያደርግ ሰው፣ ሕይወቱ በደስታ የተሞላ ይሆናል (ቍጥ 10)፣ 2) የዕድሜውም ዘመን ይረዝማል (ቍጥ 10)፣ 3) እግዚአብሔርም ሊባርከው ዐይኑን በእርሱ ላይ ያደርጋል (ቍጥ 12)፣ እንዲሁም 4) የእግዚአብሔር ጆሮዎች የእርሱን ጸሎት ለመሰማት የተዘጋጁ ይሆናሉ (ቍጥ 12)፡፡

3፡13 *የሚጐዳችሁ ማን ነው*፤ እንደሚታወቀው፣ ሰዎች መልካም ነገር በመሥራታቸው ማንም አይጐዳቸውም፤ በተለይ መልካም ለማድረግ ለሚቀና ሰው ይህ አውነት ነው፡፡

3፡14 *መከራ ቢደርስባችሁ*፤ በግሪኩ ይህ ሐረግ፣ ከእውነታ የራቀ ነገርን ያመለክታል፡፡ አብዛኛውን ጊዜ ስለ ጽድቅ መከራን መቀበል ባይታይም፣ መከራን ለሚቀበል ሰው ግን፣ ልዩ በረከት ያሰኝለታል (ማቴ 5፡10-12 ይመ)፡፡ *ዛቻቸውን አማራጭ* ትርጉሙን ይመ፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ፣ በእግዚአብሔር እንደ ማያምኑ ሰዎች ነገሮችን ሊመለከቱ፣ ዓለማዊ አስተሳሰብ ሊኖራ-ቸው ወይም የእግዚአብሔርን ጠላቶች ሊፈሩ እይገባቸውም፤ ይልቁንስ እግዚአብሔርን ብቻ ሊፈሩ ይገባቸዋል (ኢሳ 8፡13)፡፡

3፡15 *ክርስቶስን ጌታ አድርጋችሁ ... ቀድሱት*፤ አንባቢ-ዎች ለክርስቶስ ክልባቸው የተሰጡ አንዲሆኑ የቀረበ ምክር ነው፤ ስለ እምነታቸውም አንዲናገሩ ሲጠየቁ የሚሰጡት መልስ እያጡም፤ ዕሰዚህም መልስ ለመስጠት ዝግጁ ይሆናሉ፡፡ *በትሕትናና በአክ-ብሮት*፤ ክርስቲያኖች የማያምኑ ሰዎች ቢቃወሙአቸውም፣ ሁል ጊዜ ትሑት ሊሆኑ ይገባቸዋል፡፡ በተጠየቅን ጊዜ ስለ እምነታችን የምንሰጠው መልስ፣ በፍቅር አንጂ በንቀት የተሞላ ሊሆን አይገባውም፡፡

3፡16 *በሐሜታቸው እንዲያፍሩ*፤ በአማኞች ፍቅር የተሞላ እመለካከት፣ የተቃዋሚዎችን መራራነትና ሐሜት ከንቱ መሆኑን አጉልቶ ያሳያል፡፡

መቀበል ይሻላል፤ [18]እንዲሁም ክርስቶስ ስለ
ንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ስለ ኀጢአት ሞቶ
አልና፥ ወደ እግዚአብሔር ያቀርባችሁ ዘንድ፣
ጻድቅ የሆነው እርሱ ስለ ዐመፀኞች ሞተ፥
እርሱ በሥጋ ሞተ፥ በመንፈስ ግን ሕያው
ሆነ፥ [19]በመንፈስም ሄዶ በወህኒ ቤት ለነበሩ
ነፍሳት ስበኮላቸው፥ [20]እነዚህ በወህኒ የነበሩት
ነፍሳት ቀድሞ በኖኅ ዘመን መርከብ ሲሠራ
እግዚአብሔር በትዕግሥት ይጠብቃቸው የነበሩ
እምቢተኞች ናቸው፤ በውሃ የዳኑት ጥቂት፣
ይኸውም ስምንት ሰዎች ብቻ ነበሩ። [21]ይህም
ውሃ እሁን የጥምቀት ምሳሌ ሆኖ ያድናች
ኋል፤ ይህም የሰውነትን እድፍ በማስወገድ
ሳይሆን በንጹሕ ኀሊና በእግዚአብሔር ፊት የሚቀ
ርብ መማፀኛ ነው፤ የሚያድናችሁም በኢ
የሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ አማካይነት ነው፤
[22]እርሱም ወደ ሰማይ ወጥቶ በእግዚአብሔር ቀኝ
አሰ፣ መላእክትና ሥልጣናት፣ ኀይላትም ተገ
ዝተውሉታል።

3+18 ሮሜ5+2፣ ቈላ1+22፣ዕብ7+27፣ 1ጴጥ2+21፣4+1፣6+13
3+19 1ጴጥ4+6
3+20 ዘፍ6+3፣5፣ 13+14+8+18፣ ሮሜ2+4፣ዕብ11+7
3+21 ሞ+16፣ ሐሥ22+16፣ 23+11፣1ጴጥ1+3
3+22 ማቴ28+18፣ ማር16+19፣ ሮሜ8+38፣ዕብ4+14
4+1 ሮሜ 6+18፣1ጴጥ2+21
4+2 ሮሜ6+2፣ 1ጴጥ1+14
4+3 ሮሜ13+13፣ ኤፌ2+2
4+4 1ጴጥ3+16
4+5 ሐሥ10+42

ለእግዚአብሔር መኖር

4 እንግዲህ ክርስቶስ በሥጋው መከራን
ስለ ተቀበለ እናንተም በዚሁ ዐሳማ ታጥ
ቃችሁ ተነሡ፤ ምክንያቱም በሥጋው መከራን
የሚቀበል ሰው ኀጢአትን ትቶአል። [2]ከዚ
ህም የተሥሣ ከእንግዲህ በሚቀረው ምድራዊ ሕይ
ወት እንደ ትዝዝአብሔር ፈቃድ እንጂ እንደ
ሥጋ ምኞት አይኖርም። [3]አሕዛብ ፈቅደው
እንደሚያደርጉት በመዳራት፣ በሥጋዊ ምኞት፣
በስካር፣ በጭፈራ፣ ያለ ልክ በመጠጣት፣
በእስጸያፊ የጣዖት አምልኮ የተመላለሳችሁ
በት ያስፈው ዘመን ይበቃል። [4]ይህን በመ
ሰለ ብኩን ሕይወት ከእነርሱ ጋር ስለማት
ሮጡ እንግዳ ሆናባቸው በመደነቅ ይሰድ
ቧችኋል። [5]ነገር ግን በሕያዋንና በሙታን
ላይ ሊፈርድ ስተዘጋጀው መልሰ ይስጣሉ።

[21] ወይም ምሳሌ

3+18 *ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ*፤ ዕብ 9+28 ይመ። *ጻድቅ ... ስለ ዐመፀኞች*፤ የክርስቲያን ባሕርይ ምን መሆን እንዳለበት ሐዋርያው ቅዱሱስ በፊል 2+5-11 ኢየሱስን ምሳሌ አድርጎ እንዳቀረበው፣ ጴጥሮስም ኢየሱስን እንዲሁ አቅርቦታል። መልካም ነገር በማድረግ መከራን ለመቀበል ዝንጙ ልንሆን ይገባናል (ቍ 13-14:17)። ጴጥሮስ ስለ ክርስቶስ መከራና ሞት ያለው ሐሳብ፣ ከክርስቶስ የመሰቀል ሞት በኋላ ስለሆነው ሁኔታ ሐሳብ እንዲሰጥ አድርጎታል፤ ይኸውም በእስር ቤት ላሉት ነፍሳት ኢየሱስ ወንጌልን ስለ መስበኩና ስለ ጥምቀት ነው (ቍ 19-21 ይመ)። *በመንፈስ ግን ሕያው ሆነ* ትንሣኤን ያመለክ ታል። በሌላ ስፍራም፣ ትንሣኤ የእግዚአብሔር አብና (ሐሥ 2+32፣ገላ1+1፣ኤፌ1+20)፣ የእግዚአብሔር ወልድ ድርጊት እንደ ሆነ ተገልጾል (ዮሐ 10+17-18)። አማራጭ ትርጉሙ ትክክል ከሆነ፣ ክርስቶስ በራሱ መንፈስ ሕያው ሆኖ፣ በዚሁ መንፈስ "(እርሱ) ሄዶ በወህኒ ቤት ለነበሩ ነፍሳት" ስብኮላቸዋል ማለት ነው (ቍ 19)።

3+19-20ዎ ለዚህ ክፍል ሦስት ዋና ዋና ትርጓሜዎች ተሰጥተውታል፤ 1) አንዳንዶች፣ ክርስቶስ ሥጋ ከመልበሱ በፊት በኖኅ አማካይነት በዚያን ዘመን ለነበረው ትውልድ አንደ ስበከ ይናገራሉ፤ 2) ሌሎች ግን፣ ክርስቶስ ስሞቱና በትንሣኤው መካከል ባለው ጊዜ ወደ ውኃኒ ሄዶ፣ በኖኅ ዘመን ከሰው ልጆች ጋር ስተጋቡትና ስወደቁት መላእክት ወንጌልን ስብኮአል ይላሉ (ከዘፍ 6+1-4፣ 2ጴጥ 2+4፤ ይሁዳ 6 ጋር ያነጻጽሩ)። በዘፍ 6+2:4 ላይ "የእግዚአብሔር ልጆች" የተባሉትም በኢዮ 1+6፤ 2+1 ላይ (አማራጭ ትርጉሙን ይመ) የተጠቀሱት መላእክት አንደ ሆኑ ይናገራሉ። ምናልባት ስእነዚህ ከፉ መላእክት የተ ናገረው መልእክት፣ ድል መመታታቸውን የሚመለከት ሊሆን ይችላል፤ 3) ሌሎች ደግሞ፣ ክርስቶስ በሞቱና በትንሣኤው መካከል ባለው ጊዜ፣ ኖኅን ይቃወሙ ለነበሩ ሙታን ወንጌልን አንደ ስበከላቸው ይናገራሉ፤ የስበከላቸውም፣ ምናልባት ወንጌልን ወይም ድል መንሣቱንና የሚሰሙትም አንደ ተፈረደባቸው የሚናገር መልእክት ሊሆን ይችላል።

የመጀመሪያው አመለካከት ድከመት፣ በወደደ ምንባቡ አንደተገለጸው፣ የክርስቶስን ሞትና ትንሣኤ ካገናዘበው ሁኔታ ጋር አያገናኘውም። በሁለተኛው አመለካከት ያለው ዋና ችግር፣ መላእክት ከሴቶች ጋር የጉባር ሥጋ ግንኙነት ፈጽመ ማለቱ ሲሆን፣ መላእክት መናፍስት ስመሆናቸው ይህን ዐይነት ተግባር ሊፈ ጽሙ አለመቻላቸውን ባለማጤን ነው። በሦስተኛው አመላካከትም ያለው ዋነኛው ችግር፣ "መንፈስ" የሚለው ቃል የስዎችን መንፈስ አንደ ሆነ በመቀጠሩ፣ ይህ ቃል መንፈሳዊ ኀይላትን አንደሚያመለክት ዘንግቶአል።

3+21 *ውሃ...የጥምቀት ምሳሌ ሆኖ*፤ በዚህ ቦታ ሁለት ሥዕላዊ መግለጫዎች ቀርበዋል፤ የኖኅ የጥፋት ውሃ ጥምቀትን፣ ጥምቀት ደግሞ ድኅነትን ያመለክታል። ውሃው ጥምቀትን የሚያሳይ ስለ ሆነ፣ በሁለቱም ሁኔታዎች ስለ ፍርድ (በጥፋት ውሃ የኀጢአተኞችን ሞት፣ በጥምቀት ደግሞ የክርስቶስንና የአ ማኞችን ሞት) ቢናገርም፣ የሚያድን ውሃ ነው። ጥምቀት የድነት ትእምርት ስመሆኑ፣ የክርስቶስን ሞት፣ መቀበርና ትንሣኤ ስለሚያሳይ ከእርሱ ጋር አንድ መሆናችንን የሚያመለክት ነው (ሮሜ 6+4)። *አሁን... ያድናችኋል*፤ አማ ኞች፣ ጥምቀት ትእምርት ሆኖ በቀረበበት በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ድነዋል። ትእምርቱና እውነታው በትርጉም ተቀራራቢ ከመሆናቸው የተነሣ፣ አንዳንድ ጊዜ ትእምርቱ እውነታውን ስማ ሳየት ይረዳል (የሮሜ 6+3-4 ማብ ይመ)። *በንጹሕ ኀሊና በእግዚአብሔር ፊት የሚቀርብ መማፀኛ*፤ ጥምቀት አማኝ በን ጹሕ ኀሊና የሚፈጽመው ውሳኔ ስለሆነ፣ ጥምቀት በትእምርት የሚያመለክተው እውነት ስሕይወቱ ይፈጸማል። *የሚያድናችሁም በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ አማካይነት*፤ ስዎች የሚድኑት፣ የትኛውንም ዐይነት ሃይማኖታዊ ሥርዐት ስመፈጸም ሳይሆን በትንሣኤው ኀይል ነው።

3+22 *ወደ ሰማይ ወጥቶ*፤ ሐሥ 1+9-11 ይመ። *በእግዚአብሔር ቀኝ*፤ ዕብ 1+3፣ 12+2 ይመ። *መላእክትና ሥልጣናት፣ ኀይላትም*፤ ኤፌ 1+21፣ 6+12 ይመ።

4+1 *አንግዲህ* 3+19-22 ስመካከል የነባ ተጨማሪ ሐሳብ ስለ ሆነ፣ 4+1 ስቀጥታ ከ3+18 የሚቀጥል ነው። ስዚህ ምንባብ ውስጥ ስለ ክርስቶስ መከራ ተጠቅሶ የምናገኘው፣ አንድ ሰው በጎ ሥራ በመሥራቱ ያለ አግባብ የሚደርስበትን የመከራ ዐይነት ነው፤ ስተጨማሪም መከራው በሥጋ ላይ የሚደርስ ነው ("በሥጋው መከራን ተቀበለ" ቍ 1)፤ *አናንተም በዚሁ ዐሳማ ታጥቃችሁ ተነሡ*፤ አማኞች ያለ አግባብ ሊደርስባቸው የሚችለውን መከራ ለመቀበል ሊዘጋጁና በጎ በማድረግ የሚደርስባቸውን መከራ በመቀበል አንደ ኢየሱስ ዐይነት ትሕ ትና ሊያሳዩ ይገባቸዋል (ፊል 2+5-11 ይመ)፤ *ምክንያቱም... ኀጢአትን ትቶአል*፤ አንዲህ ያለው መከራ፣ አንድ ሰው ቅድሚያ መስጠት ያለበትን ነገር ያለ ማወላወል አንዲያስቀድም ያስችለዋል፤ የስው ሕይወት በአደጋ ላይ ስሚወድቅበት ጊዜ፣ ቀደም ሊል ትልቅ ቦታ የተሰጣቸው የኀጢአት ምኞቶችና ድርጊ ቶች፣ ዋጋ ቢስ ሆነው ይታዩታል። አማኝ ስለ ክርስቶስ የሚቀበለው ከባድ መከራ፣ ቅድስናን ወደ ፍጹምነት ያስድገዋል፤ (አንዳንዶች ይህ ምንባብ ጳውሎስ ስሮሜ 6+1-14 ላይ የጻፈው ተመሳሳይነት አንዳላቸው ቢናገሩም፣ ጴጥሮስ ስኀጢአት ስለ መሞት ምንም አልተናገሯም)።

4+2 *አንደ አግዚአብሔር ፈቃድ...አንደ ሥጋ ምኞት*፤ ስክርስቶስ ባሕርይ አንደታየው፣ የእግዚአብሔር ፈቃድ ስል ይወት ወሳኝ ነው።

4+3 *አሕዛብ* "የጣዖት አምልኮ" የሚለው ቃል፣ ከዚህ መልእክት አንባቢዎች ጥቂቶቹ፣ ከአሕዛብ የኑሮ ዘይቤ የመጡ አንደ ነበሩ ያመለክታል (የ1+1 ማብ ይመ)። *ያለፈው ዘመን*፣ ወደ ክርስቶስ ከመምጣት ስፊት ያለውን ጊዜ ያሳያል።

4+4 *አንገዳ ሆናባቸው በመደነቅ ይሰድቧችኋል*፤ የዚህ መልእክት አንባቢዎች መከራ የተቀበሉበት አንዱ ምክንያት ይህ ነው።

4+5 *በሕያዋንና በሙታን* የመጨረሻው የፍርድ ቀን ሊመጣ የሚኖሩትን ሕያዋንና ሙታን ያመለክታል። *ሊፈርድ ለተ ዘጋጀው*፤ በአዲስ ኪዳን፣ እግዚአብሔር አብ እና ወልድ በመጨ ረሻው ስታላቁ የፍርድ ቀን አንደሚፈርዱ ተጽፎአል፤ የፍርዱ ባለቤት እግዚአብሔር አብ ቢሆንም፣ ፍርድን አንዲያደርግ ስልጣ ን ስጥቶታል (ዮሐ 5+27፣ ሐሥ 17+31 ጋር ያነጻጽሩ)። *መልሰ ይሰጣሉ*፤ ሐሥ 17+31፣ ሮሜ 2+5:16 ይመ።

[6]ወንጌል ለሙታን እንኳ ሳይቀር የተሰበከው በዚህ ምክንያት ነው፤ በስዚህ እንደ ማንኛውም ሰው በሥጋ ይፈረድባቸዋል፤ በመንፈስ ግን እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ ይኖራሉ፡፡

[7]የሁሉ ነገር መጨረሻ ተቃርቦአል፤ ስለ ዚህ መጸለይ እንድትችሉ ንጹሕ አእምሮ ይኑ ራችሁ፤ ራሳችሁንም የምትገዙ ሁኑ፡፡ [8]ፍቅር ብዙ ኀጢአትን ይሸፍናልና ከሁሉ በላይ እርስ በርሳችሁ ከልብ ተዋደዱ፤ [9]እርስ በር ሳችሁ ያለ ማጕረምረም እንግድነት ተቀባ በሉ፡፡ [10]እንደ ታማኝ የእግዚአብሔር ልዩ ልዩ ጸጋ መጋቢ እያንዳንዱ ሰው በተቀበለው የጸጋ ስጦታ ሌላውን ያገልግል፤ [11]ከእናንተ ማንም የሚናገር ቢኖር እንደ እግዚአብሔር ቃል ይናገር፤ የሚያገለግልም ቢኖር እግዚ አብሔር በሚሰጠው ብርታት ያገልግል፤ ይኸ ውም እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይ ነት እንዲከብር ነው፤ ክብርና ኀይል ለእርሱ ከዘላለም እስከ ዘላለም ይሁን፤ አሜን፡፡

ክርስቲያን በመሆን የሚደርስ መከራ

[12]ወዳጆች ሆይ፤ እንደ እሳት የሚፈትን ብርቱ መከራ በመቀበላችሁ እንግዳ ነገር እንደ ደረሰባችሁ በመቍጠር እትደነቁ፤ [13]ነገር ግን ክብሩ በሚገለጥበት ጊዜ ደስታችሁ ታላቅ እንዲሆን የክርስቶስ መከራ ተካፋዮች በመሆናችሁ ደስ ይበላችሁ፡፡ [14]ስለ ክርስቶስ ስም ብትሰደቡ፣ የክብር መንፈስ የሆነው የእግዚአብሔር መንፈስ በእናንተ ላይ ስለሚያ ርፍ ብፁዓን ናችሁ፡፡ [15]ከእናንተ ማንም መከራን የሚቀበል ቢኖር፣ ነፍስ ገዳይ ወይም ሌባ ወይም ወንጀለኛ ወይም በሰው ነገር ጣልቃ ገቢ ሆኖ መከራን አይቀበል፤ [16]ክርስ ቲያን በመሆኑ መከራ ቢደርሰበት ግን ስለዚህ ስም እግዚአብሔርን ያመስግን እንጂ አይ ፈር፤ [17]ፍርድ ከእግዚአብሔር ቤት የሚጀምርበት ጊዜ ደርሶአልና፡፡ እንግዲህ ፍርድ የሚጀም ረው በእኛ ከሆነ ስለእግዚአብሔር ወንጌል የማይ ታዘዙ ሰዎች መጨረሻቸው ምን ይሆን? [18]እንግዲህ፣

"ጻድቅ የሚድነው በጭንቅ ከሆነ፣
ዐመፀኛውና ኀጢአተኛው እንዴት ሊሆን
ይሆን?"

[19]ስለዚህ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ መከራ የሚቀበሉ ሁሉ ነፍሳቸውን ለታመነ ፈጣሪ ዐደራ ሰጥተው መልካም ማድረጋቸውን ይቀጥሉ፡፡

ለሽማግሌዎችና ለጎልማሶች የተሰጠ ምክር

5 እንግዲህ ከእነርሱ ጋር እኔም ሽማግሌና የክርስቶስ መከራ ምስክር የሆንሁ እንዲ

4፡6 1ጴጥ3፡19
4፡7 ሐሥ24፡25፤ ሮሜ13፡11
4፡8 ምሳ10፡12፤ ያዕ5፡20፤1ጴጥ1፡22
4፡9 ሮሜ12፡13፤ ፊል2፡14
4፡10 ሮሜ12፡6-7፤ 1ቆሮ4፡2
4፡11 ሮሜ11፡36፤ 1ቆሮ10፡31፤ኤፌ6፡10፤ 1ጢሞ2፡4
4፡12 1ጴጥ1፡6-7
4፡13 ማቴ5፡12፤ ሮሜ8፡17፤2ቆሮ1፡5፤ 1ጴጥ1፡7፤5፡1
4፡14 ማቴ5፡11፤ ዮሐ15፡21
4፡16 ሐሥ5፡41
4፡17 ኤር25፡29፤ ሕዝ9፡6፤አሞ3፡2፤ 2ተስ1፡8፤1ጢሞ3፡15
4፡18 ምሳ11፡31፤ ሉቃ23፡31
4፡19 1ጴጥ2፡15፤ 3፡17
5፡1 ሉቃ24፡48፤ ሐሥ1፡4፤30፤ 1ጴጥ1፡5፤7፡4፤13፤ ራእ1፡9

4፡6 *ለሙታን እንኳ ሳይቀር የተሰበከው*፣ ይህ ስብከት ቀድሞ የተከናወነው፡፡ ስብከቱ እነዚህ ሰዎች ከሞቱ በኋላ የተደረገ ሳይሆን፣ በሕይወት አያሉ የተደረገ ነበር (ከሞት በኋላ ሰዎች ሊድኑ የሚችሉበት ሌላ ሁኔታ የለም ዕብ 9፡27 ይመ)፡፡ *እንደ ማንኛውም ሰው በሥጋ ይፈረድባቸዋል*፣ አሁን ሙታን ለሆኑት፣ ወንጌል የተሰበከበት የመጀመሪያው ምክንያት ይህ ነው፡፡ አንዳንዶች፣ ይህ ፍርድ በዚህ ሕይወት (ዮሐ 5፡24) ወይም ሊመጣ ባለው ሕይወት (ቍጥ 5)፣ በበዎች ሁሉ ላይ አንደሚደርሰባቸው ይናገራሉ፡፡ በዚህ ምድር ወንጌል ለስዎች የሚሰበከው፣ በክርስቶስ ሞት አሁን ፍርድን ተቀብለው፣ ሊመጣ ካለው ፍርድ እንዲያመልጡ ነው፡፡ ሌሎች ደግሞ፣ እነዚህ ሰዎች የተፈረደባቸው፣ የእግዚአብሔር ሕዝብ ለምን ዮኒሲትን ኑር እንደማይከተል በማያስተውሉ፣ እንደ ሰው ሐሳብ በሚፈርዱ በእረማውያን ነው ይላሉ (ቍጥ 2-4 ይመ)፡፡ በተመሳሳይ ሁኔ ታም ዓለም ክርስቶስን አሳወቀውም ነበር (ሐሥ 2፡22-24፡36፤ 3፡13-15፤ 5፡30-32፤ 7፡51-53)፡፡ *ለንደ እግዚአብሔር ፈቃድ በመንፈስ ግን*፣ አሁን ሙታን ለሆኑት፣ ወንጌል የተሰበከበት ሁለተኛው ምክንያት ይህ ነው፡፡ አንዳንዶች ወንጌል የሚሰበከበት ዐላማ፣ የሚሙትሁሉ ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላ ለም እንዲኖሩም ሲሆን፣ ይህን ዘላለማዊ ሕይወት መንፈስ ቅዱስ ይሰጣቸዋል ብለው ያምናሉ፡፡ ሌሎች ደግሞ የእግዚአብሔ ርን ሕዝብ በኀጢአት የተሞላው ዓለም ቢያነሳሳላቸውና ቢገድ ላቸውም፣ ወንጌል የሚሰበከው መንፈስ ቅዱስ የዘላለም ሕይወት ስለሚሰጣቸው ነው ይላሉ፡፡

4፡7 *መጨረሻ ተቃርቦአል*፡ የያዕ 5፡9 ማብ ይመ፡፡ *ስለዚህ* የመጨረሻው ጊዜ፣ በተለይም የክርስቶስን ዳግም ምጽአት መጠ ባበት የእግሞኞን ዝንባሌ፣ ድርጊትና ግንኙነት መልከ ያበይዘዋል (2ጴጥ 3፡11-14)፡፡ *መጸለይ*፡ ከ3፡7፤ ሉቃ 18፡1፤ 1ቆሮ 7፡5፤ ኤፌ 6፡18፤ 1ተሰ 5፡17፤ ዮሐ 5፡14-15 *ጋር ያነጻጽሩ*፡፡ ንጹሕ *አእምሮ*፡ ክርስቲያኖች በእስተሳሰባቸው የበሰለ፣ ጥበብ የተሞላ ውስኔ ሊሰጡ የሚችሉና በሕይወታቸውም በግልጽ የሚታወቅ ዐይ ነተኛ ዐላማ ሊኖራቸው ይገባል፡፡ *ራሳችሁንም የምትገዙ*፡ ገላ 5፡23 ይመ፡፡

4፡8 *ፍቅር ብዙ ኀጢአትን ይሸፍናል*፡ ፍቅር፣ ደግሞ ደጋግሞ ይቅርታ ያደርጋል (ማቴ 18፡21-22፤ 1ቆሮ 13፡5፤ ኤፌ 4፡32 ይመ)፡፡ *እርስ በርሳችሁ ከልብ ተዋደዱ*፣ 1ተሰ 4፡9-10፤ 2ጴጥ 1፡7፤ 1ዮሐ 4፡7-11 ይመ፡፡

4፡9 *እንግድነት ተቀባበሉ*፣ ሮሜ 12፡13፤ 1ጢሞ 3፡2፤ 5፡10፤ ቲቶ 1፡8፤ 3ዮሐ 5-8 ይመ፡፡

4፡10 *እያንዳንዱ ... በተቀበለው የጸጋ ስጦታ*፣ ሮሜ 12፡4-8፤ 1ቆሮ 12፡7-11 ይመ፡፡

4፡11፡ *ቃል*፣ በገሪኩ ይህ ቃል የሚያመለክተው፣ ቅዱሳት መጻሕፍትን ወይም እግዚአብሔር የተናገረውን ቃል ነው (ሐሥ 7፡38፤ ሮሜ 3፡2 ይመ)፡፡ *ክብርና...ለእርሱ...ይሁን*፣ 1ቆሮ 1፡26-31፤ ይሁዳ 24-25 ይመ፡፡

4፡12 *ወዳጆች ሆይ*፣ ወይም "እናንተ የተወደዳችሁ" ማለት ነው (2፡11 ይመ)፡፡ *ብርቱ መከራ በመቀበላችሁ ... አትደነቁ*፣ 1፡6-7፤ 2፡20-21 ይመ፡፡

4፡13 *የክርስቶስ መከራ ተካፋዮች በመሆናችሁ ደስ ይበላችሁ*፣ የቈላ 1፡24 ማብ ይመ፡፡ ጴጥሮስ በእንድ ወቅት፣ ክርስቶስ መከራ ሊቀበል አይገባውም በማለት ተቃውሞ ነበር (ማቴ 16፡21-23)፡፡ አማኞች ስለ ክርስቶስ መከራ ሲቀበሉ፣ በጌታ ያላቸውን ደስታ እጅግ ያበዛላቸዋል (ማቴ 5፡10-12፤ ሐሥ 5፡41፤ 16፡25)፡፡

4፡14 *ስለ ክርስቶስ ስም ብትሰደቡ*፣ ማቴ 5፡11-12፤ ዮሐ 15፡18-20፤ ሐሥ 5፡41፤ 14፡22፤ ሮሜ 8፡17፤ 2ቆሮ 1፡5፤ ፊል 3፡10፤ 2ጢሞ 3፡12 ይመ፡፡

4፡17 *ፍርድ ከእግዚአብሔር ቤት የሚጀምርበት ጊዜ*፣ በእ ማኞች የሚደርሰው መከራ፣ እግዚአብሔር ሕዝቡን ሰማጥራት የሚልከው ፍርድ ነው፡፡ *ለእግዚአብሔር ወንጌል የማይታዘዙ ሰዎች መጨረሻቸው ምን ይሆን?*፣ እግዚአብሔር በራሱ ሕዝብ ላይ የሚፈርድ ከሆነ፣ በማያምኑት ስዎች ላይ የሚመጣው ፍርድ ምን ያህል የከፋ እንደሚሆን ያመለክታል፡፡

5፡1 *ከእነርሱ ጋር እኔም ሽማግሌና*፡ የሐሥ 20፡17፤ የ1ጢሞ 3፡1፤ 5፡17 ማብ ይመ፡፡ በመልእክቱ መጀመሪያ ራሱን እንደ ሐዋርያ ያቀረበው ጴጥሮስ (1፡1)፣ አሁን ደግሞ ራሱን እንደ ሌሎቹ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ይቈጥራል (ከ2ዮሐ 1፡ 3 ዮሐ 1 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ እነዚህ ሽማግሌዎች ካላቸው ታላቅ ኀላፊነትና በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ካለው አስቸጋሪ ሁኔታዎች አንጻር ሲታይ፣ ይህ የጴጥሮስ አባባል እጅግ የሚያበረታታ ነው፡፡ እነዚህ ሽማግሌዎች በኀላፊነት የሚመሩአቸው አብያተ ክርስ ቲያናት በትንሹ እስያ ተበትነዋል (1፡1 ይመ)፡ ጴጥሮስ የአንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን መሪ ከሆነ፣ ከእነዚህ ሰዎች እንደ አንዱ የአንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ ነው ማለት ነው፡፡ *የክርስቶስ መከራ ምስክር የሆንሁ*፣ ጴጥሮስ ከኢየሱስ አገልግ ሎት መጀመሪያ እንሥቶ በአገልግሎቱ የተሰያዩ ደረጃዎች ሁሉና በመጨረሻው የመከራ ጊዜ ከእርሱ ጋር አብሮ ስለ ነበር፣

ሁም ወደ ፊት የሚገለጠው ክብር ተካፋይ የምሆን በመካከላችሁ ያሉትን ሽማግሌዎች እመክራቸዋለሁ፤ [2]በእናንተ ኀላፊነት ሥር ያለውን የእግዚአብሔርን መንጋ ጠብቁ፤ የም ትጠብቁትም ከእግዚአብሔር እንደሚጠበቅባ ችሁ በግድ ሳይሆን በፈቃደኝነት፣ ለጥ ቅም በመስገብገብ ሳይሆን ስማገልገል ባላ ችሁ ጽኑ ፍላጎት ይሁን፤ [3]እንዲሁም በወደራ ስተሰጣችሁ መንጋ መልካም ምሳሌ በመሆን እንጂ በላያቸው በመሠልጠን እይሁን። [4]የእረ ኞች አለቃ በሚገለጥበት ጊዜ የማይጠፋውን እክሊል ትቀበላላችሁ።

[5]ጐልማሶች ሆይ፤ እናንተም እንዲሁ ለሽ ማግሌዎች ተገዙ፤ ሁላችሁም እርስ በርስ በመ ከባበር ትሕትናን ልበሱ፤ ምክንያቱም፣
"እግዚአብሔር ትዕቢተኞችን ይቃወማል፤
ለትሑታን ግን ጸጋን ይሰጣል።"

[6]ስለዚህ እርሱ በወሰነው ጊዜ ከፍ እንዲ ያደርጋችሁ ከእግዚአብሔር ብርቱ እጅ በታች ራሳ ችሁን ዝቅ አድርጉ፤ [7]እርሱ ስለ እናንተ ስለሚያስብ የሚያስጨንቃችሁን ሁሉ በእ ርሱ ላይ ጣሉት።

[8]ራሳችሁን የምትገዙ ሁኑ፤ ንቁም፤ ጠላ ታችሁ ዲያብሎስ የሚውጠውን በመፈለግ እንደሚያገሣ እንበሳ ወዲያ ወዲህ ይዞራል።

5፡2 ዘሐ21፡16፤ 2ቆሮ9፡7፤1ጢሞ3፡3፤ ፊሞ14
5፡3 ሕዝ34፡4፤ ማቴ20፡25-28፤ 1ጢሞ4፡12
5፡4 ዘሐ10፡11፤ 1ቆሮ9፡25፤1ጴጥ1፡4
5፡5 ምሳ3፡34፤ ማቴ23፡12ሉፈ5፡21፤ 1ጴጥ3፡8
5፡6 ኢዮ5፡11፤ ያዕ4፡10
5፡7 መዝ37፡5፤ 55፡22፤ማቴ6፡25፤ ዕብ13፡5
5፡8 ኢዩ1፡7፤ ሐሥ24፡25፤2ጢሞ4፡17
5፡9 ሐሥ14፡22፤ ቈላ2፡5፤ያዕ4፡7
5፡10 መዝ18፡32፤ ሮሜ8፡28፤2ቆሮ4፡17፤ 2ተሰ2፡17፤ 2ጢሞ2፡10፤1ጴጥ1፡6
5፡11 ሮሜ11፡36
5፡12 ሐሥ15፡22፤ 1ቆሮ16፡13፤ ዕብ13፡22
5፡13 ሐሥ12፡12
5፡14 ሮሜ16፡16፤ ኤፌ6፡23

[9]በዓለም ዙሪያ ያሉት ወንድሞቻችሁ ተመ ሳሳይ መከራ እንደሚቀበሉ ዐውቃችሁ በእ ምነት ጸንታችሁ ተቃወሙት።

[10]በክርስቶስ ወደ ዘላለም ክብሩ የጠራ ችሁ የኋጋ ሁሉ አምላክ፣ ለጥቂት ጊዜ መከራ ከተቀበላችሁ በኋላ እርሱ ራሱ መልሶ ያበረ ታችኋል፤ እጽንቶም ያቆማችኋል። [11]ኀይል ከዘላለም እስከ ዘላለም ለእርሱ ይሁን፤ አሜን።

የስንብት ሰላምታ

[12]እንደ ታማኝ ወንድም በምቈጥረው በስልዋኖስ አማካይነት ይህንን አጭር መልእ ክት ጽፌላችኋለሁ፤ የጸፍሁላችሁም ልመክ ራችሁና ይህ እውነተኛ የእግዚአብሔር ጸጋ መሆኑን ልመስክርላችሁ ብዬ ነው። በዚህ ጸጋ ጸንታችሁ ቁሙ።

[13]ከእናንተ ጋር የተመረጠችው፣ በባቢ ሎን የምትገኘው ሰላምታ ታቀርብላችኋ ለች፤ እንዲሁም ልጄ ማርቆስ ሰላምታ ያቀ ርብላችኋል። [14]በፍቅር አሳሳም እርስ በርሳ ችሁ ሰላምታ ተሰጣጡ።

በክርስቶስ ላላችሁ ስሁላችሁ ሰላም ይሁን።

[13] በአንዳንድ ጥንታዊ ቅጆች ላይ *በባቢሎን የምትገኘው ፈተ ክርስቲያን* ይላል።

የእርሱ ምስክር ነው (ማቴ 26፡58፤ ማር 14፡54፤ ሉቃ 22፡60-62፤ ዮሐ 18፡10-11፡15-16 ጋር ያነጻጽሩ)። በዚህ መልእክት ጴጥሮስ ዐይነተኛ የክርስቶስ መከራ ምስክር ነው (2፡21-24 ይመ)፣ በሐሥ 1፡8 ላይ ያለውን የኢየሱን ትእዛዝ ፈጽሞአል። *ወደፊት የሚገለጠው ክብር ተካፋይ የምሆን* በክርስቶስ እገሌሉት ውስጥ የተገለጠውን ክብር ጴጥሮስ መስክሮአል (ዮሐ 1፡14፤ 2፡11 ይመ)፣ ይኸውም፣ ኢየሱስ በክብር በተሰወጠ ጊዜ ስለ ነበረና (ማቴ 16፡27፤ 17፡8) የሚመጣውን የክርስቶስን መንግሥት ክብር ስለ አየነው። እግዚአብሔር በወሰነው ጊዜ፣ ክርስቶስ መከራን ተቀብሎ ወደ ክብሩ እንደ ገባ ሁሉ፣ የእርሱም ሕዝብ መከራ ከተቀበሉ በኋላ፣ ወደ ፊት በሚገለጠው የክርስቶስ ክብር ተካፋዮች ይሆናሉ።

5፡2 *የእግዚአብሔርን መንጋ ጠብቁ*፤ ጌታችን የተጠ ቀመበት ተለዋዋጭ ዘይቤ ነው (ዮሐ 10፡1-18፤ ሉቃ 15፡3-7)፤ ይህም ዘይቤ፣ በጴጥሮስ ልብ ስፍራ ይዞ ነበር (ዮሐ 21፡15-17፤ ከ1ጴጥ 2፡25 ጋር ያነጽጽሩ)። ጴጥሮስ ይህን መልእክት ሲጽፍ፣ በጎቹን እንዲመግብ ክርስቶስ የሰጠውን ትእዛዝ እየፈጸመ ነበር። ጴጥሮስ ለሽማግሌዎች የጻፈው መልእክት፣ ጳውሎስ ለኤፌሶን ሽማ ግሌዎች ያደረገውን የስንብት ንግግር ይመስላል (በተሰ ሐሥ 20፡28 ይመ)። "እረኛ" የሚለው ቃል በብሉይ ኪዳንም የሚጠ ቀስ ተለዋጭ ዘይቤ ነው (ኢዝ 34፡1-10)። *የምትጠብቁትም* የዚህ ቃል ተመሳሳይ በሐሥ 20፡28፤ ፊል 1፡1፤ 1ጢሞ 3፡2፤ ቲቶ 1፡7 ላይ ተጠቅሶአል፤ የ1ጢሞ 3፡1 ማብ ይመ። በዚህ ምንባብና በሐሥ 20፡17 ላይ በግልጽ እንደሚታየው፣ "ሽ ማግሌ"፣ "ጠባቂ" እና "እረኛ" የሚሉት ሦስት ቃላት፣ አንድን የአገልግሎት ጠርፍ ያሚያመለክቱ ናቸው (የቲቶ 1፡7 ማብ ይመ)።

5፡3 *በላያቸው በመሠልጠን አይሁኑ*፣ ከማቴ 16፡24-27፤ ማር 10፡42-45 ፊል 2፡6-11፤ 2ተሰ 3፡9 ጋር ያነጽጽሩ። ጴጥሮስ የሐርያነት ሥልጣን ሊኖረውም (ቀኑ 1 ይመ)፣ በመልእክቱ ውስጥ መልካም ሥነ ምግባርን በምሳሌነት ያቀርባል እንጂ፣ በእንባቢዎች ላይ አልሠለጠነባቸውም።

5፡4 *የአረኞች አለቃ*፣ ክርስቶስን ያመለክታል፣ ጳንም በሚመጣበት ጊዜ፣ ለእርሱ በመዝፋት በእረኝነት ላገለገሉ ሁሉ ሽልማትን ይሰጣቸዋል። *የማይጠፋውን*፣ 1፡4 ይመ። *የማይጠ ፋውን አክሊል*፣ ታማኝ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች፣ በምድር ላሉ ክብር ቢነፈጋቸውም፣ የእረኞች አለቃ ከሆነው ከክርስቶስ በሰማያት ክብርን ይቀበላሉ።

5፡5 *ተገዙ*፣ ከ2፡13-3፡6 ድረስ ባለው ክፍል ዐቢይ ሐሳብ ነው። ነገር ግን በዚህ ክፍል፣ የቤተ ክርስቲያንን መሪዎች በሚመለከት ቀርቦአል። *እርስ በርስ በመከባበር ትሕትናን ልበሱ*፤ ጴጥሮስ ይህን ሲጽፍ፣ በዮሐ 13 ላይ የተፈጸመው እግር የማጠብ ሁኔታ በሐሳቡ ያለ ይመስላል፤ ምንም እንኳ መጀመሪያ ላይ ኢየሱስ እግሩን እንጻያተበው ቢከለከልም፣ አሁን ግን እግር የመታጠብን መልእክት አስተውሱ ጻፈ (ዮሐ 13፡7 ይመ)።

5፡6፤ ሉቃ 14፡11 ይመ። *በወሰነው ጊዜ ከፍ አንዲያደ ርጋችሁ*፤ የእግዚአብሔር ርዳታ የሚገኘው ትክክለኛ በሆነ ጊዜ ነው።

5፡7፤ ከፊል 4፡6-7 ጋር ያነጻጽሩ።

5፡8 *ራሳችሁን የምትገዙ ሁኑ*፤ 1ተሰ 5፡6፤8 ይመ። *ንቁም*፣ በጌታችን የጌቴሰማኒ የማር ጊዜ፣ ንቁ አሰመሆን ያስከተለውን ችግር፣ ጴጥሮስ ያስታወሰ ይመስላል (ማቴ 26፡36-46)።

5፡9 *ወንድሞቻችሁ*፣ ተነጥሰው ያሉ ሳይሆኑ፣ መከራ በሚካፈሉበት ኀብረት ውስጥ ናቸው።

5፡10 *የጸጋ* የገሳ 1፡3፤ ኤፌ 1፡2 ማብ ይመ።

5፡12 *በስልዋኖስ አማካይነት*፣ ይህን መልእክት ወደ ተጻፈላቸው ሰዎች ያደረሰው፣ ስልዋኖስ ሲሆን ይችላል፤ ምናልባ ትም የጴጥሮስን ሐሳብ በጽሑፍ ያበፈረው ጸሓፊ እርሱ ሊሆን ይችላል። *ልመክራችሁና...የእግዚአብሔር ጸጋ* በመግቢያ ላይ መሪ ሐሳብ የሚለውን ይመ።

5፡13 *የተመረጠችዋ* የኤፌ 1፡4 ማብ ይመ። *በባቢሎን* በመግቢያው ላይ የተጻፈበት ቦታ የሚለውን ይመ። *ልጄ ማርቆስ* ለማርቆስ ካለው ቅርበትና ፍቅር የተነሣ ልጄ ብሎ ይጠ ራዋል። ጴጥሮስ ምናልባት ማርቆስን ወደ ክርስቶስ አምጥቶት ሊሆን ይችላል (1ጢሞ 1፡2 እና ማብ ይመ)።

5፡14 *አሳሳም*፣ የ1ቆሮ 16፡20 ማብ ይመ። *በክርስቶስ ላላችሁ ሰሁላችሁ በሳም ይሁን* ከክርስቶስ ጋር ኀብረት ላደረጉ ሁሉ፣ መንፈሳዊ ድኅነትና በረከትን ማለት ነው። ጴጥሮስ መልእክቱን የሚያመድመው፣ አማኞች ከክርስቶስ ጋር ያላቸውን ኀብረት በመጥቀስ ነው፤ ይህም ሙሉ መልእክቱን ለመረዳት የሚያስችል መሪ ሐሳብ ነው።

የሐዋርያ ጴጥሮስ መልእክት - ሁለተኛ

መግቢያ

ጸሓፊው

ጸሓፊው ራሱ ስምዖን ጴጥሮስ እንደ ሆነ (1፡1) ገልጾአል። የግል ልምዱን በተናገረበት ምንባብ ውስጥም (1፡12-15) አንደኛ መደብ ነጠላ ቍጥር ተውሳጠ ስም በመጠቀም፣ ኢየሱስ በተራራ ላይ በክብር በተገለጠ ጊዜ የዐይን ምስክር እንደ ነበረ ተናግሮአል (1፡16-18፣ ከማቴ 17፡1-5 ጋር ያነጻጽሩ)። ጸሓፊው፣ ይህ ሁለተኛ መልእክቱ መሆኑን የተናገረ ሲሆን (3፡1)፣ ጳውሎስን "የተወደደ ወንድማችን" ይለዋል (3፡15 እና ማብ ይመ)። በአጭሩ መልእክቱ የጴጥሮስ ሲሆን የመልእክቱ ባሕርይ ይህንኑ ይደግፋል።

ሁለተኛው የጴጥሮስ መልእክት እንደ አንደኛው መልእክት በመጀመሪያዋ ቤተ ክርስቲያን ዘንድ በስፋት የታወቀና የተረጋገጠ ባይሆንም፣ በመጀመሪያው ምእተ ዓመት መጨረሻና በሁለተኛው ምእተ ዓመት ውስጥ ሥልጣን ያለው መልእክት መሆኑን እምነው በመቀበል የተጠቀሙበት አንዳንዶች አሉ (ቀለሜንጦስ 95 ዓ.ም. ውስጥ ተጠቅሶአል)። ጴጥሮስ መልእክቱን መጻፉ ኦሪገን እስከ ኖረበት ዘመን ድረስ (185-253 ዓ.ም.) ተቀባይነት አላገኘም ነበር። ኦሪገንም በዚህ ጉዳይ ጥርጥር እንዳለው ያንጸባረቀ ይመስላል። ኢውሳቢዮስ (265-340) በበኩሉ መልእክቱ በጴጥሮስ እንደ ተጻፈ ቢቀበልም፣ ጥያቄ ውስጥ ካሉት መጻሕፍት ጋር ቈጥሮት ነበር። ከኢውሳቢዮስ በኋላ ግን መጻፉ፣ በቀኖና አጠቃላይ ተቀባይነት አግኝቷል።

የተጻፈበት ጊዜ

ጴጥሮስ የመጀመሪያውን መልእክት (1ኛ ጴጥሮስ ሊሆን ይችላል) ከጻፈ በኋላ (3፡1)፣ ወደ ሕይወት ዘመኑ መጨረሻ አካባቢ (ከ1፡12-15 ጋር ያነጻጽሩ) ሁለተኛውን መልእክት ጻፈ። የሁለቱም እንባቢያን ተደራስያን አንድ ናቸው። ጴጥሮስ የተሠዋው በኔሮ ዘመነ መንግሥት በመሆኑ መልእክቱን የጻፈው በ68 ዓ.ም. እና በ65 ዓ.ም. መካከል ይሆናል ።

ሁለተኛው የጴጥሮስ መልእክት ከላይ ከተጠቀሰው ጊዜ በኋላ እንደ ተጻፈ የሚናገሩ ቢኖሩም ቅሉ በመልእክቱ ውስጥ ምንም የሚደግፋቸው መረጃ የለም። መልእክቱ የሚዋጋው የስሕተት ትምህርት፣ በመጀመሪያው ምእተ ዓመት ከነበሩት የስሕተት ትምህርቶች ጋር ይመሳሰላል። የመጽሐፉን ሁለተኛ ምዕራፍ በሁለተኛው ምእተ ዓመት ከነበረው ከኖስቲስዝም ጋር እንዲነጻጸር ማድረግ የምዕራፉን ይዘት ከሚፈቅድልን በላይ መለጠጥ ነው። በ2ኛ ጴጥሮስ ውስጥ የተጠቀሱት የስሕተት አስተማሪዎች ከሁለተኛው ምእተ ዓመት መሥራች ኖስቲኮች ጋር የነበሩ ሊሆኑ ስለሚችሉ፣ ከመጨረሻው የጴጥሮስ የሕይወት ዘመን ጋር የማይስማማ ሆኖ ስለ እነርሱ የተጻፈ አንዳች ነገር የለም።

አንዳንድ ሰዎች በ3፡4 ላይ የተጠቀሱት አባቶች የመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች ናቸው ስለሚሉ ከላይ የተጠቀሰውን ዘመን ወደ ኋላ ይመልሱታል። "አባቶች" የሚለው ቃል ግን ብዙውን ጊዜ የብሉይ ኪዳን አባቶችን የሚያመለክት ነው (ዮሐ6፡31 ሐሥ3፡13፡ ዕብ 1፡1 ጋር ያነጻጽሩ)። እንደዚሁም ስለ ጳውሎስና ስለ መልእክቶቹ የሚናገሩት ክፍሎች (3፡15)፣ ጴጥሮስ ከሞተ በኋላ የነበረውን ዘመን የሚያመለክቱ አይደለም።

2ኛ ጴጥሮስና የይሁዳ መልእክት

የጴጥሮስ መልእክትና የይሁዳ መልእክት ግልጽ የሆነ ተመሳሳይነት አላቸው (2ጴጥ ከይሁዳ 4-18 ጋር ያነጻጽሩ)፡ ግልጽ ልዩነትም አላቸው። እንዱ ከሌላው (ቀድቶአል) ወስዶአል፤ ወይም ሁለቱም ከእንድ የጋራ ምንጭ የተቀዱ ናቸው የሚሉ አሉ። አንዱ ከሌላው ወስዶ ከሆነም ከዋናው ሐሳብ ጋር እንዲጣጣም፣ የደራሲውን ዐላማ እንዲጠናከር እንጂ ለኩረጃ ተብሎ አይደለም። ብዙዎች ይሁዳ ጴጥሮስን ተጠቅሞአል ቢሉም፣ ረጅሙ መልእክት (ጴጥሮስ) አጭሩን (ይሁዳ) ተጠቅሞአል ቢባል የበለጠ ይታመናል። እንዲህ ዐይነት መዋዋስ በጥንታውያን የሥነ ጽሑፍ ሥራዎች ውስጥ የተለመደ ነበር። ለምሳሌ ያህል ብዙ ሰዎች ጳውሎስ ፊል 2፡6-11 እና 1ጢሞ3፡16 ሲጽፍ የጥንት መዝሙሮችን ክፍሎች ተጠቅሞ እንደ ነበር ያምናሉ።

ዐላማው

ጴጥሮስ በመጀመሪያው መልእክቱ ምእመናን ከቤተ ክርስቲያን ውጭ የሚመጣባቸውን ስደት (1ጴጥ 4፡12 ይመ) እንዴት መቋቋም እንደሚገባቸው ይመክራቸዋል፤ በዚህ በሁለተኛው መልእክቱ ግን ወደ ቤተ ክርስቲያን ከገቡት (2፡1፤ 3፡3-4 ይመ) ሐስተኞች እስተማሪዎችና ከፉዎች እንዴት ራሳቸውን መጠበቅ እንዳለባቸው ያስተምራቸዋል። ሁለቱ መልእክቶች በሐሳብና በይዘት የተለያዩ ቢ ሆኑም ጴጥሮስ እንደ አንድ የእግዚአብሔር መንጋ እረኛ (ዮሐ21፡15-17)፣ እንባቢዎች ክርስቲያናዊ አምነትንና ተግባርን በማዋሐድ ጤናማ በሆነ አካሄድ እንዲተጉ ያሳስባቸዋል። ዐላማውም በሦስት ይከፈላል፤ (1) የክርስቲያናዊ ሕይወትን እድገት ለማበረታታት (ም1)፤ (2) የስሕተት ትምህርትን ለመዋጋት (ም2)፡ (3) የጌታን ዳግም ምጽአት በመጠባበቅ እንዲበረቱ ለመምከር (ም3) ነው።

አስተዋፅኦ

1. መግቢያ (1፡1-2)
2. በክርስቲያናዊ በጎ ምግባር ስለ ማደግ የተሰጠ ምክር (1፡3-11)
   ሀ. የመለኮታዊ ኀይል ማስቻል (1፡3-4)
   ለ. ለእድገት የቀረበ ጥሪ (1፡5-7)
   ሐ. የእድገት (ጥቅም) ዋጋ (1፡8-11)
3. የጴጥሮስ መልእክት ዐላማና እውነተኛነት (1፡12-21)
   ሀ. የጻፈበት ዐላማ (1፡12-15)
   ለ. የሥልጣኑ መሠረት (1፡16-21)
4. ከሐስተኛ መምህራን መጠንቀቅ (ም 2)
   ሀ. መምጣታቸው እስቀድሞ መነገሩ (2፡1-3ሀ)
   ለ. እንደሚፈረድባቸው መረጋገጡ (2፡3ለ-9)
   ሐ. ባሕርያቸው መታወቁ (2፡10-22)
5. የክርስቶስ ዳግም ምጽአት እውነት መሆኑ (3፡1-16)
   ሀ. ጴጥሮስ የጻፈበት ዐላማ መደገሙ (3፡1-2)
   ለ. የዘባኞች መምጣት (3፡3-7)
   ሐ. የክርስቶስ ዳግም ምጽአት እርግጠኝነት (3፡8-10)
   መ. የክርስቶስን ዳግም ምጽአት የተመረኩዙ ምክሮች (3፡11-16)
6. መደምደሚያ እስተያየት (3፡17-18)

1 የኢየሱስ ክርስቶስ አገልጋይና ሐዋርያ
ስምዖን ጴጥሮስ፤ በአምላካችንና በአዳኛችን
በኢየሱስ ክርስቶስ ጽድቅ በኩል እንደ ተቀ
በልነው ዐይነት ክቡር እምነት ለተቀበሉት፤
2 ጸጋዘአብዚኘንና ጌታችን ኢየሱስን በማወቅ
ጸጋና ሰላም ይብዛላችሁ፡፡

መጠራትንና መመረጥን ማረጋገጥ

3 በገዛ ክብሩና በበጎነቱ የጠራንን እርሱን
በማወቅ ለሕይወትና ለእውነተኛ መንፈሳዊነት
የሚያስፈልገንን ሁሉ የመለኮቱ ኀይል ሰጥ
ቶናል፡፡ 4 ክክፉ ምኞት የተነሣ በዓለም
ካለው ምግባረ ብልሹ ሕይወት እምልጣችሁ
ክመለኮታዊ ባሕርይ ተካፋዮች እንድትሆኑ
በእነዚህ ነገሮች እማካይነት እጅግ ታላቅና
ክቡር የሆነውን ተስፋ ሰጥቶናል፡፡
5 በዚህም ምክንያት በሙሉ ትጋት በእም
ነታችሁ ላይ በጎነትን ለመጨመር ጣሩ፤
በበጎነት ላይ ዕውቀትን፣ 6 በዕውቀት ላይ
ራስን መግዛት፣ ራስን በመግዛት ላይ መጽና
ትን፣ በመጽናት ላይ እውነተኛ መንፈሳ
ዊነትን፣ 7 በእውነተኛ መንፈሳዊነት ላይ ወንድ
ማዊ መተሳሰብን፣ በወንድማዊ መተሳሰብ
ላይ ፍቅርን ጨምሩ፡፡ 8 እነዚህ ባሕርያት

1፡1 ሮሜ1፡1፣ 3፡21-26፣ቲቶ2፡13፣ 1ጴጥ1፡1
1፡2 ሥሮ3፡8፣ ሮሜ1፡7፣ሏል3፡8፣ 2ጴጥ2፡20፣3፡18
1፡3 ሥሮ2፡ ሮሜ8፡28፣1ጴጥ1፡5
1፡4 2ቆሮ7፡1፣ ኤፌ4፡24፣ዕብ12፡ 10፣ ያዕ1፡27፣ 2ጴጥ2፡18-20፣ 1ዮሐ3፡2
1፡5 ሥሮ2፡ቈላ2፡3
1፡6 ሥሮ3፡ ሐሥ24፡25፣ ዕብ10፡36
1፡7 ሮሜ12፡10፣ 1ተሰ3፡12
1፡8 ሥሮ2፡ ዮሐ15፡2፣ ቈላ1፡10፣ቲቶ3፡14
1፡9 ማቴ1፡21፣ ኤፌ5፡26፣ 1ዮሐ2፡11
1፡10 መዝ15፡5፣ ሮሜ8፡28፣2ጴጥ3፡ 17፣ይሁ24
1፡11 መዝ145፡13፣ 2ጢሞ4፡18፣ 2ጴጥ2፡20፣3፡18
1፡12 ፊል3፡1፣ 1ዮሐ2፡21፣

ተተረፍርፈው ቢኖሯችሁ ጌታችን ኢየሱስ
ክርስቶስን በማወቅ ዳተኞችና ፍሬ ቢሶች
ክመሆን ይጠብቋችኋል፡፡ 9 እነዚህ ባሕርያት
የሌሉት ግን የሩቁን የማያይ ወይም ዕውር
ነው፤ ከቀድሞው ኀጢአቱ መንጻቱንም ረስቶአል፡፡
10 ስለዚህ ወንድሞች ሆይ፤ መጠራታች
ሁንና መመረጣችሁን ለማጽናት ከፊት ይልቅ
ትጉ፤ ምክንያቱም እነዚህን ብታደርጉ ከቶ
አትሰናከሉም፤ 11 በዚህም ወደ ጌታችንና አዳኛ
ችን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ዘላለማዊ መንግ
ሥት መግባት በሙላት ይሰጣችኋል፡፡

የቅዱሳት መጻሕፍት ትንቢት

12 ስለዚህ ምንም እንኳ እነዚህን ነገሮች
ብታውቋቸውና በያዛችሁት እውነት ብት
ጸኑም፣ ሰለ አነዚህ ነገሮች እናንተን ዘወትር
ከማሳሰብ ቸል አልልም፡፡ 13 በዚህ ምድራዊ
ድንኳን ውስጥ እስካለሁ ድረስ እናንተን መጐ
ትጐት ትክክል ሆኖ ይታየኛል፤ 14 ምክንያቱም
ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ገለጠልኝ
ይህን ምድራዊ ድንኳን ቶሎ ጥሎ እንደምሄድ
ዐውቃለሁ፤

2ዮሐ21፡ይሁ5
1፡13 ኢሳ38፡12፣2ቆሮ5፡1፣4፡2ጴጥ3፡1
1፡14 ዮሐ13፡36፣ 21፡18፡19፣2ጢሞ4፡6

1፡1 *አገልጋይና* የሮሜ 1፡1 ማብ ይመ፡፡ *ሐዋርያ* የማር 6፡30፣1ቆሮ1፡1፡ዕብ3፡1ማብ ይመ፡፡ *ስምዖን ጴጥሮስ* የማቴ 16፡18፣ዮሐ 1፡42 ማብ ይመ፡፡ *በአምላካችንና በአዳኛችን በኢየሱስ ክርስቶስ* ኢየሱስ አምላክና አዳኝ እንደ ሆነ የሚያሳይ ነው፡፡ የክርስቶስን አምላክነት የሚያመለክተውን የሮሜ 9፡5 ማብ ይመ፡፡ *እምነት* አንድን እውነት ማመንን ሳይሆን፣ ከእግዚአብሔር የሚሰጠውን ድነት ለመቀበል በክርስቶስ የመታመንን ችሎታ ነው፡፡ *ለተቀበሉት* እግዚአብሔር በጻድቅነቱ የማመንን ችሎታ ለሰዎች ይሰጣል፡፡

1፡2 *እግዚአብሔርንና ጌታችን ኢየሱስን በማወቅ*፣ ጴጥሮስ መሠረታዊ የክርስትና አስተምህሮ አስፈላጊነትን በዚህ መልእክት ውስጥ በግልጽ አላይቶአል(1፡3፡5፡8፣3፡18ይመ)፡፡ ጴጥሮስ የሰሉ ተት ትምህርት የሆነውን ኑፋቄ ለመቃወም የተጠቀመው፣ የእውነተኛ ዕውቀት አስፈላጊነትን ለክርስቲያኖች በማሰተማር ነበር፡፡ *ጸጋና ሰላም*፣ ዮና4፡2፣ዮሐ14፡27፣20፡19፣ገላ1፡3 እንዲ ሁም ኤፌ1፡2 ማብ ይመ፡፡

1፡3 *ክብሩና...በጎነቱ*፣ የእግዚአብሔርን ልዕልና የሚያ መለክት ነው፣ "ክብር" የሀልውናውን ልዕልና የሚገልጽ ሲሆን፣ "በጎነት" በተግባር የሚገለጠውን ልዕልናውን ማለትም በሥራ የተገለጠ መልክሙነቱን ያመለክታል፡፡ *ለሕይወትና ለእውነተኛ መንፈሳዊነት...የሚያስፈልገንን ሁሉ*፣ ለመንፈሳዊ ሕይወት የሚያስፈልገንን ሁሉ፣ እግዚአብሔር እርሱን በማወቅ እንድናገኝ አዘጋጅቶልናል፡፡ በርግጥ ሁለተኛው የጴጥሮስ መልእክት የተጻፈው በሰጋነት ደረጃ የነበረውን የኖስቲሲዝም የስሕተት ትምህርት ለመቃወም ከሆነ፣ ሐዋርያት ያስተላለፉት ዕውቀት ብቻ ለመንፈሳዊ ሕይወት እንዳሚያስፈልግና በቂም እንደ ሆነ ሐዋርያው በአጽንዖት ገልጾአል፡፡ ስለዚህም ምስጢራዊ ዕውቀት ለድነት እያስፈልገንም (በ1ዮሐንስ መልእክት መግቢያ ላይ፣ ናስቲሲዝም የሚለውን ይመ)፡፡

1፡4 *ከመለኮታዊ ባሕርይ ተካፋዮች አንድትሆኑ*፣ ይህ የሚያሳየው ክርስቲያኖች የመለኮትን ተፈጥሮ ይወርሳሉ ማለት ሳይሆን ፣ እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ እማካይነት በውስጣቸው እንደሚያድር ብቻ ነው (ዮሐ14፡16-17 ይመ)፡፡ የእኛ ሰብእና እንዲሁም ባሕርይ ከጌታ የመለኮት ባሕርይ ጋር ፍጹም ሳይዋሕድ ተለያይቶና ተነጣጥሎ ይኖራል፡፡

1፡5-9፣ በዚህ ክፍል የተጠቀሱት ምግባራት የፍሬያማ ክርስቲያን ሕይወት የሚያመለክቱ ናቸው፡፡

1፡5 *በእምነታችሁ*፣ የክርስትና ሕይወት ሥርና መሠረት ነው (ቀጫ1 እና ማብ ይመ)፡፡ *በጎነትን*፣ ከቀጫ 3 ጋር ያነጻጽሩ፡፡ *ዕውቀትን*፣ የቀጫ 2-3 ማብ ይመ፡፡

1፡6 *ራስን በመግዛት*፣ የሐሰት መሠህራን፣ ዕውቀት ራስን የመግዛት አስፈላጊነትን ርባና ቢስ ያደርገዋል ይላሉ፣ ጴጥሮስ ግን፣ ክርስቲያናዊ ዕውቀት ራስን ወደ መግዛት ይመራል ይላል፡፡ *በእውነተኛ መንፈሳዊነት* ፣ ከልብ የሆነ እግዚአብሔርን ማክበር ፣ የሕይወትን አትጣጫ ሁሉ ይቈጣጠራል፡፡

1፡7 *በወንድማዊ መተሳሰብ*፣ ለእምነት ቤተ ሰብ አባላት ከልብ የሆነ ፍቅርን፣ ያመለክታል፡፡ *ፍቅርን*፣ በግለኝነት ላይ ያልተመሠረተ፣ ለሌሎች ጥቅም ሲባል ራስን መሥዋዕት እስከ ማድረግ የሚያደርስ ተነሣሥቶት ነው (የ1ጴጥ 4፡8 ማብ ይመ)፡፡

1፡8 *እነዚህ ባሕርያት...ቢኖሯችሁ*፣ ጴጥሮስ፣ በዚህ ቍጥር የተዘረዘሩትን ባሕርያት በትጽዎ ተከተል ከአንዱ ወደ ሌላው እንዲኖሩን ማለቱ አይደለም፡፡ *በብዛት*፣ ጴጥሮስ ይህን ሰል፣ የማያቋርጠውን መንፈሳዊ ዕድገት በማሰብ ነው፡፡ *በማወቅ፣.... ፍሬ ቢሶች ከመሆን ይጠብቋችኋል*፣ የአንድ ክርስቲያን ዕውቀት የአኗኗር ሁኔታውን መለወጥ አለበት፡፡ የኖስቲሲዝም የሰህተት ትምህርት ተከታዮች እንደሚያስተምሩት፣ ዕውቀት በዘፈቀደ እንድንመላለስ ሲያደርገን አይገባም፣ ይልቁንም የትድስናና የሌሎች ስን ተግባራት ሕይወት እንዲኖረን ያደርጋል (ከቈላ 1፡9-12 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

1፡9 *የሩቁን የማያይ ወይም ዕውር*፣ ምናልባት ጴጥሮስ "የሩቁን የማያይ" ሰል "ዐይኑን የጨፈነ" የሚለውን አማራጭ ትርጉም ቢሰጥ ይዞ ሊሆን ይችላል፣ እንደዚህ ያለው ሰው፣ እውነትን ላለመቀበል ዐይኑን የጨፈነ ዕውር ነው፡፡

1፡10 *መጠራታችሁንና መመረጣችሁን ለማጽናት*፣ ከሥ5-7 ያሉትን መልክም ባሕርያት በመላበስ እነርሱም ሆኑ ሌሎች፣ እግዚ አብሔር እንደ ጠራቸውና እንደ መረጣቸው ኦርግጠኞች ሊሆኑ ይችላሉ (ከማቴ7፡20 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ እውነተኛ እምነት አንዳለቸው የሚታወቀውም በጎ የሆኑ ፍሬዎች አፍርተው ሲገኙ ብቻ ነው (ከገላ5፡6፣ያዕ2፡18 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ እግዚአብሔር የመረ ጣቸውና የጠራቸው እንዲታዘዙትና በትድስናም እንዲኖሩ ነው (1ጴጥ1፡2፣ኤፌ1፡3-6)፡፡ እነዚህ ፍሬዎችም ፣ የአምላክ መሆ ናቸውን ያረጋግጣሉ፡፡ *አትሰናከሉም*፣ በዚህ መንገድ እምነታቸው እውነተኛ መሆኑን የሚያመለክሩ ሁሉ ፣ ጸንተው ይኖራሉ እንጂ አይሰናከሉም፡፡

1፡11 *ዘላለማዊ መንግሥት*፣ የዘላለም ሕይወት ማለት ነው (ከማቴ25፡46 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ *ሙላት ይሰጣችኋል*፣ ይህ የሚገኘው፣ ጴጥሮስ ያዘዛቸውን ፍሬ ሲያፈሩ ነው (ቀጫ5-10 ይመ)፡፡

1፡13 *በዚህ...ድንኳን*፣ በግሪኩ "ሰውነት" የሚለው ቃል ድንኳን ማለትም ነው (ዮሐ1፡14 እና 2ቆሮ5፡1 እና ማብ ይመ፡፡)

1፡14 *ክርስቶስ እንደ ገለጠልኝ*፣ ምናልባት በዮሐ21፡18-19 ላይ የተጠቀሰው ወይም ከዚያ በኋላ ያገኘው ሌላ መገለጥ ሊሆን ይችላል፡፡

15እነዚህን ነገሮች ከተለየ ኋላ ከሞ
ዘወትር ታስቡ ዘንድ እተጋለሁ፡፡
16ስለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ኀይልና
ስለ መምጣቱ የነገርናችሁ እኮ የእርሱን
ግርማ በዐይናችን አይተን እንጂ፣ በበዎች ጥበብ
የተፈጠረውን ተረት ተከትለን አይደለም፣
17ምክንያቱም ከግርማዊው ክብር "በእርሱ
ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው"
የሚል ድምፅ በመጣለት ጊዜ ከእግዚአብሔር
አብ ከብርና ሞገስ ተቀብሎአል፣ 18እኛም
ከእርሱ ጋር በቅዱሱ ተራራ ላይ በነበርንበት
ጊዜ ይህ ድምፅ ከሰማይ ሲመጣ ሰምተናል፡፡
19እንግዲያስ ትንቢታዊው ቃል ይበልጥ
ተረጋግጦልናል፣ ሌሊቱ እስኪነጋና የንጋት
ኮከብ በልባችሁ እስኪበራ ድረስ፣ በጨለማ
ስፍራ ለሚበራ መብራት ጥንቃቄ እንደሚ
ደረግ እናንተም ለዚህ ቃል ብትጠነቀቁ
መልካም ታደርጋላችሁ፡፡ 20ከሁሉ አስቀድሞ
ይህን ልታውቁ ይገባችኋል፣ በመጽሐፍ
ያለው የትንቢት ቃል ሁሉ ማንም ሰው
በግዛ ራሱ መንገድ የሚተረጉመው አይደለም፣

1፡15 ሉቃ9፡31
1፡16 ማቴ17፡1-8፡
ማር13፡26;14፡62
1፡17 ማቴ3፡17
1፡18 ማቴ17፡6
1፡19 መዝ119፡
105፡ ሉቃ1፡78፡
2ቆሮ4፡6;1ጴጥ1፡10
ራእ22፡16
1፡20 2ጴጥ3፡3

1፡21 2ሳሙ23፡2፡
ሐሥ1፡16;3፡18፡
2ጢሞ3፡16፡
1ጴጥ1፡11
2፡1 ዘኁ13፡1-3፡
ኤር6፡13፡
ማቴ7፡15;1ቆሮ6፡20
1ጢሞ4፡1;ይሁ4
2፡2 ይሁ4
2፡3 ሮሞ14፡
2ቆሮ2፡17;1ተሰ2፡5
2፡4 ዘፍጥ6፡1-4፡
1ጢሞ3፡6;ይሁ6፡
ራእ20፡1;2

21ምክንያቱም ትንቢት ከእግዚአብሔር የተላከ
ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው ተናገሩት
እንጂ ከቶ በሰው ፈቃድ የመጣ አይደለም፡፡

ሐሰተኛ መምህራንና መጨረሻቸው

2 ነገር ግን ሐሰተኞች ነቢያት በሕዝቡ
መካከል እንደ ነበሩ እንዲሁም በእናንተ
መካከል ሐሰተኞች መምህራን ይነሣሉ፤ እነ
ርሱም የዋጃቸውን ጌታ እንኳ ከደው ጥፋት
የሚያስከትል የስሕተት ትምህርት በስውር
ያስገባሉ፤ በዚህም በራሳቸው ላይ ድንገተኛ
ጥፋት ያመጣሉ፡፡ 2ብዙዎች እስነዋሪ ድርጊ
ቶቻቸውን ይከተላሉ፤ በእነርሱም ምክንያት
የእውነት መንገድ ይሰደባል፡፡ 3እነዚህ ሐሰተኞች
መምህራን እየተሰገበገቡ በፈጠራ ታሪኮቸው
ይበዝብዙዋችኋል፡፡ ፍርዳቸው ከጥንት ጀምሮ
ዝግጁ ነው፤ መጥፊያቸውም እያንቀላፋም፡፡
ኀጢአት የሠሩትን መላእክት
ሳይራራላቸው ወደ ዝነም ከጣላቸውና በጨ
ለማ ጉድጓድ ውስጥ ስፍርድ ካስቀመጣቸው

4 በገሬ ታርታሩስ ይሰዋል

1፡15 *እነዚህን ነገሮች...ዘወትር ታስቡ ዘንድ፣* ጴጥሮስ እንዲያስተውሉ የፈለገው ዐቢይ ሐሳብ ሆን ብሎ ይሆን በኢጋማሚ፣ በማ ርቆስ ወንጌል ውስጥ ተጽፎ ይገኛል፡፡ ማርቆስ ወንጌሉን የጻፈው ከጴጥሮስ ባገኘው መረጃ እንደ ሆነ የክርስትና ትውፊት ይናገራል፡፡ የዚህ ትውፊት መሠረት ምናልባት ፣ የጴጥሮስ መልእክቶች ከማርቆስ መገኘል አቀራረብ ጋር በማም ስለ ሚቀራረቡ ሊሆን ይችላል፡፡

1፡16 *ስለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ...መምጣቱ፣* በደብረ ታቦር ላይ ክብሩን በገለጠ ጊዜ፣ ዳግም ሊመጣ በዘላለም መንግሥቱ የሚኖረውን ግርማና ክብር ደቀ መዛሙርቱ ከወዲሁ እይተዋል (ማቴ16፡28)፡፡ *የእርሱን ግርማ በዐይናችን ዐይተን፣* ይህ የሚያመለክተው ክርስቶስ በደብረ ታቦር ላይ በክብር የተገለጠበትን ሁኔታ ነው (ቍ17-18፡ ማቴ 16፡28-17፡8 ይመ)፡፡ *በ...ጥበብ የተፈጠረውን ተረት፣* ጴጥሮስ ሰመልእክቱ መሠረት ያደረገው ፣በኢየሱስ እገሌነሉት ያየው ልዕለ ተፈጥሮአዊ ክስተት ነው፤ እንደ መናፍቃን፣ በተፈጠሩት ተረታ ተረትና ልበ ወለድ ላይ የተመሠረተ አይደለም (2፡3ይመ)፡፡

1፡19-21፣ የጴጥሮስ መልእክት በሦስት ጠንካራ መሠረቶች ላይ የተመሠረተ ነው፣ (1) ጌታ በክብር በተሰወጠ ጊዜ ከእግዚአብሔር ዘንድ በመጣው ድምፅና (ቍ16-18) (2) እንዲሁም ዐቢይ ስፍራ ያለው የቅዱሳት መጻሕፍት ምስክርነት ነው (ቍ19-21)፡፡ ሌላው አማራጭ ደግሞ ጌታ በክብር ለመዛመሉ ሐዋርያት ምስክር መሆናቸውና ቅዱሳት መጻሕፍት ስለዚህ ርእስ ጥሩ የሚናገሩት ርግጥ መሆኑ ነው፡፡

1፡19 *ይበልጥ ተረጋግጦልናል፣* ወይም "በጣም እርግጠኛ የሆነ" ማለት ነው፡፡

1፡20፣ ይህን ቍጥር በተመለከተ ፣ ሁለት ዐይነት አመለ ካከት አለ፣ (1) የትኛውም የትንቢት ቃል በግለሰብ ወይም በተናጠል እይተረጐምም (3፡16 ላይ ከተጠቀሱት የስሕተት አስተማሪዎች ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ በእተረጓጉም ሂደት፣ መንፈስ ቅዱስ፣ መጽሐፍ ቅዱስና ቤተ ክርስቲያን በአንድነት መገኘት ይኖርባቸዋል፡፡ (2) ትንቢት፣ በነቢዩ አተረጓጐም ላይ ተመሥርቶ አልተጻፈም፣ ውድ ምንባቡም ይዜንን አመሳክከት ያጠናክረዋል፡፡ ከቍ16-19 የተጠ ቀሰው፣ የሐዋርያት መልእክት ምንጭ ማን እንደ ሆነ ነው፡፡ ከሰው ሐሳብ የመነጨ ነው? ወይስ ከእግዚአብሔር? በቍ 21 ላይም የትንቢት ምንጭ ማን እንደሆነ ተገልጾአል፡፡ በመጽሐፍ ቅዱስ ከምናገኛቸው ትንቢቶች አንዳም በሰው አተረጓጐም ላይ ተመሥርቶ የመጣ አይደለም፡፡ በቍ20 ላይ ያለው ሐሳብ፣ "ምክንያቱም" ብሎ በሚጀምረው በቍ 21 ተጨማሪ ድጋፍ አግኝቶአል፡፡ ቍ21 የቍ 20 ሐሳብን እንደ ዝና በማንሣት፣ እግዚአብሔርም የትንቢት ምንጭ መሆኑን በግበገንዘብ ያብራራል፡፡

1፡21 *በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው፣* የ2ጢሞ3፡16 ማብ ይመ፡፡ መጽሐፍ ቅዱስ ሲጻፍ የእግዚአብሔርም የበውም ተሳትፎ ነበር፡፡ የቅዱሳት መጻሕፍት ትምህርት ምንጩ እግዚአብሔር በመሆኑ፣ መጽሐፍ ቅዱስ የሚናገረው ሁሉ እግዚአብሔር የተናገረው ነው፡፡ እንዲህም ጴሥሐው እግዚአብሔር ዮተናገረውን መጽፍ ብቻ ሳይሆን፣ የራሱን መልእክት ሊያስተላልፍ ችሎአል፡፡ ሆኖም ግን ፣ ዮተላለፈው መልእክት ሁሉ ምንጩ እግዚአብሔር ነው፣ የሚመራውም መንፈስ ቅዱስ ነው፡፡

2፡1 *ሐሰተኞች ነቢያት፣* 2ነገ18፡19፡ኢሳ9፡13-17፡ኤር 5፡31፡14፡14፡23፡30-32 ይመ፡፡ *በእናንተ መካከል ሐሰተኞች መምህራን ይነሣሉ፣* በእጻሕ ኪዳን ውስጥ ያሉ ብዙ ምንባቦች፣ ስለ ነበሩትና ወደ ፊት ስለሚመጡት ሐሰተኞች መምህራን ያስጠነቅቃሉ (ሞዛ2፡44-45፡11ኤሎ20፡29-30ሞሽ16፡6-9፡ፊል3፡2፡ ቈላ2፡4-8፡18፡20-23፡ 2ተሳ2፡1-3፡1ጢሞ1፡3-7፡4፡1-3፡2ጢሞ3፡1-8፡1ዮሐ2፡18-19፡22-23፡2ዮሐ7-11፡ይሁ3-4ይመ)፡፡ *ጥፋት የሚያስከትል የስሕተት ትምህርት፣* በሰዎች መካከል መስያየትንና መከፋፈልን የሚያስከትል ወይም ትምህርቱን የተቀበሉትን ሰዎች ግብረገብና መንፈሳዊ ሕይወታቸውን የሚያበላሽ ነው፡፡ *የዋጃቸውን ጌታ፣* ሐሰተኞች መምህራን፣ እማኞች ነበሩ ማለት እይደለም፣ በእርግጥም ክርስቶስ ለእነርሱም ስለሞተ የጌጢ አታቸው ዕዳ ተከፍሎአል፣ ሆኖም ግን ድነት ሊያገኙ የሚችሉት፣ ክርስቶስን አምነው ሲቀበሉት ብቻ ነው፡፡ (ይህን እንጂ ሐሰተኞች መምህራን፣ አማኞች ነን ብለው ይናገሩ ነበር ቍ 20-23 ይመ)፡፡ *ድንገተኛ ጥፋት ያመጣሉ፣* በአካላቸው ላይ የሚደርሰው አደጋ ወይም ጥፋት ሳይሆን፣ ሲሞቱ ወይም ጌታ ዳግም ሲመጣ የሚደርስባቸው ድንገተኛ ፍርድንና ጥፋትን ያመለክታል (ከሞጥ 24፡50-51፡ ከ2ተሰ 1፡9 ጋር ያነጽጽሩ)፡፡

2፡2 *አስዋሪ ድርጊቶቻቸውን፣* ልቅና፣ በገልጽ የሚፈጽሙ ዕፍረት የሌለበት ድርጊት ነው፡፡ *የእውነት መንገድ፣* መዝ 119፡30 ይመ፡፡ ክርስትና እውነተኛ እምነት ብቻ ሳይሆን ትክክለኛ እኖኗርም ነው፡፡

2፡3 *እየተሰገበገቡ፣* ለገንዘብ ካላቸው ፍላጎት የተነሣ የክርስትናን እምነት ለገል ጥቅማቸው ሲሉ ይጠቀሙባታል፡፡ *ከጥንት ጀምሮ ዝግጁ ነው፣* ከብሉይ ኪዳን ዘመን ጀምሮ፣ ፍርድ ተወስኖባቸዋል (በዙፎች ላይ ሊደርስ ስላለው ጥፋት በምሳሌነት ከብሉይ ኪዳን የተጠቀሱትን ከቍ 4-9 ይመ)፡፡ *መጥፊያቸውም አያንቀላፋም፣* በመዘግየቱ የቀረ ቢመስልም በእነርሱ ላይ ጥፋት መድረሱ የማይቀር ነው፡፡

2፡4-8፣ እግዚአብሔር ጻድቃንን እንደሚታደገና ዐመፀ ኞችን እንደሚያጠፋ የተነሡ ሦስት ምሳሌዎች ናቸው፡፡

2፡4 *ኀጢአት የሠሩትን መላእክት፣* እንዳንዶች ይህ ኀጢአት በዘፍ 6፡2 ላይ የተጠቀሰውን እንደ ሆነ ይናገራሉ፣ ይህም የእግ ዚአብሔር ልጆች ከበው ልጆች ሴቶች ጋር ተጋቡ የሚለውን መላእክት ከነው ጋር ተጋቡ ማለት ነው ይላሉ፣ ከዚህ ዐይት ግኝኑት የተገኙ ሰዎችም ነፊለም እንደሚባሉ ይናገራሉ (6፡4 እና ዘፍ 6፡2ላ ማብ ይመ)፡፡ ይህን እንጂ መላእክት ከሰው ልጆች ሴቶች ጋር ግብረ ሥጋ ፈጽመ ማለት አስቸጋሪ ነው፣ በዚህ ቍጥር የተጠቀሰው ኀጢአት አዳምና ሔዋን ከመውደቃቸው በፊት የተፈጸመ ሳይሆን አይቀርም፡፡ እነዚህ የወደቁ መላእክትም፣ ዲያብሎስና ርዝቀን መናፍስት ተብለው በእጻሕ ኪዳን የተገለጹት ሳይሆኑ አይቀሩም፡፡ *ወደ ገሃነም ከጣላቸውና፣* አማራጭ ትርጉመን ይመ፣ ግሪኮች እንጠርጠስ ይሉታል ይህም እጅግ ክፉ የሆኑ መናፍስት ለቅጣት የሚወሰዱበት ቦታ ነው፡፡ አንዳንዶች የወደቁ መላእክት ሲታሰሩ፣ ሌሎቹ ደግሞ ሰይጣን ለማገልገል እጋንንት ሆነው ስምን በነጻነት እንደ ተለቀቁ የሚያሳይ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የለም፡፡ *ለፍርድ፣* የመጨረሻውን ፍርድ የሚመለከት ሲሆን፣

5የጽድቅ ሰባኪ የነበረውንም ኖኅን ከሌሎች
ሰባት ሰዎች ጋር አድኖ ለቀድሞው ዓለም
ሳይራራ በጎጢአተኞች ላይ የጥፋት ውሃ
ከመጣ፣ 6ደግሞም ጎጢአት ለሚያደርጉ ሁሉ
ምሳሌ እንዲሆኑ የሰዶምንና የገሞራን ከተሞች
ዐመድ እስኪሆኑ ድረስ እቃጥሎ ከፈረደ
ባቸው፣ 7ጻድቅ የሆነውንና በዐመፀኞች
ሴሰኛ ድርጊት እየተሣቀቀ የኖረውን ሎጥን
ካዳነ፣ 8ያ ጻድቅ ሰው በእነርሱ መካከል ሲኖር
በሚያየውና በሚሰማው ነገር ነፍሱ ዕለት ዕለት
በዐመፀኛ ድርጊታቸው ብትጨነቅም፣ 9ጌታ፣
በእውነት እያመለኩት የሚኖሩትን ከፈተና
እንዴት እንደሚያድናቸውና ዐመፀኞችን
እየቀጣ ለፍርድ ቀን እንዴት ጠብቆ እንደ
ሚያቈያቸው ያውቃል። 10በተለይም በርኩስ
ምኞት የሥጋ ፍላጎታቸውን የሚከተሉትንና
ሥልጣንን የሚንቁትን ለፍርድ ጠብቆ
ያቈያቸዋል ።

እነዚህ ሰዎች ደፋሮችና እብሪተኞች ስለ
ሆኑ ሰማያውያንን ፍጡራን ሲሳደቡ አይፈሩም፣
11ነገር ግን መላእክት ከእነርሱ ይልቅ ብር
ቱና ኀያል ሆነው ሳሉ፣ በጌታ ፊት በእነርሱ
ላይ የስድብ ቃል አይሰነዝሩም። 12እነዚህ
ሰዎች ግን ምንም በማያውቁት ነገር እየገቡ

2÷5 ዘፍ6÷5-8፡ 19÷ሕብ11÷7፡ 1ጴጥ3÷20፡2ጴጥ3÷6
2÷6 ዘፍ19÷24-25፡ ዘጥ26÷10፡ ማቴ10÷15፡11÷23፡24፡ሮሜ9÷29፡ይሁ7
2÷7 ዘፍ19÷16፡ 2ጴጥ3÷17
2÷8 ዕብ11÷4
2÷9 መዝ37÷33፡ ማቴ10÷15፡ ሮሜ15÷31፡ ራእ3÷10
2÷10 2ጴጥ3÷3፡ ይሁ8፡16፡18
2÷11 ይሁ9
2÷12 መዝ49÷12፡ ይሁ10
2÷13 ሮሜ13÷13፡ 1ቆሮ11÷20፡21፡ 1ተሰ5÷7፡ይሁ12
2÷14 ሥ3:18፡ ኤፌ2÷3፡2ጴጥ3÷16 ፡ያዕ1÷8
2÷15 ዘኍ22÷4-20፡ 31÷16፡ዘጸ23÷41 ይሁ11፡ራእ2÷14
2÷16 ዘኍ22÷21-30
2÷17 ይሁ12:13
2÷18 ሥ20፡ 2ጴጥ1÷4፡ይሁ16

ይሳደባሉ፤ እነርሱም ለመያዝና ለመግደል
እንደ ተወለዱ፣ በስሜታቸው ብቻ እንደሚ
መሩና ልቦናም እንደሌላቸው አራዊት ናቸው፣
የሚጠፉትም እንደ እንስሳት ነው።

13ስለዐመፃቸው የሚገባውን የዐመፅ ዋጋ
ይቀበላሉ፤ በጠራራ ፀሓይ ሲፈነጥዙ እንደ
ደስታ ይቈጥሩታል፤ በግብዣ ላይ ሳሉ ነውረ
ኞችና ርኩሶች ሆነው ከእናንተም ጋር በፍቅር
ግብዣ ላይ ይቀመጣሉ፤ 14ዐይናቸው ቅንዝር
የተሞላ በመሆኑ ጎጢአትን ከመሥራት
አይቈጠቡም፤ ጽኑ ያልሆኑትን ነፍሳት ያስታሉ፤
ስስትን የለመደ ልብ አላቸው፤ የተረገሙ
ናቸው! 15ቀናውን መንገድ ትተው፣ የዐመፅን
ደመወዝ የወደደውን የቢያሮን ልጅ የበለዓምን
መንገድ ተከትለው ስተዋል፤ 16እርሱ ግን
ስለ መተላለፉ ተገሥጾአል፤ መናገር የማ
ይችል አህያ በሰው ቋንቋ ተናግሮ የነቢዩን
እብደት ገታ። 17እነዚህ ሰዎች የደረቁ
ምንጮችና በዐውሎ ነፋስ የሚነዱ ደመናዎች
ናቸው፤ የሚጠብቃቸውም ድቅድቅ ጨለማ
ነው፤ 18ከንቱ ቃል እየደረደሩ በስሕተት
ከሚኖሩት መካከል አምልጠው የመጡትን

*9 ወይም *በመፅኞችን ለትግት እስከ ፍርድ ቀን ድረስ*
^10 ወይም *የክሊሎተኛ ባሕርያቸውን*
~13 በአንጻንድ ቅጆች *በፍቅር ግብዣቸው* ላይ የሚል የለም

ምናልባት በራእ 20÷11-15 ላይ የተጠቀሰው የታላቁን ነጭ ዙፋን
ፍርድ የሚያመለክት ሊሆን ይችላል።

2÷5 *የጽድቅ ሰባኪ የነበረውንም፣* ሰሰ ኖኅ ይህን የመሰለ
አባባል በየትኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ውስጥ አይገኝም።
ዮሴፍ ወልደ ክርዮንና (እንቲኪዋት) በ3:1:1ኛ ቀለሜንጦስ
(7:619÷4)ስለ ቀን ተመሳሳይ እባባል አላቸው። *ከሌሎች ሰባት
ሰዎች፣* የኖኅ ሚስት፣ ሦስቱ ወንዶች ልጆቹና ሦስቱ ምራቶቹ
(የልጆቹ ሚስቶች) ሲሆን፣ ሰምንተኛው ኖኅ ነበር፣ (1ጴጥ 3÷20
ይመ)። *በጎጢአተኞች፣* ዘፍ6÷5:11-12 ይመ።

2÷6 *የሰዶምና የገሞራን ከተሞች...ከፈረደባቸው፣* ዘኍ 19 ይመ።

2÷7 *በዐመፀኞች...ድርጊት እየተሣቀቀ፣* ዘኍ 19÷4-9 ሎጥ
ምን ያህል አንደ ተጨነቀና "ጻድቅ ሰው" ተብሎ እየተጠራ፣
ሴቶች ልጆቹን በተብረ ሥጋ እንዲያስነውሩአቸው በበዶም ሰሚ
ኖሩ ርኵሳን ሰዎች እሳልፎ መስጠቱ ግራ የሚያጋባ ነው፤ ይሁን
እንጂ አርሱን ብሰው የመጡትን እንግዶች ከብር ሰማሰጠበቅ
መከራረሩ አንደ መልካም ምግባር ተቈጥሮለታል (የዘፍ19÷8
ግብ ይመ)።

2÷9፣ ጴጥሮስ በቊ 4-8 ላይ የገለጸውን በማናነበብ፣ የክፉዎች
መምጣት ትግትን እንደሚያስከትል ከወዲሁ ይናገራል።

2÷10 *በተበደም፣* በጴጥሮስ ዘመን የነበሩ መናፍቃን ወደ
ፍርድ መምጣታቸው በሁለት ምክንያቶች ርግጥ ነው፣ (1) በጎጢ
አት የረከሰ ምኞታቸውን ተከትለው ስለሚኖሩና፣ ምናልባትም
የሰዶማውያን ኀጢአት የሆነውን ግብረ ሰዶም ስለሚፈጽሙ (ዘፍ 19÷5
ይመ)፣ (2)ባለ ሥልጣናትን ስለሚንቁ ነው። *በማያውያንን ፍጡ
ራን ሲሳደቡ፣* ሥልጣን ያሳቸውን ለመናፍቃው ጥሩ ምሳሌ ነው።
ከዚህም የተነሣ፣ ምድራዊ ባለ ሥልጣናትን፣ የቤተ ክርስቲያን
መሪዎችን መናቅ የእነዚህ ሰዎች ወራዳ ባሕርያት ናቸው። ከዚህ
በተጨማሪም፣ መላእክትን መሰደብም መለያ ባሕርያቸው ነው፣
ስይሁ 8-10 ላይ ያለው ተንዳኝ ምንባብ ሚናገረው ስለ መላእክት
በመሆኑ፣ ይዘኛውን አመለካከት ያጠናክራል።

2÷11 *መላእክት...የስድብ ቃል አይሰነዝሩም* ኀያላን የሆኑ
ቅዱሳን መላእክት እንኳ፣ ከእነርሱ በታች ከሆኑት የወደቁ የክፉት
መላእክት ይልቅ ብርቱ ሲሆኑም፣ ከፉ ቃል አይናገሯቸውም።

2÷12 *በማያውቁት ነገር፣* ምናልባት ጴጥሮስ እዚህ ላይ
የተጠቀሰው ትምህርት በለጋነት ደረጃ የነበራውንና በሁለተኛው
ምእተ ዓመት ዓልቶ የመጣውን የኖስቲሲዝም የስሕተት ትምህርት
ሲሆን ይችላል (በ1ዮሐንስ መግቢያ ላይ ኖስቲሲዝም የሚለውን
ይመ)፡ ይህ ትምህርት አራማጆች ልዩ ምስጢራዊ ዕውቀት እንዳላቸው
ይናገሩ ነበር። እንግዲህ እነዚህ ልዩ እውቀት አለን ባሉ በክፉ
የድንቊርና ሕይወት መገኘታቸው ምፀታዊና፣ የኑሮአቸው ውጤ
ትም ድፍረት የተሞላበት ስድብና የመሰከትን ነገር ማቃለል
ነበር። *አራዊት፣* ማወላወል የሌለበት ውክክት ነው። አእምሮ
እንደሌላቸው እንስሳትና እንደሚታረዱ ከብቶች ናቸው፣ ዕድል
ፈንታቸው ጥፋት ነው።

2÷13 በጠራራ ፀሐይ ሲፈነዋዙ፣ 1ተሰ5÷7 ይመ። አረ
ማውያን እንኳ፣ ጨለማን ተገን በማድረግ እኩይ ተግባራቸውን
ያራምዳሉ፣ እነዚህ መናፍቃን ግን ዕፍረተ ቢስ ናቸው። *በግብዣ
ላይ ሳሉ፣* በአማራጭ ትርጉሙን ይመ፣ ይህ ሐሳብ ስይሁ 12
ላይ "የፍቅር ግብዣ" ከሚለው ጋር ይመሳሰላል፣ እነዚህ ሐሰተኞች
መምህራን፣ የተገት አብያተ ክርስቲያናት ከጌታ ራት በጓሃ
አብረው በሚሳተፉት "የፍቅር ግብዣ" ላይ ይገኙ አንደ ነበር
ይጠቁማሉ በዚህ በተቀደሰው ሥርዐት ላይ እየተገኙ፣ ዐመፃቸው
የሆነውን መዳራት እሸልከው ያስገበሩና ይሉኝታ የሌለውን ድርጊ
ታቸውን ያሠረጉ ይመስላል።

2÷14 *ዐይናቸው ቅንዝር የተሞላ፣* ያዩእትን ሴት ሁሉ
በፍትወት ዐይን የሚመለከቱና የግብረ ሥጋ ፍላጎታቸው ማርኪያ
ለማድረግ የሚጽምጡ ግለት ነው። *ጎጢአትን ከመሥራት አይቈጠ
ብም፣* ዐይናቸው በምኞት የተሞላ ነው። *ጽኑ ያልሆኑትን..
ያስታሉ፣* በግሪኩ "ግሳት" የሚለው ቃል በተመሳሳይ ጥቅም ላይ
የዋለበት ያዕ1÷14 ላይ ይመ፣ ቃሉ ዓሣ አጥማጅ በመንጠቆ ጫፍ
ላይ ምግብ በማስቀመጥ ዓሦን እንዴት እንደሚያጠምድ ያመሰ
ክታል። *ስስትን የለመደ፣* በግሪኩ እንደ ስፖርተኛ ልምምድ
እንደሚያደርጉ ያመሰክታል፣ ይህም የእነሳ ብቃት ልምምድ
ሳይሆን የስግብግብነት ነው።

2÷15 *የቢያሮን ልጅ የበለዓምን መንገድ፣* ዘኍ22-24 ይመ።
እግዚአብሔር ሲከለክለውም እንኳ፣ በሰዓም አስራኤል ሰመረገ
ተዘጋጅቶ ነበር። ባላቅ ስስጠው ቃል የገባለትን ገንዘብ ለመናት
ጓጓ። በተመሳሳይ ሁኔታ እዚህ ሐሰተኛ መምህራን ከየዋሃን አድ
ማጮቻቸው ገንዘብ ለመሰብሰብ ባላቸው ፍላጎት ምክንያት
በደለኞች መሆናቸው ግልጽ ነው። አህያ የነቢዩን አብደት መገሠጹ
የበለዓምን ብቻ ላይሆን፣ በጴጥሮስ ዘመን የነበሩትን የሐሰተኛ
መምህራን ጅልነት የሚያሳይ ነው።

2÷17 *የደረቁ ምንጮች፣* የክፉ መታለልን የሚያሳይ ሥዕላዊ
አገላለጽ ነው። ውሃ የተጠማ መንገደኛ ቀዝቃዛ ውሃ ፈልጎ ጥማቱን
ለማርካት ወደ ምንጭ እንደሚሄድና ደረቅ ሆኖ እንደሚያገኘው
ግለት ነው። ሐሰተኛ መምህራንም እንደዚሁ የሚያረካ እውነት
የሚገኝባቸው ይመስላሉ፣ በተግባር ሲታይ ግን የሚቀርቡት
አንዳች ነገር የላቸውም። *በዐውሎ ነፋስ የሚነዱ ደመናዎች* ካሬያ
ሳይጥሉ የሚበተኑ ናቸው። *ድቅድቅ ጨለማ፣* የመጨረሻ ዕጣቸው
ሲአል ነው።

2÷18 *ከንቱ ቃል እየደረደሩ፣* ሰአዲሰ እማኝ እውነት
የሚመስል ቃል ይናገራሉ፣ ነገር ግን የሚናገሩት ከንቱ ነው።